НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ імені І. І. МЕЧНИКОВА

155
716

Ex libris ANCEST.

Y-25

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ імені І. І. МЕЧНИКОВА

2. 20/7 58.
Kupione u Durenda
Nemawl Habe
Ed. de edito primo repr. r. 1513 w Lyonie.
Ordo iudiciorum [illegible] 1515
d. Kupiona w Lyonie [illegible]
p. 115
podział jurn. [illegible] p. XXXVII
patria [illegible] p. XXXVII
terra [illegible] p. XXXVII v.

Stilus parlamenti arrestorum processuum ordinationum.

Celebre et excellens admodũ

volumen quo iudex nullus aduocatus aut practicus quispiam illius propter singulares materias ex ingens quod reddit fenus carere debeat septem infra descriptas complectens partes.

Prima pars parlamẽti stilũ cõtinet. cũ magnifici domini Stephani Aufrerij in suprema tholose curia dum viueret requestarum presidis apostillis ac additionibus.

Secunda requestarum stilum habet.

Tertia vero abbreuiatis instructionibus parlamẽti stilũ edocet.

Quarta diuersa arresta sacrorũ parrhisiensis et tholosani senatuum ad multas etiam materias adducit.

Quinta superaddit qualiter arresta in oĉs struãtur materias.

Sexta vero qualiter cõmissarij ꝓcessus coꝝã eis factos et inquestas ordinabũt.

Septima tandem et vltima varias summatim ordinatiões regias in sese continet et complectitur:

BIBLIOTH. REIMPERPET. HOROPOG. PUBLICUM

Cum Priuilegio.

155/716

Ut ꝑ litteras regias infrascriptas patet.

Cest au [illegible] de quatilly [illegible] Jacques [illegible] notoꝝ [illegible] secreto [illegible]

Lyon 1512

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ імені І. Франка

¶ Magnifico Juris legumq̃ perito ac professori Nicolao boerio Mont pesulano. Christianissimiq̃ francorum regis in maiore cõsistorio consiliario vel meritissimo. Celsus hugo dissutus cauillonus celta: iuris vtriusq̃ doctor. Salutem.

Capiui sepius ⁊ totis quinquatribus preclari tui nominis illectus fama tibi quauis familiaritatis obsequij ve innotesci consuetudine (amant em̃ paris quiq̃ professione familiaritatẽ mutuũq̃ colloquium) non q̃ tibi professionis sim par doctrina aut assecutione (necem̃ tali me dignor honore) sed tue q̃ sim ac eiusdem pfessionis. eoq̃ tã ingẽs vsq̃ noster pcesserat ardor ⁊ affectus: vt Montẽpesulanũ te extollẽdum et celebrãdũ fetu: multos ordinariã iuris canonici lecturã de mane exercens dies sim remoratus: nec iniuria. Quis enim viri litteratissimi. ⁊ modernos inter nostros doctores famatissimi non amet commercium. Quis illius quem litterarum cuncti amatores vel qui in eis magnã habent partem predicant consuetudinem non optauerit. Quis hominis amicitiã quã non magnates modo: verũ christianissimus francorũ rex Ludouicus (qui huiusce duodecimus est appellationis) vt sibi fidum cunctisq̃ profutũ parauit: tandẽ non poposcerit? Quid (deniq̃) esset hominis: illi quivnus ex cunctor dependet ore ⁊ ad quartum quodq̃ verbum citatur non quesierit innotesci? Tranauit ad Cleobolum Egyptiũ litterar ductus amore Atisus apher: vel litteratissimus: nec illominor aut vilior ⁊ ad pyreneum Biantem e septem grecie sophis vnũ Cleobolus a primo alter: grecorumq̃ septẽ etiam vnus sapientum. Quin ad zeusim etiam pfessionis tamẽ diuerse (pictor em̃ tũ is cũ ad quẽ nauigauit erat) Parrhasius apud halicarnasseum nominatissimus. Illos si professiõis paritas tã lõga emetiri maria philosophos doctrina etiã equos fecit: ⁊ hũc artis eiusdẽ cõformitas: tuũ me vel quẽq̃ cloquij vel iuris largifluum torrentem amare ⁊ colere nõ est indecens. Tua enim si quis scripta iusta libarit lance te paucis adibilem adijsse Corynthon liquido comperiet. Siue enim nouum aliquod cudisopus: tot illius breuitate perstringis sentẽtias: tot frugi in illo inseris materias. tot inauditis illum deniq̃ nec excogitatis antehac dictis venustas. vt tam in magnum possit codicem protẽdi. q̃ si iam tentatum subis iter: ita vetustatibus aut difficultatibus callosas sentas abstergis: vt tyroni velliti ve ad summũ vsq̃ ad prius inaccessum callem pateat via. Laudabunt alij priscos nostros doctores q̃ scabra iuris enigmata dissoluerint primi. concordarintq̃ iura (magnuz prefecto opus) sicubi contraria erant aut diuersa. Quos si pro talibus immortalitate donamus ad sydera q̃ tollimus vsq̃. quid minus es meritus? Juris enim nõ modo reserasti abdita: verum consuetudinum opus ante tua (q̃ audierim) tempora rem nõ adorsam aggressus es: ⁊ has fm iuris esse non preter factas dispositionem (in pleriq̃ q̃uis consuetudinem posse iuri aduersari negauerit nullus) q̃ liquido monstres ⁊ doceas. Nec queso per deũ adiuratus his me tecũ blandiri aut adulariter scriptis iudices. mẽtiri em̃ sum inscius aut blãdiri. nec sivolo possum. acsi vtrumq̃ mihi esset nullus est his relictus locus. Tanta enim prudentia ac doctrina: tanta factoruz erundas experientia. vt tibi non secus ac Simoni illi therentiano verba dare queat nullus. Hec verum res qm̃ sicsic vt premisi se habet scripsi. et quod sane mẽtis aliquis qui preclara tua exiguo quidẽ corpore: sed ob quas in sese ⁊ grauissimas habent sentẽtias maxima volumina offenderit non tergiuersabitur. qualiatin mandagotum. Biturigumq̃ cõsuetudines glose: seu (si quis malit) additiones. Illum veteri exutum toga et mancum antea pugilem reddidisti immortalitatis amictum veste. Biturigum autem consuetudines nouo tuo inuentovelamento texisti. Quis ita delegati tractauit potestate ac officio? nullus. Inuentum esse igitur tuum fateri necessum est. Pretereo quod Dynum in suo tractatu de regu. iur. quis ei adiecisti necessariis additamentis ex prisco modernum doctorem fecisti: eq̃ pro fundis ipsum tenebris tua opera reuocasti. Sunt et alia multa id gen̄ tua opera quorum mihi et passim copia est maior in libica q̃ sit copia farris humo. que enumerare epistole quoniam non patitur breuitas ac meta: meapte preteriri his tamẽ nõ paruum tibi nomen quesiuisti eternam verum famã post busta. Impositit tandem (te ne plus equo remorer) optatis nostris terminum et finem honestus. Symon vincentij lugdunensis bibliopola cunctos litterarum amatores suis demeritus actibus. cum solenne ⁊ quod practicis omnibus frugi nõ modo necessarium verum ac vtile dicere nõ erubescã nobis commisit volumen. Quod nostram vbi decuit opereq̃ preciuz est visum perpessuz limam. tibi dicam. non q̃ illo tibi (qui longe elegãtius et celebrius cudere posses) esse op̄ q̃ iudicem. Sed (te tum theorica cũ praxi. quam ad amussim tenes plus me valere ac posse liquido cum noscam) vt castigatione tua tersius prodeat in vulgus. primaq̃ vt sit hic iber ansa et origo nostre tecum consuetudinis: plura et que tua prodierunt officina: tuũ q̃ munus quibus nunc vaco propediem excepturus. Et vale litterarum nostrarum decus nostri memor.

¶ Ad eundem eiusdem. c. b. d. elegiacum carmen.

Ob mala primeui damnosaq̃ furta parentis:
Et raptum ferula (proth) grauiore focum.
Ob vetitas fruges et lectum ex arbore malum:
(Heu nimis audaci crimina facta manu)
Dicimus astream vacuas fugisse sub vmbras:
Nec redituram altum mox subijsse polum.
Et nunq̃ humanos exim coluisse penates:
Sed pertesam istas exhorruisse domos.
Fallimur illa tuo nicolae in corde Boerij
Emicat. et mores ornat aperta tuos.
Quam te ignorabat cecinit qui talia vates.
Quodq̃ forent tantum secla habitura virum.

✠ ij

HAYNOBA Anna Ivanovna
Hy imeni I. I. MEЧНИКОВА

Louis XII.

LOys par la grace de dieu roy de Frãce. Au seneschal de Lyon bailly de Maschõ et a tous nos aultres iusticiers officiers ou a leurs lieux tenans salut. De la partie de nostre bien ame Symõ vincẽt libraire demourãt en nostre ville de Lyon nous a este exposé q̃ puis naguaires il a fait faire recoliger plusieurs ordõnances faictes tãt par no⁹ q̃ noz p̃decesseurs Roys ⁊ pareillemẽt les stilles de nos cours de parlement ⁊ des requestes. Et a icelles ordõnãces et stiles fait metre les actes de droit. ou sont aussi inserez plusieurs arrestz desd̃ parlemẽs de Paris ⁊ Tholose Et aussy plusieurs formes de faire ⁊ p noncer arrestz tout en vng liure qui cõtient sept pties Le quel liure lesd̃ exposant a intention de brief faire imprimer. mais il doubte quil ne peust ou osast ce faire sans noz conge et licence. Et a ceste cause nous a fait supplier ⁊ requerir que nostre plaisir soit luy permettre ce faire. Et que inhibitions ⁊ deffences soient faictes a to⁹ autres quelz quilz soiẽt de ne le pouoir imprimer iusques a troys ans a ce que iceluy exposant puisse estre recõpẽse de ses peines salaires labeurs coust et mises quil a faictes a compiler lesd̃ liure dessud̃. Et sur ce luy ottroyer ⁊ impartir noz lettres a ce pertinentes ⁊ couuenables. Pource est il que nous ce considere voulans et desirans subuenir audd̃ Symõ vincent exposant en ceste partie cõsidere mesmes quil a fait ⁊ cõpille ledit liure: a la louẽge gloire ⁊ honneur de la nation gallicane. Vous mãdons cõmandons enioingnons ⁊ a chascun de vous si cõme a luy appartiẽdra que vous permettez: ⁊ souffres audit exposant ⁊ au quel nous auons permis ⁊ souffert de grace espicial par ces p̃ntes quil puisse ⁊ luy loyse imprimer ou faire imprimer le liure dessusd̃ toutes ⁊ quãtes foys q̃ bon luy semblera. Et a ce faire souffrir ⁊ obeir. Cõtraignez ou faictes cõtraindre realemẽt et de fait tous ceulx quil appartiendra ⁊ quil pource feront a cõtraindre p toutes voyes ⁊ manieres deues ⁊ raisonnables. En faisant ou faisant faire ibibitiõs et defenses de p no⁹ sur certaines ⁊ grans peines a no⁹ a appliquer a toutes manieres de gens de quelque estat ou cõditiõ quilz soient. Quilz nayent a imprimer ne faire imprime ledit liure iusque a ce que sed̃ temps de troys ans soit expire et passe. Et en cas de debat lesd̃ inhibitions deffences ⁊ cõtrainctes ou cas dessud̃ tenans. Et a ce cõtrainctz tous ceulx ql appartiendra par la maniere deuãt dicte Non obstant oppositions ou appellatiõs quelcõques faictes ou a faire. faictes et administres au sourpl⁹ aux parties ouyes raison ⁊ iustice. Car ainsy nous plaist il estre fait. Nõ obstãt cõme dessus ⁊ quelcunques lettres subreptices a ce cõtraires Mandons et cõmandons a tous nos iusticiers officiers ⁊ subgectz que a vous voz cõmis ⁊ deputez en ce faisant soit obeir. Donne a Bloys le. xij. iour de Januier. Lan de grace. M. cccc. ⁊. xij. Et de nostre regne le quinzieme.

Par le Roy Messire Jehan sallat chevalier maistre des requestes ordinaire de lhostel ⁊ autres presens.

Jarriel.

Index siue repertorij cõtẽtorũ in hoc septipartito libro.

Prima nanq̃ pars siue tractatus stilũ curie parlamẽti cũ quibusdã addi tionibus cõtinet. Secũda stiluz declarat requestarũ palacij. Tertia vero quasdã instructiones abbreuiatas ad habendã noticiã stili curie parlamenti. Quarta autem multa continet arresta p curias parlamentorũ tholose ⁊ parisius prolata. Quinta modũ ⁊ formã arresta dictãdi declarat. Sexta demonstrat modum conficiendi processus commissario rum curie ad inquestas faciendas deputatorum. Septima cõtinet plures ordinationes regias abbreuiatas.

Rubrice stili curie parlamenti.

De modo et gestu quem habent et habere debent aduocati. fo. j.
De adiornamentis. fo. ij.
De adiornamentis parum francie. fo. vj.
De adiornamentis in causis appelli et quo tempore debeant impetrari. fo. vj.
De presentationibus faciendis in parlamẽto et persona vocata ad hostium inuenta. fo. viij.
De contumacia et defectu et vtilitate ipsorum. fo. x.
De defectu in actione reali et ipsius vtilitate. fo. xij.
De defectu super actione personali ⁊ ipsius vtilitate. fo. xiiij.
De dilatiõibus ⁊ quo ordine petant. fo. xv.
De dilatione consilij. fo. xvj.
De dilatione vehute. fo. xvj.
De dilatione garendi. fo. xviij.
De exceptionibus et quo ordine preponantur. fo. xx.
De adiornandis heredibus mortuorum ⁊ resumptione arramentorum. fo. xxij.
An pars agens habeat facere fidẽ de his q̃ proponunt añ̃ reus defendat. fo. xxiiij.
De materia duelli. fo. xxiiij.
De his qui soluz respiciunt actorẽ in materia duelli ⁊ titus causa. fo. xxiiij.
De modo excusationis aduocati ⁊ propositiõe in gallico in p̃dicta cã duelli. fo. xxv.
De cõclusione actoris in cã duelli. fo. xxv.
De conclusione rei in cã duelli. fo. xxvj.
De defensione rei in causa duelli. fo. xxvij.
De p̃ntatiõibus rei in cã duelli. fo. xxviij.
De causa proprietatis. fo. xxx.
De causa nouitatis. fo. xxxj.
De actione personali. fo. xxxiij.
De appellationibus et emenda ⁊ illarũ executione. fo. xxxiiij.
Quando quis sit emptus a iurisditione iudicis a quo appellauit. fo. xxxv
Quorum appellationes non recipiuntur. fo. xxxv.
An appellãs ad curiam omisso medio sit retinendus. fo. xxxvj
An appellans de nouo proponens in causa appellationis audiri debeat. fo. xxxvj.
An appellãs vel iudex teneatur soluere emẽdam. fo. xxxvij.
De modo proponendi causam appellationis. fo. xxxvij.
De cõmissarijs et eorũ ptãte. fo. xxxviij.
De diligentijs fiendis erga commissarios. fo. xl.
De aduisamento eorum que pars habet facere coram commissarijs. fo. xl.
Qualiter fiendi sunt inquestarum ⁊ processuum remissiones. fo. xlj.
De feudis. fo. xlij
Quorũ cognitio ad regem pertinet specialiter. fo. xliij
De causis parum francie. fo. xliiij.
De minoribus. fo. xlv.
De prouisionibus modoq̃ illis petendas ⁊ faciendas.. fo. xlv.
De assecuramento. fo. xlvj.

Rubrice stili requestarum.

De defectu. fo. j.
De prima dilatione. fo. j.
De demanda proprietaria. fo. j.
De dilatione vehute.. fo. j.
De dilatione biduis ⁊ heredibus concedendis. fo. j.
De dilatione consilij. fo. j.
De absentia concedenda. fo. j.
De dilatione ad cognoscendum vel negandum. fo. j.
De dilatione ad garniendum. fo. j.
De appunctamento ad scribendum per modum memoriarum. fo. ij.
De dilatione ad concordandum vel discordandum fo. ij.
De dilatione ad producendum. fo. ij.
De contradictis. fo. ij.
De casu nouitatis. fo. ij.
De impedimento processure per allegationem alterius processus. fo. iij.
De furnimento querimonie. fo. iij.
De prouisionibus fo. iij.
De cridis ⁊ subhastationibus. fo. iij.
De resumptiõe in materia cridarum. fo. iiij.
De causis excessuũ. fo. iiij.

✠ iij

Index siue repertorium.

De materia compotorum. fo.iiij.
De vtilitate defectuum. fo.v.
De congedijs ⁊ eorũ vtilitate. fo.vj.

Rubrice instructionum ad habẽda cognitionem stili curie parlamenti.

De modo procedendi in curia parlamenti. folio.j.
De partibus francie. fo.j.
Quorũ cognitio specialiter spectat ad curiam parlamenti. fo.j.
Que sunt iura regia. fo.j.
De casibus specialibus in quibus curia tẽporalis cognoscit cõtra gẽtes ecclesiasticas. fo.ij.
De causis appelli. fo.ij.
De defectibus et congedijs et eorum vtilitate. fo.ij
De renunciatione appellationis. fo.iij.
De materia casus nouitatis. fo.iij
De protestatione fienda per respondẽs. articulis. fo.iij.

Rubrice ordinationum regiarum.

De institutione parlamentorum. fo.j
De rescriptis ⁊ impetrationibus. fo.j
De electione. fo.ij.
De supplenda negligentia inferiorũ. fo.iij.
De officio et potestate cõmissariorũ. fo.iij
De officio bailliuorum seneschalorum prepositorum baiulorum ⁊ aliorum officiariorum. fo.v.
De officio presidentium et consiliariorũ curie parlamenti. fo.xj.
De officio grafferiorum ciuilis et criminalis curie parlamenti. fo.xj
De officio grafferij presentationum eiusdẽ parlamenti. fo.xj.
De officio hostiariorum curie parlamenti. fo.xij.
De officio presidentum et magistrorum requestarum. fo.xij.
De officio magistrorũ hospicij regie. fo.xij
De officio iudicis parui sigilli montispesulani. fo.xij.
De officio magistrorum aquarum et forestarum fo.xij.
De officio visitatoris gabellarum salis. fo.xiiij
De officio receptorum domaini ⁊ taillorum fo.xiiij.
De graferijs et notarijs curiarum inferiorum ⁊ iurisdictionum regiarum ac earum officio. fo.xiiij.
De transactionibus et acordijs. fo.xv.
De postulando necnon aduocatis et procuratoribus parlamenti. fo.xv
De forma iuramenti procuratorum. fo.xv.
De officio aduocatorũ ⁊ procuratorum regiorum. fo.xix.
De alienatione iudici mutandi causa facta folio. fo.xx.
De iudicibus ⁊ presentationibus. fo.xx.
De foro competenti fo.xx.
De libelli oblatione. fo.xxj.
De iuramento calumnie fo.xxj
De dilationibus. fo.xxj
De cã possessionis et proprietatis. fo.xxij
De restitutione expoliatorum. fo.xxiij
De contumacia et defectu. fo.xxiij.
Et lite vel appellatione pendente nihil innouetur. fo.xxiiij.
De sequestratione possessionum ⁊ fructuũ. folio. xxiiij.
De probationibus. fo.xxiiij.
De testibus et attestationibus. fo.xxiiij
De fide instrumentorum et concernentibus cancellariam regiam tholose. fo.xxiiij.
De iureiurando. fo.xxv.
De appellationibus relationibus consultationibus et recusationibus. fo xxvj.
De sententijs arrestis et illorum executione. fo.xxvij.
De vita et honestate officiariorum et subditorum. fo. xxxj.
De residentia officiariorũ regiorũ. fo. xxxj
De prebenda dignitatibus et alijs beneficijs. fo. xxxij
De concessione officij vel beneficij non vacantis. fo.xxxij.
De emptione et venditione. fo.xxxij.
De obligationib⁹ et solutiõibus. fo.xxxiij.
De feudis fo.xxxiij
De decimis. fo.xxxiij.
De tallijs et exactionibus. fo.xxxiij.
De financia francorum feudorum et nouorum aquestum. fo. xxxv.
De reparationibus ecclesiarum. fo.xxxvj.
De accusationibus inquisitionibus ⁊ denũtiationibus. fo xxxviij.
De symonia et ne quid ꝑ regijs officijs soluatur vel exigatur. fo.xl.
De iudeis ⁊ vsuris ipsorum et xp̃ianorum. folio. fo.xl.
De adulterijs. fo.xl.
De maledicis et blasphematoribus. fo.xl.
De guerra bellis duello et incendijs prohibitis. fo.xlj.
De venatoribus. fo.xlj.
De priuilegijs apostolicis regi concessis. folio. xlj.
De priuilegijs regijs et burgensijs. fo. xlij
De excessibus officiariorum et subditorum. folio. xliiij.
De iniurijs et damno dato. fo.xlvj.

contentorũ in hoc septipartito libro.

De questionibus. fo.xlvj.
De penis et demandis. fo.xlv j.

Quibus in locis huius voluminis partes incipiant.

Prima pars videlicet stilus curie parlamẽti sumunt eius principium. ibi. quoniam hominum memoria. fo.j.
Secunda pars videlicet stilus requestarum ibi exoriditur. primo sciendum est. fo.j.
Tertia pars videlicet instructiones abbreuiate ad habendam noticiam stili curie parlamẽti capit eius initiũ. ibi primo igitur sciendum. fo.j.
Quarta pars scz arrestarũ. Et primo in curia parlamẽti partius inchoat. ibi. et primo sciendum. fo.j.
Quinta scz de modo faciendi et ordinandi arresta per consiliarios eiusdem curie. et incipit ibi naturaliter. fo. j.
Sexta videlicet de modo conficiendi processus et producẽdum per commissarios inquestas ⁊ incipit. ibi. Ian de grace. fo.j.
Septima vero de aliquibus regijs ordinationibus summatim abbreuiatis principium capitur. ibi. propter subiectorum. folio. j.

¶ Quinta vero: et sexta partes vnicam quoniam tãtum complectuntur materiam (modum enim cõficiẽdi arresta instituit. quinta pars ⁊ sexta commissarios qualiter eorum faciũt ꝓcessus ⁊ inquestas) in varios et diuersos nõ sunt titulos: distincte sed solam verum continẽt materiam.

Власність імені І. І. Мечникова

Celsus hugo dissutus cauillonus Celta iuris
vtriusq; doctor: lectori Salutem.

Sulpseramus lector amice septipartitu boc instar exemplaris quod nobis est primo datum q̃ potuimus similius proximusq;. Ueruz elimatius cast igatiusq; (quod bisce vidimus luminibus) est nobis postridie redditũ exemplar ad verum sumptum originale quo passim primo loco sculptum hunc libruz nostra cũ ⁊ in sui maxima parte trãspositũ nõ sine magno dolore ⁊ meticia offendimus. quo publicam nostre preponẽtes commoditatẽ (cõmunẽ etenim ad nati sumus vtilitatẽ) magnis (quas in ipõ bisce potes perpendere scriptis) non pepercimus sumptibus. graues verũ soluẽtes loculos. multas ex his partes ⁊ septimã potissimũ ad quaternionẽ vsq; de.f. quo magna ex parte fuerit omissa (tanta consita est vicinitate proximitateq; ferme tota transposita) in aliã redegimus formã: qõ ita nõ paruo nos attritos emolumẽto cognoscet lector. qñ folia decem nos reparasse: ⁊ idcirco in quattuor foliis (bis eñ a tricesimotertio ad tricesimum vsq; sextum foliorũ numerũ repetitum esse perpendet is foliorũ fm eorũ situm ⁊ numerum superbabundare animaduertet quisquis. tantum enim publicam priuate (vt iura statuunt) vtilitati pretulit quẽ in presentissima nostra nominauimus epistola Simon vincẽtius vt hoc magnis suis sumptibus p̃amaret reparare volumen q̃ mancũ esse toleraret. Sumito igitur pugilem nunc ⁊ ad iudiciariã aptũ pugnã librũ quisquis es leuibus nec parcito nummis cum graues in isto dissoluerimus loculos. ⁊ Uale.

Registrum huius operis.

Registrum prime partis A B C D E F G. Omnes sunt quaterni preter C E G qui sunt duerni.
Registrum secunde partis a ternus.
Registrum tertie partis Aa duernus.
Registrum quarte partis AA BB quaterni
Registrũ q̃nte partis aaa duernus ⁊ bbb q̃ternus
Registrum sexte partis AAA ternus.
Registrum septime partis aa bb cc dd ee ff gg hh oẽs sunt quaterni preter dd ff gg hh q̃ sunt duerni.

Solemnis admodum ⁊ practicis omnibus necessarius tractatus: septem in quibus diuiditur que in principio premisimus partibus complectens. Et primo pars prior: que curie parlamentorum tholosani ⁊ aliorum. stilum continet. cum magnifici domi. Stbephani Aufrerij Juris vtriusq; professoris eminentissimi inq; suprema parlamenti curia dum viueret inquestarum presidis vtilissimis additamentis: sculptus antea nunq̃ sequitur.

Gloriã hominum memoria labilis est. vt. ff. de acqr. posses. l. peregre. ff. de condi. in debi. l. sed et si me pnte. C. de vete. iure enucle. l. ij. §. si quid autẽ. l. iubemus. C. de testamẽ. xxiij. di. c. preterea. de renũtia. c. j. li. vj. ⁊ de stilo. curie francie pauca reperiãtur. Et ideo qñq; diuersificaẽ. Idcirco de ipso pauca in h libro compilaui. Et cum maxima diuersificatione expertorũ in curia ⁊ diuersificatoꝝ maximo labore ad me cũ subtili cautela applicaui que per exempla tradam vt si quid indubium reuocẽ ad curie Registrum recurri valeat.

De modo ⁊ gestu quẽ habere debet aduocat⁹ curie parlamẽti.

Habeat aduocatus modum ⁊ gestũ maturuz: qꝝ incõpositio corporis qualitatẽ indicat mẽtis vt. xlj. dist. §. si. actus quoq;: seu gestus sit tardus ⁊ grauis. nõ preceps ⁊ celer. vt in eo. §. nã lenta virtus ⁊ cũctatrix ante indicat q̃ incipiat. quid decorũ quid honestum sit. velox aũt iniquitas que ad nocẽdum occasionem ingerit oia precipitat. vt de peni. di. iij. Inter hec bircũ. lo. j. in versi. velox xj. q. iij. illa. vt sic veterẽ ⁊ bene fundatã videatur habere periciã. ff. de iure patronatus. l. diui. fratres momẽtaneus nãq; aduocatus nescit habere humilitatem ⁊ modos psonarũ vel sese ꝗtinere. xlviij. di. in prin. vñ aplus ad chor. xiiij. oia honeste fm ordinẽ fiant in vobis. ⁊ Statij in tebaidos li. x. da spaciuz teneq; morã male cũcta ministrat impetus.

Aufrerij. Precipue vo circa tria se maturũ dz exhibere vt sic igenio suo sapiẽtã ei⁹ augeat. vt. l. obseruandũ in fi. ff. de offi. psid. et. xlj. dist. epus: vz in vultu: gestu. ⁊ voce: in vultu vt vultũ affabilẽ iocundũ ⁊ benignũ ostendat: absq; tñ risu indiscreto: ex visu eñ cognoscit vir. et ab occursu facies agnoscit sensat⁹ amict⁹ corporis ⁊ risus dẽtiũ ⁊ igressus hois enũciant de illo ecclesiasti. xix. c. ⁊ q̃si per risum stultus operat scelus. puer. x. c. in gestu: vt caput vel pedes non ducat indebite sed cuncta mẽbra debita maturitate regat. iuxta illud. officium teneant lingua pedesq; manus. ac etiam oculus. xxxij. di. c. si quis vero. in fi. xij. q. j. c. qz tua. xlj. di. §. fi. ℣ si. j. c. ex merito. ⁊ grauitatẽ quo ad oia et mentis maturitatẽ ostendat vt in pall. l. obseruandũ in fi. ⁊ c. epũs. In voce vt eam nõ plus debito deprimat vel exaltet: sed in cũctis medũ seruet maiore eñ mediis gratia rebus inest. vt. c. j. de offi. custo. ⁊ offi. de leg. c. querente. Et breuiter nõ sit vagus oculus nõ effrena lingua. aut petulantia fere doq; gestu incedat. sed pudorẽ ⁊ verecũdiã mẽtis simplici habitu incessuq; ostẽdat. ostẽsionem etiã membroꝝ et verborum sicut et operum penitus execret: hec legũtur. xxiij. di. c. his igitur. ⁊ per specu. ti. de aduo. §. hic dicẽdum. ℣ si. cum autem.

Vultu leto moderate. sit humilis et curialis fm statum suum retenta tamen auctoritate sui status.

Aufrerij. Job. xxij. q̃ hũilliat⁹ fuerit vrit in gloria. ⁊ puer. xj. c. vbi humilitas ibi sapientia est. ⁊ iudi. x. c. humiliũ ⁊ mãsuetorũ semp tibi placuit.

¶ Retrena motum animi ab ira.

¶ Aufrerij. Nã ppter irã oẽs aĩe vires virtutes alterantur: ait em cato. Impedit ira animũ ꝛc. ꝛ ecclesiastl. vij. Ira in sinu stulti requiescit. ꝛ Emerdius. Ira iusti suum plus q̃ alios lacescit auctorẽ. ꝛ Virgi. li. ij. furor totam mẽtẽ precipitat. ꝛ Ouidi. iiij. metha mor. ira timẽt. ira nigrescũt sanguine vene. Quelibet extrictos iniuria suscitat ignes. vñ Apls. fratres nõ vos vindicãtes date locũ ire. xj. q. iij. c. ira.

¶ Cum partes primeuo eloquio tedio tibi fuerit aut als q̃ quõ supuacuis orierẽt instrue. Sz q̃ tecum loquẽdi tempus et locũ inspiciãt in expediẽdo maxie auctorisabiles vel bene soluentes non soluentibus preferas.

¶ Aufrerij. Alisi tales nõ soluentes essent pauperes impotẽtes ad soluẽdum: q̃ tunc tenet gratis aduocari lege diuina hoc precipien. math. xxij. diliges primũ tuum ꝛc. et si noluerit obedire põt ꝛ dz eidẽ interdici patrociniũ. l. puidẽdũ. C. de postula. et in. c. j. de offi. iudi. et ibi per hosti. abba. sicu. et claua. in ver. aduocatus. ℣. xj. vbi tenet q̃ aduocat⁹ recusans patrocinari p paupere peccat mortal⁹ q̃ scit talẽ pauperẽ ipotẽtẽ ad soluendũ ꝛ incurrere notabile dãnum ex defectu aduocati si req̃situs eũ nõ adiuuat gratis: sec⁹ si leue dãnum q̃ tũc est veniale.

¶ Non aperias intẽtionẽ tuã cliẽtulis.

¶ Aufrerij. Nec illis victorias ꝓmittas sicut facũt sepenumero medici salutẽ egris superbe pollicitantes vt. lxxxviij. di. ca. scitiẽtes in fi. q̃ dubius est litis euentus. l. q̃ debetur. ff. de pecul. nec victoria in eo est: sz in iudice. ij. q. iij. ℣. notandum. ℣ si. Nam facti. ff. de abolitio. l. j. nec semper laborem sequitur effectus: nec est in medico semper releuetur vt eger. Iuxta illud psal. lxxxvij. nũ quid medici suscitabũt. de pen. di. j. ℣. hinc etiam: nec debet se dicere certuz vbi certus esse non põt. c. cum contingat. de iureiur.

¶ Nec libenter videns arramẽta quouscũq̃ sis securus de salario tuo.

¶ Aufrerij. Specu. in tit. de salar. ℣. sequit ver. et nota dicit q̃ si aduocatus clientulus iure debere contendat tunc vt pinguius extorqueat salarium dicat ei amice ius est p te sollicita eges tamen defensione sepe em quis mortem obiret nisi medicaretur. vt de pen. di. c. si. non tamen inhumani euacuet vt impij faciunt plurium: sed cum eo conueniat de salario congruenti. iij. q. viij. ℣. tria.

¶ Diligentius videat solita puncta arramentorum.

¶ Aufrerij. Unde Seneca cuiuscũq̃ facti causam require ꝛ cum initia inueneris exitus cogitabis.

¶ Ne loquendo nimis vel als fallaris.

¶ Aufrerij. Et dicatur tibi minus instructus est qui te sollicitum reddit. C. de acq̃r. posses. l. minus.

¶ Materiam causarum tuaruz diuide per membra vt melius commendes memorie. pro hoc insti. de leg. ℣. sed nõ vsq̃. ff. de except. doli. l. j. ꝛ ibi glo. ꝛ in probe. insti. super verbo institutiones. in. ℣. igit̃. et artificiose prosequere que per partem aduersam dici debeant. verisimiliter proui deas p hoc q̃ not. in probe. insti. in ṽ. prouidentia: et in. c. j. de re iudi. li. vj. in versi. prudentes.

¶ Aufrerij. Et Tul. off. li. j. magni ingenij est cogitatione percipere ꝛ ante cõsiderare quid euenire possit ꝛ quid agendum sit cum eueuerit ꝛ Seneca epistola. liij. aduers⁹ oia que accidere possunt te adhortare ꝛ indura. et Cato. nam leuius ledit quicquid preuidimus ante.

¶ Nam ledere minus solent iacula que preuidentur in omnibus causis tuis viuaciter et acutius solito loquaris: et in tono. decenti.

¶ Aufrerij. Unde specu. in titu. de aduo. ℣. nunc de exordijs. ℣ si. modus igitur dicit q̃ in pronunciatione exercerí debet vocis et spũs moderamen: corporis ꝛ lingue mod⁹: vt verba non sint insilata: vel eleuata: vel in fauctibus frendentia: nec vocis inhumanitate resonantia: nec aspera frendentibus vel hiantibus labijs prolata: sed passim ꝛ equaliter: leuiter ꝛ clare ꝓnunciata: nec ostentationis causa frãgatur oratio. verum pro locis rebus ꝛ causis aut temporibus oratio dispensanda est. Nam alia simplicitate narranda sunt. alia aũt suadẽda. alia indignatione deprimẽda. alia vero miseratione flectẽda: vt sic ꝛ vox ꝛ oratio sue cause semper preueniant recta quoq̃ sit facies nec labia detorqueantur nec immoderatus hiat⁹ nec supinus vultus: nec demissi in terraz oculi: nec declinata ceruix nec eleuata aut depressa super alia. Labia quoq̃ lambere vel mordere turpe est. porro preferenda sunt submissa leuiter incitata grauiter inflexa vero moderate. Item grãdia grãditer ꝓferẽda sunt

parua subtiliter: mediocria tẽperate: in paruis demũ causis nihil grande nihilq̃ sublime dicendum est: sed leui ac pedestri sermone loquendum. in maioribus ℣ vbi de deo vel hominũ salute referimus plus magnificentiez fulgoris est exhibẽdum sed nec semper de magnis rebus granditer est dicendũ Et Tul. offi. ij. li. Difficile dictu ẽ q̃ topere conciliet animos comitas affabilitasq̃ sermonis ꝛ maior est admiratio copiose sapienterq̃ diceñ. q̃ qui attendere intelligere etiam ꝛ sapere pluscq̃ ceteros arbitrantur si vero inest in oratiõe mixta modestie grauitas admirabilius nihil fieri potest.

¶ Appunctamentum curie de tuis causis memorie cõmendes ꝛ instrue partem et recordetur cum pro actore fueris aduocat⁹ ne te diuerse partes in nouo litigio ponãt nec illi respondeas donec tibi respõderit cum aũt pro reo fueris respice diligẽter adiornamẽtum. Et illud pro viriḃ⁹ impugna. Q̃d si facere nõ possis caueas ad bene arguẽdum vt respõdere nõ tenearis vel ponas aduersariũ extra propositum si possis.

¶ Aufrerij. Sicuti docet augusti. xliij. di. c. in mandatis.

¶ Et si oporteat te petitioni facte p actorem respõdere illam repeti facias. Et si aduocatus parti aduerse aliquid de substãtialib⁹ addẽdo vel diminuẽdo mutauerit dicas ad hoc te nõ fuisse adiornatũ.

¶ Aufrerij. l. edita. C. de eden. ꝛ l. non põt ff. de iudi. glo. ꝛ doct. in. c. significantibus de libelli obla.

¶ Opprobrijs contra curiales regis nullo modo vtaris nec cõtra partem nisi quatinus necessario facit ad querelam. l. quisquis. C. de postul.

¶ Aufrerij. Nõ em pbris: sz legib⁹ certãdũ est. vt ibidẽ ꝛ iij. q. viij. ℣. tria ℣ si. q̃s adeo. alq̃ fame diminutionẽ patiet ꝛ a lumine iudicioꝝ excludet vt ibi ꝛ v. q. iiij. c. in loco.

¶ Aduocatum vel partẽ subdole dicẽtẽ confunde ꝛ repelletur curialiter ꝛ sine indignatione curie ac sine reprehẽsiõe astãtium vindiceris.

¶ Aufrerij. Sic em ars deludit arte. et lex equior nulla q̃ necis artifices arte perire sua. Et iuxta illud Theren. si pergis dicere q̃ non debes audies q̃ nõ vis. xiij. q. j. ℣. si quis ergo. ℣ si. qb⁹ artẽ. vt. xxxij. q. vj. c. iniquum. ꝛ Marcia. deridẽs alios aut inderisus abibit. Et Sene. in epi. ab alio expectabis quod ipse feceris.

¶ Si vero aperte ꝛ clare vituperiũ dixerit aperte loquaris et alto modo rationabiliter te defendas.

¶ Aufrerij. Crudelis enim est qui famam suam negligit. c. nolo. xij. q. j.

¶ Nec cõmotus ad iram ne perdas p positum tuum vel modum excedas.

¶ Aufrerij. Nam impedit animũ ne possit cerniere verũ. ꝛ cõmotionis tpe iustũ putat omne q̃d dixerit. xj. q. iij. c. de ira. ꝛ c. illa. et Tul. offi. li. j. Ira ꝓcul. absit cũ q̃ nihil recte fieri nihil ꝓsiderate põt. magna aũt pte clemẽti castigatiõe lz vti grauitate tũ adiũcta vt seneritas adhibeat ꝛ ꝓtumelia repellere.

¶ De adiornamentis p quẽ modũ fieri habeant ꝛ. j. quod tempus fieri vel impetrari oporteat.

Adiornamentum debet impetrari ante parlamẽtũ in q̃cunq̃ causa als nõ lz nec ps rea tenet p cedere in dicta cã. imo habet cõgediũ si ipetratũ esset durañ. parlamẽto. ad aliquã diẽ dicti parlamẽti ꝛ idẽ esset vbi ob aliquã cãm aliq̃ cã pẽdens corã aliquo iudice vl cõmissario p regẽ remitteret parlamẽto durañ. ad aliquã certã diẽ illi⁹ parlamẽti ad quã partes essent adiornate. Q̃z nec remissio nec adiornamẽtũ valerent. imo partes remitteret p curiã ad priorẽ iudicẽ: vel cõmissariũ. Et ita dictũ fuit p arrestũ curie plamẽti ãni. xxvij. p Arnãdo ò gontãdo cõtra]Petrũ de gontando. Et hec vera sũt etiã si ptes essẽt de patria iuris scripti: q̃z ista ꝓcernũt ordinationẽ litis nõ decisionem. ꝛ iõ de his stilus curie seruari dz: p hoc. ff. de instito. l. sz ꝛ si pupillus. ℣. de quo palã. ꝛ no. C. de sum. tri. et fi. cato.

¶ Aufrerij. Et ibi gl. Bar. ꝛ Io. fa. iij. in q̃dã glo. additionali sup ℣ si. q̃s. ꝛ vide nota. sup rubri. de consue. ꝛ C. de epi. ꝛ cle. l. cum clericis. ꝛ ibidẽ no. Anto. ꝛ p Ly. in l. ij. C.

que sit lōga ꝓsuetudo. Jo. an. in c. fi. eo. tit. et in. c. ex lr̄is de ꝓsti. Et ista est communis omniū sntia. et seruētur ꝓsuetudines ⁊ leges fori. cū q̄rit de ordinādā lite. ⁊ voluit Inno. in. c. fi. de for. cōpe. de quo p sicul. in. c. quod clericis de foro cōpe. Et ibi an stilus seu cō suetudo fori sit attēdēda q̄ ad litꝭ decisionē.

¶ Item premissa fallunt cum in adiornati littera diceretur. Quod volum⁹ fieri non obstañ. q̄ tunc sedeat nostrum plamentum de gratia speciali. ⁊ idem esset si per verba equipollentia diceretur ad quod facit. l. si quis in prin. testamenti. ff. de lega. iij. C. de testa. auctē. hoc inter liberos ⁊ no. per Accur. ff. qō quisq̄ iurꝭ. l. iij. §. si is: ⁊ in auť. qui. mo. natu. effi. legi. §. sit igitur. coll. vj. ⁊. ff. de re iudi. l. acta. §. i.

¶ Aufrerij. c. i. et ibi glo. de ꝓsti. lib. vi. Et ibidem quando adiornamentum contra stilum predictum emanat ex certa sentētia regis licet non esset clausula non obstañ. ꝓm sicul. in. c. nonnulli de rescrip. post Jo. an. in c. i. de excessi. prela. li. vj. Ita etiam no. glo. in all. c. i. in ver. noscatur de consti. eo. li. et Paul. de cast. cōsilio. ccxxiij. in fi. all. glo. in c. ad hec de rescrip. ⁊ tex. in. l. idem vulpianus. ff. de excusa. tuto. ⁊ idez no. Nico. mil. in rep. in ℣. priuilegiuꝫ contra ius ꝓmune. Et idē mil. ℣. scientia certa pro quo glo. in l. ratas. in glo. mag. in fi. C. de rescin. vēdi. et glo. in. l. vniuersis. C. de preci. impe. offe. Bar. Bal. ⁊ Nico. de nea. in prealle. l. idez vulpianus §. sunt. ⁊ Ange. are. in. l. si cōstat ex eorū officio. de appel. ⁊ Specu. in tit. de instru. edi. §. nunc autem. ℣. si. item oppone. in fi. Joan. fa. in. l. nec damnosa. in fi. C. de preci. impe. offi.

¶ Item licet adiornamētum debeat fieri ante parlamētum sufficit tū ipm exeq. postq̄ inceperit parlamētum dū tamen competē. tēpore ante diē in adiornamento prefixā exequatur. Est aūt tēpus competens quo reus poterit parare sarcinulas suas ad veniēdum ad curiā ad diem sibi prefixā ⁊ scripturas: pecunias: ⁊ alia ad defensionē sue cause necessaria sibi q̄rere possit. pro hoc. ff. ex quib⁹ cau. ma. l. ab hostibus. §. sed qō simpliciter. C. de exhiben. ⁊ requi. reis. l. ij.

Quod tempus sit citationibꝫ ꝓcedū

¶ Aufrerij. et. c. i. de dila.

¶ Et presertim vbi reo nō est danda dilatio pretextu cōsilij: vt in casibus notatis. j. titu. de dila. que dantur pro consi. §. ij. alꝭ pars aduersa potest dicere adiornamētum artum ⁊ se nō teneri pcedere cum actore ⁊ petere congedium ⁊ sibi partem in expeñ. cōdēnari. ⁊ hoc verum vbi se reus p̄sentasset ad diē sibi assignatam tēpore ⁊ loco opportunis: ſz si se nō presentasset ad diē sibi assignatā contra ipsum obtinuisset adiornamētum ad sequens parlamētū ad videndum adiudicari vtilitatē defectus reus posset p̄missa pponere ⁊ actor nullā vtilitatē defectus haberet ex primo adiornamēto propter iam dictā rationē. ¶ Itē nisi vbi esset p̄dicta dilatio dāda. Nam vbi pars se presentaret posset ad pcedēdum compelli.

¶ Aufrerij. Et in oib⁹ actionib⁹ realib⁹ in q̄bus habet regulariter locū dilatio ꝓsilij. de hoc p Jo. an. in addi. specu. in tit. de ap. §. in quib⁹. ℣. si. sed quā dices sub ℣. xxxvij. et p doct. in all. c. j. de dila. vbi Antoni⁹ dicit q̄ si terminus citationis simul est deliberatorius vt qꝫ citanť ad respōdēdum libello infra talē diē seu terminū transmissa copia libelli q̄ si causa est verisimiliter deliberata aut sit leuis q̄ momēto possit deliberari p̄ pter rōnem termini dū tū possit comparere non poterit appellari: qꝫ satis subest causa data leuitate vel facilitate deliberādi. Cessat eñ causa quare dātur longe. ⁊ lōgiores induce arg. l. filio. ff. ad. l. fal. ⁊. c. pterea. de dila. Et qō no. Sicul. post Bar. ī all. c. j. Si vero causa est ardua ⁊ verisimiliter indeliberata nec cōmode infra terminū pōt deliberare tūc data breuitate termini cū est peremptoriū posset appellari. p quo no. p Ly. in. l. j. C. de dilati. vbi dicit q̄ si fuerit in citatiōe copia libelli trāsmissa nō debet habere deliberatoriā si fuit in citatione cōpetēs terminus assignatus: alꝭ secus. pro quo in alle. c. preterea que dicta videntur cōtra stilum superius annotatum.

¶ Item si adiornamentū impetretur cōtra aliquē suo proprio noīe vel etiā sub nomine dignitatis vt verbi gratia si mādetur per regem alicui sic. mandamus tibi vt ad instantiam talis adiornes talem abbatem ⁊c. Et reus citandus moritur anteq̄ adiornetur et postea adiornamentum exequatur contra successorem non tenebitur successor in dicta causa p

Rescriptū contra successorem non exequendū

cedere. Nam ita fuit dictum p curiam in parlameñ. anni. xxvij. quando sub noīe proprio Contra dominū de mailli p comitissa atrebateñ. et contra matthēū perganni de montepessulano. et heredem petri benedicti. dicti loci in secundo casu p abbate lanibaci. p hoc eꝗ de rescrip. c. significauit. ff. de regu. iu. l. nerati⁹. no. extra de iudic. c. quia. ver. v. et de offi. de leg. c. quoniam abbas. in auť. vt nulli iudicum. §. ex hoc. ℣. si. iubem⁹. col. ix. ff. de leg. l. quod principi. no. Jo. an. in. c. ſz in beato petro. extra de accusa.

¶ Aufrerij. Distingue post Cal. et sicul. in all. c. significauit ⁊ Jo. an. in regula iuris is qui in ius de reg. iur. in mercu. Qō aut materia super qua impetratur rescriptum non est extēdibilis ad successorem ⁊ expirat rescriptum per mortem exemplum in actore impetratū est rescriptum super beneficio ecclesiastico. Nam si moritur non potest eius heres vti illo rescripto quia non succedit in beneficio. Cū in beneficijs nō habeat locum successio. in. c. ex trāsmissa. de fi. p̄sbi. Exemplū in reo fuit impetratū rescriptum vt reus deponereť ab officio certum est q̄ mortuo reo nō pōt cōuenirī eius successor. qꝫ crimina morte extinguūtur. xxiij. dist. c. quorūdā. ⁊ in. l. j. C. si reus vel accusa. mortu. aut materia concernit successorē ⁊ tunc aut res nō est integra puta: qꝫ defunct⁹ fuit citatus ⁊ tunc rescriptū extendiť ad successorem arg. a contrario sensu in all. c. significauit. Aut res est integra ⁊ tūc aut p̄decessor erat cōuenendus sub cla ⁊ tunc non extenditur ad successorē vt in preall. c. significauit: ex quo nō fuit expressus dum viueret qō non est verū nisi rescriptū fuisset impetratum cōtra dignitatē aut cōuenendus erat expresse in rescripto. et tunc si rescriptum fuit impeditum in materia concerneñ. dignitatem: licet nomen prelati fuit expressum extenditur ad successorem. ⁊ in hoc casu proprie loquitur. c. dilecti. de foro compe. Aut non concernebat dignitatem sed p̄sonam: ⁊ tunc non extēditur ad singularem successorem. nisi in tribus casibus. Primus si successor in vicium successerit. Et in hoc casu loquitur prealle. ca. quia. ℣. v. de iudi. ꝓm altum intellectum: dum queritur nunquid debet extendi ad successorem vniuersalem. ⁊ fuerunt multe opi. Sed opi. magis communis habetur q̄ sic. quia censetur eadem persona cum defuncto. ¶ Item qꝫ agitur de modico preiudicio. ⁊ intelligē si defunctus erat in rerum natura tempore dati rescripti alꝭ rescriptum non valet hec sunt verba. sicul. in all. c. significauit: ex quibus satis potes perpendere in quibus casibus de iure saluari possit stilus prenotatus.

¶ Item adiornamentum ab alio impetratum q̄ ab ordinario non valet. per verbum mandamus licet ille cui per curiam dirigitur inueniat adiornamentum in bailliuia sua vel senescballia personaliter: et eum adiornet in iurisdictione sua cum adiornandus habeat domicilium eꝗ bailliuiam suam. Et est ratio: quia hoc verbum mandamus est solum excitatiuum iuridictionis et ille non est in iuridictione sua nota. eꝗ. de offi. ordi. c. licet. Et ita dictum fuit per arrestum curie. cōtra dominum de mailli pro comitissa atrebateñ. Secus esset si per verbum committimus: quia tunc virtute commissionis valet etiam extra iuridictionē suaz p̄sonaliter inuentam adiornasset. Ita dictum fuit per curiam in parlamento anni. M. cccxxv. Contra dominum Petrū de golardo: pro Roberto de montemaiori quem parisius inuentum propositus adiornauerat.

Citatio per verbū mandamus

Citatio per verbū committimus

¶ Aufrerij. Ubi apponitur in mandato aliquod qō non spectat ad ordinariaz potestatem videtur mandatum illum facere delegatum. vt puta si in mandato apponiť clausula appellatione remota. Et sic talis causa in qua de iure non erit appellatio remota: idez si dixisset facias nostra auctoritate ad hoc tex. in. c. cū aliqb⁹. ⁊ tex. cuz glo. in c. j. de cle. egro. li. vj. tenet sicul. in all. c. ſz quod intelligunt verum.

¶ Inno. et hosti. in. c. significauit de corpo. vici. quando talis causa non poterat aliter q̄ mandato huiusmodi fieri. Nam tunc censebiť delegatus voluit etiā Do. in all. c. licet. vbi sicul. dicit idem. quando dixisset mandamus delegamus. vel committimus. Et idem dum dicit. vbi supra q̄ verbum concedimus post signum delegate iuridictionis p. c. hij qui de p̄ben. li. vj. verbum etiam p̄cepimus impetrat

delegationem. vt videtur voluisse glo. in ver. facultatem in alle. c. cum aliquibus. Anto. Imo. ⁊ Domi. i all. c. lz. ⁊ Domi. in eodem. c. cum aliquibus. Butriga. cõtra in. l. sepe de offi. presi. vbi glo. q̃ commissio facta per verbum precipio operatur q̃ actus non potest per alium expedire. Secus si per verbum mando. per. l. a iudice. C. de iudi. Et dicit glo. predicta q̃ ita seruant curiales. domini pape ⁊ imperatoris sequitur Bal. et Andre. sicut. sicut in all. c. licz. Et ista est opi. cõmunis ⁊ sequitur Bal. in alle. l. sepe dictus pred. glo. alibi non esse. ⁊ cum ea transit ibidez Ange. ⁊ Bar. ⁊ Bal. in. l. j. iiij. colũ. vsi. modo q̃ro. C. quomodo ⁊ quãdo iudex. et Bar. in. l. ij. i. no. C. commu. de le. Ludo. in. l. j. §. ij. ff. si quis ius di. non ob. ex qua glo. limitatur prealle. l. a iudice. vt videlz delegatus a principe nõ possit subdelegare quando est sibi facta delegatio per verbum precipio.

¶ Aufrerij. Adde q̃ verbum summarie appositum in commissione facta iudici als cõpetenti facit eum delegatum quando causa de sui natura non est summaria Lãfran. in repe. c. quoniam. ij. carta. ℣. ⁊ est notandum. de proba. all. Inno. in alle. c. licet. Et dicit q̃ legiste transportarunt hoc dictum. in. l. ⁊ quia. ff. de iuris. omn. iudi. idem tenet Bal. in addi. specu. de dele. vltra eos Ang. cõsi. cxxxvij. incip. visis omnibus statutis. ad fi. dicit etiam Ange. consi. ccxliij. in causa accusationis ⁊ eorum. q̃ si scribitur ordinario vt cognoscat. ⁊ ante executionẽ referat. iste actus iurisdictionis circa relationez ad quam non tenebatur facit eum delegatum. Et in sententia ista est regula q̃ vbicũ q̃ in commissione alteratur potestas ordinarij: efficitur delegatus: fm omnes doct. ita limitantes preall. c. licet. ⁊ dicit Domi. hoc esse bene notandum prope commissiones que quotidie fiũt officialibus p dños. et dicit Imola istud esse magni effectus p pter appellationẽ interponendam.

Citationẽ in planciu non valere nisi de mandato vel cõmissõe regis Fallit in vt in articulis sequẽ

¶ Item quid si per verba committim̃ et mandamus scribatur per regem alicui non ordinario: vt adiornet non sibi subditum: ⁊ ille cui sic scribitur requirat in iuris subsidium illum cui subest adiornari roget. vt illum adiornet. Qui requisitus: et rogatus facit adiornamentum nunquid valebit: videtur q̃ non: q̃ hec requisitio in iuris subsidium fieri debet iure ordinario: ⁊ ideo per ordinarium videtur factum adiornamentum. quod tamen falsum est. ipse autem vt commissarius propria auctoritate sine aliq̃ regsitione hoc potuerat fecisse per verbum committimus. in sua commissione positum: cum esset maior omni ordinario. c. sane. lo. ij. ⁊ c. pastoralis. de officio deleg. ff. de officio eius cui manda. est iuris. l. ⁊ si preter. vt sic possit dici q̃ potui nolui. Et q̃ volui adimplere nequiui. iuxta. l. vulgatam. multum interest. C. si quis alteri vel sibi. l. si genero. C. de iure do.

¶ Aufrerij. Cum. c. super. de officio deleg. c. inter corporalia: vsi. ff. de transla. episco. eccle. ⁊ alta. ff. de milita. testamẽ. l. si miles. ff. de re. dub. l. in ambiguo. ff. de here. instit. l. quotiens.

¶ Dictum fuit per curiam contra dominum montisfortis pro comite conuenarum ⁊ domino Guidone eius fratre ex illa equitate si non valet. vt ago valeat et valere potest.

¶ Aufrerij. tex. est not. i. c. vnico. de despõ. impu. li. vj. ⁊ bo. tex. in. l. si tam augusti. ff. de seruitu. de intellectu p̃dicte regule si nõ valet quod ago vt ago: vide per Lar. in. l. j. ff. de verbo. oblig. Antoni. de but. ⁊ latius per sicul. in alle. c. cum super ⁊ Domi. in dicto. c. vnico.

¶ Nullus senescalus bailliuus commissarius vel seruiens potest aliquas partes ad parlamentum adiornare super aliqua causa nisi de mãdato vel commissione regis. ⁊ si secus fecerit nõ tenet adiornamentum nec pars vt adiornata tenetur procedere cum actore. ⁊ hoc seruatur per curiam: tam super causa principali. q̃ appellationis.

¶ Aufrerij. Pro hoc quia citatio debet fieri de precepto iudicis a quo ⁊ sine illius auctoritate. de iure nõ valet. vt. l. neminẽ. C. d̃ exhibẽ. reis. ⁊ ibi gl. Ly. Jo. fa. Bar. Bal. Saly. Angel. ⁊ in aucten. de here. ⁊ fal. §. si quis vero non implens. col. j. ⁊ in aucten. de q̃stio. §. si vero aliqui i hac. col. vij. Jo. fa. ⁊ Ang. are. instit. de pena teme. litigan. §. oim antem. Anto. ⁊ sicu. in. c. j. de iudi.

¶ Fallit tamen in causa principali vbi ordinarius per modum consultationis remittit partes ad curiam ⁊ cum hoc cõsonat cum ratione. l. j. C. de rela.

¶ Aufrerij. Ad idem. c. intimasti. de appellationibus q̃d fieri debet vt quando iudex dubitat in iure non autem ad finem euitandi onus iudicandi. Alioquin a citantis relatione posset appellare. immo in hoc casu quando faceret oneris iudicandi vitãdi causa efficeretur infamis ⁊ puniretur in. xxx. libris auri. fm Bald. in. l. fi. C. de rela. §. fina. per. l. ij. C. de lega. tenet Hosti. in summa. titu. de rela. §. fina. ⁊ Specu. eo. titu. §. de quibus. vsi. porro. dicit tamẽ Innocen. Joan. and. ⁊ post eum alij in all. c. intimasti. q̃ hec pena non habet locum de iure canonico sz puniretur pena. c. cum eterni. de re iudi. lib. vj. sicu. tamen tenet q̃ vtraq̃ pena puniretur. ⁊ ad id quod dictum est q̃ iudex remittens causam cõsulendam citare potest. adde idem quãdo iudex totam causam remittit ad superiorem: nam tunc potest partibus terminum peremptorium assignare infra quem coram superiore compareãt pro quo tex. iuncta glo. ⁊ ibi sicu. in. c. cum bertholdus. de re iudi. idem sicu. in. c. dudum. el. ij. de elect. Inno. Anto. ⁊ Fran. are. in. c. fina. de accusa. Imol. ⁊ preposi. in alle. c. intimasti. ⁊ Specu. in titu. de remissio. §. videndũ. circa principium ⁊ vide. j. §. sequen.

¶ Item vbi partes consentiunt ⁊ tunc curia non debet remittere ad primum iudicem partis ipsas potissime vbi apparet euidens ratio q̃ iudex non fecit ad se exonerandũ de causa vbi vero constaret q̃ iudex sine causa ⁊ ad se exonerandũ fecisset curia partes: ⁊ negocium eidem remittere consueuit.

¶ Aufrerij. Nec etiam dicto casu. de iure debet admitti talis remissio i aucten. de iudicibus §. vlterius. col. vj. ff. de iudi. l. eum quẽ temere. §. j. glo. in. c. intimasti. de appel. in auten. de mãda. princi. §. patrocinia. col. iij. ⁊ in auten. vt in medio li. non expect. sacras iussi. §. j. colum. ix. Barto. in. l. ij. C. de legi. ⁊ super rubri. C. d̃ rela. ⁊ in. l. j. eo. titu. ⁊ ibi Saly. ⁊ Joan. fab. super eadem rubri. quod Bal. post pere. in alle. l. ij. dicit esse verum nisi etiam promptum periculum. puta si deus faceret q̃ scriberet mortem: nam tali periculo non tenetur se iudex exponere. ⁊ sic videtur iuuari q̃ tali casu facta remissio causa euitanda. tale periculum non est refutanda.

¶ Item fallit in senescbalis ⁊ bailliuis q̃ sua propria auctoritate pares francie in causa nouitatis ⁊ pares de ipsius conqueren. voluntate audire possunt in eorum requestis ⁊ casu quo dicti pares se velint exponere eisdẽ: ipsos possunt adiornare coram dominis. Tunc futuri primi parlamenti dies bailliuiarum vel senescbaliarum suarum dicti parlamẽti. ⁊ ita dictũ fuit i parlamẽto anno. xxvij. contra episcopum Laudoneñ. pro quodam aduersario suo.

¶ Aufrerij. De iure non est dubium q̃ si questio sit feudalis siue proprietaria siue possessoria inter vassallum ⁊ alium vassalli cognitio pertinet ad dominum feudi vbi cõtendentes pretendunt vnum ⁊ eundem dominum. vt in cap̃. imperialem. §. preterea si inter. de prohibi. feud. alie. per Federi. cap̃. ceterum. de iudi. Sed vbi questio esset inter vassallum ⁊ tertium. de quo constat q̃ non est vassallus: sed forte dicit q̃ debet institui vel aliter litigat super feudo cum vassallo. Tunc cognitio pertineret ad ordinarium puta bailliuum vel senescbalum. vt tenet glos. in alle. cap̃. ceterum. ⁊ ibi late per sicu. ⁊ Bald. idem Bald. ⁊ prepositus in alle. §. preterea. ⁊ idem dicendum vbi ambo essent vassalli ⁊ pretenderent diuersas inuestituras. in §. si vero. de pac. te. cum §. sequenti. Sed si fuerit questio inter dominum ⁊ vassallum super natura feudi: tunc cognitio non pertinet ad ordinarium. Sed ad pares curie. vt alle §. preterea. ⁊ dicuntur pares fm Innocen. ⁊ sicu. in allegato capit. ceterum. quia debent habere filiam feudarlam dicti apparitate feudorum. vnde ab antiquo fuere pares deputati in francia archiepiscop̃ ⁊ dux Remeñ. epũs ⁊ dux Lingoneñ. epũs

z dux Lauduneñ. episcopus z comes Beluaceñ. z episcopus z comes Cathalannēsis z episcop⁹ z comes Noutoneñ. duces Burgundie Normanie z Acquitanie comites Cāpanie Flandrie z Tholose q̄ oim cā terras per eos in paria aut in appanagio habētes aut illarum iura tangen. ex ordinationibus Johannis. j. z Karoli. vij. sunt in parlamento tractande idcirco bailliuus vel seneschalis eorum causas ad parlamentum remittere debent vt supradictū est. Et dicit Jo. fa. insti. de actio. in §. quadruplici. circa principiū. z insti. de pena teme. litti. i. §. oim. q̄ in hujusmodi facultate adiornandi attēdenda est consuetudo. Nam in quibusdam locis de consuetudine seruen. ppria auctoritate ad solam partium requestam faciunt adiornamēta. nimirū ergo si prediceti bailliui z seneschali id possint facere.

¶ Item fallit in gardatoribus ecclesiarum qui in causa nouitatis propter opponen. aduersariorum illorum quos habent in gardia speciali. adiornant partes premissor propria auctoritate possūt adiornare z partes tenētur in dictis causis procedere ac si factum esset adiornamentum auctoritate regia. Ita vidi fieri cōtra comitem suession. al's de sauserre. pro abbate z conuentu sancti Saturnini in parlamento anni. xxvij. z in plurib⁹ alijs causis.

¶ Aufrerij. Simile quasi videmus in conseruatoribus qui dantur vt defendant a vi. z violentia manifestis offensis quia si conuentis eorum eis probabiliter se opponat id fecisse iure suo proponens z presertim vbi negatur qualitas notorij tenebuntur supersedere. vt in. c. j. de offi. deleg. li. vj. z ibi gl. Jo. an. z Domi. de huiusmodi gardianis vide per Jo. fa. insti. manda. §. item si adhuc: z ibi. an eorum officius sit perpetuū z ibidem equiparare videtur gardiatores z conseruatores alle. c. fi. de offi. dele. li. vj. vide etiā per Jo. fa. de gardia z saluagardia in. l. denūciamus. C. de his qui ad eccle. confu. aliquid in. c. generali. de elect. lib. vj. per Pet. Jac. in ti. de condi. ex lege z insti. de actio. §. quadrupli. z per me latius addi. ad capellam Tholose deci. cccclxxxix.

Citatio an domi vel persone debeat fieri

¶ Item sciendum est q̄ in personalib⁹ z realibus actionibus ad faciendum adiornamentum in loco domicilij vel ī presentia persone fm stilus curie presentis. A. quē recitat Jo. fa. insti. de pena teme. liti. §. fi. z col. fi. dum dicit q̄ curia laicalis regni francie indistincte admittit citationem factam domi: dum tamē intimetur alicui de familiarib⁹ pro quo facit. ad quod dicit Dy. in. l. j. ff. de libe. ag. in prin. vbi tenuit sufficere citationē ad domum per. l. scire debemus. §. oportet. ff. de excu. tuto. qui alternatiue loquitur dicens quem debere citari ad faciendū vel dandum. Sed hoc dictum cōiter non tenetur quia iura cōmuniter requirunt vt quis citet primo personaliter si reperiri potest z in subsidium permittunt citationem ad domum. vt in. c. cām. de do. z cōtu. z ibi glo. z in alle. l. j. de libe. ag. facit. l. iiij. §. pretor. ff. de dāno infe. z ibi hoc tenet expresse Bar. z sicu. in alle. c. causam. Joan. fa. vbi. s. j. colū. Rota deci. lj. z hoc verum est quando pars citata nunq̄ fuit in iudicio. vt quia est prima citatio quia tunc si non possit apprehendi puta quia non est in ciuitate sufficiet citatio ad domum. l. vt perfectius. C. de anna. excep. si vo al's pars citāda fuerit in iudicio sufficit citatio ad domum Bart. vbi. s. z p cū in alle. l. j. §. j. ff. de libe. agn. Bal. in addi. Specu. titu. de citationibus v. quicquid. in alle. l. vt perfectius Ange. in aucten. vt spon. lar. §. ad hec. col. ix. Joā. fa. z sicu. vbi. s. fallit hoc in casib⁹ qui sequūtur.

¶ Primo in realib⁹ actionibus vbi res que petitur esset talis nature q̄ requireret. ibi dōm presentem vel alium qui ei⁹ personam representaret vt bailliuum vel senescbalum vt puta si peteretur ab aliquo castrum cum omnimoda iurisdictione sufficiet. tunc ire ad locum contentiosum.

¶ Aufrerij. Istud etiam videtur innuere Joan. fa. in alle. §. fi. insti. de pena teme. litt. colum. pe. dum dicit. q̄ si talis sit citandus q̄ teneretur facere residentiam vel in certo loco morari vt beneficiatus in beneficio vel vxor cum marito. tūc etiā si nusq̄ fuerit personaliter apprehensus citatio ad domū vel locum beneficij sufficiet vt possit per eā in causa procedi. quia si ibi nō reperitur presumitur latitare. Ita Innocē. Anto. z sicu. in. c. fi. de eo qui mit. in possef. causa rei ser. sed idem deci. lj. dicens. Istud esse verum. si de illa ecclesia vel de illo matrimonio agatur: secus si de causa ptsus extranea: nam illa obligatio ad trahendum moram in certo loco ad alias causas eiusdem nature non debet extendi. z sequitur sicu. in alle. c. fi. vbi vide de effectu citationis. ad domū vbi ponit duas regulas. ¶ Prima q̄ cōtra absen. malicioſe seu culpose potest procedi nedum ad primum et secundum decretum: sed etiam ad sententiam diffinitiuam si status z qualitas cause patiuntur: vt quia est lis contestata vel procedi potest lite nō cōtestata absen. non obstan. ad hoc. c. qm frequenter. §. j. z sequen. vt lite non contestata c. fi. de dolo z contu. z. c. perlatū. qui fi. sunt legi. z fm Innocen. presumitur malicioſa absentia vbicunq̄ quis tenetur facere aliquid z abest sicut dictum est de clerico: z videtur. ¶ Secūda regula q̄ contra absentem non malicioſe nō potest procedi per citationem domi factam etiaz ad diffinitiuā sententiā etiam vbi status vel qualitas cause patitur vel ad ea que sunt grauis preiudicij. puta ad vendionē fiendam ex secūdo decreto: vel excommunicationē quia in istis requiritur vera contumacia. facit. c. consultationibus de offi. deleg. z. l. fulcinius. ff. ex qui. cau. in possef. ea. z in premissis cōclu. Rota vbi. s. z Jo. fa. in alle. §. oim: z specu. in ti. de citationibus §. sequitur ver. illud autem cum duobus. ver. sequen.

¶ Itē fallit in illo qui reali actione cōuenitur z moratur extra regnum: vel eēt vagabundus ita q̄ nesciretur vbi haberet domicilium ita vidi pronunciari per arrestū curie contra magistrū iohannem de bello monte. in causa nouitatis pro quibusdam domibus suis parisius qui dicebatur habere domicilium apud canonum in canonia sua.

¶ Aufrerij. Et hoc cōsonat ratiōi: nā bar. in. l. iiij. §. ait pretor. ff. de dam. infecto. dicit q̄ si citandus non habet propriam habitationē si agatur super aliqua immobili fieri debet citatio ad locū ipsius rei legendo ibidem citationem vel affigendo: z tunc procedet ter. z glo. in alle. §. pretor. Si vero esset contentio de pecunia vel alio debito: tunc debet citari in loco vel hospitio vbi plus cōuersare consueuit. l. ij. z ibi no. C. vbi de crimi. agi oppor. z hoc vltimum no. Inno. in c. quia propter de elect. Idē innuit. Bal. in l. vt perfectius. C. de anna. exeptione: z dicit vagabundum citandum ad domum quā relinquit vel si nescitur vbi sit: citari potest per edictum. In loco in quo conuersari consuenit Johā. pa. py. in summa. in libello rei ver. in termino. specu. in titu. de compe. iudi. adi. §. j. xviij. colum. verb. sed quid si debitor vagatur. Ang. in. l. heres absens. iiij. colum. ff. de iudi. dicit q̄ vbiq̄ citari potest ne creditores fraudentur fm specu. vbi supra. de quo per Inno. in. c. si aduersarius de eo qui mit. in posse. cau. rei seruan. z specu. insti. de accusa. §. j. ver. sed nunquid sufficit z q̄uis Inno. vbi supra dicat q̄ si vagabundus nusq̄ habet domicilium vbi habitet debent moneri agnati vel amici eius vt eum defendant. ff. ex qui. cau. in possef. ea. l. hoc autem. Cy. tamē in. l. cum preponas. de bo. au. iudi. possi. C. Anto. z sicu. in alle. c. causam. tenēt nō esse necessariū requirere amicos maxime per textum ibidem z in alle. c. si aduersarius. z §. pretor ait. vbi Nico. dicitur de amicorum requisitione. z hec de citatione vagabundi.

¶ In alijs autem secus: quia iniquum esset adiornamentum tenere nisi al's constaret ipsum ad citati noticiā peruenisse. vnde circa hoc quando aliquis absens citatur ad domicilium respice diligenter executoriam adiornamenti quia si cōtineat citatio talē vel talis citauit talē ad ei⁹ domicilium licet absen. valet adiornamētū.

¶ Aufrerij. Cōtrariū tenere videtur Bar. in. l. si tamen. ff. de leg. ij. z in. l. j. §. j. ff. de libe. agno. z in alle. §. pretor ait. z sicu. vbi. s. q̄ nūci⁹ referre debet se diligenter perquisiuisse citandum et eum nō inuenisse z ideo ipsum citasse ad domum sue habitationis. Que verba fm Barto. in. §. pretor ait. alleg. intelliguntur de presenti. vt. l. si ita. ff. de au. ar. leg. secus si simpliciter se diceret citasse ad domum quia citatio tunc non teneret. de quo per Bal. in. l. cōsentaneū. C. quomodo z quando.

¶ Si autem contineat talem procuratorem talis in eius absentia ꝛc. nō valet adiornamentum: quia citatus excedit fines mandati sui cuz dominus mādaretur ad iornari. Ita dictū fuit pro vicecomite castri ayrardi. contra cōuentum de sancto floro. pro hoc facit. l. diligenter. ff. māda

¶ Aufrerij. Et idez tenere videtur specu. ti. de cita. §. sequitur. ver. quo facto. dum di

HAVARD UNIVERSITY LIBRARY ОБРАЗЦЫ ПЕЧАТНИКОВА

eit q̃ nuncius debet citare iuxta formam commissionis ⁊ illam non transgredi. allegat predictam. l. diligenter ⁊ c. cum dilecta de rescrip. fa. no. per Bal. in c. nouit. de appel. dum innuit q̃ nuncio nihil est imputandum dum tamen nõ transgrediatur formã mandati. fa. no. per Johan. andr. in c. fi. de resti. spo. ⁊ c. venerabili de offi. deleg. ⁊ probatur in alleg. §. pretor ait. ij. colum. versi. erit ergo forma ⁊c.

¶ Item si dominus citatus fuerit ⁊ ipe procurator se presentauerit in parlamẽto ad omnia que incumbunt agenda in dicta causa eodem parlamento durante sufficiet procuratorez huiusmodi citari: si presens sit. als non. Sed parlamento translato super agendis in dicta causa non sufficeret citari procuratorem licet presens sit. Sed requiretur dominuz citari: vt circa productionem testium et similia: que coram commissarijs in dicta causa habent explicari. Ita dictum fuit. per curiam. pro domina narbone ⁊ eius sororibus contra dominam de monteforti.

¶ Aufrerij. Et istud videtur magnam equitatem continere maxime quando inquesta vel talis actus esset fiendus extra ciuitatẽ. melius enim potest cognoscere personas testium dominus q̃ ipe procurator qui etiaz pro appellatione per eum interposita ciuitatem exire non inducitur fm Innocen. Collecta. Anto. ⁊ Sicu. in. c. nõ iniuste. de procur. Ly. Bart. Bal. Johan. fa. ⁊ Saly. in. l. iuuitus. C. eo. titu. ⁊ in. q. capelle. clv. ⁊ in additionibus. Unde idem Johan. fa. insti. de pena. teme. li. in §. omnium. dicit q̃ in curia francie non sufficeret citari procuratorem nisi in causa quam ducit. ⁊ in assignatione quam litigauit. nam elapsa ipsa assignatione nõ sufficeret finito autem parlamento videtur esse elapsa assignatio.

¶ Illud autem notandum q̃ si constat ⁊ notorium est q̃ dominus dimisit procuratorẽ vel alium administratorem legitimum ille prius debet de iure requiri q̃ ad domuz citari: vt. l. j. ff. de libe. agno. Et sic intelligit Barto. prealleg. c. causam. ⁊ dictum §. pretor ait. aut non erat notorium ⁊ tunc poterit fieri citatio ad domum ex quo dominus perquisitus non inuentatur. vt dicta. l. j. et l. aut qui aliter. §. ⁊ si forte. ff. quod vi aut clam. tenet specu. vbi supra. versi. illud autem Johan. fa. vbi supra. ⁊ in. l. meminerint C. vnde vi. Bart. in alleg. §. pretor ait. Ly. Bart. Bal. ⁊ Saly. in. l. iij. C. de procura. Barto. in. l. q̃uis. ff. de dam. infec. sicu. et doct. in. c. causam de do. ⁊ contu. alleg. idez sicu. in. c. dilecti. de procura. Ange. in auten. de exhi. reis. §. illud colũ. vj. sed ad stationem vel apothecam citandi domum priuatam habentes quam inhabitat. citatio fieri non debet. Bart. in alleg. §. pretor. ⁊ sicu. in alleg. c. causam. Idem Bart. in alleg. l. j. §. j. ff. de libe. agno. flo. in. l. j. §. habitare. ff. de his qui eie. vel effu. posq̃ autem citatus dominus comparuit per procuratorem qui fuit litem contesta. de iure non potest procedi ad testium receptionem: nisi citetur ipse procurator. quia si dominus ad hoc fuerit citatus ⁊ non procurator nec ipse dominus comparet non valebit testium receptio quia in his que pertinent ad litis ordinationem regulariter respicimus personam domini. Ita tenet Johan and. post Lamber. de paranixe. Anto. ⁊ sicu. in. c. ij. de testi. Bald. in. l. si quando. vj. colum. de testibus. ⁊ idem ibi Saly. Idem Bald. in. l. fi. C. de senten. ex peri. recit. Barto. in. l. ij. C. eo. ⁊ ibi per Bald. Idem Barto. in. l. procuratoribus. C. de procur. premissis procedere dicẽs nisi dominus citatus comparuerit ⁊ procurator. non contradicat quia tunc valeret actus. Idem dicit Saly. in prealleg. l. si quando. de stilo tamen curie parlamenti sicut predictuz est. finito siue clauso adiornari debet dominus non procurator.

¶ Hoc tamen fallit in causa que sequitur videlicet vbi procurator qui se presentauit pro aliquo clauso parlamento presens inuentus parisius citatus pro concordandis articulis. nam talis citatio sufficit: vt procedi valeat eo presente vel contumaciter abseñ. super premissi. Et ita obseruat curia ⁊ credo q̃ ratio sit quia illud celeritatem desiderat nec patitur temporis breuitas ire ad partes illius qui citatur pro quo facit tex. in. §. pretor ait. l. iiij. ff. de dam. infec. maxime quia illud est de dependeñ. actoris in proximo preterito parlamento.

¶ Aufrerij. Unde dicit Barto. in. l. solent ad finem ff. de alimen. ⁊ cibaria lega. ⁊ in. l. meminerint. C. vnde vi. ⁊ sicu. in alleg. c. cãm. q̃ citatio procuratoris sufficit quo ad effectum primi decreti: non tamen quo ad effectum secundi. nec vt dicit Joan. fab. in alle. l. meminerint. vt dñs valeat excõmunicari. de quo in. c. j. vt lite nõ cõtest.

¶ Item in causa appellationis adiornamẽtum habet fieri ad locum vbi pars ⁊ iudex habet domicilium ⁊ sunt cubantes ⁊ leuantes. In personali autẽ actione fieri debet indistincte. vt dictum est: et idem est super prosecutione defectus obtente in curia in causa appellationis. vel eius defectus est quid personale. Ita dictum fuit in parlamento anni. xxiij. pro dño de caluomonte. contra Gilbertum de mozraco. ⁊ istud de iure pceditvt dixi s. in. §. item fallit in illo ⁊c.

¶ Aufrerij. Quid si fuerit tantum citatus procurator rei ⁊ non dñs processurus i causa appellationis an sufficiet Joan. fa. in. l. inuitus. C. de procu. dicit q̃ non vbi appellatum foret a diffinitiua cum non teneatur prosequi. Sed intimari posset procuratori ad causam specialiter ꝓstituto. vt in effectuno. Specu. in titu. de procu §. qualiter ℣. quid si procurator.

¶ Item si per factuz illius qui debebat facere adiornamẽtum factum fuerit alibi q̃ ad locum domicilij ⁊ citãdus personaliter nõ fuerit repertus illic, vbi factũ extitit ⁊ potest dari executioni in causa appellationis vel simili adiornatus pro non adiornato debet reputari. ⁊ actor debet a causa sua cecidisse. cũ satis habuerit de tempore ante dies parlamenti ad quos citatio debuit fieri vt faceret fieri competens adiornamentum. pro hoc facit cle. causam. de elec. in cle. vbi si appellatio non intimetur appellato fm formam ibidẽ appositam nõ deuoluta causaz fm aliquos appellans cadit a sue appellationis causa. fa. lec. ⁊ no. in. c. j. ⁊. c. cupientes. de elect. lib. vi. als restituetur appellans ad tempus vt de nouo possit suum aduersarium adiornare ad sequẽs parlamẽtum. Ita dictum fuit per curiã inter dictas partes licet forte gratiose.

¶ De adiornamentis parium francie.

Item pares francie solum adiornantur per regem ⁊ non per alium iudicem. ⁊ stabit rex eis. adiornauimus vos ⁊c. ⁊ potestas fuit alicui bailliuo littera commissarius ad partẽ in quibusdam alijs litteris in quibus continetur: vel mãdatur q̃ litteras adiornamenti q̃ pari diriguntur eidem presentent per se vel alium: ⁊ intimet illi. q̃ ad diẽ certum intersit in parlamento. ⁊ q̃ de his rescribat curie. Et est ratio: quare pares non possunt p alios adiornari iudices: quia non sunt subiecti bailliuis: nec senescha lis: nec de ipsoz resorto.

¶ Aufrerij. Modo certum est q̃ citatio de notat superioritatẽ ⁊ subiectionẽ in citãdo. vt voluit gl. j. ⁊ sicu. in. c. cũ cã. de offi. dele.

¶ Sed hoc fallit in casib⁹ q̃ sequuntur.

¶ Primo in causis nouitatis. vt supra dictum est.

¶ Aufrerij. Tl. prori. in §. item fallit in seneschalis.

¶ Secũdo quo ad inhibitiones ipsis faciẽdas: ne aliqd cõtra appellãtẽ ab ipsis attẽtent: ⁊ vt intiment eis dictos appellãtes fore in saluagardia spãli regis quos ipsi pñt recipere in eadẽ ⁊ eisdẽ dare specialẽ gardiatorẽ. ℣. l. fi. C. de ero. mil. an.

¶ Aufrerij. Nõ reprobat valde Pe. Jac. in ti. de ꝓdi. ex leg. ⁊ Jo. fa. insti. de actio. in §. quadrupli. de quo dixi. s. ti. pri. §. itẽ fallit in gardiatoribus. ⁊ ibi vide.

¶ Sed curia punit facientes contra tales gardiatores. vel ipsoz inhibitiones.

¶ Aufrerij. Qualiter aut sint puniendi vide per Jo. fa. in. l. denunciamus. C. de his qui ad eccle. confu. ⁊ in additio ad. q. capelle. cccliv. Aduerte tamen quia pro fractione gardie nemo venit molestandus nisi fuerit notoria. sicut de ecclesijs cathedralib⁹ ⁊ monasterijs aliquibus. que sunt in gardia regia notoria ab antiquo vel nisi in assisijs aut als publice. et debet publica. vel parti fuerit specialiter intimata. Ita cauetur in ordinatione Philippi de Balesio. de anno domini. M. xxxviij. ⁊ karoli sexti. in anno domini. M. xlviij. que incipit. item edicto

perpetuo ꝛc. ꝛ per eundem philippum fuit pariter ordinatum ꝙ subditus baronis pro violatione saluegardi: nō posset mulctari vltra tertiam partem bonorum ipsius. ꝛ incipit statuimus etiam.

¶ Et quo ad premissa dicti pares sunt de ressorto, baillium vel seneschali. et est ratio quia premissa celeritate indigent. ꝛ ita celeriter per regem puideri nō posset.

¶ Aufrerij. Ad quod fa. in arg. l. j. ff. de dā. infec. iura. alia que desiderant celeritatē de quibus per glo. in. c. fi. de elec. lib. vj. et per archi. xviij. distin. ca. j.

¶ Unde circa hunc titulum est notādū ꝙ pares francie per duas litteras adiornantur. vt patet in princ. huius ti. Tamē si successor paris frācie per duas litteras ꝛc. ad requestam alicuius actoris. iteruz adiornatus ad capiēdum vel dimittēdū arramēta sufficit vna littera sicut in priuata persona. ita vidi per arresta curie in quadā causa dñi archiepiscopi remeñ. qui nūc est. Et potest esse ratio. quia post ꝙ in principio illius cause fuerat illa solēnitas de duab⁹ litteris obseruata in psona ꝑdecessoris cū illa causa adhuc duraret: requirebat in illo adiornamento secundo tanta solennitas.

¶ Aufrerij. Censet em̄ eadē esse psona successoris. cū ꝑdecessore. c. significauit de rescrip. c. qm̄ abbas. de offi. dele. c. pastoralis de offi. ordi. c. j. ꝛ fi. de alte. iudi. c. fi. de iudi. ꝛ. c. j. de solu. c. si aduersus. ꝑ imu. eccle. ꝛ. l. fi. C. de impu. ꝛ alijs substi. tenet spec. insti. de sentē. §. vij. vt ple. ꝛ succedit in impe. litis et cause vt no. Imo in all. c. significauit ꝛ c. qr̄o. ꝛ ibi Anto. Bal. ꝛ sicu. ꝛ rota. decisi. xxxviij. l. si ꝓstante. §. fi. ff. solu. matri. l. si intra. C. de in integruz resti. ꝛ ibi Bal. ꝛ in. l. si is qui. ff. de iudi.

¶ De adiornamentis in causis appellationum et quo tempore impetrari debeant et exequi.

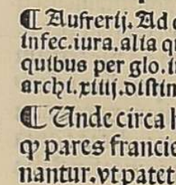

Vbi appellatur ab aliquo iudice cōsueuerit adiornatus iudex qui tulit sniam principalr ꝛ vt fuit intimatum illi ꝑ quo lata est sententia. vt ad diē ad quem citatus est iudex intersit si sua crediderit interesse. de iure enim ille a quo appellauit terminū prefigit extra de app. c. cum sit. ꝛ. c. oblate. ꝛ sic citatur pars ꝛ non iudex ꝛ tenentur appellatus ꝛ appellās ire ad terminum vt. c. sepe. eo. titu. ꝛ. c. cordi eo. lib. vj. c. cum causam. de re iudi. c. personas. c. ad hoc. ꝛ. c. peruenit. de app. ꝛ. l. preses. C. eo. ti. ꝛ ibi doct. ꝛ Bar.

¶ Aufrerij. Illud quoꝫ notāduz est ꝙ vbi iudex procedit ex officio tūc in cā appellationis citari debet. tenent sicu. ꝛ doct. in. c. dilectis. lo. j. de rescrip. glo. in ℣. coram superiore. in fi. in. c. speciali. de app. ꝛ ibi sicu. ꝛ prepo. ꝑ quo videtur tex. melior qui sit in iure in. c. venerabilis. j. ℞. de senten. excō. lib. vj. fm ꝓe. de anch. ibidem. vbi etiā Do. idem Inno. in. c. in nostra. de pcu. ꝛ in. c. de cetero. de transac. Bal. in marg. in ℣. iudex ℣si. ix. Phill. in. c. quia fronte. de appel. ꝙ si pcesserit ad partis insticiā ꝛ tūc aut appellans instat vt iudex punitatur. ꝛ tūc citādus est. Inno. in alle. c. cū specialī. ꝛ Anto. sicu. ꝛ prepo. ibidem Bar. in. l. j. ff. ad turpil. verbi gratia quia arguitur dolus iudicis. tunc bene potest ꝛ debet citari. Nam ex causa cēsetur i officio suo deliquisse. c. iubemus. ꝛ. c. sancimus. j. q. vij. glo. Joā. de fa. ꝛ Do. in. c. ꝓhibentur. ij. q. j. l. iubemus. C. ad le. iuli. repe. Bal. in. l. mancipia. C. de seruis fugi. Aut appellans solum instat super appellatione. ꝛ tunc iudex a quo non est necessario vocandus. ꝛ vbi adiornatur sicut fit cōmuniter adijcitur si sua putauerit interesse. ꝛ ꝑ pterea non efficitur proprie contradictor ꝑ not. Bal. in rubrica. C. de succe. edic. videstamen ꝙ de stilo curie in patria consuetudinaria vel cū apellat a ꝛmissarijs adiornant cū iudex vel ꝛmissarij sint semp adiornādi.

¶ Item ꝛ cōtra fit in patria que regitur iure scripto qr adiornatur principaliter ille ꝑ quo fuit lata sententia ꝛ fit intimatio iudici si autem contrarium fieret vt qr iudex patrie iuris scripti adiornaretur ꝛ fieret intimatio illi ꝑ quo lata est sententia adiornamentum non valeret. imo appellans caderet ab appellatione sua.

¶ Aufrerij. In casibus de quibus dixi s. §. proxi. posset etiam in patria iuris scripti iudex adiornari.

¶ Item quando dixi ꝙ appellans qui sic impetrasset adiornamentū caderet ab appellatione

appellatione suaverū est nisi in casu quo esset minor: pro hoc. ff. de excep. l. rei maioris ex. eo. c. j.

¶ Aufrerij. Credo ꝙ lr̄a fuerit corrupta et ꝙ debeat eē. l. fi. C. de in inte. resti. mino. melius tamē facere videtur. l. ait pretor. §. item si non. ff. de mino.

¶ Quo casu restitueretur ꝑ parlamētū vt adiornamentū posset impetrare contra partem aduersam contra aliud parlamentū ꝛ causam suam tunc ꝓponere. Ita vidi pronūciari ꝑ arrestū curie anno. xxvij. pro benigno calerirelli appellañ. contra suam partem aduersam.

¶ Item vbi aliquis appellauit ab aliq̄ sententia siue sit de patria consuetudinaria: siue iuris scripti ad presentē curiā vl̄ si talis causa que alibi non possit agitari olim oportebat ꝙ impetraret adiornamentū ante principiū parlamenti prime futuri. hodie aūt infra tres mēses a tempore sentētie numerādos debet impetrare ꝛ exequi adiornamētuz si satis habeat de tēpore alʒ reputarek nō appellans et tēpus esset arbitrarium in curia. Ita vidi pronūciari in parlamēto anni. xxiij. cōtra Guillelmū de bergaubaco. pro capitulo de nogarolio diocesis auxitanie. in qua causa curia de ducatu aquitanie tēpus sufficiēs reputauit tres septimanas nunc mutatū est ꝑ ordinationes factas anno. xliij. per philippū sextum. de valesio vulgariter nūcupatum per quos corrigitur ordinatio eiusdem philippi per facta sub hoc anno. xxxij.

¶ Item si satis supersit de tempore adiornationis impetrāde ad proximū parlamentum ꝛ nō curauerit impetrare: sed proximo fururo parlamēto sedente illud impetrauerit ad aliud proximū parlamētum. licet nūdum fuerit lapsus annus a tempore sentētie ꝑ curiam reputabik nō appellās. Ita vidi pnūciari ꝑ curiam in parlamēto anni. xxiij. ꝑ stephano de podio. Contra bertrādum de maristano. et in parlamēto anni. xliij. Cōtra Jacobū de insula ꝑ quodam aduersario suo.

¶ Aufrerij. Istud hodie cōster nō practicak: qr in litteris adiornamēti soler cōter apponi clausula derogatoria de qua supra ti. ij. §. j. An aūt ille qui non est adiornatus ad domicilīū litteratorie vel alʒ sufficiēter si repertus parisius vel in parlamento seu alibi de mandato curie adiornetur habeat ius reuocandi domū: ꝛ videreк ꝙ nō: qr ad curiā superiorem ꝛ in loco cōmuni omnib⁹ regnicolis venit iuxta. l. roma. ff. ad municip. extra. q̄ fi. sint legi. c. ꝑ venerabilē cōtrium tamē dicas de stilo presentis curie. nā habet ius reuocādi domum. ꝛ dicere pōt se ad hoc non esse paratum ꝛ petere se remitti ad domū. vnde ꝛcludit Sicu. post Inno. in c. fi. de fo. cōpe. ꝙ veniens romā ex causa necessaria vel quasi ex causa ꝓbabili habz ius reuocandi domū. exēplū primi quādo venit ex causa necessaria si venit vt legatus. vt ꝓbatur in. §. legatis. ff. de iudi. qō procedit fm Inno. nō solum qñ est legatus ꝑ publica vtilitate: sed etiā ꝑ particulari vtilitate. pro publica: vt si prelatus venit propter negocia ecclesie sue vel ciuitatis. vt in aut. de sancti. epi. §. si vero epi. Idem fm eum in ꝑ curatore ad causam constituto ab eo q̄ habet potestatē impetrañ. si vt tunc de causis suis non conuentatur ibi. vt in preall. aut. in §. reuerendissimi pcuratores aūt: et alij nuncij volūtarij nō gaudent hoc priuilegio reuocandi domū. ar. ff. ex qui caulis in inte. resti. l. plures. ¶ Item poni pōt exēpluz in emente ꝛ vocato causa testimonij vel causa iurj dicē. vel silʒ differētia. Tñ est fm Inn. inter legatos ꝛ alios q̄ vadūt ex alia causa necessaria vel ꝓbabili: qr alij tenētur respōdere de omnib⁹ contractib⁹ initis extra locum seu ꝓuinciā ꝛtrahētis etiā anteqū irēt ad curiā: sed legati gaudēt priuilegio super omnib⁹ dummodo nō cōtraxerint tempore legationis de quo tñ vide qd̄ legik ꝛ nota. i preall. §. relegatis cū seq. Exēplū scd̄i vez qñ ex causa quasi necessaria. puta qñ accessit ꝑ appellatione ꝓsequenda quā de necessitate nō tenetur ꝓsequi: qr eo nō prosequēte rata manet sentētia ideo reputatur causa quasi necessaria. Exemplū tertij quando venit ex causa ꝓbabili in eo qui venit vt videret filium in studio. vel venit causa votivʒ deuotionis: aut pegrinationis. ꝛ ponit gl. exempluz in prealle. l. ij. in ℣. ob aliam que aperte videk sentire causam ꝓbabilē sufficere ꝛ sentit Bar. in preal. l. ij. idē de pegrinātibus dicēs etiā eos capi nō posse ꝑ represalijs in locis ꝑ que transeunt arg. in autē. omnes pegrini. C. cōla de successi. dū dicit libere hospitētur. ¶ Idē dicit de patre q̄ venit causa videndi filiū in studio. Si aūt quis

venit ex causa omnino volūtaria nō gaudet priuilegio reuocandi domum vt qñ vel sine causa venit. vel ꝓm Innocen. quando venit vt nuncius siue procurator alicuius non tenebitur parere. Idem ꝓm eum si venit pro speciali negocio suo quando negocium ꝓm sicu. erat omnino voluntarium secus si probabile vt supradictum est. ¶ Sed quid de eo qui venit causa petende restitutionis in integrum aduersus sententiam cōtra ipsuz latam Joan. and. ⁊ Hostien. in prealle. c. fi. dicunt ꝙ si fuerit sententia lata per eum qui non potest in integrum restituere ⁊ non potest aliter condēnato prouideri nisi adeat sedem aplicam habebit ius reuocandi domū als secus. ¶ Sed an petens ius reuocandi domū teneatur satisdare de redeundo ad curiam certo die ad se defendendum Inno. vbi. s. tenet ꝙ non. Sed ꝙ coram iudice suo certa die: respondebit idem tenet Bart. in alle. l. ij. §. Sed si dubitetur. Idem sicu. in alle. c. fi. dicēs. ꝙ erit sola ꝓmissio.

¶ Fallit in casibus qui sequuntur. Primo vbi aliquis pretenderet causam specialem contra se inuentam. puta propter contractum parisius initum vel aliud de ꝗtēñ. ff. de iudi. l. ij. §. legatis. ⁊. l. heres in glos. eo. titulo.

¶ Item fallit vbi quis petit assecuramētum ab aliquo sibi dari i presentia curie ⁊ est ratio qꝛ ad hoc prestādum compellitur omnibus exclusis.

¶ Aufrerij. Ut. infra de assecu. §. fi.

¶ Ita vidi pnūciari per curiā. Cōtra comitē armaignaici p archiepo auritano.

¶ Aufrerij. Unde ꝓm Inno. ⁊ sicu. in. c. fi. de fo. cōpe. de causis electōis vel alijs que celeritatem desiderant ⁊ que sunt tempore periture non habet locum ius reuocādi domum arg. opti. in. l. sed ⁊ si. §. edium. ff. de iudi. vbi legat⁹ cauit de dāno infecto ad idē prealle. l. ij. §. plures. fa. de appel. c. oblate. ⁊. c. fi. ⁊. c. licet de foro cōpe. ⁊. ff. eo. ti. l. ij. ⁊ quod scripsi. s. de adiorna. partum francie. Quod potest intelligi ꝓm predictuz Inno. ⁊ sicu. in electionibus prelatoꝛ. Sed secus in electione canonicoꝛ vbi non est periculū in mora igitur non est mirum si in assecuramento ꝓpter periculum qd est in mora non fit locus iuri reuocandi domum.

¶ Item fallit in oibus casibus seu causis criminalibus siue ex officio siue ad denunciationem alicuius ministri. aliquis esset insecutus mixtum siue ex officio tātum. interest enim rei publice ne crimina remaneant impunita. ff. de publi. ⁊ vecti. l. licitatio. §. qd illicite. ⁊. l. ita vulnerat⁹. ff. ad. l. aquil. eꝗ de sentē. excō. c. vt fame ita vidi pnūciari contra consules burgi narbone pro procuratore regio ⁊ abbate fortisfrigidi. in parlamento anni. xxiij.

¶ Aufrerij. Pro hoc ter. in. l. j. C. vbi ō cri. agi. oportet. ⁊ glo. in. c. fi. de fo. cōpe. que dicit ꝙ delinquens potest cōuenirī vbi habet domicilīū. vel vbi inuenitur. Et lz dicta. l. j. que ita loquitur aliter intelligatur. Idem tamen ꝙ prealle. glos. tenet pla. in eadē. l. et specu. ti. de compe. iudi. ade §. j ꝗsi. vs. ⁊ dicunt quidam ꝙ dicta. l. j. potest intelligi de vagabundo ꝙ potest intelligi vbilibet conuenirī auct. vt nulli iudi. §. si quis vero. ⁊ de eo potest intelligi auctoritas illa vbi te inuenero ibi te iudicabo. Vel ꝓm sicu. in pal. c. fi. potest intelligi in papa. ⁊ in imperatore qui per vniuersum orbem habent iurisdictionem. ix. q. iij. c. cuncta per mūdū. xcv. dist. c. si imperator. ¶ Et ita in simili dici potest c. in curia parlamenti que regis personam repreſentant. Secus in alijs iudicib⁹ quoꝛ iurisdictio limitatur territorio. Isti em non possunt punire delicta alibi cōmissa ex quo in eoꝛ territorio non habet delinquens domicilīū nec alibi vbi sortitur forum.

¶ Et circa hoc nota vnum notabile ꝙ dicti consules reperti parisius nō de facto proprio sed vniuersitatis ⁊ non de tēpore suo etiam de facto quorumdam singulorum dicte ville insequebantur. Attamen curia voluit ꝙ de impositis dicte vniuersitatis ⁊ singularibus hic litigarent. Sed tamen curia prefixit eis terminum infra dictū parlamentū infra quez se potuissent cum supradict. aduisasse. ⁊ ꝙ certa die de premissis in parlamento responderent. Ita vidi pronunciari contra dominum de belloforti anno. xxv.

¶ Aufrerij. De quo die ꝙ consules pretextu officij seu vniuersitatis successores in officio satisfacere tenentur. Secus ꝓ si ad cōmodum proprium vel libidinem suam faciendam delinquerint. Nam tunc non tenētur successores in officio sed ipsorum delinquentium heredes debent conuenirī iuxta id quod legitur. ⁊ no. in. l. j. ⁊. ij. ff. ad le. iul. repe. ⁊ in. l. iubemus. C. eo. ti. Et ita ꝓ sicu.

limitatur. c. aduersus. de immunitate ecclesia. Credo tamen ꝙ hodie predictus stilus non seruatur quia cauetur ordinationibus regijs ꝙ cause etiaz criminales in prima instantia non tractētur in parlamento. Sed in curia ordinaria quod est equitatiz scripte rationi cōsonum. vt in. c. preal. l. j. ⁊ aucten. quaj in prouincia. C. vbi de cri. agi. opoꝛ. ⁊ ibi per doct. ⁊ in prealle. c. fi. de foro cōpe.

¶ Item fallit vbi quis ad solam denūtiationem alicuius super aliquo crimine in curia insequentur. ita vidi pronunciari contra dominum Robertum de castro vilain.

¶ Aufrerij. Adde id quod dixi proxi. addi. precedē.

¶ Item fallit vbi aliquis aliquem inuētum parisius vult prouocare ad duellum quia velit aut nolit compellitur respondere. Ita vidi in pluribus casibus in parlamēto videlz de Arnaldo de duroforti puocato ad duellum per arnaldum de monteacuto in parlamento anno. xxvij. ⁊ in pluribus casibus in parlamento eiusdem anni. licet in his daretur dilatio pretextu absentie amicoꝛ qd puto notabile.

¶ Aufrerij. Et ratio huius stili potest esse quia cognitio vadij duelli soluz pertinet ad curiam. Quare per Philippum pulchrum anno domini M. cccvij. fuit inhibitum seneschalo Tholose ne super his aliquez processum faceret. Sed partes ad examen curie parisius remitteret.

¶ Item fallit in officiario regio puta seneschallo vel bailliuo qui super cōmissis in officio suo poterit ab aliquo prosequi in presenti curia in eadem repertus. Ita vidi pnunciari in parlamento anni. xxiij. pro domino decano contra dominū Petrum de ferrarijs seneschallū Xanten.

¶ Aufrerij. De huiusmodi stilo vel consuetudine facit mentionem Jo. fa. instit. de pena te. ti. §. fi. tij colū. in fi. Simile videmus in episcopo cuius causa criminalis non potest tractari nisi coram metropolitano. iunctis secum comprouincialibus episcopis. Nam ⁊ ipse metropolitanus est iudex ordinarius suorum suffraganeorum vt in. c. per singulas ⁊. c. saluo. j. q. iij. ⁊ capitu. pastoralis. de officio ordinarij: cum ergo bailliui ⁊ seneschalli non habeant alium superiorem immediatum nisi curiam parlamēti merito ibidem inuenirī possunt cōuenirī. hinc dicit Angel. in. l. omnē. ff. de iudi. ꝙ pses prouincie delinquens non punitur per potestates terrarum: sed per superiorem.

¶ Item si quis causam ꝓprietatis ꝗtra regē mouere velit opportet ꝙ faciat adiornari pcuratorem regiuz ad pcedendū in causa in parlamēto videlicet pcuratorem regiū generalē p regem constitutū in parlamēto: qꝛ si procuratorem patrie in in qua res est sita faceret adiornari non sufficeret. imo esset insufficiēs adiornamentum. Ita dictum fuit p arrestū curie in parlamēto anni. xxv. pro procuratore regis ⁊ guydone le chabelēt ꝗtra maiorē et iuratos sancti Quintini in normādia

¶ Aufrerij. Et hoc qꝛ ideo nullus inferior de tali causa cognoscere poterat olim indistincte pro quo. l. fi. C. de offi. recto prouin. quam Jo. fa. inducit cōtra senescallos qui volunt sibi vsurpare iurisditionē. et cognitionem iuris regij: pcuratoꝛ autem patrie non est constitutus nisi p causis q vētilantur i alijs curijs: puta seneschaloꝛ ⁊ baillituoꝛ. ideo merito nō esset sufficiēs ipsuz adiornamētum p causa que esset in parlamēto tractanda: sicut predictum est. Verumtamen per ordinationes editas per philippū de valesio anno dñi. M. cccxxxviij. Et karolum sextum anno dñi. M. xlviij. statutum sicut ꝙ si causa petitoria in qua procuratoꝛ regius fuerit actoꝛ. non excedat. xl. libras turoneñ. annuatim seneschalus vel ordinarius loci regius cognoscere potest. ⁊ si vero procuratoꝛ regius fuerit defensoꝛ si causa non excedat. xx. libras. turoneñ. annuatim. idem seneschalus vel ordinarius cognoscere potest: si autem agatur possessorio: idem seneschal⁹: vel ordinarius in cuius sede pcuratoꝛ regi⁹ residet cognoscere poterit.

¶ Sed in causis appellationum a sentētis latis pro rege. vtī causa nouitatis vel saisine vel alijs similibus puta amotionis manus regie sufficeret patrie procuratorem adiornari ita dictum fuit tunc.

¶ Itē si qs vult agere in parlamēto contra minorē viginti qnqz annis oporteret dictū minorē cū tutoris vel curatoris auctoritate vel ipm tutorē aut curatorē adiornare als si minoꝛ simplr adiornaretur

esset insufficiens adiornamentũ de stilo curie ita vidi fieri in plameto anni.xxij. contra dominam Margaritam de ielãgijs: ⁊ ei⁹ liberos pro Johãne catinelli.

¶ Aufrerij. Sed qd si minor tutorẽ nõ habet neq̃ curatores dic ꝙ aut quis vult agere contra infantem qui citari nõ potest. ff. de in ius voc. l. neq̃. ⁊ tunc volens agere habet duo remedia vel ꝙ adeat iudicẽ vel ꝙ p uideat ei de tutore. C. qui. pe. tu. l. vnica. vel ꝙ citet amicos ⁊ si nullus cõpareat qui eũ defendat fiet missio in possessionẽ bonorum ff. ex qui. cau. in pos. ea. l. hec autẽ. ⁊ l. apud iulianum. Si vero sit maior infante vel adolescens tunc illi citabuntur. vt veniant recepturi curatores. ff. de admi. tu. l. j. §. sufficit ⁊ tunc cogeretur recipere non hunc vel illum sed quem voluerit eligere. ita dicit. Jo. fa. insti. de cura §. idẽ in effectu. Jo. an. in add. specu. ti. de reo. versi. item non potest cogi. et si nolit venire dicit. Jo. fa. vbi supra fiet missio contra eum sicut dictum est. s. de infante. vel iudex faciet eum venire realiter si pars hoc petierit. C. quomodo et qñ iudex in. l. ꝓsentaneũ. vel captis pignoribꝰ coget.

¶ Jtem caue. cum aliquis vult agere actione reali quam non potest minor in iudicio deducere etiã cũ tutoris auctori vt patet. j. de minori. §. ij. ⁊ seq. ⁊ vbi dicitur ꝙ minores. xxv. annis donec habeant. xxj. annos nõ possunt causam proprietatis in iudicio deducere siue agẽdo siue se defendẽdo volens: nec inuitus et .j. de cau. poss. et proprie. §. ij. ⁊ sequen. sed dormiet etiam causa cum predecessore incobata quousq̃ idem minor. xxj. annũ attigerit ⁊ si pcessum fuerit antea eum ipso iure non valet pcessus vt in. §. iiij. eo. ti. ¶ Dicet aũt puenisse ad etatẽ legitimam si sit nobilis qñ attigerit. xxj. annũ. ⁊ ignobilis quãdo attigerit. xxv.

¶ Aufrerij. Sed hodie ordinationes philippi predicto stilo non obstãte tã in actione reali q̃ personali tenentur comparere ⁊ procedere per tutorem vel curatorem.

¶ Jtem vbi aliqui litigant in parlamẽto super saisina alicuius rei ⁊ saisina cui adiudicatur hoc retento per curiam ꝙ alij qui deuictus est super saisina fiet ius super proprietate per curiam ⁊ hoc dicatur per arrestum curie qõ tunc ille q obtinuit super saisina in eodem parlamẽto per dictum arrestum videtur adiornatus sup pprietate: ⁊ hoc si duret parlamẽtum. ⁊ si non duret ad sequẽs parlamentum est adiornatus per dictum arrestũ: et comparere tenetur: alꝭ dabit defectũ vel reo cõgedium. Si autem dictum nõ fuerit ꝙ fieret ius super simplicitate: sed simpliciter fuit reseruatum ius sup ipsa pprietate tunc oportet ꝙ iudicium sup proprietate intentetur alꝭ cadet a iure suo. Jta dictum fuit per arrestum curie in parlamẽto anno. xxvij. p Berauldo de mota. contra Arnaldum et guilhelmum de barra.

¶ Aufrerij. De ista ꝓscriptiõe annuatim de qua hic in vltimo mẽbro nũq̃ audiui sermonem in iudicio fieri nec credo ꝙ seruetur: q̃ sepenumero contrarium fieri videtur quo autez ad primum membrum quando curia resonat sibi facultatem dicendi ius super p prietate videtur conuenirl de procedendo ad vlteriora. ⁊ sic non requiritur alia citatio. ⁊ talis reseruatio videtur habere vim peremptorij. vt not. C. quõ ⁊ quando iudex. l. ij. ⁊ no. p glo. in. c consuluit. de offi. dele. ⁊ facit. l. cõsentaneum fm vnam lecturaz. C. quomodo ⁊ quando iudex. similiter reseruationem agendi super proprietate in. c. quẽlibet in fi. de elec. et in. c. cum olim de causa posses. et proprietatis.

¶ De presentationibus faciendis in parlamento ⁊ de persona vocata non inuenta ad hostium camere nec eius procuratore.

E stillo curie francie est ꝙ partes q̃ habent agere in plamento ad dies bailliuarus seu senescaliarum suarũ se presentent coram deputato sup recipiendis presentationibus: vel in crastinum anteq̃ dñi tenentes parlamentum recedant.

¶ Aufrerij. Pro quo facit. c. ꝓsuluit de offi. dele. vbi iudex citato nõ compareñ. expectatur post in diem sequeñ. ⁊ huic equitati nititur ordinatio Philippi de Balesio. facta anno dñi. M. cccxlv. per quam ordinauit presentationes

presentationes fieri sicut supradictũ est anteq̃ sedes parlamẽti leuata foret. vel ad minus infra solis occasum. qõ similiter fuit. confirmatum per karolum septimum anno domini. M. xlv. ⁊ anno. liiij.

¶ Alꝭ qui se p̃sentasset. si sit actor cõcederetur defectus ⁊ si reus ꝓgediũ. ⁊ pars que se nõ p̃tasset. non audiret in aliquo vt pz p plura exẽpla que sequunt. nam si iudex faciens cõtra aliquem iniuriosam executionem a quo ideo appellatum est adiornatus i parlamẽto: parti intimatione facta ad diẽ ad quã adiornatus est nõ se p̃tauerit: nec pars etiã lz potestas dũ leguntur p̃tationes in camera velit dicere partem nõ potuisse appellare: ⁊ etiam velit eã redarguere de piurio venit contra executionẽ non audiretur: nec requestam partis aduerse põt impugnare: quia potuisset se p̃tasse ⁊ proponere. Et q̃ se nõ presentauit. ideo nõ audiet. ita dictuz fuit in parlamẽto anno. xxvij. cõtra Guillermum de Wesesla. pro heredib⁹ cuiusdam mulieris vocate. la heräde. idẽ esset si vellet pponere cõtra appellãtẽ ꝙ appellationi renũciasset. idẽ si dicat sup eisdem causis. pro qb⁹ appellauit processum pendere coram certis cõmissarijs a rege datis ea rõne. ita fuit pnũciatum contra dictũ Guillermum pro dictis heredibus.

¶ Aufrerij. Ex quo non se p̃tauit sicut dictum est: habet p ꝓtumacez deficiẽte. idcirco nõ põt aliquid de supradictis pponere p quo faciũt no. p doc. in. c. cũ dilecti. de dolo et contu. ⁊ c. veniens de accu.

¶ Jtem ꝙ dixi q se nõ p̃tauit. nõ audiretur. fallit vbi vellet dicere adiornamentũ nõ valere. vel non tenere. ⁊ ꝙ ideo non oportebat ꝙ se p̃taret: quia tunc audiri debet: q̃ non tenet quis se p̃tare: nisi q̃ adiornatus. ⁊ ideo causam imponere necessitate aduerse parti se presentãdi arg. ff. qui satisda. cogan. l. quotiens. ⁊ de iure patro. l. adigere. §. Quis. C. de epi. ⁊ cle. l. generaliter.

¶ Aufrerij. Nam ibi cessante causa cessat effec. j. q. vij. c. quod pro remedio. ⁊ c. cum cessante. de appel.

¶ Alia ratio q̃ interest curie scire an valeat vel non q̃ nisi valeret. curia non concederet defectum. cũ ibi non teneret adiornamẽtum tenentur pro non facto.

¶ Aufrerij. Nuta que ꝓtra ius fiunt debẽt pro infectis haberi. c. que contra ius. de reiur. li. vj. c. imperialis. xxv. q. ij. c. nõ solũ de reg. iu. eo. li. de testi. c. ij. ⁊ tale adiornamẽtum nullũ nihil operat. no. in. c. vt debitus de appellationib⁹. c. ꝓposuisti. de fo. cõpe. et Joã. an. in. l. j. C. de requi. re. sicul. in cle. pastoralis de re iudi. in cle.

¶ Sed si curia diceret adiornamẽtũ tenere propter hoc nõ videtur causam amisisse. ad hoc vt vlterius non audiat. Sz habebit pars defectũ contra eũ q se non presentauit ⁊ vtilitate defect⁹ in sequeñ. parlamento per nouum adiornamentum qõ habet super hoc impetrare.

¶ Jtẽ oportet ꝙ partes se p̃tent ad dies seneschalie sue. contra oẽs cõtra quos habent agere specialiter. ⁊ noiatim. nã si qs habeat agere contra plures non sufficerit si contra vnũ se p̃tauerit. licet causa esset connexa: nec sufficeret si diceret talis se presentat contra omꝭ aduersarios suos imo diceretur per reum si esset actor.

¶ Aufrerij. Talis ita gñalit se presentãs.

¶ Non presentasti te specialiter: ⁊ nomiatim contra me: ideo peto congediũ si esset reus peteretur. contra ipsum defectum.

¶ Aufrerij. Talis ei generalitas. parit obscuritatem vt in. l. ita fide. ff. de iure fis. ff. de edẽ. l. j. §. edẽda. ff. de interro. actio. l de etate. §. nihil. c. ad hoc de rescrip. c. cũ in multꝭ. eo. ti. li. vj. de app. c. ij. cũ si. sit generalis libellus vel petitio nõ admittit cum q̃s petit omnes res quas alius possidet in ciuitate Bal. in. l. edicta. xxiij. colũ. C. de eden. de q̃ vide Bar. i. l. rei appellatõe. ff. de ꝟb. ⁊ rex sig. ⁊ i. l. ticia. §. luci⁹. ff. de leg. ij. Paul. ō ca. in. l. j. ff. de edẽ. in. c. certificari. de sepul. Et similiter dicim⁹ de positione gñall. vt dicit glo. ⁊ doct. in. c. ij. de cõfes. li. vj. ⁊ specu. ti. de posito. §. vij. ꝟsi. iij. ⁊ ix. facit ad p̃dicta c. ij. ⁊ c. vt quis duas. de elect. li. vj.

¶ Jtem fm ordinationes regias.

¶ Aufrerij. editas per philippum de valesio. anno domini. M. cccxliiij.

¶ Et stilũ curie p̃tis si pars presentata

et vocata: ad portam camere parlamenti
fm ordinationem regiã nõ inuẽta fuerit
nec postea dũ litigaretur cõtra actorẽ cõ
cedetur cõgediũ. ⁊ cõtra reum defectus ⁊
posset esse magnũ piculum. vt j. in tit. de
cõtu. ⁊ defect. latius apparebit. nec talis
in causa in qua p̃sentatus est in toto illo
parlamẽto audiet. idẽ si actor ⁊ reus non
inueniãtur: qꝰ de illo parlamẽto non au-
dientur. Sed si veniant ad aliud plamen
tũ ambo audiet q̃ si defecerũt impetuũ
nõ audiẽtur nisi curie videatur q̃ si fuisz
in fraudẽ alicuius rei q̃ regem tãgeret et
hoc ex vbi ps se pñtauerit ĩ ppa ꝑsona.

¶ Itẽ hoc qõ proxime dictũ est fallit vbi
ꝓcurator se pñtauit: qꝰ tũc lz procurator
vocatus inuent⁹ nõ fuerit ad portã: nec ĩ
camera vt supradictũ est: dũ tñ veniret in
crastinũ nihilomin⁹ audiretur: qꝰ maluz
esset si propter procuratorẽ vnus dñs tan
tum incõmodũ reportaret. ita vidi pronũ
ciari in curia pro quodã bomie bailliuie
Ambaneñ. in parlamẽto anno. xxvij. do
mino Nicolao de logus als de tornaco
in contrarium debatente.

¶ Aufre. Pro hoc qꝰ ꝓtumacia ꝓcuratoris
in his q̃ sunt magni ꝑiudicij. vt circa mulcte
impositionẽ ꝑiudicet dño. vt in §. ꝓcurator
l. j. ff. si quis ius dicẽ. non obtem.

¶ Nec circa missionẽ ex. ij. decreto. ff. si ex
nora. cã aga. l. si cũ vsufru. ⁊ de dam. infe
cto. l. hoc amplius. §. fi. cũ. l. sequeñ. ⁊ hec
sunt vera nisi dñs fuerit sciẽs ⁊ negligẽs
in purgãdo cõtumaciã procuratoris. vt ĩ
c. j. vt lite non cõtest. ⁊ ibi Jnno. Jo. An.
Anto. Bal. ⁊ sicul. ⁊ specu. in ti. de prio ⁊
scõdo decreto. §. restat. vsi. qd si reus agit p
ꝓcuratorẽ. p Bar. in all. §. si ꝓcurator p
quẽ. §. tenet sicul. in all. c. j. q̃ si contuma
cia est vere ipi⁹ procuratoris: vt qꝰ aliqñ
fuit in iudicio sicut in proposito. qñ se pre
sentauit si postea nõ pareat vt tenebat ipe
solus erit mulctãdus ⁊ condẽnandus in
expeñ. non autẽ ipe dominus. dummodo
ipse constituerit diligẽtem.

¶ Aufrerij. Aduerte qꝰ ordinatio suprascri
pti philippi nõ ita dicit formaliter sicut su-
prascriptũ est dicit em q̃ si vna partiũ pñta
tatum vocata nõ fuerit inuẽta ad hostiũ ca
mere altera p̃sens ex tũc cõtra talem absen
tem. talẽ obtinebit vtilitatem ac si nõ fuisz
presentata. q̃ si partes ambe nõ inuenianꝭ
redeãt ad aliud plamẽtũ omni spe audiẽtie
tunc pñtis parlamẽti sibi sublata. ꝑterea q̃
pars q̃ ꝑtextu sui aduocati in curia residen
tis non foret audita vel deliberata audire-
tur postea sed aduocatus. x. librarũ emẽdã.
antreq̃z in alia causa audiretur. solueret.

¶ Item fallunt p̃missa in non pñtato ⁊
nõ inuẽto ad portã si possit probare casũ
fortuitũ. propter quem fuit circa p̃missa
impeditus. nam hoc probato. auditur vt
presentatus ⁊ inuẽtus. Et hoc seruat no
torie curia. ⁊ concor. ff. si qs cau. l. ij.

¶ Aufrerij. Facit. ij. q. vj. c. anteriorum. de
elect. c. ꝓmissa. §. j. ⁊ l. cõmissoria in fi. ff. de
le. commisso. ad idem. xlij. distinct. c. exo-
sus de eo qui mit. in poss. causa rei ser. fa. de
ꝓdi. isertis. l. fi. c. significata. de pig. fm Lu-
do. Ro. in singula. ꝓ. casus. ꝓ. quero nunqd
dicit. q̃ actor. nõ veniens ad iudiciũ ꝑtextu
casus fortuiti nõ excusatur per. l. Item illa
§. pinde. ff. de ꝓsti. pecu. Sed reus bene ex-
cusatur. per dictum. l. fm eum mirabiliter li
mitatur alle. l. ij. ff. si quis cau.

¶ Item si quis se pñtauerit in plamẽto ĩ
propria ꝑsona: ⁊ sine licẽtia curie recedat
dimisso procuratore pinde est ac si nõ pre
sentasset. ⁊ iõ olim erat cautela. qõ recede
rit cũ liceñ. curie. ⁊ q̃ hoc faceret registra
ri: ⁊ q̃ ibi per procuratorem faceret: sed
opz q̃ hodie habeat gratiã a rege ad hoc
vt possit litigare per procuratorem.

¶ Aufrerij. Jstud nõ seruat. in his q̃ sunt ĩ
prima iuris scripti. nisi in adiornamẽtis ad
in curia ꝓpendũ ꝑsonalr vel in illis q̃ tenẽt
in ꝑsona venire. p hoc facit: qꝰ cõtumax dr
nõ solum. qui non venit. sed qui non compa
ruit. ⁊ absq̃z iudicis licẽtia recessit. xj. q. iij.
c. certũ. c. j. de iudi. Bar. in. l. ꝑsentaneũ. C.
quõr qñ iuder. nico. milus ĩ ꝓ. ꝓtumax. §. j.

¶ Item si aliqs subiectus alicui dño tẽ
porali habẽti altã ⁊ bassam iurisdictionẽ
et sub eo. cubãs ⁊ leuãs citat⁹ fuerit coram
aliquo iudice regia sup aliqua actiõe p-
sõali ad alicui⁹ istãtiã ⁊ citat⁹ vna cũ dño
petierint causaz ad predictũ dñm remit
ti. Et ideo quia dictus iuder pnuncia-

uit dictã remissionẽ non esse fiendã pre-
dicti. dñs ⁊ subiectus appellauerunt ad
parlamentum ⁊ adiornamẽtũ in dicta cã
impetrauerũt legitime. Sed si ad diem
pñtationis dñs in dicta causa se nõ pñ-
tauerit sed subiect⁹ se solũ pñtauit subie-
ctus reputabit non appellans p curiam
sine emenda. Jdeoqz cã principalis als
appellationis remanebit in curia defe-
ctu dñi hec opante. Jta dictũ fuit p arre
stũ curie in plamento anno. xxv. pro ma
tricularijs eccl'ie sancte crucis aurelian.
contra quendã militẽ dñz de blasio. Et
est ratio quia nunq̃z remissio est fienda
ad postulationẽ subiecti nisi dñs illam
fieri petat vna cum subiecto.

¶ Aufrerij. Jn contrariũ facere videt. c. si
iuder laycus. ij. ꝓ. de senten. ex cõ. li. vj. vbi
clericus detentus a layco petit. se remitti
ad suum iudicem ecclesiasticum.

¶ Et ratio posset esse: quia remissio fit
principaliter ad vtilitatem dñi sez p con-
seruatione iurisditionis sue.

¶ Aufrerij. Sicut ep̃us petit sui clerici re
missionẽ vt in prealleg. c. si iuder no. Jnno.
Hosti. in. c. vt fame eo. ti. sicꝰ ciuitas repe-
tit suũ ciuẽ. ff. de rei vẽdi. §. j. l. j. ꝟ iure. ff. ad
mũicipa. sic miles armate militie p magꝭz
militẽ in ciuilib⁹ ⁊ criminalib⁹ iudicat. C.
de iurl. oi. iudi. l. magisterie. p quo glo. in. c
ad hec de priuile. Jnno. ⁊ Anto. Jmo. sicu.
⁊ prepo. in. c. dilectis de appel.

¶ Et qõ principaliter fit attendi dz. l. j.
ff. de aucto. tu. et. l. post legatũ. §. q̃ princi-
pale. ff. de his q. vt indig. iõ si nõ petat
eã sibi imputet. nõ aũt ad vtilitatẽ subie
cti principaliter quia presumit q̃ vbiq̃z
iusticiã iuenient qꝰ ex diuersitate locoꝝ ⁊c.
ar. C. de tẽp. in integ. restitu. pe. l. fi. p hoc
de appellationibus. c. significauit.

¶ Aufrerij. Jdeo non fit ad req̃stã subiecti
solt⁹ qꝰ si dñs in dicta causa se nõ pñtasset
audiri non debebat vt supradictuz est ergo
per consequẽs nec subiectus.

¶ Itẽ no. q̃ si pñtatio rei pri⁹ veniat q̃
actoris ⁊ legat in camera. actor nõ põt cõ
pelli ad litigandũ. donec pñtatz sua ve-
nerit nec ob hoc põt defectus concedi cõ
tra ip̃m. ita fuit dictum in parlamẽto an
no. xxvij. Sz hec corrigit p ordinatiões

¶ Aufrerij. Editas p philipuz de valesio
anno dñi mill'o. cccxliiij. quib⁹ cauet vt ta-
lis stilus seu ordo pñtationũ in litigãdo de
cetero non seruetur. Sed fm q̃ partes vo-
cabunt p pñtationẽ litigare teneantur. Itẽ
si quis de patria cõsuetudinaria a senten-
tia ꝓtra ip̃m lata ad pñtem curiam appella
uerit ⁊ iudicem fecerit adiornari ad primũ
parlamentũ suũ iudicatũ defensurũ ⁊ inti
mari parti. iuxta stilum curie ⁊ ad diẽ pñta
tionis bailliuie vel seneschalie sue pñtaue-
rit se solũ contra iudicẽ ⁊ nõ contra illum p
quo fuit lata sententia nũquid sufficiens sit
pñtatio. videbat q̃ nõ. quo ad partẽ. imo
sententia debebat executioni demandari
cum ipsa pars principaliter debeat habe-
re cõmodum ex sententia videtur q̃ imo.
pare aduersa nullam vtilitatẽ habeant vel
habere debeãt ex tali pñtatione quã impu-
gnat pro quo. ff. de inoffi. testa. l. papinian⁹
§. meminisse. de testi. c. pñtium. C. de his q̃.
vt indig. l. alia est. C. de rebus cre. l. si quis
iusiurandum.

¶ Sz q̃ nihilomin⁹ causa debeat agita-
ri cum se pñtauerit contra iudicem q̃ est
aduersarius suus principalis et etiam qꝰ
licet nihil fuisset parti intimatuz pars se
posset coniungere cũ iudice de stilo curie
si timeat collationem. pro hoc auten. nisi
heres. C. de litigio. l. paulus. ff. de procur.
c. q̃uis. eo. ti. li. vj. et. l. si suspecta. ff. de in
offi. testa. Jta fuit dictum per arrestũ cu-
rie p dño Reginaldo le chaan milite. cõ
tra Nicolaum omete. Qõ cum dictus mi
les ĩ hac causa se p̃sentasset contra iudicẽ
q̃ cõtra ipsum ⁊ pro dicto nicolao tulerat
sententiã lz cõtra dictũ nicolaũ se nõ pre
sentasset q̃ dicta pñtatio erat sufficiẽs et
q̃ dict⁹ nicolaus nõ haberet cõgediũ cõ-
tra dictũ militẽ nec vtilitatẽ ꝑdictã. Sed
nihilomin⁹ dicta cã agitaret. et pcessus
habit⁹ in cã principali ad instantiã dicti mi
litis recept⁹ fuit ad funes iudicãdi vel vi
dendi vtrũ esset bene iudicatũ vel nõ ⁊ di
ctũ arrestũ curie dictũ fuit. vt deinceps in
similibus casibus p curiã dicta ordinatio
obseruaret ita fuit p curiã registratũ. Et
hactũ fuit ĩ plamẽto ãno. xxv. iuxta festũ
purificatiõis vgĩnis gloriose. p quo facit
qõ no. tz ar. ĩ. l. vnica. C. vti possi. vlt. col.

⁊ in.l. properandum. C. de iudicijs. pro hoc de rescrip.c.inter cetera.et de electione.c.in genesi.⁊.ff.de legi.l.non possunt.

¶ Aufrerij.C.eo.titu.l.leges.⁊ de elec.c. dudũ.⁊ de transac.inter corporalia.

¶ De contumacia defectu ⁊ vtilitate seu comodo ipsorum.

Et primo vidi copiã registri regij sup quattuor casibus facti valde dubijs. Prim⁹ est in cã nouitatẜ Scõs sup reuocãda cõmissione ꝯtũacia vni⁹ ptis. Terti⁹ de ꝯtumacia ꝗ appellãte ⁊ vtilitate ei⁹ ꝓcedẽda. Quartus contra appellatum. Sequit tenor registri. Anno dñi millesimo. cccxxix. die sabbati. In crastinum cathedre sancti petri. de cõsensu oĩm magistrorẜ existentiũ in parlamẽto. vocatis ad hoc omnibus aduocatis. antiquis ⁊ puectis parlamẽti ⁊ habita super premissis inter ipos de liberatione ⁊ postea deliberato. cum ipis p dictos dños super quattuor articulis. infra scriptis curia prout sequit. declarauit. longis temporib⁹ obseruatũ fuisse ⁊ ordinãdo decreuit. sic deinceps obseruari debere. primo ꝙ in casu nouitatis concessa littera iusticie ⁊ per eius executorẜ ꝓpter oppositionẽ partis aduersepedato hmõi posito ad manũ regiam tãq̃ superiorem. ⁊ assignata certa die in parlamento partibus ad procedẽdũ vlteri⁹ sup dicto debato si ad dictã diez pars q̃ se opposuit non compareat nec excusationem mittat ponit in defectu. ⁊ statim absq̃ alia dilatione. res predicta posita in manu regia ponitur in manu conquireñ. predicti ⁊ in eius saisina defẽdetur. Salua q̃stione ꝓprietatis pti aduerse.

¶ Aufrerij. Credo ꝙ dñi sicut premittek ordinando secuti fuerũt opinionẽ Azo. in sũ. C. de interdi. ⁊ quorũdẜ aliorẜ recitatorẜ p Jo.fa. insti. de interdi. §. retinẽde. in pe. col. ⁊ l. vnica. C. vti possi. vltia colũ. ⁊ in. l. ꝓperandũ. C. de iudici. vbi dicit Jo.fa. ꝙ si reꝗuentus sup interdicto vti possisseris sit cõtumax ⁊ nolit comparere quidẜ dixerunt ꝙ debebat sibi prefigi termin⁹ infra quẽ cõpareret alioquin imponit ei silẽtiũ. Alij vt azo in summa dicunt ꝙ pnũciat ꝓ actore ⁊ sic seruat curia frãcie. Sed dicit idẽ Jo.fa. vbi. §. esse periculosum de iure: qꝛ lite nõ cõtestata nõ fert diffinitiua. iõ credit ꝙ actor debet tueri in poss. quousq̃ re⁹ veniet. vt. ff. de no. ope. nũc. l. si priusq̃. de hoc spec. ti. de prio decre. §. restat. ℣. qd si agat vbi recitat opinionẽ Jnno. positã in. c. j. de eo q̃ mit. in pos. cau. rei ser. Sed ibi dicit ꝙ vꝛ mitti in pos. rei petite. nõ vt sit tm̃ custos: sꝛ vt sit etiã ver⁹ possessor ⁊ phibeat reo ne turbet ipm actorem quousq̃ de iure suo ꝓbauerit. et pmittat ipm actorem pacifice gaudere possessiõe. ar. d. l. si priusq̃. ff. si fut. vẽdi. l. is cui⁹. ff. de itiere actuq̃ pri. l. j. ij. ⁊. iij. ⁊ idẽ tenet Hosti. in all. c. j. ⁊ ibi sicu. hodie tũ curia miti⁹ agẽdo ꝓsueuit casu ꝑdicto ꝓcedere defectũ ⁊ lr̃as ad faciendũ adiornari deficien. visux eidẽ actori adiudicari vtilitatẽ dicti primi defect⁹. ⁊ si tũc re⁹ scõdo loco per hmõi lr̃as adiornat⁹ legitime nõ comparuerit: ꝓcedit defectus ⁊ virtute illi⁹ talis vtilitas eidẽ actori adiudicat. ꝙ manu tenebit diffinitiue in possessiõe saisina rei cõtentiose manusq̃ regia nr̃e aliõ impedimẽtũ in eadẽ positũ ꝓpter partiũ ipa ꝓ debatũ ad actorẜ vtilitatẽ leuabit cuꝛ expeñ. Et ita obseruat etiã in materia bñficialit facta tũ prius fide de titulo colorato ꝓpter no. in. c. cũ qui. de eo. qui mit. in pos. cã rei ser. ⁊ ibi p Archi. ⁊ p doc. ⁊ in. c. ilr̃is de restit. spolia. ⁊ in. c. ad decimas eo. ti. li. vj. est em̃ cõis opinio. Qõ in bñficialib⁹ oportet possessionem ex titulo iustificare. ita Jmol. in cle. vnica de cã pos. ⁊ ꝓprie rota dect. xliij. sicu in sua dispu. que incipit ticius clericus ⁊ in questione. xv. cappelle. in addi. iij.

¶ Itẽ ꝙ sup articulis ptiũ facta cõmissione se ad subsequẽs plamẽtũ ꝓ reuocãda dicta cõmissione vna ps cõpareat alia ℣o nõ nec excusatorẽ mittat. iuxta. c. querelam de procu.

¶ Aufre. Et. c. cũ dilecti de dolo ⁊ ꝯtu. ⁊ tꝛ specu. in ti. de cita. §. j. ℣si. itẽ ꝙ cũ infirm⁹.

¶ Ad regsitionez ptis cõparẽtis ps nõ cõparẽs ponek in defectu vel statiz dicta cõmissio renouabit ad vtilitatẽ ptis cõparẽtis tm̃mõ si hoc maluerit. et si pars nõ cõparẽs miserit excusatorez et ad primũ plamẽtũ fecerit aduersariũ suũ adiornari ad videdũ purgari suũ defectũ. ipe sup dicti defectus purgatiõe audiek. ꝙ si non fecerit

fecerit sup ipa purgatõe ampli⁹ nõ audietur ⁊ deinceps renouabit dicta cõmissio ad vtilitatẽ ꝑdicte partis q̃ vt dictũ est ꝑ dictam cõmissionẽ ad vtilitatẽ suã tm̃mõ obtinet reuocari. Si ℣o sup iãdicti defectus purgatione cõpetẽter adiornari ps aduersa purgat⁹ fuerit defect⁹ antedict⁹ dicta cõmissio ex tũc absq̃ dilatiõe renouabitur pro vtraq̃.

¶ Aufre. Quia obedientia restituit eidẽ qõ abstulerit ꝯtumacia. ꝓ quo facit. l. vnica. C. de cadu. tol. ⁊. l. j. §. si pr̃. ff. ℣ colla. lec. ⁊ no. c. ex litteris de ꝓsti. ⁊ not. in. l. sancimus. C. de iudi. c. fi. de do. ⁊ contu.

¶ Item si a iudicato cõtra se lato pars appellauerit ad parlamẽtũ ⁊ aduersariũ suũ ad ꝓcedendũ in eodẽ ad certũ diẽ fierit adiornari veniẽte dicta die pars q̃ ꝓ se iudicatũ obtinuit comparuerit pte appellãte nõ cõparẽte: nec excusatorẽ mittẽte. ipa pars appellãs si pars appellata q̃ cõparuit reqrat ponek in defectu: seu debitur cõgediũ eidẽ parti appellate: ⁊ lr̃a vt iudicatũ postulatũ mãdek executioni ⁊ leuabitur emẽda: vez seraginta librarũ.

¶ Aufre. ⁊ nõ sit de patria iurẜ scripti. vt. j. ti. an. app. vl iud. te. sol. emẽdã. ⁊ dicvt ibi.

¶ Presumẽdũ est em̃ ꝓ ipo iudicato. ex quo ipa pars appellãs non cõparuit: nec excusatorẽ misit ad diẽ. ad ℔ assignatũ et iudicatũ p ei⁹ appellationẽ ñ vr̃ ipugnar.

¶ Aufre. Similiter vez ꝙ si appellãs prefigit sibi terminũ ad ꝓcedẽdũ appellationem vel ei pfigit a iudice talis terius pfix⁹ hz vi cẽ pemptorij vt i absentia ꝓcedat. ac si pemptorie fuerit citat⁹. ⁊ iõ si appellans ꝑdicto terio nõ cõparuerit rata remanet sua. vt in c. sepe. ⁊ in. c. nõ sit de app. q̃ em̃ nõ psequit appellationẽ fingit ñ appellasse. C. de tẽp. app. l. fi. §. fi. c. coꝛdi. de app. vbi ꝑdicto casu reputatur. non appellans ⁊ venit condemnandus in expeñ.

¶ Si pars appellãs ad diẽ assignatã cõparet pte q̃ ꝓ se obtinuit iudicatũ minime ꝓparẽte nec excusatorẽ mittẽte ipa ps appellata nõ cõparẽs ponek i defectu ⁊ readiornabit ad reqstã appellañ. ad tunc ꝓ primũ plamẽtũ visux adiudicari vtilitatẽ dicti defect⁹ non em̃. ita de facili ꝛz ꝓcedi dꝛ ad annullãdũ iudicatũ aliqõ vel reuocandũ sicut ad exequẽdũ cũ ꝓ dicto iudicato sit prima facie ꝑsumẽdũ si illud rõnabiliter nõ impugnek vel appellatio cõtra iudicatum predictum interposita nõ fuerit diligenter prosequuta. vt. §.

¶ Aufre. Pro hoc facit: qꝛ altera pte absente p ꝯtumaciã lite nõ ꝯtestata ꝓcedi põt in cã appellatiõis vt in. c. p tuas. et in. c. interposita. §. fi. de app. ⁊. c. coꝛdi. eo. ti. li. vj. et si appellãs ꝓduceret solũ snia ꝛ appellato nõ cõparẽte. neq̃ ꝓducẽte ꝓcessum: obtinebit idẽ appellãs in cã appellatiõis. ꝓ no. ꝯpost. c. bone. lo. j. de elec. sup ℣bo ꝑsumit ⁊ ꝓ glo. in. l. si qui. ⁊ ibi Jo. fa. C. de app. Ly. i. l. hãc eo. tit. sicu. in. c. qm̃ de app. ⁊ ita cauek. in q̃stione capelle. cccxliij. ⁊ ibi vide ⁊ in add. de vtilitate ℣o ℣fect⁹ hoc. ij. casu vide. §. seq̃nti.

¶ Itẽ extra registrũ sciẽdum est ꝙ in casu prime dicto erit vtilitas dicti defectus vel nõ: qꝛ pnũciatũ male iudicatũ ⁊ bene appellatũ. qõ ℣bũ intellige nisi iustas causas possit ꝑtẽdere ad excusandũ cõtumaciã ꝑdictã. ⁊ in eis audiri debebit vt pꝛ ꝓ tenorem dicti registri cũ adiornari debeat visura ⁊c. et in vanũ adiornarek nisi causas allegaret q̃re vtilitas ꝑdicta concedi debeat. nec iudicari ꝓponere posset ⁊ melioresexecutiones ad impediendum premissa proponere non possit.

¶ Aufre. Facit qõ dictũ est. §. titu. prio §. itẽ fallũt pmissa ⁊. c. venerabilib⁹. §. idem est etiã de sen. excõ. li. vj. ⁊ nedũ ꝯtumacia per cursum homis incursa purgari põt ex causa imo etiã incursa ꝓ terim iuris vt in appellatiõis cã. ita no. sicu. Bal. ⁊ ꝑpo. in. c. sepe de appellationibus. ⁊ in ℣. quidquid.

¶ Item credo ꝙ in. iij. dictorẜ casuum.

¶ Aufre. de quo. §. eo §. itẽ si adiudicato vꝛ de nõ ꝓparẽte in causa appellatõis in terio ꝯstituto. siue sit appellãs siue appellatus.

¶ Si non cõparẽs excusationẽ misisset. ⁊ ad sequẽs plamẽtũ aduersariũ suũ ad videdũ purgari defectũ suũ adiornari fecisset super purgatione sua audietur.

¶ Aufre. Sicut absens pemptorie vocat⁹ q̃ nõ potuit venire iusta de cã detẽtus audit allegãs ipedimẽtũ suũ. vt. §. §. primo. ⁊ reuocabit qõ ꝯtra eũ factũ ẽ. c. cũ Berthold⁹ de re iudi. ff. eo. ti. l. q̃sitũ. l. si ꝑtor. in fi. ff. de iudi. ⁊. iiij. q. v. c. q̃sqs: sꝛ appellãs q̃ nõ po-

tuit psequi appellationem ifra constitutũ terminum audietur velens pbare impedimẽtum. c. cũ sit romana ⁊. c. et rõne de app. et. l. fi. §. illud. C. de tempo. appel.

¶ Itẽ circa hũc excusatorẽ no. q̃ nõ admitteret nisi pcuratoriũ deferret i quo haberet ptãtẽ ipm excusandi seu exonerãdi.

¶ Aufre. Pro quo gl. in. c. cupiẽtes. §. qd si pro. rr. in ꝟsi. pposita. vbi dicit q̃ pponit causas absentie dz habere mãdatũ ⁊ ibi tenet archi. q̃ debet esse procurator alibi dicit glo. in. c. bone. lo. j. de elec. q̃ nũcius destinat ad allegãdũ cãs absentiũ dz eẽ ifratorie destinat p tex. i. c. prudẽtiã. j. ꝟ. ⁊ ibi gl. de. offi. dele. ⁊ idẽ specu. in ti. de excu. ꝟsi. j.

¶ Et bonum est. q̃ deferat litteras superexonia ab aliquo si pot. ⁊ hec q̃ dicta sunt habẽt locũ in contumace ante litem cõtestatam super causa appellationis.

¶ Aufre. Adde q̃ talis pcurator dz istare sup pbationib impedimẽtorꝫ p ipm ppositorꝫ ꝟm Inno. in. c. veniẽs de accusa. sicu. in c. q̃relã de pcu. ⁊ Bar. in. l. q̃sitũ. ff. de re iudi. ⁊ si pars aduersa velit pbare ꝛtrariũ bñ audiet ne quis p testes. falsos obtineat. de testi. c. pñtiũ. ⁊ qr pbaꝫ volẽtiũ. mos gerẽd est. ff. de pb. l. circa. ista glo. in pall. §. qd si p viginti Car. Guil. Jo. mona. archi. ⁊ domi.

¶ Sed qd si ps appellans vel appellata lite ꝛtestata fuerũt i factis cõtrariis. ⁊ in cõmissione ⁊ in sequẽti plamẽto. vn vel alter nõ cõparet aduersario suo. cõparẽte nõ est dubiũ q̃ pñtato dabit defect nõ pñtatũ ⁊ cõmissio ad vtilitatẽ ei renouabit vel vtilitas aliq̃ nõ adiudicabit. eidẽ p dicto defectu alia. nisi illa q̃ cõcedet ei adiornamẽtũ ad aliud plamẽtũ ꝟ aduersariũ suũ ad videndũ adiudicari vtilitatez dicti defect q̃ ꝟmissio ad ipsi vtilitatez renouet. ¶ Pone igit q̃ factũ est adiornamẽtũ. quã vtilitatẽ petit sibi adiudicari ⁊ cõcedi. dico q̃ si appellãs sit ille q de fecerit talẽ vtilitatẽ pot appellãs obtinet q̃ appellãs amiserit cãm suã: nisi possit causas iustas ex sõme seu absentie ptẽdere ⁊ pbare. Et est rõ. nã actor de stilo huius pñtis curie cõtinuare dz arramenta cause sue de plamẽto in plamentũ. ⁊ nisi faciat ꝓpter interruptionẽ pcessus cadit. ab instãtia cause ⁊ pinde habet. ac si non fuisset pcessum in eadem ergo ⁊ hoc: sed si nullomodo processisset. in ea in primo parlamento pdidisset causam vt dictum fuit. s. de adior. in ti. pri. ergo ⁊ nunc.

¶ Aufre. Et pserim in hoc casu qr ꝛtra appellatẽ. ipam appellationẽ nõ psequẽdum oriet suspicio nõ leuis ꝟ iniusticia cause. qr facit ꝛtra naturã suã. nã appellãs est sũma ope. pseq. ⁊ appellati fugere. facit. qd no. in c. cãm de do. ⁊ ꝛtu. iiij. q. iiij. c. cũ dilecti. de dolo. ⁊ ꝛtu. ⁊ ibi. sicu. c. cum sit romana. ⁊. c. personas de appel. c. j. de do. ⁊ contu. li. vj. c. cordi. de appel. eo. li.

¶ Sed qd erit i apposito q deficit iuxta casum prime dictũ dico q̃ appellatus q nõ cõparuit pdit ꝛm q̃ ꝟmissio non reuocabit ad vtilitatẽ ipius ⁊ appellãs hoc lucratur q̃ statim renouetur ad eius vtilitatem. ⁊ incõtinenti habito defectu adiornabit sup defectus vtilitate quã obtinere debet iuxta capitulũ registri. s. positi.

¶ Itez dico idẽ esse vbi appellãs post litem ꝛtestatã ⁊ postq̃ essent i factis ꝛriis et i sequenti plamento. ij. vel. iij. se nõ pñtauerit ad diẽ sue pñtatõis: ꝛz ad sequẽn. vel pcuratorem min idoneũ miserit vel nullomõ se pñtauerit ita dictũ fuit p arrestũ curie p dño Reginaldo de chazet. cõtra dñaz richardã de saucim ãno. rxviij.

¶ Aufre. parta em̃ sunt nõ venire: vel pcuratorẽ min legitimũ destinare glo. in. c. pe. de elect. li. vj. in ꝟb. admitti. tex. in. c. fi. ⁊ in c. ꝛstitutis. ⁊ gl. in. c. accedẽs de pcur. ⁊ tex. in. c. veniẽs de accu. ⁊ mittẽs pcuratorẽ minus idoneũ: vl cũ min legitimo mãdato dz ꝛtumax. ⁊ pot cõdẽnari in expeñ. vt not. i. c. Nicolao. de appel. facit. l. ij. §. defendi. ⁊ ibi Bar. ff. ex qui. cau. in pos. eaꝫ no. Bar. i. l. si finita. §. iulianus. in fine. j. colũ. ff. de dam. i fecto. sicu. in. c. i pertractãdis. ⁊ in. c. ceterũ de iur. ca. Domi. in. c. j. de elect. li. vj. odo. et ibi Bal. in. l. fi. C. de edili. actio.

¶ Sed quid erit iuxta predicta si partes fuerint in causa appellationis in factis cõtrariis: et dati fuerint commissarii super eis: et etiam testes auditi: et pars appellans in sequenti parlamento se non pñtauerit ad diem pñtationis sententie vel bailiuie sue: vel minus idonee puta alia die vel per procuratorem minus

idonee fundatũ vel nullomodo se pñtauerit: appellat aũt nõ credit ei intẽtionẽ sufficiẽtẽ pbasse ⁊ credit aliũ sane pbasse.

¶ Nũc dubitat an appellãs possit purgare suã ꝛtumaciã ⁊ qd fiet. dico q̃ pot petere defectũ ꝟ appellãtẽ ⁊ adiornamentũ ad habẽdũ vtilitatẽ dicti defect ⁊ fiet sibi ⁊ dictã vtilitatẽ. de qua dictũ est. s. in sequen. plamẽto baberet vbi appellãs dictũ defectũ nõ possit purgare. sed vtilis est q̃ petat ad vtilitatẽ suã ꝛmissionẽ renouari. ⁊ statim fiet sibi: ⁊ hec est opinio multorꝫ. Sz credo q̃ tutius est q̃ capiat defectũ ⁊ readiornamẽtũ ⁊ q̃ in sequen. parlamẽto petat talẽ vtilitatẽ sibi adiudicari q̃ alr amiserit cãm cũ ptestatione q̃ si eã bñ nõ deberet q̃ talis idẽ vtilitas adiudicaret qualis curie videret. Et dux lex est. rõ qr vbi pdicto defectu dictã vtilitatẽ petiisset: videlz vt cõmissio renouaretur ad suã vtilitatem nunq̃ ad petendũ aliam vtilitatem admitteretur amodo.

¶ Aufreris. Per electionẽ dicte vtilitatis videt alteri renũciare ⁊ illã sibi nõ ꝛpetere pfiteri. fa. c. vt quis duas. de elec. lib. vj. facit. l. j. C. de fur. ⁊. C. si ser. extero se mandasem̃. l. vnica. ⁊. C. de codicil. l. vlti. ff. de legatis. l. cũ filius. §. varis. ⁊. C. de pac. inter empto. ⁊ vendi. l. commissorie.

¶ Scõdo qr si dictos defectus ⁊ adiornamẽtũ accepit ⁊ in sequen. parlamẽto validitatẽ illã scz q̃ indicet aduersariũ suũ causam eius amisisse petat. si aduersari nõ possit purgare defectũ suũ lucraretur cãm suã sine labore ⁊ expeñ. qd non esset in alio casu qr oporteret q̃ inquestã faceret pfici ⁊ ptem adiornari ad videndũ ipsum recipi ⁊ adiudicari.

¶ Item quid si iuxta casum proxime dictũ dictus appellatus pvtilitate defect petierit ⁊ obtinuerit dictã ꝛmissionẽ renouari ⁊ inquestã pfici ⁊ aduersariuz ad sequens parlamentum adiornari dictaz requestam recipi ⁊ adiudicari vsurum. ⁊ in dicto parlamento dictis ptibus presentatis appellatis petit dictã inquestaz recipi ⁊ adiudicari ⁊ appellãs petit dictã cõmissionem renouari ⁊ se purgare paratũ offerẽs ꝛtumaciã pcedentis parlamẽti ⁊ iustas causas q̃ etiaz essent sufficiẽtes ad purgationẽ pdictam nũquid sup dicta purgatiõe audiet. vl q̃ nõ. qr ad illuz diẽ bñ nõ vl ⁊ potissime qr suũ aduersarium sup hoc nõ faceret adiornari. ⁊ vl fundatum. per pũctum dicti registri. contrariuz ꝟ qr hec vl q̃ cã quare dicta inquesta admitti nõ dz nec adiudicari. ⁊ q̃ ita p modũ cuiusdã exceptionis admitti debeat saltem vt testes p aliũ productos reprobare possit non sup principali.

¶ Aufreris. Pro hoc facit quia contumax quando purgat suam cõtumaciam admittetur ad prosequendũ suum processum in eo statu in quo ipsum inuenit Inno. ⁊ Sicul. in. c. preterea. de dila. ⁊ in. c. si duobus. de app. ⁊ ibi prepo. Bart. in. l. multa. ⁊. l. nihil. C. de procu. gl. in. c. j. de elec. lib. vj. ¶ Cum igitur casu predicto quando appellans cõtumax est adiornatus ad videndũ inquestã appellãti recipi non supersint, nisi reprobationes testium ⁊ productiones litterarum iuxta. c. penul. de testi. li. vj. igitur ad aliud admitti non debet in penam sue contumacie ne melioris sit auditionis q̃ obediens. in. c. j. de postu. prela. ⁊. c. contingit. de do. ⁊ contu.

¶ Item si plurimum causa appellationis esset cõnexa ⁊ quidam se presentaret ⁊ quidam nõ presentati per presentatos non releuabuntur ab eorꝫ contumacia. licet cause causa esset oino annexa. Istud totum vsq̃ ad finem titu. ⁊ contra illum C. si vnus ex pluri. cum suis concor. ff. de app. l. scio. cum similibus.

¶ Aufreris. Qd verum credere si pñs. §. intelligeret de victoria cause appellatõis obtẽte p pñtatos. qr illa pdesse nõ dz aliis appellãtib nõ pñtatis. p quovl casus. in. c. cũ sup ꝛtrouersia. de re iudi. qd pbat p rõnẽ qr cũ oẽs suã appellationẽ interposuerint ⁊ sic oẽs sibi puderint renũciare videtur pulsionẽ q̃ est vt snia lata pvno psit alteri. q̃ pulsio. l. est ꝛtra cõem rkaz res iter alios acta. si aũt aliq̃s ꝟ ꝛdẽnatis nõ appellauerit aliis nõ appellãtib ⁊ pseque. ⁊ tũc aut ille victor acqeuit snie. ⁊ eã ratã habuit. ⁊ tũc idem qr snia informabit solũ quo ad preiudiciũ appellãtiũ nõ quo ad ꝓiudiciũ alteri p locũ a specialli. in. l. nõ tantũ. ff. de app. si ꝟo. iste nõ

Hayk Hovhannisyan
ՀԱՅԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

appellās condēnatus nō acquieuit se ntētie appellatiōis. sed fuit cōtētus appella tione interposita p alios ꝓdēnatos: ⁊ tūc pderit victoria istoꝝ appellātiū illi cōdenato non appellāti. Ita dz ſm Bar. intelligi. l. a snia. ff. d app. ⁊ l. si q̄ separati. ff. e. tl. ⁊ dicta. l. j. C. sivnus ex plurl. ⁊ c. vna snia. eo. titu. Ita voluit Bar. in palle. l. a snia. Saly. in dicta l. j. Sicu. i all. c. cū sup. p Sicu. Imol. ⁊ ppo. in all. c. vna. vbi octo req̄sita alterl. ⁊ ibi vide.

¶ Sed quid si appellaret a snia lata per hoies iudicātes in alicuius dñi curia sicut fit in locis pluribus in picardia. ⁊ homines adiornati fuerint in parlamento defensuri suuz iudicatū. parti facta intimatione ⁊ c. p qua lata fuit snia ⁊ hoies iudicātes se pñtauerint ad diem presentationis sue ꝓtra appellātē. pars aūt pro qua lata fuit snia se presentauerit: sed ps appellās nō: sic dico q̄ appellās habebit defectū ꝓtra appellatū ⁊ pro vtilitate habebit qō supradictū est in registro siue defecerit ante litem cōtestatā siue non. Sed nihilominus dictus appellās tenebit in dicta cā procedere cū dictis iudicib⁹ propter emēdam regi debitā ⁊ dictis iudicibus vbi apparuerit male appellasse: ⁊ lz postea p curiā pnūciaretur in dicta cā bene iudicatū in causa. vbi pars appellata pro qua lata esset snia nō purgaret contumaciā suā. Et sit appellās ad emendam regi ⁊ iudicibus cū fuerit ꝓdēnat⁹ nihilominus ꝓtra eū p quo dicta snia lata fuit vtilitatē defectus habebit q̄ snia contra eum ⁊ pro contumace lata mandabitur executioni hoc operāte ꝓtumacia ipius.

¶ Aufrerij. Cessante ꝯo pdicta contumacia snia obtēta p dictos hoies pdesset pti appellāti cōcurren. illis octo de quibus in prealle. c. vna. ⁊ ad hoc fa. no. p Bar. in. l. si separatim. in fi. Imo. ⁊ ppo. in pal. c. vna. ⁊ Saly. in alle. l. vnica.

¶ Itē si pars p qua lata fuerit snia cōparuerit ⁊ etiā appellās hoies aūt q suū iudicatū bonū facere debebāt. nō obstāte eoꝝ ꝓtumacia pcessum fuerit in dicta cā ⁊ p curiā pnūciet male appellatū ⁊ bene iudicatum releuabit appellās ab emēda predictis hoibus debita. ⁊ idē est si aliqui de dictis hoibus ꝓparuerint aliqui nō: q̄ releuabit ab emēda nō ꝓpareñ. debita.

¶ Aufrerij. Peccata cōm suos auctores tenere debēt. c. q̄ sunt. de his q̄ fi. a mato. par. ca. ⁊ C. de penis. l. sancim⁹. C. nevxoꝝ p mari. l. ob maritoꝝ. xj. q. iij. c. illud. c. romana. §. fi. de sen. excō. lib. vj. ⁊ q̄ p ꝓtēptu seu cōtumacia veniūt puniēdi primū habere non debēt. xxiiij. q. j. c. didicim⁹. nec ex delicto ꝓprio cōmodū reportare. arg. ff. de do. inter vi. ⁊ vxo. l. iij. §. j. ⁊ ff. d reg. iur. l. nō fūdank. §. nemo. ff. de fur. l. ita q̄z fullo. §. sed ⁊ si res.

¶ De defectu in actione reali ⁊ ipsius vtilitate.

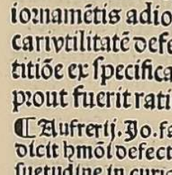

Super ꝓprietatis iudicio vel pcessu possessorio alio q̄ nouitatis si cā in parlamēto agitetur ⁊ reus non cōpareat non sufficit vna cōtumacia. imo requirūtur tres in tribus plamētis obtēte p tria adiornamēta. ⁊ opz q̄ in scdo ⁊ tertio adiornamētis adiornētur ad videdū ad iudicari vtilitatē defect⁹ pdicti: ⁊ sup certa petitiōe ex specificata ⁊ ad pcedēdū in causa prout fuerit rationis.

¶ Aufrerij. Jo. fa. i. l. j. C. d sum. trl. ⁊ fi. ca. dicit hmōi defectū ⁊ vtilitatē pcedere de cōsuetudine in curia francie.

¶ Unde ex prima ⁊ scda vel ambabus cōtumacijs nullā vtilitatez haberet actor ꝗ reū nisi solū iuxta. l. sancimus. C. de iudi.

¶ Aufrerij. c. cum dilecti de do. ⁊ contu. c. rephēsibilis. de ap. c. q̄relā. de pcu. auten. q̄ emel. C. quōz q̄n iudex. c. q̄n frequēter. §. in alijs. de seq. pos. fa. ad hoc. l. eum quē temere. ff. de iudi.

¶ Cōdēnaret in expeñ. rōne ꝓtumaciaꝝ predictaꝝ. ⁊ hoc per ordinationem super expeñ. per regem factam.

¶ Aufrerij. Ad aliā ꝯo vtilitatē puta missionis i possessionē ex primo decreto nō sufficerēt due ꝓtumacie: q̄ tres citatiōes vel vna pemptoria req̄rūtur. gl. in. c. q̄n ꝓtra. i ꝯsi. dilatiōes. de pba. fa. xxiiij. q. ij. c. de illicita. ⁊ c. sacro. de sen. excō. idē tenet gl. in. l. si finita. §. iulianus. ff. de dam. infe. ⁊ ibi p Bart. ⁊ eūdē. in. d. aut. qui semel. C. quōz q̄n iudex. istud bene facit. c. fi. de eo q̄ mittt. i pos. cau. rei ser. ⁊ ibi sentit. Imo. ⁊ Sicu. in alle. §. in

alijs ⁊ vbi iudex se cōminat pcessurū ad vltertoꝝ illud hz vim pemptoriū no. Bar. in all. §. iulianus. ⁊ sicu. vbi. s. col. xxix idem vbi ꝯbū pemptorie eēt appositū in prima citatione. nā tūc vna sufficit Bart. in all. §. iulian⁹. all. l. tres. C. quomodo ⁊ q̄n iudex.

¶ Sed si tres contumatie fuerit auferet possessio reo. et tradetur actori iuxta. l. ij. C. vbi i rez actio de. C. de pscrip. xxx. vl. xl. annoꝝ. l. si qs emptiōis. §. pe. in specu. in ti. de ꝯmo et scdo decreto. §. iā de defectu.

¶ Anfre. In alleg. c. q̄n frequenter §. In alijs vbi tex. q̄ si reus lite non cōtestata est contumax. ⁊ agitur reali mittetur actor in possessionē rei petite causa custodie quā recuperat reus ventens infra annū si offert cautionem de stando iuri ⁊ restituat expeñ. post annū vero primis non seruatis nō auditur nisi super ꝓprietate. ⁊ hoc si non veniat. si autem veniat ⁊ offereat. se paratum p cedere amittet pro qualibet contumatia dilationem quam habere potuisset ad ꝓponēdū exceptiōes declinatorias vel dilatorias.

¶ Qd aūt dictū est q̄ tres cōtumacie requirūtur ad hoc q̄ possessio rei petite auferatur reo. fallit in casu q sequit videlz si partib⁹ cōmissarius fuit dat⁹ p venta facienda et ipa facta fuerit et i parlamēto immediate sequē. post ventā actor sufficient se pṡentauerit nō dat defectus contra reū et ex ipso solo defectu aufertur possessio reo. et hoc seruat stilus huius curie.

¶ Et est cōsuetudo generalis frācie in locis q consuetudines regunt lz sit cōtra. l. supius all. et ita fuit obtentū in vtroq̄ casu ante ventā et post p arrestū curie inter abbatem et cōuentū scī dyonisij et galterum et philippū de amico. i causa possessionis de capiendo grossū aīal i nemore.

¶ Aufre. Pro dicta consuetudine generali in predicto casu vento videlz absq̄z noua citatione si reus se nō pñtauerit q̄ possessio rei petita est tradenda actori facit q̄ vulgariter. j de dila. quedam pro ven. partes debent cōuenire de loco vbi se debent ꝓgregare pro dicta venta factēda ⁊ solet prefigi terminus ad ipaz raportandū curie q̄ pre fato hz vim pemptoꝝ. vt. l. j. C. quōz q̄n iudex no. p glo. ⁊ Imo. in. c. ꝓsuluit de offi. dele. sicu. in. c. j. de iudic. dicēs sic posse intelligi c. querelā ⁊ c. ꝓstitutus de pcur. vt videlicet. non sit opus noua citatione ⁊ cū in principio pfitis §. loquat de actione reali ⁊ possessionis illa equiparando excepto possessorio casus nouitatis p hac cōparatione. facit quod dicit Inno. ⁊ sicu. post eū in. c. j. de eo qui mittt in poss. cā rei seruande videlicet q̄ etiā in interdictis in rē scriptis habeat locū missio in poss. cā rei seruande ⁊ idē pbat in. c. ꝓsultationib⁹ de officio dele. Et quod plus est. nō solū fit missio: sed etiā pcedit in illis sicut in realib⁹. vñ post lapsum annuz efficit missus verus possessor. Et sic regulariter hec missio fit a natura realiū nō personaliū vt pbat in. c. q̄n §. i alijs vt lite nō ꝓtestata q̄z interdicta sint personalia. Tñ sunt in rē scripta. vt. l. j. ff. de interdict. ſō in multis sortiunt naturā realiuz ad idē. c. ex pte ⁊ qd ibi no. Inno. de fo. cōpe. Sz in interdicto vti possidetis nō pōt hīe locū missio in possessionē: q̄ ille. qui illud intentat dicit se possidere ⁊ turbatum esse idcirco est isto casu pcedendū sicut cauet ⁊ dicim⁹ in titu. de ꝓtu. ⁊ defect. ⁊ vti seu cōmo. ispi⁹ §. j. ⁊ ibi vide.

¶ Item si actor esset cōtumax q̄ vtilitas daretur contra ipm dico q̄ p vna contumacia vel duabus condēnaretur i expeñ. et interesse pro. iij. ꝯo amitteret causā suā.

¶ Aufre. De iure aūt q̄ttuor remedia hz. Primū vt petat se relaxari a citatione illa. Et hoc de facili pōt obtinere sine noua citatiōe. vt. l. ⁊ post edictū. ff. de iudi. ⁊ no. Inno. in. c. consuluit. de offi. dele. Bart. in auten. q̄ semel. C. quōz ⁊ q̄n iudex. Et non audiet actor nisi refusis expeñ. ⁊ prestita cautione de pseq̄ndo. vt in. c. j. de do. ⁊ ꝓtu. li. vj. ⁊ in. l. sancim⁹. C. de iudi. Scōm remediū aliquautulū pingui⁹ vt reus petat se absolui ab instantia iudicis sic vt tollant ioia prius gesta. Sz hoc casu requirit noua citatio ar. l. aut qui aliter. ff. qd vi aut clā. Inno. ⁊ Bar. vbi. s. Tertiū remediū ⁊ pingui⁹ vt diffinitiue petat se reus absolui ab instātia ipius actoris sup facto petito: vt sic deinceps nō audiat ipe actor sup eodē negocio. Et hūc effectū pōt reus ꝓsequi duobus modis. Primo si ex pbationib⁹ iā factis cōstet ipm actorē nullū ius hīe vel si dat⁹ oibus dilationib⁹ iuridicis nihil actor pbauit. vel q̄n lite nondū ꝓtestata nullis factis pbationibus vult reus in se assumere on⁹ probandi de iustitia actoris. nam secuta pbatione obtinebit diffinitiuā vt dicta auten. qui semel. Quartū remediū vt petat se absolui diffinitiue ab impetitione actoris ⁊ p pbationes iā factas. vel p ipm faciendas rē peti cā sibi declarari p tinere vt no. in. c. ex questiōe de resti. spo. de quo vide la

tius per sicu in.c.causam, de do. et contu. ⁊ Barto. vbi supra.

¶ Item premissa vera sunt si ante litē cōtestatā vel post ventā imediate reus deficeret: secꝰ si post litē cōtestatā traditis articulis et cōmissarijs sup eis datis reus deficiat i curia: nā tunc ptextu illiꝰ contumacie amittit solū illū articulū sup quo die habebat si autē sit cōtumax coā aliquo iudice ordinario coraz ipo habebat die ad pducendū testes illā productionē amittet. Sed hoc locum nō haberet i cōmissarijs curie si pars haberet die ad producendū testes coā ipis q coā talibus cōmissariis non est nisi vna pductio ⁊ de vno parlamento ad aliud parlamentum et totiens quotiens volunt partes possūt producere testes coram cōmissarijs predictis inter duo parlamenta.

¶ Aufrerij. Coā vero iudicibus inferioribus alijs habent locū plures pductiones testiū sicut ad hoc plures cōcedunt dilationes. Nā dari solent tres in plerisq locis. et deinde quarta cū solennitate de qua in.c. in causis. ⁊ ibi per glo. in.c. vltra tertiaz de testi. ⁊ in auten. eo. titu. §. quia vero. colla. vij. versi. vere.

¶ Sed vbi altera partiū i casu iādicto habens causam coram dictis cōmissarijs posset in defectu tenere quod factuz esset ad instañ. partis presentis per dictos cōmissarios in predicta causa et pars contumax non admitteretur ad reprobandum testes in dicta causa contra ipsum in sua absentia productos.

¶ Aufre. Nisi absentie sue iustas pretenderet causas ⁊ excusationes. qz tunc bene admitteretur ad reprobādū testes vt. s. titu. proti §. pe. Et in nullo alio puntetur. immo postea coā ipis cōmissariis i dicta causa. adhuc procedentib⁹ veniens possit pcedere ⁊ testes pducere. Et si q̄ p aduersariū extunc pducerent in eius pnia recipiendi essent ex q̄ ad pcedendū se obtulisset ⁊ illos quos eiꝰ aduersarius postea produceret reprobare posset. Et est ratio quare non pōt reprobare testes contra ipm productos in suis absen. ⁊ ad vel ob eiꝰ contumaciam receptos: qz nullus pōt reprobare testes ⁊ra ipm pductos nisi hoc faciat in ipo actu qñ pducunt nisi in casu q̄ iudex sibi reseruasset ⁊ iste fuit absens dū producti sunt ⁊ ⁊tumax ergo amodo sup hoc audiri non debet. De iure pōt obiectiones testiū siue reprobationes tradere ante sniaz vt in.c. pnitiū de testi. li. vj. ⁊ c. series. eo ti. de excep. c. j. de pba. c. licet. Et hoc dūmodo. ante publicationē fuerit prestatus alꝯ audiri nō debet nisi iuret q̄ ad hoc ex malicia non procedat vel q̄ post publicationē didicit ea que opponere intēdit. vt in.c. presentium. de testi. in antiquis. ⁊ specu. titu. de testi. §. sepe

¶ Itez si testes modo predicto producti fuerint coram dñis cōmissarijs in eius contumacia et postea coram dictis cōmissarijs nō cōparuerit sed veniat in sequenti parlamēto. et sufficienter se psentauerit ⁊ petent cōmissionē renouari et pars adversa sup hoc repugnat ptextu cōtumacie in qua fuit positꝰ coā predictis cōmissarijs: nihilominus predicta commissio renouabitur ad vtilitatem vtriusq. Sic fuit pnunciatū p curiā pro Johanne de siluaeto. et mattheo de marchijs. contra abbatem et conuentum sancti Cornelij de compendio. ⁊ hoc verum nisi casu quo inquesta pro parte pñte facta esset ⁊ cōplēta quia illa que fuit contumax ex tunc nō audiretur super predictis.

¶ Aufre. Nisi cū cause cognitione vtputa docto de impedimēto vt in.l. oratione ⁊ ibi Bart. ⁊ doct. ff. de feriis glo. ⁊ Inno. in.c. in causis de testi.

¶ Item si post ventam die assignata ad garendum reus non veniat. solum garendā amittit ⁊ idem est ⁊ ad aliū articulum cause diem haberet: quia illū solū amitteret. ita pronunciatum fuit p curiā i causa quā babebat capitulū tholose ⁊tra geraldū valent sup iurisditione de blābaco.

¶ Aufrerij. Adde quod supradictū est de garendo vt amittatur intelligere q̄ ipse reus non habebit aliam dilationem ad illum somniādum. licet olim fm stilum tres hēre deberet. ij. de dila. que datur pro garen. Quod tamē est hodie correctuz quia vnica cōcedit. vt patet in ordinatione regia philippi de valesio que incipit: cuz in magnis de anno domini millesimo. cccxliij. non ḡ propter dictum defectum tollitur eidē reo in die predi. deficiēti actio de euictione dū modo litem motam ipsi venditori tali tpe denūciauerit. Qd causa ipa venditoris, de iure vel consuetudine lesa non sit. videlicet q̄ ipse possit tradere defensiones suas: vt. l. si rem §. fiet. ⁊ ibi glo. ⁊ Bart. ff. de euictio. Joan. fa. in. l. emptor. C. eo. titu. ⁊ Hostien. in.c. fi. de emp. ⁊ vendi. faceret tamen q̄ vbi reus fuisset absens cōtumaciter tpe sentie vel propter eius cōtumaciā lata foret cōtra eum q̄ non posset agere de euictione. vt est tex. in palle. c. fi. de euictionib⁹. l. ⁊ ideo. ⁊. R. ⁊ in palle. l. empti fundi. ⁊ ibi docto.

¶ Item qui adiornatur coram aliquo iudice terre consuetudinarie sup aliqua causa ad iurandū sup positionibus veritate ⁊ non veniret non amittit causam. Sed secus est in eo qui fecisset eum adiornari super hoc si illico dicta die deficeret. nam oīno causam suaz amitteret. Et ita fuit pronūciatum in causa quadam p curiam lz contrariū prepositus parisiensis pronunciasset.

¶ Aufrerij. Nam quidā olim tenuerūt q̄ si iudex citat prem ⁊ veniat respōdere positionibus citatus venire nō vult positiones habeātur pro cōfessatis istorum opinionum. fa. pro dicta cōsuetudine. Sed hodie requiritur q̄ fuerit iussus a iudice respōsoz euz si absq causa rōnabili respōdere recuset: aut nolit seu cōtumaciter se absentet haberi debbit sup illis: de quibus in eisdē interrogatus extiterit pro cōfesso. vt in.c. ij. de cōfes. lib. vj. fa. c. fi. de iura. calum. iūcta. l. ij. §. qd si actor. C. eo. ti.

¶ Item de cōsuetudine in quacūq cause ⁊ in quacunq pte litis actor recedit a iudicio ⁊ diem sup aliquo nō acceptat. vī litem deseruisse. ⁊ ideo cadit ab instantia cause non tamen a causa.

¶ Aufrerij. Pro hoc facit qz recedēs a iudicio sine iudicis licētia censet esse ⁊tumax rj. q. iij. c. certū. c. j. de iudi. ⁊ c. si postq. de elec. lib. vj. ff. de excusatu. l. scire. §. obseruabūt. ⁊ qd dixi. s. eo. ti. §. itē si actor ⁊tumax.

¶ Item quādocūq pars deficit ad die assignatam ad tradendū facta sua in scriptis alicui curie coā aliquo iudice in patria cōsuetudinaria cadit a ppositis per ipsam. Sed sup factis traditis p aliam partē aduersam ad dictā die inquirek veritas ⁊ fiet ius.

¶ Aufrerij. Hodie p ordinationē Karoli. vij. de anno dñi M. cccclij. cautū est q̄ partes tradāt eoz facta absq rōnib⁹ iuris ifra qndecim a die q̄ fuerit appictate cōtrarie. Et hoc sub pena cadēdi a iure suo. ⁊ decem librax turon. ⁊tra aduocatū q̄ ⁊trariū fecerit. Sz p ordinationē karoli. vij. de āno dñi M. quadragēresimo. xlv. statutū fuit aduocatū puniri i. x. libris parisiēsib⁹ ⁊ pcuratorē i cētū solidos parisiēses capelle applicādos.

¶ Itē de cōsuetudine castelleti parisius si aliqua partium est absens. dum ipe prepositus vult proferre sententiam pro vel contra ipa amittit causam suam.

¶ Aufre. qd intelligerē de absentib⁹ p ⁊tumaciā iuxta lecta. ⁊ no. in. l. j. C. de pericu. ⁊ cōmo. rei ven. ⁊ ibi Bal. ⁊ p Bar. in. l. papinianus §. meminisse. ff. de inofficio testa.

¶ De defectu super actione personali ⁊ eius vtilitate.

Si aliqs fecerit aduersariū suū adiornare sup actione mere psonali i plamēto cā expressa in dicta adiornamēto ex q̄ ō ipm ⁊cludere intēdebat et ad die i adiornamēto ⁊tētā non ⁊pareat adiornatꝰ. conceditur actori defectus contra ipsum adiornatum ⁊ adiornabitur. ad videndum vtilitatem dicti defectus iudicari ad sequens parlamētū. ⁊ si adiornatꝰ ad die statutā i sequēti plamēto. se nō pñtauerit ⁊ nō possit dictū defectū excusare tale vtilitatem actor hēbit ex defectu. iādicto q̄ reꝰ cadet a defensionib⁹ suis. Et q̄ curia sup hoc q̄ actor p iure suo pponere voluerit: dūtū pedeāt p eadēz alia media i adiornamēto exp̄ssa faciet in qrere vitatē quo facto faciet ius dictꝰ ptib⁹. Et ita fuerit ordinata pdicta in plamēto p curiā i oīb⁹ causis p sonalib⁹ tā ciuilib⁹ q̄ crialib⁹. dū tū ciuiliter itentent ⁊ decretū deiceps i futuz p modum edicti obseruandi actum in parlamento anno domini. M. cccxxvij. die sabbati ante festum beati Andree apostoli ⁊ in curia registratum.

¶ Aufre. Ego vidi communiter seruari q̄ vbi reus deficit in primo adiornamēto conceduntur eidē littere in q̄bus incorporetur actoris petitio virtute quaz adiornat ⁊tez.

Hayko Bruning
Johannes Bruning
Johannes Bruning
Johannes

Et si deficiat a virtute dictor defectuū cadit a suis defensionib⁹ ⁊ dicit q̃ nō hēbit nisi vnū ny virtute cuius sentēte siue arreste vel ordinatiōes rursus ipe reus adiornabit ad vidēdū recipi demādā actoris articulatā ⁊ suum ny. tradendū. Et si die assignata deficiat dicetur q̃ actoris demāda. habetur p recepta ⁊ reus cecidit ad tradēdū suum ny. Et si actor vult facere pbatiōes p testes traditur ei cōmissio ad faciendū eius inquestā sup eius articulis. Si aūt facere noluerit qr vult pbare p instrumenta vel lr̃as sicut sepe numero cōtingit qñ est questio de aliqua pecunie summa. ordinatur q̃ defensor rursus adiornetur ad videndū. tradi ⁊ pduci lr̃as: titulos sui ex parte tradendos si bonū eidem fuerit visum cū cōtradictis ⁊ saluationib⁹. Et vbi inquesta fieret edici solet ad vidēdū inquestā recipi ⁊ tradi lr̃as ⁊ testiū reprobationes: quibus pactis pcedetur ad arresti p latione. ¶ De iure qualr̃ sit precedendū in actionibus personalibus cōtra reū cōtumacem. vide in. c. qm̄ frequēter. §. fi. vt lite non cōtest. ⁊. c. j. de bo. aucto. iudi. pos. aut. ⁊ qui iurat ⁊ vtrobiq̃ per docto.

¶ Item si reo sup aliqua de dictis actionibus scz ciuilibus vel criminalibus ciuiliter intentaretur causa expressa vt supra citato in parlamento: ⁊ bis in contumacia posito per curiam: ⁊ in duplici parlamento. prima die sibi statuta ad respondendū. secūda die statuta ad videndū adiudicari vtilitatem dicti defectus iterato citabitur ad certā ⁊ breuem diem. infra scōm parlamentum ad videndū adiudicari vtilitatez dictor defectuū ad quam veniat reus vel non in parlamento ⁊ die superius expssa per curiā habebit actor vtilitatē predictā. Et ita dictum fuit per arrestum curie in dicto parlamento die superius expressa p pcuratore sancti Quintini iuxta belluacū contra quēdam vocatū Johānem mire.

¶ Aufrerij. Pro eo q̃ supradictum est cum agitur de crimine ciuiliter facit qō dicitur de prelato cōtra quem si agatur ciuiliter de crimine. iuxta. c. per tuas. de symo. ⁊ ca. ex parte. a. de testi. potest procedi lite non contestata ad diffinitiuam sniam. contra absentem per contumaciam ad quod tex. in. c per tuas. ⁊. c. ex parte. ⁊. c. veritatis. de do. ⁊ cōtu. ⁊ ibi Joan. and. ⁊ Anto. zaba. ⁊ Sicul.

¶ Tunc autem dicitur agi ciuiliter de crimine. quando agitur vt imponatur alia pena q̃ naturalis vel debita criminaliter vero cum agatur ad vindictam publicam: vt pena pro naturali naturalis: ⁊ debita p debito imponatur ꝑm lecta. ⁊ no. per Sicul. ⁊ doct. in. c. super his. de accusa. ⁊ in alleg. c. per tuas. Et est aduertendum quia cum agitur de crimine criminaliter p duos defect⁹ criminosus contumax non ꝓsueuit declarari a suis defensionibus cecidisse. Et ideo et compareat. quicumq̃ aut arrestum audietur. ad quod tex. ⁊ glo. i. l. j. C. de requi. reis et ibi Jo. fa. Bar. Bal. ⁊ sall. Sed bona sua que fuerunt annotata non recuperabit nisi compareat infra annum a die annotatiōis et notificationis. vt in prealle. l. j. ¶ Requiruntur ergo quattuor defectus sicut tamdum die vez prima. Martij Anno domini. M. cccclxxx. prolatus fuit arrestum in regis magno consilio inter procuratorem regiuz requirente vtilitatem quattuor defectuum. contra raymōdum Blanchi scutiferum dominū de monte acuto senescalle rutheneñ. ratione homicidij in personam Johannis Jourdani domini de montelauro ipsius ramondi auunculi per eundem raymondum ⁊ suos complices ppetrati per quod visis informationibus ⁊ pluribus processibus sup his per iudices diuersos factis dictum fuit q̃ dictus Raymondus erat verus ꝓtumax declaratus. ⁊ virtute dictorum quattuor defectuum fuit exclusus ab omnibus exceptionibus. ⁊ defensionibus. ⁊ declaratus conuictus de casibus ⁊ criminib⁹ de quibus erat accusatus. Et hoc faciendū dictum fuit q̃ ratione criminum predictorum commiserat et confiscauerat corpus. ⁊ bona ⁊ bānitus perpetuo a presenti regno. et condemnatus ad penam decapitationis et demembrationis si apprehendi posset omniaq̃ bona sua regi confiscata.

¶ Item aduerte q̃ licet de iure cōmuni bānimentum fieri posset contra absentem lite non contestata vsq̃ ad relegationem de iure communi procedere non potest. verum ex consuetudine francie in quolibet graui crimine dātur ⁊ procedāt talia banna. p quo bene facit glo. in. l. amissio §. qui deficiunt. ff. de capi. dimi.

¶ Aufre. Preterea licet in criminibus a relegatione supra non possit absens condemnari etiam post litem contestatā bona tamē annotanť. vt. l. j. eo. tt. fallit in casu. l. ne diu. C. de pens. ⁊. l. si impator. C. de cohaerc. ti. xij. ⁊ in casu. l. j. §. qui hoc. ff. de sicca. et in casu extraua. ad reprimendum. sicut ait Barto. in alleg. l. j. ff. de requiren reis in quibus

in quibus casibus proceditur ad diffinitiuā cōtra absentē cōtumacē etiam lite nō cōtestata. Si aūt sit pena a relegatiōe infra tūc qr annotatio bonor nō habet locum siue sit lis cōtestata sine nō. potest procedi ad diffinitiuā. dūmodo de materia principali cū iudice cognoscatur vt no. gl. l. quotiēs. C. de digni. lib. xij. de quo late per Bar. in pal. l. absentē. ff. de penis. Jo. fa. ⁊ Bald. ⁊ Saly. in. l. absentē. C. de accusa. per Anto. ⁊ Sicu. in alle. c. veritatis. Verūtamē de cōsuetudine francie absens in quibuscūq̃ maioribus siue minoribus pōt post quattuor defectus criminaliter cōdēnari. p qua consuetudine facit tex. ⁊ gl. in prealle. l. si aplior. ⁊ quod dicit Bal. in alle. l. ne diu videlicet q̃ illud vt absens nō possit de crimine cōdēnari est de iure positiuo. Idcirco q̃ statuta que fiūt hodie in ytalia vt quis possit absens de crimine condemnari sunt valida ꝑm eum per dictam. l.

¶ Illud tamē nō est omittēdum q̃ anteq̃ absens condēnetur semp procedere debet declaratio q̃ fuit cōtumax. Qr lz ꝑm predictā cōsuetudinem frācie contumax p quattuor effect⁹ habeatur p cōuicto ⁊ confesso que consuetudo valet ꝑm Spec. ⁊ Jo. an. in ti. de accusa. §. sequit. ⁊ Joā. an. in alle. c. veritatis. ⁊ Bal. in ti. de pace iura. sir. §. iniuria. ⁊ facit qō not. in. l. gallus. §. ⁊ quid sit tātum. ff. de libe. ⁊ posthu. ⁊ pro hoc alle. glo. ordi. in. l. locor. C. de omni agro deser. lib. xi. vbi dicit q̃ talis cōtumacia est facta pro bono. ⁊ fa. qō no. Bar. in. l. oēs populi. ff. de iusti. ⁊ iur. ⁊. l. j. C. de asser. tol. videtur glos. in. l. ij. §. de iure ⁊ bon⁹ tex. in. l. arrianus ff. eo. titu. ⁊ bonus tex. alle. a Bar. ⁊ Jo. de pla. in alle. l. locor. Verūtamē opus est declaratione. vt est tex. ⁊ ibi Bart. i. l. eius qui delatorem. ff. de iure fi. tex. videť et ibi Anto. in. c. cum dilecti. de do. ⁊ contu. ibi reputauimus ꝓtumacem cē. ⁊ tex. cum glo. in. c. cum ꝑm leges. de here. lib. vj. ⁊ hoc tenuit Bal. in. l. transigere in fi. C. ō trāsac. ⁊ in. l. iubem⁹. §. yconomus. C. de sacrosan. eccle. Unde sicut factum fuit i arresto subscripto cautela est. q̃ cōtumax anteq̃ cōdēnetur semper declaratur q̃ fuit cōtumax ⁊ q̃ virtute dicte cōtumacie habetur pro confesso delictum vel conuicto de quo accusaretur.

¶ Aufrerij. Et q̃uis hec sit tutius. tamen si iudex condēnet videtur tacite facere declarationem dicte cōtumacie. Nam procedendo ad cōdēnationem videtur tacite pronūciari ipsum haberi pro cōfesso sicut dixim⁹ de iudice qui non obstante declinatoria cōdēnat. vt. l. ij. §. si dubiteť. ff. de iudi. ⁊ fa. c. j. de ordi. cogni. cum ibi no.

¶ Item si post citationem in dicto parlamento per actorem contra reū sup actione mere personali apertā: ⁊ factam in presentia dicti rei vel eius pcuratoris. reus se patiatur poni in defectu puta ad diem p ipm petitam pro consilio. ⁊ eidē procuratori concessam datur defectus contra ipsum ⁊ pro defectu i vtilitate cōsequitur q̃ habebitur petitio actoris per cōfessata. Ita dictum fuit ⁊ pronunciatū per dñm Johānem de sercomonte tunc cancellarium francie in dicto parlamento anno et die superius expressatis.

¶ Aufrerij. Iste stilus fuit correctus tanq̃ nimis rigorosus: vt patet. j. folio. cxliij §. item si defensor cē. ⁊ per huiusmodi defectū dicitur q̃ ipse defensor cecidit a suis defensionibus ⁊ non habebit nisi vnum ny. et cōdemnatur in expeñ.

¶ Item de stilo curie est q̃ si actor nō p sequitur arramētū suū de parlamēto in parlamentum cadit ab instantia cause ⁊ multotiens per quādam ꝓsequen. a causa vt in causa appellationis nouitatis vt apparet per supradi.

¶ Aufrerij. Adde q̃ dixi. s. ti. pri §. item si actor esset ꝓtumax. ⁊. s. ti. de ꝓtu. ⁊ defect. ⁊ vti in §. j. ⁊ ij. ⁊ §. iiij.

¶ Item quōcūq̃ ⁊ in quacunq̃ cā vna pars cōtra aliā defectū habuerit in parlamēto ps q̃ obtinuerit infra tūc sequēs parlamētū debuit impetrari adiornamētū ad vidēdū sibi adiudicari vtilitatē dicti defectus illamq̃ petere ad diligentiā sup hoc facere als cadit ab vtilitate dicti defectus. Et ita dictū fuit in parlamēto anno. xxv. p epo Nouioneñ. ꝓtra abbatē et cōuētū sancti eligij in cā nouitatis mo

ta p dictos religiosos i parlamēto ꝓtra dñm ep̄m sup iur sditiōe ville de volis.

¶ Aufrerij. Nā p lapsum parlamētū videt tacite renūciare. p quo fa. c. plerūq. de rescrip. vbi p annū omittēs exequi rescriptuz caret eius vtilitate. ⁊ fa. argu. a simili. c. qm̄ frequenter. j. ℞. vt lite non contestata. ⁊ de offi. iudi. dele. c. querēti. ꝑ offi. or. c. pastoralis. xj. q. iij. rursus. ⁊. c. quicūq. xx. q. ij. puella. ⁊ qꝫ dicit Bal. in. l. j. q. vij. C. qui admitti ad bonorum poss.

¶ Item in quacūq cā si vna pars obtineat defectū ꝓtra aliā si postea anteq̄ vtilitatē ⁊ pro dicto defectu ꝓpeten. petierit ad iudiciū simpliciter ⁊ absq̄ omni ptestatione in dicta cā precedat cū pte ꝓtraria ꝓtra quā ipm̄ defectū obtinuerit renūciare cēsetur defectu p ipm̄ impetrato.

¶ Aufrerij. Facit in ar. l. cōmissorie. C. de pac. inter emp. ⁊ vē. vbi petēdo vsuras renūciat q̄s legi ꝯmissorie. fa. etiā. l. cū furiosꝰ. §. qui legatiōis. ff. ꝑ iudi. ⁊. l. nihil. ff. de inoffici. testa. ⁊ est qꝛ in. l. C. de fur. ⁊. C. si ser. extero se mā. l. vna. C. de codicil. l. j. vlt. ff. de le. ij. l. cū similibus. §. varijs.

¶ Item vbi pars q̄ defectū ꝓ aliā obtinuit ad diē ad quē fecerat aduersariū ad iornari aliāv tilitatē petit sibi adiudicari p curiāt nō illā quā dz hre de stilo curie vl ꝓsuetudine. Et h̄ si facit simplr absq̄ vlla ptestatiōe pdit cām quā hre debebat ⁊ petitā nō habebit. Et est rō qꝛ illā quaz petijt nō habebit cū stilus repugnet. nec aliā: qꝛ ipam nō petijt. Et iō eant aduocati dicūt peto talē vtilitatē mihi adiudicari vel que de iure: vsu: cōsuetudine. ⁊ stilo presentis curie mihi dz adiudicari.

¶ Aufrerij. Hic q̄ dicit. s. i ti. de otu. ⁊ defe. ⁊ vtili. ipo. §. itē dico. idē circa finē. ⁊. s. prie ⁊ facit qꝛ sñia dz eē ꝯformis petitioni. c. q̄lit ⁊ qñ lo. ij. i fi. de accu. c. lz hely. ꝑ symo. l. vt fundus. ff. cōt diui. ⁊. l. fi. ff. de fideicō. liber.

¶ De dilationib⁹ ⁊ quo ordie petant.

Circa hāc materiā est diligēter insistēdū. Nā i parlamēto dilatiōes ānales regulariter dare cōsueuerint seu concedi scz dilatio cōsilij q̄ aliquotiens appēsamētū appellat. Itē dilatio p garēdo. est ⁊ quedā extraordinaria de qua videbit infra. Et ideo de vnaquaq̄ istaꝝ ⁊ in quo casu competit. vel non singula singulariter ⁊ ad partem dissentiamus.

¶ Item sciēdū est ergo q̄ primo petit dilatio ꝓsilij. Scēdo vebuta. Tertio garēdi. Et si q̄s alio ordine petat sibi preiudicat. Nam petēdo dilationē vebute seu garendi alijs renūciat. Verūtamē vbi petit dilationē p garēdo plus approbat curiaz. Sed vbi petit dilationē p vebuta nō ppt̄ hoc renunciat declinatoriis suis. Qꝛ vebuta ostendit quē iudicē sibi debeat hre.

¶ Aufrerij. Nā exceptiōes declinatorie ab initio pponi debēt. Sed anteq̄ aliud coraz iudice pponat p qꝫ vt eū approbare in iudicē seu iudiciū suscipere. p quo bonꝰ tex. i. l. fi. C. de excep. ⁊. l. sed ⁊ si susceperit. i prin. ff. de iudi. aliter vt exceptioni declinatorie renūciare ⁊ litigādo curiā approbasse maxie. si nō fuerit ptestatus in principio q̄ nō intēdebat declinatorie renunciare p quo fa. optime. arg. iiij. q. iij. §. si q̄s testib⁹. ⁊. iij. q. viij. c. cuius in agēdo. ⁊. c. insinuāte. de offi. dele. ⁊ hec fuit oppinio tācre. quā Inno. seq̄ut i. c. inter monasteriū. de re iudi. ⁊ Bar. in. l. q̄dā ꝓsulebāt. ff. eo. ti. de q̄ p Jo. fa. in. l. fi. alle. ⁊ latius insti. de excep. §. appellātur.

¶ Item hee dilationes competunt in oī reali actione.

¶ Aufrerij. Quotiēs agit actiōe singulari pōt reus petere vebutā hoc est rē sibi petitā ad oculū ostendi ⁊ demōstrari. ar. in. l. cū exhibuisset. ff. de publi. ⁊ qꝫ not. in. l. ij. ff. si exnora causa agat. ⁊ de hoc est tex. in. c. significātes. de libelli obla. ⁊ i. c. significātes. de app. ⁊ ita tenet Bar. in. l. j. ij. col. ff. de eden.

¶ Fallit tamen in petitione heredū vbi cōpetūt dilationes consilij ⁊ garēdi. Sed dilatio vebute non est ratio quia cum sit iudicium vniuersale in causa veniunt nedum possessa per reum tempore litis contestate. Sed etiam ea que post incepit possidere. ff. de peti. here. l. iiij. ⁊. l. si quo tempore. Et ideo non conceditur. Et ita vidi pronunciari in parlamento. Anni. xxvij. pro Beatrice de sabrinosa filia dñi Reginaldi gantelij. contra dñm Petrū fredoli. ⁊ alios suos aduersarios.

¶ Aufrerij. Et ita fuit alia ratio: quia aduersarij confessi fuerunt certas res de hereditate dicti dñi Reginaldi possidere.

¶ Item dantur in omni causa ordinaria cōpetenti p possessione recuperanda vel retinēda. Et ita dictū fuit in cā episcopi Lingoneñ ⁊ ducis burgundie. et hoc vbi esset generale adiornamētū. ⁊ iunctū als dilationem consilij non haberet.

¶ Aufrerij. Vbi vz in litteris adiornamēti ꝓtineret qd actor petere vellet causa petēdi et qualiter agere velit. Et res aperte exspecificant put facere debz qui aliq̄d petit. vt c. ij. ⁊. iij. de libel. obla. ⁊. l. si in rem. ff. de rei. ven. Nam cū ex hoc plene poterit instrui dictā dilationē ꝓsilij siue induciās deliberatorias nō hēbit. iuxta. c. pterea de dilatiōib⁹.

¶ Sed alias dilationes habebit.

¶ Item istud fallit in causa nouitatis ⁊ que sit ratio latius. j. patebit nunc autem de singulis per ordinem est videndum.

¶ De dilatione q̄ datur p consilio.

Hec dilatio in oīb⁹ actionibus realib⁹ ⁊ psonalibus petit post petitionez vel in scriptis tradita: vel in iudicio vbotenus aptam fm qꝫ fieri dz iuxta naturā actiōis. que intētat de stilo curie.

¶ Item dat ⁊ hz locū in oīb⁹ actiōib⁹ ⁊ ē rō. vt reꝰ deliberet an sibi expediat cedere vel cōtēdere. iuꝝ aut. offerat. C. de lit. ꝓte.

¶ Aufrerij. Que est canonisata. iij. q. iij. c. offerte ad ide in aut. de litt. §. omnem. colla. viij. ⁊. c. ij. ⁊. iij. de dila.

¶ Et specialiter vbi reus est adiornatus generaliter. ⁊ inuēte cuius rō est: qꝛ tunc nō potuit ius suū p̄uidere cū nō posset diuinare qd actor ab ipo petere intendebat.

¶ Aufrerij Ad qꝫ tex. iūcta. gl. in. c. vnico. vt eccl. bene. sine dimi. ꝓfe. ⁊. xxij. q. ij. beat⁹ nec tenet q̄s diuinare. ff. mā. l. si fideiussor. §. si cū debitor ⁊. ff. ad legē aq̄l. l. si putator. gl. in. c. fi. de homici. ⁊ gl. i. d. c. de ser. nō ordi.

¶ Et specialr daret vt p facto alieno q̄s inseq̄ret. Et est rō qꝛ in facto alieno tollerabilis est ignorātia. vt. l. fi. ff. pro suo.

¶ Itē qꝫ supradictū est videlz q̄ in oīb⁹ dat. fallit i casibus qui sequūtur. Primo fallit in cā nouitatis: ⁊ interdicto. vnde vi. A. Et est rō qꝛ in cā nouitatis ⁊ interdicto vnde vi nō p̄cedit. vbi lapsus est annus.

¶ Aufrerij. Qꝛ hmōi interdicta sunt annalia. vt. l. j. ff. de interdictis. ⁊ ibi gl. ⁊ in. l. ij. C. vnde vi. de quo in. l. in honorarijs. ff. de actio. ⁊ obliga. ⁊ insti. de interdic. §. j.

¶ Et hmōi dilatiōes dant̄ de plamēto i plamētū. Et sic actor omitteret cām suā.

¶ Aufrerij. Hec rō hodie locū nō habet cū dilatiōes p̄dicte nō sint annales vt caueat in ordinationibus regijs Johānis. iij. §. actor si quidam ⁊c.

¶ Itē qꝛ curia in talibus dissaisinis sum marie ⁊ celeriter p̄cedit qꝫ fundat in. l. ⁊ si coloni. C. de agrico. ⁊ censi. lib. xij. ⁊. C. de naufrag. l. de submersis. lib. x.

¶ Itē vidi semel in cā nouitatis cuiusdā malederie de verlaco. mota in curia p syndicū hoīm dicti loci ꝓtra mgr̄m Rodulphū de praelis q̄ curia ꝓcessit dilationez cōsilij eo q̄ adiornamētū erat gñale ⁊ insortum ⁊ forte gr̄ose. Et hoc fuit in parlamento Anno. xxv.

¶ Itē fallit vbicūq̄ i adiornamēto ꝓtinetur actio quā actor mouere itēdit vel modus seu cā ppt̄ quā ꝓcludit ꝓ ptē. Ita fuit p̄nūciatū p arrestū curie in parlamēto. anni. xxvij. ⁊ ꝓcor. eꝝ de dila. c. preterea.

¶ Aufrerij. Adde hic q̄ scripsi. s. ti. pri. §. fi.

¶ Itē fallit i casib⁹ vbicūq̄ sup crimine vel excessib⁹ q̄s ad curiā vocat qꝛ nō daret sibi hec dilatio. ⁊ est rō qꝛ de ppꝛio facto. est i sequēs i quo q̄libet dz eē tūc aduisat⁹.

¶ Aufrerij. Ita tenet gl. iij. q. iij. i summa. de quo p Sicu. in all. c. pterea. nā q̄s certus esse dz de facto suo. tex. in. c. ex tenore. de rescrip. facit lex quisquis. C. de rescin. ven.

¶ Et intelligas q̄ non daretur talis dilatio de parlamento in parlamentum vel alia breuis iuxta factorum contra ipsam propositorum qualitatem.

¶ Item in causa duelli bene daretur dilatio infra parlamentum que talis esset q̄ posset habere amicos suos.

Haykova Library OHYANOV ВЕЛИКОВА

¶ Item vbi aliquis vt consul. vel administrator alicuius loci. sup criminibus p ipm ⁊ alios administratores suos ⁊ aliquos de vniuersitate cōmissis. i sequerek in curia: darek dilatio infra parlamentū infra quā poterit cū socijs suis sup eorū defensionib⁹ deliberasse. Et specialiter si super facto. pdecessor suorum in officio esset insequut⁹. ita. vidi. pnūciari ī curia pro procuratore regis ⁊ abbate fontisfridi. cōtra ꝗsules Burgi Narbone.

¶ Aufrerij. Adde hic q̄ dicta sunt. s. in tl. d adior. in causa appellatōis §. ⁊ circa hoc.

¶ Item vbicunq̄ officialis regis super commissione in officio: vel pretextu officij: ⁊ insentiens in curia.

¶ Aufrerij. Adde q̄ scripsi. s. in tl. de adior. in casu app. §. Itē fallit in officiali. ⁊ Jo. fa. in stl. de pena. teme. lib. §. fi. in. iij. colū. in fi.

¶ Item cum quis facta executione alicuius arresti. lati super qbusdam rebus immobilib⁹ ⁊ ꝗqueritur in curia dicens executionē fore factā in pluri. q̄ debuit refert. aut fecerit adiornari executorem principalē ⁊ partē accessorie: scz sub illis verbis si sua crediderit interresse. Et ꝗtra executorē dirigat petitionē suā vel ecōtra Primo casu celeriter pcedik ⁊ nō datur dilatio. p die cōsilij: nec pvehuta. Si aūt ꝗtra partē pncipalē: ⁊ ꝗtra ipsaz dirigat petitionē suā executorē aūt accessorie via ordinaria agēdi erit: ⁊ dabūtur oēs dilationes. Et est ratio i scdo casu q̄ ex quo cōcludit ꝗtra partē causa sapit naturā p prietatis cū ps sit saisita ⁊ petitio ius in pprietate importat. Jta iudicatum fuit in curia ꝗ episcopum nonion. pro domina de gachis ⁊ eius filio.

¶ De dilatione q̄ dak p vehuta.

Jrca banc vehutam est valde insistēdum ⁊ cauēdum circa modū faciendū. nā cum fieri debebit vt. j. videbik. vñ cū curia parti dat hāc dilationē. partes in curia debent ꝗcordare de loco vbi congregare se habeant pro ipa faciēda ⁊ de cōmissario corā quo fieri debeat ⁊ quid sup hoc habeat rescribere curie. Et si cōcordent curia cōcedit locum predictum ⁊ cōmissarium. Item de die ⁊ hora qua cōuenire debent in predicto loco als curia ordinabit ad votum ⁊ sup hoc fiet lra iusticie duplicata in forma cōsueta sicut infra videbitur. Item cum venerint ad locum predictum tunc debebunt ire ad singula loca vbi site sunt predicte res quepetuntur. ⁊ ibi actor poterit ⁊ debebit res quas petit vel intēdit petere singulariter ⁊ ad locum.

¶ Aufrerij. Sicut dix. s. in tl. de dila. §. iij.

¶ Et designari mete nomen ⁊ cognomē rei videlicet peto hoc petitum ab ista meta lapidea vsq̄ ad talem arborem: ⁊ debet illam ostendere: ⁊ ab illa vsq̄ ad talē locum ⁊c. Et sic de omnibus facere debet ⁊ omnia ista in rescriptione commissarij quā sup hoc faciet deberet ꝗtineri: videlz q̄ tali die ad hoc statuta partes conuenerunt corā tali: ⁊ tali hora ⁊ exinde ⁊c.

¶ Item si quasdā designauerit ⁊ ostenderit mō pdictor quasdā nō vtputa qr dicit actor post primā designationē: ⁊ ostensionem fin qd antea designaui in libello.

¶ Aufrerij. Qui debet duos primos vicinos illius ad minus designare. ff. de sensi. l. forma cēsualis. nam ⁊ gnalitas parit obscuritatem. ff. de iure fi. l. ita fidei. tenet glos. in c. ij. de libelli obla.

¶ Si reus nihil dixerit vel hinc sup hoc expresse nō consentieritvehuta non est facta sufficiēter. Et ideo reus habebit aliā dilationem pro vehuta faciēda: ⁊ aliam donec sit sufficienter facta.

¶ Aufrerij. Nō enimvidek factū qd debito modo factū nō extitit. tex. ⁊ glo. in cle. j. de pcu. ⁊. l. quotiēs. ff. qui satis. cog.

¶ Si autē reus his que dicta sunt prime cōsentiat: ⁊ dixerit super alijs nō ostēsis nihil. sufficit designatio facta in libello dūtamē hec in rescriptiōe notarij cōtinenak vehuta reputabik sufficiēter facta.

¶ Item si actor ⁊ cōmissarius die statuta ac loco

conuētor hora ꝗueniāt ⁊ reus sufficienter expectatus nō venerit debuit exinde accedere ad locavbi sūt res q̄s petit. Et dictam vehutam actor iamduduz cōmissario pfato in ꝗtumaciā dicti rei facere dz. vt supradictū est. Et premissa vz contumatia rei ⁊ expectatio ⁊ modus expectationis ⁊ tēpus ⁊ oia pdicta debebūt ꝗtinere in rescriptione cōmissarij als nisi eā modo predicto faciat. et oia supradicta in predicta rescriptiōe nō cōtinerētur vehuta nō reputabitur sufficienter facta ⁊ reus haberet dilationē aliā. Si autem pars actoris vel cōmissarius ad diē assignatū vel cōuentū ad locū nō cōpareat. Sed reus sic faciat diligentiā suā in scriptis redigi sub instrumēto publico vel testimonio duorū testiū fide dignorū ⁊ eam deferat curie ad parlamentū sequēs ⁊ habebit dilationē. Item ista dilatio in vniuersalibus iudicijs vt est petitio hereditatis ⁊ similes non haberet locum ⁊ rationes iam dictas.

¶ Aufre. s. de dila. ⁊ quo ordine peta. §. Item hec dilationes.

¶ De dilatione q̄ dak p garēdo.

Jrca hāc dilationē sciendū est q̄ garēdus seu garendisator est ille q tenek de euictione et ideo hec dilatio nō pōt peti nisi i realib⁹ actionib⁹ vel in rēscriptā sine mixtā fallit in cā nouitatis.

¶ Aufre. Adde. l. fi. C. de actio emp. vbi vēditor nō tenek defendere actorē a violētia illata de facto. Sz qd si est expulsus ⁊ egit interdicto vñ vi. ⁊ p sententiā succubuit an teneak. vēditor ad interesse Bal. in pālle. l. fi. dicit q̄ nō: qr in isto iterdicto. nō habuit causam ab ipo vēditore. Jō quantū ad hoc venditor non est auctor ei⁹. secus si actori auferatur possessio via iuris vt. l. iij. et ibi Bar. ff. d actio. empti. Jo. fa. Bal. ⁊ fallce. in pāll. l. fi. barba. in. c. fi. de emp. ⁊ vē. ⁊ isto casu ꝗz nō posset agere de euictiōe nisi vēditor in istrumento pmisisset duplū noie euictionis: siue euincerek iure possessiōis siue iure pprietatis tenet Bar. ī pāll. l. iij. Bal. in. l. j. C. de pl. ⁊ cōmo. rei ven. Ange. are. i. stl. de actio. §. actionū autem. xx. colū. in fi.

¶ Pōt tn agere actione ex empto. ad interesse q̄si re nō tradita ex q̄ sine pīudicio ē via iuris ablata possessio ipsi emptori. Et licet in instrumēto caueretur q̄ promisit de iure et de facto defendere non tenebitur nisi de iure sicut tenent antedicti docto. vbi. s. de quo per Bar. ⁊ docto. in. l. stipulatio ista in prin. ff. de verbo. obliga.

¶ Item reus habere potest tres dilationes p garendo si garendisator semper deficiat sed caueat reus q̄ dū primā dilationē pro garēdo petit: faciat protestationē de defendēdo causam sivel garendisator nollet comparere vel si cōpareret nollet tamē in se causam suscipere vel defendere. als si habeat dilationē ⁊ nō fecerit protestationē ⁊ garendisator in aliqua de tribus dilationibus non cōparuerit. vel cōparēs recusauit garendiā accipere. reus ipse causam amittit: quia ex quo petēdo garēdiā nō facit retenutā de defendendo vt supra dictū est. in nullo videtur confidere de iure suo nisi in eo q̄ garēdisator sibi diceret et sic cōfiteretur intētionē agētis si garēdus nollet defendere causam suā.

¶ Aufre. Hodie istud est imutatū vt dicek in §. sequēti in fi.

¶ Item si plures erāt garendisatores citati ⁊ quidā cōpareāt quidā nō: ptextu nō cōparentꝭ habebit secundā aut tertiā dilationē p garendo vel ambas nec antere spōdere tenetur nisi velit quidē cōtra. l. si rem que apud te. §. j. ff. de euicti.

¶ Aufre. Ubi tex. q̄ ꝗz heredes vēditor teneank de euictiōe pportiōib⁹ hereditarijs cuilibz tñ insolidū est denūciādū. ⁊ q̄libz in solidū defēdere dz ⁊ victoria vni⁹ pdest ceteris p q̄ fa. l. cū ex causa. ff. de verbo. obli.

¶ Quicqd hic p totū titulū dicak de tribus dilatiōib⁹ correctū ē p cōsuetudinē.

¶ Aufre. Philippi de valesio de anno domini. M. cccxliij.

¶ Que incipit cum a magnis re.

¶ Aufre. Et p ordinationē karoli. sexti de āno dñi. M. cccclxij. q̄ icipit. Itē ⁊ q̄ durāt les guerres ⁊c. vbi forak cauek q̄ p garēdo venta vsūmatōe garēdi dak vnica dilatio.

¶ Quia p illā cōstitutionē p oibus garēdis nō dek nisi vnica dilatio. ⁊ cū in §. pce

dēti d̄ de ptestatiōe de defendēdo faciē da Immutatū ē p cōsuetudinē regē Job.

¶ Aufre. §. actor si quidē. vbi voluit q̄ defensor i defectu garēdi ad ipsi⁹ cause defentionem admittatur: si velit etiam si non fecerit prius renutande de causa defendēda.

¶ Item sciēdū est q̄ nemini ꝓcedit dilatio nisi certū noīet: quem sibi p dicta re dicat teneri ad portandū garendiā: velq̄ ipsam ab ipo emit vel alio titulo acceptaunt sub hoc pacto vt tenereť aliquē noīare.

¶ Aufre. Sicut dixi. §. in titu. de defect. in actione reali §. item post vehutam.

¶ Ad hoc vt de iure possit agere de euictiōe opz q̄ fiat denūciatio vēditori litis mote ⁊ tali tpe q̄ salue sint sibi sue defensiōes vide ibidē. nō ḡ de iure reqrit noiatio in iudicio. Secundo reqrit q̄ emptor quando fuerit citatus ad sententiā q̄ nō sit contumax vt dictum est. vbi. §.

¶ Itē q̄ vēditore absēte appellet. l. berēnius. ff. d euictio. ita q̄ snia lata nō fuerit p iniuriā ꝓtra emptorē: qr iniuria que fit emptori nō ꝓtingit ipm vēditorē. vt. l. emptor fundi. C. de euicti. ⁊. l. si p imprudentiam. in principio. ff. eo. ti.

¶ Itē q̄ nō agit de euictione si p violentiā ex iurisditionē res auferať vt dicta. l. si p imprudētiam ⁊ dixi. §. eo. §. j.

¶ Itē si ēptor volūtarie cōpromisit vt. l. si dictū fuerit. §. si ꝓmisero. ff. de euic. secus ⁊ coact⁹ vigore statuti si hoc denunciauit venditori. ꝓz Bar. i dicto. §. si ꝓmiso. ⁊ Bal. i. l. j. C. de pi. ⁊ cōmo. rei vē.

¶ Itez si potuit vsucapere ⁊ nō vsucepit dicta. l. si dictū. §. si cū possz. itē si rē alienā scient emit. nisi de euictiōe sibi spāl'r caverit. l. si fūd⁹. C. de euictio. ⁊ lz fecerit pactū q̄ venditor nō tenereť de euictiōe nihilominus tenebitur ad precium re euicta. l. emptorem. §. j. ff. de actio. emp.

¶ Aufre. Et hoc qñ factū ē pactū i genere scz a quocūq̄z euincať: secⁿ si specificať pnna: qr tūc ertū nō tenebiť ad pciū ꝓz Ludo. in no. p tex. in. l. q̄ libertatis in pnci. ff. de euict. ⁊ ibi glo. ⁊ Bar. ¶ Illud pterea non est omittēdū, q̄ vēditor sciēs litē motā reqrit. dz vt liti assistat. ita Bar. in. l. empti. C. de euictio. ⁊ in. l. ij. §. volūtate. ff. solu. matri. ⁊ in. l. denūciasse. §. j. ff. d adulte. ⁊ in. l. nomē. C. q̄ res pig. obli. p cui⁹ opinione ē casus i l. res quā. ff. de euictiōe. etiā est casus in. l. q̄ absentem. ⁊ ibi hoc no. Bar. Bal. Ange. et doct. ff. de procur. ⁊ firmat Bal. in tit. si de feu. va. ab aliquo fuit iterpel. c. j. Ange. are. in §. actionuz. colū. xviij. insti. de act. Bar. Bal. ⁊ salice. in alle. l. emptor. C. de euicti. Bar. i. l. j. §. j. ff. de acti. emp. imo dicit Bar. in prealle. l. qui absentē nō sufficere q̄ denūciet nisi reqrat etiā q̄ assistat liti ⁊ defendat qd̄ etiam firmat idē Bar. in. l. j. C. de pert. ⁊ primo. rei ven. Et ita dicit Bal. de cōsuetudine seruari aqua dicit nō esse recedendum in pal. l. emp. C. de euict. ⁊ idē tenet ibi sali.

¶ Idē glo. in cle. cām de elect. ⁊ Jo. an. i additōib⁹ spe. ti. d̄ dil. §. j. v. denūciatoria.

¶ Item ad garedisandū vocatus diem ꝓsilij ⁊ vehute petere pōt si velit. ⁊ habebit has dilatiōes si petat eas ante q̄ garēdiam suscipiat. Et reus qui ipsum vocauit faciet sibi vehutam infra diē consilij vt quidam dicunt. Sed si post garendiā susceptam dictas dilationes peteret non audietur. Et ita dictum fuit p magistro Guillermo de Brotho in causa episcopi appanuarum. qui garendiam susceperat poncij. fabri in causa contra ipm mota in curia per abbatez bolbone. ⁊ est rō. quia stilus esse videtur eum suscipiendo vltro nisi sciret merita cause ⁊ cā expeñ. et ipsis defensioni. ⁊ ideo cum presumatur certus: dictas dilationis nō habebit. vide. §. item vbi facta fuit vehuta. j. eo. ti. vbi dicitur q̄ post garendiam susceptā potest sibi petere fieri vehutam si reo facta non fuit. alꝯ non.

¶ Item sciendū q̄ lz i casu prime dicto de garēdo dicte dilatiōes denegenť nihilomin⁹ causas ineptitudinis ꝓponere poterit cōtra petitionem et hoc idem cōcedetur reo scz ꝓponere causas ineptitudinis q̄ potuisset hanc dilationem nō facta retenuta si deficiat in habendo garendum.

¶ Aufrerij. Quod dicitur hic ⁊ per totum hmōi titulū de retenuta predicta est correctum vt dictum est. §. §. j. eo. ti.

¶ Item vocatus ad garēdisandū potest

proponere qcquid vult cōtra adiornamētū factū ꝓtra ipsuz ab eo q̄ ipm ad garendisandū vocauit ita dictū fuit p curiā pro archiepo Remeñ. q̄ garendiā susceperat cause mote contra quosdā officiarios regios: contra decanū et capitulū Remeñ. et hoies banni sui: ⁊ banni sācti Remigij in causa nouitatis sup cōpulsione solutionis expeñ. coronationum regum francie ludo. ⁊ philippi cōtra libertates quas dicebant se habere de non soluendo ipsas.

¶ Aufrerij. Et est ratio quia si garendisator ab initio venisset cum eo qui ipsum vocarifecit contra dictum adiornamentum ponere potuisset si defecisset in habendo garendum. Et idem dicuut quidam post vehutam vel alium processum habitum ante litē contestatam licet quidam contradicant qd̄ non credo sed vehutam nouam non poterit petere fieri. vt. j. sequitur.

¶ Item vbi vocatus p garendo dicit se velle accipere garēdiam hz causam defendere suis piculis et expeñ. ad hoc tñ in. l. venditor. ff. de iudi. tenent q̄ emptor i causa euictiōis condēnari debet i expeñ. ⁊ nō venditor q̄ defendit. de quo i. l. j. C. vbi in rem actio de. et. j. §. sequeñ.

¶ Aufre. Tenet tñ vēditor ad oēs sumpt⁹ ⁊ expeñ. in hac lite ⁊ iudicio factas ⁊ eas emptor ab eo recuperabit siue obtinuerit siue nō. vt. l. j. ⁊ de euicti. ⁊. l. venditor de verbo. oblig. ff. ⁊ ibi Bar. ⁊ Ang. ⁊ sicu. ⁊ doc. in. c. si venditor. de emp. ⁊ ven. ⁊ Ang. are. in §. actionū insti. de actio. col. xix. ⁊ intellige de sumptib⁹ quos fecisse legitime demōstrabit. ⁊ hoc verum si denūciauerit debito modo litē mota. alꝯ sec⁹ ⁊ re empta euicta in casib⁹ in qb⁹ tenet de euictione tenebiť venditor emptori in suplementum. ⁊ si fuit culpa vendentis tenebiť etiam ad interesse vt. ff. de euictio. l. ij. ⁊. l. emptor.

¶ Item si suscepta garendia condēnetur garēdus: fiet executio sentētie contra illū q̄ ipm petiit i garēdū. ⁊ ad hoc concor. l. j. C. vt in rem actio.

¶ Aufre. Nisi vēditor actore ꝓsentiente alio nouandi ⁊ sic reū liberādi cause susceptiet defensionē vt. l. si mandato. §. j. vsi. aut si nolit. ff. manda. quo casu fiet executio in ipm venditorē. ita Jaco. de ra. pe. ⁊ Cy. Bald. ⁊ Salice. in alleg. l. j. C. vbi in rem. ⁊ Jaco. but. in. l. liberte. §. j. ff. de neg. gest. qñ autē suscepit cause defensionē nō tñ aio nouādi. Tūc fiet executio ꝓtra emptorē sicut predictū est. Executio vero sentētie late contra emptorē in cā euictiōis fieri debet. in bonis venditoris nō ꝓtra emptorē. ꝑm glo. Bar. ⁊ doct. in. l. venditor in princ. ff. de iudi. ⁊ per Bar. Bal. ⁊ Salice. in aucten. qua in puincia vbi de crimi. agi opor. ⁊ Bar. in. l. si procurator. §. si ignorantes. ff. mandati. nisi in fructib⁹ ⁊ expensis ꝑm docto. in alleg. l. venditor. ⁊ dixi. §. eo. §. primo.

¶ Hoc intelligendū est vbi ille q̄ vocatus est p garēdo non est soluendo ita Jo. fab. insti. de satisda. §. fi. pro quo fa. aut. qua in prouincia. C. vbi de cri. agi. opor.

¶ Aufrerij. Vbi condēnato procuratore fit executio in bonis dñi. si procur. non est soluēdo vide ibidē Bar. Jo. fa. bal. ⁊ Saly.

¶ Itē nota q̄ i donatiōe nō est locus garēdie nisi fuerit in donatiōe pmissū ⁊ tūc agi potest de euictione euicta re donata vt in preall. l. ij.

¶ Aufrerij. Aut per pactum tantum: ⁊ tūc aut donatio incipit a pcedeñ. stipulatione. ⁊ idem quia pactum censetur vestitum cohereñ. contractū. aut incepit a precedenti cōuentione tātum ⁊ tunc quia hodie ex ea agi potest vt. l. si quis argētum. C. de dona. adhuc ex pacto euictiōis pōt agi ꝑm opi. glo. quā sequuntur Saly. in prealle. l. ij. ⁊ Bar. in alleg. Aristo. prohis accedat. ff. de ūbo. obli. l. vbi autem. §. fi. ff. de rerū permu. aut incepit a precedenti traditione tantum ⁊ tunc non agitur de euictione. vt in prealle. l. ij. nisi dolus interuenerit vt. l. aristo. alle. §. fi. Idem de sede euictione nihil dictum sit vt propter dolum agatur vt dicta. l. aristo. quod intellige ꝑm Salice. ad sumptus ⁊ ibi no. ad totale interesse ꝑm doct.

¶ Item vbi garendus est cōdēnatus ad rē restituendā actori eo ipo videť condēnatus ipe garendus ad interesse illi⁹ q̄ rē possidebat et ipm vocauerat i garēdū. et est cōdēnatus ex eadē sententia ⁊ vtute illius mandabiť ingri sūmatim de interesse possideñ. si dubiteť ad hoc vt sciať inq̄ tū ꝓtra ipm garēdum fiat executio p pmissis et ea facta fiet executio i eo q̄ repieť p eandē et concor. ff. de fideiusso. l. grece.

¶ Aufre. In. d. l. est questio de fideiussore an sūta lata contra principalem possit exe-

cutioni mãdari ꝗtra fideiussorẽ sine nouo p
cessu de qua late p Bar. in l. j. ff. iudi. sol. et
cõmunis resolutio est q̃ in fideiussore cõtra
ctus non põt fieri sine nouo ꝓcessu. ꝓbat
in. l. grece. §. si a debitore. ff. de pig. ⁊ l. a sen
tentia in princi. ff. de appel. ⁊ C. de his qui
ad eccle. cõfu. l. pũti. §. adi(cientes. quod t e
net ſpecu. in ti. de execu. ſen. §. ſequitur. vſi.
ſeruum quid ſententiar gar. Jo. an. ⁊ domi
nic⁹ in. c. vnico de immunita. li. vj. Ly. Bar.
Bal. Fa. ⁊ Salice. ĩ. l. fi. C. de vſur. rei iudi.
ſed in fideiussore de iudicato ſoluendo glo.
in prealleg. l. fi. dicit q̃ fiet executio ſine no
uo processu ⁊ videtur ter. in prealleg. l. j. qñ
ꝑm Bar. ibidem fideiussio facta fuit in iudi
cio. nã tũc ex clausula q̃ verbum sonat: fiet
executio ſine nouo processu quod probatur
per ter. in prealleg. l. vltima. C. de vſuris rei
iudicate. vbi dicit ſtatim q̃ verbum ſignifi
cat ſummariam cognitionem abſq̃ ordine
iudiciario vt vnde vi. l. momentarie: ergo
patet q̃ non debet fieri nouus processus or
dinarie propterea verbum ſtatim ſeu confe
ſtim importat vt non requiratur noua ſen
tentia. vt in aucten. de incest. nup. §. j. col. ij.
⁊ ibi no. Quid aũt de fideiussore de iudicio
ſiſti. vide p Bal. in preal. l. j. ff. iudi. ſol.

¶ Itẽ ſi garens citatus ad ſuſcipiendũ
garendiã vel etiam citatus nõ comparet
nõ ꝯz reus eũ defendere niſi voluerit. Sz
ex his ſolũ cõpetit ſibi actio contra garẽ
dum pro euictione.

¶ Aufre. De iure vero ſi lite mota. ⁊ denũci
atione venditori facta vt defendat facere
nolit ꝯz emptor in iudicio ſtare ⁊ defende
re alioqn de euictione. nõ aget. C. de peri.
⁊ cõmo. rei vendi. l. j. in fi. C. de euictio. ex
quo eũ defendit nõ videt magis ꝓpter ab
ſentiaz q̃ ꝓpter malã cãm cõdẽnari. ff. de
euictio. l. ſi ia. ⁊ c. fi. de emp. ⁊ ven. §. j. ℣. pro
mittens ⁊ ſentit Bal. in alk. l. j. C. de peri. ⁊
commo. rei vendi. qõ intellige niſi eſſet no
torũ q̃ ipe emptor foueret iniuſtã cauſam
q̃ tunc poſſet cedere liti nec teneret expe
ctare ſniaz ꝗtra ſe. nõ aũt qñ lis eſſet dubia
l. ſi cũ queſtio. E. de euictio. ⁊ ibi Johã. fa.
Bal. ⁊ Salyce. facit. l. emptorẽ. ff. de actio.
emp. idem Jo. fa. in. l. cũ tibi. C. de euictio.
Bar. in. l. vtiq̃. C. de rei ven. de quo p ipos
in. l. at q̃ natura. §. cũ me abſente. ff. de neg.
geſt. ⁊ Bar. in prealleg. l. emptorem vbi dr.
q̃ emptor non defendens in cauſa euictio
nis quando eſt notorũ q̃ res eſt euincẽdis
nihilominus agit contra venditorem.

¶ Item reus nõ poteſt compelli ad litem
cõteſtandũ anteq̃ tres dilationes p dicto
garẽdo habuerit ⁊ tres citatiões fieri fece
rit cõtra ipm ⁊ tres defect⁹ habuerit ⁊ eſt
optima ratio. q̃ ipe p hoc efficit firmus p
recuperãdo ſuũ intereſſe cõtra illũ q̃ ſibi
de euictiõe tenebat de re illa ⁊ extunc nõ
ĩputabitur ſibi ſi cauſã deferet cũ ille quẽ
principaliter tangebat videatur diffidere
de iure ſuo ex quo cauſã noluit ſuſcipere
vel etiã ter citat⁹ cõparere. Et ideo ſibi in
tali caſu licitum eſt agnoſcere bonã fidez.

¶ Aufre. Concor ad hoc. l. ſi fideiuſſor. §. q̃
dã. ff. mãda ꝓ quo facitũt q̃ ſcripſi. ſ. eo. §. p
primo ⁊ qõ ſupra dictũ eſt de trina citatione
fa. l. ij. C. vbi in rẽ actio. hodie tñ vnica di
latio ꝓcedit ſicut ſcripſi ſ. eo. §. iij.

¶ Itẽ ſi garendus cõpareat ⁊ petat diem
appenſamenti ſi qõ pro facto ſuo ſit inſe
cutus nõ habebit eam ſi pro facto alieno
ſic et hoc poſt garendiam ſuſceptã petat

¶ Aufre. Pro quo fa. q̃ ſcripſi. ſ. de dila
cũ. §. item fallit in caſibus.

¶ Item ſi garens petat aliũ in garendu⁊
⁊ ob hoc dilationẽ p garendo petat nõ de
bet audiri. Et ita fuit ꝓnunciatum ĩ cau
ſa dñi de cõſuaco qõ intellige niſi prius
garẽdiam ſuſcepiſſet et ita dictum fuit p
arreſtum vt patet. j. rñ. c. iij. infi. Tamen
de iure videtur contrariũ. nam ſi res ven
dita tranſiuit ad plures manus ex vendi
tione ⁊ vltimo emptori ⁊ poſſeſſori mo
uet q̃ſtio vt. l. j. C. vbi in rem actio det. ad
hoc vt prius venditor teneat de euictione
non vltimus emptor tenet denũciare ſuo
emptori ĩmediate: ſed opus eſt vt eius au
ctor ſuo auctori denunciet vſq̃ in ĩfinitũ
vel quouſq̃ ad primũ vẽditorẽ deueniat.

¶ Aufre. Als aũt ille venditor cui nõ eſſet
denunciatũ nõ teneret ꝯz aliꝭ fuerit denũci
atũ. vt eſt gl. ſing. in. l. ſi p re pupilli. §. iij. gl.
in ℣. agere. ⁊ ibi Bar. ff. de euictio. ita tenet
Ang. are. §. actionũ. inſti. de actio. xvij. col.

¶ Item vbi facta fuit vebuta reo. ⁊ ga
rendus adiornatus ſuper garendia petat
ei ſibi fieri. non fiet ſibi: ſed vbi facta nõ
fuiſſet ei fiet. ⁊ eſt ratio de primo: quia ex
quo ſuſcepit garendiam in ſe videtur ſup
re que petitur aduiſatus.

¶ Aufrerij. Fa. ter. in. l. j. ff. de actio. emp.
⁊ l. ſedet ſi pupillus. ff. de inſti. ⁊ c. ab excõ
municato. de reſcrip.

¶ Et hec habẽt locũ vbi petit eã fieri poſt
garẽdiã ſuſceptã. Sed vbi ante ſecus vt
dictum fuit ſupra.

¶ Aufrerij. eo. ti. §. itẽ ad garendiſandum.

¶ Item garendus petẽdo diẽ cõſilij vel
appẽſamẽti vel p vebuta dilationẽ nõ p
pter hoc vr garendiam ſuſcipere.

¶ Aufrerij. Nã dilatiões predicte cõcedun
tur eidẽ ad deliberãdũ. an ipe debeat cede
re vel cõtẽdere. vt in auten. offerat. C. de li
tis cõteſt. ergo aliũ effectũ nõ debẽt opera
ri. ad hoc facit. l. legata. inutiliter. ff. adimẽ.
lega. xxvj. di. c. deinde. xl. diſt. c. lz. xvj. q. j.
ca. legi. ⁊ xij. q. ij. c. charitatẽ. ⁊ actus agen
tium nõ operantur cõtra intẽtionem ipor
vt. l. non omnis. ff. ſi cer. pe.

¶ Item ſi adiornatus ad garẽdiſandu⁊
nõ cõpareat. Sed ad hoc p ꝓcuratorẽ re
cipiatur requirit q̃ habeat expreſſam po
teſtatẽ garẽdiſandi vel refutãdi garẽdia⁊
⁊ ſunt hec verba ad hoc apta. in gallico.
Donnãt ⁊ ottroyant auõ. ꝓcureur plain
et eſpecial pouuoir et auctorite de faire
aueu ou delaueu. ſuo garẽdi. als mãdatũ
nõ teneret. Et ideo curia in parlamẽto. an
no dñi M. cccxxiij. h̃ ordinauit ⁊ iniũxit
oĩbus in parlamẽto exiſtenti. vt certifica
rẽt ſup hoc adiornãdũ q̃ talẽ ptãtez ſuis
ꝓcuratoribus ꝓcederẽt. ⁊ ſicut premiſſu⁊
eſt ꝓcuratoria ſua ordinarentur q̃ amodo
nullus haberetur excuſatus. Sed pro cõ
tumace reputaretur.

¶ Aufrerij. Iſte caſus nõ inuenit expreſſus
inter alios ſpale mãdatũ reqreñ. poſitos p
Spec. ti. de ꝓcu. §. j. ver. itẽ opponit q̃ ꝯz ha
beat gñale mãdatũ q̃ etiã ꝓtinẽtur ĩ gl. in. c.
qui ad agẽdũ. eo. ti. lib. vj. ⁊ p Jo. fa. inſti. p
quos age. poſ. vbi dicit idẽ eſſe in quibuſcũ
q̃ magnis ⁊ arduis in quib⁹ maior aut ſal
tim ſimilis rõ militat ſicut in dictis caſib⁹
expſſis. vnde dicit Bal. in. l. mãdatũ. ij. col.
C. mãda. q̃ ꝓcurator gñalis nõ põt prorũ
pere ad actus obligatorios ſine libera. alle.
l. q̃ tuberonis. §. alia. ff. de pecu.

¶ Item in delictis vel exceſſibus non ꝯz
locũ dilatio p garẽdo ⁊ ẽ rõ: q̃ ꝯz ille quẽ
p garẽdo noiaret eſſet dñs vl pater ſuus
⁊ preſens eſſet velletq̃ ſuſcipere garendiã
eũ nõ excuſaret cũ in talibus nõ teneatur
obedire. vt. ff. de re iu. l. ad ea. ⁊. xj. q. iij. c.
iulianus.

¶ Aufrerij. Dicit tamẽ glo. quã approbare
videtur Jo. fab. Bar. ⁊ Saly. in auten. qua
in ꝓuincia. C. vbi de crimine agi oppor. q̃
ſi cõuenit mãdatarius de delicto habebit
dilationẽ ad denũciãdũ dño non tamen ꝑm
Bar. ⁊ Saly. vt ex hoc liberet cõuẽtus. Sz
datur vt ipe cõuentus poſſit inſtrui a dño de
ſuis defenſionibus accedat. c. cõſtitutis. de
ꝓcu. qõ eſt notãdũ ꝑm eosdẽ Bart. ⁊ Saly.
intelligẽdũ tamẽ ꝑdicto auten. qñ cõuenie
batur de crimine ciuiliter. ⁊ eo caſu quo ſa
tiſſactio vnius liberat aliũ põt etiã. vt ibidẽ
dixit Bar. eſſe caſus in quo iſte mãdatarius
excuſabitur ꝓpter mãdatũ ꝑm ea que notã
tur in. l. liber hõ. ff. ad. l. aq̃l. ⁊ p eũdẽ Bart.
in. l. nõ ſolũ. §. ſi mãdato. ff. de iniurijs. et pri
mo rõne ꝓſone cui mãdat q̃ poterat eẽ ſim
pliciter licitũ vt laboraret in tali vinea do
mo vel fundo quẽ ſi tu meũ eſſe putabas cer
te excuſareris: vt in. l. in rẽ. §. lignũ. ff. de rei.
ven. qñq̃ tamẽ illud quod mãdatur nõ eſt li
citũ niſi certe ꝓſone eius priuilegio vt puta
maritus põt occidere adulterũ vilem inuen
tũ cũ vxore. certe cũ hec ſit ex priuilegio cõ
ceſſo ꝓſone non põt hoc mãdare alteri. niſi
forte filijs. vt. l. gracch⁹. C. ad. l. iul. de adul.
Quãdo ꝯo mãdatarius pretẽdit excuſatio
nẽ nõ habebat parere neceſſe tũc in leuibus
excuſatur ſecus in grauibus. vt in prealle. l.
liber hõ. habet ⁊ qõ ibi no. p Bar. in alle. §.
ſi mãdato. ⁊ ibi p eũ que dicãtur leuia. ⁊ que
grauia. ⁊ in regula iuris quod quis mãdato
de re. iu. lib. vj.

¶ Sed hoc qõ dixi fallit. nã ſi bailliuus
vel ſeruiens adiornatus in curia. ſup deli
cto vel exceſſu qui poſſet cadere in ſpeciẽ
delicti dicat hec de mãdato ſupioris vel
iuſticiãdo feciſſet ſup hoc illum de cuius
mãdato ſe aſſerit feciſſe ⁊ ſuperiorẽ ipm
petet in garendũ. ⁊ ſit eius ſupior indubi
tãter ⁊ eius pretextu ſibi dilationem cõce
di ⁊ adiornamẽtum petat. hec ſibi cõcedi
debent. Et ſi talis ſuperior citatus ſeu vo
catus ad garẽdiſandũ aduocet ⁊ illũ ſibi
ſubditum ille primo citatus. licet p̃miſſa
cadant prima in ſpeciem delicti vel quaſi
ex tunc pro ſibi impoſitis non erit mole
ſtandus. imo potius dimittendũ. ita vidi
pronũciari pro quodã ſeruiente. de viro

Hayward Gallery Archive
Мемориал Ивана Никкова

mādia ⁊ prepositure perone contra Locunteñ. prepositi perone ⁊ Johannem de maronis. ⁊ quendam valētum suum cui dictus seruiens dicebatur pedes in questionibus combussisse.

¶ Aufrerij. Et hoc verū vbi iudex mandat aliquid officiū suum exercendo. ff. ad treb. l. serua. §. cū pretor. nam tūc obediens excusat ppt iudicialē auctoritatē. vt ibi. ⁊ ne cōtra publicam vtilitatem maleficij impediatur punitio. ita. l. vulnerat⁹. ff. ad le. aquili. Si vero extra officium aliquid precipit vel mandat in atrocioribus nō est parendum. Sed potius deo q̄ hoib⁹ obedīēdū. xj. q. iij. ca. si dñs. ⁊ alle. c. iulianus. ⁊ de sen. excō. c. inquisitioni. ⁊ prealle. l. ad ea. in leuibus autem vt in his que sine dolo cōmittūtur etiā extra officiū apparēs excusatur. vt in pal. l. liber homo. ita glo. in alle. regula iuris cuz quis. de re. iu. lib. vj. Bar. in prealle. §. si mādato. ⁊ isto casu vltimo etiā pcedere posset qd dictum est. s. post Bar. ⁊ Saly. videlicet esse locus garendo.

¶ Item in alio casu vbi quis conquerit de bailliuo vel bailliuis alicuius domini vel seruieñ. dicit hoc partim p iure dñi ⁊ de eius mādato iusticiādo fecisse ⁊ partim iure suo. ⁊ ob hoc petit dñm in garēdo. vtputa qr dicit illum inuenisse surripientem aliquam rem sibi ⁊ cum eū capere velit. ⁊ ipe resisterit ⁊ de mādato dñi vel ppter ei⁹ ptātē sibi attributā ipm cepisse vel vulnerasse dicit si petat dictū dñm in quātū tāgit ipm i garēdū ⁊ ob h dilationē cōcedi ⁊ adiornamētū sibi pcederetur.

¶ Aufrerij. Ad qd facit qd dictuz est in §. piece. ⁊ cuz supradictū est de deprehenso in furto ⁊ capto. concor. tex. in. l. interdum. §. qui furem. ff. de furtis. ⁊ idē in quolibet alio deprehēso in crimine flagrāti. vt in. l. j. C. de rapto ⁊ gl. ⁊ doc. i. c. cū nō ab hoie. de iudi. vt scripsi plene. i repe. cle. j. de offi. ordi. idē in debitore fugieñ. in. l. ait pretor. §. si debitorem. ff. que in fra. credito q̄ Bart. ibidem verū esse dicit qñ creditor sibi consulere aliter non potest. ⁊ idem in alijs casibus notatis per Joan. fab in. l. fi. C. de exhi. reis. ⁊ in. l. ij. C. de his qui latro. occulta. als autē regulariter nō videtur permissum capere p pria auctoritate. ⁊ ad hoc qd supradictū est quando in capiendo vulneratur captus. fa. tex. in. l. iij. ⁊ ibi Jo. fab. ⁊ Bart. C. de his qui ad eccle. confu. vbi no. p Bar. q̄ quādo aliquis licite capi potest si ille se defendat ⁊ in certamine fuerit occisus occidēs nonvenit puniēdus. ⁊ idem Jo. fa. in prealle. l. iij. vbi tenet q̄ deputat ad aliquem capiendum nō delinquunt si percutiant resistentē. arg. dicte. l. ij. Jac. de are. ⁊ Saly. in prealle. l. ij. in fi. idē Jo. fa. in. l. fi. C. de malefi.

¶ Qd verū itelligas dūtamē prius sup hoc nō fuerit lis contest. Et idem esset. in casibus similib⁹ qd reputo notatu dignū iurta tex. in. l. fi. ff. de inoffi. testa.

¶ Aufrerij. Ubi exheredatus cognoscēdo legatum videtur iudiciuz testatoris approbare. de quo in. l. post legatuz. ff. de his quibus vt indig. idem videmus in fideiussore qui post litis contest. nō potest exponere exceptionem discussiōis vt tenet Bar. in. l. ij. ff. de excep. Jac. de ra. Cy. Bal. et Saly. in l. excep. C. de proba. Bal. et Saly. in autē presente. C. de fideius.

¶ Itē vbi pro garēdo citat⁹ refutat expresse suscipere garēdiā ⁊ reus q̄ fecit protestationē suā de defendēdo causaz ipaz quā suscepit: debet ptestare cōtra garendū de dānis expeñ. ⁊ interesse.

¶ Aufrerij. Ita vī innuere Bart. ⁊ Saly. in. l. empti. C. de euictio. dū dr q̄ emptor. dz protestari. vt veniat ad defendēdū. vide que scripsi. s. eo. ti. §. item sciēdum

¶ Item si hoīes iudicātes in aliqua curia dicunt se nō peritos pro aliqua cā iudicanda et medio iuramento habent causam pro iudicando remittere superiori suo qui ipm habebit penitus iudicare. et vt volet et ipi necessarie habebunt pnūciare si a dicto indicato appellatur ⁊ ipsi pcrahantur in causam possunt superiorē suū in garendum vocare nisi opponetur eis de falso raporto facto superiori quia tūc ipsum in garendū vocare nō possent qr tūc ipm tanq̄ p facto pprio tenerēt.

¶ Aufrerij. Et pctā suos auctores tenere debēt. c. q̄ fiuit. de his q̄ fi. a maio. par. ca. C. de pents. l. sancim⁹. C. ne vxor p marito. l. ob maritor. xj. q. iij. c. illud. ⁊ d sen. excō. c. romana. §. fi. li. vj. ⁊ ad id qd supradictū ē necessario pnūciātis ad ordinatiōes superioris pñt ipm superiorē vocare i garēdū. vide qd scripsi s. eo. §. in delictis. ⁊ §. sequeñ.

¶ De exceptiōib⁹ ⁊ quo ordie petant.

De euidētiā huius materie sciendū est q̄ si actor se non presentauerit. tūc est dilatoria q̄ nō bzvum peremptorie vt supradictū est primitus cōponi cōsueuit in curia. q̄ si pposita nō fuerit preum anteq̄ se opponat in suis defensionibus vel aliquas etiā declinatorias. ppo suerit. vī ipz vt presentatū admisisse. ideo ipam cōmode proponere nō pōt. ita fuit dictū pro dño Johanne de sancto Germano. in parlamento. anno. xxv.

¶ Aufrerij. Pro hoc glo. sing. in. c. j. in ver. absentia. de elect. lib. vj. vbi q̄ si opponatur post litē cōtestatā pcuratori q̄ no est pcurator nō est cogēdus pbare mādatū ⁊ instantiā ptis. ff. de pcu. l. pōpōnius. §. ratī. verūtamen Bar. Bald. ⁊ Saly. in. l. licet. C. eo. ti. Do. in alle. c. j. ⁊ Sicul. in. c. in nra. de pcu. tenent q̄ ista exceptio. tu nō es procurator. nō reddit iudiciū retronullū. nā opponi pōt etiā post litē ptestatā. vt §. sequē. ⁊ idē Bar. in alle. §. ratī. ⁊ Jo. fa. insti. de exceptionib⁹. §. preterea. Bal. tamē in alle. l. licet approbat prealle. glo.

¶ Qd verū est in casu vbi curia iniūgeret q̄ procederet vltra cū ptestatiōe q̄ valeat quicquid dicet si sit pntatus. als nō.

¶ Aufrerij. Bar. in alle. l. licet. dicit. predictam protestationem non sibi placere. cū sit contraria facto. c. solitudinem. de appel. de qua etiā per Domi. in. c. j.

¶ Itē secō obiicit exceptio pcuratorij vl fundatiōis ⁊ in hac curia frequēter dr vt pars pcedat sub ptestatiōe si sit fundata ⁊ postea facit sibi ostēdi pcuratoriū quo viso pponit illa q̄ vult. vel nō pcedet nisi velit donec viderit. Et etiā si ostaret q̄ pcurator nō est fundatus istā exeptionem reus poterit pponere vel post litē cōtestatā cū nemo sine actiōe experiatur. ff. de negocijs gestis. l. si pupilli. §. fi. Et qr etiam interest curie. ne iudiciū sit delusorium.

¶ Aufrerij. Vide q̄ scripsi. s. eo §. pri. ⁊ q̄ melius cadant hic. nam palle. §. pri. loquit in exceptiōe illa. tu nō es pñtatus. ideo ad acta curie nō fecisti fidē de mādato tuo que est dilatoria. ⁊ ante litē ptestatā venit opponēda. Sed ista tu nō es neq̄ fuisti pcurator post litē ptestatā pōt opponi ad impedimētum futurū actis: quia reddit iudicium retro nullū. vt iurib⁹ superi⁹ alle. vide Salice in alle. l. 13. et Domi. in all. c. j.

¶ Itē opponit. iij. exceptio gīe. vbi actor nō est pns i iudicio: 13 ei⁹ pcurator. dicit etiā ei nō habetis gratiam: scz q̄ litigare possit p pcuratorē quare recipi nō debetis: ⁊ sup hoc tūc est insistēdu: qr actor q̄ est de patria ꝓsuetudinaria nō pōt p pcuratore agere nisi sup h gīaz regis habuerit. est rō qr si pncipalis sit bon⁹ hō erubescet prauā cāz sustinere: ⁊ pcurator nō: cū nō ꝓstituat de melioriib⁹ hoib⁹. vt i pluribus q̄ magis d facili laxāt ꝓscietias suas.

¶ Aufre. Pro hac rōne facit tex. iūcta glo. in. l. fi. C. de pcur. ⁊ in. c. pastoralis de iudi. ff. de interro. actio. l. q̄ seruū. §. vltimo. C. de iura. calū. aut. principales. crederēt tñ q̄ p dictū stilū vsus pcuratorū ⁊ aduocatorū excludat. vt no. doct. in alle. c. pastoralis: ⁊ qr stil⁹ mētionē facit de mulierē crederēt q̄ nō sit cōgēda p se litigare vl gīaz sup hoc hēre 13 seruādū sit. c. mulieres. d iudi. li. vj. ita voluit Bal. in alle. l. fi. ⁊ idē videreē in epis vt non p se: 13 p alīū debeāt rndē. vt. v. q. iiij. c. qr epi idē in illustribus. vt in. l. penul. C. de pcur. Idē in psonis indiscretis. vt i all. c. pastoralis. idē i minoriib⁹ vt i. c. ex rōe de eta. ⁊ q̄. ⁊. C. de auctor. pstāda. l. clarū. idē in pdigis ⁊ furiosis fm glo. in alleg. c. pastoralis. Idem in mulierē religiosa. vt in all. c. ij.

¶ Audiui q̄ ista nō est imo q̄ qñ psone principales sunt pñtes magis honorant sedes iudicantiū maxime ex pñtia comitū baronū ⁊ alior plaméti q̄ est sedes regni capitalis ⁊ omni honore digna.

¶ Aufre. Que fuit parisi⁹ instituta de cētū ꝓsiliarijs: scz septē parib⁹ francie: octo magistris requestarū domus regis ⁊. lxxx. alijs ꝓsiliarijs. xl. laycis ⁊. xl. clericis inter q̄s sūt q̄tuor pēsidētes laycis ad hoc ad instar senatus romani a romulo instituti in q̄ erāt cētū senatores. C. d expil. here. l. fi. no. ff. d sena. in ru. C. de cadu. tollē. l. j. ⁊ vocabāt venerabilis cet⁹. C. de legi. l. leges. ⁊ patres ꝓscripti. C. de emenda. iusti. co. l. j. in principio. ad. l. iuli. maiest. l. quisquis in principio no. archi. in. c. fundamenta de elect. li. vj. et ad latus principis sedere debēt. vt voluit Bar. in. l. iurisperitos. ff. de excusa. tuto. ⁊ in certis: necē eorū machinātes tenenē lege iulia maiestatis. cēsenē eīm pars corpis principis

dicta.l.quisquis.que est canonisata. vj.q.j. ca.si quis.cum militibus.⁊ iniuste rebellantes in eis ad eor officium spectant vt rebelles regij puniūtur in extra.henri quoniam: ⁊ sicut a sentētia pape nō appellatur. ix.q. iij.c.cūcta per mūdū. ⁊.c. nemo.c. alior.c. apostolor.xxxv.q.ix.xxliij.q.j.c. hec est fides.licet possit supplicare cōtra sententiam eius.c.auditis.c.veniam.c.sniam.xxxvj.q. ix.⁊.c. cū ex litterꝰ.de in inte.resti.⁊ supplicitet ad deum dirigetur.vt dicto.c.auditis. ⁊ dicto.c.cum ex litteris. Potest tamē p ipsum reijci: nec tenetur eaz admittere.vt no. Bal.in.l.fi.C.de legi. Tamen ex debito honestatis facere non dz iuxta ea q̄ no. Bald. in.l.princeps.C.de legi. ⁊ sicut etiam ab imperatore vel rege Frācie superiorem i temporalibus nō recognoscente non appellat. vt.l.j.ff.a qui appel.nō licet neq̄ etiā a sententia senatus.ff.de minorib⁹. l. prefecti.ij. q.vj.anterior. nec ab arresto curie parlamenti.no.Specu.in titu.de appel.§.videndū circa finem. ad hec q̄ Bald.in prohe. ff. Sicu.⁊ prepo.in rubri. de appel. ⁊tra illud tamē supplicari pōt siue proponi error vsq̄ ad.xxx.annos.olim hodie vsq̄ ad biennium vt in ordinatione Ludo.rj. publicata in dicta curia. Anno dñi M.cccxc.ad instar supplicationis porrecte suplori.l.j.C.de sentē. prefec.preto.⁊ dicit Jo.fa.in.l.fi.C.de legi. q̄ magistri parlamenti possunt facere legez sicut senatus poterat.l. nō ambigitur. ff.de legi.fatendū est tamen q̄ a snia singulor de senatu bene pōt appellari. vt dicta.l. j. ff.a qui.appellare non licet.

¶ Et ideo sciendum qui sunt illi qui nō indigent gratia.

¶ Aufrerij. Nam cōtrarior eadē est disciplina ꝑm Aristo.⁊ insti. de his qui sunt sui vel alie.iur.in principio. ⁊ de tutelis. j. Ꝑ. ⁊.ff. eo.l.j.

¶ Et primo actor.se potest presentare sine gratia per procuratorem. dūtamē ipsam habeat in iudicio dum suam causaz incipiet litigare vel si actor sit tunc presens in iudicio sufficit.

¶ Item gratia generalis in parlamento. ⁊ ex̄ semp bona est ⁊ sufficiēs p plamēto. Et sic in parlamento secus si extra.

¶ Item procurator rei nū q̄ indiget gratia nec procurator actoris si sit de patria que iure scripto regitur.

¶ Item procurator prioratus cōuentualis recipitur sine gratia si autem esset prioratus non cōuentualis indigeret gratia. et ita dictū fuit in parlamēto anno.xxv. p dño guillermo roberij de angolisma. contra quendam priorem.

¶ Aufre. p hoc glo.in.c.pastoralis de iud. dūdicit q̄ vniuersitas p alium cōparet.xij. q.ij.c.qui manumittit ⁊.ff. qd cuiusq̄ vniuersit.no.l.j.§.quibus.⁊.l.item eorū.§.actor quod etiam facit ad id quod ponitur.j.eo. §.item procurator ville.

¶ Item pcurator actoris admittit sine gratia ad petendū vtilitatem defectus cūre⁹ primo defecerit ⁊ fuit adiornat⁹ ad sequēs plamentū visurus dicti defectus vtilitatem adiudicari. Sz magister Guillermus de Brodon. tenet ⁊tra etiam de stilo curie cū actor ex hoc possit cāz lucrari.

¶ Item pcurator admittit etiā sine gra in plamento vbi petit renouari cōmissionem. Et ita dictū fuit in plamento anno xxv.p comitissa de guini ⁊tra dominū de concia. Item pcurator epi vel alterius p lati vel capituli aut collegij admittitur in parlamento sine gratia.

¶ Aufre. Ad qd facit qd dixi.s.eo. itē opponit tertio ⁊.§.itē pcurator poratus.qbus adde qd legit ⁊ notat in.c.inperpetrādū de iura.calum.⁊.c.presentiū de testi.li.vj.

¶ Item pcurator ville alicui⁹ vel alteri⁹ vniuersitatis sine grā admittit siue agat sine defendat.ita dictū fuit p curiā ppro curatore maiore deiurator mōtismarsam in bearmo ⁊ pro illis de longo campo in parlamento anno.xxiij.

¶ Aufre. Ad qd facit q̄ dixi supra.eo.§.itez pcurator prioratus ⁊.§.precedēū.

¶ Itez pcurator actoris indiferenter admittit in iudicio.post litem contestatam.

¶ Aufre. Nā tunc est effectus dñs litis.c.j. cum suis concor.de procu.li.vj.

¶ Item exceptiones q̄ pponūtur contra adiornamētū oēs als pcedunt pter supi⁹ dictas. Excepta declinatoria fori q̄ precedit. Et iō si reus ambas pponere velit simul ppter abbreuiationē non debet audiri ita dictū fuit ⁊tra ducem aquitanie pro

dño

domino gaillardo de mota. Et hoc verū nisi pri⁹ adiornamētū approbaret: sz sec⁹ in alijs exceptionib⁹: qr ipas opponēdo tacite approbat adiornametū. Sed si curia tevelit admittere sup plurib⁹ exceptionibus ad pponendū ipas simul debes p ponere illas.cum ptestatione q̄ p secūdā non intendis discedere a prima: ⁊ sic de alijs. Et petas tibi ius dici seriatim in q̄ cūq̄ causa iuxta sui naturā ⁊ ordinē. Sz quidam dicunt hoc q̄ dictuz est declinatoriam fori ⁊ exceptiones cōtra adiornamentum simul pponi non posse locū habere in his qui sunt extra regnum istud: sed in regnicolis dicūt hoc peti posse: qr hoc non est declinare: sz potius petere remissionē fieri. Nam cum curia sit superior non videt velle occupare vel vsurpare iurisditionem subiectorum pro tam modico sed cautela est q̄ si prius declinatoriā proponat vt protestetur de dicendo contra adiornamentum.

¶ Aufre. Vide hic que scripsi.s.tit.de dila. et quo ordine petantur.§.ij.

¶ Item si quis conueniat reum actione personali ad debitū.⁊ reus pponat exceptionem pacti de non petēdo vel solutionis aut similis videt tacite debitū ⁊fiteri.

¶ Aufre. Qd videtur de iure pcedere quādo simpliciter excipit: qr dicit tu mihi fecisti pactū de nō petendo ꝑm Accursium in.l. non vtiq̄. ff. de excep.⁊ in.l.si quidā.ff. eo. Idem videt tenere in.l.exceptionem.C.de pba. idem specu.titu.de excep.§.viso.circa principium.⁊ dy. in reg.iur.exceptionē Jo. fa.in preall.l.si quidam.verūtamen cōmunis est opinio in contrarium. videlicet q̄ vbi quis simpliciter excipit. et ita se habet exceptio q̄ non negat specifice intentionē agentis. Sz ponit intentionem excipiētis vt est exceptio pacti de non petendo interruptiones prescriptiones ⁊ similes.regulariter sic. q̄ exceptionem objciens actoris intentionem confiteri nō videatur vt in all. regula exceptionem.vbi tenet hoc glo. idez glo. Inno. Anto.⁊ sicu.in.c. cum venerabilis de exceptionibus. Ly. in preall.l.exceptionem.C.de proba.⁊.l.si quidam.C.de excep.specu.eo.titu.§.viso.⁊.quid si reus. Et istud maxime procedit vbi etiam exceptio est exclusiua intentionis ⁊ facti: quia illa est precisa negatiua intentiōis agentis vt no. glo.in.l.ij.circa principium.ff.eo.⁊ in.l.qui se debere.ff.de condi. ob cau. ergo non potest dici q̄ inducat confessionem ne in eodem subiecto duo contraria insint.ff.p suo. l.si ancillam.⁊ eadem rōne dici potest idem in quacunq̄ exceptione negatiua intentionis agentis: vt est exceptio nō munerate pecunie ⁊ similes procedunt etiam supradicta maxime quando per prius negatur hoc nō nego tibi debere: vel non confiteor. ⁊ si debeam oppono exceptionem pacti de nō petendo.⁊ hoc est qd no.glo.in alle.l.non vtiq̄.⁊ in dicta.l.exceptionem. Et.l.si quidam secundo quando opponitur cōditionaliter. videlicet si debeo oppono tibi ex tūc em nec fateri intelligitur. vt dicto.c.cum venerabilis.⁊ ibi glo. in ⁊. confessus. Tertio procedit regula predicta quādo actor negaret exceptionem rei quo ad ius ⁊ factum: qr tunc non posset se fundare ex negata exceptione vt in reg.iur.exceptione de re iur.in.vj. Et hoc nota Bar.in.l.non vtiq̄ alleg.ad quod fa.quod not.specu.de positione negata ⁊ ex ea se fundare non possit in ti. deposi.§. octauo in princi.⁊ archi.in.c.j. de confess. li.vj. et Bart.in.l.post legatum in prin.ff.de his qui.vt indig.⁊ Bal.in.l.aliam.eo.ti.⁊ quod no. Bar. Ange.⁊ imo.in.l.decem.ff.de ⁊b. oblig.⁊ in.l.cum de indebito.ff.de proba.et quod not. Bar.in.l.naturaliter.§.nihil cōmune.ff.de acqui. posses.in ver.tertia lectura.⁊ fa.quod no. Anto.in simili in.c.gratū. in fine de offi.deleg. Et post Bart. idem dicit sicul.in prealle.c.cum venerabilis. Sed fallit dicta regula si dicatur hoc modo.verum est q̄ debeo tibi decem.vel q̄ numerasti mihi. Sz dico q̄ fecisti mihi pactum de non petendo: quia tunc videtur intentionez actoris confiteri.fa.q̄ no.glo.in dicta.l.nō vtiq̄.⁊ in alle.regula iuris exceptionem vbi bona glo. Quarto fallit.quando actor confitetur factum. Sz negat ius.vtputa: quia fatetur pactum de non petendo. Sed dicit istud inualidum ratione etatis: vel alia ratione: ⁊ tunc actor potest se fundare super exceptione rei ita dicit Barto. alleg.l.non vtiq̄.hoc tamen non placet sicu. in alleg.c. cum venerabilis. Et quo ad exceptionē solutionis.quando conuentus actione personali dicit soluisse.vel prescripsisse non videtur confiteri intentionem actoris ꝑm communem sententiam canonistarū in alleg.c. cū venerabilis.⁊ etiā legistarū. Jaco.de are. Ly. Alco. de nea.⁊ Salt.i dicta.l.si quidē.

¶ Et de stilo curie licet sit paratus ipsas probare. Et ad hoc se offerat tenebitur implere manuz curie de tanto quan

D

tum petit actor. Et als ad ipsum propo-
nendum non admittetur. Et est ratio: qr
debitores malicioſe ⁊ cauſa diffugij hoc
proponunt vt res vel bona de quib⁹ poſ
ſit incontinēti fieri ſatisfactio. interim pē
dente dicta probatione poſſunt elongare
vel conſumere.

¶ Item quedam ſunt exceptiones que
ſunt valide anormale. vt ſi bona alicuius
ſint ſaiſita propter crimen ſibi impoſituz
vel aliter ꝗ propter eius contumaciam:
quia vocatus ad iura regia noluit venire
incontinenti: dum veniet offeret ſe per a-
lium ſtare iurib⁹ ſuper illis impoſitis. et
curia velit ꝗ reſpondeat petitioni ſeu re-
nunciationi poteſt dicere bona mea poſui
ſtis ad manum veſtrā. peto ea mihi prius
tradi. cum ob iſtam cauſam detineantur
occupata: et eſt bona exceptio. et ſtatim
ſunt eidem poſt dictam oblationem re-
cedenda. als ante.

¶ Aufre. Non tenetur reſpōdere. Et hoc ve
rum niſi in caſu vbi ſententia contra ipſum
contumaciter lata fuiſſet a qua ipſe appel-
laſſet ad preſentē curiam: qr tunc ipſe prius
tuſtas cauſas pro ſe abluēdo pponere debe
ret ad finē ꝗ cōtumax nō valeat reputari.

¶ Quo facto bona ipſi per reſidentiam
conceduntur. ita dictum fuit in parlamē
to anno. xxv. pro ꝓcuratore regis cōtra
vicecomitem de eureux.

¶ Aufre. Pro his que dicta ſunt ſupra vide
que ſcripſi ti. de defectu. ſuper actio. per-
ſo. §. quibus. adde que ponit ſpecu. titul. de
accuſa. §. ſequitur ℣. porro.

¶ Item eſt alia exceptio ſimilis proxime
quia cum agitur contra aliquem ſuper
ſaiſina ⁊ modum nouitatis. ⁊ res poſita
ſit ad manum iudicis coram quo res agi
tatur poteſt excipere ꝗ non tenetur reſpō
dere: nec procedere coram ipſo donec ma
num ſuaz appoſitam in ipſa reamouerit.

¶ Aufre. Hoc intellige verum vbi conque
rens non venit infra annum ⁊ diem a tem-
pore impediměti ſicut domino concedente
latius dicetur. j. ti. de cauſa nouitatis.

¶ Ut patet per ſequens exēplum qd fer
tur abbatis ſancti Benedicti ſuper lugio
ni. Agebat enim ſuper nouo impedimen
to contra domum de ligueris qui dice-
bat ſe habere expletā licentiam ſcinden-
di in quodā nemore illius abbatis ꝑ quo
dam furno quibuſdā ville ſue coram bai
liuo aurelianen. dominus de ligueris di-
cebat ſe non tenere reſpōdere in dicta cau
ſa donec dict⁹ bailliuus manum regiam
in dicta expleta poſita amouiſſet ex nūc
quod petiit fieri. Et ſuper hoc ius dici ſi
bi ex aduerſo dicebatur: hoc fieri non de-
bet: quia ipſe dominus cum dicto abba-
te per duorum vel trium dierum aſſigna
tiones proceſſerat. et ꝗ predicta non pe-
tierat. vnde bailliuus predictus pronun
ciauit ꝗ iamdictus dominus eidem ab-
bati reſponderet. ⁊ dicta manus non a-
moueretur. A qua ſententia fuit ad pre-
ſentem curiā appellatum per quā dictuz
fuit bene appellatū. ⁊ male iudicatum.

¶ Item exceptio preſcriptionis impedit
litis conteſtationez. vt patet per ſequens
exēplū. Maior ⁊ iurati ſancti Quintini
in viromandia faciebant queſtionem ꝓ
curatori regis ⁊ quintino le chambellan
ſuper hōmagio ⁊ pedagio burgenſi dicte
ville. qui prepoſuerant dictos maiorem ⁊
iuratos non habere actionem aliquā cō-
tra ipſos pro eo. ꝗ ſaiſina ſuper premiſ-
ſis eis fuiſſet adiudicata reſeruato ſibi iu
re ſuper proprietate. vnde contra ipſum
debuiſſent infra annum adiornamentum
impetraſſe quod non fecerant. Quare fm
ſtilum curie ceciderant. a iure ſi quod ha-
bebant. Et item ꝗ lapſi erant. xxx. anni.
ꝗ ipſi habuerant dictum arreſtum. et ex
tunc premiſſa continue leuauerant. Et ſic
ius proprietatis acquiſiuerant in premiſ-
ſis cum tantum decem anni inter preſen-
tes. ⁊ vigiti inter abſentes ſufficiant ⁊ ex
ceptio preſcriptionis impediat litis con
teſtationem. Propoſitum fuit in contra
rium. ꝗ imo ſuper ſaiſina habuerant ar-
reſtum: ⁊ in anno proxime preterito non
fuerat parlamentum. ⁊ ꝗ ex tūc nihil po
tuerat eis imputari conſideratacz reſerua
tione predicta. et ꝗ exceptio preſcriptio-

nis non eſt de illis: que impediunt litis
conteſtationem. vt patet in. l. j. §. j. ff. ad
turpil. ⁊. ff. de exhi. l. iij. §. ibidem. ipſi ad-
mitti debeant ad agendum curia conſi-
derata negligentia partis actricis trigin
ta annorum appellat arreſto citra conſi-
deratocz. ꝗ dictum arreſtum de quo pre
dicta pars fecerat mentionem fuit decla
ratum primum. Et ꝗ ſic nihil alicui par
tium predictarum de nouo datum fuerat
vel diminutū. dici deb ebat dictū fuit per
arreſtum curie in parlamento anno. xxv.
ꝗ dicti maior ⁊ iurati non admitterentur
ad dictam actionem proponendam.

¶ Aufre. Quo ad hoc quod ſupradictum
eſt ꝗ exceptio preſcriptionis impedit litis
conteſtationem dic verum eſſe: quando op-
ponetur proceſſuz: quia dicit tunc non po-
teſt agere vel non eſt audiendus: quia non
habes actiones. ſecus autem quando oppo
netur ad merita cauſe. vt ſi dicas non foues
iuſtam cauſam: quia preſcripſi: ita in. l. cum
querebatur. §. j. ff. iudica. ſol. ⁊ Ange. are. in
ſti. de excep. §. eque. octaua colum. ℣ ſi. viij.
vbi in ſumma ponit ꝗ illud quod dicitur
ꝗ exceptio preſcriptionis: ⁊ ſimiles impe-
diunt litis conteſtatio. cenſetur eſſe verum
ſi poſſunt incontinenti probari ⁊ excipiens
offert ſe incontinēti probaturū. iuxta nota.
per Barto. in. l. ſi. C. de edic. diu. adri. toll.
als autem ſi requirat altiorem indaginem
reſeruantur poſt litem conteſtatā. Ita nota
Barto. ⁊ docto. in. l. nam poſtea. in princi-
pio. ff. de iure iuran. ⁊ voluit Barto. in. di.
l. cum querebatur. Ly. in. l. emptor. C. de ꝓ-
ſcript. decem vel. xxx. anno. Joan. andre. et
Domi. in. c. exceptione de litis conteſtatio-
ne. lib. vj. idem Jaco. butri. in. l. omnes. ⁊ in
l. ſicut. C. de preſcrip. triginta annorum. idē
Jo. pe. de ferra. in forma reſpōſionis rei cō-
iuncti. in glo. ſuper. ℣. preſcriptiones. idem
Barto. in prealleg. a. l. j. §. ſi. ff. ad tertul. ⁊ in
l. fratres. C. de tranſac. ſpecu. tamen in titu.
de except. §. dicto. ℣ ſi. pone. dicit ꝗ de con-
ſuetudine curie romane que eſt optima le-
gum interpres exceptio preſcriptionis non
impedit litis conteſtationem. vide in decl.
capelle: queſtione. lxvij. ⁊ latius quam per
quemcunqz alium. vide per Ang. are. vbi. §.

¶ Et ſic ex cauſa iſta poteſt notari quod
dictum eſt prius.

¶ Item ꝗ per arreſtum curie alterius
arreſti declaratum: licet aliquam reſerua
tionem actionis contineat non litigando
ſuper ea nihil contribuit.

¶ Aufre. Nam et qui declarat nihil nou
facit. Sed quod factū ē detegit. vt. ff. de te-
ſta. l. heredes palaz. §. ſi quid poſt. ⁊. l. adeo
§. cum quis. ff. de acqui. re do. vnde exclu-
dit ſingularit Joan. an. in addi. Specu. tit.
de teſti. §. nunc videndum. ℣ ſi. ⁊ hoc not. in
additione que incipit plus dico dilationez
vno eodem tempore fingi emanciſſe cum de
clarato de quo per Ludo. ro. ꝗſi. cccclxxxij.
vltima columna.

¶ Item in parlamento vel alibi in curia
laycali exceptiones eodem vel varie non
proponuntur niſi ſemel ad eundem finem
Sed ad diuerſos fines bene proponi poſ
ſet.

¶ Aufre. vt quia exceptio que fuit oppoſi-
ſita in vim dilatorie non fuit probata. Naz
poterit in principali in vim peremptorie vt
abſoluatur: quia variatur finis opponendi
ita tenent archi. Joan. Andre. Domi. in. c.
j. de litis conteſtatio li. vj.

¶ Item vbi pars rea incipit proponere
peremptorium ante dilatorias: ſibi preiu
dicium facit in dilatoriis: quia ex tunc ad
aliquam dilatoriam proponend⁹ non ad
mittetur ex hoc propter preposterationē.
Et eſt ratio quia lis ita ichoacta eſt con
teſtata per proposition exception is per
emptorie.

¶ Aufre. Quod verum eſt. ſi excipiens non
ſtat in finibus ſuis. vt quia vltra progredi-
tur dicendo illud negoſiari debere: quia ha
beo pactum de non petendo. Nam tunc eēt
lis conteſtata. ita glo. in. c. ij. de litis conte
ſta. lib. vj. ⁊ idem ibi Panor. ⁊ Domi. ⁊ vide
tur tenere Sicu. in. c. j. eo. tit. per Ly. Bar.
et docto. in. l. vnica. C. eod. titu. vbi glo. te-
net indiſtincte ꝗ per obiectum exceptionis
per emptorie inducitur litis conteſta. qd
eſt contra tex. in prealleg. c. ij. vbi tex. ꝗ per
exceptionem peremptoriam non fit litis cō
teſtatio quod intelligunt glo. ⁊ doct. veruz
quando ſtant in finibus ſuis vltra non pro-
grediendo.

¶ Et hoc verum nisi peremptoria in modū dilatorie proponatur: q̃ potest cū pte statione q̃ eā pponit in modū dilatorie.

¶ Aufrerij. Uel de hoc constet ex sua proponentis. de quo in specu. titu. eo §. dictis ℣si. rursus in fine. ⁊ dixi. s̄. eod §. Item exceptio prescriptionis.

¶ Itē caueat reus q̃ oēs exceptiōes ad vnū finem tendentes hoc ordine simul et semel sunt pponende. Et non debet vltra procedere nisi in causa vbi curia hoc ordinet. q̃ dic vt. s̄. eo. ti. §. itez exceptiones q̃ pponūtur. et si beri vnā proposuit sed declinatoriā et alia die aliam vellet proponere non audiretur.

¶ Aufrerij. Ad hoc q̃d dicit specu. eo. ti. §. nunq̃ dicendū ℣si. ceterū videl licet q̃ ideo q̃ malicīose aduocati hodie pponūt vnam ⁊ cras proponunt aliaz. Et sic lites ꝓtrahūt ⁊ agentes repellunt. arg. c. pia. e. ti. j. Ꝛe. li. vj. ⁊ de resti. spo. c. frequens. eo. li. licet litis cōtest. sit terminus cōclusus dilatoriarum. Uerūtamen iudices ad obuiandū huic malicie solentvnum terminū assignare ad oēs dilatorias proponendum. vt in. c. pastoralis. de excep. ff. de iudi. l. nōnūq̃. quo termino elapso nullatenus debet audiri volens pponere dilatorias. ¶ Fallit tamen primo si pars fuerit protestata i termino. ⁊ specialis sit protestatio scz nominētur exceptiones ⁊ exprimantur quas intendit sibi saluas esse vt voluit gl. in alle. c. pastoralis. idē Hosti. ⁊ Sicu. idem Spec. vbi. s̄. ver. potest. ⁊. ℣. sed illud queritur. ⁊ eo. ti. §. viso. ℣si. sed qualiter. ¶ Secundo fallit si de nouo exceptio orta sit. ¶ Tertio si prius erat orta. sed de nouo venit ad noticiam rei. Sed dicit vber. ⁊ refert Specu. in alle. ℣si. ceterum q̃ istud in foro seculari non seruaretur. ¶ Quarto fallit si de nouo superuenit facultas probādi ea que orta erant tempore termini seu dilationis. in. c. vt circa de elec. li. vj. Et ita sētit Pau. in cle. constitutiones eo. titu. v. cum vult proponere exceptionem illi contrariā quam primo proposuit: quia non potuit ab initio contrarias exceptiones opponere. Ita dicit glo. in. c. cum dilectus de religi. domi. ad scdam fallentiam supradictā facit. c. insinuante de offici. deleg. ⁊ qui ma. accusa. poss. c. fi. de quo per sicu. post glo. in alle. c. pastoralis. ⁊ specu. vbi. s̄. in ℣. ceterum ⁊. ℣. ij. sequen.

De adiornādis heredibus mortuorū et de resumptione arramentorum.

Item et est alia q̃stio que dicit exceptio q̃ est valde anormala sed frequentatur ī curia plameti. Nam si reus sit mortuus ī quacumq̃ parte litis et actor non fecerit eius successorē ad proximū sequens parlamentū adiornari ad reassumendū arramenta licet successor eius se presentauerit ī dicto parlamēto si actor petat vlterius i causa procedi reus poterit excipere non me adiornastis ad hoc parlamētū licet satis haberes de tēpore quare peto ꝓgediū ⁊ nō est dubiū quin habebit ipm. ita dictū fuit in causa proprietatis cōtra enguerendū de mangla. pro hospitali sctī iohānis in causa possessionis pro eodem hospitali contra comitem de pomicia in parlamento. anno. xxvij.

¶ Aufre. Tredere q̃ si ℣tute p̄dicti ꝓgedij dict⁹ successor reuiceret actorē iterruptionem fecisse ꝓcessus ⁊ tōm a causa seu instātia cecidisse cū sicut p̄dictū est ipse actor sufficiēs interuallum habuerit a dicte mortis tempore vsq̃ ad tunc primū parlamētū ad faciēdum heredes adiornari. Actor ℣o asserat se mortē defensoris ignorasse. Offerēdo prestare super hoc iuramētū att ēta qualitate psone actoris vulgata fama mortis defēsoris curia pōt admittere. vel nō admittere dictum iuramētum put sibi videbit. Et ita cauetur in ordinatione Johānis primi. ℣. nos insup. Nā ⁊ ignorantia pbat̃ p ꝓprium iuramentum. vt in. c. vt circa. ℣si. super hoc ⁊ in. c. nulli. in fi. de elec. li. vj.

¶ Item si adiornaretur successor simpliciter processis in causa negocio incepto in curia cum p̄decessore suo non cōuento in adiornamento expresse et p talia verba resumpturū arramēta non tenetur virtute talis adiornamenti procedere i causa sed pōt excipere adiornasti me simpliciter vbi debebas me adiornare resumpturū arramenta: quare non teneor procedere quia minus sufficiēter adiornatus sum si petat congedium habebit.

¶ Aufre. Pro hoc facere videt q̃d dicit specu. ti. de cita. §. ij. ver. itē qui in ea nulla. vbi dicit q̃ aduersus citationem opponi pōt. q̃ causa quare fiat. q̃d non est in ea expressa. v. q. ij. c. j. ⁊. c. fi. ff. de feu. l. j. idē tenet Jo. ij. q. ij. c. si ep̄us. fa. l. ex qua cūq̃ causa. ff. si quis in ius vo. non ierit ad idē in. c. fi. de dila. in prin. ⁊. c. cum dilecti. de do. ⁊ contu. ⁊. c. licz de accusa. in quibus papa citando expressit causam. idē tenet Jo. an. in addi. spec. vbi. s̄. ⁊ bene fa. cle. ij. vt lite pen. dum innuit. litis pēdentiam non induci p citationē. nisi in eo talis fuit expressa p quā plene possit instrui super quibus in iudicio conuenitur.

¶ Item illud quod dictum est q̃ adiornandi sunt successores rei mortui. non tamen dictum est de heredibus. Nam verbum illud successor non tantum comprehēdit heredes: sed etiam quoscumq̃ successores in aliqua re.

¶ Aufre. Quod verum intelligerē de vniuersali quoq̃ successore in quē transit instātia. vt voluit Inno. Anto. Bal. ⁊ sicu. in. c. quia. ℣. v. de iudi. ad q̃d ibidē allegat. Bal. l. tam ex contractibus. ff. de ar. ff. de preto. stipu. l. ij. ⁊. l. seru⁹ ⁊. ff. de his qui no. infa. et appellatione successoris in dubio intelligitur de successore vniuersali nō de singulari. Bar. in. l. pater §. mater. ff. de leg. iij. no. in. l. quedam §. is autem. ⁊ ibi doct. ⁊ Paul. de cast. ff. de eden. ⁊ Bald. in. l. emptor. pecolum. loca. per dictum §. is autem. Jn successorem autem vniuersalem transit instantia ꝓm Inno. Anto. sicu. ⁊ Bald. in alleg. c. quia. verb. nisi. ꝓm Anto. quando ad ipsum singularem successorem transit ius agendi vel res de necessitate. vt quia duo diuidant hereditatem inter se. ⁊ vnus eorum erat primo conuentus.

¶ Et ideo siue litigetur cum priuator singulari siue cuz prelato. vel de proprio matrimonio vel patrimonio ecclesie: vel de actione personali habet locum quod dictum est verum est q̃ in instantia per predecessorē i dignitate noīe ecclesie inchoata: successor in dignitate succedit.

¶ Aufre. Quod Anto. in alle. c. quia contingit dicit esse verum: quando questio est realis ⁊ tangens dignitatem. secus si personalis. ⁊ si agitur pertitorio vel possessorio: super ecclesia ratione tituli: non transit instantia ad successorem in titulum: quia tūc nō agitur nomine ecclesie: sz nomine psone.

Item successor in bñficio non consequitur ius a predecessore: sz a superiore de quo habet institutionez. credere tamen q̃ instātia incepta contra prelatum ratione debiti cōtracti pro vtilitate ecclesie transeat ad successorem. qui tenetur talia debita persolvere. vt in. c. j. de sol. ⁊ ibi docto. ⁊ sicu. in. c. ex presentium de pig. c. per tuas de dona. ⁊ in c. cum esset de testa. imperfecto.

¶ Item si actor sit mortuus nungd reus habet readiornare heredes vel successores actoris dico q̃ non. Sz ipsi sine adiornamento debent ⁊ possunt sua arramenta resumere: als cadēt ab instantia: ⁊ posset esse q̃ causam amitterent. et in causa nouitatis: ⁊ in causa appellationis.

¶ Aufre. Ut habetur. s̄. insti. de contu. ⁊ defectu. §. j. ⁊ §. item dico idem in fine.

¶ Q̃d intelligerez nisi reassumeret in sequenti parlamento. vt. j. §. primo in fi.

¶ Item caueat reus q̃ non faciat adiornari heredē vel successores actoris ad reassumādū: quia si hoc fecisset: licz illi eēnt negligēn. in readiornamento faciendo tamen releuarentur per diligentiam rei super hoc factam.

¶ Aufre. Quia rescriptum seu adiornamētum videtur esse commune. arg. eoz que leguntur. ⁊ no. in. c. j. ⁊. ij. de nō nume. pecu. et per Inno. in. c. ex questione. de resti. spolia. simile videmus q̃ diligentia appellati prodest appellāti. ⁊ excusat ipsum appellantē a desertione vt no. per ro. decl. lxviij. ⁊ in cle. si appellationē de appellationibus in cle. p sicu. in. c. ex parte de rescip.

¶ Et idez esset si successores rei actorem fecissent adiornari resumpturis ⁊c. Et iō si successor rei diceret actori vel eius successori. nō fecisti me adiornari replicaret actor. vel eius successor non fieri: quia fecisti me super hoc adiornari quare inuanum me super hoc vexassem. ita vidi consilium prioris montaignari concordare contra dictum priorem qui fecerat adiornare dñm belli Joci ad reassumendū. ⁊c. Q̃d autem dixi posse heredes actoris debere resumere arramenta in sequenti parlameto post mortem p̄decessoris sui etiā siue adiornamento hoc verum est si reus

HAYKOBY EDUARDA ANDRÉEVICHA MARCHNIKOBA

sit presens ⁊ se presentauerit in dicto parlamento.als si nt absens ⁊ dicat in absentia rei se velle assumere arramenta ⁊ petat defectum contra reum qui se non presentauit non habebit eum:quia non fecit eum de nouo adiornari processurum in causa.ita dictum fuit contra abbatē sancti Dyonisij in francia p Guillermo de castro vilari in parlamento anno.xxvij.

¶ Aufre. Et licet reus in sequen. parlamēto post mortem actoris comparendo potuisset petere congedū contra heredes actoris non ꝓparentib⁹ vt satis dicit.s. eo.§. prori. vbi tamen successores actoris comparent reo nō comparente secus vt hic vides:maior em̄ est actor ꝓ tuma. quā rei.iij. q.ij.c.j.⁊ in.c.actor. de dolo.⁊ ꝓtu.li.vj.

¶ Item heredes rei readiornati ad reassumendū arramenta debent petere arramenta sibi offendi.⁊ eis visis possunt incontinenti reassumere vel petere diem appensamenti.ad aliud parlamētum babebunt istud vltimum est vtilius.

¶ Aufre. Hodie per ordinationē Johānis infra illud parlamentū ad qd̄ adiornat⁹ exitit si fieri possit dies assignat appēsamēti.

¶ Item licet semel eis fuerint arramenta ostensa illo tunc quo petierunt sibi dari diem appēsamēti nihilominus poterūt petere ea sibi ostendi cum venerit dies appensamēti.⁊ debebunt eis iterum ostēdi. antecꝫ ad vlterioza pcedere teneatur. ita vidi pnūciari p curiā in parlamēto anno xxvij.nescio si fuit regratū vel non.

¶ Aufre. Hodie per ordinationē Johānis cauetur q̄ pendente die appensamenti statum causa in quo erat tēpore mortis predecessoris ipsi defensores actori ostendere tātummodo tenerentur cum heres aut successor defensoris possit appensamento pendēte si velit de causa siue de causis sui predecessoris sufficienter instrui aduenente die appensamenti tenebitur heres aut successor defensoris cause ipsa in qua appensamentum habuit arramenta assumere vel deserere assumitq̄.in ea tacite procedendo aut ꝗ botenus assumendo.

¶ Item vbi sunt plures rei ⁊ vnus moritur nihilominus heredes mortui sunt re adiornandi post modū iamdictū als posset actor eadē in periculo iamdicto ita vidi pnunciari per arrestum curie in parlamento anno.xxv.contra ducem burgundie.⁊ pro priore pontis igniaci ⁊ pcuratore regio:quia dictus prior nō fuerat post mortem sui predecessoris adiornatus.

¶ Item si adiornati sint heredes mortui et petunt diem appensamēti ad aliud parlamentum conceditur eis: licet alij cōtraveniāt.⁊ tota causa dormiet vsq̄ ad aliū parlamentum propter illos qui petierūt diem appensamenti:quia causa est connexa.licet ab initio cause potuisset actor separari.ita fuit dictum in istis duobus casib⁹ in parlamento anno.xxvij. ꝗ cōmitissam attrebateñ. p heredibus Nicolai de patraco.ciuis parisieñ.⁊ pro ipsorum heredum cōreis.

¶ Aufre. Quod dictum est.s. q̄ dilatio appensamenti fit de parlamento in parlamentum est hodie correctuz per ordinationem Johannis ad hoc quod in pūti.§. dicitur ratione connexitatis : facit quia de connexis idem est iudicium. l. etiā. ff. de minori. lxxx. di.c.tantis.iij.q.vj.c. hoc quippe.c.ad petitionē de accusa.⁊ de cōstitu.c.transacto.

¶ Item ex his que dicta sunt patet: q̄ siue reus sit mortuus siue veniat. et actor mortuus sit oportet semper actorem vel heredem eius facere diligentiam. vt faciant adiornari reum : vel eius heredes esse ne aliqua differētia.dico q̄ sic:⁊ duplex. prima est.q̄ vbi reus mortuus est debent ipsi heredes adiornari per verba expressa ad reassumendū ⁊c.Sed vbi reus viuit actor autem mortuus est sufficit si simpliciter adiornētur processurus in causa. licet non per dicta verba. Sed tamē bonū est q̄ semper exprimantur in adiornamētis. Secūda est q̄ reo mortuo eius heredes readiornati semper babent diem appensamenti. Sz vbi ipse viuit actore mortuo si heredes actoris fecerint eum citare reus non babet diem appensamenti : sed teneturvltra procedere.⁊ est summa ratio quia ipse melius scit merita cause q̄ eius

heredes iuxta.l. qui in ius alterius.ff. de regu.iur.

¶ Aufre.concor. glo.eum qui in ius. eo.ti. li.vj.ad hoc q̄ dictum est.s. in principio hu ius §.adde.quod hodie seruatur contrariū per ordinationem Johannis qua cauetur. q̄ actore mortuo heres vel successor ipsius potest cum parte superstite procedere et ad hoc admittetur etiam absq̄ eo q̄ verbaliter teneatur arramento resumo vide ibi.

¶ Itē q̄ dixi successores mortui sunt re adiornandi verū intelligo licet sint minores in baillio alicuius.⁊ ipsi baillium habentes sunt readiornandi:quia personalem actionem deducūt baillium habētis non realem et supple hec de materia resumptionis arramentorum que videbis infra in titu.de minori.⁊ quam causam minores vel eum bailliū habēt ⁊c.

¶ Item si aliquis sit in commissione in curia.⁊ defensore mortuo heredibus suis readiornatus ad reassumenda arramēta ostensa sunt eis arramenta quibus nihil tunc obicerint:sed petierint diem appensamenti ad sequens parlamentum ⁊ illud habuerint. Sed ad dictam diez dicant se velle reassumere: ⁊ pars agens cōmissionem petat renouari. Pars vero rea dicat eum ad hoc non debere admitti nisi ostēdat diligentiam suam:licet alia sez agens dicat ad hoc se non teneri : quia cum predicta cōmissio sit de arramentis cum illa fuerint illi ostensa viderat si fieret diligēs aut non:⁊ tunc ad hoc nihil opposuit ecōtra obtinebatur q̄ imo quia post diē appensamenti ipse repsentabat personam mortui qui hoc petere potuisset.

¶ Aufre. Fa.regu.iur.ff.de reg.iur.l.qui in iusz i.c.is q̄ i ius eo.titu.lib.vj.

¶ Dictum fuit per arrestum curie q̄ debit.de diligentia. ⁊ q̄ als commissio non renouabitur.ita fuit dictum contra dominam comitissam attrebateñ. pro domino Symone de negela filio domini guydonis in parlamento anno.xxviij.

¶ Aufre. Quando em̄ prima dilatio concessa fuit ad idem alia concedi non debet nisi causa cognita videlicet docto. de diligentiis vel impedimento. vt. iij.q.iij.c.spatiū l.j.C. de dila.c.ij.de dila. et ibi docto. c.in caulis et.c. vltra tertiam. de testi. specu.in titu.de dila.§.fi. ꝗ si. in summa Bart. in.l. procedente.C.eo.ti.

¶ An pars agens habeat fidem de his que proponūtur antecꝫ reus respōdeat.

Si aliquis in placitando facit mētionem de aliquibus actis curie vel litteris regijs eas tenetur exhibere parti aduerse antecꝫ teneatur respondere: sed secus est in litteris vel instrumētis quibus dicit se velle vti in modum probationis. Nam eas non tenetur edere nisi tunc cum eas producit. Et ita dictum fuit mihi p appellatione de ducatu aquitanie contra ducem in parlamento anno.xxiij. scilicet q̄ non teneretur exhibere appellationes q̄ in modū probationis venirent:sed solum arramenta et resumptiones.

¶ Aufre. Inno.i.c.j.ꝗ pba.dicit q̄ actor facit mentionem de instrumento. In libello debet edi ante litis contestatio.exēplū si peto a te centum que mihi debes ex tali instrumento si cum hoc casu non fieret editio ante litis ꝓtestatio.non posset reus deliberare an debeat cedere vel contendere.arg.in aut.si quis in aliquo.C.de eden.⁊ in.c.ij.de fide instru.istud dictum Inno.limitat Bar. in.l.si legatum.ff. de eden.per illum tex. et lati⁹ in.l.edicta.C.eo.titu.quando in libello fit mentio de instrumento non per modū limitationis sed per modum cuiusq̄ essertionis aut probatiōis vt quādo dicit actor q̄ ci⁹ vendidit talē sub tali pcio q̄ de hoc rogat⁹ ē talis notari⁹ vl de hoc apparet publicū

instrumentum manu talis notarij. ⁊ tūc cū reus possit deliberetur ex illo libello absq; eo q̄ videat instrumentum cum non fiat mē tio de istrumēto ad limitādū ꝓtēta i libello. Sz solūt ostēdat ꝓtēta i libello ꝑbare pōt ⁊ nō ē necesse q̄ i principio fiat edictio ⁊ hoc casu nō ꝓcedit dictuz Inno. Sicu. tamē in alle. c. j. tenet q̄ etiam vbi simpliciter in libello fit mentio de instrumēto dz fieri edictio ante litem cōtestatā si est tale instrumētum. de quo reus verisimiliter non est informatus: vt qz dicit cōtractum fuisse cum defuncto cui⁹ reus est heres. arg. op. in dicta l. sit legatum. ⁊ sic credit Inno. intellexisse. qñq; fit mentio in libello de instrumento limitature: vt qz declarat ⁊ limitat libelluz executorium: dico q̄ titius vendidit mihi fundū pro tali precio prout apparet instrumento manu talis notarij cōfecto. Et tunc aut reus verisimiliter nō est informatus de hmōi instrumento qz ad eum non pertinet ⁊ debet ei fieri copia ante litis ꝓtestationē. alꝭ deliberare nō posset. Et sic procedit dictum Inno. ꝓm Bar. vbi. s. Si vero est tale instrumētum de quo reus est verisimiliter instructus exēplū petit legatarius legatuz ab herede prout ꝓtinētur in tali testamēto. Et tūc nō debet fieri copia qz apud heredē presumitur esse testamētum ⁊ presumitur instructus de petitis. sic probat in. l. ij. ff. eo. ita Sicu. in alle. c. j. adde q̄ cessionarius tenetur facere fidem de cessiōe anteq̄ posset in iudicio experiri si agat directa actione. ⁊ nomine cedentis. secus si vtili Specu. titu. de actore §. j. ℣ si. item cōtra prelatum. ⁊ de instru. edi. §. nūc dicamus ℣. sed quid ecclia Bart. in. l. si duo. ff. de solu. ⁊ in decl. capelle. cccxcv. q.

¶ Item vbi aliquis se dicit saisitum de re que de iure cōmuni in persona sua cadere non potest. ⁊ allegat super hoc priuilegii titulum incōtinenti debet docere de priuilegio anteq̄ pars sibi respondeat.

¶ Aufrerij. Ad hoc facit. c. cuz persone. de priuile. lib. vj. iuncta glo.

¶ Verum est si contra superiorem secus si contra vicinum debet habere saisinam ⁊ habitatoris qui de iure ꝛmuni nō sunt capaces iurisditionis contra vicium summatum a superiori. Et ita dictum fuit p curiam in parlamento. anno. xxij. contra procuratorem ville de tornaco. pro procuratore dñi tornacen.

¶ Aufrerij. Ad hoc faciunt not. per Inno. ⁊ Sicul. in. c. ex insinuatione. de procu. vbi tenet q̄ is ad quem pertinet collatio beneficij aliud beneficium habentem compellere potest ostēdere titulum pro quo est tex. in. c. ordinarij. de offi. ordi. lib. vj. Ad petitionē tamen aduersarij nunq̄ quis agitur docere titulū sui beneficij. idem not. Jo. an. in. c. ij. de regu. lib. vj.

¶ Item plus cum aliquis ad fundandū aliquam saisinam talem. de qua proxime dictum est allegat titulum qui est contra ius cōmune. ⁊ cum hoc habet priuilegiū tenentur incontinenti docere de priuilegio. ⁊ titulo anteq̄ pars sibi respōdeat ⁊ est ratio quia licet aliquis non teneatur dicere titulum sue possessionis nisi velit iuxta. l. cogi. C. de peti. heredi. ⁊ tamen vbi actor. allegat. tituluz tenere. docere debet presertim cum esset contra ius commune ita dictum fuit per dñm ¶ Petrum de sercomōte tūc cācellariū frācie: ꝓtra maiorem ⁊ iuratos sancti Quintini de viromādia in causa nouitatis dicte ville. Et ideo peccante aduocatus qui talem titulum allegauit.

¶ Aufrerij. Ad que faciunt que dixi supra proxime. §. quib⁹ adde q̄ dicta. l. cogi. intelligitur i his que de iure cōl possidere possūt. Sed in alijs secus in. c. de multa. de prebē. transfor. propter qd onus ostendendus est titulus. vt in alleg. c. ordinarij. similiter de decimis. in. c. dudū. de decimis. ad hoc tex. iuncta glos. in. c. ex insinuatione. de pcu. c. dl. contra morē Sicul. in. c. quā te. de censi. fa. c. causam qui. de prescrip. ⁊ no. per Joan. and. in. c. j. de regu. iur. lib. vj. glos. Bald. ⁊ doct in. l. siue possidetis. C. de proba. glos. in alle. c. ordinarij. in. ℣. exhiben. ⁊ in all. c. cum persone. in. ℣. tradere. vide glo. in. ℣ si. obtinere. in alle. c. j. de regu. iur. lib. vj.

¶ De materia duelli.

Pro euidentia huius materie sequitur tenor littere regie sup facto duelli per modum ordinationis emanate.

Philippus dei gratia francorꝝ rex. Uniuersis presentes litteras inspecturis Salutē. Notum facimus q̄ cū olim ratiōe guerrarum nostrarum ⁊ alijs iustis de causis pro bono cōmuni regni nostri fuisset defensum generaliter oibus subiectis nr̄is oēs modos gagiarꝝ ⁊ gagiotis duelli plurimi malefactores ausi fuerūt ⁊ audebūt facere homicidia ⁊ alia grauia maleficia ⁊ excessus. eo q̄ postq̄ illa commiserant occulte per testes conuinci non possunt ⁊ ne qd̄ per nos pro communi vtilitate ⁊ salute factum est malis prebeat causam malefaciendi prouidius q̄ vbi apparuerit euidenter homicidium vel aliud graue maleficium latrocinium ⁊ aliud delictuz ex quo mortis pena subsequi deberet p̄ditorie vel in abscondito facta fuisse. Ita q̄ delinquens per testes. vel alꝭ sufficienter conuinci non possit volumus q̄ in defectu alterius probationis illi vel ille qui per iudicia vel presumptiones verisimilis de talibus suspecti fuerint ad duelli vadiū possint prouocari. quo casu soluz duellorum vadia patiuntur: ⁊ defensam nostrā antedictam in locis ⁊ terris in quibus duelli vadium ante predictam defensam cursum habebat moderamus intentionis eñ nostre nequaq̄ existit q̄ hmōi moderatio locum habeat in aliquibus casibus ante datum presentium litterarꝝ de quo condemnatio vel absolutio facta fuit: aut iquesta facta ad fines q̄ iudicari possit: vel absolui: nec etiam in aliquo casu quem non apparet euidenter accidisse. In quorum testimonium presentibus nomen fecimus apponi sigillum. datum ¶ Parisius martis post festum trinitatis. Anno dñi M. cccvj.

¶ Ex tenore huiusmodi littere nota q̄ quattuor requiruntur ad hoc q̄ contra aliquem vadiuz pro duello iudicetur ad finem: vt ostendat q̄ in facto proposito duellum sequatur. ¶ Primo q̄ casus propositus contra aliquem ad finem duelli requirat penam mortis.

¶ Aufrerij. Bal. ⁊ prepo. in textu. de pac. tenen. ⁊ eius viola. ponūt plures casus non exigentis mortē in quibus dicūt esse locuz duello iure lōbar. hoc aūt q̄ toleret duellū in regno francie in oi casu mortis excepto furto. dicit Jo. fa. insti. de here. que ab intesta. defe. de quo p Pe. Jac. in titu. de duello sine pugna. ij. ⁊ iij. col.

¶ Secundo q̄ proditionaliter factum esse proponatur: ⁊ taliter q̄ per testes vel alꝭ sufficienter probare non possit aliter q̄ per duellum.

¶ Aufrerij. Et idem voluit Jo. fa. vbi supra qd̄ sequitur Spe. in ti. de accusa. §. sequit. ix. col. ℣. sed quid. dum Inno. q̄ ad hoc q̄ habeat locū duellū requiritur q̄ mors sit fortuna. in lombar. ti. de homi. lib. vj. l. fi. idem Pe. Jac. vbi. §. vnde not. Bal. ⁊ preposi. in alleg. ti. de pac. tenen. ij. col. q̄ vbi delictum est manifestuz nō hz locū. c. pugna. nam vbi est clara ꝑbatio nō hz locū declaratio. l. j. ff. de dona. prealle. c. bene quidē. ix. distin. ꝓm Jaco. de bel. qd̄ enim patet expresse nō est probare necesse. l. ea. C. de accusa. not. in. l. cuius. C. de appel.

¶ Tertio q̄ ille qui super dicto casu pro uocatur de dicto casu per iudicia vel presumptiones habeatur suspectus.

¶ Aufrerij. Et ꝓpterea dicit Jo. fa. vbi supra q̄ debet esse talis presumptio cōtra reū q̄ supponi possit questio. ⁊ Bal. ⁊ prepo. vbi supra dicit q̄ prouocās ad duellū dz p iudicia probare crimina que impingit ⁊ qualia sufficiāt est arbitrariū superiori. per que iudicia se nō probauerit non erit cogēdum ad duellū suscipiēdū. ar. l. milites. §. oportet. ff. de questio aliq̄ quibus disparatis ꝓuocaret ad duellum quem vellet.

¶ Quarto q̄ appareat factum. de quo talis prouocatio contingisset.

¶ Aufrerij. Dicit enim Bal. vbi. §. vj. col. q̄ pugna equiparatur torture. que non debet fieri nisi iudicijs precedentibus. vt no. C. de seruis fugi. l. quicunq̄. ff. de questio. l. maritus. ⁊ C. ad legem. iuli. mate. l. si quis Sed sic est q̄ tortura non debet induci nisi constet de casu. vt not. Bar. in. l. j. §. illud. ff. ad silleia. ergo ⁊c.

¶ Item ex tex. littere licet ex latrocinijs pena mortis inferri posset. Tamen pro

pter ipsum quis ad duellum prouocari non posset.

¶ Aufrerij. Sed secus est ex constitutione lombard. in titu. qualiter quis se defen. l. si de furto. Bald. vbi. §. vj. colum. dicit q̃ ipe fecit quasdam constitutiones locales in regno cecilie: per quas solum permittit: videlicet in casu beneficij ⁊ fortune mortis: vel subditorie. Et subdit in quibus etiam a pugna iudicio non permittitur inchoari. Sed per probationes ordinarias si supersint alique procedi primo iure debemus deinde officio curie subtili inquisitione premissa: si per ꝓbatiões aliquas vel per inquisitionem plene non poterit facilius probari. tunc demum ad pugne iudicium indicijs precedeñ. descendatur quod ſm eũdẽ Bal. consonat iure cõmuni.

¶ Item nota q̃ vbi aliquis casus excepto latrocinio de quo pena mortis inferri possit proponetur contra aliquem ad finem duelli sufficit si prouocans dicat prouocatum per se vel alium licet nõ nominet factum vel maleficium cõmisisse ad hec vt aliis superadditis concurreñ. ibi cadat duellum.

¶ Aufrerij. Cum is vere committat delictum cuius auctoritate vel mandato cõmitti probatur. vt. c. mulieris in fi. de sentẽ. excommu. c. cum ad sedem de restit. spo. ca. vt fame. §. fina. de senten. excommuni. C. de excusa. l. nõ ideo. ff. ad. l. aquil. liber homo. in princi. ⁊ ff. de iurisd. om. iudi. l. si is qui §. vlti. ⁊ an mandans teneatur pari vel maiori pena quam mãdatarius ⁊ includatur sub dispositione iuris vel statuti puniendis euꝫ qui fecerit tale delictum. vide singulariter per Sicu. in alle. c. mulieris. ⁊ per Bart. in alleg. non ideo.

¶ Ita dictum fuit per arrestum curie contra Karolum actus pro Rogerio de audusia.

¶ Item si casus predictus generaliter proponatur dicendo talis interfecit vel fecit interfici vnum virum proditionaliter talis propositio esset insufficiens et indigna responsio de stilo huius curie: quia oportet declarare locum vbi maleficium fuit perpetratum ⁊ tempus ⁊ personã interfectã. nõ eñ oportet declarare. horã Ita dictum fuit inter partes predictas. ⁊ etiã in causa duelli pro Armando de mõteacuto. contra Aymericum de duro forti. in presenti curia mota.

¶ Aufrerij. Pro hoc. ff. de accusa. l. libellorum. que est canonisata. ij. q. viij. c. libellorum. facit. c. tue. de procura. fa. c. vt no. ⁊ c. procuratoꝫ. de elect. lib. vj. c. presentium. de testi. eo. lib.

¶ Item si contra hanc constitutionem iudicatur duellum nullum est iudicium vel saltem annullabitur quicquid in cõtrarium gestum fuerit seu reuocari poterit. ita dictum fuit in causa episcopi Baioceñ. qui fuit cõpulsus restituere equos ⁊ arma Guillelmo de bosco vaissello. et Johanni ignat qui duellum inter se fecerant ex sententia sensualitati temporalitatis dicti episcopi contra constitutiones predictas tenorem.

¶ Aufrerij. Unde anno domini Millesimo. ccclxx. per Philippum pulchrum mandatum fuit seneschalo Tholosano. vt quãdocunq̃ cause vadiorum duelli mouerẽtur seu mouerí inciperent coram eo in eis nullatenus procederet: nec aliquem processum in causis huiusmodi etiam ab initio fieri permitteret. Sed in huiusmodi: ⁊ similibus casibus nullo coram eo habito processu partis ad examen curie Parisius remitteret. De vero iure alij iudices possent cognoscere. vt satis probatur in. l lombar. qualiter quis se defen. l. quibuscũq̃. ⁊ per Bal. ⁊ prepo. in alleg. titu. de pace. tenen. ⁊ Pet. Jac. in titu. de duello. ⁊ nisi duellum sit executio pugne ſm eũ fieri non debet. arg. C. de execu. rei iudi. l. j. ⁊ ff. de reg. iuris. l. non est singularis.

¶ De his que respiciunt actorem in causa duelli.

Liendum est q̃ aduocatus qui intendit proponere causam vadij pro duello non debet properare ad istam propositionem faciendam. Sed mature ⁊ cum reuerentia debet se de his que dicturus est excusare penes curiam ⁊ partes ⁊ super his que proponentur a curia licentiam petere.

¶ Aufrerij. Ad que faciunt scripta per me §. titu. de modoꝫ gestu. quem de. ha. aduo.

¶ Item debet precauere q̃ dum concludit non dicat ⁊ se offert probaturum premissa ⁊ si predicta negauerit cum non possit ea probare per testes. vel als sufficienter offert se ea probaturum de suo corpore contra se vel aduocatum suum in campo clausoꝫ ipsum reddere mortuum aut deuictum facta retenuta de quoꝫ ⁊ armis ⁊ alijs decentibus nobili homini: et tali qualis est ipse: si enim cõcludat per correlatis ⁊ ad vtrũq̃ obligaret ⁊ ad vincendũ ⁊ ad interficiendũ vnde ex multis posset periclitari vt videbitur in tangendo pro reo.

¶ Aufrerij. Unde Pet. Jac. qui hec omnia ꝓbat. Ita dici debere in tracta. de duel. iij. ⁊ iij. col.

¶ Item debet precauere vt faciat mẽtionem de aduocato: qꝫ si non faceret oportet ipsum per se duellare. Ita fuit obiectum magistro bugoni fabri fortis in causa duelli quã preposuit pro armando de mõteacuto contra Aymericum de duro forti.

¶ Aufrerij. Nisi esset numero decẽ ⁊ octo annorum: quia ſm Pet. Jac. vbi. §. xj. colũ. non pugnat per se. arg. de pace tenen. in fi. circa prin. Item neq̃ mulier pugnat per se. vt in lombard. qualiter quis se defen. vt. l. quis vroꝫem. ⁊ l. fi. arg. ff. de muneribus et honoribus. l. iij §. corporalia. mulieres tamen inter se pugnant refert etiam Pau. in titu. de pa. tenen. vj. colum. sed dicũt in cicilia statuisse q̃ numero. xxv. annis nec ille qui attigit seragesimum annum teneatur p se pugnare sed potest ponere campionem: voluit etiaꝫ idem e sede q̃ vbi pugnatur per campiones q̃ ipsi corporaliter iurent se credere dominos pro quibus pugnandi intuerunt veritatem fouere ⁊ se cum omni studio pugnaturos pro dominis suis nec possunt paciscí de forma dimicandi. deinde idem Bald. subiungit. de pe. fal. campionis. et qualiter debet esse. optio defensoris. qualiter se melius defenderevaleat ab alio impetitore quod consonat rationi. C. de tempo. in ite. resti. pe. ⁊ rela. iuris nõ debet actori. de reg. iur. lib. vj. Et ibidẽ dicit q̃ si habẽs duos oculos prouocat vnicum habẽtem oꝫ enim vnus oculus claudi.

¶ Item caueat vt faciat retenutam de equis ⁊ armis vt dictum est: quia als pedes ⁊ cum armis vnius pugilis oporteret eum duellare ⁊ sunt qui dicunt hec esse de cõsuetudine gallicana. Sed talis cõsuetudo est nimis aspera: quia licet in talibus nunc exprimeretur. Tamen videtur se tacite obligare de talia per agendũ cuꝫ armis que ipsum decẽt ſm statum suum Sed tamen consilium ⁊ securius est q̃ nihil omittat.

¶ Aufrerij. Pro quo fa. l. lombar. qualiter quis se defen. l. mentio. ⁊ arg. C. de postu. l. prouidendum.

¶ De modo excusationis aduocati ⁊ propositione in gallico.

Esseigneurs iay a ꝓposer par deuant vous contre monseigneur tel. que ie voy si la partie est chevalier pour mõseigneur tel. aucunes choses esquelles il choit villanie ⁊ se dieu maid il men poise: car tãt que iay vescu ie ne viz oncques audit tel. q̃ bien ⁊ hõneur mais ce que ientens dire ⁊ proposer cõtere luy ie le diray cõe aduocat de ceans pourtãt que ma partie me fait entendant ⁊ veult que ie le die et propose ⁊ men auoyera sil

vousplaist ⁊ promis le ma en presence de vo⁹ et le ma baille par escript en substā ce et le tiens en ma main. Car moy iamais ne le feisse: car leō tel ne me feist oncques mal ne moy a luy que ie saiche. et pource lentendit a dire que ce fait a ma cause et autrement telle ne se pourroit soubtenir a la fin a la quelle il venoit tendre ⁊ aussi messeigñrs vous scauez mieulx que moy q̄ chascū aduocat doit dire ce que fait a la querelle de son client. Specialement nous de ceans y sommes tenuz par serment. ⁊ aussi est il rayson q̄ chascū le face. Pour quoy messeigñrs ie vos supplie quil ne vos deplaise ⁊ que vous meveuilez octroye que ie le die ⁊ propose de vostre licence. ⁊ auec ce ie prie a monseigneur tel quil le me pardonne car si dieu maide en tous aultres cas ie deseruiroye a son commandement mais en ce cestuy cōuēt il que ie face mō deuoir car ie y suis tenu.

¶ Item la court luy dira or proposez vostre querelle. ⁊ vous prenez garde q̄ vos ne dictes chose a laquelle aye chose villaine ⁊ quil ne face a vostre querelle. Car la court le vous defend.

¶ Itē la aduocat dira messeigñrs ie ne diray chose de quoy ie ne soye auobe et que ne face a mon esciant ⁊ ma cause ⁊ si dieu plaist ie me garderay de mesprandre ⁊ ce fait il doit proposer son fait au mieulx ql pourra au proufit de ca querelle: par les plus belles parolles ⁊ mieulx ordonnees quil pourra ⁊ au plus entēdiblement. ⁊ ce fait il dira ainsi cōme il sensuit.

¶ Sequitur conclsio actoris.

On fait ainsi propose cōme messeigneurs auez oy ie concludz ainsi que se le dit tel cōfesse les chose que iay proposees estre vrayes. Je requiers que vous le cōdamnez auoir forfait corps et biens au roy nostre sire: pour les causes dessudictez ou quevous le pngnissez de telle paine que droit ⁊ coustume: ⁊ la nature du cas ꝓpose le desire Et sil le nye ie diz q̄ monseigneur tel ne le pourra prouuer par tesmoings ne aultre mēt soufisāmēt: mais il le prouuera par luy ou son auobe en chāp clouz cōme gē til hōme: retenue faicte de cheuaulx darmes ⁊ daultres choses necessaires proufitables ou conuenables a gaige de bataille. Et en tel cas selon sa noblesse ⁊ luy en rens son gaige.

¶ Aufre. Quasi simllis conclusio ponitur et probatur per Pe. Jaco. in titu. de duello. quem ibi vide.

¶ Item aduocat⁹ pro parte rei debet declinatorias proponere si quas habet.

¶ Aufre. Ut q̄ est clericus ad quod aut. statuim⁹. C. de epi. ⁊ cle. et. c. vnico de clerī. cōiuga. li. vj. ⁊ tenet Pe. Jac. vbi. s. vj. colū.

¶ Deinde dilatorias exceptiones ⁊ petere super quibuslibet sibi fieri ius ⁊ protestari quod dicitur inter superpropositis exceptionibus ordine suo. si postea nihil possit obici de premissis debet proponere quecumq̄ poterit ad finez q̄ duellum nō cadat super positis.

¶ Aufre. De quibus satis dictum est. s. ⁊ si velis videre latus. vide Bal. ⁊ prepo. in tit. de pa. tenen. ⁊ per Pe. Jaco. vbi. s.

¶ Quo facto debet concludere. vt segk.

¶ Conclusio rei.

Et au cas que la court regarderoit que au fait q̄ laduerse partie propose charroit gaige de bataille. Jl nye les choses proposees au contraire ⁊ dit que celluy qui les a faictes ꝓposer mēt. Et ql se defēdra cōe bō et loyal gētil hōme ql est par luy ou p son

auoye faicte retenue (vt supradictū est i actore) ⁊ baille son gaige. Et lors le defendeur doibt dire a la court auāt que rende son gaige. Messeigñrs ie ditz q̄ tout ce q̄ tel a fait ꝓposer cōtre moy p tel aduocat ⁊ len a auoye ⁊ baille son gaige cōtre moy il mēt cōme mauuais quil est du dire. Et tout ce quil a fait dire ⁊ proposer. ie te nye tout ⁊ auoye mon aduocat de ce quil a ꝓpose pour moy. ⁊ ditz que au cas quevo⁹ regarderez que gaige de batailler cheust. ie men defendray cōme bon ⁊ loyal gētil hōme que ie suis: cōme celuy qui na tort a la cause contre moy proposee.

¶ Aufrerij. Etiā quasi simllis cōclusio proponitur ⁊ probatur p Pe. Jac. vbi. s. v. col. vbi vide causa breuitatis.

¶ Item nota ex his q̄ antecq̄ predictam oblationē faciat dz pri⁹ negare aduerso proposita. Nam si prius predicta fecisset oblationem quā dictam negationem videtur cōfiteri ꝓtra ipm proposita de consuetudine qd̄ esset valde periculosum. Nam si ipse cōfessus esset oia sibi obiecta non esset locus duello.

¶ Aufrerij. Uñ dicit Pet. Jac. vbi. s. q̄ dz reus dicere q̄ ipse actor mentitur per gulā. ad quod alle. in arg. l. que oia. ff. de procu.

¶ Item caueat reus vt non dicat vltra supradicta vt eū reddam mortuū vel deuictū: qr tunc vt actor se obligaret ad vnū de his qd̄ nō faceret. Sz solū dicat. vt. s. diri. qr si dicat. ⁊ ego defendā me ⁊c. vt. s. ⁊ non vltra proceda t: ad dicendum dicta ꝓba ⁊ reddā eū ⁊c. ⁊ sufficeret si ibi nihil faceret i cāpo ad lucrādū cām nisi aduersarius euz incitaret. ⁊ idem esset si aduersarius se non presentasset qr in istis casib⁹ lucraretur causam suam qd̄ non esset in casu in quo predicta verba protulisset in primo casu. licet in alijs secus.

¶ Aufrerij. Idem dicit Pe. Jac. vbi. s. col. iij. circa finem.

¶ Defensio rei.

Fin ⁊c. Soit dit ⁊ pronōce par arrest au iugement de la court. pour Mōseigneur tel ⁊c. Qui se dit ⁊ maintien cheualier de quoy toutesuoyes monseignueur tel. ne sciat riens que iceluy mō seigneur tel. ne fait a oyr ne recepuoir a faire la poursuite quil fait ⁊ sesforce faire par voye de gaige de bataille ꝓtre leō. monseigñr tel. Soit p vous dit si mestier est par ce que dit sera cy apres que sur le fait ou faictz p iceluy ne peult ou doibt par raison chercher gaige de bataille. ⁊ q̄ la matiere nest pas telle que gaige de bataille il cheoit selon raison. la coustume ⁊ vsaige de la court de france. mais apres sur ce iugement. ⁊ vous fait sur leō. tel p vous condannee adresser et emander.

Premierement a la court ⁊ apres audit monseigneur tel. les parolles iniurieuses quil a pardeuant vous proposees cōtre iceluy monseigñr tel. de tel honnorable cōme par vous sera regarde ⁊ que p vo⁹ luy soit reserue a poursuiuir sesō. iniures desquelles requerir ⁊ poursuiuir il fait p testation ⁊ retenue. Et aussi soit leō. tel. cōdanne es dōmaiges interestz ⁊ despens duō. mōseigñr tel. ⁊ reseruation soit par vous faicte comme dit est. Et au cas que par vous seroit dit ⁊ regarde que leō. mōseigñr tel. seroit a oyr ⁊ recepuoir droit ⁊ iugement. Premierement ⁊ auant toute euure fait sur ce dit ⁊ propose par deuāt vous leō. monseigñr tel. que les choses ⁊ parolles proposees par leō. tel. ne sont pas vrayes. aincoys a menty ⁊ ment leō. tel. saulue lhonneur de la court comme mauuais quil est de ce dire: ⁊ sen defendra leō. monseigñr tel. a laide de dieu et de son corps: cessant loyal esonpus contre le corps de la personne dudit tel. ou contre son aduocat sil estoit par vos regarder quil le deust auoyer en gaige de bataille au iour lieu ⁊ place que par vous sera assigne. Et fait ledit monseigñr tel.

HAYMAN LIBRARY OF LAW
ЛИЧНИКОВА

retenue ⁊ protestation dauoir auoye au cas de loyal esompme de cheual darmes ⁊ tous armez appartenant a cheualier generalement toutes protestations acoustumees faire en tel cas. Et tunc totũ factuz proveniendo ad fines predictos

¶ De presentatione que fit in campo.

DE cõsuetudine oz se presentare actor anteq̃ labaḃat meridies: ⁊ reus ante nouam. als quicunq̃z deficerent caderẽt a sua causa.

¶ Aufrerij. Et q̃ in hoc cõsuetudo sit obseruanda tenere videtur prepo. in titu. de pa. tenen. j. ℞. vj. col. circa finem.

¶ Itẽ fit presentatio conestabulario frãcie in campo qui in hoc casu representat personaz regis: ⁊ fit die ⁊ hora statutis. ⁊ fiet per verba que sequũtur. Monseignr le conestable, voycy tel homme: lequel par vous comme est tel cas qui representez la personne du roy nostre sire. ce present a tout son cheual harnoys et ces armes en habit de gentil hõme qui doibt entrer en champ de bataille pour combatre vng tel hõme. en nom de dieu ⁊ de nostre dame saincte marie sa mere. ⁊ de saint George le bon cheualier. au jour lieu ⁊ heure p le Roy nostre sire ou p sa court assignee ⁊ par la coustume au iour acoustume p le roy nostre sire ⁊c. De tel iour a luy assigne par la court de parlement ou par le roy. Et se offre a laide de dieu appareille de faire son debuoir par luy ou par son auoye des choses quil a fait proposer cõtre leõ. tel. ¶ Pour lesquelles gaiges ô bataille a este iuge entre eulx en parlemẽt en la maniere par laquelle la court la ordonne: ⁊ vous requiert q̃ vous luy faces ptie ⁊ luy baille du chãp ⁊ du soleil offre soy pluy ou a son auoye de faire son debuoir a laide de dieu ⁊c. Et proteste ⁊c. Sequũtur verba. ¶ Protestatiõ pour luy q̃ pour son auoye de muer ⁊ de changer cheual ⁊ darmes tãt pour luy que pour son cheual. ⁊ tant pour son auoye que pour son cheual. ⁊ de son cheual descendre ⁊ remõter. ⁊ destraindre son cheual ⁊ destraigne de prẽdre nouuelles armures ⁊ de laisser celles quil auoit prinses ou deuoit prendre premierement ou autres. et de toutes les choses dessusô. ou de chascune d celles faire luy ou son auoye toutesfoys quantesfoys quil luy plaira ⁊ q̃ dieu luy donnera laisement de le faire.

¶ Aufrerij. Prepo. in tit. de pa. tenen. ⁊. j. ℞. vj. col. circa finem refert Rofre. in summa dixisse q̃ campus debet assignari in ciuitate vel extra circum circa: ⁊ cordis clauda tur ⁊ nullus alius nisso banno personarum ⁊ rerum audeat ingredi illum locum ⁊ si forte i illo dienõ finiat pugna. iudex debet scribere tunicas vrriusq̃z partis ⁊ sequenti die iterum ad pugnam debet vtriusq̃z partis reddere tunicam. vt no. in lombar. qualiter quis se defe. debe. Que autem arma concedantur in pugna respondet q̃ scutuz fusteũ: debent tamen equalia equaliter prestari. vt in lombar. de testi. l. si quis eaz. ⁊ in titu. qualiter quis se defen. l. euictio. ⁊. l. quibuscunq̃z. idẽ in titu. de duello. xj. col. adijciẽs id verum esse nisi pro infidelitate pugna fieret. Nam tũc fiet armis militaribus. vt no. in spe. de alle. feu. pater. c. non est consuetudo. Sic ⁊ hodie regulariter generositz milites vtũtur in duello armis militarib⁹. Sed quid si vni arma decidertint aut fragantur an debeantur alia dari. videtur q̃ sic. vt in lombar. qualiter quis se defen. debe. in hoc fm prepo. vbi q̃ est obseruanda cõsuetudo:

¶ Adde q̃ si rusticus accusat militez de pace violata. ex sanguinis effusione potest mouere pugnam militi. vt videtur esse tex. in. titul. de pa. tenen. tamen. ca. si rusticus. ⁊ ibi glo. prepo. ⁊ Bal. miles tamẽ per se pugnare non tenebitur. Sed dabit pro se campionem ad pugnandum cum rustico eque idoneum ipso rustico. Si tamen miles interpellaret rusticum ad pugnam tũc habet necesse miles personaliter pugnare nec posset dare cãpionem. vt in §. si miles rusticũ. eo. titu.

¶ Item fait protestatiõ que si ledit tel. portoit autres armes au champ quil ne pourroit ne debueroit porter p la coustume de frãce que celles luy soient ostees ⁊ que en lieu d icelles il ne puisse auoir autres armes.

¶ Aufrerij. Ut puniatur in quo deliquerit ca. si qui. j. q. j. c. due sũt. de his q̃ fi. a malo. par. ca. ⁊. c. fi. de tempo. ordi. lib. vj.

¶ Item sil auoit armes forgees p mauuais art. ou inuocation dennemys que chose quil en face ne luy profite ne nuyse a tel. Et vous que sur ce le faictes iurer par especial.

¶ Aufrerij. Ad hoc fa. q̃ in lombar. titu. quomodo quis se defen. debe. l. nullus campio. ⁊. C. de malefi. ⁊ mathe. quasi per to. et dicit Pe. Jac. vbi. §. v. col.

¶ Item au cas que leõ. tel. ne viendra dedans lheure donnee par la coustume quil ne soit plus receu en camp: ains soit tenu pour vaincu.

¶ Aufrerij. Nam deficiens in pugnatione vt cõuictus venit puniẽdus. c. de hoc. ⁊. c. in sinuatũ de symo. ⁊. c. cũ pe. de purga. cano.

¶ Item fait sa protestation que sil plaisoit a dieu quil ne peult vaincre ou descõfire son aduersaire en ce iour laq̃lle chose il fera si dieu plaist quil puisse cõtinuer sa bataille du iour a lendemain ou a tel iour que le roy nostre sire ou sa court ordonnera.

¶ Aufrerij. Alioquin non est vlterius audiendus. arg. insti. de actio. §. omniũ. ⁊ q̃ vi aut clam l. si vtrem §. fi. Bal. de pace tenen. ca. j. col. vij.

¶ Et encores fait protestation ⁊ retenue expresse de dire. ⁊ de faire ⁊ dauoir tous les autres garnimens qui sont necessaires profitables ou conuenables a gentil homme en tel cas ou pourroient estre a tel besoing.

¶ Itẽ encores fait expressemẽt ptestatiõ. ⁊ especialemẽt q̃ la generale ptestation ⁊ retenue des choses dessusô. cõme dit est. fait luy baille autãt cõme si chascune chose a luy ou a son auoye necessaire profitable ou conuenable en tel cas ⁊ besoing en eust fait specialle ptestatiõ ou retenue expressemẽt ⁊ diuiseemẽt p le nom ⁊ surnom de chascun ⁊ vo⁹ requiers q̃ vo⁹ luy: oz post pñte souffisammẽt ⁊ receuz ses ptestations ⁊ les choses dessusô. luy ottroyes.

¶ Reus faciet similes protestationes.

ITem dicũt quidam esse de cõsuetudine q̃ prouocatus anteq̃ aduocatus suus aliqua pponat debet dicere que sequũtur. Saluis ⁊ retentis meis defensionibus ⁊ rationibus per me ⁊ aduocatum meum proponendũ. contra proposita contra me ad finẽ q̃ ibi non cadat duellum dico. ego talis q̃ in casu quo curia iudicaret super propositis contra me cadere duellum. dico q̃ talis mentitur de omnibus que contra me proponi fecit. ⁊ q̃ ego me defendã. Nam dicunt q̃ si dimẽtiatur eum anteq̃ pponat aliquid seu proponi faciat habebit pro cõuicto licet retenutam fecisset de se defendendo. Sed illud in curia nunq̃ vidi obseruari ⁊ credo q̃ superius dicta sufficiunt.

¶ Aufrerij. Pe. Ja. vbi supra dicit recte dici q̃ mẽtitur. arg. ff. de pcu. l. que oĩa. §. j.

¶ Itẽ dicũt quidã in vtroq̃z q̃ si post dicti vadii ppositionẽ recedãt de curia sine licẽtia curie q̃ recedẽs habet p conuicto. sed hoc nõ credo verũ. qz nõ vz mihi q̃ curia p tam modica causa tm periculũ pateretur. Sed hoc posset hre locũ ⁊ posset sustineri si ptes eẽnt arrestate p curiã post dicti libelli ppõnẽ vl si recederet a villa parisius ad locũ remotũ vel ad patriã suã.

¶ Aufrerij. Nec mirum nam officiales qui inculpantur si aufugiant habentur pro conuictis. vt est casus i. l. ꝓsiliarios. ⁊ ibi Bar. C. de assesso.

¶ Item ꝓuocãs ad duellũ per seipsum portare oz oẽs armaturas suas dũ volet ĩtrare campũ quibus se iuuare vellet i cãpo ⁊ tenere capellum suum baissatum in capite ⁊ viseriam baissatam ⁊ se gerere sicut faciet cuz certabit cũ aduersario suo. Si aũt faceret ĩ introitu campi vel lãceã vel scutum vel galeam vel arma per aliũ deferri. dum intrabit: ⁊ ea non acciperet anteq̃ intraret campum: vel viseriã galee

leuatam deferret armis sic per eum de latis vti non poterit. ⁊ etiam oportebit eum sic duellare sicut intrabit campum de cõsuetudine gallicana.

¶ Item econtrario reus potest intrare campum viseria galee leuata. Et ita consuetum est fieri. ⁊ potest per alium deferri facere scutum ⁊ lãceam. ⁊ post illis se iuuare potest. Et ita consuetum est. Sed si fieret per actorem non vidi nec audiui dici: quid fieri debz. Sed ꝓpter periculũ euitãdũ bonũ est facere sicut ꝑdictũ est.

¶ Item postq̃ ingressi sunt campũ coram eis appositis sacrosanctis dei euãgelijs prouocans accipiet prouocatum suum cum manu sinistra ⁊ dexterã tenebit super sancta euãgelia. ⁊ dicet v̊ba que sequunt. Hõme que ie tiens par la main: par dieu ⁊ par ces sainctz ie tay appelle a bõne cause ou iay bõne q̃relle ꝗtre toy. ⁊ q̃ tu occis tel hõme en trahison dõ ie te appelle. ⁊ q̃ ce tu faitz faulcement ⁊ mauuaisement. ⁊ que ie nay pierre briefne herbe sur moy pourquoy te cuide vaincre: mais p laide de dieu ⁊ de mes armes ⁊ pour la cause de bon droit que iay.

¶ Aufrerij. Recte dicitur non habeo herbas ꝛc. vt ĩ lombar. qualiter quis se defen. debe. l. nullus campio. ⁊ facit. C. de malefi. ⁊ mathe. quasi per totum. ita dicit Pe. Jac. in tract. de duel. vj. col. in prin.

¶ Item le defendeur sera ainsi cõme dit est de lacteur: ⁊ le doibt tenir par la main ⁊ dira par dieu ⁊ par ces sainctz iay bonne cause de defense cõtre toy: ⁊ me as appelle mauuaisement ⁊ faulcement: ⁊ as mauuaise querelle cõtre moy ⁊ que ie nay pierre herbe ne brief ne aultre chose pour laquelle ie te cuide vaincre: mais p laide de dieu ⁊ de mes armes ⁊ pour cause du bon droit que iay.

¶ Item sciendum q̃ licet actor protestatus fuerit die ⁊ super premissis iuxta superius expressa. idem quod facere valeat iuxta consuetudinem gallicanã. Tamen aduersarius si velit poterit ipsum descendo interficere vel eum grauare prout volet. ⁊ deus sibi administrabit nõ obstãtibus suis ꝓtestationibus quib̃ non tenetur deferre nisi velit nec oportet eũ in contrarium protestare.

¶ Aufre. Non enim potest quis in alterius p̃ iudicium ꝓtestari sine ipsius cõsensu. vt legit ⁊ no. in. c. fi. de cõditio. appo. not. p sicu. et docto. in. c. cũ maritus. de constitu.

¶ Dominus regnaldus de põte. in curia francie Bernardum vicecomitem annuarũ adiornare fecit ad ea q̃ ciuiliter vel criminaliter ꝓponere vellet. cõtra eum in pñtia curie ad certã diem ad quã ꝓponi fecit q̃ dum quedã cõtrouersia fuisset inter dñm Gaufredũ eius p̃dem. Et dñam eiusdẽ vicecomitis vxorem sup vicecomitatu turonie. demũ mortuo dicto gaufredo ⁊ dicto regnaldo eius filio. et herede solo ⁊ insolidum relicto dictus comes ad dictã ei̊ vxorem in mortis quasi periculo cõstitutã q̃ euadere non poterat vxori sue que nũq̃ ꝑgnans fuerat falsum partũ supposuit vel supponi fecit. ad hoc vt dictum regnaldũ successione ⁊ bonis ꝑdictis priuaret. ⁊ q̃ natus dictus partus foret publicauit ⁊ post tres dies mortua dicta margerita dictus falsus part̃ sicut p indicamẽtum venerat recessit. Et qꝛ est hic actus qd secreti. ⁊ q̃ p vnã ꝑsonã fieri poterat: ⁊ qd secreti fieri ꝗsueuerat quod p testes ꝓbare nõ posset. Sz si dictus comes ꝑdicta cõfiteretur vera petebat ipm cõdẽnare fore fecisse corpus ⁊ bona dño nostro regi. ⁊ si negaret dictus reginald̃ paratus erat ꝓbare p se vel aduocatũ suũ ꝗtra dictũ vicecomitẽ facta retenuta.

¶ Item ꝓponi fecit post mortem regis Ludouici cogitãs q̃ regia clemẽtia remãserat ex eo ꝑgnãs ⁊ q̃ bonũ est piscari in aqua turbida ⁊ q̃ discentio inter ei̊ fratres esset si dicta regina pareret filiã super regimine regni si filiũ sup regno volens iura regni diminuere ⁊ corruere que semper sunt. quib̃ vasali rege mortuo debẽt fidelitatem ⁊ ea fideliter custodire contra sacramẽtum ⁊ fidelitatẽ veniẽs ꝓcõdictionaliter

naliter. ⁊ falso venit ad dictũ regnaldum ⁊ sibi dicit vel sibi dici fecit q̃ ipse ligaret se p iuramẽtum cũ eo. ⁊ q̃ si faceret haberet a futuro principe priuilegia. ⁊ ea que vellẽt ⁊ essent dñi ipi ⁊ q̃ similiter cũ pluribus de partibus illis p̃missa cõmunicauit ⁊ q̃ dictus regnaldus vt bonus noluit cõsentire. Et qõ hoc est crimẽ lese maiestatis cõcludẽs. vt prius ⁊ q̃ dictus regnaldus a o hauit ipm ⁊ proiecit vadiũ: ⁊ postea aduocatus dicti regnaldi dicit q̃ premissa faciebat ad hoc. vt haberet regẽ astrictum q̃ aliqua que sibi peteret non auderet refutare.

¶ Dictus vero comes ad fines q̃ ad dictam accusationem ꝓponẽdã admitti nõ deberet. ⁊ si admitteret q̃ petitioni sue nõ teneretur respõdere tãq̃ inepte ⁊ obscure Et si teneretur q̃ in propositis non caderet duellum. ⁊ si caderet pars aduersa dictum comitem per vtam accusationis insequi vellet ad fines absolutionis: ⁊ hoc ciuiliter petẽs ius per ordinem super proponẽdis sibi reddi. sub ꝓtestatione ꝛc. ꝓponi fecit q̃ a tempore mortz regis vsq̃ nunc erant elapsi. xliij. anni vel vltra. Et q̃ ex tũc fuerũt quattuor reges in frãcia ⁊ q̃ tãto tẽpore celasset p̃missa ⁊ ipe ĩ sua ꝓpositione ꝗfiteret se hominẽ ligiũ regis ac vassallũ ⁊ q̃ talia dũ prius ad ei̊ noticiã deuenerant tenebat releuare dño suo onus honorẽ pditorẽ dño nostro regi eẽ ⁊ fuisse. ⁊ sic nõ restabat nisi executio ĩ corpore ⁊ bonis ⁊ sic ad equalẽ accusationẽ vt erat. ꝫ. ꝓpositũ vltimo ꝓponendis vel minoris. vt erat prima admitti non debebat iuxta. l. negãdã. C. qui accu. non pos.

¶ Item qꝛ ipe placitandi sup his q̃ ꝓponere intẽdebat ꝗtra ipm comitẽ licẽtiam obtinuerat absq̃ eo q̃ dixisset regi q̃ ipz tangebat petiit ius sibi dici super premissis sub protestatione ꝛc.

¶ Item tertio ꝓposuit. q̃ ipe regnaldus petitionẽ suã in vtroq̃ de dictis casibus fecerat alternatiue: ⁊ non designauerat tẽpus vel locũ vbi premissa deuenerãt. Ob tamen facere tenebat iuxta. l. libellorũ. ff. de accusa. quare nõ tenebat eisdẽ rũdere. Tũ qꝛ ĩ tãtis crinib̃ nõ est licitũ vagari.

¶ Aufre. Vt. ff. de iure fisci. l. ita fidei. ff. de eden. l. j. §. nihil. c. ad hoc de rescrip. ⁊. c. cuz in multis. eo. ti. li. vj. c. in electionib̃ ⁊. c. vt quis duas. de electi. eo. li. de app. c. ij.

¶ Tuz ⁊ qꝛ p̃missa declarari posset suas defensiones magis ꝓponere. ⁊ q̃ sic factũ fuit in vadijs ꝓpositis in p̃senti curia per rogeriũ de audusia contra karolũ artus ⁊ armandũ de mõteacuto. ꝗtra aymericuz de duro forti ⁊ petijt ius super premissis.

¶ Item addit tertiũ ꝗtra primã accusationem q̃ lz dictũ crimẽ fuisset cõmissuz per dictũ comitem: qõ ipse nõ fatebatur. ꝓposuit in casu dicte accusatiõis q̃ crimẽ partus suppositi erat crimen. l. cornelie de fal. vt. C. ad le. cornel. de fal. lj. ⁊. l. cum suppositi. ⁊. ff. eo. l. quid si falsum. ⁊ pro eo pena mortis nõ imponit text. ad litteram in. l. j. §. fi. ff. eo. ti. ⁊. l. j. C. eo. ti. alle. ⁊ vtrobiq̃ notatur. Et sic q̃ ibi nõ cadebat vadium duelli iuxta dictas ordinationes.

¶ Item q̃ si partus erat verus vel falsꝰ poterat ꝓbari p testes. ff. de carbo. edic. l. iij. §. due. de successo. edic. l. cũ extraneis §. j. Et sic ꝛz ꝑdictas ordiatiões ibi nõ cadebat duellum. Item q̃ nõ ꝓposuerat dictum comitẽ p iudicia. vel p̃sumptiones verisimiles de p̃missis suspectũ ⁊ sic nõ cadebat ibi duellum sm preordinationes.

¶ Item dicta dña Margarita fuerat p̃gnãs. ⁊ p talis se gerebat ⁊ p̃gnãs existens fecerat testamẽtũ ĩ quo ptũ ex ea nascẽdũ heredẽ instituerat. ⁊ sibi virũ suũ ꝑdictuz substituerat. ⁊ pepererat sana exñs: excepta illa ifirmitate in qua p illo tũc habuerat vnã filiã vera signa part̃ de nouo editi habẽtẽ in pñtia q̃ plurimar̃ bonar̃ ꝑsonarũ. ⁊ fuerat baptisata p epm carcassoñ. et q̃ post dictũ puerperiũ dicta dña Margarita vixit per sex septimanas. et postea decesserat dicta filia supstite vnaq̃ post mortẽ dicte matris sue vixit p septẽ septimanas. ⁊ hoc offerebat se probaturum.

¶ Item ad scõm casuz vcz crimẽ de regicidio. dicebat casum ꝑdictum nõ euenisse:

nec ipm pro his suspectum. ⁊ dato absq; veritatis ꝓiudicio q; ita accidisset. vt ꝓposuerat nõ cõmisisset aliqd crimẽ: qꝛ ligatio ꝑ habendis libertatibus non erat res illicita: imo sic se ligauerant ⁊ ligatis venerũt ad regẽ campanie normanꝛ. Itẽ q; nõ erat crimẽ lese maiestatis: cũ nec cõtra principẽ vel ei assistẽn. nec eiꝰ vel rem publicã factũ ꝓponeret: qꝛ dictus comes post mortẽ dicti regis Ludouici factus fuit de cõsilio Philippi primi post eum tunc regis vbi bene ⁊ fideliter se gesserat ⁊ maiora que erant in regno sibi commissa fuerant offerens prout sunt in facto se ꝓbaturũ negãs ⁊c. ⁊ dictus comes vltra procedens saluis protestationibus per ipsum prepositis reddito iure super vtroq; per ordinem vt petitum fuerat per aduocatum suum dicit q; vbi curie videntur q; vltra ꝓcedere haberent et q;bi vadiũ caderet facta retentione de equo ⁊ armis ꝑ se aduocato suo dicit q; dictus regnaldus mẽtiebat sup premissis. ⁊ tanq; falsus ⁊ malus, ꝓditor erat dicẽdo ꝑmissa et q; ipse super ꝑmissis se defenderet ꝑ se vel aduocatũ suum. vt bonus ⁊ legalis et proiecit vadiũ suũ duplicatũ. ⁊ triplicatũ fuit hic inde ⁊c. ad omnes fines ad quos proponere debebat.

¶ Item dictũ fuit ꝑ arrestuꝫ curie q; nõ obstañ. ꝓpositis dictꝰ regnaldus admitteret ad accusandũ ⁊ q; dicta petitio erat responsalis.

¶ Item q; de primo casu a quod per eũ proposita probatio erat admittenda licꝫ causa de se esset criminalis: sꝫ in scõo casu nõ obstañ. qbuscũq; ꝓpositis exaduerso inspecta natura ipsius: ⁊ q; in dictis ordinationibꝰ de eo exꝑssa mentio fiebat ⁊ als fuerat arrestũ datũ sup hoc vadiũ cadebat ⁊ illud ibi curia ꝓnũciauit.

¶ Aufre. Nota ergo de stilo ꝓsonã ꝓdẽnãdã ꝑ tali crimie ad accusationẽ admitti: sꝫ forte hoc ideo fuit factũ: qꝛ dictus regnaldꝰ hoc reuelauerat regi Philippo ⁊ curie tempore dicte licẽtie impetrato inde. ⁊ hec dicit aduocatis dicti regnaldi. et hoc forte cõstabat curie. Item q; alienatio admittitur: nec erat declaratio fienda. Itẽ q; solꝰ conatꝰ sufficit. Item q; non oportet aliquem dicere suspectum.

¶ Item fuit in ꝑmissis erratum ꝑ parte dicti comitis: prio qꝛ aduocatus suus eũ nõ excusauit ꝑ bonore ꝑsone: tertio quia ad finẽ absolutionis nõ ꝓposuit ꝑmissa vt supra insertũ. tertio qꝛ dictus comes vocauit eum denunciando ꝓditorem falsum. ⁊ sic quasi actorem se dedit.

¶ Aufre. Hucusq; satis supradictum est de duello qd vt refert Pe. iac. eo. tit. colũ. xliij. nõ est nisi quedã crudelitas ⁊ inhumanitas nõ habentũ deum ꝑ oculis. duellũ em̃ non habet ꝓbationẽ verã ꝓpter timorẽ armorꝫ vt. C. de actio. ⁊ oblig. l. negantis. ⁊ qd metu ꝓfessus est pretor ratũ habere nõ debet: vt. ff. qd me causa. l. j. Item ꝓfessiones rerũ ꝑ exploratis criminibꝰ haberi nõ opꝫ vt. ff. de questi. l. j. §. diuus. Quomõ ergo cõfessio in pugna facta sub manu armata aduersarij poterit valere nõ video. ꝓbationes enim in criminibꝰ debẽt esse luce clariores. vt. C. de proba. l. fi. Itẽ duellũ est cõtra ius ciuile romanorꝫ. vt de hoc habet ⁊ no. ff. ad le. aquil. l. qua actione. §. si qs in collectanea. ⁊ de lege. ij. l. cũ filius. §. fi. ⁊ ad le. iul. maiestatis. l. fi. et. C. de gladia. penitus tollẽda. l. vnica li. xj. lꝫ cõtrariũ notet. et male. in sti. de here. q ab intest. defe. §. ꝑ contrariũ. glo. tñ non firmat ibi. vnde Io. fa. ibidẽ dicit quocãs spõte suscipiẽs. ⁊ iudex iudicans peccãt: nec excusant ꝓtextu abusus consuetudinis. Itez duellũ est cõtra ius canonicũ vt est. ij. q. v. c. monomachiã. Et licet aliqui dicãt duelluꝫ nõ esse illicitũ qd particulari lege vel ꝓsuetudine ꝑmittitur put i. c. j. de tornea. Ang. consilio suo. cccxxv. qd incipit in nomine. glo. ⁊ ibi Bal. in prealle. §. si quis in collectaneum. Tamẽ ex quo posset homicidiũ euenire ex illo duello tenet prepo. in li. de feu. in titu. de pa. tenen. vj. colũ. meliorem esse opinionem q; sint duella permissa. ꝑ iura superius alleg. ⁊ in aut. de armis. in princ. ita Florianꝰ in alleg. §. si quis in collectaneuꝫ Io. de mayno. i ti. de tornea. Ita and. dyser. in ꝑalleg. titu. de pace tenẽ. iiij. colũ. dicẽs q; catholici debẽt ista prohibere. c. ij. de clepug. in duello. cũ tractetur de periculo peccati: quia est tentare deum. Itẽ cum possint homicidia sequi non valebit cõsuetudo illa permittens: ⁊ in hoc erit standũ iuri canonico etiam in foro ciuili. Ita Anto. in. c. j. de tornea. ⁊ Io. de anania idez specu. ⁊ Io. an. in add. ibidẽ in titu. de accusa. §. sequitur

xj. colũ. vsi. sed quid si. vbi expresse dicit cõsuetudinem francie in hoc fuisse reprobatã idem videtur tenere Nicola. de lyra super. xvj. c. primi regum vbi agitur de duello dauid cũ golia. idẽ Ray. Hostie. et Hosti. in sũma. Item beatus Thosecunda scõe. q. xcv. ar. fi. in fine. Tum quia duellum inducit ad iudicandũ occulta que diuino iudicio reseruantur. Tum etiam quia hoc iudicium non est diuina auctie. sanxitum ⁊ allegat. c. cõsuluisti. ij. q. v. dauid autẽ in illo facto tãq; motus instinctu spiritussancti. vt dicitur in prealleg. c. monomachiam. vbi dicitur q; duellare est deum tentare. ita tenet Anto. flo. in. iij. pte. sũme mirabili. titu. iiij. i fine. Et idẽ tꝫ Io. de clauassio i ti. de duello. adiciẽs illud esse ꝓhibitũ sub pena peccati mortalis. quia contra legem dei ibi non tentabis dominum deum tuuꝫ. Matthei quarto. Et ideo non solum offerens: sed acceptans cum dantibus auxilium consilium vel fauorem. ⁊ potentibus prohibere: et non prohibentes peccant mortaliter ad roma. c. j. digni sunt morte qui consentiunt. Non excusantur ex consuetudine. vel motu: quia potius debet quis mala que licet tollere. quã mala consentire decernat. xxxiij. q. v. ita ne. Si tamẽ cogeretur per alium tali modo q; suspenderetur: quia haberetur pro quicto nisi duellum suscipiat poterit illud suscipere cum sit innocens. et etiam in causa ciuili quando non imminet periculum probabile mortis. ita clauas. vbi. §. ⁊ licet karolus magnus qui fuit rex francie ⁊ lombar. et etiam imperator. vt nota. ℣ pace iura. fir. §. iniuria quandocumq; permiserit. ⁊ indicauerit duellum. et etiam federicus imperator in hoc tamen sequendi non sunt: nec aliqua lex principalis posset facere licitum esse duellum: quia est contra. l. dei idcirco beatus Ludouicus rex Francorum illud omnino prohibuit. ⁊ post eum Philippus pulcher qui tamen illud in certis casibus postea permisit sicut supra visum est. idcirco. Pet. iaco. vbi supra dicit valde mirandũ quid agitent reges. ⁊ eorum confessores dum ipsi deliberato consilio taliter qualiter admittunt ⁊ adiudicari faciunt duella. et dum fiunt realiter ipsi volunt videre: et interesse in re tam damnata et prohibita. Item consiliarij regij et iudices sciunt vel scire debent q; si qs in illum errorem inciderit. vt pertinaciter affirmare presumat in duello non committi peccatum mortale cum aliquis in pugna realiter interficiat aduersarium: quod est contra doctrinam ecclesie. vt in prealllega. c. ij. de pug. duelli. vel non interficit eum realiter: sed venit ad aliquem actum propinquum idem reputatur ac si ipsum interfecisset realiter: quia per ipsum non stetit. C. ad legem corne. de sicca. l. is qui cum telo. et c. de epis. ⁊ cle. l. si quis non dicam. rapere vel etiam si nec interfecit aduersarium realiter: nec etiam peruenit ad aliquem actum sed solum cogitãs eum interficere persistendo. tamẽ in illa cogitationeꝫ voluntate sua vltra primum motum. ⁊ vltra sequens oblectamentum de quo habetur. ff. de iusti. et iure. l. j. §. ius naturale: quia ⁊ tũc idem peccatum mortale committitur quantũ ad penam infernalem. vt. ff. de verbo. sig. l. fugitiuus. licet tunc nullum commitatur crimen quantum ad penam iuris ciuilis vt. ff. de penis. l. cogitationis. certe talis pertinax affirmatoꝫ est: velud hereticus puniendus iuxta ea que habentur i cle. ex graui. de vsuris. in cle. vide consilium dicti Pe. iaco. vbi. §. et iam satis didicisse sufficiat de duelli reprobatione.

¶ De causa proprietatis.

Siendum est q; in omni proprietatis iudicio de stilo curie francie debet dari in scriptis et curie traditur. debentq; dari tres petitiones eiusdem tenoris. et curia retinebit vnã penes se. si due signate per curiã mittũtur cancellario francie et sigillatur quelibet cum contrasigillo: ⁊ vna restituitur actori et altera reo.

¶ Aufre. Dicta petitio i scriptis est in modum libelli qui non potest tacite vel expresse partium consensu remitti glosa. Innoc. Bald. sicul. ⁊ doct. in. c. de causis. de offi. de leg. idem tenet hostien. Joan. and. in. ca. in causis. de re iudi. lib. vj. sequitur Barto. in aut. offeratur. C. de litis contestio. pro quo ibi Salice. in versi. quero an libellus partiũ ꝓsensu. Bal. in. l. generaliter circa finẽ. C. ℣ epi. ⁊ cle. in aut. contra legatum in fine ad trebel. Bar. i. l. j. C. qũ ꝓuo. non est necest. nota. Ange. areti. insti. de actio. in §. tripli.

vj. col. ℣ si. quero an libellus partium cõsensu ꝛc. scripsi i addi. ad. q. capelle. cclxxxviij. idẽ tenet Sicu. in. c. j. de libelli obla. de quo vide Specu. singulariter. in titu. de libelli cõcep §. nũc dicẽdum. vbi ponit casus i quibus nõ est necessarius libellus.

¶ Item in causa proprietatis minor in subagio cõstitutus litigare nõ tenetur nec causam ceptã cum predecessore ꝓtinuare. Sed illa dormiet absq; preiudicio partis ꝛ quousq; minor ad etatẽ legitimã peruenerit ꝛ si procedatur cũ eis non valet processus habitus in dicta causa. ita dictum fuit pro domino Karolo obiciẽn. contra abbatem sancti dionisij in parlamento anno xxvij.

1325

¶ Aufrerij. Quod intelligerent quãdo minor nõ habet curatorẽ sicut scripsi. §. tj. de adtor. in cau. appel. §. item si quis vult agere ꝛc. ꝛ §. sequẽ. ꝛ hic stillus est hodie correctus per ordinationes Philippi valesiam quibus cauetur q̃ stilo predicto non obstãte tam in actione realiq; personali minoris tenentur cõparere ꝛ procedere per tutores vel curatores.

¶ Item si minor vel in subagio constitutus vellet mouere causam sup proprietate vel causam motã p predecessorẽ suum contra aliquẽ super proprietate alicuius reivellet cõtinuare: nõ potest. Sed absq; ipsius preiudicio dormiet donec ad legitimã etatẽ peruenerit. Ratio est: quia de cõsuetudine quasi notoria circa talia ipsi nihil possunt amittere neq; lucrari quod est contra. l. nõ ideo minus. C. de procur. ff. de iure. iur. l. nam postea. §. si minor. ꝛ reputatur puenisse ad etatẽ legitimam quoad ꝑdicta si sit nobilis ꝛ habeat. xx. annos ꝓpletos ꝛ inceperit attingere. xxi. Si aũt sit innobilis sufficit q̃ hẽat. xxiiij. annos cõpletos ꝛ attingerit. xxv.

¶ Aufrerij. Totum hoc correctum est sicut scripsi §. precedenti.

¶ Item in causa hereditarij regiij vel proprietatis super patrimonio regis nullus põt esse iudex neq; se intermittere nec cognoscere nisi curia parlamenti nec alibi põt agitari ꝑter q̃ in eadẽ nisi ex cõmissione regis: vel curie. ꝛ de mãdato speciali hoc fieret. Et si aliter fiat q̃ supradictum est p quẽcũq; fiat annullabit p curiã vel pnũciabitur nullũ totũ quicquid sup premissis factum fuerit.

¶ Aufre. Istud fuit limitatũ p ordinationẽ Philippi de valesio. anno dñi M. cccxxxv. cõtinentem q̃ si de patimonio vel domanio regio agitatur: ꝛ pcurator regius actor fuerit in causa: ordinarius loci de illa valet cognoscere: ꝛ etiã iudicare. dũ tamẽ causa illa valorẽ quadraginta vel q̃nquaginta librarũ turonen. non excedat poterit similiter ordinarius cognoscere ꝛ iudicare.

¶ Et ita dictũ fuit p arrestũ curie in negocio abbatis mõtisfortis cõtra regem inchoato coram ordinario loci. Sed super possessorio bene pñt seneschal vel bailliui cognoscere. Et ex tũc facta fuit ordinatio per presidẽtem curie super premissis.

¶ Itẽ q̃ dixi vt in causa proprietatis deꝯ petitio i scriptis. fallit si piragiũ sit factũ cũ rege p aliquẽ sup aliquibus certis rebus. ꝛ alios cõquerit dictũ periagiũ sup rebus suis factũ fuisse: q̃ lz sit causa proprietatis nõ dabitur petitio in scriptis.

¶ Aufrerij. Vide alios. l. casus. in quibus non est necessarius libellus per Specu. in titu. de libel. cõcep §. nunc dicendum.

¶ Itẽ vbi pars aliqua agit petitorio in curia fateꝯ ptẽ aduersaz saisitã iuxta stilũ hui⁹ curie. ꝛ ꝓcor. l. i. C. ꝏ alie. mu. iu. causa. ꝛ insti. de actio. §. omniũ. in fi. ꝛ sic pti ree saisina debet adiudicari.

¶ Aufrerij. Et. c. examinata. de iudi. ꝛ. c. pastoralis. de cau. pos. ꝛ pprie. q̃ possidẽti nõ datur actio §. iste quidẽ. insti. de actio.

¶ Itẽ si pars q̃ incepit agere in curia petitorio lite ꝓtestata ꝛ traditis hincinde articulis steterit p decẽ annos ꝛ non pcesserit in dicta cã. ꝛ post ipetrauerit adiornamẽtũ ꝗ ptẽ reã ꝛ in plamẽto dicat se hre saisinã rei de qua actionem sup pprietate mouerat. ꝛ i ea de nouo ꝛ indebite turbari p ptẽ aduersam ꝛ ps dicat actorẽ non posse dicere se saisitũ. cũ alꝯ egerit i curia pñti rei vẽdicatiõe. Et si actor replicet processum fuisse interruptũ ppt lapsum tpis predicti. Et ideo nõ posse sibi nocere. Et si dictã saisinã iterim acquirere potuisset cũ saisina p annũ ꝛ diẽ acquirat. nõ audiatur actor sup dicta saisina. Ita dictũ fuit p arrestũ curie p ẽpo nonioneñ. in parlamẽto. anno. xxv. ꝓtra pcuratorẽ regium. ꝛ maiorẽ ꝛ iuratos vel cõsules nonioneñ.

¶ Aufrerij. Et istud vr esse ꝓtra. c. pastoralis. ꝏ cã pos. ꝛ pprie. vbi tex. dicit q̃ agẽs rei vẽdicatiõe ante cõclusionẽ in cã põt agere possessorio recuperãde ꝛ adipiscẽde. Sz q̃d si agẽs ad recisionẽ cõtractus cõditiõe ex. l. ij. C. de rescin. ven. ꝛ. c. cũ dilecti. de emp. ꝛ ven. vult etiã agere possessorio recuperãde. an sit audiẽdus. ꝛ dic q̃ nõ: q̃ iste actiões vidẽtur simul repugnãtes cũ cũ quis petit cõtractũ rescindi. q̃ deceptus vltra dimidiaz iusti precij presupponit cõtractus ab initio fuisse validũ: vel saltim tã efficacẽ. vt det colorẽ possidẽdi. q̃ bona fide possidet. p quo fa. not. in. c. olim. ꝛ. c. grauis. ꝛ. c. sepe. de rest. spo. ꝛ. c. cũ ad sedẽ. eo. ti. tenet rota decis. cix. ꝛ nico. milus. in ℣. libellus. ℣. pe. ꝛ vide q̃d scripsi in decisi. capelle. q. cccclxxix.

¶ Itẽ in realibus hz reus tres dilatiões scz cõsilij vebute ꝛ garẽdi. Sz post dilationẽ vebute ꝓpellit reus rñdere nisi pponat se hre garẽdũ. Et ꝏ idẽ esset post garẽdi dilationẽ q̃ ꝓpellit rñdere. Sed posset exceptiões dilatorias pponere. nõ aũt declinatoriã q̃ p pcessum habitũ videtur curie iudicium approbasse.

¶ Aufrerij. Vt scripsi. §. de villa. ꝛ quo ordine petantur.

¶ Fallit in declinatoriã p quã petit se remitti ad iudicẽ sub quo res est q̃ illã p ponere põt. nõ est q̃ vebuta ostẽdit quem iudicẽ dz hre p re illa: q̃d verũ est: vbi post vebutã immediate ipam peteret. Sz secꝯ si post garẽdũ vel pcessuz habitũ sup garẽdo. q̃ p dictum processum videtur curie approbasse iudicium.

¶ Aufrerij. Si tũ reus cõuẽtus haberet domicilũ infra ressortũ curie: lz res q̃ petit sit extra situata nihilominꝯ poterit in curia cõuenire. nec admittet exceptio declinatoria p quã se petat remitti ad iudicẽ: sub cuꝯ territorio res sita sit. q̃ esset i optione actoris: an velit reũ cõuenire coram iudice rei site. vel coram iudice domicilij. vt no. gl. ꝛ doc. in. l. fi. C. vbi in rẽ actio. ꝛ in. c. sane. de fo. cõpe.

¶ De adiornamento vbi fieri debet: ꝛ q̃s debet illud facere: ꝛ quis adiornari dic vt. §. titu. de contumacia.

¶ Item in causis hereditagior vel alijs realibus fit publicatio inquestarũ lz cause mote sint in curia. ꝛ inq̃ste facte p ꝓmissarios curie datos ad iquirẽdũ ꝛ referẽdũ. hoc fallit vbi esset cõclusum ꝛ renũciatũ simplr i causa: q̃ tũc petẽs fieri publicationẽ nõ audiret. ꝛ ita dictũ fuit mihi p ẽpo Lodonieñ. ꝗ pcuratorẽ regiũ ꝛ ꝓtra me in casu i quo esset renũciatio in causa galteri pro procuratore regio

¶ Aufrerij. Nã publicatio attestationũ nõ est de substãtia iudicij. idcirco põt omitti. tenet Sicu. in. c. cũ J ꝛ A. de re. iudi. ꝛ Bart. in. l. platã. C. de sen. Ego nũq; vidi fieri publicationẽ in curia ꝛ credo q̃ sit ppt piculũ scãdali. ad q̃d bñ fa. tex. i cle. fi. de here. li. vj. ꝛ no. i. c. q̃m freq̃nter. vt lit. nõ ꝓtest. Jo. an. in. c. j. de ho. li. vj. ꝛ Sicu. i alle. c. cũ J ꝛ A.

¶ Itẽ vbi actor vel reus cũ actũ est reivẽdicatiõe alienauit rẽ litigiosaz vel ius q̃d hẽbat i eadẽ pẽdẽte litigio: lz pars alia viciũ litigiosi ꝓtra ptẽ aduersam pponere potuisset ad finẽ q̃d vniuersum ius q̃d in ea habebat pderet ꝛ pars cõsentiit q̃ inquesta pficiat. Et q̃d ea pfecta p curiã recipi ꝛ adiudicari debeat si post dum dicta inquesta pfecta curie p iudicãdo erit per cõmissariũ remissã ad finẽ q̃ nõ recipiat vitiũ litigiosi pponere velit nõ audiet. Sz nihilominus inquesta videbit ꝛ iudicabitur. Ita dictũ fuit in plamẽto anno. xxv. pro heredibus magistri Petr. cartula. contra quẽdam dictã la heraulde.

¶ Aufrerij. Nã ꝓsentiẽdo q̃ inq̃sta fiat sup pñcipali videbit eligere viã ordinariã: ꝛ reiuẽdicationẽ p ipam intẽtatã pseq̃. ꝛ p ꝓs regressum nõ põt hre. Nã vr pfiteri ius ex ea sibi non ꝓpetere. ad q̃d bene facit. c. vt q̃s duas. de elec. li. vj. ꝛ. l. j. C. de fer. ꝛ. l. vnica. C. si seruꝯ exte. se ma. emi. C. ꝏ codi. l. vlti. ff. de leg. ij. l. cũ filiꝯ §. varijs. C. ꝏ pac. inter emp. ꝛ ven. l. ꝓmisson. alꝯ aũt pẽdẽte vẽditiõe põt actor trãsire ad vitiũ litigiosi: ꝛ hoc in odiũ alienãtis ꝓtra pceptũ. l. Sicut eṁ pẽdente petitorio põt actor ex suspẽso trãsire ad possessoriũ pt. vt i. c. pastoralis. de causa pos. ꝛ pprie. ꝛ in cle. j. eo. ti. ita pẽdẽte petitorio põt trãsire ad vitium litigiosi. ita no.

Sicu. i. c. eccl'ia. lo. j. vt lite pēdēte. vbi vide latissime qñ committit vitiū litigiosi: ⁊ que sit pena litigiosi contractus per Anto. in. c. fi. eo. ti. per Bart. ⁊ doct. in. l. ij. C. de litigio.

De causa nouitatis.

Qui se cōtēdit impediri in debite ⁊ de nouo in saisina alicui⁹ rei ipetrat lr̄as iusticie a curia sub forma q̄ seq̄t. Karol⁹ ⁊c. grauē q̄rimoniā ⁊c. i forma cōi.

¶ Item ⁊tra illū qui possedit p annum ⁊ die nō pōt causas nouitatis intētari. Sz iure ordinario ⁊ cōi habebit sup saisina cōuenirī ⁊ habebit dilationē in cā nouitatis. vt dictū fuit. s. in ti. de dila. §. fi.

¶ Aufrerij. Facit. ff. vti pos. l. j. ⁊ ibi Bar. vnde Jo. fab. insti. de interdi. in §. retinēde. col. xliij. dicit q curia frācie tenet q ille est potior in causa nouitatis qui de facto possidet vltimo anno. ad qd fa. no. p ipm Jo. fa. in §. aut iustum. de. vsuc.

¶ Itē ⁊querēs in tali casu nouitatis cauere dz. ne dicat se spoliatū vel dissaisitū q̄ in tali nō posset agere hoc interdicto q̄ hoc interdictū nunq̄ cōpetit nisi illi q se dicit possidere. s. de ferij vbi habes sup hoc copiam registratam.

¶ Aufrerij. Et vide q̄ ibi p me scripta sunt.

¶ Itē si adiornat⁹ i cā nouitatis ponat lapsum annū ⁊ die a tpe impedimenti qd̄ reus baptisat i petiōe sua ⁊ offert se pbaturū nūqd talis exceptio ipediet litis cōtestationē i tali casu: vī q sic. ⁊ q reus dz admitti. al's sibi fieret p iudiciū q̄ res haberet poni ad manū regiā. Itē q̄ sceleri⁹ ⁊ sine pcessu ordinario. hec cā expediret. dic ꝗ ⁊ est rō q̄ pbata dicta exceptiōe vel nō pbata iterato oporteret litigare sup dicta saisina pviā ordinariā nūc vo nō agek nisi semel: ⁊ si actor pbet nouitatē obtinebit. al's non licet probare saisinā.

¶ Aufrerij. Ad qd fa. que scripsi. s. eo. titu. in §. item vbi cōmissarius est datus.

¶ Itē exceptio alteri⁹ saisine admittek de stilo curie vt reus dicat nō potes dicere te saisitū q̄ me de possessiōe p violentiā degessisti iuxt. l. j. §. fi. ⁊. l. sequen. ff. vti possi.

¶ Aufrerij. Et vide Bar. i alle. l. j. §. fi. Inn. ⁊ Hostie. vī tenere q talis exceptio spoliatiōis nō sit admittēda. i. c. ventēs. d̄ pscrip. Sz ibidē Sicu. ⁊tra q Inno admittat. idez Jo. fa. insti. d̄ interdic. §. retinēde. v. col. vbi dicit oppositionē ⁊trariā Inn. ⁊ Host. nec nō Spe. i ti. de peti. ⁊ pos. §. j. ff. sed nunq̄d intētati pcedere. si de alia re opponat exceptio spoliatiōis q̄ exceptio adiuratiōis nō pōt opponi. vt. c. cū venissent. i glos. de isti.

¶ Utrū aūt possit reus excipere de expoliatiōe ⁊ ꝓcludere q actor sibi faciat restitutionē. Jo. fa. vbi. s. dicit q doct. iurꝭ canonici cōiter tenēt q nō. i palle. c. ventēs. qd vī verius. vt in. c. cū dilectus. de ordi. cog. marie vbi turbās nullā retinuerat possessionē. als sequerek nō possessorē tenere qd nō est verū. Sz si retinuisset ciuilē posset satis sustineri opi. dy. in. l. j. ff. vti possidetꝭ. videlz q talis ventēs vt ꝓcludit exceptionē expoliatiōis admittēdā tā in vim dilatorie q̄ peremptorie. nā possidēs vt: clā: vel precario noie: nō dz obtinere i hmōi iterdicto. vti possidetis. vt in pal. l. j. §. fi. ⁊ ibi Bar. ff. vti pos. qcq̄d sit arresto designo. gradu decisuz est q̄ q̄rimonia q̄rimoniā alīā nō admittat. ⁊ ita reseruak.

¶ Itē si actor dicat nō potes te dicere dissaisitū q̄ nūq̄ fuisti saisit⁹: q̄rik deytriusq̄ saisina. ille aūt q se dicit ipeditū: de nouo pbās ipedimētū ⁊ saisinā nō tñ nouitatē. ⁊ iō succūbit. an iterato poterit agē dicēdo se dissaisitū vl turbatū nō facēdo mentionem nouitatis. vidi per curiā pronūciari q nō. Sed nō recordor de casu.

¶ Itē in cā nouitatꝭ inter puatos cognitio ptinet ad regē ⁊ pñtē curiā specialr. ⁊ ideo si ptes petāt se remitti ad iudicē sub quo sunt cubātes ⁊ leuātes nō fiet. Et est ratio q̄ emēda ob hoc debetur regi.

¶ Aufrerij. Hodie cognitio cas⁹ nouitatis cōmitti solet iusticiarijs regijs nō aūt alijs ⁊ sunt plures seneschali sicut cathurcen. qui cōsueuerūt cognoscere iure suo. Et lr̄as in casu saisine ⁊ nouitatis cōcedere.

¶ Itē si subiect⁹ ꝓquerak d̄ dño suo sup nouo impedimēto fiet tūc cause remissio dño. Et est rō q̄ sic eēt i ptāte subiecti auferre iurisditionē dño suo pponēdo nouū ipedimētū. Et iō dr i gallico (gētil seigneur) ⁊ illū virtute aliax lr̄ax ipetratax

sup dicta cā ⁊ inceperit facere aliū pcessuz cadit a prio pcessu ichoato: ⁊ etiā a nouitate si elapsus fuerit annus a tempore secundarum litterarum.

¶ Itē si ꝓmissari⁹ virtute ꝓmissiōis sue posuerit rē ꝓtētiosaz ad manū regiā ⁊ adiornauerit ptes sup oppositiōe i plamento pcessuras funct⁹ est officio suo. Ita q̄ amodo de cā nō pōt sevlteri⁹ itromittere.

¶ Aufrerij. Et si aliqd. vltra faciat nihil valebit ⁊ totū ānullabit q̄ egrederek finesmādati qui diligēter sunt obseruādi. c. cū dilecta. de pscrip. l. diligēter. ff. māda. c. cum de noie. §. sine dotali. de preben. lib. vj.

¶ Itē vbi fuit impetratū adiornamētū sup nouo impedimēto ⁊ res contenciosa est posita ad manū regis cū fiet petitio in curia non fit mentio isti⁹ verbi de nouo sed solū se dicat impeditū in saisina reus non tenek ei rñdere q̄ actor mutat formā actionis: q̄ re⁹ nō est adiornat⁹ si petat cōgediū ad hoc habebit illud ⁊ si ita vlteri⁹ impedimētū ⁊ manū regiā petat amoueri audiek ⁊ fiet sibi ⁊ saisit⁹ remanebit.

¶ Aufrerij. De iure illud verū de nouo nō vī eē necessariū vt satis pbak p no. in §. retinēde. insti. de iterdic. ⁊ l. j. ff. vti pos. ⁊ de. ia. in libellis suis. ti. de interdic. vti. p seruitu. ⁊ titu. sequen.

¶ Ita dictū fuit p arrestū curie pro epo Remen. ⁊ pcuratore regis cōtra decanuz ⁊ capitulū remen. ⁊ hoīes bāni sui ⁊ sēti remigij in cā nouitatis mota p dictū decanū ⁊ alios contra archiepum sup eo q̄ dicebat se impedire i saisina libertatis nō cōtribuēdo in expen. p coronatione regū Ludouici ⁊ Philippi.

¶ Itē si executor adiornamēti in casu nouitatis impetrati non possit rē cōtētiosaz ad manū regis ponere sire⁹ dū cā litigabik petat vebutā fieri obtinebit eā nec propter hoc cadit actor a nouitate licet nō cōtestek lis a tpe appositi impedimēti.

¶ Itē si iux casuz primū actor āteq̄ res litē contestek petat ipm poni ad manū regiā audiek qd̄ non fieret si hoc diceret post litē contestatam sed lis suo marte curret ⁊ reus remaneret i statu in quo erat super saisina rei cōtentiose.

¶ Itē in hac cā non dak dies cōsilij. nec vebuta fit nisi in casu supra prime posito nec dilatio pro garēdo. Et ita dictū fuit cōtra conestabulariū frācie q petebat in garēdū regē nauarre qd intelligo vbi reus se dicit possidere rem cōtentiosam vt per sentētiā ⁊ iure suo ⁊ q̄ sibi imponunt fecisse sec⁹ si iure alieno: vt bailluii ⁊ similes ⁊ q̄ sit rō dixi. s. in titu. de garendo.

¶ Itē si impetratū sit adiornamētū in cā nouitatis ⁊ coā cōmissario litigatuz tali tpe q̄ potuisset ꝓmissari⁹ ptes adiornasse ⁊ remisisse ad primū plamētū ⁊ nō fecit. Sz ad aliud nō valet assignatio p dicta lz ptes illā attētassent: ⁊ si mere ꝓstet annū ⁊ die lapsum a tpe nouitatis extūc nō audiek cōquerēs sup dicta cā p modū nouitatis. ita dictū fuit p curie arrestū inter p curatorem sancti Vedasti de attrebato ⁊ comitissam. Et est ratio quia hoc interdictum non datur nisi illi qui se dicit impeditum. ab anno ⁊ die citra.

¶ Itē de defectu ⁊ vtilitate ipsis cōtra. nō cōparētē in curia dic vt i titulo de cōtumacia. qb⁹ ppositis fiēt articuli. ⁊ iqui rerek de saisina vtriusq̄: nec i alio punire tur ppter ꝓtumaciā suā: nisi q̄ res ꝓtētiosa pēdēte inquesta remaneret ad manū regis. ⁊ inquesta facta ⁊ curie raportata. ⁊ p eam ad iudicandum recepta amoueretur impedimentum ⁊ adiudicaretur saisina iustiori ⁊ meliori titulo possidenti.

¶ Aufrerij. Juxta. l. ob carmē. §. fi. ff. de testi. extra de pba. c. licet. ⁊ ff. de lībe. causa. l. liberis §. fi. ⁊ de cle. viola. pa. §. si tres. col. j. et p hoc etiā facere vī. l. fi. C. de edi. diui. adri. tollen. Quid aūt si actor ⁊ reus equaliter pbēt. ⁊ titulū ⁊ possessionē. vide i pal. c. licet. ⁊ ibi plene p Sicu. xviij. col. ⁊ sequē. ⁊ p Jo. fa. insti. de interdi. i. §. retinēde. xiiij. col. ⁊ sequē. ⁊ p eūdē Jo. fa. in. l. vnica. C. vti pos. ⁊ in. l. j. C. de proht. sequestr. ⁊ vtrobiq̄ cōcludik. q̄ vbi oia sunt paria nec apparet quis prio puocauit iudex ponet rē in manu sua quousq̄ agere de ꝓprietate elegerit. vī de Bar. in. l. si duo. ff. vti possi.

HAYUBUNKA
ЛЕНИНКОВА

¶ Si autē reus non possit purgare cōtumaciā suā tunc remouebitur impedimentum ⁊ manus curie. ita pronūciatū fuit p arrestū p capl'o remeñ. ⁊ abatissia baresij contra comitē de ronsiaco. fallit tamen in iurisditione in qua nō fit recredētia parti: sed est ī manu regia donec de possessione partis cōstet ⁊ hoc propter periculum quod posset in iurisditione esse. Et qꝛ proprie est in natura sua quādo est in manu regis. fallit etiā vbi possit esse periculum irreparabile parti alteri si obtineret.

¶ Item in curia fit recredētia rei posite ad manū regiā illi qui habet ius cōe vel promptiores ꝓbationes vel ostēdetur titulum vel summarie de statu vel al's fundat in promptu intentū suū ⁊ post fit inq̄sta super possessione sed vt predictū est in iurisditione nō fit recredētia: sed remanet ad manum regis.

¶ Aufre. Adde. ad hec que hic ponuntur vt de Jo. fa. sicul. Bal. ⁊ Anto. et: Bart. in locis in §. prece. alleg.

¶ Item quādoq̄ fit prouisio habēti ius naturale pro se vt in liberis agētis in casu nouitatis pro successione pentū quādo non habēt bona parentū ex quibus valeant substentari fit in qualibet alia actiōe etiā si recredētia sit fiēda alteri parti.

¶ Aufre. Pro quo fa. l. si instituta §. iij. ff. d̄ inoffi. testa. ⁊ ibi Bar. ⁊ C. de carbo. edic. l. vltima §. j. versi. Nā si tales ⁊ c. ex parte. cū glo. ⁊ ibi doct. de accusa.

¶ Item sciēdū q̄ vbi commissam habēt potestatem sup premissis reus nō cōpareat coꝝ ꝗmissario actoꝛ dz ipm̄ petere poni in defectu ⁊ impedimentū amoueri et si hoc scōm nō petat ⁊ iteri labaꝛ annus a tēpoꝛe nouitatis cadit a nouitate: ita dictum fuit per arrestū pro epo nonioneñ. cōtra abbatē ⁊ cōuētū sancti eligij in causa nouitatis de qua. s̄. est facta mētio curcta in presenti curia.

¶ Aufre. Ad que faciunt q̄ scripsi. s̄. eo. tit.

¶ Item quid si actoꝛ ad diē assignatam per cōmissariū coꝝ ipso nō cōpareat nūquid per vnā solā cōtumaciā cadit a commodo litteratis dico q̄ sic: nec si amodo pretextu illarū litterarū dictā causam vellet prosequi posset. Sed si alijs impetrauerit litteras in melioꝛi modo seu forma poterit per secūdas prosequi dū tamē nō sit elapsus annus.

¶ Aufre. Ratio primi dicti videm⁹ q̄ reus per vnā solā ꝛtumaciā cadit a causa nouitatis nō mirū igitur. si idē sit in actoꝛe cū actoꝛis ꝛ rei equa debeat esse cōditio reg. iur. nō licz actoꝛi de reg. iur. li. vj. titj. q. tiij. c. ij. ibi accusatoꝛis: ⁊ accusati equa audiant rōne. ff. de reg. iur. nō debet. c. prudentiā de mut. peti. ⁊ maxime: quia maꝛ est actoꝛis contumacia q̄ rei. titj. q. tiij. c. j. ⁊ c. actoꝛ. de dolo. et contu. li. vj.

¶ Item si aliquis in causa nouitatis pretextu littere iusticie sup dicta nouitate impetrate inceperit procedere cōtra aduersariū suum admittitur. ff. vti possi. l. j. §. huius autē interdicti.

¶ Aufre. Et ibi Bar. i §. interdicti et per Jo. fa. in §. retinende in prin. ⁊ hoc siue possideat intectio al's tm̄ siue ciuilr tantum vt patet. C. eo. l. j. ⁊ in exēplis que ponūtur. ff. eo. ti. l. si duo in prin. sicut ꝗ in interdicto vnde vi. in quo sufficit altera pars vt. ff. de vi ⁊ vi ar. l. j. §. de isci.

¶ Item dicunt quidā stilū esse q̄ cōmissarius datus super dicta littera iusticie in casu oppositiōis partibus alibi nō dz assignare diem q̄ super loco debati.

¶ Aufre. Et ita seruatur. nam semp adiornanꝫ. turbatoꝛ ad ꝓparēdū supra locū debati. nisi per litteras aliter fieri mandeꝫ sicut sepenumero fieri consueuit.

¶ Et q̄ si alibi assignet non tenet assignatio: nec quicquid ibi agetur. Et ideo dicit q̄ in causa nouitatis nō habet locū vehuta: qꝛ quicqd fit in causa nouitatis fit in p̄sentia loci ⁊ partis. Et ita dictū fuit p arrestum curie in causa nouitatis mota in p̄senti curia p religiosos abbatē ⁊ ꝗuentū sancti eligij nonioneñ. ⁊ etiā cōtra ipsum p epo nonioneñ. sup iurisditione ville de voles in parlamēto anno. xxv. qō verū intelligo si ponat locum cōtētiosum ad manum regis vel faciat recredeñ. illius: non quo ad alia.

¶ Item vbi commissarius est datus in

p̄dicta cā. pcessum suū facere dz in modū q̄ sequitur: qꝛ vocare debet ptes coꝝ se. Et tunc pars agens si pars rea coꝝ commissario se pñtauerit debet facere requestā suā cōmissario talē qualē et substātia littere cōmissionis: et tūc aut reus nō pretendit se inimicos habere super re in cuꝝ saisina se dicit actoꝛ impeditū esse indebite et de nouo negat ipsuz in dicta saisina impediuisse. Tunc impedimentū factum exinde debet cōmissarius amouere vel priseas restituere actoꝛi vel locū ressaisire iuxta impedimentum factum.

¶ Aufre. Dicerem q̄ ad hoc vt quis obtineat in hoc interdicto q̄ quis debeat ꝓbare turbā. vt videtur velle. Jo. fa. in §. retinēde. col. xliij. ⁊ per Bar. in. l. j. ff. vti possi. vbi tenet q̄ tenetur probare q̄ ipse possidebat tempoꝛe turbatiōis. dicit tm̄ Jo. fa. in. l. vni ca. eo. titu. nō esse necessariū probare turbā de presenti: qꝛ eo ipso q̄ se opponit turbare censetur in spec. titu. de acti. seu peti. §. super. versi. xliij.

¶ Item. Jdē esset ⁊ cōfiteretur se dictuꝫ impedimētū p̄stitisse seu nullū ius habere in predicta re. Sed vlterius deberet ipsum cōpellere ad emendam regi et parti. quod nō esset in casu proximo nisi al's cōstaret cōmissario de impedimēto. si autez reus se nō presentauerit coꝝ executoꝛeꝫ cōmissario: actoꝛ debet facere requestā. vt saisina sibi prius fiat vel impedimentum amoueretur: quod facere debet dictus executoꝛ pro vna sola cōtumacia quod potest fundare per. l. si coloni. C. de agrico. et censi. lib. xi. ⁊ C. de naufra. l. de submersis eo. li. licet al's trina cōtumacia requireretur ad hoc q̄ contra ipsum procederet: vt ff. de iudi. l. ad peremptoriam.

¶ Aufre. Adde hic que scripsi. s̄. in ti. de cōtu. ⁊ defect. ⁊ vtilitate seu ꝗmodo ipsi⁹ §. j.

¶ Et hoc vez si ꝗmissarius vel executoꝛ sup b̄ hēat potestatē al's remittet hz ptes curie sup hoc: iuxta cōmissiōis tenoꝛem.

¶ Item sciēdum est q̄ cōmissarij ad hoc dati nō libēter amouēt īpedimētū: nec faciunt p̄missa lz sup hoc ptātem habuerit sz ponūt rē cōtentiosam ad manū regiā ⁊ adiornāt ptes ad parlamētū qō tutiꝰ est: qꝛ nescit. an ps q̄ fuit ꝗtumax possit purgare ꝗtumaciā suā. Nā si posset purgare eā in plamēto admitteret ad ꝓponendū de interesse suoꝛ sup hic inde. Et subiez na point de nouellete. Si tm̄ dñs vel iudex iniuste ⁊ iuris ordine nō seruato pcedat ꝗtra subditum potest intētari contra ipsum possessoꝛium recuperande. vt in. c. conquerente de resti.

¶ Aufre. Et ibi sicu. ⁊ doct. ⁊. vij. q. j. c. presentiū. ⁊. l. meminerint. C. vñ vi ⁊. l. ij. C. si p vim vel alio modo. vide plene. que scripsi in addi ad. q. capelle. q. xlix.

¶ Item si opponēs sit in causa nouitatis vel alia simili si quedā ob certā causam ⁊ ipsam exprimat ab oib⁹ alijs exceptiōib⁹ vel alijs dilationib⁹ qbuslibet ē exclusus. Jta dictū fuit ꝗtra archiep̄m remeñ. pro scabinis bauari sui. ⁊ sancti Remigij in causa expēsarū coꝛonatiōis regū. Si vo generalit se opponat admittet ad opponendum declinatoꝛias ⁊ dilatoꝛias quascumq̄ exceptiones de stilo curie.

¶ Aufre. Vide q̄ scripsi. s. i ti. de excep. §. fi.

¶ De actione personali.

Siendū est q̄ vbi aliqs mouet aliquā questionē cōtra aliquē in hac curia per actionē personalē vel super actione personali vel alia in qua cōcludit p modū actionis p̄sonalis vt in actione ex vēdito vel ex testamēto vel similibus nō datur petitio in scriptis curie: sed solū p ponit verbo. quāq̄ tm̄ qñ negociū est magnū: vel pōt habere longū tractū: curia p̄cipit vt tradat in scriptis per modum memoꝛie ⁊ tunc sic debet intitulari petitio tradita in scriptis p modū mēoꝛie ⁊c. Jta dictū fuit p arrestū curie in facto domini de ansemonte ꝗtra dñm de iugella ⁊ ita factum fuit.

¶ Jtē sciēdū q̄ p debito aliqs pōt inseq aliquotiēs p viā actionis p̄sonalis qñq̄ p viā executiōis qō qñ hz fieri aduerte si cū aliqs alicui se obligauerit p aliq̄ re p lr̄as aliquo sigillozū regio sigillatas ⁊ ad

cobertionē dicti sigilli seu qñcz p litteras ppio sigillo sigillatas: prio casu pōt esse insequutus q̃dū viuet p modū executionis et si aliquā iustā exceptionē opponat nō audiet. donec munuerit manū curie vsqz ad summā rei petite. ⁊ q̃ sit ratio dic vt supra dixi in titu. de excep.

¶ Aufre. In §. itē si qs queniat reū. actōe personali. ⁊ vide q̃ scripsi ibidem.

¶ Itē hec munitio fit de bōis mobilib⁹ de cōsuetudine si habeat. Nam si de alijs faceret nō esset man⁹ curie sufficiēter munita. Sz aliqñ in defectu mobiliū muniturde imobilib⁹. ita dictū fuit p arrestū p dñm Symonē bugi in plamēto āni. lxvj.

¶ Itē hec exceptiōes pñt iuste qtra talē executionem opponi: vcz solutōis falsitatis lr̃arū ⁊ pacti de nō petendo et alie nō.

¶ Aufre. Tamē pau. de ca. in. l. j. C. de re iudi. Tenet etiā q̃ admittatur exceptio rei iudi. Bald. in. l. si non verum. C. de dona. inter vi. ⁊ vxo. Tenet q̃ exceptio solutōis opponi pōt etiā si statutū permittat tñ opponit exceptionē solutionis falsitatis: cōpensationis vtvolunt quidā q̃ etiā opponi possit exceptio ordinis. arg. C. si cōtra ius vel vti. pub. l. ⁊ si nō cognitio ⁊. ff. de re iudi. l. a diuo. pio. §. si super rebus.

¶ Itē si mortu⁹ sit debitor sub dictz lr̃is regio sigillatis obligatōis creditor nō pt inseq heredes ei⁹ p viā executiōis: sz p viā actiōis p̃sonalis. ⁊ iure ordinario ⁊ ē sūma rō q̃ re⁹ magz dz eē cert⁹ de facto suo ppio vcz de facto dicte obligatiōis quā ei⁹ heredes cū ip̃ex facto suo sit isequut⁹ heredes aūt ei⁹ p alieno. ⁊ iō si ipe magz p̃cipitek. ⁊ artek quā sui heredes nō ē miy.

¶ Aufre. Executio garētigie potest etiam fieri cōtra heredē debitoris licet statutum loquatur de principali debitore fm bar. et doc. i. l. postulāte. ff. ad trebel. no. in. l. sicut. §. debitor. ff. qui. mo. pig. vel ypo. sol. et. l. pmittēdo de iure qd intellige cognitiōe sūmaria p̃cedēte. qd talis sit heres debitoris.

¶ Itē si sub dictis lr̃is ppio sigillo sigillatis sit aliq⁹ obligat⁹ caueat actor q̃ prio faciat eū adiornari ad recognoscēdū sigillū suū quo facto siue recognoscat sigillū suū esse siue neget ⁊ pbek suū esse: audiek actor p viam executionis: alꝭ nisi sic fieret oporteret eū insequi p viā actionis.

¶ Aufre. Fa. qd dicit Bal. i. l. in bonefidei iiij. colū. C. de reb⁹ credi. vcz q̃ scriptura est indubitabilis quando sigilli robore confirmatur ⁊ probat contra scribētem.

¶ Itē mortuo eo cui⁹ lr̃e obligatorie sūt sigillate creditor nūq̃ ei⁹ heredes p viā executiōis poterit inseq: sz oportebit q̃ p viā actiōis insequat. vt. §. i casu. j. dictū fuit.

¶ Itē si qtra duos sit petitio facta gñalr̃ vtputa dicēdo peto talē. ⁊ talē nihil qdēnari ad decē libras. ⁊ si postea cā fuit ppt dilatiōes vel exceptiones ppositas ex adverso p aliq̃ tpa dilata ⁊ re⁹ petierit petitionē vbo factā repeti ⁊ i repetitiōe petit actor quēlz i dicta sūma qdēnari i solidū vel in q̃tū quelz tāgit. ⁊ re⁹ dicat in substātialib⁹ petitiōis aliqd ob hoc ĩmitatū. et iō se nō teneri dicte petitiōi rñdere qtēdat rñdebit nihilomin⁹ his nō obstātib⁹. ⁊ ita dictū fuit p dña mōtisfortis: qtra comitē conuētiū ⁊ dñz Guydonē ei⁹ ffrem. i casu simili q̃ responderent petitioni lz dictam mutationē prenominatā dña fecisset.

¶ Aufre. Et est bona rō q̃ vr̃ actiōt seu petitiōt p ipam pt⁹ facte accumulasse qd a iure pmittit cū lis nōdū fuisset qtestata iuxta l. edicta. C. de edē. ⁊. l. in delit. §. de tracta. ff. de noxa. vl hoc iō: q̃ ea q̃ pt⁹ dixerat i gñe nūc i vltia petitiōe declarat. ⁊ sic nihil nouī pponē vel aliqd in pria petitiōe videbak imitare iuxta. l. si fu⁹ plurīū. §. fi. ff. de leg. j. ⁊. l. heredes palā. ff. d testa Et hec rō meliorē.

¶ Itē cū aliqs ppter iiuriā p ipm qmissam est qdēnat⁹ i aliq̃ pecunie sūma regi ⁊ pti ⁊ dicit q̃ tenebit prisionē: donec pti satisfecerit de pte ipam qtigente. ⁊ postea ipe prisiōe liberato ps qq̃rit de ipo: q̃ executio facta nō extitit. ⁊ q̃ plures expen̄. fecit p petēda executiōe ex quo fuit impisonatus pars non pōt ipm sup principali i sequi. Sed eū vel eos q̃ eum liberauerūt aprisione donec satisfecisset super expen̄.

¶ Aufre. Fa. in arg. tex. i. l. q̃tiens. C. de exacto. tri. li. x. vbi tex. q̃ ille qui debitorē eximit ad id qd fisco ⁊ priuato debebat tenek. nor. Jo. fa. ⁊ ang. post glo. in §. penales. ff. si. itē si aduersis. insti. de actio.

¶ Itē curia nō qsueuit alicui lr̃as qcedere nec alicui aliqd adiudicak p deceptiōe vltra dimidiam iusti precij in rebus mobilibus facta. ⁊ est talis consuetudo generalis in tota lingua galicana.

¶ Aufre. Istud est qtra. l. rem maioris p̃cij Et glo. ibidem ⁊ doct. C. de rescin. ven.

¶ Item p arrendamento temporali reddituū vel fructuū. Sz p ppetuo sito. Sz stilus iste videt. §. l. rē maioris. C. de rescin. ven. sz pōt sustineri per. l. si ea. C. de vsuris et. ff. ex qui. cau. maio. l. j. in fi.

¶ Aufre. Tenere videt idem Joan. An. in addi. specu. super rubrica de vsuris. ⁊ inseq̃tur pau. de cast. consi. xix.

¶ De appellationibus ⁊ emēda et executione ipsarum.

Qrca hāc materiā ifraqd̄ temp⁹ habeat adiornamē tū impetrari i qua forma habuistis. §. tit. de adior. et de defectu. ⁊ calūnia recurre ad ea q̃ dixi in titu. de defect. et contu. et vbi appellatur ab aliqua sententia lata p aliquem iudicē in terra q̃ iure scripto regit opz q̃ appellet tāq̃ a nulla ⁊ si aliqua eēt tanq̃ ab iniusta ⁊ iniqua in patria vo consuetudinaria tanq̃ a nulla. ⁊ si aliqua eēt tanq̃ a praua et falsa.

¶ Aufr. Respectu prie forme dicit Sicu. in c. dilecto de app. xij. colū. q̃ ē vtile sic appellare Saltē vt emitēk opiniōis q̃ versank circa qōnē vtrū a snia nulla possit appellari d quo ibidē p eū ⁊ multolat⁹ p ppo. Bar. gl. et doct. in. l. si expressim. ff. eo. ti. specu. in ti. d app. iiij. pte §. j. p Bal. in. l. j. C. de sentē. ex perf. reci. p Bart. in. l. j. qñ puo. nō est nece. Jo. fa. in. l. ij. C. eo. tit. specu. in ti. de sen. §. iuxta. ff. si. quid si a sententia. ⁊ ff. sz nunqd. per archi. in. c. cordi. de appe. li. vj.

¶ Itē si appellatio emittak i patria qsuetudinaria a snia lata a iudice istati appellādū ē añq̃ iudex surgat a sede p recedēdo vel recedat alꝭ reputabik nō appellans.

¶ Aufre. Pro hec gl. i. c. si iust⁹ met⁹ d app. in ff. corā iudice. ex q̃ colligik corā q̃ sit iterponēda appellatio: q̃ pt⁹ icipiedū ē a iudice a q̃ si el⁹ copia hēri possit: alꝭ nō valz appellatio i el⁹ absentia interposita. ⁊ qcor. glo. et in. c. suggestū eo. ti. ⁊ p ea ē bo. tex. i palle gato. c. si iust⁹. arguēdo ex ordine loci vt dicit gl. ⁊ i. c. vt debit⁹ ibi corā illo. ⁊ i. c. biduū ij. q. vj. ⁊ in. l. j. §. dies. ff. qñ app. sit. ⁊ ita tenet sicu. i. c. suggestū de app. imol. i all. c. si iustus. rota deci. cccl xij. q̃ incipit. itē si appellek a diffinitiua tenet gemi. i. d. c. appellatio p Bal. i. l. aptissimi. C. de iudi. sz si ppt metū iudicis aut alꝭ qs corā iudice ñ pt appellare i medio hz vt ifra decē dies appellet corā honestis p̃sonis vt dicit And. sicu. ⁊ ppo. in all. c. si iust⁹. vl ifra decē ptestek corā honestis p̃sonis q̃ ppt timorē iudicis nō pōt appellare exprimēdo cām timoris vt tenet. gl. ista ptestatio succedit loco appellatōis.

¶ Item si appelletur a sententia.

¶ Aufre. Diffinitiua.

¶ Lata in terra iuris scripti si quidem in continēti ⁊ inter acta sufficit dicere appello etiā si sine alia verbor̄ expssione ⁊ scriptura fiat dūtū de hoc constare possit per acta: sed secus si post q̃ post infra decem dies q̃ tūc oportet q̃ appellet in scriptis: et q̃ causas legitimas in eadē inserat q̃ si probate essent deberēt legitime reputari.

¶ Aufre. Cū iste §. loqtur simplr̃ de snia intelligēdū est de diffinitiua glo. i. c. cū olim de testi. i. l. ij §. biduū. ff. qd appellādū sit. Sit q̃ qclusio q̃ si appellek a diffinitiua ex iterualo vsqz ad decē dies: tūc appellādū est i scriptz. ff. de app. l. ii. ⁊. q. vj. ad finē. sz ab iterlocutoria icōtinēti: ⁊ ex ĩtuallo appellādū ē in scriptz i. c. j. de app. li. vj. ⁊ ibi gl. ⁊ dz isto casu cā rōnabik in appellatiōe describi vt in c. vt debitus. e. ti. ⁊ ibi gl. Anto. Bal. sicu. imo. ⁊ ppo. qd pcedit etiā si cā pp quā appellat eēt notoria fm sicu. ita gl. i cle. appellāti e. ti. Jo. an. ⁊ doc. i. c. accedētes. vt lite ñ qte stata. Bar. i. l. si adulētū cū icestu. ff. d adult.

¶ Item si aliqs non appellauit a snia lata in patria iuris scripti nihilomin⁹ pars que potuit appellare. et non fecit poterit eam dicere nullā. ⁊ libellū dare in cā nullitatis coram iudice q̃ eam ptulit ⁊ littere per pñtem curiā qsueuerunt concedi iudicibus qui tales sententias protulerūt.

¶ Aufre. Qd intelligik qñ tales iudices sūt ordinarij: nisi allegarek nullitas sentēcie ex dolo iudicis vel ppter sordes et quo vero ad iudicē delegatū nō §. vō. nisi qñ sentētia

delegati esset nulla: qꝛ cõtra formã rescripti data. ideo Saly. in. l. si vt proponis. la. j. C. quõ ⁊ qñ iudex. ⁊ cano. in. c. in lris. de offi. dele Sicu. in. c. qualiter. ⁊ quãdo ꝯ accusa. Cardi. in cle. j. melius quã p altũ. e. ti. vide. quis possit esse iudex nullitatis ⁊ p prepo. in. c. dilecto. de ap. xxiiij. col. ⁊ sequeñ.

¶ Itẽ si appellatũ nõ fuerit a snia lata in patria ꝓsuetudinaria: ꝛ nulla esset snia attamẽ ps cõtra quã lata est nõ poterit agere sup nullitate postꝯ nõ appellauit. Sz fallit in casibus qui sequuntur. Primo quãdo tractatur de nullitate sententie qꝛ ab incõpetenti iudice lata dicitur licet illico ab ea non fuerit appellatum.

¶ Aufrerij. Pro quo bene fa. not. glo. in. c. vnico. ꝯ sequest. posses. ⁊ fruc. in gl. fi. ad idẽ gl. in. l. nõ erit §. dato. ⁊ ibi Ange. ff. de iure iurã. bo. tex. in. l. scire opz. la. j. §. fi. ff. de execu. tuto. ⁊ ibi Bal. vide singulariter ꝑpo. l. c. dilecto. de appel. xxxij. col.

¶ Secundo quando dicitur ꝙ repente lata fuerit snia ⁊ ñ ꝑuato more dilationũ.

¶ Aufrerij. Maxime vbi substãtialia iudicij non sunt obseruata. de quibus. ij. q. j. in summa. ij. q. vj. §. diffinitiua. ⁊ p glo. aliquid in. c. de causis. de offi. dele. ⁊ in. l. platã. j. C. de sen. ⁊ inter. om. iudi. p Sicu. ⁊ c. cũ inter. de re iudi.

¶ Tertio vbi in eadẽ falsa causa exp̃ssa lata fuit sententia.

¶ Aufrerij. Pro quo tex. in. c. venerabilis. §. fi. de sen. excõ. lib. vj. ⁊ in. c. j. de re iudi. p Sicu. ibidem. ⁊ per Prepo. in alleg. c. dilecto. vj. col. ꝗ si. xiiij.

¶ Et supradicte cause pñt apparere per exempla que sequuntur heredes roberti de corrins quendã tũc parisiensem dicebãt ĩ parlamẽto cõtra Pe. de fenis quãdã sententiã nullã cõtra ipsos pro dicto petro latã p prepositũ parisiensem in cã quadã pecuniaria ratione quattuoꝛ defectuũ in curia dicti ꝑpositi fuisse ⁊ esse nullã seu falsam primo citationes facte fuerãt ad quãdã domũ extra parisius p sex leucas vbi nõ habitabãt sed parisius q̃ citationes ad eoꝝ noticiã non venerãt et tã de ꝓsuetudine generali francie q̃ stilo curie in loco domicilij citari debebãt cum actio cõtra ipsos proposita ẽt p̃sonalis.

¶ Itẽ qꝛ vnus de dictis reis tunc secularis erat nũc clericus ⁊ sic tanq̃ a nõ suo iudice lata ñ tenebat. c. at si clerici. ꝯ iud.

¶ Itẽ qꝛ in citatiõe quarta ꝗ ipsos ipetrata. ipsi coꝝ eodẽ ꝓposito cõparuerant ⁊ actoꝛ nõ per quoddã memoriale castelleti dicebãt ꝓcessuz dictoꝝ defectuũ fuisse interruptũ. Et iõ sup ipsius nõ potuisse ferre sniaz ⁊ etiã ꝓpter rationes supradictas dicebãt tũc a dicta snia se nõ appellasse cũ lata fuit. Sz priusq̃ fieret executio cõtra ipsos ipsi dictũ p̃ꝑpositũ reqsiuerãt. vt dictã sniaz ãnullaret q̃ eisdẽ respõdit ꝙ snia teneret ⁊ fieret executio contra ipsos ad quod ipsi ab eodẽ appellauerãt dictꝰ vo petꝰ ꝓposuit e aduerso ad fines vt hr̃des añdicti non reciperent. imo diceret hñ iudicatũ p ꝑpositũ ⁊ male appellatũ ex cãis q̃ sequunt. prima qꝛ citatiões eiꝛ oreten⁹ facte fuerãt. put constabat per relationem seruientis curie factaz. Scõdo quia dicta sententia post quattuoꝛ defectus lata fuit: vt constabat ex actis curie. Tertio quia non fuerat ab eadem statim postq̃ lata fuerat: sed post annũ appellatum. Et ideo licz nulla foꝛet snia ex quo tamen ab eadem non appellauerant tenebat de consuetudine generali ⁊ illoꝛ aliũ clericum esse negando. Ex aduerso ꝓponebatur ꝙ prime allegata consuetudo: sez ꝙ snie nullitas tractari nõ posset nisi esset ab eadem appellatuz locum habere poterat quãdo snia que nulla ꝯ lata foꝛet a iudice cõpetente. non autem vbi esset incompetens sicut in casu presenti.

¶ Item cũ lata esset nullo in ea erroꝛe p bato dicta ꝯo snia prepositi exp̃sso erroꝛe pbato dicebatur lata. fugẽdũ in ea quattuoꝛ defectus continuos rite ꝓcessisse qõ iurta superius proposita falsuz existebat. Tãdẽ dictũ fuit p arrestum curie ꝙ dicti heredes vt appellationẽ reciperent ⁊ viso dicto mẽoriali. de quo est. s̃. facta mentio ꝓstabat curie dictũ ꝓcessuz fuisse interruptũ. ⁊ qꝛ viso dicto ꝓcessu ꝓstabat dictas

cautiones

cautiões fuisse factas nimis repente. Qꝛ prima die martꝭ scõa die mercurij sequẽti. tertia die iouis ⁊ quarta die sabbati. prime sequeñ. idcirco dictũ fuit hñ appellatum ⁊ male iudicatum. Actum in parlamento anno. xxv.

¶ Itẽ iudeꝛ a quo appellaꝯ nõ põt adioꝛnare ad parlamẽtũ ꝓpria auctoꝛitate sine mãdo curie vel cõmissione qõ si fecerit qñ pars appellata se presentauerit non tenebitur procedere non adioꝛnata.

¶ Aufrerij. Quod tamen videtur esse contra tex. in. c. personas. de appel.

¶ Quando quis sit exẽptus a iurisditione illius a quo appellauit.

Si appelleꝯ a iudicib⁹ in patria iurisscripti regijs siue oꝛdinarijs appellãs nõ est de iurisditione eoꝝ nisi p cã pro q̃ appellauit Et ita obseruat curia iuꝗ l. j. ff. apud eum a quo appel.

¶ Aufrerij. Nõ credere intelligẽdũ nisi p̃ꝑposita causa recusatiõis. vt in. c. ad hec. de app. ⁊ ꝑm cõem opinionẽ Joan. an. Anto. ⁊ Sicul. ibidẽ ⁊ Bart. in. ff. cũ apud eũ a quo app. l. vnica. nõ sufficeret igiꝯ dicere appellatũ nisi ⁊ pbetur grauamẽ in ipa recusatione ne detur materia calũniãdi licet Jmo. teneat cõtrarium. in palle. c. ad hec. videlicet ꝙ nõ sit necesse pbare grauamen. Sed bene ꝯ cõsiderãdum esse qualitatem iudicis. an sit talis q̃ soleat pturbari vel immutari cõtra appellantes. An ꝯo nõ iurta not. p Bart. in. l. de pupillo §. si quis ipi. ff. de no. ope. nũ. ⁊ l. j. C. si quis impe. male. per Cy.

¶ Fallit tamen vbi quis appellaret a paribus francie vel eoꝝ iudicibus qꝛ sine sis in patria iuris scripti siue cõsuetudinaria appellans est exẽptus a iurisditiõe paris ⁊ oim suoꝝ iudicum in omnibus causis siue agendo siue defendendo.

¶ Item si appelletur a iudicibus patrie cõsuetudinarie alijs quã regijs a iurisditiõe eoꝝ exẽpt⁹ est appellãs ĩ oib⁹ causis tã agẽdo q̃ defẽdẽdo pẽdẽte appellatiõe.

¶ Aufrerij. Nã p appellatiõez fit iuria iudici. vt. l. fi. C. qñ ꝓuo. nõ est ne. c. vt debit⁹. de app. ideo pars scies se offendisse iudicez põt verisimiliter dubitare. vt inde eũ ledat Et iõ verisimiliter hz eũ suspectũ. ita Jnn. in. c. ad hec. §. alle. qõ est verũ si cõparet in vna. Si tñ appellãs ĩ alia cã cõpareat coꝝ iudice a quo: ⁊ procedit ipe nõ poteritylterius eũ recusare ꝓpter dictã appellationem precedẽtẽ. vt in pall. c. ad hec. ⁊ j. eo. titu. §. plures. cũ aũt in hmõi iudicij fieri videatur prima differẽtia inter iudicẽ regiũ ⁊ aliuz in pñtiaꝝ nõ occurrit mihi rõ diuersitatꝭ nisi assumatur ex officij regij prerogatiua.

¶ Itẽ si ab oĩbus alicui⁹ paris vel termini snia appelleꝯ ad curiã frãcie. dum ipsi hoies alios hoies sup se nõ habẽt ĩ curia paris exẽpt⁹ est appellãs etiã in alijs causis nõ p cã paris. Sz inter priuatos mota inueniaꝯ ⁊ ab ipis fuerit appellatũ. ita dictũ fuit p arrestũ curie ꝗ comitissam attrabateñ. ⁊ dño Ludouico ⁊ linchi. in plamẽto anni. xxv. Sed vbi hij a quib⁹ esset appellatum haberent ad hoc hoies in curia paris super se ⁊ non esset exemptus nisi solum a iurisditiõe eoꝝ a quib⁹ appellauit.

¶ Itẽ vbi aliquis est exẽptus a iurisditione paris fraucie ꝓpter appellationem emissam in vna causa ⁊ super alia ꝓcedat coꝝam ipo renunciat exceptioni preterq̃ p causa p qua appellauit. Ita dictũ fuit p dicta comitissa cõtra prefatũ ludo.

¶ Aufrerij. Ad hoc ꝙ scripsi. s. §. itẽ si appelletur. ⁊ vide que scripsi. s. ti. de dilla. §. ij.

¶ Itẽ exẽpto q appellauit cõcedit p curiã gardiatoꝝ ⁊ iudex q̃diu cause sue agitãtur pẽdẽte exẽptiõe. ita dictũ fuit p curiam in parlamento anni. xxvij. cõtra comitissaz Flãdreñ. p abbate de gandauo.

¶ Quoꝛ appellatiões nõ recipiũtur.

Si appelleꝯ a defectu iuris a iudicib⁹ regijs siue ꝑtie ꝓsuetudinarie siue iurisscripta nõ admitteꝯ appellatio quo ad hoc vt ad iornamẽtũ ꝓcedi debeat.

¶ Aufrerij. Pro hoc facere vꝯ qõ nõ possit a negligẽtia iudicis appellari. Sed ad superiorem debeat recurri. tex. in §. super hoc in auten. de quest. colla. vj. ⁊ ibi Bar. quẽ ad hoc põderat Bal. in. l. ij. C. vt lite pẽdẽte. in

fi. est tex. in auten. de mãda. prin. circa prin. tura adhoc Bal. põderat ad hoc in. l. fi. i. j. col. C. de sen. ⁊ inter. om. iudi. est tex. quem etiam ad hoc põderat Bald. in. l. fi. §. illud. C. de tẽpo. ap. ⁊ facit tex. in. c. nullus. de iure patro. gl. in. c. si religiosus. de elec. lib. vj. vnde Inn. in. c. ex questiõe. de resti. spo. no. q̃ si iudex negligit vel denegat facere iusticiã dz adiri superiorꝰ. Q̃d est verũ p viã simplicis q̃ele. vt i pal. c. fi. §. illud. ⁊ ibi. Bal.

¶ Item a grauamine reparabili i diffinitiua si appelletur ĩ patria iuris scripti nõ admittitur appellatio nec recipit p hanc curiã. Sed in dictis casibus cõsueuit curia omisso appellatiõis articulo cõcedere lras illis iudicibus a quibus se dicit grauatũ p quas mãdatur eisdẽ vel q̃ grauamẽ reuocẽt. vel q̃ ptibus iusticiã faciãt. Sed si a diffinitiua vl'a grauamine quod non possit in diffinitiua reparari admittitur appellatio.

¶ Aufre. Ista sunt verba glo. in cle. j. de here. in ꝟsi. ispo iure. p quo fa. c. sunt quoꝝ. j. ℞. ij. q. vj. ⁊ C. quo. app. nõ re. auten. sine. ⁊ ff. de app. reci. l. ij. idẽ dicvbi post interlocutoriã nõ spectat alia diffinitiua. Nã licitus erit a tali interlocutoria appellare. ita glo. sing. in auten. habita. C. ne filius p pa. duz dicit q̃ a snia qua quis pnũciauit se nõ esse iudicẽ vel esse iudicẽ appellatur: q̃ vbi pnũciat se nõ esse iudicẽ nõ expectatur alia diffinitiua. fa. tex. in. c. significatibus. de offi. deleg. ⁊ ita sentit Bar. in. l. ij. C. de epi. audi. ⁊ in dicta. l. ante sniaz. Ex quo infertur q̃ ab interlocutoria detorquendo bene appellat̃ ꝫ sit interlocutoria ⁊ expectet diffinitiuã: q̃ infert dãnum irreparabile p diffinitiuã dicta. l. ij. ff. d̃ ap. reci. ⁊ alijs. ll. allegatis. Et gñaliter ab oi precepto de aliquo faciendo põt appellari: q̃ facta p infectis nõ possũt habert. l. in bello §. facte. ff. de capti. etiã pcedit hoc de iure ciuili. ita Pau. de cast. ꝟsi. xxiij. incipi. in xpo. ꝛc. viso pũcto. ꝛc. inferẽt etiã q̃ a snia ⁊ precepto de incarcerãdo põt appellari de iure ciuili q̃ infert dãnũ irreparabile in diffinitiua: ⁊ facit. Nã carcer dz mala mansio. glo. est in prealle. cle. j. in ꝟsi. tormentis. de here. l. si hoies. ff. deposi. imo dz in tormento stare qui est in carcere. glo. in dicto ꝟsi. tormẽtis. ⁊ ibi tex. duro carcere ꝛc. imo est maius tormẽtũ quam fodere. glo. est in. l. seruoꝝ. ff. de penis. ⁊ hoc not. p Bar. in. l. j. §. diuus. ff. de questio. Sed de iure canonico. auditur appellãs ab oi grauamine: tã ante sniaz q̃ post. vt in predicto. c. super eo. ⁊ vide rationem diuersitatis inter ius canonicum ⁊ ius ciuile per prepo. in. c. j. j. rñ. col. ij. ij. q. vj.

¶ Item in patria cõsuetudinaria ab oi grauamine illato p modũ interlocutorie vel diffinitiue potest appellari.

¶ Aufre. Et sic ibi seruatur ius canonicum q̃d sic permittit appellare. vt in. c. super eo. lo. ij. ⁊ c. vt debitus. de appel.

¶ Item a defectu iuris ab alijs iudicib⁹ quam regijs ⁊ alijs subiectis in curia dñi sui iudicialis quis pynã aliã viã a predictis potest recedere de consuetudine generali regni francie. ⁊ de stilo curie huius. Et ideo in patria cõsuetudinaria quãdo quis grauatur in aliquo communiter dz (le me dictez vous p droit.) ⁊ iudex dicit ita. ⁊ tũc põt appellari. al's non.

¶ Aufre. Ad hoc facit p not. p Specu. in titu. de app. §. qualiter. ꝟsi. item q̃d faciat. ⁊ per glos. in cle. fi. eo. titu. in ꝟsi. repulsione. Sed si iudex taceat nec aliquid faciat. tũc dicit Imol. in. c. dilecti. eo. ti. q̃d saltim per trinam interpellationẽ dz iudex in negligẽtia cõstitui petendo singula interpellatiue. vt ius dicat. no. Sicu. in simili. i. c. j. de sup plen. negli. prela. in. c. cũ in veteri. de elec. ⁊ si dicere ius noluerit eius negligẽtia cõuincetur ⁊ poterit appellari tanq̃ grauet ptem eã in lõgum distrahẽdo. Et sicvult Imo. nõ solũ a facto iudicis posset appellari: sz etiaz a negligẽtia eius: dũmodo de ipa cõuincat̃ ⁊ p eo est glo. in. cle. tenuã. in fine. eo. titu. lib. vj. ⁊ facit gl. relata ad tex. i. c. ad aures. de symo. fa. no. p Ly. in. l. in criminali. C. de iurisd. om. iudi. ⁊ p Bal. in. c. pltuas. de resti. vbi sentit appellari posse a iudicis negligẽtia. idẽ Jo. an. ⁊ Sicul. in. c. dilecto. de ap. ⁊ Hostien. in. c. interposita. e. titu. ⁊ nico. mil. in. §. appellatio. ꝟsi. appellari põt a iudice reuincẽti ꝛc. idẽ Ant. i alle. c. dilecto. ij. col.

¶ Item in patria iuris scripti recipitur appellatio a dño alicui⁹ a defectu iuris. Sed querit̃ quare melius q̃ a iudicibus regijs. rõ est q̃ re põt lucrari ⁊ ps tam ab alijs q̃ officiarijs regijs. vt. j. videbit̃ ti. an app. vel in. tene. sol. emen.

¶ Itẽ in patria iuris scripti a nullo possessorio idest snia lata sup eo nõ recipitur appellatio. ⁊ est rõ q̃ est possessionis mo-

mẽtanee seu vtilitatis. vt. C. si de momen. pos. l. vnica. q̃d verũ intelligo. ⁊ ritez iuste pcessum fuerit i causa ⁊ deuẽtũ ad sniaz. al's non. imo recipiẽt appellatio. Et est rõ q̃ al's semp esset in potestate iudicis dare saisinã cũ vellet etiam iniuste.

¶ Aufre. Ꝓ'ariẽ de iure ciuili. a snia lata i possessorio siue sit recupãde siue sit retinẽde aut adipiscẽde nõ põt appellari. vt i palle. l. vnica. vbi Ly. Bal. Bar. Saly. Joan. fa. ⁊ doc. idẽ Bar. in. l. ij. ff. de ap. reci. ad idẽ. ij. q. vj. sunt quoꝝ. ꝟsi. de possessiõe. ⁊ ibi gl. ⁊ Archi. ⁊ in Specu. de app. §. ij. ꝟsi. vj. ⁊ de libel. cõcep. §. j. ꝟsi. xxvj. p Bart. in. l. ij. C. de epi. audien. q̃d intellige. nisi cõstaret de euidenti iniusticia fm Bar. in prealleg. l. ij. ⁊ l. fi. ff. de app. Bal. in prealle. l. vnica. gl. ⁊ doc. in. c. ex questione. de resti. spo. de hoc vide latius q̃ scripsi in additiõe. ij. capelle. q. ccccc. vbi iuenies pl'es alios casꝰ fallẽtie.

¶ Item q̃ ante sententiam a grauamine irreparabili in diffinitiua potest appellari. ergo multo fortius post. ita dictũ fuit in parlamẽto anno. xxix. p dño Johãne de marchone. cõtra Ꝓateriũ de galario. al's de calciata.

¶ Item idem esset in quocunq̃ casu in quo prohibitum esset appellare vel a iure vel a principe.

¶ Aufrerij. De primo videtur latissime per Specu. ti. de appellationibus §. in quibus per totũ. Et quid operetur remotio appellatiõis facta in rescripto per principem. vi de per Ant. Sicu. ⁊ prepo. in. c. pastoralis. ⁊ c. vt debitus. eo. ti. ⁊ presertim in dicto. c. pastoralis. ⁊ inter alios effectus est vnus q̃ iudex a quo nõ tenetur appellationi deferre vnde talis appellatio nõ suspẽdit iurisditionẽ iudicis a quo. Põt ergo anteq̃ appellatio recipiatur a superiore suã sniam executioni mãdare vt colligit. in. c. pastoralis §. preterea. de offi. deleg. ⁊ a deo predicta procedunt. vt dicit abbas: ⁊ post eum Sicul. in al leg. c. pastoralis. de appel. Nam communiter sequunt̃ doct. q̃ iudex dat⁹ cũ clausula appellatione remota potest excommunicare verbaliter appellantem ab eo ex quo'l la' appellatio a iure. non approbatur quia nõ habuit suspendere iurisditionẽ iudicis. Alius est effect⁹ respectu reuocatiõis a rẽtatoꝝ post appellationem.

¶ Nam taliter attentata reuocabuntur per viam attentati. idest nullitatis. quoniam ex quo non erat suspensa iurisditio iudicis per talem appellationẽ tenuerũt gesta. licet per superiorem possunt reuocari potius per viam querele q̃ per viam nullitatis.

¶ Item in patria consuetudinaria a qua cunq̃ sententia super possessorio lata recipitur appellatio in curia. Et idem est de iure canonico siue diffinitiua sit siue interlocutoria. vt voluit gl. ij. q. vj. sunt quoꝝ. ver. de possessione. pro quo glos. iuncto. tex. in. c. cum ad sedem. de resti. spo. fm intellectum Hostien. Joan. and. ⁊ doc. ⁊ in cle. vnica. de sequestra. pos. ⁊ fruc.

¶ An qui appellauit ad curiam omisso medio remitti debeat.

Vbi quis appellauit ab hominibus alicuius paris qui sup se habẽt ĩ dicta curia dicti pares homines iudicantes qui dicuntur franci si pars appellata ⁊ pars francie se remitti petãt super dicta causa ad homines immediate iudicãtes audientur. Ita dictum fuit per curiam in parlamẽto anno. xxvj. p comitissa attrebateñ. ⁊ schabinos de bechinia cõtra quosdã homines dicte comitisse. Et hoc idẽ obseruari vidi in reginis viduis cum ab eoꝝ bailliuo vel cõmissario appellatur ad curiam. Nam fit remissio ad dies magnos ipsaꝝ. ita vidi pronunciari in parlamento anno. xxv. p regina Johãna vxore regis Philippi cõtra Johãnẽ ⁊ Hugonẽ de aruns. Sed forte hoc fuit ppter eius priuilegiũ. idẽ vidi pnũciari p duce Britanie. contra dñm Fanayon. in parlamento anno. xxvij.

¶ Aufre. Q̃d nõ appellet̃ omisso medio ad curiã phibetur per ordinatiões Johãnis. j. Karoli. vj. ⁊ Karoli. vij.

¶ Item in patria iuris scripti. idẽ esset q̃ in principio huius tituli. sed non vidi casum accidere. Sed bene consonat. l. imperatores. ff. de appella.

¶ Aufre. Ubi tex. q appellatio omisso medio scīter facta ad imperatorē valet. Sed habetur ac si ad debitū iudicē fuisset appellatū. Nā ad eū remittitur appellatio: secus est ī papa qz ad eū appellare pōt omisso medio. ij. q. vj. c. ad romanā. gl. z doc. in. c. dilecti. de ap. z in. c. romana. ff. curiā. e. ti. li. vj. Qd tamē hodie correctum est per cōsilium Basilien. in decreto de causis. vbi etiā statutū est q ante diffinitiuā nō possit appellari nisi esset grauamen irreparabile. qd facit ad ea que dicta fuere in ti. preceden. si appelletur omisso medio ad superiorē si scīter de iure ciuili nulla est appellatio secus si per errorē. l. j. §. plane. ff. eo. titu. Sed de iure canonico valet si nō apponat. vt in palle. c. dilecti. cū gl. Jo. de imol. in dicto §. plane. qui subdit verū esse. Si appellet ad parem vel maiorē. sed si ad minorē ꝛz p errorē appellatio est nulla etiā si nō opponatur.

¶ Itē oēs cause appellationū sup cōdēnationibus factis regi que excedūt quinquaginta libras monete curren. in patria habent in hac curia terminari z alij committi non debent.

¶ Itē in patria iuris scripti p curiā non cōsueuit cōcedi adiornamētū ad parlamētū. Sed cōmittūtur alicui in partib⁹. sed in causis secūdaꝫ appellationū sic.

¶ Aufre. Hodie istud nō seruat neq cause appelli a seneschalis bailliuis neq ppositis curie immediate subiectis emisse cōmittunt licet olim aliter obseruaretur.

¶ An appellans aliqua de nouo proponens in causa appellationis audiri debeat.

I ps appellās a snia lata in patria iuris scripti vult in ea aliqd de nouo pponere vel als dicat se in causa principali aliqua pposuisse z nō pbasse z ea nūc pbare velle audiet. dū tamē dependētia sint opinio ppositus z conat⁹ suos nō fecerit in causa principali.

¶ Aufre. Qd intellige qn appellatum est a snia diffinitiua. vt in. l. p hāc. C. de tēpo. appel. z no. in. c. cū iohānes. de fide instru. i. c. fraternitatis. de testi. z in cle. ij. eo. ti. Secꝰ aūt in interlocutoria qz pcess⁹ iudicis a quo plariter non poterit ipūgnari ex nouis aut de nouo pponēdis causis: nec etiā iustificari. vt in cle. appellāti. de app. l. ait ptor. z ibi Bar. ff. de app. recī. l. iij. z. l. arbiter. ff. q satis. cog. Bal. in addi. Specu. ti. de app. §. si. iudex si pnūciat. qd verum est nisi interlocutoria esset lata cōtra absentē dicta. l. ait pretor. vel nisi iudex noluerit audire pbatiōes z allegatiōes appellātiū. ab interlocutoria dicta. l. ait pretor. §. qd tamen. z not. in. c. interposita. de ap. aut nisi talis foret interlocutoria. qd nō posset ī diffinitiua reparari. vt not. doc. in alle. l. p hāc. vel nisi interlocutoria vim haberet diffinitiue qz tūc appellatio iustificari pōt etiā ex alijs causis q̄ exprimis. Rota decī. cccxciij. Cy. in alle. l. p hanc. iij. q. z Ludo. ro. in singulari. §. si. appellatio.

¶ Ita dictum fuit per curiam in parlamento anno. xxvij. cōtra procuratorem regium per quodam alio.

¶ Itē si appellans de terra cōsuetudinaria velit aliqua pponere extra pcessuz sup principali negocio habitū p que dicit sentētiam nullā vel falsam audiet sed cōtēta sint in eodē pcessu nō audietur.

¶ Itē si coā primo iudice appellationuz ad quē appellatuz fuerit cause quare primū iudicē prauū vel falsum. dici poterat p appellātē pposite nō fuerint. Et ideo p dictū primū iudicē predictū iudiciū fuerit cōfirmatū z ab ipo fuerit ad pnītem curiā appellatū. Et dictas causas nūc in parlamēto pponere velit nō audiet in casu vbi appellās coā primo iudice appellationū fuerit presens vel eius pcurator instruct⁹ Et hoc vbi ptes sunt de patria cōsuetudinaria secus si sint de patria iuris scripti. sicut supradictum est.

¶ Item vbi apellās sigillauit vel sigillari fecit pcessum habitū coā iudice a quo appellauit si aliqua pponere vellet nō audiret. Sed pcessus recipietur p curiam ad sciēdum. si bene vel male fuerit appellatum z pcessus sic cōsueuerint sigillari in bailliuia viromādie z bailliua ambianen. als si nō sic sigillauerit vel si inuictus aut cōparēs dicat se sigillasse audiet. Et hoc obseruatur in iudicibus qui emendas nō soluunt in alijs vero non.

¶ Item sciendū est q pcessu facto p iudicē a quo appellatū est q soluit emēdā si sit de patria ꝛsuetudinaria nō adhibet fides si appellās ꝛtradicat: sz hētur totus suspect⁹ etiā si sit fact⁹ añ appellationē qz videt mirabile et ē rō: qz dict⁹ iudex dz facere bonū suū iudicatū. z iō adiornat defensur⁹ suū iudicatū: sz ꝛtrariū ē ī pcessu facto ī patria iuris scripti: et ē rō: qz ī prio casu hēret soluere emēdā. z ideo ei⁹ facta suspecta reputantur: qd non est in scdo.

¶ Aufre. Pro prio fa. qd dicit Anto. in. c. cū ad sedē de rest. spoli. pe. col. z in. c. ī pntia de pba. vbi dicit eē cō. opi. legistaꝫ. q non credat iudici ī forma testi. pducti. coā alio iudice: qz psumit velle tueri gesta a se. sed ei tūc credit. cū sint plures. z attestant de gest⁹ coā se. ab alijs in qb⁹ nō sequit laus vel vituperiū eoꝫ. vñ Bal. in margarita. §. iudex §. ñ. vij. dz q stat pcessui iudicis z notarij. ad qd Jnno. i. c. qm ꝛtra de pb. vide gl. cy. Bal. Salice. z doct. in. l. ne ī arbi. C. d arbi.

¶ Itē vbi appellās est de patria iurꝭ scripti z ī sua appellatiōe ad fortificādū eam aliqua grauamina asseruit in scriptis nō solū ex illis poterit iustificare suā appellationem: sz etiā ex alijs qbuscūq. Et idem esset in patria consuetudinaria.

¶ Aufre. Istud videt itelligēdū de appellatiōe a diffinitiua: qz secus est ī interloquutoria. vt ī cle. appellāti. de appellatiōib⁹: vt dictū est. s. in prin. ti. Qd verū est nisi in casibus ibidē positis. z alijs simlib⁹ vbi. s. positis de qbus in. c. interposita. de app.

¶ An appellans vel iudex teneatur soluere emendam vel non.

Qm appellat a snia lata in patria iuris scripti. z p curiā pnūciat bñ iudicatū z male appellatum. appellās nullā dz emendā.

¶ Aufre. Hodie ex ordiatione karoli septimi facta. M. cccxlvij. sunt certi casus in qb⁹ appellātes in curia plamēti Tholose ꝛsueuerūt in emendā cōdēnari. z etiā iudex.

¶ Sed secus si sic pnūciaretur z snia eēt lata in patria consuetudinaria qua compelleretur ad soluēdum regi. lx. libras parisienses pro emenda.

¶ Aufre. De iure ciuili temerarie appellās punit varijs penis: qz aut appellatio: sua nō fuerit recepta. z tūc temere appellās: z psequens admittit cām: z efficit infamis. l. a p cōsulib⁹. C. de appellationib⁹: aut appellat tpe nō debito: puta qz a certa executiōe vult appellare: z tūc punit pena. l. ab executore. C. quoꝫ app. nō recipi sz pena q̄nquagita libraru aur. qñq tñ sunt solū viginti. vt. l. quisquis. C. eo. ti. q̄ est canonisata. ij. q. vj. §. si q̄s ausus. Aut alio mō temere appellat. z tūc punit in expen. l. era. §. nec temere. C. eo. ti. ita Bar. in dicta. l. a pcōsulib⁹: sz de iure canonico. dic q aut temere appellat. sz qz indebito tpe: puta ab executiōe z tūc punit in expen. vt tenet specu. in ti. de app. §. nunc dicendū. circa principiū. p quo facit. c. reprehensibilis. eo. ti. qñq tñ iudex posset addere alia penā si sibi videret. c. frequēs. in arg. de resti. spo. li. vj. c. qm frequēter in fi. vt lite nō ptestate. aut appellat teme. ī p ptumatia et tūc si est calūnia psumpta nō punit nisi respectu expen. c. finē litib⁹ a fortiori de do. et cōtu. c. j. §. pbatur p locū a spāl. de elect. li. vj. Si vo cōmittitur eudēs calūnia nō aūt est psumpta. Et tūc cū calūniari sit delictū toto tit. de calum. z delicta nō debeāt remanere impunita. c. vt fame de senten. excō. iō talis appellās vltra expen. punit alia pēa arbitrio iudicis. ita sicu. z ppo. i. c. ij. d app. p tex. i. c. cū pati. eo. ti. fm vnū intellectū. et ita fuit ordinatū p karolū. vij. vt supraḋ. est.

¶ Itē vbi pnūciaret bñ appellatū z male iudicatū si iudices sint patrie iuris scripti a qbus est appellatū nullā debēt emēdam. siue sint iudices regij siue alterius.

¶ Aufre. Nisi ī casib⁹ ꝛteñ. ī ordinationib⁹ karoli septimi fcā sic pdictū ē. M. cccxlvij.

¶ Secus si sunt patrie consuetudinarie qz tūc iudices regij bailliui: vel pp positi nullā dñt emēdam: sz secus in alijs iudicibus q̄ regijs sicut sunt boies iudicañ. in aliqua curia q soluūt emēdā. Et si pnunciaret cōtra: scz bñ iudicatū ipi appellañ. si sint bailliuie alteri⁹ q̄ regis dñt. lx. lib. si sint boies iudicantes debēt eis emēda iuxta locoꝫ cōsuetudinē regni frācie generalem nō est certa determinatio emēde iudicib⁹ regijs nulla soluit emēda in casu pcd. illis q in casu cōuerso nullā soluerēt emendā: sz regi soluitur emenda.

¶ Item vbi appellatio est emissa a patria cōsuetudinaria ad hāc curiā z pnūciatur

Национальная академия наук Беларуси
Институт мировой литературы имени Максима Горького

in parte bene iudicatũ ⁊ in parte male iudicatum: appellans non debet emendã.

¶ Aufre. Hoc eñ casu appellãs nõ cõdemnat in expeñ. ꝫ fit hincide cõpẽsatio expeñ. ar. c. cũ Iohãnes de fide instru. vbi iudex q̃ in vno ꝓfirmat sniam. ⁊ in alio ifirmat nõ ꝓdẽnat in expeñ. vide Bar. in auctẽ. hodie. C. d iudi. specu. in ti. de expeñ. §. nũc videdũ. circa finem. Inno. ⁊ doct. in. c. finem. de do. et contu. sicul. in. c. j. de plus peti.

¶ Item vbi appellãs nõ impetrauit adiornamentũ vel si impetrauit nõ tñ est executiuũ nõ tenet emẽdare curie. ꝫ iudicia quo appellauerit. Et ita dictũ fuit in parlamento anno. xxvij. contra Iohannem botiferrariũ in cã scabinoꝝ cathalaneñ.

¶ Itẽ si aliqs subiectus alicui dño tpali habẽti altã ⁊ bassam iurisditionẽ ⁊ sub eo cubãs ⁊ leuãs citatꝰ fuerit coram aliquo iudice regio: ⁊ sup aliq̃ ꝑsonali actiõe ad instãtiã alicuiꝰ ⁊ citatꝰ vna cum dño petierit cãm pred. dño remitti. Et iõ qꝰ iudex pnũciauerit pred. remissionẽ nõ esse fiẽdã predicto dño a quo subiectꝰ appellauerit ad plamẽtũ et adiornamẽtũ i dicta cã ipetrauerit legitime se ad diẽ pñtatiõis dictꝰ appellãs i dcã cã se nõ pñtauerit: ꝫ subiectꝰ pñtauit se reputabit ipe subiectꝰ nõ appellans sine emenda. iõꝫ cã principalis retinebitur i curia dñi defectu hoc operãte.

¶ Aufre. Et que sit rõ dic. vt. §. tit. de psen. fa. §. item si aliquis subiectus.

¶ De modo proponendi causam appellationis in curia.

Liendũ q̃ vbi aliqs aduocatus bꝫ aliquã cãm appellatiõis ꝓponere in curia quam videt iuuari posse ꝑtextu ꝓsuetudinis vtpote: qꝰ pcessus ẽ in cã pncipali cõtra ꝓsuetudines si snia lata sit in patria cõsuetudinaria sic dicere dꝫ ad illũ finẽ q̃ talis snia p talẽ lata dicat ⁊ pnuncietur nulla. Et si aliqua sit q̃ sit prauа. ⁊ falsa. ⁊ q̃ talis p iudicẽ curie pronũcietur. ecce qd ego volo proponere: ⁊ pro euidẽtia cause mee suppono quasdã consuetudines quas pars mea mihi dedit intelligere esse in pr̃ia vbi pcessus dicte cause factꝰ extitit. ⁊ dicta snia lata. ⁊ eo facto dꝫ eas seriatiꝫ proponere put ipis se iuuare intẽdit. Et cũ eos proposuerit dꝫ sic dicere his presuppositis venio ad meã cãm appellatiõis: ⁊ ad factũ meũ qõ est tale ⁊ dꝫ processum seriatim recitare. vt euenit et ipo recitato dꝫ dicere rõnes ꝑ quas dicit pcessum: ⁊ snias fore nullas. Et post rõnes q̃ si aliqua eẽt: hec esset praua ⁊ iniqua snia. vel iniusta qbꝰ pactis sic dꝫ cõcludere: si pars talis cõfiteat factũ meum et ea q̃ proposui fore vera. ego dico q̃ per vos dños meos dꝫ pnũciari sniam fore nullã. ⁊ si aliqua sit ipam ⁊c. vt. §. idcirco bene appellatũ. ⁊ male iudicatũ. ⁊ si sit talis iudex q̃ de emẽda teneat dictũ iudicẽ in emẽda parti ⁊ regi necnõ i expeñ. cõdẽnari. ⁊ ita regro fieri p vos dños meos. si vero negauerit offero me pbaturũ q̃ mihi sufficient de predictis ad fines supraõ.

¶ Aufre. Quod de iure pcedat libellꝰ dico sententiã nullã. Et si qua sit iniustã vide in iure. et concor. p me alle. in ti. de appell. §. j. §. Et casus in quibus sententia nulla iudicatur. vide singulariter enumeratos ꝑ preposi. in. c. dilecti. de appel.

¶ Itẽ si appellatũ sit a defectu iuris tm̃ vel ob defectũ ⁊ ꝓpter aliqua grauamina sic dicat ad illũ finẽ q̃ vobis dñis talibꝰ appareat talẽ dñm tali eiꝰ vasallo vel subiecto ꝫ supponat sufficiẽter defecisse i iure ⁊ ipm grauasse indebite: ⁊ iniuste. ⁊ grauamẽ ⁊ iniuriã eidẽ intulisse. ⁊ q̃ ob hoc pnunciet dictũ dñm dictũ feudũ vel subiectionis ius qõ in eo habebat amisisse. vel amittere debere. ⁊ ipm applicari dño nostro regi: ⁊ q̃ p vos ⁊ iudiciũ vestre curie ad hoc cõdẽnet. ⁊ q̃ talis occasione pmissoꝝ pro octõ feudo dꝫ ire ad fidẽ ⁊ homagiũ regis vel ad subiectionẽ. ⁊ ipm fore exẽptũ a iurisditiõe dñi ipsius. ⁊ q̃ dictus talis condẽnetur eidẽ ad reuocandũ grauamina necnõ: ⁊ in tali sũma ꝑ dictis iniurijs: ⁊ grauaminibꝰ ⁊ in expeñ. factis et fiẽdis in prosequutiõe pñtis cause ⁊c.

Postea debet proponere factũ suũ: quo facto dꝫ dicere quas iniurias dictꝰ talis statiꝫ reuocauit ad aĩm suũ: ⁊ adhuc reuocat ⁊ nollet ⁊c. vt in cõclusione iuris. ⁊ per hoc ꝓcludere iuxta petitionẽ ꝑ ipm factã et superius insertam fin q̃ dictum est in alia conclusione superius habita.

¶ Itẽ sciẽdũ q̃ si talis appellatio eẽt iiusta ꝑ curiã nõ ꝛciperet nisi debite reqsitiones pcessissent regrunt eñ tres. ⁊ quarta ex habũdãti ꝑ diuersos dies. ⁊ horas ⁊ q̃ de his possit docere.

¶ Aufre. Vide hic que scripsi. §. in ti. quoꝝ appe. non recipi. §. item a defectu iur.

¶ Itẽ vbi in causa appellatõis a defectu iuris emisse pronũciaret dictũ dñm defecisse in iure. ⁊ idcirco dictũ talẽ bñ appellasse dictꝰ priuari dꝫ ꝑ arrestũ curie. ⁊ de stilo ipiꝰ hõmagio quo tenebat. vel subiectiõe. ⁊ hec regi dꝫ applicari ⁊ ꝑ hoc fa. i. l. feudo. qd sit inuesti. ⁊ q̃ sit cã. c. j. cũ gl. sua ⁊ insti. de his qui sũt sui vel alie. iur. §. fi.

¶ Aufre. Et ibi ꝑ Io. fa. ꝑ Bal. in. c. fi. iiij. colũ. de phibi. feu. alle. ꝑ Frede. et spe. ti. de offi. om. iudi. §. ij. ꝓsi. item imploratur: ⁊ de censi. §. ij. versi. sepe. ⁊ seq.

¶ Ita dictum fuit ꝑ arrestum curie Contra comitissam attrebateñ. pro dña de auri. sorore domini de perniquinaco.

¶ Itẽ qñ ꝓtra appellãtẽ pnũciat dñs lucratur feudũ vel ea q̃ sub sua iurisditione possidet. ¶ Sꝫ q̃re vassallꝰ nõ lucrat feudũ vel alia. ⁊ nõ rex vt dñs facit i prio casu dico q̃ iõ qꝰ inferior nõ bꝫ ius ꝓfiscañ.

¶ Item in mõ proponẽdi. ⁊ concludendi pro appellato potes sumere aduisamentum ex his que dixi pro appellante: quia nõ oportet nisi recipere contrarias cõclusiones earũ quas dixi pro appellante.

¶ Item sciẽdum est q̃ oportet fm qõ volunt qdam de stilo huius curie appellationes oẽs rõnes ⁊ defensiões sibi cõpeteñ. simul ⁊ semel. ⁊ consequutiue ꝓponere ꝫ tendãt ad diuersos fines: sub ꝑtestatione de petẽdo ius sup primo propositis. ⁊ q̃ nõ intẽdit recedere a dicto iure reqsito ꝑ dicẽda als simul vna vice non proponat: qꝰ si postea aliqd vellet proponere nõ audiretur. Si autẽ vellet dicere q̃ appellãs non debet reputari appellãs: nec eius appellatio recipi nisi ꝓponat rationes: et ea que possunt seruire ad illum finem. Etnihilominus ea que faciunt ad finem nullitatis vel falsitatis possunt ꝓponere sub ꝑtestatione si pronunciaretur eum appellãtem recipi debere. Sed iste stilus ꝓponitur minus eundem prout mihi videt: qꝰ si appellans velit dicere q̃ causa appellationis non debet in presenti curia ventilari. Et ad hoc fines proponat rõnes suas licet nullas alias proponat defensiones dumtamen faciat retenutam super alijs licet super propositis ius reddatur cõtra ipsum nihilominus admittetur ipe post modũ ad proponendũ defensiões suas.

¶ Item idem esset vbi quis proponeret rationes iuris ad finẽ q̃ non debeat p curiam appellãs reputari: ⁊ sunt bone ⁊ efficaces: quia licꝫ ad finem aliũ nihil proponat dumtamẽ faciat retenutam. vt dictũ est: licet postea reddatur ius contra ipsuꝫ sup propositis nihilominꝰ tamen admittetur postea ad proponendũ ad finẽ q̃ pnũcietur male appellatũ. ⁊ bñ iudicatum Sꝫ tunc dictus stilus esset verus nisi appellatus aliqõ proponeret factum qõ in patria ꝑbari oporteret. ⁊ ad finẽ q̃ vt appellans recipi non deberet: quia tũc oportet ipum omnes alias causas proponere tendẽtes ad finem nullitatis et falsitatis vel iniquitatis. ⁊ nisi ita faceret: ad ipas proponẽdũ vlterius nõ admitteretur. Et est rõ: quia tunc ꝑsumitur q̃ pmissa maliciose: ⁊ causa diffugij proposuerit.

¶ Item vbi appellatũ est ad curiã: ideo quia iudex coram quo aliqua actio personalis erat mota reum noluit dimittere domino suo sub quo se dicebat habere domicilium. ⁊ ꝑtes cadũt in factis ꝓtrarijs sup causa appellationis in curia: curia interim cognoscet de causa pncipali tanq̃ superior ne iterim domire habeat. Et si qs dicat ad quid prosequetur causam appellatiõis dico q̃ propt emẽdã. ita dictũ

fuit in parlamēto anno.xxv.Ꝯ dñz brunū de clauerijs pro dño R. de via in causa appellationis in qua ipse petebat remitti ad curiam domini de turre.

¶ Item si pronuncietur cōtra appellātē pronūciabitur q̄ dño nō noceat in silib⁹.

¶ Itē sciēdū est q̄ si dñs tpalis manum posuerit.i bonis alicui⁹ propter aliq̄s excessus q sibi iponunt ⁊ postea rōne eorūdē ipm ꝓdēnauit:⁊ iō ab ipo ad plamētū fuerit appellatū.⁊ inibi cām appellatiōis ponī fecerit eadēq̄ ꝓposita petat sibi bōa sua recredere p curiā pñtē tanq̄ manū supiorē.lz antedictā appellationē dicta manus posita fuisz i pmissis.Et iō dici posset nihil inouatū i pmissis Ꝯ appellātē pdictū Tñ dicta recredentia fiet p dictā curiam mō pmisso non plena declaratione.

¶ Aufre. Vide Pe. lac. in ti. de statu eorum titj. colū. dicit q̄ regales ⁊ barones ac eorū iudices min⁹ cito ponūt ad man⁹ curie seu res sup q̄b⁹ vertit ꝓtrouersia nō bñ ꝓsidera ta. ff. de vsufruct. l. eq̄ssimū. ⁊ insti. de interdict. §. ꝓmodū ⁊ C. de rei ven. l. fi. etiā nimis cito pfoluerit ⁊ sine iusta cā ad ꝓficiēdū iuētartū ō bonis alicui⁹ nō ispecta. l. C. qñ ⁊ q̄quar. ps. l. ti. §. nobiles. l. fi. ff. de requi. re. vi de no. per Bar. in. l. j. ff. eo. ti.

¶ Itē in cā appellatiōis vbi ptes sūt de pīia ꝓsuetudinaria nō pñt iter se ꝓtinuare nisi ꝓsentien. pcuratore regio vel de licētia curie. Et si faciūt cadūt in emendam.

¶ Aufre. Fa. in ar. c. q̄uis ⁊ c. prouida. de elect. lib. vj. vbi tex. q̄ ex quo appellatio est pñtata pape etiā si vtraq̄ ps ꝓsentierit non pñt ab appellatione recedere fa. ad hoc de postula. pla. c. bone. lo tj. ꝟsi. nec nocebat. et de offi. leg. c. licet in fi.

¶ Itē dictū fuit Ꝯ radulphū ō claromōte. ⁊ q̄ndā militē vocatū B. cui radulpho curia remisit emēdā ō gīa spāli rōe pauptatis. ⁊ minoris etatis. ⁊ eidē diē quandā breuē assignauit ad litigādū suā causam

¶ Itē actū fuit ⁊ ordinatū in curia ⁊ per arrestū curie pnūciatū q̄ appellās de terra ꝓsuetudinaria q suū adiornamētū impetrauit in debita forma eq̄ facere dz diligētiā suā cōtra eū p quo fuit lata snīa. vt ītimatio sibi fiat sicut cōtra iudicē. vt adiornet: al's parset hoc haberet vtilitatē q̄ snīa mādaret executioni. ⁊ hītatorē ville dichm̄. dedicauit cāz edicto q appellañ. a bailliuo īsule flādrie p quadā snīa lata per eū ꝓtra ipos p egidio. le camus ⁊ quodā alio socio lz p rescriptionē bailliui nō appareret q̄ ītimatū fuerit adiornamētū dicto appellato. attñ q̄ dict⁹ egidi⁹ nūciauit socio suo dicti hītatores ex negligētia sua fuere releuati Actū fuit i plamēto ānī xxvij. die sabbati post festū btē Katherine ꝟgis et p futuris casib⁹ debite regratū.

De cōmissariis ⁊ eorꝫ ptāte.

Commissarij dati i curia ad ingrēdū ⁊ referēdum curie p oīa ingrēdo ⁊ in officio ingsitiōis sequēt et seq debēt stilum curie plamēti a qua missi sunt dño loci illius in quo inquirunt. Qui stilus parlamenti talis est. vt sequitur.

¶ Aufre. Quod stilus curie sit sequendus in his que concernunt litis ordinationem vide. §. titu. de adior. §. j.

¶ Prio q̄ tales ꝓmissarij nō bñt ptātez iterloquēdi: cognoscēdi: pnūciādi. vel iudicādi: i aliquo: lz rōnes ptiū oīa ꝓposita corā ipis dñt ordinari ⁊ i scriptis eis tradi. ⁊ ea i facto ponere ⁊ reseruare sup hoc ptib⁹ ordinationē curie. Et iō caut⁹ aduocat⁹ dz sp ab eis petere. vt sup talib⁹ rōnib⁹ dicāt ius si possint ⁊ velit: al's q̄ sibi et pti sue reseruet sup his iudicium curie.

¶ Itē si vna vel alia de pdictis ptib⁹ appellet a dictis ꝓmissariis nihilominⁿ dñt pcedere vltra ad inq̄stā faciēdā ⁊ appellationē suā vel recusationē ponāt i sacco: et apire dñt articlos. ⁊ iūgere actori. vt eos asserat p iuramētū. ⁊ dñ eos asseruerit dzī iūgere reo q̄ dictis articulis rñdeat iuramēto medio. Et si rñdeat bñ est Si autē noluerit rñdere nō pñt ad hoc eū cōpellere: lz possunt habere pro responso. Sed si reus proponat aliquas rationes propter quas dicat eis respōdere nō teneri debēt eidem iniungere q̄ eas tradat in scriptis

et eas

et eas ponat i sacco ⁊ hoc nō obstante pcedere vltra ad inquestam suā faciendam ⁊ ipa facta curie remittere debent. Et si forte rōnes ꝓposite ex parte rei sint efficaces curia ꝓuidebit vel annullando quicquid factum est per cōmissarios. vel al's prout iustum sibi videbitur ⁊ forte ordinabit q̄ cōmissio pro vtroq̄z reuocetur.

¶ Item si alique rōnes per reum super premissis ꝓposite existant in facto curia tam super his q̄ super principali renouabit cōmissionem: nisi in casu vbi rōnes econtrario ꝓposite per reum essent preiudiciabiles principali cause: quia tunc solum renouaretur super ipsis commissio. Et postea facta inquesta ⁊ ea curie raportata ⁊ ad iudicandum recepta super principali cā curia ordinabit ꝓut sibi videbit.

¶ Itē cautela est q̄ ps rea habeat copiā de rōnibus quas tradit ꝓmissariis semp sub sigillo cōmissariorꝫ vel instrumēto publico vt si forte cōmissarij noluissent ob odiū vel al's i sacco posuisse. ipe possit eas tradere curie. Et si recusauerint dictas rationes recipere de pñtatiōe ⁊ requisitiōe faciat recipi instrumētū vel testes adhibeat.

¶ Item vbi datur cōmissari⁹ a curia ad diffiniendū siue sit terra iuris scripti siue cōsuetudinaria pōt causam alteri delegare vel vnū articulū vel totā causaz iuxta. c. super questionum de offi. deleg.

¶ Aufrerij. Cēsetur eñ esse delegat⁹ a principe cuius est priuilegiū vt possit subdelegare. vt in. c. pastoralis. i. c. qñ. e. ti. ⁊ i. c. cū causam. de ap. ⁊ in. l. a iudice. C. de iudicijs.

¶ Itē si cōmissarius datur a curia ad inquirēdū ⁊ raportādū curie nō pōt alteri cōmittere ⁊ est rō q̄ ei⁹ industria electa vī. ⁊ si ꝓmitteret nulla esset quicquid fieret p dictū ꝓmissariū. Et hoc verū nisi ꝓmissio cōtineret inquiras p te vel aliū: q̄ tūc possit sibi cōmissa cōmittere. vt valeret quicquid faceret subdelegatus.

¶ Aufrerij. Pro hoc vltimo facit quod dicitur de delegato ordinarij cū clausula ⁊ potestate subdelegādi q̄ pōt subdelegare. gl. in. c. to cui. de offi. deleg. lib. vj. Barto. in. l. more maiorū. ff. de iurij. om. iudi. Sicu. i. c. super questionū. §. porro. eo. titu. ⁊ in. c. cum bertholdus. viij. col. de re iud. Bal. ⁊ Saly. in. l. a iudice. C. de iudi. rota decl. cccl xxj. lz cōtrarium teneat Archi. in. c. q̄uis. de offi. dele. lib. vj. Jo. fa. in alle. l. a iudice. ⁊ plures alij relati p Frāciscum. in cle. vnica. de offi. dele. quoꝫ opi. ꝟm Pau. in alle. c. is cui. pōt intelligi in subdelegato principis. cum illa clausula. secus aūt in delegato ordinarij. de quo loquit Jo. an. ita dicit Sicu. in palle. §. porro. Pro hoc aūt q̄d dictū est. §. vt ꝓmissarius ad inquirendū ⁊ raportandū nō possit subdelegare eo q̄ ei⁹ industria. vī electa. fa. tex. in. l. fi. ff. de offi. dele. ⁊ in. c. is cui. eo. ti. lib. vj. Et hoc credere pcedere etiā de ptiū cōsensu: vt i alle. c. is cui. ꝟ. preterq̄. Verū tamē in dicto. c. cū bertholdus tenet Sicu. q̄ deputat⁹ ad receptionē ⁊ examinationē testiū p papam pōt alteri subdelegare: q̄ iudex. vt de hoc est tex. aptus. in dicta cle. vnica. c. de offi. deleg. itē rota decisi. cclxij. Si aūt esset deputatus ab inferiore poterit articulū nudum nō iurisdictionalē subdelegare: vt tenet gl. in palle. cle. vnica. ⁊ sentit Ant. in prealleg. c. cū bertholdus. vtputa postq̄z testes fuerit recepti q̄ nuda examinatio cōmittatur: q̄ iste articulus nō est iurisdictionalis. Nam die feriato fieri potest. vt tenet Specu. ti. de feriis. §. ij. ꝟ. sed quid si tūc receptio aūt testiū est articul⁹ iurisdictionalis vt ptz p gl. pal. Premissa credere pcederet ex cōmissiōe nō eliceret industria ꝓsone electa. al's secus vt q̄ dicatur cōfidētes de industria seu circūspectiōe tua ⁊c. Nā tūc nō poterit subrogare ⁊c. p tex. in palle c. fi. §. is oāc. ⁊ ibi Sicu. Vnū tamē menti teneas. q̄ i casu in quo pōt subrogare requirit q̄ prius sibi fuerit pñtata cōmissio q̄ ante pñtationē ī fax iudex nullam hz iurisdictionē. vt voluit gl. in simili de executor gratiax. in. c. tibi qui in verbo. ante. de rescrip. li. vj. Jo. an. in. c. cū plures. de offi. dele. eo. li. Archi i. c. is qui. de pcu. eo. li. voluit Bar. in. l. nullū. ff. de cōdi. ⁊ demō. Bal. in. l. ne quicq̄. §. vbi decretū. ff. de offi. pcōsulis. prepo. in. c. sup eo. de ap. titij. col. i prin. ⁊ rota decl. ccxlvj.

¶ Itē ꝓmissarij reprobatiōes testiū vel cōtra testes a ptib⁹ pductos hincinde recipiūt ⁊ in sacco ponere debēt si ptes eis tradāt ipas: lz vltra pcedere nō debēt.

¶ Itē quero nūquid curia sup pbationibus ꝓpositis corā ꝓmissariis ad inquirendū ⁊ raportādū interloquēdū debeat sequi stilū curie vel ius scriptū supposito

q̃ ptes ex cã sint de patria iuris scriptiuel
q̃suetudinaria. Et dic cã sũpserit exordiũ
in curia: tũc stilũ hz insequi si quidẽ in pa
tria vñ ptes sunt: cã moueret sz ex cã fuit
ad curiã euocata tũc insciptũ hz ĩsequi
si partes sint de patria iuris scripti. ⁊ ibi
incepta fuerit. Et si sint de terra cõsuetu
dinaria cõsuetudinem curiaꝫ insequetur.

¶ Aufre. Vide q̃ scripsi. s. ti. de ad lor. §. ⁊
latius p Sicul. in. c. qõ clericis. de fo. cõpe.

¶ Itẽ nũqd tales q̃missarij si receperint
reprobatiões testiũ a ptibus pductis sup
ipsis possint recipere testes: ⁊ intelligas
questionẽ de q̃missarijs curie qb⁹ pñs cu
ria scribit vt sup articulis a talib⁹ ptibus
traditis quos curia ipos mittit sub q̃tra
sigillo interclusis: ĩquirãt ⁊ inq̃stã pficiãt
⁊ cã pfectã curie pñti remittãt: ⁊ vĩ q̃ sic cũ
als inq̃sta pfecta nõ dicat nisi sup testiũ
reprobationib⁹ inquisitũ fuerit die q̃tra.
Primo qr sup certis articulis eis mãdat
inquiri: scz sup principalib⁹ qr a ptib⁹ erãt
in curia q̃cordati ⁊ fines mãdati sunt dili
gẽter obseruãdi. ff. mãda. l. diligẽter.

¶ Aufrerij. c. cũ dilecta de rescrip. ⁊. c. cui
de non sacerdotali. de preben. lib. vj. ⁊ fa. p
ar. a speciali. c. pñtium. de testi. eo. li.

¶ Itẽ qr diuerse sunt inq̃ste ⁊ sup reb⁹ di
uersis articulis fiẽde. ⁊ sic ꝺ inqrẽdo solũ
sup principalib⁹ articulis vĩ esse q̃missuz
⁊ inquiri debere. ⁊ q̃ dũ se debeãt fieri in
queste: ptz qr sicut articuli sup principali
habent p ptes vel p curiã q̃cordari ita et
articulis sup reprobationibus opz prius
p curiã iudicare q̃uis principales sint cõ
cordati. igr̃ sup articulis missis tm̃ inqui
ri debebit nõ sup aliis reprobatorijs qui
nec p curiã visi nec p eã iudicati fuerunt.
nec ob. q̃trariũ qr pfecta est pfectiõe pfe
ctionẽ ⁊ inquestã totius negocij. ⁊ de tali
tu loqueris quare non obstat.

¶ Itẽ qr ptes ad reprobãdũ testes non
sunt recipiẽde nisi tũc demũ cũ inq̃sta pfe
cta erit sup principalib⁹ articulis. nã als
si post aliquoꝫ testiũ reprobatiões facta
inquesta reciperẽtur testes sup principa-
li iterato haberet fieri alia inquesta super
reprobationibus testiũ vltimo pductoꝫ.

¶ Itẽ si ps pducit testes suos ⁊ alia ps
ꝺ quã pducti sũt velit aliquos ex ipis re
probare nõ si ps pducẽs dicat curie. ego
renuncio testibus pars aduersa vult re
probare audiat. ita dictũ fuit p pcurato
re regio ⁊ abbate mõtisfrigidi. ꝺ cõsules
burg. narbone. in parlamẽto anno. xxv.
Et ita obtinuit p dño duce Acquitanie

¶ Item posito q̃ cõmissarij haberẽt po
testatẽ iudicandi reprobatiões expedit q̃
nõ iudicẽt ne forte appellet ⁊ ob h̃ nego
ciũ magis ptelet. Sz qõ ĩ sequẽti plamẽ
to reprobatiões curie raportarent p iudi
cãdo. Nã vbi vna ps appellasset a iudicio
dato sup reprobationib⁹ opporteret liti
gare sup cã appellatiõis. Et si ptes eẽnt
in factis cõtrarijs duraret cã incidens p
duos vel plures annos. ⁊ interim cã ap
pellationis dormiret. Sed pone q̃ cõmis
sarij sunt dati ad inquirẽdũ ⁊ referendũ
tã sup principali q̃ sup reprobationib⁹
coã qb⁹ bincindetradũtur reprobatiões
nũquid sit vtilius ⁊ magis bonũ partib⁹
vt cõmissarij sup oĩb⁹ reprobationibus
receptis inquirãt q̃ si reprobatiões curie
mittant p iudicando. dico q̃ nõ. imo es
set periculũ pti cui⁹ testes reprobarẽtur
qã posset eẽ q̃ inquesta traderet ad vidẽ
dũ alicui ignorãti stilũ curie ⁊ crederet re
probatiões p curiã iudicatas ⁊ approba
tas ⁊ si aliq testes sufficiẽtes p reprobatio
nes legitimas reijcerent ⁊ rapportaret il
los sufficiẽt reprobatos cũ forte illa ĩsuf
ficiẽs reprobatio eẽt p ptẽ sufficiẽt pbata

¶ Itẽ hoc idẽ eẽt in alijs iudicib⁹ vt pri
us debeãt reprobatiões iudicari dic q̃ si
voluerint hoc optime facere possunt sed
vtili⁹ est q̃ sup oĩb⁹ inquirãt nisi forte ali
qua ptiũ ex hoc appellet ⁊ cãm habeat ex
hoc protelari. Sed sec⁹ in pñti curia qr
ab ipa nõ põt appellari. cũ ipa superiorem
nõ habeat.

¶ Aufrerij. Adde aliã rõnẽ qr nisi prius iu
dicaret p curiã reprobationes seperumero
qs ad pbãdũ admitteret qõ pbatũ nõ pro-

desset vt qr testes reprobati nihil deponunt
vel qr ex lĩis põt pcessus iudicari. Et ita se
penũero fieri vidi vt finis litib⁹ citt⁹ ĩponat
⁊ ptes a laboribꝫ ⁊ expeñ. supfluis releuent
ad p̃missa. fa. c. cum q̃tingat. de off. deleg. c.
finem. de do. ⁊ contu. ⁊. c. vt litigantes. de
offi. ordi. lib. vj.

¶ Itẽ q̃ si cõmissarij dati ad inqrenduz
⁊ reficiendũ de cõsensu partiũ mortui fue
rint ⁊ vna pars alia absente pcuret aliũ
loco mortui euocat nolens surrogari qõ
ipe faciet nullũ erit de off. dele. ĩ. c. ĩsinuãte
qõ vex est nisi alia ps ĩ eũ cõsentiat tacite
vel expresse vel nisi curia diceret in sua cõ
missione nõ obstãte q̃ tales de ptiũ con
sensu dati fuissent. qõ vix faceret.

¶ Item in casu predicto si ptes sunt pñ
tes in parlamẽto vel vna cõtumaciter ob
sit curia ordinat prout vult dando alios
vel cõpellẽdo primos vt vadãt sup cõmis
sione. Sed de facili tales cõmissarij p cu
riã reuocant ⁊ remittunt nisi cã recusatio
nis supuenerit de nouo vel aliq̃ de nouo
puenerit ad noticiã alicui⁹ ptiũ p̃dictoꝫ.

¶ Aufrerij. Ad qõ rex. in alle. c. insinuãte.
de offi. delega.

¶ Itẽ vbi q̃missio facta est p curiã ⁊ sub
certa forma nõ ẽ mutãda forma nisi cũ cã.

¶ Aufrerij. Intelligo p curiã qr nõ est du-
biũ q̃ si q̃missarij trãsgrediãt forma act⁹ ip
so iure null⁹ est. vt. s. dixi. au qõ gl. in cle. ij.
de iure patronatus. ⁊. l. platã. C. de sen.

¶ Itẽ dat q̃missariis p aliquẽ bailliuũ
ad inquirẽdũ ⁊ referẽdũ de q̃sensu ptiuz
si post reperiãtur aliqui defectus ĩ inque
sta si ppterea nõ possit iudicari ad supplẽ
dũ defectus hmõi q̃missarios alios quã
primos dare nõ põt. nisi de ptiũ cõsensu
faceret. Et si alios hẽ cõtingat vna ptiuz
remittẽte totũ quicquid fecerit annullabi
tur per curiam.

¶ Itẽ hoc idẽ esset vbi inquesta fiẽda cõ
missa esset de q̃sensu ptiũ: ⁊ in ea reperire
tur defectus quia ad supplendum hmõi
defectum cõmissarij deputarentur.

¶ De diligentijs faciẽdis
erga cõmissarios.

Primo q̃ro quo tpe hẽat
diligẽtia fieri coã q̃missa
rijs ad finẽ q̃ in sequenti
plamẽto renouet q̃missio
dic q̃ aut q̃missarij sũt da
ti a dñis camere maioris
vel inquestaꝫ vel alijs pri
mo casu requirendi sunt ante ingressum
parlamẽtũ ⁊ tpe tali q̃ ante dictũ princi
piũ poterit pfici inq̃sta. als si post igressũ
requisiti fuerint. lz tñ de tpe requisitionis
supeẽt vsq̃z ad dies bailliuie ad quos in
questa hz raportare q̃ posset perfici si po
tuisset ipi attẽdere nõ sufficit nec reneua
bit q̃missio. Et est rõ qr domũ habẽt esse
in principio plamẽti ⁊ eo incepto residere
in eodẽ. si aũt nõ fuerit dati ꝺ dictis dñis
tũc sufficit eos requiri post ingressum. dũ
tamẽ tm̃ supsit de tpe p pficiẽda inquesta
a tpe requisitiõis vsq̃z ad diẽ bailliuie ad
quã raportari dz qõ pfici possit ⁊ ptes ea
pfecta parassent sartiũculas suas ad ve
niẽdũ ad plamẽtũ. qõ verũ intelligo nisi
in casu vbi tales q̃missarij haberẽt eã ra
portare ad principiũ parlamẽti. Quo ca
su dic sicut dixi in primo casu.

¶ Aufrerij. Nã seda dilatio ad pbãdũ nõ
datur nisi ex cãi pedimenti. Innoc. in. c. i cau
sis. de testi. Bal. in marg. ff. dilatio. ff. li. iij.
⁊ Bal. in addi. Specu. ti. de pba. in prin.

¶ Itẽ q̃ro ad quã de dictis ptibus spe
ctat facere diligẽtiã de q̃missariis addu
cendis ad locũ vbi fieri dz inquesta dic q̃
ad actorẽ. ⁊ est rõ qr ipius interest causaz
accelerare. rei autem est fugere.

¶ Aufrerij. Fa. iiij. q. iiij. c. j. de do. ⁊ cõtu.
cap. vnico. lib. vj.

¶ Itẽ si actor sit vere negligẽs quid põt
reus petere in sequẽti plamẽto. dico q̃ pe
tere poterit se absolui a petitiõe actoꝫ. Et
hoc verũ vbi actor est pñs ⁊ cõstat de ne
gligentia sua. Si aũt est absens qr se nõ
pñtasset tũc ei cõcedit defectus ⁊ adiorna
mẽtũ ad vidẽdũ adiudicari vtilitatẽ dicti
defectus in sequẽti plamẽto adiudicabit
sibi talis. de quo dictũ est si petat q̃missio
nẽ renouari fatue ageret: qr tũc renouabit

p vtraq; pte ꝓmissio qr rei negligētia cōpēsaret cū negligentia actoris. vnde ea su premisso pmissa petere dz: dicēdo cū actor fuerit negligēs peto me ab eiꝰ petitiōe absoluiꝛ i casu ex dcā negligētia hac vtilita tē hīe nō possē peto ꝓmissionē renouari.

¶ Itē quid si actor adducit cōmissarios ad dictū locū ꝛ nō superfit de tpe nisi tantum q̃ inquesta p parte sua fieri possit ꝛ eius testes audiri: ꝛ reus petat a cōmissarijs. vt audiant testes suos vel tm̃ de suis nunqd reus dz audiri. ꝛ videt q̃ non: qꝛ non fuit diligēs in ipos adducēdo. cōtrarium videt: qꝛ auditores ꝛ cōmissarij sūt cōmunes ꝛ tertij: qꝛ reꝰ nihil habebat pbare nisi pbaret actor. Tñ in isto casu medietatē salarij ꝓmissarioꝝ tā peūdo q̃ p redeūdo dz soluer ꝛ sūptꝰ p q̃rēdo ipis.

¶ Aufre. Pro hoc hodie tex. in. c. statutum §. insuper de rescrip. li. vj.

¶ Item quid si commissarij ambo sint mortui vel vnus mortuꝰ fit: ꝛ tantū sit de tēpore qd inqueste pfici possint nūqd actor habet facere diligētiā suā petendo aliū seu alios loco mortui vel mortuorum surrogari dic q̃ aut dati erant de partiū consensu ꝛ tūc non: nisi in casu vbi posset pñs: ꝛ vellet ad hoc consentire. ꝛ sic surrogaretur: alꝭ non valeret qd agerēt vt ti. primo dictū fuit. Si vero nō erant dati de consensu partiū. ꝯ a curia vel alꝭ put cōiter fit tūc pt petere alios surrogari si velit: sed hoc non habet facere de necessitate. Et si non faciat imputabit ei ad negligentiā quod verū intelligo nisi in casu vbi esset perfecta inq̃sta ex parte rei. qꝛ contra ipm pſumeret q̃ de cā diffidat iō sup pmissis deberet facere diligētiā suaz.

¶ Item ꝛ hoc multo fortius dicere possem i reo si inquesta ex parte actoris sit cōpleta: tūc em̃ siue commissarij essent dati de ꝓsensu partiū siue non: reus teneret facere diligentiā suā: alꝭ poneret se in periculo amittendi causam suam.

¶ Item diligentia actoris pficit reo. vt in casu superius expresso quādo adducit commissarios ad locum.

¶ Itē qñ requisiuit commissarios vt p cederent in inquesta. ꝛ ipi respōderant q̃ non poterāt attēdere de toto tempore medio vsq; ad diem ad quā habent inquestam rapportare curie tūc reum aliquam diligentiam facere non oportet.

¶ Item vbi commissarij rñdent q̃ non possunt incōtinen̄. ad dictā inquestam faciendā ppter aliqd ipedimentū: tūc vna regsitio vel diligētia nō sufficeret vbi fatꝰ de tpe supeēt p ipa pficiēda fm qd supradictū est. Sz tūc scdo vel tertio vel etiam pluries regreret fm temporis distantiā.

¶ Item cōmissiones sunt renouande de parlamēto in parlamētū. ꝛ vbi partes sūt in cōmissione ꝛ alter a partiū venit cū diligentia in casu in quo si regreret si ex parte actoris. ꝛ alia ps: scz reus deficit sic q̃ se nō pñtauerit vel etiā pñtatus recessit: vel nō inuenit ad hostiū camere pars contumax ponit i defectu: ꝛ dat adiornamētū parti cōparen̄. ad sequens parlamētū ꝛ adiornat pars deficiēs visura adiudicari vtilitatē defectꝰ. dic vt §. de ꝓtu. ꝛ defect.

¶ Item sciendum est. q̃ cōmissarij sunt dati sup cā hic pēdente nō est nisi vna p ductio de vno parlamēto ad aliud. ꝛ interim partes totiēs quotiens eis placuerit possunt producere testes coram dictis cōmissarijs. Et commissio nedum semel ꝯ pluries renouabitur. dūtamē partes super his non fuerint negligen̄. nec per eas steterit quominꝰ auditio sit perfecta.

¶ Sequitur aduisamentū eorū que pars iuxta pcessum habeat facere coram dictis commissarijs.

PRimo dū cōmissarij volunt ire ad priam p iquesta facienda: actor sumat adiornatum cōtra partē ream sub sigillo ꝓmissarioꝝ ad certos diēs locū et in effectu ꝓtineat tales cōmissarij ꝛc. in tali causa

tali causa infrascripta tali bailliuo Salutem. litteras regias nos recepisse nouerit ꝯ sub his verbis ꝛc. Philippus in quarū auctoritate vobis mandamus quatinus dictas partes adiornetis in tali loco i domo talis vt tali die ꝛ sequen̄. compareāt coram nobis ad pcedendum in dicta causa iuxta tenorez nostre commissionis nec non omnes testes quos vtraq; partium predictarum vobis nominauerit ad perhibendum testimonium veritatis sup cōtentis in articulis dictarum partium.

¶ Item ad diem ꝛ locum pdictū compareñ. dictis partibus actor debet pſentare litteras commissiōis vna cum articulis. et petere ab ipis commissarijs. vt dictos articulos aperiant. et in dicta causa pcedant iuxta commissionem eisdē factā quo facto. ꝛ aptis dictis articulis: ꝛ medio iuramēto affirmatis: ꝛ ad ipos respōdendū de responsione petat sibi fieri copiam ad fines vt scire possit quid fuerit sibi de dictis articulis cōfessum. ꝛ super negatis testes producere possit cum sup cōfessarum ad probandum releuatus fuerit per confessionem partis aduerse.

¶ Item sup vno quoq; articulo pōt decem testes producere. et non plures ꝛ si super omnibus solū decem testes produxerit plures producere nō poterit sup eis vnde precauere debz q̃ sup vnoquoq; decem diuersos producat si pōt. Et hoc pficit quo ad duo primo ad id qd dictum est. Secundo ꝯ dicti testes producti sup primo articulo nihil deponant super illo potest esse q̃ alij decē testes sup sequēti articulo producti deponent sup primo et secundo. ꝛ valebit eorum testimonium licet non interrogati respondeant super primo vel deponant non pducti quia vel articuli erant connexi vel dependentes vnus ab alio vel ex eodem facto.

¶ Item precaueat actor vt anteq̃ suos testes producat super articulis negatis loquatur cum eisdem. ꝛ q̃ ipsis legat articulos super quibus vult ipsos producere. Et si videat q̃ sciant aliqd de contenin ipis tunc ipos producat super articulis sup quibus dicunt se aliquid scire super alijs autem nō. ne occupet sibi numerum testium supradictum.

¶ Aufre. Adde p hoc q̃ ponit specu. in ti. de aduoca. ꝛ in §. nūc tractemꝰ ¶. facto aūt. et per Bal. in. l. j. C. qui accu. nō poss.

¶ Itē precaueat si pars aduersa decē testes pducat vniformiter super oībꝰ suis articulis aut sup vno tm̃: et si sup omnibus ꝛ pōt velit aliquos pducere debet dicere cōmissarijs q̃ alios testes nō debēt recipere sup illis de stilo curie presentis ꝛ sup hoc petere ius dici: ꝛ si nō velint ius dicere remittere dñis parlamēti. Et si vltra vellēt producere ad ipsos recipiendū ptestet q̃ est cōtra cōsensum suū ꝛ q̃ propterea q̃ dicet vel faciet in dicta cā nō intēdit pmissis cōsentire nec ipsa approbare nec renūciare iuri petito sibi dici sup premissis. Et hāc requestā ꝛ ptestationez et ea q̃ super ipsis reseruabunt ponat in scriptis ꝛ in sacco poni faciat: ꝛ etiā sibi copiā fieri sub sigillis ꝓmissarioꝝ vel alꝭ faciat vt dictum est. §. ti. proximo.

¶ Item pcaueat actor ne pars aduersa ex aliquo acta suo possit aliqd instrumētum accipere.

¶ Aufre. Pro quo fa. posita p specu. tit. de aduo. §. nūc extranea. s ¶ si. caucat.

¶ Item cū pducet testes suos dicat ecce testes quos citari feci ad hāc diē ad pbandū ꝓtēta in articulis meis et ipos ad pbādū ea pduco. ꝛ peto eoꝝ recipi iuramenta: ꝛ per vos audiri ꝛ examinari ego dicerna super quo vel quibus volo ipos producere et examinari.

¶ Item precaueat cū pars pducet testes in ipsa pductiōe. ꝛ ante iuramēti receptionē si cognoscat ipos reprobare velle ꝛ verbo saltim pponere qd ad ipsoꝝ reprobationē probare vult ꝛ offerre ea tradere in scriptis. ꝛ ea incōtinenti tradere si pōt vel cū primū poterit se offerēdo pbaturū. Si aūt essent oēs vel aliq ignoti petere debet noia ꝛ cognoia ipsoꝝ sibi tradi. ꝛ locavñ

se dicũt esse vel domiciliũ habere: ⁊ inter iuramẽti receptionẽ. ⁊ examinationẽ dari vel concedi dilationem super hoc ad reprobandũ ipsos. vel reseruari sibi sup premissis ius per cõmissarium. vt eque bene post receptionem ⁊ examinationem ipoꝝ possit ipsos reprobare sicut ante. ⁊ super hoc petere sibi ius dici commissarij possint ⁊ velint: vel reseruari sibi dici p dños parlamenti. vt. s̃. dictum est.

¶ Itẽ si pars aduersa testes vestros nõ reprobet. vt dictum est. et post velit ipsos reprobare dicunt q̃ de stilo presentis curie ad hoc admitti non debet. cum ipsos ante non reprobauit vel saltem ante q̃ examinarentur. Et super hoc petatis vobis dici ius vt. s̃.

¶ Item precaueat. vt reprobatiões suas faciat et tradat. vt supradictum est nisi p commissarios fuisset eidem facta reseruatio: vt ipsos posset eque reprobare post examinationes sicut ante. Et hoc scripserit in processu.

¶ Item cautela est vt reprobationes in sacco poni faciat ad hoc. Nam cum curia videbit eas in sacco non iudicabit inquestam: sed iudicabit reprobationes sup eis dabit commissarios als procederet ad inquestam iudicandũ si forte hoc omissum esset in curia proponit: vel pnotarium in curia reagrauari.

¶ Item caueat q̃ si aliquem testem velit reprobare ratione alicuius criminis. vel alicuius actus infamis per eum commissi. ad hoc q̃ reprobatur de curie stilo sit recipiẽda oportebat ponere ipm super hoc cõuictum esse. ⁊ condemnatum vel cõfessum als non esset recipiendus.

¶ Aufre. Secũdũ leges nõ reppelletur qs a testimonio obiectu criminis nisi cõdẽnat⁹ sit ⁊ infamis effectus: sed aliter ꝑm canones: q̃ sufficit si ꝓbet criminosus. vt in. c. testimonium de testi. ⁊. c. super eo.

¶ Item de stilo curie huius si velit aliquem testem reprobare. vt quia est de raupis partis aduerse non est de recipienda nisi dicas vltra q̃ est commensalis. et ipsius familiaris ad potum. ⁊ ollam. ita dictuz fuit pro domino Anthonio prisoni contra sarnantes ⁊c.

¶ Qualiter habeant inquestam curie remittere ⁊ dicta testium debeant publicari.

I inquesta facta fuerit inter partes terre consuetudinarie. vel de rebus aut actibus terre predicti commissarij debẽt remittere inquestam causam sub sigillo eorum als si apertum est: non sigillatam anullaretur dicta inquesta et est ratio: quia inquesta in patria cõsuetudinaria non tabellionatur.

¶ Item q̃ nõ fit publicatio testiũ ne ps ipsa videre habet dictum ipoꝝ nisi in causis hereditariorum. et etiam quando actũ fuit actione reali ad petendũ aliquã rem. quia tunc fit copia ⁊ publicatio.

¶ Item si partes vel causa sint de terra iuris scripti debet mitti clausa sub ipsoꝝ sigillis maxime quia sic regullariter fieri mandatur: cum fiat in omni casu inquestarum publicatio sicut in lingua occitaua que iure scripto regitur: quia sunt per manum publicã cũ signi appositione visum est inquestas missas curie nõ sigillatas: sed apertas ⁊ tabellionatas. ⁊ signatas recipi vbi alia pars tantumdem habz penes se tabellionatum. ⁊ signatum. Et ita obtinui pro consulibus narbone cõtra vicecomites Narboneñ. ⁊ hoc ideo forte quia dicta inquesta facta fuerat per senescallum Carcassone iure ordinario. et mandatum ei fuerat ob causam. vt ipsam curie presenti remitteret. Et ideo publicata fuerat.

¶ Item si commissarius curie ad inquirendum et referendum inquestam fiat publicatio non esset facienda nisi in casu hereditatis. ⁊ actione reali vt. s̃. dictum est.

¶ Item in patria consuetudinaria extra villam parisius non fit publicatio inqueste alicuius: sed in castelleto parisius fit ciuilium ⁊ non criminalium.

¶ Item in patria iuris scripti fit publicatio inquestarũ. tam in causis ciuilibus: q̃ criminalibus exceptis certis locis senescallie petragoriceñ. ⁊ caturoceñ. qui non fuerunt ab antiquo de communitate tholosane.

¶ Item de stilo curie. expense commissarijs debentur pro eundo ⁊ redeundo. et alie communiter soluẽde. ⁊ faciende sunt vbi vtraq̃ partium habet facta confirmatiua que indigent probatione.

¶ Item vbi partes sunt in commissione vel auditione: ⁊ vna ipsarum citius compleuerit inquestam suam pro parte sua q̃ alia. ⁊ renunciauerit. ⁊ concluserit in causa: alia tamen non fuit negligentia quem eque bene compleuerit pro parte sua. ⁊ fecerit citari suos testes qui non venerunt: et ipsos poni fecerit in defectu. ⁊ super expeñ. in auditiõe fuerint communes: complebitur inquesta: etiam pro alia expeñ. communibus: non q̃ alia nullos testes producere velit. Sed secus esset si per negligentiã alterius partis hoc euenisset: q̃ tunc expeñ. suis solum esset complenda.

¶ Item si petat quis inquestam aliquã recipi videri: ⁊ iudicari tanq̃ perfectam. ⁊ pars aduersa contradicat dicens ipam non esse completam habebitur: quo ad eum qui eam dicit profectam pro completa. Ita q̃ alios testes vlterius producere non poterit: nec instrumenta nec alia. nec testes qui ex tunc producentur per partẽ aliam poterit reprobare ⁊ est ratio: quia ipsam quo ad se tenuit perfectam. sed p parte alia complebitur si reperiatur per curiam ipsam pro parte ipsius non esse completam. Et hoc est verum q̃ ille qui tenuit causam pro perfecta nihil vltra producere possit nisi retenutam ita fecerit: vt sequit. peto vt. s̃. facta retenuta q̃ ibi dicta inquesta facta per curiam non reperietur esse perfecta q̃ eque bene renouetur commissio ad meam vtilitatem sicut ad vtilitatem partis aduerse. quia tunc non est intentionis mee renunciare productioni testium vel aliorum que agenda incumbunt in causa.

¶ De feudis.

N casu vbi aliquis subiectus regis recusat aliquẽ recipere in fidem suã seu hommagium pro aliquo feudo quod ab ipo tenere cõsueuit littera iusticie cõcedi etiam in requestis est talis Karolus ⁊c. Tali bailliuo saliñ. talis nobis conquerendo monstrauit q̃ cum tale feudum moueri dicatur q̃ dictus conquerens ad ipsum pertinere dicat. Attamẽ dictus talis dictum conqueñ. in fidem suam. ⁊ hommagium recipere recusat indebite. ⁊ inuste idcirco per p̃sentes tibi precipimus. ⁊ mãdamus quatinus ad requisitionem dicti conqueñ. ad domicilium dicti talis vel vbi expediri videbis accedas. vt eius presentiam habere possis ad videndum requestam quam dictus talis dicto tali intendit facere super premissis. dictoq̃ tali ex parte nostra precipias. vt eundem conquerentem pro dicto feudo in fidem suam. ⁊ hõmagium recipiat. Si vero dictus talis ad premissa se opponat dicẽs se habere iustas causas. et rationes propter quas premissa facere non teneatur adiornes eum ad diem bailliuie tue nostri proximo futuri parlamẽti eorum dilectis ⁊ fidelib⁹ gẽtibus nostris nostrũ teneñ. pñs parlamentũ dictas cãs ppositurã. Et als cũ dicto tali sup p̃missis p cessurũ. vt fuerit rationis. cũ intimatione q̃ si dicta die nõ cõparuerit p̃dictuz conqueñ. p dicto feudo ad fidẽ nr̃am ⁊

homagium recipimus dictasq; gẽtes nostras .ita facere volumus.

¶ Itẽ est notãdũ q; si partes ad diẽ sibi assignatã in parlamento venerunt ⁊ dñs feudi causam petat remitti non fiet sibi remissio. Et est ratio: quia cõquerens nõ tenetur coram eo de predictis feudis litigare donec per ipsuz receptus fuerit pro ipso ad fidem ⁊ homagium. ⁊ si petat se remitti coram bailliuo sub quo dictũ feudũ est non fiet remissio. Sed oportebit euz in parlamento dictas causas pponere. vel allegare ⁊ terminabiť causa. Et est ratio quia bailliuus non posset ipsum recipere in fidem ⁊ homagium regis.

¶ Item cognito per curiã q; cause pposite per ipsuz fuerunt insufficientes ⁊ q; hijs non obstantibus eũdem recipere debet in fidem suam ⁊ hõmagium pro dicto feudo. Et post hanc cognitionem dictus conquerens petat se recipi. ⁊ dñs petat q; vasallus vadat ad locum. vnde dictũ feudum mouetur ibiq; paratum se esse offerat recipere eum: ad premissa non fiet remissio. Sed ipsum in parlamento tenetur recipere ad dictas fidem ⁊ hõmagiũ. Ita vidi pronũciari per arrestum curie in parlamento anno. ꝟꝟꝟ. pro comite Bleseñ. cõtra comitem Flandreñ.

¶ Item quod dixi verum esset nisi I casu vbi eo tunc q; dominus primo fuit requisitus per dictum conquerentem. sup premissis alius contra eius requestam se opposuisset dicens alium non debere recipi sed potius ius in dicto feudo habentem. Si enim dominus se obtulit ius facturũ partibus licet postea requiratur in presentia commissarij regis. Et sibi assignata fuerit dies n parlamento. nihilominus fiet remissio.

¶ Item quod dixi statim verum est nisi in causu vbi post primam requisitionem dño factam in presentia commissarij dñi regis: ⁊ dum fidem facit alius se opposuisset. Iam licet domin⁹ obtulerit se dictis partibus ius facturum. Et nihilominus adiornatus fuerit in parlamento ⁊ tũc ibi causam petat sibi remitti non fiet remissio sed vtraq; in parlamento decidetur propter suspitionẽ ne dominus dictũ opponentem falso supposuerit.

¶ Item de cõsuetudine generali francie successor extraneus qui nõ potest quoad saisinam allegare cõsuetudinem per quã mortuus saisit viuum nõ potest ingredi possessionem feudũ nisi per manum domini per receptionẽ ipsius ad fidem ⁊ hõmagium nec als contra dominũ posset se dicere saisitũ licet cõtra alios sit.

¶ Aufrerij. De huiusmodi consuetudine q; mortuus saisiat viuum. vide aliquid per Jo. fab. insti. de interdic. §. in summa. ⁊ §. retinẽdo. in. xlij. colum. ⁊ vide Bald. in. l. cum antiquoribus. C. de iure delibe.

¶ Item successor talis qui potest gaudere tali cõsuetudine. vt proximior ab intestato potest ingredi possessionem anteq; intret fidem ⁊ hõmagium domini ⁊ habet quadraginta dies ad deliberandum an iuret fidem ⁊ hõmagium p dicto feudo intra quos si nõ veniat nulla est pena Sed post dictum tempus dominus põt assignare manũ suam ad dictum feudũz propter defectum hominis. ⁊ ex tunc faciat fructus suos sed cũ vasallus veniet proferendo debitum dominus enim quã docũq; venieñ. etiam post decem annos tenetur recipere ⁊ restiturere dictũ feudũ.

¶ Aufrerij. Ad id quod dictum est supra vt faciat dominus fructus suos. vide not. per Sicu. in. c. j. de feu. circa fi.

¶ Item si vasallus teneat feudum sine domino idest anteq; sit receptus ad fidez ⁊ hõmagium suum nec si illas obtulit p premissis dominus si velit dictum feudũ teneat sine homine per tantum tempus per quantũ tempus vasallus illud tenuit sine domino. Et interim faciet fruct⁹ suos nec iterim tenetur eum recipere ad suam fidem ⁊ hõmagiũ pro dicto feudo nec ad hoc cõpelli põt per superiorem.

¶ Item de consuetudine predicta aliqs

non est sufficiens ad terram tenendam in feudum nisi habeat viginti annos completos. ⁊ vicesimum primum attigerit. et in sensiuis nisi habeat viginti quattuor annos completos. ⁊ vicesimum quintum attigerit. Et sic q; in primo casu non intret fidem: nec homagium alicuius. Sed ille qui habet bailliuium eius: et gubernationem qui interim faciat fruct⁹ suos in terra consuetudinaria: sed nõ in patria iuris scripti nisi esset patri: vel anus qui eum haberet in potestate sua.

¶ Item cõsuetudo per quam mortuus saisit viuum non habet locuz in successione ex testamento. sed ab intestato. Et hoc verum ⁊c. In casu vbi duo concurrerẽt simul in eiusdem persona.

¶ Aufre. Vide que scripsi. §. eo. titu. §. Item de cõsuetudine generali.

¶ Item si plures cõtendunt ratione successionis alicuius mortui: quia quilibet contendit se admitti ad fidem. ⁊ homagium dictorum a quibus feudũ mouentur que ipe tenebat si mortuus plura feuda ad diuersis dominijs mouentia habebat inter quos rex est vnus. tota causa pro alijs feudis ventilabitur in parlamẽto: licet modicum sit feudum quod a re/ge tenere debet: et idem si als de ipsi⁹ hereditate contenderent. ita dictum fuit p domino de clebreto in parlamento anno ꝟꝟꝟ. contra dominũ loci de vallãdra. qui de feudo suo de quo questio mouebatur cognitionez sibi remitti petebat cum in curia inter comitem armaignati. ⁊ aduersarios suos de hereditate vicecomitatui lomanbe contenderet ad finem recipiendi fidem. ⁊ hommagium pro feudis que dictus vicecomes tenebat.

¶ Item cum aliquis se offert regi pro intrando fidem. ⁊ hommagium pro aliquo feudo. ⁊ alius ei⁹ requeste se opposuerit offerendo ⁊c. et partes ipse per regem remisse fuerant ad parlamentum ad certaz diem super premissis: ⁊ vnus ipsorum se presentauerit per procuratorem generaliter fundatum ad litigandũ absq; eo q; eẽt sibi specialiť concessuz. vt possit petere per dictam curiam declarare dñm suum recipi debere pro dicto feudo in fidem. ⁊ hõmagium regis sufficit dicta fundatio dũ tamen dictus dominus sit presens: dum dicta causa litigabitur als non sufficeret ita dictum fuit pro comite armauban cõtra aduersarios suos.

¶ Item vbi plures contendunt ratione alicuius successionis quis recipi debeat ad fidem ⁊ homagium pro feudo quod dominus defunctus tenebat: ⁊ per diuersa testamenta veniunt: vtputa quidã ex testamento patris quidam ex testamẽto filij vltimo defuncti. Et qui per testamẽtum vltimo defuncti. contendit dicat se saisitum in dictis feudis. et ipsa tenuisse per aliquod tempus. ⁊ dicat se per gẽtes regis impediri per manum regis ibi appositam. ⁊ petit eam abinde amoueri: ⁊ se reduci in statu in quo prius erat: quo facto petit se admitti ad fidem. et hommagium: ⁊ pars alia dicat. illum nullum statum saisiue habuisse per mortem defuncti: tum quia nondum annus erat elapsⁿ: tum quia nõ fuit pro premissis receptus ad fidem ⁊ hommagium manus predicta erinde non remouebitur: nec ipse remittetur in dicto statu: sed partibus iniũgetur per curiam. q; vtraq; proponat que voluerit ad finem q; hommagium recipi debeat. ita dictum fuit in dicto parlamento. contra dictum comitem pro aduersarijs suis.

¶ Item vasallus alicuius intra in fidem et hommagium regis pro feudo quod ab ipso. vt a domino petere debebat: licet postea pronuncietur in parlamento ipsum reddere ad fidem ⁊ hommagium domini sui immediate nõ propter hoc poterit eũ dominus insequi ad finez q; dicto feudo priuari debeat: nec aliquod ius est eidem domino acquisitum: nec vassallo preiudicium generatum. ita dictum fuit per arrestum curie per os domini de sercomonte

primi presidēn.anno.xxvj. pro Colardo de chābona cōtra comitissam de rocello.

¶ Item aduocatio facta regi de aliquo feudo dat saisinam regi quo ad duo: primo vt capta de illo loco per aliquem qui dictum locū ab eo tenere dicebat debeant ressaisiri ad locū. Et q̄ cognitio litis mote inter predictas partes: scilicet inter illū qui se dicit dominum. ⁊ alium scilicet vassallum ad regē pertinere debeat: ita dictū fuit in parlamēto anno.xxvj.p comitissa de seissa contra dominum de merli.

¶ Item vbi manus regis fuit apposita in feudo alicuius aliqua de causa dominus immediatus non impediri. assumere feudum suum propter defectum hominis: vel alia iusta de causa iusticiare feudum suuz pretextu dicte manus. vt in vsi. feu. titu. de inuesti. de re. alie. facta. et que sit causa pri. bene. amit. coll. x. tamen propter honorem superioris: non debet hoc facere sine licentia regis que de facili obtinetur. Et ideo cum bailliuus viro mandie apposuisset manum regis ꝓpter quasdam emendas regi debitas in quodam feudo quod ab episcopo nonionensi tenebatur. ⁊ dictus episcopus assignasset ad eum manum suam propter defectum hominis per arrestum curie: dictum fuit q̄ priusq̄ feudum episcopo predicto restitueretur regi satisfaceret de dicta emenda ei emendaret regi: quia supra manum regis non petita licentia ipsum iusticiauerat: sed quitata fuit eidem emenda: quia ad bonam causaz fecerat hoc: quo facto daretur sibi potestas iusticiandi dictum feudum ⁊c.

¶ Quorum cognitio specialiter pertinet ad regem. et generaliter contra personas ecclesiasticas ꝓcedat.

Dortationis armorum cognitio contra quemcunq̄ iusticiabilem pertinet ad regem: licet dominus cuius talis subiectus est omnimodam iurisditionem habeat in terra sua. Et vbicunq̄ facta fuerit armorum portatio. maxime si publice cum multitudine gentium vel in itinerib⁹ publicis facta fuerit. Et ad nullum alium cognitio pertinet nisi ex priuilegio vel concessione regis hoc fuerit. Et est ratio. quia solus rex potest prohibere portare arma in toto regno suo. et solus concedere vsum armorum. vt in aucten. de ar. in princi. col.iiij. Et ideo ex quo rex solus prohibet portationem armorum solus offenditur: quare non est mirum si ipse solus habeat cognitionem.

¶ Aufre. Per Jo.fa.i.l.adictos. C. de epi. audi. et in li. feudo. titu. de pace tenen §. si clericus. Et ad id quod supradictum est q̄ armorum vsus sit interdictus. adde. l. j. C. vt armorum vsus inscio principe. interdictus sit lib.xj. et quod nota. in.c. clerici. de. vi. et ho. cle.

¶ Item et illorum que sunt in tali portatione armorum si non possent maleficia separari: sed si possent separari rex habet solum cognitionem portationis armorū et dominus in cuius terra talia fierent si omnimodam habeat iurisditionem armorū cognitionem habet. Et hoc patet per exemplum sequens dominus de purgarem. in terra comitis ronciaci cum armis commiserat incēdia vel apposuerat. Rex dicebat q̄ tam portationis armorū q̄ aliorū debebat habere cognitionē: dicebat comes q̄ oīs cognitio ad ipm ptinebat. cū ipe haberet oīmodā iurisditionem in tota terra sua: ⁊ sic portationis armorum. tamen aliorum cognitionem haberet cum separabilia essent dictuz fuit per arrestum curie q̄ solus rex in portatione armorum fuit offensus ratione cuius cognitio ad ipsum pertinebat aliorum autem ad comitem cū essent diuersa delicta.

¶ Aufrerij. Per Jaco. in titu. de conditio. ex lege. ⁊ Joan. fab. insti. de actio. §. quadrupli. iiij. colum.

¶ Dicit q̄ presides ⁊ alij regales de iure non debent cognoscere de portatione armorum facta. infra iurisditionem comitum ⁊ baronum quia portatio armorum habet in se penā capitalem. vt. C. ad liul. de. vi pu. l. qui cetu.

¶ Aufrerij. Et sic est de mero iperio. vt. ff. de iuri. om. iudi. l. imperium. nec debet principes iuris cuiusq̄ detrahere. vt. ff. de his q̄ sunt sui vel alie. iuris. l. si dominus. Que arma sunt prohibita deferri. vide singulariter per Prepo. de pace tenen §. si quis rusticus. ⁊ §. ad palatium per Ange. are. in trac. cri. in vsi. vno stoco ferratis.

¶ Item de factis contra vel supra manum regis. vel contra saluagardiam violēter: ⁊ cum armis rex solus habet cognitionem. Et si quis ad presentem curiam vocatus super hoc petierit se remitti ad iudicem vbi hec commissa dicuntur vel bailliuium regium non audietur. Sed cōpelletur ad respondendum. Ita dictum fuit per arrestum curie. pro domino de lōguo ponte. contra dominum Radulphū de claromonte.

¶ Item pro abbate de iardo. contra vicecomitem Tbonareñ.

¶ Item si episcopo vel alicui persone ecclesiastice imponeretur proxime dictū in curia non remitteretur super hoc ad iudicem suum ecclesiasticum. Sed compelleretur per captionem temporalitatis ad respondendum in presenti curia. Ita dictū fuit ꝓtra epos Baioceñ. ⁊ amiradēcheñ. in parlamento anno.xxiij.

¶ Aufrerij. Vide que scripsi in repetitione cle. j. de offi. ordi. in cle. vnica.

¶ Item nouitatis cause cognitio solum ad regem pertinet ⁊ solum in curia venti labitur. Et est ratio: quia emenda ascēdet ad saraginta libras. ⁊ bailliui de tanta ⁊ tali summa se intromittere nec̄z cognoscere. ideo in presenti curia habet ventilari ⁊ non alibi.

¶ Aufrerij. Sūt tamen in patria iuris scripti plures seneschali qui agnoscunt ⁊ concedūt litteras in casu saisine ⁊ nouitatis ex consuetudine que tribuit iurisditionem. vt patet in seneschalo Cathurieñ. etiam per cancellariam committi solet communiter baillius ⁊ seneschalis.

¶ Item si persone ecclesiastice alique cōtra saluagardiam regis commisserunt vt aliquos excessus contra vel supra manū regis si per inquestam factam cōtra illos appareat de dictis excessibus curia sit cōsueuit eos condemnare q̄ ipsorum temporalitas ad manum regis detinebatur donec ipsi talia reitegrauerit ⁊ donec rex pro emenda leuauerit centum libras vel quantum sibi videbitur.

¶ Aufrerij. Hoc iure vltimo q̄ tamen durum videtur propterea. vide que scripsi in cle. vnica. de offi. ordi. ⁊ reperi. illius. ⁊ quo. Fran. de zaba. in c. perpendimus. de senten. excō. ⁊ cum sim de corpore nolo regni consuetudinem impugnare.

¶ Item rex non litigat in aliquo casu in curia subiecti pro re sibi in totum vel in parte pertinen. Et hoc patet in casibus super expressatis in ti. de. feu. §. itē si plures. ⁊. §. vbi plures. ⁊ in exemplis que sequuntur. procurator regis: ⁊ procurator sancti cornelli de compendio in presenti curia dicebant se esse in possessione ⁊ saisina ex tanti temporis prescriptione: de cuius cōtrario memoria non existit apud remis hominū dicti monasterij sancti cornelli sine herede decedētiū bona propria autoritate capiēdi ⁊ dicebāt se impeditos in dictis saisinis per archiep̄m Remeñ. vel eius gētes procuratore dicti archiepi petēte remissionē fieri premissisq̄ dicebat dictū dn̄m suū oīmodā habere iurisdictionē in dicta villa de remis dictū fuit: ideo q̄ tertia pars bonor hoīm dicti monasterij in dicto loco fuit herede decedentiū ad regem ptinebat dicta cognitio obcāz precedētē in pn̄ti curia remaneret: nec dicta remissio fieret.

¶ Item eps vel prelatus contra laicum

qui alicui intra iurisdictionem suam spiritualem ⁊ intra locum vbi eā exerceret aliquas iniurias quātuncūq; grauescōmiserit nō potes procedere ad eius personе captionem nec arestationem nisi mortē vel aliud crimen detestabile commisisset: et si als cōtra ipsos procedat cōpelletur per temporalitatis sue captionem ad reuocandum ea que in premissis fecerit ita dictum fuit in parlamento anno. xxvij. Contra archiepiscopuz Remeñ. ⁊ eius officiarios pro maiore ⁊ iuratos dicteville sed monendo vel excōicando potest cōtra ipsos procedere.

¶ Aufre. Ego disputaui questionē ī palle. repe. cle. vnice. de offi. ordi. ⁊ ibi vide.

¶ Item iurisdictio temporalis per spiritualem non debet impediri ⁊ si cōtra fiat curia pñs cōsueuit compellere spiritualem ad remouendū impedimēta talia per captionē sue temporalitatis: ita dictū fuit per arestū curie parlamento anno. xxvij. cōtra archiepiscopū Remeñ. p capitulo dicte ecclesie.

¶ De causis parum francie.

Er quem modum vel quomodo pares francie habeāt adiornare dic vt s. titu. de adior. in. §. nullus. v. itē fallit in. §. item pares francie.

¶ Item appellās ad pares francie vel hominibus in terra sua iudicantibus qui alios hoīes supra se in eadem curia donum vel alia curia iudicantis habeat: sunt exempti a iurisdictiōe paris tam agendo q̄ defendendo quod dic vt. s. in ti. qñ appellās sit exemptus.

¶ Item an appellans a pari francie vel ab eius hominibus sit per presentē curiā remittend' ad curiam paris dic q̄ sic in casu quem habes. s. ti. an quis possit appellare penes me. §. j.

¶ Item si subiectus paris vocari fecerit parem francie in aliqua causa alia q̄ appellationis si causa non tangat partitem suam ⁊ requirat sibi remitti audiet.

¶ Item par francie alibi q̄ in curia presenti litigare non tenetur ⁊ hoc verum si hoc petat corā bailliuo vel senescallo coram quibus in causaz trahitur quia ipis non est subiectus neq; eorum resorto nisi in casibus quos habent notatos. s. titu. de adiornamentis. §. item pares francie in fi. ⁊. §. sequeñ. ⁊ sequeñ. sed si pares frācie volūtarie procedant coram ipsis valebit processus vt patet in exēplo sequenti symō bye in causa nouitatis traxit in causam comitissam attrebateñ. corā bailliuo viromandie quēdam processum incobare fecit ⁊ inquestaz fieri. Et nihilominus litterā iusticie a rege impetrauit dicto bailliuo directam virtute cuius dicta comitissa corā dicto bailliuo vocata baillius ei' de barthauias se dictis litteris opposuit cuius oppositionis pretextu dictus bailliuus remisit dictas partes ad parlamentum vbi partibus comparentibus dict' symon petijt dictam inquestam recipi et iudicari ex aduerso dicebatur per procurem comitisse q̄ dicta inquesta recipi nō debebat q̄ etiam proposuit illaz esse nullam cuz alibi q̄ in parlamēto esset facta: ⁊ cum sit par francie non poterat alibi litigare idcirco apparebat illam esse factam a iudice incōpetēti: ⁊ sic nullam ex aduerso replicatum fuit q̄ hoc erat veram vbi ipsa declinasset forum bailliue sed cum ipsa volūtarie processisset processus erat bonus ⁊ tenebat. dictum fuit per arestum curie q̄ ideo quia fuit repertum ipsaz voluntarie coram dicto bailliuo processisse dicta inquesta reciperetur ⁊ fuit recepta veruz quia compertam fuit per processuz litem non fuisse contestataz. dicta inquesta fuit anullata q̄ licet tunc' a tempore arresti lapsus foret annus reseruata fuit per dictum arrestum causa nouitatis dicto symoni: ⁊ dictum fuit dictaz oppositionem tenere ⁊ dicta comitissa procederet in dicta causa in parlamento anno. xxv.

¶ Item licet par francie bailliuis vel senescalis non sunt subiecti nec sint de ipsorum resorto. attamē in causa nouitatis vel als vbi oppositio potest cadere vbi par ad requestam que fit coram bailliuo. nō se opposuit. vel confitetur facere. cuius pretextu requesta fiebat bailliuis. vl' eius cōmissarij poterunt amouere impedimēta. ⁊ als facere ad requestam ⁊ conquerētem. contra parem. Ita dictum fuit ī parlamento. contra episcopum Lauduneñ. pro quodam homine suo.

¶ Item nota q̄ duodecim sunt pares francie. videlicet sex duces: quorum tres sūt ecclesiastici: sunt ⁊ alij tres seculares. Ecclesiastici duces sunt Archiepiscop' Remensis Lingonensis Laudunensis. Seculares vero Burgundie Normandie ⁊ Acquitanie duces. comites vero episcopi Beluaceñ. Nonioneñ. de Lathalaneñ. seculares sunt: comites Flandrie Tholose ⁊ Campanie.

¶ De minoribus ⁊ quam causaz tutores vel bailliuiū minores habētem ipsorum nomine possunt in iudiciū deducere.

Inor viginti annis donec vicesimū primum ageret non potest causam pprietatis in iudicio deducere agendo vel defendendo. vt. s. titu. de cau. possess. ⁊ proprie.

¶ Item bailliuium habentes neq; tutores ipsorum nomine causam pprietatis descendentem. vt. s. fructibus qui peterentur ratione alicuius rei adiudicate vel petite solum. vel causam mere personalez a causa proprietatis separatam. sicut patet per exemplum quod sequitur dñs de ausemōte fecit adiornare bñ des domini de iugella ad resumenduz arramenta in causa mota inter ipsum dictum dominū in parlamēto tenētes bailliuiū dictorum heredum petierunt diem appensamenti ad sequens parlamentum quod fuit eis concessum ad quem dixerunt se recipere non teneri eo q̄ dicta arramenta essent in ⁊ sup causa reali quam ipsi nō poterant in iudicio deducere. ideo q̄ dictam causam ⁊ arramenta debent dormire donec dicti minores essent etatis perfecte. Ex aduerso vo proponebatur dictam actionem fore personalem. scilicet ex testamēto cum Johannes de flandria. adiornasset in suo testamento. in quo dominum de iugella fecerat executorem q̄ solueret legata ⁊ debita infra tempus. residuum vero cōquestum ⁊ mobilium bonorum suorum dictus dominus filie sue vxori domini de ausemonte restitueret: ⁊ q̄ dictus dominus infra predictum tempus poterat premissa soluisse. de fructibus dictarum rerū ⁊ emolumentis alijs. ⁊ si non fecerat sibi imputaretur quare ipsum cōdemnari debere dicebat ad dictos conquestus vnacū fructibus exinde post dictuz tempus perceptis ⁊ etiam ad certa mobilia restituenda si confiteretur premissa vel negaret ⁊c. Et cum dictum bailliuum habentis arramenta resumere recusassent dicti heredes a defensionibus suis. quas pater eorum proposuerat super premissis q̄ cecidissent declarare ⁊ conclusiones siue petiones sibi adiudicarentur. Ex aduerso proponebatur q̄ dicta actio erat realis ⁊ sic eam in iudicio deducere non poterant ⁊c. Ex aduerso proposituz fuit. bailliuiū habentis prius arramenta debuisse resumere supposito q̄ causa foret realis de ipsis resumptis petiisse illam poni in suspēso quod cum non fecissent ad petendum ipsam suspendi omnino admitti nō debebant. nec ipsum dominum de ausemonte impedire requestam. Ex aduerso dicebatur q̄ imo ⁊ post ad hoc debebant admitti dictum fuit per arrestum curie q̄ dicta causa quod ad hoc dictos conquestos. ⁊ fructus cum essent sequela dicte cause realis q̄ dicta arramenta dormirent nō obstantib' propositis. Ex aduerso ⁊ propo-

neretur in suspenso donec heredes essent legitime etatis. Sed quo ad mobilia personalis erat. Et ideo poterat ipsam in iudicio deducere ⁊ q̃ petitio dicti domini de ausemonte fieret quo ad dicta mobilia Ita dictum fuit per arrestum curie inter partes predicte in parlamẽto anni. xxvij.

¶ Item ex premissis nota tria de stilo curie. primo q̃ causa realis non potest agitari contra bailliuium minoris: nec per ipos neq̃ sequela dicte cause. Ita q̃ causa personalis potest agitari per ipsos: vel contra quia dicte cause periculum ad ipsos pertinet.

¶ Item q̃ licet bailliuũ habẽtis refutẽt nomine minorum resumere arramenta nihilominus post dictam refutationẽ possunt petere dicta arramẽta poni in suspẽso quod ⁊ possent petere. licet ipsa resumpsissent. Sequitur aliud exemplum ĩ presenti materia Guilelmus de mesla. petierat quandam rem ab heredibus Petri garla. seu ab ipsorum tutoribus ⁊ duas cõtra se sententias rapportaunt ⁊ late fuerunt pro dictis heredibus demum abvltima fuit per ipsum appellatum ad presentem curiam. vbi dicit dictas snias fore nullas eo q̃ tutor dictorum heredum nõ fuisset fundatus. licet causam predictam querealis existebat. vnde per tutorem deduci non poterit neq̃ per minorem. Ex aduerso dicebatur q̃ ad primum proponendum tarde venerat. Et ideo admitti non debebat. Nam hoc coram primo nec coram secundo iudicibus proposuerat: nec ad distandum quia sententia lata pro minoribus tenet. licet per personam illegitimam causa fuerit agitata. l. non eo minus. C. de procuratori. licet foret nulla si contra ipsos lata fuisset. Ita dictum fuit per arrestum curie q̃ non obstante propositis ex aduerso dicta sententia teneret. Et hoc fuit in parlamento anno. xxv. Ex quibus nota q̃ exceptio proposita fundationis seu procurationis si coram primo ⁊ secundo iudicibus proposita nõ fuerit extunc quis ad ipsis proponẽdum admitti non debet.

¶ Item cause minorum ⁊ similiter personarum miserabilium vel viduarum in parlamento ipsis volentibus agitantur nec fit aliqua remissio ipsis inuitis iuxta. l. j. C. quãdo impera. inter pupil. ⁊ viduã. Et ita vidi iudicari per arrestum de Beatrice de sabureo. cõtra Pe. de fredon. et berengarium de laudunio ⁊ eorum consortes licet dicta beatrix de hereditate paterna quesita erat in senescbalia bellecia dri litigaret.

¶ Item pro domina Marguerita de remigijs super douario suo. contra Johannem conuanelli. licet dicta actio esset personalis.

¶ Item etiam pro domina de marchio. contra Ludouicum de bellomonte.

¶ De prouisione modoq̃ petendi et faciendi ipsam

Liendum est q̃ si mulier agat p dote in parlamẽto vel pro douario suo et petat sibi fieri promissionẽ lite pendente illaz habebit pro alimẽtis et pse cutiõe cause. Idem esset in alijs casibus fauorabilibus vt si executores contendãt ratiõe executionis alicuius testamenti cõtra ipsius bona detinentes fiet eis p uisio p prosecutiõe cause. Et ita dictum fuit pro filiabus de seneraco contra deodatum de seneraco. Et pro beatrice de fabino contra suos aduersarios et pro Jacobo de monte acuto contra. R. eius fratrem. Et idem est quando filius contendit de hereditate paterna.

¶ Itẽ sed que et quanta quantitas tarabitur dico q̃ vbi tales agentes contendunt de hereditate et asserunt in totum ad se pertinere cõsueuit fieri quarte partis redditum ipsius super quo posidẽt per iuramẽtum interrogabitur: ita dictũ fuit pro dictis beatrice et iacobo.

¶ Item dicunt quidam q̃ tales prouisiones habent peti incontinenti aperta petitione per actorem vel saltem habet super hoc ptestari vbi causa dilationum caperit alioquin ipsam non peteret et sibi peteret sibi non fieret illi. Et ita communiter faciunt aduocati. Sed vidi contrarium obtinere etiam post litem contestatam ⁊ post principalẽ cãm appellatiõis introductaz in curia ita vidi de facto richardi de fauons contra dominum raymundum de auselo in parlamento anno. xxvij.

¶ Item si collateralis petat hereditatem collateralium puta fratris vel sororis et petant in curia prouisionem sibi fieri sup hereditate predicta causa pendente non fiet sibi. Ita dictum fuit per arrestum curie in parlamẽto anno. xxvij. pro Johanne de castelario contra dominum Mathiam de boste. ⁊ est ratio quare secus in descendentibus per rectam lineam quia magis debetur eis hereditas q̃ collateralibus cum ipsi in vita quasi domini reputentur. iuxta. l. in suis. ff. de libe. ⁊ postu.

¶ Aufrerij. Nam de consuetudine francie mortuus saisit viuum in suis: pro qua consuetudine est glo. in. l. cum miles. in princi. super vsi. quasi conuentum. ff. ex qui. caua maiores. de quo vide per Ange. institu. de here. qua. ⁊ diffe. H. j. ⁊ ibi Joan. fab. q̃ filius mortuo patre si alius ingressus fuisset possessionem potest filius aliter non apprehensa reali possessione intentare possessorium recuperande. vt ibi per eum.

¶ De assecuramentis.

Liendum est q̃ quicũq̃ inuentus in curia cõpellitur protestari assecuramẽtum cuicunq̃ peteret. licet non alleget aut proponat factũ vel minas propter excellentiam curie superioris ⁊ capitalis in eis autem curijs tenetur proponere ⁊ probare si sit laicus. Si autem esset clericus dicitur capt per vnuz de hostiarijs parlamenti coram officiali Parisiensi. ⁊ compelletur coram ipso sibi dare. ⁊ est tenendum passim: ⁊ sane dilatione illud prestare tenetur. Quia prestatio assecuramenti est ciuilis ⁊ registrum curie parlamenti registrat litteram ⁊ facit quia clerici coniugati. in omnibus ciuilibus sunt de foro seculari ⁊ temporali. in. c. vnico. de cleri. coniuga. lib. vj.

¶ Item dominus compelletur prestare iuramentũ fidelitatis ipsum ab huiusmodi assecuramento videatur excusare. Ita dictum fuit per arrestum curie. contra dominum de bam. pro quodam vasallo suo anno. xxv.

¶ Item dominus hominũ de suo corpore. ita dictum fuit in parlamento Contra magistrum Radulphum de pellis p quodam homine suo de bailliaco.

¶ Item super prestatione corporalis assecuramenti quilibet exceptis reiectis nõ potest quis declinare forum nisi in casu qui sequitur vbi aliquis fecit aliquem adiornari super assecuramento sibi prestãdo ad parlamentum. Et ipe petat super hoc ad curiam domini sui se remitti. ⁊ dñs super hoc petat remissionem sibi fieri fiet. Sed tamẽ curia interim prouidebit: quia faciet eam prestare vsquequo alter venerit ad curiam domini sui. ⁊ super hoc prefiget diem. ita dictum fuit in parlamento anno. xxvij. pro domino de fellis. Cõtra abbatem sancti Audomarij in bosco.

¶ Aufre. De huiusmodi assecuramento vt de plene per Joh. fa. Barto. ⁊ Salice. in. l. denunciamus. C. de his qui ad eccle. confu. per Inno. in. c. j. de offi. deleg. idem Inno. in. c. grauẽ. de sen. excom. pro quo est rex. in c. litteras. ⁊ c. ne trãsmissa de resti. spo. Speculum titu. de pigno. H. sequitur versi. quid si timeo. et ibi Joan. and. in addi. vide que scripsi in questione capelle. ccccl. xxxix. in addi.

¶ Explicit stilus curie parlamenti.

¶ Deo gratias.

Hayuo Mecu ЕЛЕНИЧКОВА

Sequitur stilus requestarum palacij.

PRimo sciẽdum est q̃ in requestis palacij commisse sunt cause personales ⁊ possessorie officiarioꝝ que p litteras de cõmittimus appellatas cõmittuntur. ⁊ sepe ac leuiter per litteras particulares officiarij p̃stati habẽt eoꝝ causas cõmissas in materia simplicis hypothece. Et cũ his sepe ꝛmittunt materie cause possessorie ac etiã ꝓprietarie ⁊ reales aliorũ q̃ officiariorũ. puta dominoꝝ vel alioꝝ q̃ est questio de re magna vel reb⁹ situatis in diuersis partibus sicut de successione magnatum vel aliorum que aliquotiens site sunt in diuersis dominationibus ⁊ baillliuis.

¶ Item contra ꝑdictas causas q̃ cõmittuntur p litteras de cõmittimus vel als particulares cõcellarie ibi remittunt plures causa per curiã parlamẽti aliq̃ per arrestum partibus auditis q̃ fuit male iudicatũ p aliquẽ iudicem vel alia ex causa. Et aliquotiẽs per procuratores partium de ipsarũ cõsensu ibi faciunt causas remediari.

¶ Itẽ est sciẽdũ q̃ in oib⁹ causis q̃ ventũt in dictis requestis de cõmittim⁹ vel lr̃as cancellarie cũ dies ceciderit ꝓcuratores q̃ volũt accelerare: ordinare ꝛsueuerũt ⁊ die litigabili illũ tradere p cedulã hostiario proipm appellãdo. Et sepenumero cũ dies appellãdi defectus euenerit ventũt ꝓcuratores illoꝝ q̃ vocãtur. ⁊ recipiũt appũctamẽtum nõ tn cõsueuerũt priscis tẽporib⁹ ꝓcuratores antedicti capere appunctamentum nisi compellantur nisi boni procuratores q̃ ea vnus ex aduersis altum recipiunt.

De defectu solo cause lucrum importante.

Item si in prima dieta non compareat aliq̃s ꝓcurator p actore vel defensore consueuit dari defect⁹. vel cõgedium sicut in materia purũ. et simplex nisi q̃ vnus defect⁹ cause lucrũ importaret sicut in materia saisine. ⁊ nouitatis cridarũ vel alteri⁹ executionis. Et similiter in vno cõgedio q̃ est prædicta aliq̃ duob⁹ diuersis diebus vocari solet. et super cedula scribitur per greffarium vocatum. ⁊ fuit tali die.

De prima dilatione que est octo dierum.

Item partib⁹ in prima assignatione ꝓpareñ. prima dilatio seu appũctamẽtũ q̃ capit est ad procedendũ in causa ad octauã: nec defensori põt illud denegari nisi cã venerit ex renuodio ad ipsius requestã facto vel p curiã parlamẽti in eius p̃sentia. quo casu p̃dictam dilationẽ parte nõ cõsentiẽte nõ habebit alioquin defensor in oib⁹ causis semp hmõi octo dierum dilationẽ habebit. ⁊ hoc ad fines vt actor eidẽ ostẽdat explecta sua. ⁊ videat qualiter est adiornatus. Et si viderit q̃ nõ sit bene adiornat⁹ posset petere ad fines nõ ꝓcedendi vel declinatoriã. respectu vero actoris si defensor velit cãm accelerare dictã dilationẽ actor ipe nõ habebit si defensor voluerit illam impedire imo compellet eum suã demãdam facere primo die: vel petet cõgedium. quo facto petet suam dilationem vẽte garẽdi ad defendẽdũ. vel aliaꝝ iuxta materiã subiectã. ⁊ si actor presto non fuerit facere suam demandã. cõsueuit dari absentia vel congedium ⁊c. Saluo ⁊c.

De demanda proprietaria.

Item de dictis req̃stis nõ ꝛsueuerũt actorẽ compelli ad eoꝝ demãdã in scriptis tradẽdã nisi in demãda ꝓprietaria vbi cõsueuerunt actores tradẽ tres pares p graffariũ collationatas quarum vna penes curiã Alia per actorẽ retinetur et alia defensori tradi consueuit.

De dilatione vehute.

Item post dilatio predicta ad procedendũ ceciderit ⁊ actor suam fecerit petitionem si materia vehute subiecta fuerit dicit q̃ actor suam vehutã faciet et assignat aliqua dies festiua ad hoc faciendũ ⁊ cõueniendũ in aliqua ecclesia vel alio loco notabili ⁊ regressu litigij ad quindecim vel octauam sequentẽ aut aliũ terminum ꝑm locorũ distantiam quod si opporteat garentem ha

bere assignata dilatio garēdi si materia subiecta sit nisi vnica vehute. et vnica garendi solum conceditur dilatio.

¶De dilatione consilij viduis ⁊ heredib⁹ concedenda

Item cōtingit aliquotiens post dictā dilationē ad pcedendū q̄ actor suā petitionē pseq̄t ⁊ suā defensor. siue tanq̄ patris sui vel alterius heredē: aut viduā ⁊ filios alicui⁹ viduā. s. suo p pro noie: ⁊ filios vt heredes q̄ casu post pdictam dilationē vidua hz semper diem cōsilij ad octo. ⁊ respectu pdictorum filiorum vel heredū si actor velit eos heredes eor facta manutenere habebūt similem diem cōsilij. sed si eos nolit manutenere heredes: habebunt quadraginta dies ad deliberandum.

¶De dilatione consilij post dilationem ad deliberandum.

Item elapsa predicta dilatiōe oportet adiornare heredes ad declarādū. si sint heredes. ⁊ si declarauerit q̄ nō sūt heredes oportet q̄ nō vltra transeant. et q̄ renūcient successioni. ⁊ ita sepenumero intus dictum fuit sicut ex registris videre poteris. ⁊ mari me p sententiam lata die sexta octobris. Anno domini. M. cccclx. ad vtilitatē magistri Roberti de valea contra Philippum de grecy. ⁊ si declarauerit se eē heredes. et ad huc dies consilij sibi datur. ⁊ postea dilatio vehute. ⁊ garendi quando materia est subiecta. vel ad hoc disposita.

¶Item ⁊ hoc facto quādo materia non est subiecta vehute vel garendo interrogari cōsueuit cum iuramento procuratoris defensoris: si habeat memorias ad defendēdum. et si dicat se habere ad defendendum. ⁊ summandum ad octauā pro longiori si aliquos non habeat datur breuis vel longa dilatio habito respectu ad distantiam locorum. et ad defendendum consueuerunt concedi due dilationes nisi in prima dilatione defensor habeat memorias quo casu sibi conceditur octaua ad min⁹ ꝗ q̄ materia grauis existet

¶De absentia concedenda.

Item si post duas dilationes ad defendendum reus non defendat consueuit cōcedi absentia nisi habuerit vel per eum recisa fuerit. ⁊ si post pdictam dilationez absentie nō defendit ponitur in defectu in presentia sui pcuratoris. ⁊ aliquando apponit saluo q̄ si ifra octauā ⁊c. ⁊ aliqñ nō oppōit saluo.

¶Qō defensor habet absentiā aliquotiēs si petierit et actor vnam dumtaxat.

Item q̄ defensor habet absentiā quotiens illam petierit excepto qñ processus est i iure dum tamē recte fuerint pcedentia. ⁊ si petitor nō habeat nisi vnum non potest illam purgare.

¶Ad cognoscēdū vel negādū due dilationes dantur vel absentia.

Item cum materia psonalis est insequuta p cedulā signatā manū defendētis vel virtute obligationis passate. Sub sigillo regio qñ est per cedulā primo petitur q̄ ōfensor cognoscat vel neget. Et si non habet instructiōes dātur sibi due dilatiōes ad hoc faciēdū. ⁊ cōsueuerūt dari in prima assignatione post dilationē de pcedēdo dilatio ad defendēdū. ⁊ agnoscēdum vel negandum si actor petierit. ⁊ si infra dictas duas dilationes nō defendit cognoscit aut negari cōsueuit sicut i aliis cauſis pcedit absentia. Saluo ⁊c. Et postea defect⁹ i pnitia pcuratoris qui virtute dicti defectus potest dicere q̄ dicta cedula habetur pro confessata. et condēnatur in dicta summa.

¶Qō post cedule cognitionem dudantur dilationes ad garniendum.

Item in materia psonali p sequuta p cedulā manū defensoris signatā seu virtute obligationis. Sub sigillo regio passate: qm p cedulā primo petit q̄ defensor cognoscat vel neget. et si non habuerit instructiōes dank sibi due dilationes ad garniendum. et non vltra. Et si infra illas non garniuerit i eius presentia ponitur in defectu virtute cuius postq̄ actor posuerit penes curiā suas

petitionem. et cedulā defensor condēnatur ad cōtenta in cedula ppter defectū garnisionis aliqñ absq̄ ponendo ipm in defectu condēnatur sup campo videtur in ista melior via esse. ⁊ ita sepius fiert vidi per pſidentē. Nam terre qui post predictas duas dilationes appūctabat partes in iure sup condēnatione ob defectū garnisionis requisite per actorem ad ponendū penes curiā p dictum actorē appunctamēta sua. ⁊ cedulā. Et ista via securior est. vt ppter defectum garnisionis vel cognitionis aut denegationis cedule detur defectus in pnitia pcuratoris. vel appunctare partes in iure. qr aliquando cedule sūt tales q̄ magna subsistit difficultas ad faciendū condēnationem sicut vidi dudū de duobus defectib⁹ quos magister adam adon. vel eius pars habuerat ad cognoscendū vel negandum suo pcuratore. Et posuerat idem adon suum defectum ⁊ appunctamen. ⁊ cedulam penes curiā. ⁊ q̄uis videret curie q̄ dicta cedula haberet p confessata medio dicti defectus super hoc sepenumero cōgregati noluerūt facere condemnationē.

¶Quando sub sigillo regio passato est obligatio post dilationem ad procedendum due dilationes conceduntur ad garniendum.

Item quando est p sigillū regiū actor post dilationē ad pcedēdū petit q̄ pars garniat. ⁊ si materia fuerit disposita ad garniēdū concedunt ad hoc due dilationes vel sicut pdicta. Et si pars aduerse reqrat dilationē ad defendēdum. ⁊ garniendum. ⁊ infra pdicta dilatiōes non defendat vel non garniat datur absentia si non habuerit: vel defectus virtute cuius condemnat in summa propter defectum garnisionis requisite per actorem sicut dictum est in. c. prece.

¶Qñ ad scribendū p memorias vel cōtrarie p aduersameta vel per intendit partes appunctabuntur.

Item quādo pars defendit se partib⁹ auditis osueuerūt appūctare ad scribēdū p memorias vel contrarie ſm facta i paruis materiis et vbi pauca sūt facta p aduersamēta memoriis equipollentia aut p facta ꝛtria.

¶Item qñ partes appūctate sunt ad scribendū p memorias vel p facta cōtraria si p memorias habēt tres septimanas ad tradēdū eor scripturas: si p facta ꝛtraria qndecim dies. Et si p aduersamēta vel itēdit octo. Et postq̄ ps q̄ vult accelerare suas tradit lapsa pria dilatiōe ps alia si fuerit p memorias habēbit qndecimā si p facta ꝛtraria itēdit vel aduersamēta octauā als seclusis. ⁊ si j. hmōi dilationē nō tradiderit si nō habuerit absentiā illa si datur vel ponit in defectu Saluo ⁊c. vel simpliciter ſm materiam.

¶Ad concordandum vel discordandum datur octaua.

Item postq̄ partes hinc inde suas scripturas tradiderunt ad ꝛcordādū vel discordādū ad octauā dilatio ꝛcedit ad fines. vt interea vtraq̄ tradat alter alteri scripturas p signādis si aliqd sit reiciēdū vel vt videat si satis rñsum fuerit q̄ dilatiōe lapsa si peterevoluerūt aliqd reiici facer poterūt. alioqn vlteri⁹ nō recipient. ⁊ si aliqd recipiēdū nō fuerit appūctari solet q̄ scripture vt itēdit habēt p ꝛcordat. Saluo q̄ ifra octauā poterūt adhuc rñdere. ⁊ tradē additōes.

¶Scripturis concordatis, dies ad producendum.

Item elapsa predicta dilatiōe cōsueuit talis dilatio cōcedi vcz q̄ scripture sint tente p cōcordatis simpliciter. et assignata dies ad tradendum litteras. ⁊ titulos de octaua ad octauā ꝛtra dicta. ⁊ saluatiōes ⁊ ius audiēdi. Et hoc qñ scripserunt p memorias si vno p facta ꝛtraria ad octauā ad respondēdū per verbum credit vel non credit Et post dictam octauā habebit primā dilationē ad rapportādum. inquestā breuem vel longuam ſm locorum ⁊ partium distātiā.

¶De dilatione ad producendum quando per memorias.

Item qñ partes sunt appunctate ad tradendū p memorias ⁊ habuerunt dictū appunctamētum ille q̄ primo vult prosequi. ⁊ accelerare debet tradere saccum eius. et titulos elapsa dilatione debet porrigere requestā vt cōpellat pars aduersa ad tradēdū ⁊ p ducēdū. ⁊ in pria req̄sta osueuit dari octaua Et si interea pars aduersa saccum eiⁿ nō tradat ad hoc alia tradit requesta. ⁊ osueuerūt concedi tres dies. ⁊ ipsis lapsis secluditur

Hayuca Alexandrovna Ochynnikova

per curiam requestam vnam illi qui seruire noluit sepenumero post primam requestaz vel scdaz tradūt alia req̃stā ad fines obtinēdi dilationē aliq̃ illius medio vel lr̃az regiaz sup his obtentaz. Adhuc cōcedit eis alia dilatio z aliquotiēs pars que psequit illā cōcedit ad euitādam materiā vel occasionem appellandi.

De extractu petiarum ad fines contradicendi z de cōtradictoriis tradendis.

Tem z similiter q̃ partes pduxerunt hincinde ille q̃ vult accelerare graferium adire debet causa videndi petias sue partis aduerse vel saccos i alicui⁹ hostiarij manibus reponi facere ad fines faciendi extractū de pductionibus sue partis aduerse. z post cōtradicēdi due requeste requirūtur anteq̃ quis secludatur a cōtradictoriis. Et si ps aduersa sua tradiderit partes ipsa eyna alteri copiā hmōi cōtradictionū tradit. z deinde ille qui psequit suas fieri facit saluatiōes z illas curie tradit. z postea tradit requestam ad fines secludēdū partē ad tradēdum suas quibus requestis r̃ndet sicut in articulo precedēti. Et si post dictas duas requestas eas nō tradiderit secludit. z partis ipsa saluationes alterius alia nō videt. z etiā copiā titulozz alterius alia nō habet. Sed solum extractum titulozz eozūdem.

Item postq̃ partes vtriusq̃ titulos contradicta z saluatiōes tradiderūt vel de hoc faciēdo secluſi fuerūt curia. visitat petias z si de iure possit vacuari iudicat diffinitiue alioquin partes appūctuātur cōtrarie. Et aliq̃ cōcedūtur pulsiones sicut in materia possessoria alteri partiū recredētia vel qualis requirit casus quo facto partes pcessure saccos eozum recuperant.

Itē postq̃ ptes fuerit appūctate ꝓtrarie primū appūctamētū cōcedi solitū est: q̃ ille qui vult accelerare dz a suis scripturz remouere ad fines nō recipiēdi quo facto venit ad iudictū z appunctat q̃ ps aduersa infra octo corrigat scripturas suas z remoueat fines nō recipiēdos z octaua subsequēti r̃nde būt partes p verbū credit vel nō credit hinc inde. Et dies ad rapportādā iquestā breuis aut lōga ꝓm locozz distātia z ꝓsueuerūt ꝓcedi q̃ttuoz dilationes z nō vltra aliq̃n. tū post quartā dari solet talis dilatio: scz q̃ inq̃sta est recepta saluo q̃ infra tale tp̃s ptes poterūt pcedere ad eozz inquestā z dictis tradere lr̃as z reprobatiōes. Et de octo i octo cōtradicta z saluatiōes. Et ad ius audiēdū Sed dicta dilatio sepenumero cōcessa non fuit z nō fuere cōcesse nisi predicte quattuor dilationes ad faciēdā inquestā. Et postea in alio appūctamēto dicitur q̃ inquesta est recepta simplr z assignatur dies vt supra ad tradēdū lr̃as z reprobationes contradicta z saluationes ad ius audiendum.

Item z postea pars que vult psequi produxerit eius aduersariū ꝓpellet ad pducēdū z tradēdū cōtradicta z saluatiōes noie quo supra. Sed q̃n partes sunt appūctate p memorias hoc facto q̃n pcessus est in statu iudicādi iudicat in diffinitiua. aliq̃n tū inquestis factis z receptis dz q̃ inquirē de reprobatiōibus testiū. Aliq̃n q̃ testis recessebunt seu recolabūtur sup quoquidē recolamento vnica cōcedi solet dilatio. est aūt aduertēdū q̃ in dictis requestis nō fit publicatio attestationū. Sed bene in chastelleto Parisius

Qd tales sunt dilatiōes i aduertissamētis vel intēdit sicut i memorijs vel factis contrarijs.

Tem sikis ordo seruat q̃n ptes sunt appūctate q̃tum ad principale p aduertissamēta q̃ equipollēt mēoriis vel p itēdit: z aduertissamēta. isto casu sunt ꝓcordata. z obseruat solēnitas tāgēdo dilatiōes tradēdo lr̃as vel rapportādo inquestā: aut als sicut quando partes appunctate ad scribendum p memorias vel facta contraria.

De casu nouitatis.

Tem que aucunesfoys en matiere de nouuellete. q̃n ptes fuerūt apūctate ꝓtrarie dz q̃ quatenus cōcernit recredētia ptes vtriq̃ scribent p vnum breue intēdit tradēdū infra octauā super quib⁹ poterint vtrinq̃ facere examinare certū numerum testium vel vnam turbā pvno teste cōputatā qd̄ examē valebit partibus ipis ad fines principalis.

Itē q̃n quis vult psequi pdicti recredētes postq̃ psequēs suū tradiderit intēdit iudicialiter post lapsum prime octaue q̃ ps aduersa suū tradat. Et si nō tradiderit cōcedi tur adhuc octaua, als exclus⁹. Et postq̃ tradiderint hincinde recipiūt octauā ad cōcordādū vel discordādū: qua dilatiōe lapsa traditur talis dilatio intendit ad fines recredētie habet p cōcordato: z aliquādo appo

ritur. Saluo q̃ infra octauā z. aliquotiēs nō in causis paruis neq̃ ponit sepenumero dictū saluo z. Qz ptes nō cōsueuerūt r̃nde re rōnibus suis hincinde. Sed solū eozz pemtoria facta solite sunt articulare.

Itē z hoc facto ad rapportādū dictā iquestā ad fines recredētie partibus dilatio consueuit assignari ad qd̄ solū vnica dilatio cōsueuit dari nisi in magnis causis in quibus cōcedūtur dūtaxat. z postea dz q̃ inq̃sta ad fines recredētia est recepta ad iudicādū z datur octaua ad tradēdū lr̃as. Et de octaua in octauā ad tradēdū cōtradicta z saluatiōes z ad audiēdū ius: z ad cōpellēdū partem ad tradēdū lr̃as cōtradicta z saluatiōes ille qui psequitur cōsueuit tradere requestā sicut supradictum est in alijs materijs. z hoc facto iudicat predicta curia dictā recredētiā. Et q̃uis semp audiuerint dici q̃ in tali materia recredētie nō debent tradi reprobationes. verūtamē aliq̃n tradunt subvmbra illius: qz semp dz q̃ dictū examen ad fines recredētie valebit ad fines principales. Est etiā aduertēdum in hac materia q̃ q̃uis ordinatiōe in matia recredētie nō cadat ꝓdēnatio expēsarūverūtn q̃n sola recredētia ē psecuta curia cōdēnat i expeñ. illū qui perdit recredētiā. Et ita factū fuit in materia recredētie p magistro Johāne de borlhio cōsiliario in curia parlamēti. Sed q̃n recredentia est psecuta vnacū principali ad hoc qd̄ partes erāt appūctate p memorias in materia nouitatis z intēdit petūt in casu dilatiōis recredētiam iudicādo pcessum curia appūctat partes cōtrarias in principali z adiudicat recredeñ. alicui. isto casu nōventūt expensenisi in fine pcessus. Et hoc notāter est aduertēdū qz cōtrariū sepenumero fuit impugnatū i dictis requestis z alibi p notabiles gētes: scz q̃ nō cadūt expense in recredētia supposito q̃ psecuta sit seorsum. Sed neominus adiudicātur expeñ. maxie qz snia dicti de brelio fuit per arrestum confirmata.

Item aliq̃n cōtingit q̃ postq̃ partes fuerint appūctate ad scribēdū z tradiderūt scripturas suas altera partiū obtinet lr̃as regias ad fines vt recipiat ad articulādū predicta facta infra octauā. quibus pars aduersa respondere poterit in cōtrariū articulare expeñ. impetrāt. Et si cōtingat q̃ impetrentur postq̃ ptes fuerint appūctate cōtrarie z q̃ pars aduersa suā fecit inquestā ꝓsueuit recipi ad articulādū facta nouaz pbādū p uiso q̃ pars aduersa poterit cōtrariū articulare z inquestā facere si opus sit sup dictis respōsionibus totū expeñ. impetrātis. Et si infra octauā cōcessam impetraß. ad articulādū eius facta noua si hoc nō fecerit cōcedit adhuc sibi octaua als seclusus z non vltra. Et q̃n inquesta principalis est facta solū cōcedit ei vna dilatio ad pdicta facta noua pbādum: z q̃n est magna causa cōcedunt due dilationes z non vltra.

De ipedimēto pcessure p pcessurū.

Tem cōsueuit in oibus materijs q̃n altera partiū se iactat de accordio vel lr̃is regijs impetratis aut alia vel dicit aliū esse pcessum cui⁹ medio vult ipedire cursum pcessus pdicti in quo est psecutū dz prōptā facere fidē de dicto accordo necnon lr̃is z alijs petijs p eū allegat̄ q̃uis ad importunitatē pcuratozz aliq̃n cōcedit eisdē dilatio q̃n ponūt ad accordū qd̄ voluit p testes ostēdere. Sed neominus q̃n nō ostēdūt accordum arguūtur pcedere advlterioza absq̃ preiudicio accordij etiā q̃n se iactāt de lr̃is regijs z illas in manu nō habēt dz q̃ illas tūc mōstrābūt illas als eos ceeidisse ab illaz effectu. Et q̃n allegāt pcessum z illū nō ostēdūt cōsueuerūt cōpelli ad pcedēdū z cōmuniter dz qui vult impedire pcessum p processum debet in promptu facere fidem.

Item sciēdū est q̃ litigādo pars aduersa solū pponit vnū ny. quo casu dz q̃ actor articulabit petitionē suā z pbabit: z sibi cōcedit dilatio quā req̃rit ad d̄ faciēdū eo q̃ ps sepe nō ꝓtradicit cū nō hēat iteresse z hoc facto assignat dies ad tradēdū lr̃as z reprobatōes ꝓdictaz saluatōes ficut i alijs materijs

Item sepenūero iudicādo pcessum q̃n nō pōt ipugnari p mēoriās nō appūctant ptes cōtrarie simplr. Sz dz q̃ ptes seu vna ipaz pbabit aliqua facta z postea i iudicio ps q̃ vult pseq̃ petit dilationē ad hoc faciēdū vel aliq̃n i eadē snia assignat pdicta dilatioz nō cōsueuerūt assignari vltra duas dilatiōes ad hoc faciēdum. Et hoc casu remanebūt pductiōes penes curiā z tradunt solū scripture ad faciēdā pbationēz nō tradūt postea ꝓtra dicta vel saluatiōes eo qz satis penes curiā remāserūt z tradet solū ps q̃ pbationēvl in questam nō fecit reprobatiōis cōtra testes examinatos in predicta inquesta.

De furnimēto querimonie.

Tem z similiter qz sepenumero pēdēte aliquo pcessu superuenīūt plura incidentia in furnimētis querimoniaz in materijs possessorijs lr̃e regie impetrate pēdēte pcessu ad obtinēdū dilationē inquestā vel aliam

rem vel relevamētum alicuius defectus vel omissionis in aliquibus pcessibus sup intimatione alicuius requeste ad obtinēdū pui sionē cōsueuerūt audiri ptes. Et hoc facto appunctari in iure sup dictis prouisionibus Et ad tradēdū ad fines ꝑdictos vtrinq; vnā cedulā sui litigati: ⁊ totū q̄d sibi videbit infra triduū: nisi aliq̄n ex magna causa lōgior dilatio cōcedat. Et postq̄ pars ꝓsequēs ꝓduxerit tradit requestā ad cōpellēdū ptē ad producēdū ⁊ prime cōsueuit respōdere ꝓducat pars aduersa infra triduū. Et si nō firmauerit secūde requeste ad fines quos supra ꝓducte respōdere ⁊c. q̄ producat infra craistinum alioquin secluſus est nisi infra predictū tēpus tradiderit secludit. Et hoc casu pars vna nōvidet alterius cedulas nec aduertit samēta nisi aliter fuerit exp̄sse appūctatum neq; cōtradicta neq; saluatiōes traduntur.

De prouisionibus.

Item ⁊ ꝓtingit in materia dotalitij ⁊ alimētorꝫ q̄n ꝓtes litigāt ad fines principales ⁊ etiā actor ad fines ꝓuisionis: ⁊ partes appūctātur ad scribēdū ꝓ facta ꝓtraria vel mēoriaꝫ ꝑm q̄d casꝫ requirit tāgēdo principaler tāgēdo ꝓuisionē appūctāt ꝑtes i iure ad tradēdū vtrinq; vnā cedulā sui litigati: ⁊ totum q̄d sibi videbit infra triduū. Et postq̄ produxerint si appareat ꝑ iure actoris adiudicatur sibi prouisio quarte partis ꝓ gaudēdo per modū prouisiōis ꝓcessu pendeñ. sicut dictū fuit per sniam in dictis requestis Et ꝓ arrestū cōfirmatā in materia dotalicij pro Angolādo de mōteaux ⁊ eius vxore relictis ⁊c. Et in materia alimentorꝫ de Philippo de cozy ⁊ Johanne eius vxore filia comitis sancti Pauli contra dictum comitem per sententiam dictarum requestarum etiā arresto confirmatam.

De cridis ⁊ subhastationibus.

Item ⁊ q: in auditorio predictaꝫ requestaꝫ plures materie cridaꝫ ⁊ subhastationum tractātur. Primo sciēdum q̄ materie predictaꝫ cridaꝫ ⁊ subhastationum veniūt ad predictum auditorium requestaꝫ pluribus medijs ab oibusq; regni partibus aliquādo veniunt q̄n facte sunt virtute vel medio sententie in eodem auditorio late quo casu dictis cridis factis partis que illas fieri fecerint aliq̄n veniunt ad curiam ⁊ aliq̄n ad cācellariam ⁊ sibi cōcedūtur litte ad faciēdum adiornari in dictis requestis partes opponeñ. eo q̄ agitur de executōe sententie eorum causas sui oppositionis dicturas et illi contra quos fiunt cride predicte ad videndum adiudicari decretum.

Item ex alio modo veniunt cride predicte quando vnius ex opponeñ. vel ille contra quem fiunt cride sepedicte vel ille q̄ causam hmōi prosequitur habet suum cōmittimus apud requestas predicias posito q̄ executio fiat virtute sententie alterius iudicis vel vnius supplicatōis sigillati regij quo casu cride sunt renuodiate alijsq; pluribus modis sicut aliq̄n per renuodium parlamenti aliq̄n per litteras regias posito q̄ ꝑtes habeant suū cōmittimus vel q̄ nō sit executio facta virtute sententie late in dictis requestis sicut quādo est q̄stio de magna re inter magnas partes ⁊ de rebus sitis in diuersis partibus iurisdictionibus.

Itē sciēdū est q̄ ꝑtibus ꝓparētibus prima dilatio est ad pcedědū vltra ad octo ⁊ iterea ꝯ octo ꝓsequēs cridas hmōi opponeñ. explecta qualr sunt adiornati mōstrare: ⁊ illi cōtra quē facte fuerūt cride: nec cogit actor opponētis cridas hmōi mōstrare. Et ita se penumero dictū fuit q: nihil ad eos si bene vel male facte fuerint.

Item in dicta materia cridarum hactenus litigari non est consuetum. Sed post dictam dilationē alia concedetur dilatio breuis aut longa ꝑm quod videtur fiendum dictis opponeñ. ad tradendum eorum causas oppositionis ⁊ titulos. ⁊ propterea in huiusmodi materia non traduntur contradicta neq; saluatiōes. Sed ille qui huiusmodi cridas prosequitur in suis defensionibus quas tradit aduersus causas opponētū cōtradicit et opponēs in suis replicis eas soluat et respectu illius contra quē hmōi cride fiunt datur sibi dilatio ad dicendum vel scripto tenus tradendum si quid dicere velit ad impediendum predictum decretum ⁊ non habent dicti opponeñ. nisi duas dilationes ad tradendum eorum causas oppositiones ⁊ titulos ⁊ adiornatus pro decreto nisi duas ad dicendum quicquid voluerit ad impediendum decretum.

Item ⁊ traditis causis oppositionum et titulis per opponeñ. ⁊ scriptotenus aut verbo per adiornamētum quicquid dicere vult actor tradit suas defensiones. Et q̄uis sit actor vocātur defensiones. ideo quia oppositionem in materia traditionum sunt actoris ⁊ postea dicti opponeñ. ⁊ tradunt eorum repliquas. Et ad hoc habent duas dilationes ⁊ nō vltra. Et deinde tradit actor suas duplicas totū in scriptis quo facto dictus

actor in iudicio partes facit vocari quibus dies ad ius audiendum assignatur est tamen sciendum q̄ aliquando eo q̄ actor habet plures partes quas simul in iudicio non potest habere ipse tradit requestam ad fines ipsis compellēdis ad tradēdū eorum causas oppositiōis titulos ⁊ repliquas. Et aliquādo fuerint ad hoc sic cōpulsi. Et tradunt due dilationes per duas requestas ad tradendum eorum causas oppositiōis: ⁊ alie due ad tradendū repliquas. Sed frequentius fit in iudicio.

Item ⁊ hoc facto postq̄ in iure fuerūt appunctate aliq̄n iudicatur pcessus diffinitiue aliq̄n cōtrarie ⁊ aliq̄n appūctatur q̄ aliqui opponeñ. aliqua facta probabūt ⁊ quādo sunt partes cōtrarie dantur due dilationes ad faciendam inquestam sicut in alijs materijs supradictum est.

Item sciendū est aliq̄n cōtigisse post pfectionem cridaꝫ quinimmo etiam aliq̄n post traditionē causaꝫ oppositionū ⁊ appunctatū in iure ille ꝓtra quē hmōi cride fiūt offert argētum cōputās ꝓ quo dicte cride fiebāt. Et pars ad iudicationē decreti requirebat cessare ⁊ etiā opponētes impediebār: scilicet actor ꝓ suis expeñ. cridaꝫ ⁊ pcessu quē fecerat ⁊ opponeñ. ꝓ expeñ. quas fecerāt in pcessu ⁊ tādem dictū fuit semp q̄ defensor cōtra quē fiebāt solueret denarios cōputatos pro quibus dicte cride fiebant quodq; dicte cride cessarēt in quovis statu pcessus existeret. Et ita dictū fuit ꝓ dño Guydone dempigny. cōtra dñm Johānem de formētiers. qui ꝓsequebaꝫ suas cridas vsufructus terre de trenes cōtra dictū dempigny nō obstāte q̄ Robertus precāt ⁊ alij opponeñ. ip̄m impedirēt ⁊ nō soluit idē dempigny expeñ. aliquas dicto opponeñ. nec etiā ꝑfato de formētiers ꝓ pcessu sed solū expeñ. cridarum vsq; ad tps in quo summā cōsignauerat ⁊c. Et adhuc opportuit q̄ idem de formētiers illas obtineret per actionem.

Item ⁊ similiter ꝓ mgro Symone benedicti. cōtra mgrm Symonē cōpaing. qui ꝓsequebaꝫ cridas certi hereditagij sit al cahau. ⁊ nō soluit similiter idem benedicti aliquas expeñ. opponēti neq; prefato cōpaing de cōsensu facto cōtra opponeñ. Sed solum expeñ. cridaꝫ ⁊ etiā quas idē compaing. cōtra ipsum fecerat vsq; ad diem oblatiōis in iudicio per eū facte de pecunia ꝓpeteñ. summe pro quo dicte cride facte fuerant.

Item dicta sententia contra opponeñ. ⁊ prosequeñ. ⁊ ad defensorem fuerit diffinitiua a qua nō fuerit appellatum actor ponit penes curiam eius sententiam videns ⁊ titulos et videt curia processus ad videndum si omnes opponeñ. sunt vacuati et plus offerenti decretum adiudicaturum vsq; super hoc puncto. Sciendū q̄ qvt supradictū est a pluribus locis regni deueniunt in dictis requestis vsus quoq; necnon stili in materia cridarum sunt diuersi est necesse q̄ cride huiusmōi sint astarchiate iudicis patrie alꝫ nunq; adiudicatur decretum ⁊ q̄ iudices ꝑdictarum requestarum oēs vsus regni scire non possunt. Et hoc in omnibus cridis exceptis tamen illis que veniunt ex castelleto parisius eo q̄ domini requestarum de ipsis sunt satis informati.

Item sciendum est etiam q̄ decretum adiudicatum alicui pro alia sententia argenti computantis nunq; traditur neq; liberatur nisi illi cui est adiudicatum. ⁊ nisi soluat sententiam computantur vel consignet in curia vel afferat quictantiam illius vel illorū quibus pertinet.

De resumptione in materia cridarum.

Item ⁊ quia pendente processu contingit aliquando alteram partium decedere Sciendum est q̄ ille q̄ vult accelerare obtinet cōmissionem ad adiornari faciēdam heredē: ⁊ aliquando viduam eius si erat vxoratus vel filios ad resumendū vel deserendū processum Et quando partes comparēt prima dilatio conceditur eis ad vltra pceděndum ad octo ⁊ postea si actor vel ille qui ꝓsequitur velit ipsum manutenere ⁊ de facto manuteneat heredem habent diem consilij ad octo alioquin ad deliberādū habēt: quadraginta dies sicut alibi supradictum est: ⁊ postea datur eis vna dilatio ad resumendū vel deserendum. Et aliquando duas vidi cōcedi. ⁊ in vltima solet apponi alꝫ teneatur pro dimisso. et si non resumant datur absentia consilij ad octo. aliquādo veri defectus Saluo ⁊c. Et finaliter quando nolunt resumere in eorum presentia ponuntur in contumatia. Quam autem vtilitatem importat huiusmodi defectus infra dicetur ⁊ si resumant oportet q̄ resumant in statu in quo erant tempore decessus respectu autem vidue quādo est vxor similiter habet diem cōsilij et non habet diem ad deliberandū cum non sit heres. Sed pars libenter tales viduas non prosequitur pendente deliberatione hereditaria: sed spectatvt vno marte similiter pro cedatur.

De causis excessuum.

a illij

Tem ⁊ q̃ ꝓsequendo in dictis requestis aliq̃ supueniũt ⁊ tractanꝫ cause excessuũ. Sciẽdũ est q̃ in dictis causis excessuũ sicut i curia parlamẽti ⁊ in alijs curijs ſilr q̃ dicte materie veniũt p lras regias i prima instãtia vl aliq̃ ex rẽuodio plamẽti q̃ cã possessoria fuit in plamẽto litigata ⁊ fuit attẽtata curia rẽuodiat ad curiã req̃stax ⁊ mittat attẽtata i excessus aliq̃ veniũt materie excessuũ incidẽter de aliquo ꝓcessu sicut aliq̃ in falsitate alicui⁹ lre ꝓducte. Aliq̃ in instructiõe man⁹ regie q̃ aliqua q̃rimonia fuerat furnita. Et nihilominꝰ vna ps leuat ⁊ pcipit fructus vel facit aliquod attentatum in pre iudicium processus vel als.

¶ Item q̃ materia venit p lras regias vel etiã ex ꝓmissiõe curie post factas iformationes vbi est adiornamẽtũ ꝓsonale vel captio corꝓis si adiornamẽtũ ꝓsonale. Et ps adiornata ꝓparet vel eiꝰ ꝓcurator prima dilatio est advltra ꝓcedẽdũ sicut i alijs materijs. ⁊ postea aliq̃ ꝓtingit q̃ defensor hz garentẽ q̃ res iacet in auohatiõe sicut q̃ rõne alicui⁹ explecte facte in aliqua ꝓtia terre vel nemoris vl als ⁊ nihil aliud est ꝓterq̃ expletũ. Sed vbi est ꝓrt⁹ armox robaria sup excessibus ps ad cui⁹ req̃stã factũ est expletũ ad diẽ garẽdũ recipit ad capiẽdũ garẽdiã ⁊ sepenũero altera ꝓtiũ format q̃rimoniã i iudicio ⁊ hoc i silib⁹ casib⁹. Scõa dilatio est vhutevl garẽdi. Et post due ꝓcedunt dilationes ad faciãdũ ⁊ i summa in hoc casu ꝓcedit sicut dictũ est i alijs materijs possessorijs vl demãda simplicis vel rebelliõis q̃ tũ ad dilationes ⁊ in modo appũctãdis aliq̃.

¶ Item q̃ est adiornamẽtũ ꝓsonale ⁊ adiornatus ad diẽ cõpareat suã req̃stã tradit vt interrogek q̃ facto graffari⁹ videt si penes curiã sint iformatiões vel chargie ⁊ si nõ fuerint inuẽte petunt a ꝓtevel a ꝓcuratore qb⁹ inũgik vt habeãt dictas chargias penes curiã ponere: ⁊ si nõ fecerint dat ꝓgediũ adiornatũ cũ expeñ. dãnis ⁊ interesse. Et hoc q̃ est ps alioq̃n adiornat⁹ in iudicio petet ꝓgediũ qõ si fuerit eidẽ cõcessum ꝓportat absolutionẽ ab instãtia ⁊ cõdẽnationẽ expeñ. damnox ⁊ interesse in quib⁹ sua pars aduersa nõ comparens condemnabitur.

¶ Itẽ ⁊ traditis ꝓ actiõe informationib⁹ ⁊ explectis penes curiã: curia deputat ꝓmissarios ad interrogãdũ adiornatũ. Et hoc facto tradunt gẽtib⁹ regis chargie illius cõfessio q̃ eidẽ actori ꝑdicti cõmineãt ꝓfessioue ⁊ aliq̃ ꝓ eã capiũt ius ⁊ tradunt gẽtes ⁊ ꝓs eox ꝓclusiões i scriptis ⁊ adiornat⁹ suas defẽsiões vl diminutiões q̃ fctõ ipis fit ius.

¶ Item sed q̃ ꝓcurator regius ⁊ pars noluit capere ius ex partis ꝓfessiõe: ꝓsueuerũt partes in iudicio litigare ⁊ suas ꝓclusiones facere. et q̃ frequẽtius adiornati negãt excessus appũctanꝫ ꝓtrarie vel ꝓ memorias: quo casu respectu dilationũ ad tradendum scripturas: raportandum in questas: et alia hmõi sicut in alijs materijs.

¶ Item q̃ est carcer ꝓcedit sicut in oĩbus alijs curijs: scz q̃ interrogat prisonerius ꝗz chargias ⁊ iuxta materiã aliq̃ cõfrontant testes aliq̃ ꝓcedit ad questionẽ ⁊ si prisonerius ꝓfitet ita q̃ ꝓcurator regius ⁊ pars recipiant ius ꝓ suã ꝓfessionẽ ꝓcedet sicut supra ꝓprime dictũ est. Si aũt prisonerius neget recipit ad ꝓcessum ordinariũ ⁊ ꝓtes audiunt in iudicio: ⁊ appũctanꝫ ꝓtrarie vel ꝓ memorias: ⁊ prisonerio respectu ꝓsone fit ꝓuisio ex tũc ꝓcedet ad vlteriora tangẽdo dilationes tradẽdo scripturas. vel als sicut in alijs materijs. Saluo q̃ q̃ ꝓtes appũctantur ꝓtrarie dicet q̃ cõparebit ꝓsonaliter defensor in receptione inqueste.

¶ De materia compotorum.

Tem ⁊ sciendũ est q̃ in dictis requestis veniũt ⁊ tradunt materie reddditionis cõpotox maxime q̃ i materia nouitatis cõmissariꝭ fuerũt dati ad regẽdũ res cõtẽtiosas vel q̃ executor alicuius sentẽtie requestarũ ꝑdictarum in defectu mobiliũ ponit ad manũ regis here ditagia. Estq̃ prima dilatio prib⁹ ꝓpareñ. totis ⁊c. Et postea si adiornat⁹ ꝓfitenꝫ esse ꝓmissũ dat sibi dilatio ad afferendũ eiꝰ ꝓpotũ ⁊ danꝫ due dilatiões ⁊ nõ vltra ad dictũ cõpotũ afferẽdũ. ⁊ si nõ atulerit in eiꝰ pñtia cõceditur defectus: ⁊ postea ponit pars eiꝰ appũctamẽta penes curiã: ⁊ virtute dicti defectus cadit defensor a tradendis dictis cõpotis ⁊ cõdẽnatur suo ꝓprio ⁊ priuato noie in summa ꝓ qua res fallite fuere. Et quãdo est administrator bonox quã habuit sub manu regis sicut in materia nouitatis illi q̃ gubernãt res condãnanꝫ ad reddẽdũ ⁊ tradendum actori fructus per ipsos receptos ⁊ leuatos ⁊ tenendũ prisionẽ si opus sit.

¶ Item si adiornatus negat fuisse ꝓmissum neq̃ leuasse fructus: aliq̃ appunctanꝫ ad scribendũ per memorias sicut quãdo actor vult ostendere per litteras illum fuisse commissarium ⁊ seipsum onerasse aliquando cõtrarie et procedetur in hoc casu respectu dilationum: tradendus scripturis vel alias res sicut in alijs materijs predictum est.

¶ De vtilitate defectuum.

Tem ⁊ quia supra tactum fuit tãgẽdo materiam ⁊ modũ ꝓcedẽdi: q̃ ꝓtes cõparẽt. Et q̃ aliq̃ ꝓtes se ꝓmittũt ponit in defectu vel congedio: loqui igr opz de predictis defectib⁹ ⁊ cõgediis ⁊ quãvtilitatẽ ꝓportẽt.

¶ Itẽ primo sciẽdũ est q̃ in materia nouitatis q̃ vn⁹ officiarius suũ habẽs cõmittim⁹ in requestis ꝓte vocata supra locũ fecit executari suã querimoniã: ⁊ ps se nõ opposuit vel fuit cõtumax adiornat advidẽdũ ãplius manuteneri ⁊ obseruari ⁊ dict⁹ actor obtinet defectũ sup eadẽ assignatiõe ꝓtute dicti defect⁹: actor ꝓportat vtilitatẽ q̃ manuteneꝫ ⁊ conseruaꝫ. ⁊ hz sublationẽ manus regie ⁊ expeñ. Sz q̃ querimonia est male executa sicut q̃ defensor nõ fuit debite adiornatus ad ꝓsonã eius vel domicliũ ad vidẽdũ ãpli⁹ manuteneri ⁊ cõseruari. ⁊ ãtũcũq̃ modic⁹ sit defect⁹ in relatiõe ꝓcedit adhucvnũ adiornamẽtũ. ⁊ postea in scõo defectu dat lucrũ cause cũ expeñ. estq̃ sciendũ q̃ q̃ aliq̃s est adiornat⁹ ad requestã alicui⁹ ꝓquerẽtis advidẽdũ reduci ad effectũ vnã querimoniã cõparetq̃: ⁊ est pñs corã executore ⁊ non se opponit. Sz tacet manuteneri. ⁊ adiornat⁹ ad amplius vidẽdũ manuteneri ⁊ cõseruari se deficere ꝓmittit in dictis req̃stis virtute dicti defectus cõquerẽs manuteneri ⁊ cõseruari. ⁊ hoc casu nõ sunt exp̃sse. Sed si est adiornat⁹ ⁊ nõ cõparet. ⁊ post executionẽ ipse est adiornatus apud dictas req̃stas advidẽdũ amplius manuteneri ⁊ cõseruari ⁊ se ꝓmittit in defectu poni. in hoc casu cõquerẽs manutenetur ⁊ cõseruatur virtute dicti defectus ⁊ deficiens cõdẽnatur in expeñ.

¶ Itẽ ⁊ q̃ virtute alicui⁹ ꝓmittim⁹ aliq̃s adiornat in dictis req̃stis ad rñdẽdũ i materia nouitatis: ⁊ die assignata se poni ꝓmittit in defectu. talis defect⁹ nõ ꝓportat lucrũ cause. hz tradit actor suã demãdã i scriptis: vl ibidẽ baptisat suas positiões ⁊ sup hoc dat sibi cõmissio i qua icorporat eiꝰ demãdas deficiẽs adiornat sup dicto defectu: ⁊ si die assignata deficiat virtute dictox duox defectuum actor manuteneꝫ ⁊ cõseruaꝫ ⁊ regia manus amouetur ⁊ deficiẽs in expeñ. cõdẽnatur.

¶ De defectib⁹ in materia executiõis.

Tem ⁊ similiter i materia executionũ actor ꝓ vnũ solum defectũ hz lucrũ cause sicut q̃ aliq̃s virtute alicuius sigillari vel snie ꝓcedi fecit ad executionẽ sup vno quidẽ ⁊ dict⁹ quidẽ defensor se opposuit. ⁊ actor cepit ⁊ saisiuit aliqua bona. ⁊ adiornauit defensorẽ dicturuz causas sue oppositionis. ⁊ die assignata defensor oppones in defectu se poni ꝓmittat virtute dicti defectus dicet q̃ ad bonã ⁊ iustam causam dicta executio fuit incepta: qõq̃ illa fiet ⁊ ꝓficietur: ⁊ dict⁹ defensor cõdẽnatur in expeñ.

¶ De defectib⁹ in materia cridax.

Tem ⁊ similiter in materia cridax que etiã est materia executionis q̃ post cridas actor fecit opponentẽ adiornari in dictis req̃stis ad dicendũ causas eox oppositiõis ⁊ defensor ad vidẽdum adiudicari decretũ. ⁊ die assignata adiornatur se poni permittũt in defectu virtute dicti defectus opponeñ. secluduntur. ⁊ excludũtur a dictis eox oppositionibus: et condẽnãtur in expeñ. Et ꝓtra defensorẽ ỏr q̃ in eius absentia vel cõtumacia absq̃ alia citatione vel adiornamẽto decretũ adiudicabitur ⁊ condẽnatur in expeñ.

¶ De defectibus pro cognoscendo vel negando cedulam.

Tem si aliquis fuerit adiornat⁹ in dictis requestis ad cognoscẽdum vel negãdũ suum signũ apositũ in aliqua cedula ⁊ ad respondendũ petitionibus facere voluerit die assignata defensor nõ cõparuerit primus defectus nõ ꝓportat lucrũ cause. Sed actor tradit suã demãdã in scriptis. Et sup hoc datur cõmissio in qua incorporatur dicta demãda ad faciẽdum defensorẽ rursus adiornari. Et si die assignata iterim defensor ipse deficiat virtute dictox duox defectuũ dicet q̃ dicta cedula tenet ꝓ ꝓfessata ⁊ aduohata: ⁊ ex sequẽti dictus defensor cõdẽnat ad cõtẽta in cedula vna cũ expeñ.

¶ De defectibus in materia reddditionis compotorum.

Tem si aliquis fuerit in dictis requestis adiornatus ad reddendũ compota. similiter per duos defectus adiornatur condẽnatur ad reddendũ compota vna cũ expeñ. Et si postea virtute dicte sententie adiornatur in dictis requestis ad afferendum compota sua. similiter per duos defectus actor obtinet lucrũ cause ⁊ deficiẽs cõdẽnatur ad soluẽdũ suo ꝓprio ⁊ priuato noie ⁊ si fuerit administratio sibi sub manu regis concessa vlterius cõdẽnatur ad tenẽdum prisionem vsq̃ ad plenã satisfactionẽ. ⁊ in expeñ. als cõdẽnatur ad tenendum prisionem.

Hayko Bell Stiftung Oldenburg
Institut für Slawische Philologie
ИНСТИТУТ ЗА СЛАВИСТИКУ ХАЈКО БЕЛ ОЛДЕНБУРГ

De defectionibus i materia resumptionis.

Item ⁊ finaliter si aliquis fuerit adiornat⁹ ad reassumendum vel deferendū aliquē processum virtute duorum defectuuz adiornatus perdit causam suam ⁊ dicitur ꝙ processus tenetur p dimisso ⁊ adiornatus condemnatur in expeñ.

Item in alijs materijs virtute vnius aut duoꝝ defectuum in introductione pcessum obtentoꝝ nō consueuit adiudicare lucrum cause in alijs materijs: sicut sunt materie p sonales aut mixte opz obtinere q̄ttuor defectus nisi in materia rēuodij: sicut ifra dicetur. Nā in predictis materijs si agat de vna summa denarioꝝ p vna vice supposito ꝙ actor habeat obligationē. Sed nihilominus psequitur demādā simplicem vel in materia redditus aut arreragioꝝ vel hereditagij: qñ defensor est adiornatus in die assignationis in defectu se poni permittit sup primo defectu datur sibi cōmissio i qua demāda petitoria importatur ⁊ virtute dicte cōmissionis interim defensor adiornatur. ⁊ si deficiat interim virtute dictoꝝ duoꝝ defectuum cadit a suis defensionibus ⁊ dicitur ꝙ non habebit nisi vnum ny. ⁊ condemnatur in expeñ.

Item ⁊ virtute snie defensor rursum adiornatur visurus recipi demādā articulatam actoris ⁊ traditurus suum ny. ⁊ visurus expeñ. taxan. ⁊ si die assignata nō cōpareat: ꝫ ponatur in defectu. Vz ꝙ actoris demanda est recepta: ⁊ ꝙ defensor est exclusus ad tradēdū suū ny. Et si actor pbare velit p testes cōceditur sibi cōmissio ad faciendā eius inquestā sup sua demāda articulata. Et si noluerit: qz obligationē hz vt sepe ꝓtingit qñ est questio de aliqua pecunie summa ordinatur. ꝙ defensor iterum adiornabit ad videndū tradi lras ⁊ titulos: ⁊ ex parte sua si voluerit silr tradēdū cū cōtradictis ⁊ salvationib⁹ ⁊ recipiēdis ⁊ ad aliā diē ad ius audiendū. Et nisi fuerit inquesta nō consueuit adisci ad videndā inq̄stā recipi ⁊ tradēdas litteras ⁊ reprobationes testium.

Itē ⁊ hoc vbiq̄z locū hz excepta materia excessuū vbi nō ꝓsueuit dici virtute duoꝝ defectuum ꝙ defensor ceciderit a defensionibus. Sed capit ipe actor quattuor defectus in quorum primo ipsius incorporatur demāda. Est autez notādum ꝙ in omni vtilitate defectuum oportet ipsos bene esse intentatos sine interruptione.

De defectibus in materia rēuodij.

Item ⁊ respectu materie rēuodioꝝ est sciendū ꝙ quādo aliquis rēuodium fecit virtute vnius continuiren uodium cōtinentis vel alicuius cōmissiōis requestarum de vna causa apud requestas quocunqz in statu fuerit qñ in hoc casu adiornatus nō cōparet defectus datur ⁊ vz ꝙ causa remanebit apd dictas requestas ⁊ adiornatur. iterū adiornabitur pcessuras in causa principali ⁊ cōdēnatur in expeñ. Et iste ordo sequitur siue rēuodium fiat ad requestam actoris siue ad requestam defensoris.

Item sed quādo rēuodiū factū est per curiā parlamenti vel vnum cōsiliarium regis presentibus partibus vel de ipsaꝝ cōsensu non vtitur istis terminis qz neutra partiz rēuodiuz impugnare pōt. Sed pcedēt partes in statu absq̄z dilatione ad viteriora pcedēdo vl si defensor in principio pcessus ante litis cōtestationem se patitur in defectu poni iuxta stilū in materia nouitatis executionis vel simplr demāde est lucrum cause ex solo primo defectu put supradictum est. Et si post litis cōtestationē deficiēs fuit defensor cadit ab eo qd̄ facere debebat sicut si habebat dilationē ad defendēdū i plamēto ⁊ die rēuodij se patir in defectu poni cadit a defensionibus ⁊ cōdēnabitur in expeñ.

Item ⁊ in dictis defectibus in materia in qua p duos defectus cause actor lueat obtinet vel in alijs in quibus requirūtur q̄ttuor defectus. dictus deficiēs venerit post primū defectū recipitur ad se defendendū ⁊ requirēdū vehutā ⁊ garēdū si materia ad hoc fuerit disposita sicut factū fuisset ante dictū defectū. primi tamē defectus expeñ. resumendo absq̄z litteris regijs. Et aliā nō importat vtilitatē prim⁹ defect⁹ nisi ꝙ deficiēs nō poterit vlteri⁹ iudiciū declinare vl iurisditionē

Item ⁊ qd̄ supradictū est dz intelligi respectu defectuū qñ obtinet in introductiōe pcessus absq̄z hoc qd̄ deficiēs ꝓparuerit aut saltem ante prefuerit litis cōtestatio. Sz qñ post litem cōtestatā vel qñ pars cōparuit ⁊ actor defectū obtinet, pceditur modo sequēte: videlz ꝙ si defensor qñ assignata est dies ad faciendā vehutā deficit ⁊ ponatur in defectu vz ꝙ vehuta tenetur pro bene ⁊ debite facta ⁊ cōdemnatur in expeñ. dicti defectus ordinatur ꝙ defensor adiornabit sicut post regressum litigij ⁊ si se patiat in defectu poni vz ꝙ defensor cecidit a garēdo. ⁊ cōdēnatur in expeñ. damnis ⁊ interesse.

Item si defensor in defectu poni se patiatur postq̄z habuerit ad defendendū p hmōi defectum vz ꝙ defensor cecidit a defensionibus ⁊ non habebit nisi vnum ny. ⁊ cōdēnat in expeñ. q̄uis antiquitus per stilū. vt pz. §. in stilo de defectu ⁊ actio. pso. §. item si post petitionem qñ post demādā apertā in iudicio defensor habebat ad se defendendum. ⁊ se poni patiebatur in defectu cōdēnabit ob defectum defensionum in materia mere personali. Sed stilus hmōi correctus fuit: qz nimis videbatur rigorosus.

Item si aliquis habet diem ad cognscendum vel negandum. lz ad hoc habuerit vnā vel duas dilationes si se permittat in defectu poni vz ꝙ cedula tenetur p confessata ⁊ per ꝓns condemnatur ad cōtenta in cedula ⁊ in expeñ. Et si ad garnisendū habuerit vnā aut duas dilationes ⁊ super hoc deficiat virtute predicti defectus condemnatur ob defectū garnisionis in summa quā garnire debebat ⁊ in expeñ. ⁊ si habuerit ad deliberandū. ⁊ postea ponitur in defectu cadit a deliberatione: teneturqz ⁊ reputatur heres ⁊ cōdēnatur in expeñ. Si habuerit ad reassumēdum vel deferendum vnā vel duas dilatiōes ⁊ super deficiat pcessus tenetur pro dimisso virtute primi defectus. Et si ad tradendum scripturas cadit ad illas tradendum Et generaliter post litis cōtestationem qñ se patietur in defectu poni cadit ab eo qd̄ facere habebat. ⁊ cōdēnatur in expeñ. Et si q̄s fuerit adiornatus ad videdū tarari expeñ. ⁊ deficiat virtute dicti defectus proceditur ad taxationem expensaꝝ predictaꝝ.

De congedijs.

Item ⁊ respectu cōgedioꝝ sciendum est ⁊ regulariter quādo defensor de plano est adiornatus vel sine rēuodio in dictis requestis vel ex renuodio curie parlamenti vel magni consilij de partium consensu ⁊ ipsis pñtibus factis ⁊ ipe defensor obtinet cōgedium virtute dicti cōgedij defensor solū absolutur ab instātia iudicis ⁊ actor cōdēnatur in expeñ. Sed aliud est i materia executionis facte in bonis mobilibus. ⁊ in materia nouitatis. Nam in his materijs quādo defensor obtinet cōgedium in prima assignatione ⁊ ante litis cōtestationem virtute dicti cōgedij dicitur in materia executiois ꝙ torcionarie male fuit facta executio ⁊ ꝙ defensor ad bonā causaz se opposuit: ⁊ amouetur impedimentū actoriq̄z condemnatur in expeñ. Et in materia nouitatis defensor manutenetur ⁊ conseruatur in possessionibus contrarijs actoris: de quibus apparet per copiam relationis ⁊ habet manum leuatam vnacum expeñ. Et ratio bona est in dubijs materijs quia est manus missa: ⁊ impedimentum: ⁊ propterea necesse est habere manum leuatam ⁊ non sufficeret vti simplici absolutione.

De congedijs in materia cridarum.

Item sed respectu congedioꝝ in materia cridarum quando opponens vel adiornamenta ad videndum adiudicari decretum obtinet congedium non fuit visum quā vtilitatem importaret quia non vidi casum euenire. Sed posset dici rationabilr postq̄z actor ex vnico defectu cause lucrū obtinet. Et a fortiori defensor ⁊ opponens debet obtinere lucrum cause. Et posset dici respectu defensoris ⁊ adiornati ad videdum adiudicari decretum virtute cuius congedij p euz obtenti ꝙ torcionaria ⁊ ad malam causam dictus actor fieri fecit dictas executiones ⁊ cridas ⁊ ab illaꝝ effectu cecidisse. Et cōdēnatur in expeñ. Et respectu oppositionis ꝙ ad bonam causam se opposuerit contra cridas hmōi saltem ꝙ si aliqua fieret adiuratio decreti ꝙ eis primo solueretur ⁊ cōdēnatur actor in expeñ. Sed super hoc nō refero rationem ei iudicantē quia non vidi causam euentre.

De congedijs et materia rēuodij.

Item ⁊ quātum ad materiam rēuodij quando vna causa est ab alto iudice rēuodiata i requestis ad alicuius requestaz vel medio litteraꝝ regiaꝝ vel priuilegioruz die assignata super rēuodio in dictis requestis et ille contra quem est factum rēuodium: licet sit auctor in principali vel defensor obtinet congedium in causa rēuodij virtute dicti congedij dicitur ꝙ remitteretur causa coram iudice a quo venit. ⁊ ꝙ rēuodium parte significabit et cōdēnat in expeñ. Ille qui predictum fieri facit rēuodiū. Sed qñ rēuodium est factum a curia parlamēti vel

magno ꝓsilio in ꝓsentia. ⁊ de ꝓsensu partiū et eli in ꝓcipio cause ⁊ aī litis ꝓtestatiōez et defensor l dicti rēvodij cōgeditū obtinet et importat lucrū cause: qꝛ in hoc casu partes nō possunt impugnare renuodium.

¶ Item: respectu cōgedioꝝ q̄ obtinēt a defensore post litē cōtestata ꝙ dabatur solum vnus defect⁹ ꝓta actorē sup requesta defensoꝝ accelerando ꝓcessum petit ꝙ pars sua tradat scripturas vel firmat appūctamēto. ꝑcedēti nunq̄ vidi iudicare talē vtilitatē: qꝛ nō vidi ꝙ defensor ꝓsequat. ⁊ frequēter nō accidit ꝙ defensor velit accelerare: sed ego als petij a curia q̄ deliberauit ꝙ dictus defectus solū importaret ꝙ actor esset exclusus. de eo qd habebat facere sicut de tradendo scripturas quando eas tradere volebit.

¶ De adiornamēto sup renuodio.

Item si qī defensor leuauit eius sniam sup dicto cōgedio ⁊ ipius virtute facit adiornare ad ꝓcedēdū: et in assignatiōe nō cōparet: nō vidi qualiter fiat. Sed videret. ꝙ qī ꝓtingerit defensorē obtinere talē defectū sicut ꝑdictum est ꝓta actorē dici ōberet ꝙ actor seclusus est ab eo qd habebat facere. et ordinare. ꝙ adiornet ad ꝓcedēdum ⁊c. ⁊ videdum dari congedium cum intimatione. Et si die assignata non compareat dictum cōgedium debet eidem defensori concedi virtute cuius cause lucrum debet obtineri.

¶ De congedio super expeñ.

Item: quando aliquis est adiornatus ad videndū expeñ. taxari ⁊ obtinet cōgeditū virtute dicti ꝓgedij absoluit solū ab instañ. ⁊ actor cōdēnat in expēsis instātie.

¶ Intendit contradictorum.

Contradicendo litteris ꝓductis penes vos. N. ꝓ tales defensorē. ⁊ opponeñ. in causa saisine. ⁊ nouitatis ꝓta talem actorē: ⁊ conquerentē in dicto casu ad ostendendū ꝙ ꝑdictis litteris fides nō debet adhiberi neq̄ respectus haberi nisi in preiudicium dicti defendētis et opponeñ. ⁊ ꝙ illis non obstātibus cōclusiones eiusdem actoris sibi adiudicenī vna cū expeñ. dicit ⁊ proponit que sequuntur. et primo pro intelligentia ⁊c.

¶ Saluationes pro defensore in predicta causa.

Respondendo certis talib⁹ qualib⁹ ꝓtradictis tradit: ꝙ talē actorem ⁊c. vel ꝙ littere. ⁊ instrumēta ꝓducta ꝓ talē ⁊c. in tali ꝓcessu pendēte coram vobis. N. ⁊c. in casu saisine ⁊ nouitatis inter dictū. N. actorē ⁊ talem. N. defendētē. ⁊ ad ostēdū ꝙ dictis contradictis nō obstañ. plena fides adhibenda sit litteris. ⁊ instrumētis ꝓ eū ꝓductis. ⁊ penes curiā positis. ⁊ depositionib⁹ testiuz ad ipsoꝝ requestā exaiatoꝝ ad hos fines dicit idē defensor que sequuntur damna expeñ. et interesse petendo. Et primo ⁊c.

¶ Intendit sup taxatione expeñ.

Ecce est demāda. ⁊ declaratio expeñ. anfractuū. ⁊ missionū factarū ⁊ sustentarū coram vobis ꝓ talē defēdētē ex alia parte in quibus expeñ. dictus defensor fuit ꝓ vos condemnatus per sentiā tali die quas expeñ. ipse actor taxari petit ad summaz modoq̄. et forma inferius declaratis. Saluo in omnibus. ⁊ per omnia vestra bona iusta ⁊ legali moderatione. ⁊ taxatione cum ꝓtestatione de hmōi declaratione expeñ. augēdo vel diminuēdo. ⁊ latius interpretādi si opus sit.

¶ Et sic finis huiusmodi stili requestarum.

Deo Gratias.

Instructiones abbreuiate ad habēdū noticiā stili curie parlamēti ⁊ de modo procedendi in eadem.

Prio igitur sciendum est ꝙ dicta curia parlamenti est superior. et capitalis regni francie. et eadem resortiuntur ꝓ appellationem omnes terre et dñationes regni frācie.

¶ Item ꝙ predicta curia fuit antiquitus ĩstituta de centum personis ad instar. centū senatorum Rome scilicet ex duodecim pari bus frācie octo magistris requestarum hospicij domini nostri regis octuaginta alijs consiliarijs: scilicet quadraginta clericis. ⁊ quadraginta laycis inter quos sunt quatuor presidentes qui presidentes in parlamento nominantur.

¶ Item ꝙ in corpore dicte curie sūt tres camere: scilicet camera magna: camera inquestarum. in qua sunt duo presidentes. ⁊ camera requestarum palacij.

¶ Item ꝙ omnia indicata que fiunt in predictis magna. ⁊ inquestarum cameris fiunt per arrestum dicte curie. ⁊ ab illis nō potest appellari nisi cōtra predicta iudicata error proponatur: sed illi: qui tenent cameram requestarum palacij sunt iudices commissarij delegati a principe: ⁊ non habēt aliquā cognitionem ordinādi nisi de causis sibi cōmissis. ⁊ ab eis appellat ad parlamentum.

¶ Item contra arresta vel iudicata predicti curie parlamenti potest quis errores ꝓponere. Modus aūt errores proponendi talis: qm̄ volens proponere debet illos in scriptis tradere penes cancellarium: quos sub contra sigillo clausos mittit ad magistros requestarum hospicij regis pro videndo visitando. ⁊ sciēdo si sint admissibilis illos cācellario remittunt. Et tunc proponens obtinet litteras a cancellaria ad faciendū partem suam aduersam adiornari in parlamento visuris pronunciari arrestum errore latū et tradūtur predicti errores aut illarum copia parti aduerse qui respōdebit in scriptis et postea tradāt partes si eis bonum videatur replicas. ⁊ duplicas totum in scriptis: nihil verbotenus proponendum: ⁊ ad iudicium faciendum vocātur omnes camere. et magistri requestarum hospicij regis. ⁊ aliq̄ de ipsius magno cōsilio. ⁊ pronunciatur iudicatum per vnum ex quattuor presidentibus sicut alia arresta.

¶ Item et anteq̄ aliquis ad proponendum errorem admittatur oportet eum consignare realiter penes curiam parlamenti summā sex viginti librarum parisius pro emēda casu quo caderet a dictis erroribus que summa sibi restituitur in fine cause. ¶ Estq̄ sciēdum ꝙ non recipiuntur errores iuris. Nam per talem errorem iudicatum curie non corrigeretur. ⁊ oportet ꝙ proponens ostendat errorem facti interuenisse.

¶ Item ⁊ habet curia predicta priuilegiū ⁊ istā auctoritatē. iudicādi errores proposito contra ipsa arresta. Sz si aliqui reformatores vel alij iudices aut commissarij quibus rex facultatē ꝓcessit. ⁊ auctoritatē iudicādi tanq̄ per arrestum. ⁊ ꝙ a predicto iudicato non possit appellari sicut ab arrestis curie parlamenti: si quis voluit errorem aduersus talia iudicata proponere oportet ꝙ tales errores in parlamento iudicētur modo et forma superius declararum.

¶ De paribus francie et eorum prerogatiuis.

Primo sciēdum est duodecim esse paris francie sex: sex clericos: et sex laycos ex quibus sex sunt duces ⁊ sex comites. Clerici sunt archiepiscopus ⁊ dux remeñ. eps ⁊ dux lingoneñ. eps ⁊ dux lauduñ. ⁊ episcopus. ⁊ comes beluaceñ. episcopus ⁊ comes nouioneñ. et episcopus. ⁊ comes cathalauneñsis. Laici autem sunt duces burgūdie: Normandie. ⁊ aquitanie: ⁊ comites campanie Flandrie et tholose.

¶ Item sciendum ꝙ domini de sanguine regio q̄ui non teneant aliqua ex terris antique patrie nihilominus rex eis dare cōsueuit. ⁊ concedere certa priuilegia eorum dominationes in parlamento tenēdi maxime terras quas tenent per partagium illas: videlicet

que per partagium dependent a domo frãcie. Sz respectu illarum quas acquirerent illas non tenent in parta nisi ad hoc habuerint speciale priuilegium.

¶ Item pares francie layci consueuerunt habere magnos dies. ad quos appellatur ab eoꝝ bailliis ⁊ senescallis. ⁊ a predictis diebus: ⁊ magnis ad eandẽ curiam appellãtur. ⁊ si aliquis parum francie accusaretur in curia francie de causa lese maiestatis. vel alio scelere magno oportet eum iudicari per regem suum parlamentum tenẽtẽ ad qd̃ vocari debent pares frãcie sicut factum fuit de domino de alenconio.

¶ De quibus causis curia parlamenti cognoscere consueuit.

Item curia parlamenti cognoscere cõsueuit de causis appellꝰ. ⁊ ressortus: ac superioritatis: de causis tangẽs. pares francie: de causis beneficialibus qñ aliqd̃ beneficium vacat in regalia. ⁊ questio fuerit siue debatum de aliquo beneficio ad collationem vel presentationẽ regis pertinente sũt q̃ plures prelati ⁊ capitula q̃ alibi q̃ in curia nisi voluerint litigare non tenentur.

¶ Item ⁊ dicitur beneficium vacare in regalia qñ vacat sede ep̃i vel archiep̃i vacante. ⁊ posito q̃ archiep̃s vel episcopꝰ ecclesie sit electus aut prouisus vel etiam cõfirmatus. et missus in possessionẽ ecclesie sue oia beneficia ipsius collationem pertinentia q̃ vacauerũt a tẽpore vacationis ipsius ecclesie donec ipsius prelati persona ad fidem et hommagium regis recepta fuerit cum regalia vacare censentur. ⁊ reputantur illorum q̃ regi collatio pertinebit.

¶ Item ⁊ q̃uis vt fertur cõmuniter sufferẽtia tm̃ valeat sicut fides ⁊ homagium fallit tamen regula respectu beneficiorum: nam si aliqd̃ beneficium pertinens ad collationẽ alicuius ep̃i: vel archiep̃i vacans. per fidẽ et hommagiũ non factum licet habeat sufferentiam a rege. ⁊ hoc modo gaudeat temporalitate sua: nihilominus p̃dictum beneficiuz in regalia vacare causetur. ⁊ reputat̃ ⁊ regi pertinet ipsius collatio. Et de hoc facta fuit expressa constitutio per regem philippum ita fuit iudicatũ in curia parlamenti in casibus occurrẽs.

¶ Item notanduz est q̃ si durante tempore vacationis alicuius ecclesie vacat aliquod beneficium pertinens ad collationem ep̃i ⁊ prelati ad hoc vt regalia vacare censẽtur et regi collatio pertineat. sufficit q̃ vacet de iure non de facto. ⁊ q̃uis beneficiũ vacauit in regalia postea per ordinationem collatũ fuerit quoutismodo quocũq̃ lapsu tẽporis non obstante rex non perdit collationẽ neq̃ ius ipsius: sed illud conferre potest licet regalia sint clausa dummodo ostẽdi possit hutusmodi beneficium semel in regalia vacasse: ⁊ illud per regem alicui collatum non extitisse a tempore vacationis predicte neq̃ prescriptio poterit contra regem vel contra illum cui beneficium vacans in regalia fuerit collatum allegari. Est autem sciẽdũ q̃ sede vacãte non omnes ecclesie dicuntur in regalia vacare: sed solum vacare dicũtur in regalia ille quarum prelati fidem in hõmagium prestare debent.

¶ Item sepenumero contingit q̃ rex mandat per eius litteras curie parlamẽti vt cognoscat de aliquib̃ magnis causis vltra supradicta qd̃ tamen fit de gratia speciali.

¶ Item sciendum ẽ q̃ si aliquis vellit aliquã causam in curia inferiori introducere ex precepto regis coram aliquo iudice cui cognitio non pertinebat: nec pertineat iure ordinario oportet q̃ littera predicta portet cõmittimus: alioquin cognoscere non posset: neq̃ deberet ⁊ obtineret defensor congediũ contra actorem. Sz in littera curie parlamenti pro quacũq̃ de causa directis nõ est opus apponere verbũ ꝯmittim̃: sz sufficit verbum mandamus absq̃ verbo ꝯmittim̃.

¶ Que sunt iura regia.

Primo rex habz ius cognoscendi de causa nouitatis per preuẽtionẽ: nã possũt iudices ordinarij seu bailliui regij ꝯcedere litteras commissionis: licz partes sint in eorum iurisdictionibus demorantes.

¶ Item rex est garendiator ecclesiarum q̃ sunt de fundatione regali. ⁊ sunt ecclesie p̃dicte exempte ab omnibus iurisdictionibus subiectis. ⁊ alijs q̃ regijs.

¶ Item rex habet auctoritatẽ remittẽdi. et ventã ꝯcedẽdi in casibus criminalib̃. et de internatione litterarũ remissionis nullus alius iudex p̃terq̃ regius cognoscere põt.

¶ Itez concedit saluegardias ⁊ de infractoribus saluegardie vbi iudices regni habent cognitionem.

¶ Item sciendum q̃ saluagardia non consueuit omnibus indifferenter illam petentibus concedi: sz dari solum consueuit gentibus ecclesiasticis: ⁊ subiectis siue medio. et pregnantibus viduis: ⁊ orphanis. Et generaliter omnibus iusticiarijs Regi subiectis

suppositis vniuersitatis: pauperibus: ⁊ miserabilibus p̃sonis: ⁊ mercatorib̃ publicis.

¶ Item omnes officiarij regij habent commissionem portus armorum: scilicet quãdo aliquis est accusatus coram aliquo iudice regio pro aliquo casu criminali vel excessus si sit portus armorum vel infrictio saluegardie licet sit alterius iurisditionis delicti cognitionem rex habebit. ⁊ hoc in layco. Sed si in clericis pro aliquo delicto vbi est infricta saluagardia vel portus armorum: est tractus coram aliquo iudice regio ipse solum de predicto portu vel infrictione cognoscet et delicti cognitio ad ordinariũ pertinebit.

¶ Item ⁊ propter prerogatiuã curie parlamenti. ⁊ ipsius auctoritatẽ qñ clericus est imprisonatus pro aliquo casu enormi vbi infricto saluegardie est vel portus armorũ licet reddatur ordinario: curia consueuit p̃hibere: ne respectu criminis cõis procedat̃ ad absolutionem vel condemnationem donec cognouerit de casu priuilegiato. ⁊ determinauerit: sed respectu bailliuorum vel prepositorum regiorum iudices ordinarij ecclesiastici propter dictas inhibitiones nõ differunt de crimine communi cognoscere.

¶ De casibus specialibus de quibus curia temporalis cognoscit contra gẽtes ecclesiasticos.

Item si vir ecclesiasticus etiã eps vel archiep̃s obligatus sit p̃ litterã signatã manu sua: vel sigillo suo sigillatam: ⁊ adiornat̃ ad curiam laicam tenebitur cognoscere vel negare: et ad vlteriora in causa ꝯcedere q̃uis sit actio mere personalis. Et si condẽnetur expectio fit super eius temporalitate nihilominus tñ si esset personaliter obligatus sub sigillo regio respondere nõ teneretur in curia temporali nisi foret hypotheca: estq̃ sciendum q̃ si clericus in curia tẽporali cognoscat eius signum manuale vel scripturam aut sigillum tenetur garnire manum iusticie de summa contenta in obligatione nisi non fecerit causam. et soluet dictã summam.

¶ Itez si clericus se immisceat alicui administrationi presertim rei prophane. et vocatus fuerit ad curiam temporalem ad reddẽdum compota tenebitur procedere. ⁊ ibi compota reddere. ⁊ respõdere.

¶ De causis appelli et modo prosequendi easdem.

Item et primo sciẽdum est q̃ in regno francie est patria in duplici differentia Nam quedam consuetudine alia iur̃ scripto regitur suntq̃ modi procedendi i vtraq̃ patria differentes.

¶ Item quando appellatur ab aliquo iudice in patria cõsuetudinaria adiornamẽtum in casu appelli debet cõtinere q̃ iudex adiornetur. et parti intimetur. ¶ Estq̃ sciendum q̃ si intimetur parti aduerse oportet iudicem adiornare. et per stilum notorium adiornamentum equipoleat intimationi: sz periculum est adiornari facere eum loco intimandi: Nam quando alicui intimatur dicere potest q̃ causa ip̃m in aliquo non tangit. et q̃ non vult sustinere iudicatum. ⁊ nec tenebitur in assignatione comparere. Et si non direrit tenebitur comparere alioqui ponetur in defectu: et soluet expeñ. Et in dicta patria consuetudinaria oportet appellare illico a tempore noticie scientie date. vel illati grauaminis. Sed in patria iuris scripti sufficit appellare infra decem dies. et in patria cõsuetudinaria sufficit dicere viua voce appello in patria vero iuris scripti: quando ab interlocutoria prouocatur appellãdũ est in scriptis: sed a diffinitiua si illico potest appellare dz viua voce.

¶ Item et in patria consuetudinaria si appelletur a sententia diffinitiua vel interlocutoria aut alio quocũq̃ grauamine oportet q̃ ille aquo appellatur deferat appellationi interposite. et non potest vlterius procedere sub pena emende arbitrarie. Sed in patria iuris scripti si appelletur ab interlocutoria vel alia grauamine extraiudiciali ille a quo appellatur potest concedere apostolos refutatorios: nec tenetur supercedere donec fuerit ei inhibitum virtute litterarum in casu appelli verumtamen quãdo appellatur a diffinitiua iudex a quo tenetur supersedere ab vlteriori processura.

¶ Item si appellans in patria consuetudinaria appellat ad parlamentum. et cadat a sua causa appelli per congedium: interruptionem: et desertionem aut als soluentur. lx. libre de emenda pro sua falsa siue temeraria appellatione etiam si iudex subiectus vel regius dederit sententiam a qua fuerit appellatum ad parlamẽtum. et dicatur male iudicatum soluit. lx. libras pro emenda pro suo falso iudicio. Et si appellatum fuit coram bailliuo vel senescallo si appellãs sit innobilis et non soluit nisi. lx. pro emenda

Hayman Library Online
OHYMAN LIBRARY ONLINE
ЛИЧНИКОВА

Sed in patria iuris scripti nō est emenda quādo dicitur male iudicatum nisi causa iudicatur vel determinatur in parlamento.

¶ Item in patria consuetudinaria non potest infirmari sententia per viam nullitatis nisi fuerit interposita appellatio per quam possit quis deducere nullitatem sententie. Sed in patria iuris scripti secus est. Nam abq; appellatione deduci potest via nullitatis.

¶ Item in patria consuetudinaria ad obtinendum adiornamentum in causa appelli sufficit dicere appellasse. Sed in patria iuris scripti oportet ostendere instrumentum appellatorium quando appellatur ab interlocutoria ⁊ tradere in cancellaria ad videndum si appellatio sit admissibilis ⁊ nemo recipitur vt appellans in curia parlamenti nisi ostendat dictum instrumentum appellatorium.

¶ Item si appelletur a diffinitiua in patria consuetudinaria appellans non admittitur ad proponendum facta noua: sed solum illa que in causa principali proposuit. Sed in patria iuris scripti recipietur ad proponendū facta noua. Et propterea cause appelli patrie consuetudinarie viua voce litigantur. Sed respectu causarum a patria iuris scripti prouenientium quādo appellatur ab interlocutoria appellans tradit suum libellū appellatorium per modum nullitatis rationum iuris. Et quando a diffinitiua per modum factorum nouorum nisi quis velit vel capiat ius per processum.

¶ Item sciendum est q̄ appellans tam in patria consuetudinaria q̄ iuris scripti infra trimestre debet adiornamētum in causa appelli releuare post appellationem interpositam. Si vero appelletur a pare frācie oportet illuz adiornare per binas litteras p̄ quarum vnas per regem adiornatur: ⁊ p̄ alias mandatur alicui officiali regio vt presentet predictas litteras adiornamēti ⁊ precipiat dicto pari francie vel eius officiarijs q̄ die assignata secum habeat suos baillivos vel officiarios a quibus extitit appellatum curie presentare: ⁊ quando appellatio ab aliquo bailliuo vel seneschalo regio in patria consuetudinaria rex mandat adiornari dictum bailliuum vel seneschalum secus in patria iuris scripti quia mandat partem adiornari ⁊ iudici intimari.

¶ De defectibus ⁊ congediis casu appelli ⁊ quā vtilitatem importent.

Item ⁊ primo si appellans suum adiornamentum in casu appelli releuauerit p̄ vnum defectum qui congediū appellatur perdit causam ⁊ virtute dicti defectus vel congedij dicta pars intimata vel appellata talez vtilitatem habebit q̄ appellans cadet ab eius causa appelli: ⁊ condemnatur in expensis. Et q̄ id a quo fuerit appellatum executioni demandabitur. Sed si appellans non releuauerit sed anticipatur per appellatuz tunc requiruntur duo defectus anteq̄ appellatus obtineat congediū ⁊ lucrū cause.

¶ Item sed respectu partis intimate vel appellate oportet obtinere duos defectus anteq̄ perdat causam suam ⁊ appellans obtineat lucrum cause ⁊ virtute dictorum defectuum dicetur q̄ bene fuit appellatum male iudicatum: cum expeñ.

¶ Item sciendum est q̄ licet consueuerit et sit necesse vt appellans qui releuauit faciat adiornari iudicem a quo in patria consuetudinaria vel intimari in patria iuris scripti alioquin appellatio esset deserta ⁊ perderet causam suam: tamen si iudex est regius non tenetur comparere die sibi assignata neq̄ sustinere sententiam ab eo latam. nec eadē potest in emēdam si male iudicauerit quia se remittit ꝓcuratori regio vt sustineat causam si bonum et videatur. Estq̄ bene notandum q̄ iudex regius ob iniquam sententiaz vel falsam iusticiam non potest conuenire neq̄ potest in processu teneri nisi contra eū allegetur fraus malicia dolus aut corruptela. Sed si appellatur ab aliquo alio iudice non regio in patria consuetudinaria dominus cuius nomine fuit iudicatum debet adiornari ⁊ cōparere in die assignata cum iudice suo pro sustinendo iudicatum quia si diceretur male fuit iudicatum solueret emendam sicut predictū est.

¶ Item si quis appellat durante plamēto debet releuare ad dies ordinarios alteri parlamenti sequentis: tamen hodie de gratia ponitur clausula vt partes adiornentur ad certam diem ordinariam presentis parlamenti non obstante q̄ sedeat ⁊ q̄ partes non sint de diebus ordinarijs ⁊c. Et si ante releuaretur p̄ registratione stili appellatio esset deserta.

¶ De renūciatione appellationis.

Item si appelletur ad curiam parlamenti debet renunciari infra octo dies ⁊ soluer sexaginta solidos de emenda: ⁊ debet fieri renunciatio coram iudice a quo ⁊ parti infra octo dies intimari. alꝭ non valeret renunciatio nec audiretur. si illam secrete faceret.

¶ De materia casus nouitatis.

Item sicut dictū est supra ad regem per preuentionē pertinet cognitio casus nouitatis: ⁊ debet quis conqueri de omni turba vel impedimento facti sab anno ⁊ die citra. Et ideo vocatur casus nouitatis ad causam turbe noue ⁊ si turba vel impedimentū esset sub annatum non posset quis conqueri in casu nouitatis ⁊ non potest quis conqueri in eodem casu nouitatis nisi dicat se possessorem ⁊ medium debitū deducat conseruando possessionem eius.

¶ Item ⁊ in materia beneficiali non potest quis obtinere possessorium nisi habeat titulum ⁊ institutionem canonum. Sed in materia prophana non est opus docere de titulo sed sufficit ostendere possessionem ⁊ gaudētiam per tempus sufficiens ad possessionez acquirendam: ⁊ ex priuilegio nouitatis q̄n aliquis conqueritur in casu nouitatis per executionem debet remouerī ⁊ restablimentum fieri rerum attentatorū ⁊ leuatarū ⁊ res contentiosa capi. ⁊ ad manum regiam poni tanq̄ superiorem.

¶ Item quando aliquis conqueritur in casu saisine ⁊ nouitatis debet partem suā adiornari facere ad videndam eius querimoniam ad effectum reduci supra locum cōtentiosum: ⁊ si vna partium deficiat potest seruiens dare defectum contra partem contumacem. Et si pars impetrans deficiat virtute dicti defectus cadit a querimonia sua. Si autem pars aduersa deficiat seruiēs virtute dicti defectus debet manutenere ⁊ cōseruare conquerentem in suis possessionib̄ ⁊ saisinis. Et nihilominus pro maiori securitate seruiens executor predictarum litterarum querimonie debet adiornare partem deficiētē coram iudice cui cognitio cōmissa fuerit vsuram amplius conquerentem manuteneri ⁊ conseruari in suis possessionibus antedictis.

¶ Item ⁊ de materia casus nouitatis est q̄ per executorem dz amoueri nouitas anteq̄ fiat restablimētum ⁊ q̄ res contentiosa ponatur ad manuz regiam. Et hec fieri debēt anteq̄ pars admittatur ad opponentē ⁊ in omni casu in quo cadere potest possessiō casus nouitatis potest impetrari. dūtamen infra annum ⁊ diem a tempore turbe. Sz opz q̄ turba sit torcionaria ⁊ de facto quia iuris exceptio non hz iniuriam nisi contra expletum vel executionem iusticie non habet locuz casus nouitatis: nec fiet reparatio alicuius actus auctoritate iusticie facti nisi p̄ appellationem vel oppositionem.

¶ Item vasallus qui contra dōm feudalez impetrat casum nouitatis non potest impedire renuodium coram dicto domino ⁊ curia sua ⁊ est speciale in hoc casu in alijs autem casibus quando subiectus conqueritur in casu nouitatis coram aliquo iudice regio dominus iurisdictionalis ipsius subiecti nō poterit petere renuodium ad eius curiā fieri cuius res contentiose sint de iurisdictione sua ⁊ debet rei contentiose recredentia illi adiudicari qui habet ius apparentius in re de qua agitur.

¶ Item sciendum est q̄ licet alteri partiuz recredentia fuerit adiudicata ⁊ ideo gaudeat pendente processu rebus contentiosis nihilominus si cadat in causa debet reddere parti obtinenti omnes fructus profectu ⁊ emolumenta que percepit pendente processu nihil aliud est recredentia q̄ gaudere rebus contentiosis pendente processu.

¶ Item est aduertēdum q̄ in materia nouitatis si defensor acquisiuit hereditatem titulo emptionis vel permutationis. aut alꝭ non potest petere garēdum nisi sit infra annum a tempore acquisitionis per eum facte quod est speciale in casu nouitatis in alijs autem casibus siue sit materia simplicis saisine siue petitoria stilus hic locū nō habet.

¶ De protestatione quam debet facere defensor anteq̄ respondeat articulis per verbum credit ⁊c.

Item ⁊ primo qui vult respondere articulis sue partis aduerse. debet protestari q̄ per eius responsionez non intendit aliquomodo recedere a factis contentis ⁊ baptisatis in suis articulis. Et si respōdeat articulis partis aduerse qui sunt iuris negatū suspensum dubij obscuri aut impertinentis non intendit q̄ talis responsio possit parti aduerse ꝓdesse neq̄ sibi respondenti nocere.

Hayman Library of Ukrainica
ЕЛЕНИКОВА

re quouismodo.

¶ Iteꝫ factis huiusmodi responsionibus responsoꝫ cuilbet ex articulis per verbum credit vel non credit procedetur ad inquestam ꝛ caueat quis ne super quolibet articulo examinari faciat vltra decē testes; quia non esset sibi nisi onus ꝛ amplius non cōputarētur ꝯ decem super quolibet. Sed si fuerit vna turba potest producere quantum sibi videbitur: ꝛ non concedere solent commissarij defectuꝫ nisi vsqꝫ ad solis occasum. Et si pars deficiat procedetur in eius absentia sicut in presentia.

¶ Finis tertie partis.
Deo gratias.

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ імені І. І. МЕЧНИКОВА

Quinta pars.

¶ De forma arrestorum.

Naturaliter arrestum formari ⁊ ordinari debet circa hoc vt pria facie pōt occurrere dicendum est ꝙ quandoꝫ ꝑ iudicū curie anullatur processus cōmissarij qui fecit inquestam. Et tunc arrestum breuissime fieri debet ⁊ sufficit tangere factum in arresto succincte sic. H. Causa in nostra parlamenti curia inter. H. ex vna parte. et. W. ex alia super tali re ⁊c. vel occasione processus resorti talis ⁊c. mota et vertente ⁊c. facta inquesta per commissarios ⁊ auditis partib⁹ in nostra curia ad recepta ipsa visa diligenter curia nostra prefata propter nonnullos defectus in processu dictum processum annullauit ⁊ annullat. Si vero aliquid vltra dicatur ponatur in arresto ⁊ debet commissarius partes ad expensas condemnari. Si culpa ipsi⁹ pcessus fuerit annullatus. Et debebit cōmisso renouari siue fuerit sup hoc litigatum siue non. Sed si inuenitur processus imperfectus tunc similiter arrestum breue sic fieri debet.

¶ Lite mota in nostra curia iter. H. ex vna parte. Et. H. ex alia et inquesta facta super hijs per certos commissarios ⁊ ipsa in statu in quo erat curie remissa ⁊ partib⁹ auditis ad finē debitum vel ad finē vtrum commissio renouari deberet ad iudicandū recepta Ipsa visa p iudicium nostre curie dictum ꝙ cōmissio renouabitur ⁊ dabuntur ꝯmissarijs qui p̄dictam inquestā pficient ⁊ pfectam dicte nr̄e curie remittant iudicandā. Quādo ꝫ ponitur in arresto ad vtilitatē hui⁹ partis quādoꝫ ad certum tēpus infra qd̄ pficiri debet iquesta: ⁊ alia multa ꝑm litigia diuersa ⁊ euangelia: in pcessibus scripta qñꝫ est fienda cōmissio sup reprobationib⁹ iudicati ⁊ tunc consueuit arrestū breue sic fieri.

¶ Lite mota ⁊c. inter. H. ⁊c. ⁊. W. ⁊c. occasione possessiōis iurisditiōis talis ville ⁊c. facta inquesta p certos cōmissarios ⁊ ipsa partib⁹ in curia nr̄a ad finem debitum auditis: ad iudicandū recepta: vel an siue reprobationes iudicari posset admissa: quia receptum est ꝙ iudicari absq̄ hoc ꝙ inquiratur veritas sup reprobatiōib⁹ traditis p curiā receptis ⁊c. vel sic de laycus ⁊c. lite mota i nr̄a parlamēti curia inter. H. ex vna ⁊. W. ex alia partibus ratiōe inquantū tangebat et tāgit principale loci. H. ⁊ rerum aliarum eidē cum eius vxore in matrimonij contractu. Per. H. in dotem cōstitutorum: latiꝰ super hoc passato instrumēto dotalicij specificatorꝫ ⁊ designatorꝫ super hijs ⁊ alijs hic inde ꝓpositis: ⁊ auditis partibus ac in factis ꝓtrarijs ⁊ ad inquestā appūctatis. Et demum inquesta facta reportata curie ⁊ ad iudicandū recepta iuictis eidē per partes vtrinq̄ litteris ⁊ munimentis: testiumq̄ reprobationib⁹ ea: vna cū p̄dicta munimētis et reprobationib⁹ visis ⁊ diligenter examinatis. reperto ꝙ pcessus absq̄ de dictis reprobationib⁹ inquirēdo iudicari non poterat p̄fata curia nr̄a partes p̄dictas ad i eorꝫ reprobationib⁹ hmōi ꝓtenta facta pbandū admisit ⁊ admittit vel sic. Curia nr̄a ꝙ de dictis reprobationib⁹ primitus veritas inq̄reretur et inquesta facta et ad iudicandum recepta curia partibus faciet ius ordinauit et ordinat.

¶ Quādo aūt pcessus est ad iudicādum distingue ꝙ aut nihil est ꝓpositū in cā appellatiōis in curia: ſz simpliciter est pcessus receptus vt supra scribit euāgeliū tale videatur an bene vel male fuerit appellatū ⁊ confirmatur sn̄ia simpliciter nihil remoto vl̄ declarato fit arrestū breue sic. Cum a sn̄ia quadā per senescalū nr̄z tholose ad. H. actoris vtilitatē cōtra. H. defensorē ratione summe cētū millū florenorꝫ auri de frācia ad causam cuiusdē dotis eiusdē actricis iamdictū p̄dictum defensorꝫ filiūꝫ heredē patris communis eorundē ꝯdēnari petierat lata: p quā iudex maior dicti senescalli locūtenēs dictū defensorē ad dandū ⁊ soluendum ⁊c. ⁊ in expeñ. dicte actricis cōdēnauerat: fuisset pro parte dicte defensoris ad nr̄am parlamenti curiā appellatū. Auditis igit̄ i dicta curia nr̄a partib⁹ in cā appellatōis p̄dicte pcessuq̄ ex eisdē actis an bene vel male fuisset appellatū ad iudicandū recepto: eo viso: ⁊ examinato p iudiciū dicte curie dictū fuit senescalli p̄libati locuntenentē bene iudicasse et dictū appellantē male appellasse. Ipsuꝫ in expeñ. dicte cause appelli earūdem expēsarum taxatiōe dicte nr̄e curie reseruata cōdemnādo. ¶ Si autem partes essent de patria ꝓsuetudinaria oporteret adijcere post verbum appellasseꝫ emendabit appellans. Quandoꝫ emdēa applicatur alicui pro loco ⁊ tunc post verbum ꝯdēnando subiūge. Et insup prefata nr̄a curia ꝙ dicta emenda ad vtilitatē religiosorꝫ heremitarū beati augustini tholose p ⁊ ex causa ad hoc dictam curiam nostram mouentē applicabitur ⁊ conuertetur ordinauit et ordinat.

¶ Quandoq; etiam appellatus qui fuit p
testatus de se iuuando de appellatiõe par-
tis aduerse etiã cõcludit nullitatꝭ desertio ⁊
traditur libellus appellatorius per modũ
factoꝝ nouorum nullitatum ⁊ rationum iu
ris et presentatur curie requesta ciuilis vt
appellans admittat ad pbandũ contenta
in articulis coram iudice a quo traditis: de
bet sic arrestum continuari post verbum sit
ad nos ⁊ nostram parlamenti curiã tholo-
se sedentem p parte dicte. A. appellatum:
ac per pfatũ actorẽ ptestatum q̃ se appel-
latiõe hmõi inq̃tum sibi minus q̃ petiisset
fuisset adiudicatũ iuuare posset in dicta cu
ria nostra partibus auditis in dicta causa
appellationis hmõi qd̃ faciendo conclusuz
etiam per dictam. A. tanq̃ appellantẽ qua
tenus fuerat in minori petitorio per eum cõ
demnatus extitit processuq̃ ex eisdez actis
an bene vel male extitisset appellatum iun-
cto libello appellatorio. A. predicti per mo
dum nullitatum factorum nouorum et ra-
tionum iuris traditoꝝ saluoq̃ iure tam sup
nullitatibus si q̃ essent q̃ sup requesta qua
dã ciuili parti. A. ipm̃z ad eius acta tam in
libello eodẽ q̃ in eoꝝ articulis coram iudi
ce prefato appellationẽ traditis contenta
ad pbandũ admitteretur impetrata ⁊ curie
pro interinando pñtata. Hecnõ super eo q̃
non appellasset neq̃ releuasset nõ forevt ap
pellentem recipiendũ illiusq̃ appellationẽ
desertã dicebat esse primitus faciendo rece
pto adiudicandũ ⁊ si fuerint pducta instru-
mẽta dicetur eo vnacũ iunctis eidẽ certis i
strumẽtis pductis p. A. vel vtrũq̃ (quãdo
ambo pduxerunt) visis ⁊ diligenter exami
natis reperto q̃ nullitas in pcessu neq̃ de
sertio minusq̃ in libello pdicte appellatio-
nis facta noua admissibilia aliqua nõ erãt
minimeq̃ obtẽperato requeste pdicte ciuili
p pfate curie nre iudicii dictũ fuit locũte-
nentẽ plibatũ iudicis appellationũ bene iu
dicasse: ⁊ dictũ appellantẽ male appellasse
sepedictũ. A. appellãtẽ i cause hmõi appel-
li expeñ. illarũ taratione dicte curie nostre
reseruata condemnando.

¶ Quãdoq; pars appellãs vel ipsi⁹ pcura
tor ꝑdẽnat in emẽda ꝓpter subterfugia. Et
tunc post ꝓbũ reseruata adiicient. Et ꝓpter
exq̃sita p eũ subterfugia qb⁹ illũ p pcessum
vsus fuisset apparuit in. c. sok. de emẽda ap
plicãdũ capelle palacij nostri cõdẽnando.
Quãdo vero condẽnatur pcurator subiun
gitur post verbũ reseruata. Et. A. eius pcu
ratorem ꝓpter exquisita vt supra ⁊c.

¶ Quandoq; appellat a scꝑa snia ꝑfirma-
toria prime ⁊ ꝑ bene iudicatũ ⁊ male appel
latum cũ expeñ. tunc arrestũ breuiter sic est
ordinandũ cũ a snia quadã iudicis nri ma-
ior tholose locũtenentẽ senescalli nri tholo
sani cũ expẽsarum cõdẽnatione certe alte-
rius snie p locũtenẽtẽ iudicis nri ordinarij
tholose a dicto. A. opponẽtẽ ⁊ defẽdẽtẽ rõe
bonoꝝ medietatis quorũcunq̃ q̃ vita fun-
cti. A. aui paterni dicti actoris: detentorũ
per ipsum defensorẽ ad ipsum actorẽ p de-
functi pariter. A. eiusdẽ actoris patris me
diũ deuente ⁊ pertinẽtium vt dicebat actor
ipse qui sibi medietatẽ hmõi adiudicari vna
cum illius a tẽpore indebite occupationis
perceptis ⁊ q̃ percipi poterũt fructibus ex
pensisq̃ petierat late p quã locunteñ. pfati
iudicis ordinarij ⁊c. (Inseraẽ tenor senten
tie) fuisset ad nos ⁊c. auditis ⁊c. pcessuq̃ ex
eisdẽ ⁊c. Eo viso ⁊ diligẽter examinato per
pfate curie nre iudicii dictũ fuit iudicẽ ma
iorẽ plibatũ locũteñ. senescalli tholosani bñ
iudicasse. Et dictũ appellãtẽ male appellas
se ipm in cause appelli expeñ. illarũ taratio
ne dicte curie nre reseruata ꝑdemnando.

¶ Quandoq; appellat a snia cõmissariorũ
curie sup retractatiõe cõgedij quoꝝ snia cõ
firmatur cũ expẽsis ⁊ emẽda tũc poterit ar-
restũ sic ordinari cũ a snia quada dilectorũ
fidelium cõsiliariorꝝ nroꝝ in nra parlamen
ti curia tholose magistri. A. ⁊ A. commissa
rioꝝ in ea parte p dictã curiam deputatoꝝ
ad. A. defendeñ. ⁊ etiã actoꝝ vtilitatẽ: ptra
A. impetrãtẽ ⁊ actorẽ. ac etiã defensorẽ sup
certi cõgedij p dictũ. A. vt appellatũ a dic-
ta curia nra cõtra dictũ. A. vt a senescalo
nro carcassonẽsi pcessũ: ipsum senescalli vel
locunteñ. defectus obtẽti ⁊ eidẽ. A. expedi
ti req̃sita p dictũ. A. ex qua deducebat cau-
sas ⁊ rõnes fieri retractatiõe p quã ꝑsiliarij
nri pfati commissarij (inseraꝝ tenor sen-
tentie cõmissariorum) pũtinciauerant ⁊ de
clarauerãt fuisset ad nos ⁊c. Auditis igitur
⁊c. processuq̃ ex eisdem actis ⁊c. Per pfate
curie nostre iudicium dictum fuit consilia-
rios nostros memoratos commissarios be
ne iudicasse ⁊ dictum appellantem male ap
pellasse. Et q̃ emẽdabit eum in causa hui⁹
secundi appelli expensis illarum taratione
dicte nostre curie reseruata condemnando.

¶ Quãdoq; pnunciant sup desertiõe ⁊ tũc
dicit p pfate curie nre iudicii dictã appel-
lationẽ pdictã esse desertã. ⁊ q̃ ob iõ emẽda
bit nobis appellatiõis: emenda vna. xxx. li
brarũ turonẽsiũ. Et insup iudicẽ maiorẽ pli-
batum locũtenentẽ senescalli bene iudicas
se Et dictum appellantem male appellasse
ipsum in expeñ. ⁊c. ¶ Aliquando appellãs
presentat litteras aut requestam ciuilem vt
desertione et emenda releuetur. Et tunc in
clausione quando fuerunt presentate post

clausionem seu receptionez pcessus dicetur
sic post verbũ ad iudicandũ recepto. Ac de
inde pñtata curie p parte sepedicti appel-
lãtis requesta quadã ciuili vt a desertione
pdicta ⁊ emenda releuet superq̃ illa dictis
partib⁹ auditis ⁊ ad cõsilium appunctato
Quib⁹ visis ⁊ diligẽter examinatis prefa-
ta curia nra per suũ iudicii requestã pdictã
ciuilẽ interinando dictũ appellantẽ a deser
tione ⁊ emenda pdictis releuauit et releuat
Insup dictũ extitit per idẽ iudicium ⁊c. Si
aũt in clausioue pcessus requesta ciuilis vl
lre fuerint pñtate põt fieri sicut pmissum fu
blato verbo deinde. ¶ Quãq̃ post receptio
nem pcessus surrogat quo virtute lrarum
regiarũ in loco et pcessu alterius partium
tũc post verba a d iudicandũ recipit subiun
getur. Ac deinde in loco ⁊ pcessu eiusdẽ. A
appellati surrogato per curiã certarũ nraꝝ
litteraꝝ vigore magro. A. cui de dicto bñ
ficio tanq̃ vacante p ipius appellãtes resi-
gnationẽ summ⁹ pontifex puidit iunctisq̃
pcessui pluribus tam predictũ. A. appella-
tũ q̃ deinde per ipm. M. surrogatũ titulis
⁊ munimẽtis aliis oibus visis ⁊ diligenter
examinatis ⁊c. aliqñ pnunciatur super fini
bus nõ recipiendis ⁊ tũc dicit eo viso ⁊ dili
gẽter examinato p prefate curie nostre iu-
dicii dictũ fuit prelibatos. J. ⁊. A. recipiẽ-
dos vt appellãtes non esse iudicẽq̃ preliba
tum maiorẽ locũtenentẽ senescalli nri tho
losani bene iudicasse ⁊c.

¶ Quãq̃ post receptionẽ pcessus pñtat ab
aliquo littere vt surrogetur in locũ alteri⁹
partiũ ⁊ releuetur a vicio litigiosi cõtractus
tunc post verba ad iudicandu ⁊ recepto dici
põt sic ac deinde requisita per. J. certaꝝ no
strarũ litterarũ vt in pcessu ⁊ loco predicti
T. appellati a quo se ius ⁊ cessionẽ habuis-
se habere pretẽdebat surrogaret releuaret
q̃ a vicio litigiosi ꝯctus interinatiõe dictis
q̃ lris de surreptiõe ⁊ obreptiõe ⁊ iciuilita
te p dictũ. G. ipugnatis. Et sup hiis ad ꝑsi-
lium quoq; totũ pcessum iungeretur appun
ctauerat iunctoq̃ processui instrumẽto per
ipsum. J. producto omnibus visis et diligẽ-
ter examinatis prefata curia nostra dictis
litteris obtemperando prenoiatum in loco
et processu. T. surrogauit ⁊ surrogat eum a
vicio predicto litigij releuando.

¶ Quando ꝯo appellatur ⁊ interlocutoria
ad senescaliũ qui pronunciat bene appella
tum ⁊ male iudicatũ ⁊ causam retinet prin-
cipalẽ in qua tm̃ est processum q̃ snia diffi-
nitiua proferetur per ꝑmissariuz ad hocab
eodem senechalo deputatum ⁊ a dicto com
missario appellatur ad curiam per quã di-
cta sententia confirmatur et tunc sic potest
dictari arrestum. Cũ lis mota fuisset coraꝝ
iudice nostro albigesij inter sindicum eccle-
sie cathedralis albiensis impetrantẽ ⁊ acto
rem ex vna parte et. G. opponentẽ ⁊ defen-
dentem ex alia parte ratione certe quantita
tis terrarũ in iurisditione loci de salis pa-
trie albigesij situatarũ ⁊ latius in pcessu de
signatarũ quãquidem terrarum quantitatẽ
tanq̃ existeñ. de pertinentijs necnon infra
limitationes ⁊ confrõtationes mãsi de. A.
sic in prefata iurisditione de salis lati⁹ etiã
in processu predicto declaratis eodem ca-
pitulo iure directi dominij pertinẽtes ⁊ ab
eodẽ in emphiteosim perpetuam sub certis
anno censu ⁊ alijs dñationibus directis la-
tius in pcessu declaratis teneri ꝯsuete me-
morati actor iure dominij vel quasi sibi per
tinuisse et pertinere declarare prefatũq̃ de
fensorẽ earũdez terrarum detentorẽ ad eas
dem actori prelibato reddendũ et restituen
dum condẽnari petiisset coram quo tãtum
processissent partes lãdicte q̃ ipsis auditis
memoratus iudex articulis per actorem pre
libatũ in causa tradita fore respondendum
per defensorẽ antedictũ ordinasset ac dein-
de causam ⁊ partes in sede sua capitis pon
tis tanq̃ aduersariorum sicut rationis pcessu-
ras ad certã diem remisisset. A quaquidem
ordinatione dict⁹ defensor ad seneschalum
nostrũ tholosanũ appellasset ac deinde iu-
dex maior dicti seneschalli locũtenens pre-
fatum iudicem albigesij male ordinasse ⁊ di
ctos appellañ. bñ appellasse per ipius ordi
nationẽ siue sniam pnunciasset dictaz cãm
p modũ pricipalitatis retinendo in q̃ curia
partib⁹ pdictis auditis ad plenũ plibati se
neschalli locũtenẽtẽ magrz. A. ad iterpredi
ctã sniaz pferẽdo ꝑmisisset idẽq̃ cõmissari⁹
p ei⁹ diffinitiuã sniaz memoratũ. G. defen-
sorẽ a petitis p supranoiatũ actorẽ absoluis
set ipz in expeñ ꝑdẽnando a pdictisq̃ preli
bati ꝑmissarij snia supradict⁹ sindic⁹ ad pre
fatũ seneschalũ nrz eius ve locũtenentẽ seu
delegantẽ appellasset ac tandẽ partib⁹ pre-
dictis tradito iamdictũ sindicum libello ap
pellario facta noua ꝯtinente factaq̃ super
eo pro parte sindici prelibati inquesta eaq̃
publicata et in causa huiusce renunciato ⁊
concluso memorati seneschalli locũtenẽs
per eius diffinitiuam sententiam preliba-
tum commissarium male iudicasse sepedi-
ctum sindicum appellantem bene appellas
se pronunciasset: ipsiusq̃ cõmissariis sentẽ-
tiam quo ad infrascripta reformando ter-
ras inꝝ partes contentiosas sitas ⁊c. A par
te solis ortus ⁊c. confrontatas tanq̃ de
pertinentijs mansi. A. et infra eius limites
existentes prelibate ecclesie cathedralis

albiēsis sindico iure dominij seu quasi pertinuisse ⁊ primere decreuisset ⁊ declarasset dictasq; terras eidem sindico adiudicasset dictū. H. defensorē ipsaꝝ terraꝝ detentorē ad illaꝝ prelibato sindico possessionē vacuam indilate reddendā ⁊ restituendā cōdemnasset ipm a plus petitis absoluendo ⁊ neutrāq; partiū predictaꝝ in expeñ. in vtraq; istāntia factis cōdemnasset in ceteris ꝑdictis cōmissarij sniam cōfirmādo fuit ab hmōi snia p supradictū deffendentē ad nostrā parlamenti tholose curiā sedentē apellatum auditis ⁊c. processuq; ⁊c. Et visis p iudicium curie nre ⁊c. Aliqn lite non cōtestate ptes appunctank ad scribendū p modū memoriaꝝ sicut fieri solet sepenumero in curia req̄staꝝ in materia beneficiali vel siki et fertur snia in possessorio que postmodū per curiā confirmak tūc poterit sic arrestū dictari. Cum in certa causa coram dilectis ⁊ fidelib⁹ consiliariis nris gentibus requestas palacij tenentib⁹ cōmissariis in hac parte p nos deputatis inter magrm. R. actorem ⁊ conqueren. in casu nouitatis ⁊ saisine ex vna parte et. H. defendentē ⁊ opponen. ex altera rōne possessionis ⁊ saisine canonicat⁹ ⁊ prebē de Lingoneñ. ecclesie ac fructuū reuenutoꝝ eorūdē quos in eadē eccl̄ia magr. P. ipsoꝝ possessor nouissim⁹ obtinere solebat et per eius obitū vacantes in quibus possessione ⁊ saisina quelibz dictaꝝ partium mediis de causis in processu declaratis manuteneri et seruari in casu dilationis ⁊ recredentiā eoꝝ sibi fieri ⁊ adiudicari: ⁊ in eoꝝ expeñ. condēnari petebat: ⁊ requirebat tantū processum extitisset q̄ dictis partib⁹ auditis ⁊ ad eoꝝ facta ⁊ rationes p modū memorie inscript⁹ tradēda ꝓducenda ⁊ quicquid tradere ⁊ ꝓducere vellent lr̄isq; ⁊ minuētis partiū ꝑdictaꝝ traditis ⁊ ꝓductis ⁊ in iure appunctatis prefati cōsiliarij nr̄i per eoꝝ sniaꝝ dictū actorē ⁊ conquerētē in possessione ⁊ saisina dictorū canonicatuū ⁊ prebende fructuūq; ⁊ reuenutorū ac emolumentoꝝ eorūdē manutenissent ⁊ cōseruassent predicti defensores in expēsis ipsius actoꝝ ꝓdennando fuit a dicta snia ⁊c. Auditis igit ⁊c. processuq; ⁊c. ius primitus sup desertionis appellatiōis ꝑdicte p intimatis allegatis faciēdis ad iudicādū receptis eoq; vnacū certis lr̄is p dictū defensorē de nouo ꝓductis cōtradictis ⁊ saluationib⁹ per iudiciū prefate curie nre dictū fuit dictā appellationē minime desertā esse. Et nihilomin⁹ ꝑdictos cōsiliarios nr̄os bn̄ iudicasse ⁊ dictū appellātem male appellasse et emēdabit idē appellās ipm in expeñ. hmōi cause appelli ꝓdēnando ipsarū expēsaꝝ taxatione dicte nre curie reſuata.

¶ Quinq; per aliquē cōmissariū apponit in aliq; re ma⁹ regia ob quod oppositione subsequuta coram seneschalo processum fuit ad diffinitiuā aqua appellak ad parlamentū ⁊ pronunciek super desertione ⁊ meritis tunc sic fieri potest arrestū cū virtute certarū lr̄arū dilectorū ⁊ fidelū consiliariorū nr̄orū thesaurariorq; francie magr. N. cōmissarius in ea parte deputatus iurisditionē ac emolumenta ex iuribus exinde descendentib⁹ tanq; nobis pertinētib⁹ nos de eisdē resaisiendo ad manū nostrā posuisset a cde dño dicti loci. H. de dicā iurisditiōe et exerti tio eiusdē se itromitterēt. Quin ꝑmo nos ⁊ officiarios nr̄os illis vti ⁊ gaudere pmitterent inhibuisset et defendisset aduersus q̄d expletū prelibat⁹. D. vt dn̄s eiusdē loci. H. se opposuisset ⁊ ob hoc causas sue oppositionis dicturus coram seneschalo ruteneñ. adiornatus fuisset coram dicto seneschalo vel eius locuntenentē tm̄ inter ꝓcuratorē nostrum in curia dicti seneschalli actores ex vna parte. Et ꝑfatū. D. opponentē ⁊ defensorē eiusdē ꝓcuratorē ex parte altera ꝓcessum extitisset q̄ dictis partibus ad plenū hincinde auditis ⁊ ad sniaꝝ appūctatis iudex maior dicte seneschalie ⁊ seneschalli prefati locuntenens p suaꝝ sniam ꝓnunciasset declarasset predictā manū nostrā ac quodcunq; impedimentū in ꝑdicta iurisditione loci de. H. vq; ad nouē terminos ad ꝑdictū defendentē in suis ꝓprijs feudis spectantē appositam tollendā ⁊ amouendā esse: ac illaꝝ sustulisset ⁊ amouisset fuit a dicta snia p prefatum ꝓcuratorē nostrū ad nos ⁊ nr̄am parlamenti tholose curiā appellatū auditis in dicta curia nr̄a ꝓtibus vcz ꝓcuratorē nostrū generalē appellantē ex vna ⁊ supranoiato. D. vel eius ꝓcuratore appellato ex alia partibus in cā appellationis ꝑdicte processumq; ex eisdē actis an bene vel male fuerit appellatum saluo iure primitus faciendo sup eo q̄ dict⁹ appellatus prefatā appellationem infra tēpus debitū non reclinasset nec exeqū fecisset ⁊ ob hoc appellationē ꝑdictā desertam esse dicebat ad iudicandū recepto eoꝝ so ⁊ diligenter examinato p iudiciū prefate curie nr̄e dictū extitit appellationē ꝑdictā desertā esse dictūq; seneschalū bene iudicasse ⁊ prelibatū appellantē male appellasse.

¶ Quinq; in receptione ꝓcessus p pte tertij alicuius pn̄tank lr̄e in integrū restitutiōis tangētes materiā principalē q̄ fuit coraꝝ seneschalo inchoata sup reuocatione alienationis rei ꝓtentiose ⁊ tunc sic ꝓcipi poterit arrestū. Cū nobis expositum ex parte. W. fuisset magrm. N. circa vite sue extrema. H. in tali fundo heredē istituisse adiecisset tū

vt in familiaꝝ in posteritate inaltenabiliter remaneret sed neominus post dicti testatoris decessum. W. māsum predicta necessitate cessante. S. alienasse extra familiam testatoris. Idcirco prelibatū. W. in gradu generis ⁊ parentele proximiorem requisiuisse ⁊ interpellasse sepenumero emēdam. S. vt eidem redderet ⁊ restitueret res alienatas hmōi quod. H. id facere renuerat atq; renuebat indebite ⁊ iniuste quare super hoc sibi idem. W. de cōdecenti iusticie remedio sibi prouidere deposcebāt tm̄q; exinde per nos in ea parte eis concesse prouisiōis litteraꝝ virtute coram seneschalo nostro Tholose aut eius locūteneñ. cui dirigebatur littere hmōi inter predictos. W. impetrātem ⁊ actorem petētem ⁊ requirētem ex premissis alienationem predictā tanq; nullā de iure cōtraq; testatoris predicti volūtatem factā ⁊ extortā cassari reuocari ⁊ annullari cassamq; nullam pronūciari: ⁊ ex cōsequenti ad eidē actori mansum. N. cum suis pertinentiis oibus reddendis ⁊ deserendis partem aduersam rerum ipsaꝝ detentarricē talem cōdemnari cum expeñ. ex vna. ⁊ prenominato. H. opponēte ⁊ defendēte se ⁊c. quas deducebat causis mediis ⁊ rationibus ab impetitis ex aduerso absolui cum expensaꝝ cōdemnatione postulāre ex alia partibus processum q̄ eis ad plenum hincinde auditis certus ad vniuersitatem causaꝝ curie seneschalli predicti cōmissarius per suam sententiam (inseratur sententia) ⁊c. A quaquidem snia ad nos et nostram curiam parlamenti Tholose sedentem appellasset dictus actor ac deinde inibi ex parte dicti appellañ. ⁊ ecōtrario. H. predicti vt appellatus in causa appellationis predicte coram dicto seneschalo aut eius locūteneñ. actis cōclusissent a nobis autem seu cācellaria nr̄a per. T. vt ipse adhuc. xxv. annisminor ⁊c. (inserank dispositiuaꝝ ꝓclo lr̄aꝝ ꝑdictaꝝ ꝓclone petitōis adiecto i fine petitōis ꝗba cōclusisset) p pte ꝗo ipsi⁹. H. defensoris ꝓpositū fuisset ⁊c. (inserāk defensiones ⁊ subiūgak cōclusio ipsis que pōt esse talis.) Petebat idcirco petēdo ipse idē defensor dictū talē actorē recipiēdū nō fore dici ⁊ pnūciari nō habere ius in ꝑdictis actorem saltem nō habere debere ⁊ ab eius impetione eūdem. H. absolui cum expeñ. sup quibus oibus ⁊ singulis alijs que p partes oēs antedicte deducere ⁊ allegare concludereq; voluerunt hincinde auditis ad plenū partibus eisdem prelibati seneschalli eiusue locūteneñ. seu cōmissi ꝓcessus antedict⁹ ex quibus supra actis an bene vl male extitisset appellatū receptus ad iudicandum. In causis vero seu instātijs alijs pretactis partes ipse successiue ad quicquid vellent penes curiaꝝ ponēdum ⁊ ad cōsilium appūctate fuerunt. Tandem processu eodem necnō litteris explectis ꝓcessibus instrumētis ⁊ muninētis alijs vnacum litigatis ⁊ appūctamētis causaꝝ hmōi in dicta curia nostra factis penes eam per partes vltrocitroq; positis ⁊ ꝑductis matura cum deliberatione consideratisq; ⁊ attentis omnibus que curiam in hac parte mouere poterant. ⁊ debebant per prefatum curie nostre arrestum dictum fuit seneschalum Tholosanum prelibatum seu eiꝰ locunteneñ. vel cōmissarium bene iudicasse ⁊ supradictū. W. appellañ. male appellasse eum in cause appelli expeñ. illarum taratione dicte nostre reseruata condēnādo. Tāgēdo ꝗo materiā principalē nūc inserak arrestū si q̄d fundek super litigatione predicta.

¶ Sepenumero quando fit executio virtute litterarum iudicis pui sigilli ⁊ oppositio subsequuta coram eo tm̄ ꝓcedetur q̄ p ipsi⁹ sententiam executio predicta reuocatur: a quo ad seneschalum appellatur qui sententiam predictā infirmat executionem confirmando potest sic arrestum fieri. Cum exposito nostri parui sigilli mōtispesulent viribus clamore contra bona. P. de summa centum libraꝝ turoneñ. per. H. seu ex parte eiusdem vigore cōtentoꝝ in quodam publico instrumento viribus dicti parui sigilli confecto p mgrm. N. notarū regiū tholose sub āno ⁊c. sumpto ⁊ retēto obtētisq; per antedictum H. a magistro Johāne dicti parui sigilli custodis nostri locūteneñ. supradict⁹ clamor decimeq; regie ⁊ expeñ. eiusdez: ac ꝓpter firmatā aduersus executionē illaꝝ p Petrum baractius mercatorē opponētem eidē petr⁹ coram iudice nr̄o parui sigilli predicti ac sue causas oppositiōis dicēdū assignato prefatus iudex ꝓtibus ipsis auditis p suā sniam dictā executionē male fuisse inceptā illāq; fore reuocādū ꝓnunciasset ⁊ declarasset ipsamq; reuocasset prelibatū actorē in expeñ. cause hmōi cōdēnādo a ꝑdictaq; snia p prefatū. H. ad seneschalū nr̄m bellicadri fuisset appellatū ac deinde coram eodem seneschalo aut eius locūteneñ. tm̄ inter ꝓtes ꝑdictas processum extitisset q̄ ipm i eadē causa appellatiōis iudex maior dicte seneschalie prefati seneschalli locūteñ. ex coram eo nouiter actis deductis ⁊ ꝓbatis p suā sniam memoratum iudicē pui sigilli male pnūciasse ⁊ ordinasse ⁊ supranoiatū. H. appellātē bene appelasse prelibatiq; iudicis sniaꝝ reformādo (inserak snia subiūctis ꝗbis sequētibus in fine pnūciasset ⁊ declarasset) fuit ab hmōi sentētia ad nos ⁊c. audito igit ⁊c. ꝓcessuq; an bene vel male foret appellatū ex eisdē actis saluo

ure premitus faciendo super allegata p ap
pellatum de desertione necnō litteris nr̃is
a nobis seu cācellaria nostra per memoratū
appellātē obtētis ⁊ a desertīōe predicta re
leuaretur eidem curie nostre p interinando
pñtatis ad iudicādū recepto ⁊ viso ⁊c. Pre
fata curia nostra p suum iudicium dictis lit
teris obtēperādo appellātem a deserttone ⁊
emenda releuauit ⁊ releuat dictū insup fuit
partem iudicium prefatum iudicem maio
rem seneschali prelibati locuntenentē bene
iudicasse ⁊c.

¶ Quandoq; appellans admittit̃ ad pban
dum facta noua cōtenta in libello suo appel
lario ⁊ interea datur pulsio appellato tūc
sic poterit concipi arrestum. Cum in certa
causa in nostra parlamenti curia Tholose
sedente inter. H. a seneschalo nostro tholo
sano aut eius locunteneñ. appellāte ex vna
parte. Et paulum rogādi appellatū ex alia
partibus ratione in q̄ tum tāgebat atq; tan
git principale matrimonium contractū per
W. auum suum quondam cōstitutoꝫ latius
hoc passata instrumento dotate specificatis
⁊ delignatis mota ⁊ vertente tm̄ pcessissent
partes iamdicte q̄ eis in causa hmōi appel
lationis auditis pcessusq; an bene vel male
extitisset appellatū iuncto libello appella
torio dicti appellāt̃ p modū nullitatū facto
rum nouoꝫ ⁊ rōnum iuris traditis receptis
ad iudicādum fuerit tādem pcessu viso ma
tura cum deliberatīōe dictoq; appellāti ad
in eiꝰ libello hmōi pretēta facta pbādū ⁊ pre
libato appellato ad si vellet tradēdum ⁊ p
bādū facta in cōtrariū: ad hoc dictis parti
bus certū terminum prefigendo admisit pre
fata curia nostra q̄ interea inseratur dicta
prouisio subiūctis verbis in fine sequeñ. or
dinauit atq; ordinat expeñ. omnes in diffi
nitiua reseruando.

¶ Aliquādo appellatur a duabus sentētiis
iudicis ordinarij ad seneschalum q̄ pcessi
bus iūctis vna sententia partium cōfirmat
iudicium dicti iudicis ⁊ dicti seneschali sen
tentia p curiā parlamenti ad quā fuit appel
latū cōfirmatur poterit sic arrestū fieri. Cū
a sentētiis duabus iudicis nostri ordinarij
tholose ad. S. vtilitatem ⁊ alia. L. actores
seorsum cuiuslibet prose vtilitatē cōtra. R.
defendeñ. latis p quaꝫ vnā dictus iudex ⁊c.
cōdēnauerat per alterā vo sniaꝫ hmōi sepe
ditū. R. defensorē cōdēnauerat similiter ⁊c.
(inserātur predicte sentētie) ⁊ sub inserātur
verba sequētia. Ad senescalū nostrū tholo
sanum prenoiatus. R. defensor appellasset
coram quo seneschalo aut eius locateneñ. tm̄
inde extitisset ptes inter predictas pcessuz
q̄ eis in causa appellationis seu appellatio
num hmōi cōditis seneschali prelibati locū
tenēs per suam sniam causaꝫ ambaꝫ sepedi
ctaꝫ simul iunctis male per dictum. R. ap
latum iudicatū addendo eius snie q̄ dictus
R. inseratur qd̄ additur subiunctis verbis
sequeñ. in hijs sententias a quibus appella
tum extiterat infirmādo in alijs vo confir
mādo neutrāq; partē in expeñ. vtriusq; snie
⁊ ex causa cōdemnasset fuit ad nos ⁊c. audi
tis ⁊c. processu ⁊c. iuncto libello ⁊c. Omni
bus visis ⁊ diligenter examinatis repertoq;
in processu nullitatis minusq; in dicto libel
lo appellatorio facta noua admissibilia ali
que non erant per prefate curie nostre iudi
cium dictum fuit locuntenentem prelibati
seneschali tholosanum bene iudicasse ⁊c.

¶ Quando inhibitiones facte vigore litte
rarum super instrumenti cācellatione tollū
tur ⁊ obtemperando requeste opponentis
impetrans condemnatur in summa princi
pali vnacum expeñ. ⁊ per arrestum predicta
sententia confirmatur dicto iure super nulli
tatibus ⁊ factis nonis in libello ⁊c.

¶ Cum virtute certaꝫ litteraꝫ a seneschā
lo nr̃o tholose p pte. T. obtētaꝫ certus ser
uiēs nr̃ Jaco. instrumētū quoddā. anno dñi
⁊c. passato cuiꝰ tenore pfata lit. scōtestatīōe
(ibat substātialia istrumēti subiūcta sequeñ.
ablatis) illudq; nullum ⁊ inefficaꝫ declarari
visurā ⁊ facturā vlterius sicut rōnis coram se
neschalo pfato aut eiꝰ locūteneñ. ad certaꝫ
diē adiornasset dicte adiornate ne interim
dilatione pendente eadem aliquid in dicti
impetrātis preiudicium faceret seu attēta
ret sub viginti quinq; marchaꝫ argenti pe
na. inhibendo ⁊ defendendo coram quo sene
schalo vel eius locūteneñ. tm̄ ibidē pcessis
sent partes iamdicte q̄ eis tam circa pmissa
q̄ super eo q̄ dictus Jaco. per quādam suā
requestam ⁊c. (inseratur petitio) q̄ adior
namentum facit de summa principali audi
tis iudex non maior tholose dicti seneschā
li locuntenens per sententiam suam antedi
ctas sustulisset inhibitiones requestam ve
ro pretactam dicti Jaco. interinando dictā
T. impetrātem ⁊c. (inseratur cōditio subiū
cto verbo cōdēnasset) ⁊c. omnibus visis ⁊c.
vt in precedenti.

¶ Quando appellatur ab executore arresti
⁊ postea in causa appellationis comparet
tertius se opponens aduersus executorem
predictā ⁊ per fines non recipiendum repel
litur opponens ⁊ processura commissarij cō
firmat. Cū certi nr̃e curie parlamēti tholo
se sedentes ad. R. vtilitatē ptra. L. penulti
ma die ⁊c. dati arresti cōfirmatorij eiusdem
snie p quā locūteñ. iudicis nr̃i appellationū
causaꝫ ciuiliū tholose in ea pte cōmissarius

iamdictus ad certum terminum (inseratur
sententia litteraꝫ ac executio) arresti predi
cti virtute dilectus ⁊ fidelis consiliariꝰ no
ster in curia predicta Jo. commissarius ad
hmōi arrestum seu iudicatus executioni de
mādandum ad prefati. R. requestam depu
tatus apud locū predictuz de. H. si ꝓpterea
conferens vocatis ⁊ constitutis coram eo par
tibus auditis ac facta prenominati. L. re
quirentis de rebus ⁊ locis contentiosis ve
nit sibiq; pluribus ad eius habendū consiliū
dilationibus cōcessis ac neominus illis pre
teritis aliam sibi dari adhuc ad idem requi
rentem adijciendo postremo se consentire
dicti arresti executioni faciendo in. H. pro
uiso q̄ sepedictus. R. de rebus eiusdem in
uestitus ab eodem. A. eiq; sensus cum eorū
debitis arreragijs reparationibusq; ⁊ omni
bus alijs passis factis ⁊ solutis per. A. ipis
vt dicebat soluere dictoq; R. se ad hoc ne
quaq; tenere sententie ⁊ arresti predicti in
spectis tenoribus in contrarium allegatis
eisq; sup hijs ⁊ alijs que deducere voluerūt
partes ipse antedicte hincinde memoratus
magister Jo. cōmissarius per eius ordina
tionem inseratur ordinatio ⁊ executio com
missarij deinde fuit ad nos ad dictam curiā
parlamenti a pretactis cōmissario eiusq; p
cessura ⁊ explectis in ea parte factis p par
te dicte. A. appellatū cōstitutis aūt in dicta
curia nostra partibus eisdem scz. A. appel
lante ex vna. Et dicto. R. intimato ⁊ acto
re in materia executionis arresti predicti ex
altera necnō. S. apponente ⁊ defendente ex
alia partibus seu dictaꝫ partium procura
toribus iamdictus appellans ⁊ intimatus
pertinenter vtrinq; ex commissario prefato
actis in causa hmōi appelli concluserunt qd̄
faciendo per prelibatum. R. arrestum supra
dictū opponētis prelibati: oppōne non ob
stante sortiri effectum ac executioni plena
rie demandari petitum extitit: ⁊ requisitum
dictus autem opponens sue oppositionis
causas scriptotenus tradidisset (inserantur
cum eoꝫ conclusione aduersarij ⁊ si sint du
plices dicat dicto opponeñ. alia duplicādo
allegātē ⁊ sicut supra cōcludēdo) eādem di
ctis ptibus in oibus que circa pmissa dedu
cere ⁊ reqrere voluerūt hincinde in dicta cu
ria ad plenū auditis. Et quatinꝰ cōtinebāt
appellationē antedictā: pcessu ex quibꝰ sup
actis an bene vel male extitisset appellatū
adiudicādū recepto: saluis quibusdā p pte
dicti appellañ. allegationibꝰ nullitatibus.
Quo aūt ad alia ad penes curiā q̄cq̄d ptes
vellēt ponēdū ⁊ ad psilū appūctādū arresto
igit̃ pdictovnacū pfati Jo. pcessu necnō lit
teris pcessibꝰ explect̃ munimētis ptactisq;
causis oppositionis ac litigationis ⁊ appū
ctamentis in causa seu causis hmōi factis
alijsq; penes curiam per partes vltro citro
q; positis ⁊ productis ac consideratis ⁊ at
tentis omnibꝰ que curiam in hac parte mo
uere poterant et debebant repertoq; q̄ in
processu aliqua non erat nullitas p prefate
curie nostre iudicium dictum fuit sepedictū
S. non esse vt opponentem recipiendū. nec
non prelibatum consiliarium nostrum ma
gistrum Jo. bene processisse: ordinasse ⁊ ex
plectasse: et q̄ emendabit appellans ipsum
in cause appelli expeñ. illarū taxatione dic
te curie nostre reseruata condemnando.

¶ Aliquando dicitur in arresto q̄ non ob
stantibꝰ oppositionibus arrestū executioni
demandabitur ⁊ tunc premitti potest deci
sio processus ⁊ postea subiungi poterit.

¶ Respectu vero causarum oppositiōis an
tedictarum dictum fuit per qd̄ supra iudi
cium q̄ illis non obstañ. arresti pdicti execu
tio in bonis ⁊ hereditate super quibus op
positionis prelibatus se opposuit inchoa
ta continuabitur ⁊ perficietur saluis ⁊ reser
uatis eidem opponenti per eum pretensis
et allegatis reparationibꝰ ⁊ meliorationi
bus talibus sicut rationis erit absq; expen
sis ⁊ ex causa. Quandoq; cōmissarius post
renuodiū per eum factum ⁊ curia ⁊ per cu
riam ipsiꝰ remissione ac retentiōe facta nō
obstañ. remittitur totum commissario qui a
dicto loco debatoꝫ pcedere ⁊c. Et in casu
appellationis verbotenus litigata superue
nit aliquis opponens: et pronunciatur op
ponentem non esse recipiendum ⁊ bene p
cessum per commissarium sic poterit fieri ar
restū. Cum circa certi curie parlamenti tho
lose studente inter. S. conquerentem ⁊ acto
rē in casu saisine ⁊ nouitatis ex vna. Et. D.
defendentem et opponentem ex altera seu
alijs partibus die. xx. ⁊c. Lati arresti serie
cuius curia parlamēti inter cetera prefatū.
S. in possessione ⁊c. manutenuerat ⁊ cōser
uauerat executionem per dilectum. W. pro
cessu ac certos actus. Ac deinde sibi q̄ eius
processum cum partibus dicte curie renuo
diauerat processu eodem in statu remisso
cum dictis partibus ad vlteriora predicte i
choate executionis processuro sicut ratio
nis per dictam curiam nostram retentione
facta. Non obstante ⁊ ob hoc per eum coram
ipso apud loca debati ad prenominati. Si
prosequentis pro se executionē predictam
continuari ⁊ perfici requestam iudicio. D.
defendente vocato factaq; per commissa
rium ipsum de bonis et rebus infra proxi
mo descriptis: et specificatis estimatione
et eualuatione prefatus noster consilia-

rius per suam ordinationem ꝛc. assignasset
ꝛ appũctasset ꝛc. fuit ad nos ꝛc. ꝛ nostram
parlamenti curiã Tholose sedeñ. appella-
tum ab ordinatione seu sententia explectis
ꝛ processuris hmõi dicti W. cõmissarij pro
parte supradicti D. appellatuꝫ in qua qui-
dem curia nostra cõstitutis partibus ante-
dictis eodem scꝫ de appellãte ex vna parte ꝛ
prefato S. intimato actoreq̃ i materia ex-
cutionis arresti predicti ex alia: necnõ L.
opponeñ. ꝛ defendeñ. ex altera partib⁹ seu
dictaꝫ partium ꝓcuratoribus pro ipsis pro
parte dicti appellãtes q̃ ꝛc. assignauerat re-
quisiuerat ꝛc. alsq̃ in plurib⁹ grauauerat ap
pellãtem sepedictũ. Qui ꝓpterea ab eodem
cõmissario suisq̃ processuris ꝛ explectis se
gesserat ꝓ appellãte ac alia quedam dedu-
cta fuere ex eis nulliter seu saltim male pro
cessum ꝛ explectatum fuisse ac bene ꝑ dictũ
appellãtem appellatum dici ꝛ ꝑnunciari cũ
expensaꝫ condemnatione postulando eodẽ
vero intimato pro suis defensionibus in pre
libati cõmissarij processu cõtenta in effectu
deducens cõtrarium sumpsit ꝛ recepit con-
clusionem ꝛ supradictus prenoiatus L. op-
ponens tangẽdo idẽ L. opponens dicte op
positionis scriptotenus tradidit causas ꝑ
quas dicebat ꝛc. Et ideo concludendo pete
bat ꝛ requirebat dictus opponens dici ꝛ ꝑ-
nunciari ꝛc. eodem S. q̃ bona predicta ꝛc.
apparebat ac alia replicando deducente q̃
pars aduersa recipienda vt opponens non
veniebat saltim q̃ si ad malam ꝛc. Tandem
auditis partibus in omnibus ꝛ singulis que
tam oppositionem q̃ appellationem antedi
ctas tangendo deducere ꝛ requirere volue-
runt hincinde auditis in dicta curia nostra
ꝛ ad penes eam quicquid vellent ponenduꝫ
ꝛ ad consilium appunctatis ꝛ dictis causis
oppositionum ac litigatis ceterisq̃ partiũ
alisq̃ per eos penes curiam ipsam traditis
ꝛ productis consideratisq̃ ꝛ actentis omni-
bus que curiam in hac parte mouere pote-
rant ꝛ debebant per prefate curie nostre iu-
dicium dictum fuit sepedictum. L. opponen
tem non esse vt opponẽs recipiẽdus necnõ
prelibatum consiliarium magistrum. W. be
ne processisse ꝛ dictum appellantem male
appellasse eum ab expeñ. ꝛ emenda releuan
do ꝛ ex causa.

¶ Aliquando appellatur commissario exe
cutore duorum arrestorum cuius processus
confirmatur cum emenda ꝛ expeñ. ꝛ tũc sic
fieri poterit arrestum. Cum latis duob⁹ ar-
restis per curiam nostram parlamenti tho-
lose sedeñ. vno inter. L. ex vna ꝛ. L. ex alia
partibus cuius serie ꝛc. (inseratur tenor ar-
resti ꝛc.) altero autem. A. ex vna. Et prelibatum. B. ex alia ac prenominatum. L. ex altera partibus per quod scõm dicta curia nostra parlamenti ꝛc. inseratur tenor dicti secundi arresti ipsisq̃ ꝑ parte prefati. l. et a inq̃tum quemlibet concernebat et concernit pro exequendo dilecto et fideli consiliario nostro in nostra curia predicta magistro Petro de monte commissario in ea parte ꝓsentatis ac ꝑ eum qui se propterea apud loca. A. facta seuq̃ inchoata dictorum locorum et terrarum visitatione consiliarius noster prefatus commissarius ꝛc. (iferatur eiꝰ ordinatio) et assignasset ꝛc. fuit ad nos ꝛc. a prefato de monte commissario eiusq̃ ordinatione et processura huiusmodi pro parte sepenominati. B. appellatum. Auditis igitur ꝛc. processuq̃ ꝛc. ac iunctis eidem litteris instrumentis munimẽtis traditis vtrinq̃ per partes omnibus visis et diligẽter examinatis per nostre curie iudicium dictum fuit prelibatum cõsiliarium nostrum magistrum. p. dau. commissarium bene processisse expletasse et ordinasse. Et dictum. B. male appellasse ꝛ q̃ emendabit eum in causa appelli huius expeñ. illarum taxatiõe dicte curie nostre reseruata.

¶ Quandoq̃ commissarius remittit processum suum curie et processu suo recepto ꝛ eius audita relatione feretur arrestum q̃ sic concipi potest.

¶ Cum virtute certi arresti seu iudicati nostre parlamenti curie tholose sedeñ. die ꝛc. lati confirmatorij cuiusdem sententie senescalli tholose aut eius locutenentis ad dilecti nostri. P. R. scutiferi domini de. W. vtilitatez: cõtra. l. date a qua ꝛc. (inseratur tenor sententie Necnõ ipsiꝰ arresti seu iudicati) executiõe litterarum dilectus fidelis et commissarius ad huiusmodi arrestũ executioni demandũ ad prefati. P. R. requestam deputatus apud locum predictum de W. propterea conferens eundem. R. vocato auditoq̃. secundo (inseratur executio facta per commissarium ꝛc.) de quo ad hoc dictum arrestum executatum realiter fuisset et respectu vero aliorum in eodem arresto contentorum ac alijs quibusdem per eundẽ L. allegatis causis et rationibus donec dicta curia nostra ipsius cõmissarij viso processu aut illa per eum cõsulta ordinatum foret supersedere. Notum facimus q̃ curia p̃fata recepto per iamdictum commissarium processu ipsiusq̃ commissarij audita relatione ac deductis allegatis et productis coram tangendo materiam visis matura cum deliberatione q̃ (inseratur tenor illius q̃ curia facit subiũctis in fine verbis) ordinauit et ordinat vel alijs similib⁹ eiusdẽ tẽporis.

¶ Quando appellatur a sublatione inhibitionũ et ab executione arresti ꝛ manus leuate et post modum litigatur beneficiũ seu possessoriũ illius in curia simul cuꝫ dictis causis appelli ꝛ omnia arresto eodeꝫ terminantur: tunc sic fieri poterit arrestũ. Cũ virtute certaꝫ litterarũ a seneschalo nr̃o tholozano a nobis in ea parte ꝓmissario deputato ꝑ dilectum nr̃m frẽm abbatẽ monasterij de. A. cistercien. ordinis super eo q̃ cũ narraretur cã ipetratiõis subiunctis verbis sequẽtib⁹ ꝛc. dicebat et asserebat obtentis cert⁹ seruiens noster ꝛc. inseratur explectũ factum ꝑ seruientẽ ꝛc. inhibuisset ꝛ defẽdisset quibus inhibitionib⁹ se opponẽdo dicto. R. ac propterea sibi super oppoñ. hmõi coꝶ senescalo predicto aut eiꝰ locutenẽte assignato tantũ inertitisset inter partes iaꝫ dictas scꝫ ipetrantẽ et actorem petentem et requirẽtẽ inhibitiones predictas cõtinuari ex vna Et p̃fatum. R. opponentẽ ꝛ defensorẽ ex alia ꝑtibus. Quod eis super hoc auditis sentẽtia prefati inseratur ordinatio senescalli ꝛ substulisset dictũ Jo. in expeñ. cõdẽnando fuit ad nos ꝛc. appellatũ in causa quadam alia in dicta curia parlamenti inter sindicuꝫ prefati monasterij super eo q̃ se in possessiõe et saisina administrationis dicte abbatie illiꝰ sede abbatiali Jo. facta reseruatione vacãte fuisse et esse in possessione huiusmodi de facto ꝑ fratrez de se dicte resignatiõis pretextu ꝛ medio lus in dicta abbatia habere pretendentẽ turbatum conqueren. et actorem in casu saisine ꝛ nouitatis: ꝛ dictũ denesia defendente ex altera partibus introductis et virtute lato per curiam ipsam ad dicti denesia dicentẽ et asserentẽ fratrem. P. per monasterij predicti. A. monachos et religiosos ad dictam abbatiam vt et tanq̃ vacãtez dicte resignationis medio electũ ab hac luce migrasset vt vtilitatem arresti partibus eisdez sup hoc auditis per quedã dicta nr̃a curia de p̃dicti talhexie decessu debite informata manũ nr̃aꝫ ꝛc. Leuauerat dictiq̃ arresti seu manuleuatelr̃is dilecto ꝛc. cui dirigebatur per sepe dictum fratrẽ Ja. ꝑ exequẽdo p̃ntatis memoratus. L. cõmissarius se expressa apud monasteriũ prefatũ A. conscies cõparẽtibus illis coꝶ ipso ante videlicꝫ ipsiꝰ monasterij portas sepedicto ꝛc. ex vna parte. Et ex aduerso fratribus. W. ꝛ. R. religiosis et senescallis dicti monasterij adiornatis et defensatis ex alia ac eis sup hoc auditis ꝛc. nunc inseratur ordinatio et executio facta ꝑ cõmissariũ ꝛc. Fuit ad nos ꝛc. Cõstitutisq̃ postmodum in dicta nr̃a curia partibus prenotato scilꝫ fratre Jo. de ca. a senescalo nr̃o prefato tholose illiusue locũtenenti appellante ex vna. Et prelibato fratre. P. R. appellato ex alia: necnon sindico predicti monasterij. A. a prenotato. L. cõmissario appellante conquerẽteq̃ et actore in casu saisine ꝛ nouitatis ex vna prefatis fratribus Jaco. de ca. appellato ꝛ opponẽte ex alijs partibus seu dictarũ partiũ ꝓcuratoribus ꝑ ipsis dictorũ senescalli vel locũtenẽtis et L. cõmissarioꝝ processus fuere ex eisdem actis an bene vt male appellatũ foret saluis quibusdam per p̃libatos appellantes negatis nullitatibus ad iudicanduꝫ recipi. antedictus ꝓ sindicus monasterij. A sede vacante vt ꝓquerẽs ꝛ actor in quo supra casum saisine et nouitatis proponi fecit ꝛc. ꝓterea dicebat sindicus p̃dictus cõquerens ꝛ actor ꝛc. submittẽdo cõquerẽtem et relisusos ipos fuisse ꝛc. in possessione ꝛ saisina ꝛc. Petebat igiꝝ ꝓcludendo dictus sindicꝰ actor dici ꝑ declaratorij. se ad bonaꝫ ꝛc. Ex aduerso autẽ extitit ex parte p̃fati ffris iacobi de ca. opponẽtes et defensores ordinũ q̃ ꝛc. Et a cõtrario supranoiatus frater Petrus de. L. ꝛc. subiungẽdo ꝛc. aut dicto sindico alia quedaꝫ replicando allegante ꝛ deducẽde ꝛ sicut supra aduersus et contra eius aduersarios quos p̃libatos per eoꝝ quẽlibet ꝓcludente dictoq̃ de. D. adiciente ꝛc. sicut supra cõtra eius partes aduersas ꝛ earũ quẽlibet prout causa respiciebat et tangebat ꝓcludẽdo ac prefato. R. alia quedã replicãdo et duplicando ꝛ allegãte et put supra cõtra oẽs eius aduersarios prefatos ꝛ eoꝝ quẽlibet ꝓcludente ꝓcuratore quoq̃ nr̃o generali ꝓtisionẽ ꝛc. requirente tandẽ dictis ꝑtibus in omnib⁹ q̃ circa premissa dicere ꝓponere requirere et ꝓcludere voluerunt ad plenum in dicta curia nr̃a et ad penis eã quicquid vellẽt ponẽdum et ad consiliũ appunctatis visisq̃ titulis ꝛc. repertoq̃ in ꝓcessibus antedictis tam senescalli tholosani aut eius locũtenente bene iudicasse appũctasse ꝛ ordinasse ac prefatũ fratrem Jo. de. L. appellãtem male appellasse eũ in ipsis cause appelli expẽsis taxatiõe dicti curie nr̃e reseruata condẽnando, alterã vero cãm appelli p̃tactã tãgendo dictũ fuit eodẽ iudicio bene per sepedictum consilium nostrum magistrum L. cõmissarium processum ꝛ explectatuꝫ fuisse et male per p̃libatum sindicum monasterij et appellatum absq̃ tamen cause eiusdem appelli expeñ. ꝛ insuper quaten⁹

querimoniā antedictam tangebat dictuz per quod supra fuit iudicium antedictos sindicum monasterij z fratres Johan. de L. z Jo. R. non esse dictum scz sindicum vt cōquerentē ad eosdē de. L. z. R. tāq̄ exponentes recipiendos ad bonam ꝓo z iustam causam supranominatū fratrē Jac. de de. se opposuisse. Et ob hoc eundē fratrem Ja. de de. in abbacie monasterij. Q. fructuūq̄ zc. manū nostrarū zc. manutenuit zc. per idē iudicium curia nostra memorata z absq̄ expensis zc.

¶ Quandoq̄ processus existens in statu iudicandi coram senescalo ex nōnullis suspitionum causis ad curiā euocatio que causa retenta tertioq̄ cōparēte z licitato per curiam de audiendis z in parte renūciatur: tunc sic concipi poterit arrestum. Cum lis mota fuisset coram senescalo nostro tholo. inter. B. impetrantem z actorem ex vna parte z. S. defendentem super eo q̄ dicebat dictus actor q̄ iamq̄ olim in humanis fuerat zc. Subinseritur narratiua demanda cum conclusione sub his verbis. Quare zc. ac in expensis omnib⁹ partē eandem aduersam cōdemnari actor ipse concludendo petebat. Pro parte ꝓo defensoris proponebatur in contrarium. Qd. zc. inserant defensiones subiūctorum zc. Cetera eidem defēn. ꝓiudiciabilia facta partis aduerse negando ad fines nōn recipiendi absolutoriūq̄ z ad expensas cōcludendo. Super quibus dictis partibus auditis lite ꝓtestata facta inquesta vtriusq̄ z publicata ac partibus ad earuz litteras z documenta producēdas assignato dict⁹ B. actor causam ipsam ex nōnullis quas allegabat suspitionum causis in dicta curia parlamenti rēuodiari atq̄ euocari obtinuisset. vbi constitutis partibus antedictis vel earū procuratoribus: z per dictā curiam parlamenti ad se causa huiusmodi z plures eam retenta. Superueniens A. facta causas z media plura deduci fecisset ad finem seu fines zc. Inseratur conclusio dicti tertij superuenientis zc. Et cōtrario. B. z. S. vterq̄ ex quas deducebat causis z mediis ad fines non recipiendi z absolutoriis conclusisset. Tantumq̄ ex inde processissent partes. quod eis hinc inde auditis. ipse ad quicquid velent penes curiam ponēdum z ad consilium appunctate extiterint. Tandem processib⁹ inquestis etiā visis matura cum deliberatione consideratisq̄ et attentis considerandis et attendendis et que curiā in hac parte mouere poterant et debebant p nostre dicti parlamenti curie arrestum. Datum fuit zc. Inseratur arresti dictū. Causam ꝓo zc. tangendo zc. remisit zc.

¶ Si autem snia a qua fuit appellatum sit infirmanda. dicetur in arresto per iudiciū zc. predictū senescalū male iudicasse z dictū appellātē bene appellasse: z istud olim sufficiebat. At tamen de nouo additum est q̄ quando infirmator sententia ille qui obtinuit sententiam in prima instātia cōdemnatur in causa appellatiōis in expen. factis in causa principali quia expense non dantur nisi petantur z tunc sic poterit arrestum fieri.

¶ Cum super possessiōe talis domus zc. lata sententia per senescalum nostrū tholosanū ad vtilitatē. A. contra. B. ad nostram parlamenti curiā tholose sedentem appellasset auditis zc. p iudiciū zc. dictū fuit per dictum senescaluz male iudicasse z dictum. B. appellātem bene appellasse condemnauitq̄ et condemnat eadem curia dictuz. A. erga dictum. B. in expensis per ipsum. B. petitis in causa principali illatis taxatiōe dicte nre curie reseruata

¶ Si vero soluz protestatus fuisset de expensis in causa principali dicē sic. reseruauitq̄ predicta curia eidem. B. petitionem expen. cause principalis de qbus in eadem causa fuit parte status.

¶ Ubi autem aliquid addendum est sentētie prime declarandum vel diminuendum Tunc poni debet in narratione arresti de satis contentis in articulis totū illū qd̄ est adendum diminuendum vel declarandū ita q̄ clare appareat quare seu ex quibus causis fiat illa detractio: aditio: diminutio: vel declaratio. et sic fieri poterit arrestum.

¶ Cum lis mota fuisset coram zc. inter zc. igitur concludendo zc. petijsset zc. de senore prefato in cōtrariū ꝓponēte q̄ zc. ad fines nō recipiēdi z absolutorios concludendo zc. Et aduerte qz in hmōi defensione tāgi debent omnia media que faciunt ad illud addituz declaratū vel diminutuz z nihil vltra de hoc locū habet in appellāte qz pro appellato nullo modo corrigenda est sententia ex qua non appellauit. aliquādo tamē cōtingit q̄ vtraq̄ pars appellat a sententia inquantū contra se facit frequenter inuenitur in processibus iuris scripti. Et tunc etiā erunt tangenda ea facta de articulis que emouent ad informādam sententiam. deinde cōcedit̄ sic super quibus de aliis omnibus vtrumq̄ deductis auditis ad plenum partibus lite con

testata ac demum z renunciato et concluso in causa z ad sententiam audiendā partibus eisdem assignato. Certus dicti senescali locumtenēs seu commissarius ad vnum statū causarum curie sue per sniam eius zc. pronunciasset z ordinasset fuit zc. auditis zc. processu zc. Eo viso et diligēter examinato per iudiciuz prefate curie nostre dictum fuit prelibati senescali locūtenentē seu cōmissariuz male iudicasse et dictū. A. appellantem bene appellasse dictiq̄ locūtenentis z cōmissarij iudiciū emendando qd̄ zc. Inseratur dictum arrestum zc. cōdemnauit z condemnat per illud iudicium curia nostra memorata et absq̄tā prime q̄ scde instantie expensis.

¶ Si ꝓo in causa appellationis facta ꝓponuntur super quibus ex ordinatione curie est inquisita veritas z ad finem q̄ sententia pnūciet nulla vel iniusta aut equa et inquisita est ad iudicandum recepta fieri debebit arrestū cū sufficienti narratiōe factorum cōtentorum in artis z intendit vtriusq̄ partis z sic cōsueuit incipi.

¶ Cum iamdudum lata fuisset quedā sententia per talem iudicem ad. T. vtilitatū Contra. A. super eo q̄ zc. inseratur tenor petitionis actoris qui sententiā obtinuit zc. per quā idē senescalus zc. fuit zc. Auditis igitur in dicta curia nostra partib⁹ antedictis tam in causa appellationis huiusmodi processus ex eisdem actis an bene vel male appellatum foret ad iudicandum receptis extitit q̄ super eo q̄ dictus appellans zc. dicebat se ad facta probandum huiusmodi admitti postulādo dicto appellante in cōtrariū proponente q̄ zc. processus ex eisdem zc. ad iudicandū fuit receptus ac partes ipse ad earuz facta articulandum et proponendū recepti et admisse fuere tandem inquesta facta vtriusq̄ appunctamentum huiusmodi insequendo curie reportata recepta z iuncta pcessui productis per partes vtriusq̄ litteris omnibus visis per iudiciuz dicte curie nostre datum fuit p̄libatuz senescalū eiusue locūtenentē male iudicasse et. T. bene appellasse zc. vel econtra ꝓm q̄ erit iudicatū siue dictū in curia vel possit sic dicz breuiꝯ facta igitur inquesta super propositis p vtraq̄ parte eaq̄ partibus ipsis auditis ad iudicandum recepta per iudicem zc.

¶ Et quod supradictum est vbi sententia prima simpliciter infirmatur vel confirmatur arrestum breuissimum fieri debet. habet locum nisi in prima sentētia essent diuersa et obscure adiudicatiōes. Quia tūc melius et securius esset: quod arrestuz fieret cum sufficienti narratione factoruz in articulis contentorum.

¶ Item est vnum aliud sciendum q̄ qui obtinuerit primam sententiam et succumbit in causa appellationis non debet cōdemnari ad expensas factas in causa appellationis: quia prima sententia quā pro se habuit dat sibi causam iustam litigandi z ita seruatur a fortiori ratione si duas habuisset pro se sententias. Licet nūq̄ excusetur quin soluat emēdam qui male appellauit in patria ꝓsuetudinaria: que emēda datur ratione vexationis curie. que autem. P. habuisset primam sententiam p se contra. B. qui appellauit: z in causa appellationis. B. obtinuit contra. P. z. P. a. B. scda sententia apppellauit z. B. obtinuit contra. P. tertiam sententiam. Dictus. P. secundo succumbens in causa appellationis soluet expensas factas in causa secunde appellationis: licet obtinuisset primam sententiam pro se: qz secunda sententia contra ipsum lata facit ipsuz habere minus iustam causam litigandi. Et idē in similibus.

¶ Quando autem appellatio ab interlocutoria per curie iudicium illa confirmatur poterit sic arrestum fieri.

¶ Cum in certa causa circa zc. inter. A. conquerentem z actorem in casu saisine z nouitatis ex vna parte: et. B. opponentē et defendentē ratione possessionis et saisine in quibus se conquerens: z actor predictus rectorie de. A. dictis. A. fructuum p fectuum reuenitatum et emolumentoruz eiusdem manutenerī et conseruari manūq̄ nostram omne impedimentum abinde sui vtilitatem leuari et amouerī iamdictus vero. B. q̄ processu pendente gauderet ex quibus hincinde deducebant tituꝛlis petebant et requirebant mota et vertenti. Tandem processisse parte iamdicte. Quod eis auditis dicti senescalī locumtenentis per sententiam ordinationē gaudentia zc. prelibato. B. cōcessisset zc. Inseratur tenor ordinationis fuit z c. Auditur igitur zc. processu quia zc. eo viso zc. per prefate curie nostre iudiciuz dictū fuit iudicem maiorem prelibatum locumtenentem senescalī nostri tholosani bene appunctasse et ordinasse et dictum appellantem male appellasse ipsum incause appellī expensas zc. remittq̄ et remittit earū partes coram dicto senescalo eiusue locumtenente ad. xv. processuras vlterius vt fuerit rationis.

¶ Quandoqꝫ in materia beneficialinon sit remissio sed vacuatur totū possessoriū visis titulis ⁊ tunc perverbum appellasse debet sic dici. Et insuper dictarum partiū visis titulis supra notatū i possessiōe et saisina ⁊c. manutenuit ⁊ cōseruauit manutenet ⁊ cōseruet disunctiue curia nostra memorata p arrestuz in tali causa appel. ꝗ prime instātie exponi. ⁊c. cū dicitur. Aduerte q; etiā si in prima instātia ante interlocutoriā facta fuerit inquesta vel inquisitio super qua fundet ordinatio debet de hoc fieri mentio post verbum auditis factaqꝫ inquesta seu inquisitione.

¶ Aliqñ appellatio ab executione lrarū statuti q̄rele in primo capite et processura confirmatur per curiā ⁊ tunc sic concipi potest arrestū cum virtute certarū litterarum a nobis seu cancelaria nostra pro parte. B. ratiōe possessionis et saisine rectorie de. A. quā dicit⁹. B. sibi canonico titulo pertinere. seqꝫ in illius possessione ⁊ saisina fuisse et esse. Sed q neominus A. sine quouis titulo ipsum impetrantē predictis eius possessionis ⁊ saisinis dissaisiuerat ⁊ expoliauerat in eadem rectoria intendēdo dicebat super hoc obtentatus magister. T. senescali nostri tholo. locūtenēti vocatis et ꝓparēti coram eo partibus predictis eisqꝫ auditis et eius ordinē etiā inseratur ordinatio ⁊ executio fuit q̄ predicta ordinatione ⁊c. Auditus igitur ⁊c. processu ⁊c. eo viso ⁊c. p prefate curie nostre iudicium ⁊c. remisit ⁊c.

¶ Quādoqꝫ processu recepto superuenit aliquis certus per requestā ciuilem ⁊ reddit se conquerentē in casu saisinez nouitatis. Tunc post verbū appellatum potest sic dici in qua quidē curia constitutis partibus ad̄dictis vel earūve ꝓcuratorib⁹ p ipsis ꝓcessib⁹ ⁊c. receptis ex tiru. ⁊c. Quo in statu existente ꝓcessu hmōi. S. postea quā certam requestam ciuilē vt ad id dicto processui iniungendū admitteretur p interinādo presentasse querimoniā in casu saisine ⁊ nouitatis ad causam dicti beneficij contra prenominatos. A. ⁊. B firmans proponi fecit. q etiā fuerat et erat submergatur cōclusio per verbū cōcludebat deductū ꝟo contrario per prelibatos B. opponentes ⁊ defendentes q ⁊c.

Econtra ꝟo dicit fecit ⁊ allegat dictus. A. q ⁊c. A. ⁊ alia quedam tā per. B. q̄ A. prefatus fine pertinenter virūqꝫ vnuz cōtra altū ac per ambos contra prefatos S. cōquerētes tanq̄ opponentes ⁊ ad expensas concludēdo dicto. S. q ⁊c. replicāte ⁊ vt supra concludente super quib⁹ partibus auditis dicta curia nostra ad falsitatē per. B. allegatā ⁊ dictum defendentē ad incontrarium si eis bonum videtur admisit. Tandē inquisita tāgendo falsitatē predictā ex parte dicti. S. facta recepta et iuncta processui defen. prefati nullā fieri facere curātibus processu. Igitur ⁊ inquesta predictis necnon titulis ⁊c. In cā seu causis hmōi penes dictam curiā nostram positis ⁊ pnotatis visis matura cū deliberatione cōsideratis ac attētis ⁊c. prefata curia nostra per ipsum arrestum superius dictum. S. nō esse. vt cōquerentes recipiēdum ⁊c. Ipz. in cause dicte querimonie expēsas cōdemnādo. Et insuper respectu cause appelli. datū fuit prefatus locus eis bene appuncrasse ⁊c. remisit ⁊c.

¶ Aliquando etiā in materia prophana appellatur a resaisitato factovirtute litterarū cācellaria et confirmatur per curiam processura cum expensis condemnatus. Et partes assignatur in curia super secūdo capite tenere sic fieri poterit arrestuz.

¶ Cū a nobis seu cācellaria nostra quasdā. A. sup eo q se snis iustis titulis ⁊ mediis in possessione et saisina fuisse et esse. sed q neominus. S. fecerat ⁊c. dictus. A. in eius possessionibus ⁊ saisinis pretactis turbando ⁊ impediendo et ab anno ⁊ die tulerit litteras in forma statuti q̄rele de nouis dissaisinis obtinuisset atqꝫ presentasset exequēdas ⁊ interinendas dilecto et fideli consistorio nostro in nostra parlamenti curia tholo. magistro. S. coram q̄ se apud loca contentiosa contulerit. Tantū inde extitisset per dictum A. impetrantē petentem et requirentem ad dictarū litterarū super primo dicti statuti querele capite executionē procedi ex vna. et dicto A. defendente ex alia partibus processuz q eis auditis. Et facta vtrinqꝫ vz tā de sup possessione seu possessionibus ⁊ saisinis ac turbis prespicificatis dictorū impetrantiū q̄ꝫ super exaduerso allegata cōtraria possessione seu cōtrariis possessionibus a presta ⁊ inquisitione prefatus nr consiliarius commissarius per suam ordinationem ⁊c. inseratur ordinatio ⁊ executio fuit ad nos ⁊ dictam curiam parlamēti a dicto nostro consiliario et commissario eiusqꝫ ordinatione processurū ⁊ expletū hmōi pro parte dicti defendentis appellātem auditis igitur ⁊c. processuqꝫ ⁊c. Eo viso ⁊c. per prefate curie nostre iudiciū ⁊c. Quodqꝫ venient in dicta curia nostra partes ad. xv. super predicto secundo capite statuti q̄relle processure vt fuerit rationis vt ipsis auditis curia super eodē

secundo capite eis faciat ius.

¶ Quandoqꝫ duo circa idē impetrant a senescalo litteras statuti querele duobus cōmissariis directo qui partibus vocatis factis appresis remittunt eorum processus curiei senescalli. Ex eius deliberatione per altū cōmissariū procedere ad resaisimētū a quo appellāte ad curiā per cuius iudicium processura conficitur ⁊ tunc sic concipi poterit arrestum.

¶ Cum super eo q pro parte. S. dicebat ipsam ex sui viri testamentaria dispositione in possessione saisina ⁊c. Sed q nihilominus ⁊ infra domū principalem se intruserit de facto indelicti ⁊ de nouo tamdudū. S. turbando disaisiendo et spoliando ⁊ pariter super eo q ex aduerso prefatus T. dicta bona sibi exnūc ptinere ac fuisse et esse in possessiōe vere asserebāt. obtētis vtrinqꝫ predictis partes litteris super statuto querele de nouis disaisinis a senescalo nostro tholose illarū virtute magister. J. ⁊. A. commissariis in ea parte deputati ante domū ⁊c. se conferentes vocatis illic ⁊ comparētibus coram eis partib⁹ prelibatis vel datis ꝓcuratoribus appresis videlicet dict⁹. J. p parte dicte. S. et dictus. A. pro parte dicti. T. super cōmissariis fecissent. Omnib⁹ appresis vna cum reliquis processibus eorūdem cōmissariis penes curiā senescalli prefati reportatis ac inibi partibus plenius auditis ⁊ ipsius curie psilij deliberatione magister p. dicti senescalli locūtenentis vocatis. Iterū coram eo ante domuz pretactā partibus antedictis ac in prelibati. S. contumaciāz defectu per suā ordinationē adibitis secum probis viris ⁊c. Inseratur ordinatio et executio fuit ⁊c. auditis ⁊c. processuqꝫ ⁊c. eo viso ⁊c. per iudiciuz prefate curie nostre dictum extulit ⁊c. remisit ⁊c.

¶ Quando vnus impetrat litteras statuti querele ⁊ alius litteras contrarie possessionis eidē commissario directis qui factis appresis hincinde resaisinit ad vtilitatem vtriusqꝫ in parte cuius percessura per curiam confirmatio poterit tunc sic ordinari.

¶ Cū tā super eo q. S. se suis bono iure ⁊ iusto titulo ius habuisse ⁊ habere ac fuisse in possessorio ⁊ saisina iurisditionis ⁊c. Sed q nec minus. S. predict⁹ in suis possessionibus eisdem turbauerat ⁊ impediuerat iamdictus. T. super hoc de statuto querele de nouis disaisinis remedio p senescalum nostrū tholose prouideri postulando. Ꝟo super contraria ex aduerso p parte ipsius. T. dicentis et asserentis predictā iurisditionē sibi pertinuisse ac fuisse ⁊ esse in possessionez saisina ⁊c. Allegatacontraria possessui facta per magistrū A. cōmissarium in ea parte dicto senescalo vel eius locūtenenti dicebat cōtulit appresia ⁊ inquisitione ⁊ coram ipso nonnullis productis per dictas partes instrumētis et documētis ac omnibus ipsius curie senescalli reportatis. Idem magister. A. commissarius per ipsum ordinem apud locuz debati ⁊c. iseratur ordinatio fuit ⁊c. auditis ⁊c. processuqꝫ ⁊c. Ac iuncto eidem certo in suo instrumento producto per. S. p̄ fatum appellatum omnibus visis ⁊ diligēter examinatis p prefatū ⁊c. remisitqꝫ ⁊c.

¶ Aliquando appellatur a commissario executore litterarum regiarū qñ p̄cepta certa fecit ⁊ in casu oppositionis dedit p ulsionem parti impetranti ⁊ pronunciantī tam super desertione q̄ꝫ meritis tunc sic poterit arrestum ordinari.

¶ Cum absentes a cartissimo tunc in humanis agente domino ⁊ progenitore nostro cuius anime propiciari dignetur altissimus eiusue a cancellaria pro parte a litteris super eo q dicebant ⁊c. ac in aduersum pro parte. B. vt inquireretur requisito ⁊c. litterisqꝫ eisdem vtrinqꝫ defuncto tunc viuenti magistro. T. in nostra parlamēti curia tholose cōsiliario presentatis tantum ex inde coram eodem consiliario in ea parte commissario qui se propterea apud loca debati. seu illorū aliqua se contulit fuisset perz interdictas partes dictū scz. A. actorem ex vna z prefato. B. scz defendente ex altera partibus processum q dictis partibus circa premissam auditis et inquisitione facta cōmissarius prefat⁹ per suam ordinationē lras interinando ⁊ exequendo ⁊c. inseratur ordinatio fuit ad curiam predicti parlamenti a dicto consiliario eiusqꝫ ordinatione sine appunctamento hiusmodi atqꝫ processuras omnibus inde secutis pro parte defendente ⁊ libelli appellatum. Auditis igit ⁊c. processu ⁊c. saluo iure ⁊c. super eo q dictus appellatus appellationem predictam eo q in forma patrie consuetudinarie releuata fuisse desertam esse dicebat. Necnō super certis litteris regijs per appellantem prefatuz: vt ipse a dicta desertione releuaret impetratas atqꝫ pro interinamēto curie presentatis primitus faciendo recepto ad iudicandum. Omnib⁹ visis ⁊ diligenter examinatis pro nostre dicti parlamenti curie iudiciū litteris eis

dē presentatis curie minime obtemperā do dictū fuit appellationē predictā deser tam esse ⁊ q nobis emendabit dictus ap pellans emenda vna. xxx. libras turon. necnon prelibatum magistrum. L. com missariuz bene processisse appunctasse et ordinasse ⁊c.

¶ Quēcz in materia beneficiali super primo capite statuti querele allegata contraria possessione interea idē impetrat cedit turi alicui qui surrogatur in eius locum ad cuius vtilitatem pfertur resaisi namētū ac deinde in causa appellationis in loco impetrātis alius surrogatur ⁊ cō firmatur ordinatioz executio sine expeñ. tunc sic potest arrestum ordinari.

¶ Cum magister Jo. se suis. L. bono iure ⁊ iusto titulo vex et indubitatū rectorez ⁊c. et possessorem ac vt talem dicte eccle sie deseruentē ⁊c. sed q neominus in pos sessione seu possessionib⁹ huiusmodi turbando atcz dessaisiendo eisdem magister R. se in rectoria predicta intruserat dicē te et asserente sup hoc sibi de remedio sta tuti querele de nouis dissaisinis per sene scalum nostrum tholosanuz prouideri de postendo in vimcz concesse eidem prouisionis huiusmodi litterarū facta p centū in ea parte disputatū cōmissariū q̄ se pre terea apud locū debati contulit taz super premissis q̄ super ex aduerso p parte dicti Ray. proposita ex quibus deduce bat tituls ⁊ medijs contraria possessio ne apprehsia ⁊ omnibus dicte curie sene scali reportatis certis eiusdem senescali locuntenens seu cōmissarius ad vniuersi tatem causarum dicte curie per suam ordinationem magistri. L. cui pendēte pro cessu de beneficio predicto cōtentioso tā q̄ de illo fatere per prelibatum. R. p mutationis causa resignationis medio vacā te prouisum certo modo extiterat in loco ipsius. R. per dictam curiam surrogatus fui ad vtilitatem premium dicti statuti querele caput exequendo ⁊c. resaisiuisset et reintegrasset fuit ⁊c. audito igitur processucz ⁊c. ac deinde in loco et processu dicti. P. appellātis surrogato per curiam certarum nostrarum litterarū vigore magister. M. cui de dicto beneficio tā q̄ vacante per ipsius appellātis resignationem summus pontifex prouidit iunctis quocz pcessu pluribus causa per dictum. P. q̄ deinde per ipsius. M. surrogatum producris titulis ⁊ munimētis alijs omnibus visis ⁊c. per prefati curie ⁊c. remisitcz ⁊c.

¶ Quandocz appellat ab executore primi capitis statuti querele ad senescalum vbi rursus inquiritur de saisina et dissaisina et contraria possessione et pronunciatur bene processum a qua sententia appellatur ad curiam ⁊ confirmatur cuz expensis et potest subterfugia conditione.

¶ Cum a certi resaisimenti super primo capite statuti querele de nouis dissaisinis iamcz olim ad Ja. vtilitatez super eo q̄ se ⁊c. asseruerat facti cui dicti. A. A. aqueuerant facta postmodū per. M. P. in ea parte a dicto senescalo deputantez commissarium cōtra certos alios ⁊c. turbantes eundem Jaco. et impedientes in perceptione ⁊c. executione inter predictum Ja. ex vna et. S. ex alia partib⁹ primum prelactum caput statuti querele sic exequendo ad ipsius Ja. vtilitatem a magistro. R. ordinis ⁊ appellati huiusmodi executore eiuscz processurū ⁊ expletis. S ad senescalum prelibatum appellasset tā tumcz coram ipso aut eius locuntenente extitisset respectiue inter eosdem. S. ad appellatum ex vna et magistrum. D. qui prenotato Ja. et deinde magister. F. qui dicto. D. in rectoria predicta successerāt appellantes ex alia partibus processum q̄ eis auditis facta quocz rursus tam de et super dicti rectoris possessione et saisina turbacz seu dissaisina q̄ super ex aduerso pretensa ⁊ allegata contraria possessione inquisitiōe ⁊ apprehsia iudex non maior tholose senescali curie tholosani locuntenente per suam ordinationem bene per commissarios antedictos ⁊ eorum quēlibet processuz fuisse ⁊c. et ordinasset et pronunciasset fuit ⁊c. auditis ⁊c. processucz ⁊c. eo viso ⁊c. per ⁊c. dictū fuit prelibatos. A. et. A. recipiendos vt appellātes non esse iudicem quocz prelibatū maiorem locuntenentē senescali nostri tholosani bene processisse ⁊c. ipsum in causa appelli expensis illarum taxatione dicte curie nostre reseruata necnō potest exquisita per eum subterfugia de quibus p processum apparuit ⁊ apparet ipsum appellantē in. c. fol. de emenda applicanda capelle palatij nostri tholose condēnando remisitcz ⁊c.

¶ Quandocz duo successiue ad duorum diuersorum instantiam deputant cōmissarij a quibus appellatur ⁊ vnius processura confirmatur et alterius infirmatur et vilis tituls vni datur recredentia et

partibus ad procedendum super scdo capite in curia assignatur tunc sic pōt dici.

¶ Cum obtentis a nobis seu cācellaria nostra pro parte magistri Jo. ecclesie cathedralis. A. canonic⁹ super eo q̄ ⁊c. dicebat litteris vt ⁊c. narrare fines litterarum litterisqz huiusmodi preposcit nostro A. cui dirigebantur pro interinando et exequendo per dictum impetrantem presentatis ac per prepositus ipsius vocatis partibus apprehsia super premissis p parte que supra dicti Jo. impetrantem facta prepositus prefatus commissarius ⁊c. inseratur ordinatio subiuncto vero ordinasset vel concessisset alias vero a cancellatoria prefata magister. L. litteras quarū serie et intus tactis causis litteris in eisdem nominati commissarijs ⁊c. mandabatur impetrasset ⁊ pro excedendo iudici nostro. A. cui dirigebantur presentasset coram quo tantum processisset parti predicte q̄ eis auditis dictus iudex. A. commissarius per suam ordinationez litteras nostras huiusmodi sue commissionis interinando q̄ ⁊c. inseratur ordinatio ordinasset ⁊c. fuit ⁊c. per prefatum. L. a prelibato preposito. A. eiuscz processurus per sepedictum a prefato iudice verum eiuscz processurus ⁊ expletis appellatū processibuscz ⁊c. eis visus ⁊c. per prefate curie nostre iudicium dictum fuit prepositum nostrum prelibatum de commissione bene processisse ⁊ appunctasse ⁊ supra nominatū magistrū. L. in ea parte appellātem male appellasse ipsuz in cause appelli illius expensis condemnando iudicem vero nostrum verū esse commissarium male processisse appunctasse et ordinasse et sepedictum Jo. appellantem in ea parte bene appellasse condemnādo partier ex causa dictum dorcelli in expensis cause eiusdem appelli expēsis omniū huiusmodi taxatione dicte curie nostre reseruata et insuper quibus supra visis articulis ⁊c gaudentiaz adiudicauit quocz partes in dicta curia nostra venīēt ad primam ⁊c. super dicto scdo capite idem faciet ius expensis alijs omnibus in disiunctiua reseruatis.

¶ Quandocz fertur interlocutoria in cōtumacia partis a qua appellatur ⁊ in causa appellationis deducitur verbotenus grauamina et tradito libello cōfirmatur pcessura ⁊ fit remissio et sic fieri poterit arrestum.

¶ Cum virtute certi commissionis a curia senescali nostri tholose et albieñ. emanate ad requestam pcuratoz nostri in dicta senescalia officialis et procuratoz tēporitatis archiepiscopi auxitani ad reuocandum certa expleta. N. de dicta cōmissione contēta et per eos contra et in preiudicium iuris nostri attentata ad certū diem adiornati fuissent ad quam diez seu aliam ex ea dependentem prefatis partibus coram dicto senescalo nostro comparentibus fuisset pro parte procuratoz nostri propositum q̄ ⁊c. Quare petebat predictus pcuratoz noster ⁊c. condemnari dictis defensorib⁹ in contrariū dicentibus q̄ ⁊c. concludendo locuntenens dicti senescali diem alia subsequentem in statu de consensu dictarū partium continuauerat prefatuscz defendens ⁊c. insungendo ad quē diem dicto procuratori nostro cōparente ⁊ dictis defendentib⁹ minime cōparentis legitimecz ⁊ sufficienter vocatz et expectatis dict⁹ locūtenens eos in defectu seu cōtumacia posuerat virtute cuius contumacie ⁊ certarū informationū super predictis delictis factis dictus senescalus noster temporalitatem dicti archiepiscopi ad manum nostram capi ⁊ apponi mandasset fuit ⁊c. predictisqz partibus in dicta curia nostra comparentib⁹ fuisset pro parte dictorum appellationū propositū q̄ ⁊c. ordinauerat constitutis igitur partibus antedictis in dicta curia nostra super causa appellatiōis predicte ⁊ ipsius auditis pcessucz ex eisdez actis iniuncto ⁊c. eo viso ⁊c. repertocz q̄ in libello nulla erant facta noua ⁊c. per arrestum dicte curie nostre ⁊c. remisit ⁊c.

¶ Si vero appellatio ab interlocutoria et id a quo anullantur ⁊ dicitur non esse locum libello appellationi per modū factorum nouorum et litteris releuamenti in curia appelli continentibus releuamētum a desertione et vacuatur causa diffinitiue potest sic ordinari arrestum.

¶ Cum in certa causa coraz senescalo nostro tholose aut eius locuntenente inter S. impetrantem ⁊ actorez in materia statuti querele et nouis dissaisinis ex vna parte et si opponentem ⁊ contrariam possessionem allegantem parte ex alia mota pro parte dicti actoris propositum fuisset q̄ ⁊c. inseratur petitio actoris ⁊c. factis respōsiuis ⁊c. nec obstaret si forte diceretur ⁊c. ⁊ si fortassis ⁊c. exciperetur nequaquam obstabat ⁊c. et ideo actorē predictum turbatum et spoliatum indebite

fuisse ex aduerso ipsum vero ad bonam causam impetrasse dici et pronunciari cum expensis petebat prefatus vero defensor se ꝛc. fuisse et esse dicens quod in dictis possessionibus et saisinis reintegraretur et manuteneretur ꝛc. ꝛ ad expensas conclusisset tantumq̃ exinde processissent partes prefate q̃ eis huicinde ad plenum certa premissa auditis inquesita facta ꝛ publicata ac partibus ipsis in iure appunctatis iudex maior tholose dicti senescalli locuntenentē per suam ordinationem ꝛc. concessisset ꝛc. fuit ꝛc. auditis ꝛc. processuq̃ ꝛc. saluo iure super desertione per appellantem allegata. Necnon super litteris nostris in casu appelli prelibati. F. appellatus inq̃tum releuamen a desertione continebant primis faciendo ad iudicandu recepto eo viso ꝛc. prefata curia nostra per suum iudiciū ante dictum. F. dictis litteris nostris in casu appelli quo ad h̃ oc obtemperando releuauit et releuat ac appellationes supradictam ꝛ id a quo appellatum fuit anullauit et anullat et per idem iudicium dicta curia nostra dictum. S. in possessione ꝛc. manutenuit ꝛc. ꝛ absq̃ tam principalis q̃ appellationis causarum expensis ꝛc.

¶ Aliquando pluribus obtentis litteris ab illarum interinatione appellatur ꝛ in recessione processus partis admittuntur ad articulandum ꝛ probandum facta sua ꝛ ordinatur fieri ventam ꝛ figurā ꝛ postea presentatur requesta ciuilis vt de principali cognoscatur per curiam cui non obtemperatur quinimo partes remittūtur coram senescalo data prouisione et tunc sic dictari poterit arrestum.

¶ Cum a nobis seu cancellaria nostra. P. super eo q̃ ꝛc. dicebat litteras obtinuisset senescalo nostro tholosano aut eius locuntenente dictas easq̃ pro interinando et exequendo magistro. B. dicti senescalli locuntenenti presentasset coram quo processissent partes iamdicte q̃ eis auditis et inquisitione super premissis pro parte dicti. P. actoris factis prefatus magister. B. locuntenens commissarius per suam ordinationem ꝛc. dedisset postmodumq̃ alias a nobis seu curia nostra predicta per prefatum. P. obtentis litteris sine quarum ꝛc. mandabatur secundaru litterarum huiusmodi vigore magister. B. in ea parte per supra nominatum magistrum. B. locis suriotus qui se apud ꝛc. contulit in sepedicti. T. adiornati et non comparentis contumacia et deffectu litteras easdem scd̃as interinando ꝛc. dedisset impetrate quoq̃ successiue a causaria prefata per sepenominatū. P. littere alie fuissent senescalli esse predicto aut eius locuntenente directe vt ex intus tactis causis ordinatio predicta ꝛc. sortiretur effectum vigore quarum magister. A. a dicto senescalo eiusue locūtenente surrogatus dictis partibus vocatis eius ordinationem litteras easdem tertias interinando ꝛc. inseratur ordinatio fiat ꝛc. a prelibatis magistro. B. locuntenente senescalli predicti commissario necnon a prefatis magistris. B. et. A. commissarius subrogatus ab eodem. B. locuntenente cōmissario eorumq̃ ordinationibus et processus successiue per supranominatum. T. appellatū auditis igitur in dicta curia nostra partibus antedictis in causis appellationum predictus processus ex eisdem actis an bene vel male appellatum foret recepti ad iudicandū fuere ac partes ipe ad earum facta articulandum et probandum recepte ꝛ amisse ventam et figuram de loco seu locis contentiosis fieri ordinando. Tandē inquisitionem seu inquesita ordinationem et appunctamentū huiusmodi insequendo factis reportatis curie receptis ꝛ iunctis processibus vna cū partibus hincinde traditis et productis penes curiaz per dictas partes vtrocitroq̃ litteris instrumētis ꝛ munimētis alijs ac deinde presentata curie pro parte prefati. P. requesta quadam ciuili vt esse super principali ius per curiaz diceretur superq̃ illa dictis partibus auditis ꝛ ad cōsilium appunctato omnibus visis ꝛ diligēter examinatis prefata curia nostra per suum iudicium requestam predictam ciuilem minime interinādo appellationes antedictas et id a quo extitit appellatuz anullauit ꝛ anullat ꝛ absq̃ causarum appelli huiusmodi expensis remisitq̃ ꝛc. coram senescalo prelibato alio tamē q̃ vno neq̃ alio antedictorum magistrorum. B. B. ꝛ. A. audiendas latius materias tangendo processurum et facturas vlterius sicut rationis interea autem ꝛc. inseratur prouisio ordinatiōe ꝛ ordinati per qd̃ iudicium curia nostra memorata expensis alias omnes in diffinitiua reseruando.

¶ Quandoq̃ appellatur a resaisito ad senescalum ꝛ in scd̃a instantia a quadam alia ordinatione proceditur ꝛ tandez appellatur et id a quo cum predicto resaisito anullātur ꝛ obtemperando litteris curia retinens cognitionez cause principali appunctatis partes in factis cōtrarijs ꝛ vni partium interea gaudentia adiudicatur tue sic fieri potest.

¶ Cum in certa causa coram iudice ordinario tholose in ea parte cōmisso inter. F impetrantez ꝛ actorem in materia statutt querele de nouis de saisinis ex vna parte et dilectum nostrū magistruz. A. sedi apostolice prothonotarīū opponentem ꝛ deffendentē ac contrariam possessionem allegantē parte ex alia moram et verte pro parte dicti actoris propositum fuisset q̃ certis legitimis titulis ꝛc. petebat prefato defensore in aduersum proponentez q̃ ꝛc. erat igitur eius intentio ꝛc. nec obstaret ꝛc. ideo ꝛc. conclusisset tantumq̃ exinde pcessissent partes iamdicte q̃ eis hic inde ad plenum certa premissa auditis factis quoq̃ super saisina ꝛ dissaisina vtriusq̃ pretensis aprisis ꝛ inquisitionibus in iure appellatz iudex nō ordinarius cū suam ordinationē ꝛc. reintegrasset ꝛc. facte do ꝛ ab huiusmodi ordinatione partibus magister. A. ad senescalum nostrum tholose appellasset coram quo eiusue locuntenentē auditis in causa appellatiōis huiusmodi partibus antedictis prefatus locuntenēs ꝛc. ordinasset fuit a predicta ordinatione ꝛc. auditis ꝛc. saluo iure super nullitatibus ꝛc. ac certis litteris nostris vt in causa principali ꝛc. ad consilium appuncto quibus visis ꝛc. prefata curia nostra per suum iudicium appellationē predictam ꝛ id a quo extitit appellatum vna cum resaisimento per supradictū iudicez ordinarium tholose ad vtilitatem supra F. facto cum inde secutis omnibus anullauit ꝛ anullat et absq̃ expensis cause appelli insuperq̃ litteris predictis obtemperando curia predicta cause principalis cognitionem retinuit in qua dictum extitit per idem iudicium q̃ prelibate partes erant et sunt contrarie facient igitur facta sua ꝛc. interea vero ꝛc. inseratur prouisio gaudentie ꝛc adiudicauit ꝛ adiudicat per qd̃ supra iudiciuz curia nostra memorata expensis alijs omnibus in diffinitiua reseruatis.

¶ Aliquando appellatur ab interinatione litterarū per quas mandabatur vt impetrans gauderet certa ordinatione pro eo lata ꝛ postea in receptione processus reus super excessibus personaliter adiornatis pñt litteras vt per procuratorez recipiatur et per curiā appellat et id a quo anullatur dataq̃ pulsione remittere partes tam super principali q̃ super interinatione dictarū litterarum excessus capiētium ꝛ tunc sic fieri poterit arrestum.

¶ Cum in certa causa coraz magistro. W per senescalum nostrum tholosanū commissarium in ea parte sartamēto inter. S actorem ex vna et. A. defendentē ex alia partib̃ super certaz a nobis ꝛ cancellaria nostra per dictum. S. vt de iure assertis cōstituendus actor certe ordinatiōis ad ipsius vtilitatem super ꝛc. per dictum senescalum aut eius locuntenentē date cōmo. ꝛ vtilitate vtorem gauderet ꝛc. inferātur fines litterarum obtentaruz interinatione introducta tantum processissent partes iamdicte q̃ eis auditis prefatus W. cōmissarius suriotus per suam ordinationem nostras predictas litteras interinando ꝛc. inseratur ordinatio appūctasset et ordinasset fuit a dicta ordinatione ꝛc. in quasdam curia nostra cōstitutz partibus scilicet. A. appellante ex vna et. S. appellato ex alia necnon eodem. S. ꝛ secum adiūcto procuratorē nostro generali in casu excessuum actoribus deffendentēq̃ ex vna ꝛ. P. et. N. adiornatos ad cōparendum personaliter super dictis excessibus in dicta curia nostra certarū nostrarum litterarum vt per pcuratorē admitterentur interinationez requirentib̃ ex altera partibus seu dictarum partiuz principaliter pcuratorū eisq̃ respectiue tam in causa appellationis predicte q̃ super eisdem vltimo dictis nostris litteris auditis ac processu ex eisdez actis ꝛc. et super ceteris appellato ad consiliū omnibus visis ꝛc. prefata curia nostra p suū iudicium appellationem predictam et id a quo extitit appellatuz anullauit ꝛ anullat ꝛ absq̃ cause appelli expensis q̃ in ꝛc. inseratur prouisio ꝛc. ordinauit ꝛ ordinat per idem iudicium curia nostra memorata partis coram dicto senescalo tholosano aut eius locuntenente taz in materia principali vlterius processurū q̃ pro iure dicendo super eisdem nostris nouissimis litteris fore ac vlterius tangendo excessus procedendo sicut rationis remittēdo ad mensem expensis alijs oibus ꝛc.

¶ Ubi supra dictum est ꝛc. posset etiā sic dici processu predicto necnon litteris expletis et munimētis alijs partes vltro citroq̃ penes curiam positis et productis visis oibus ꝛ diligenter examinatis ꝛc.

Hayim Soloveichik Center for Talmudic Research
ОНЛАЙН ЕШИВА ЛИЦЕЙ ЧИКАГО
ЛИЦЕЙНИКОВА

¶ Quicq appellatio a resalsinamēto ⁊ in receptione processus per reū presentātur litterevt super querimonia pcedat vna cū articulo appelli et factis litis format arrestum qd anullabatur appellatio ⁊ id a quo respectu querimonie manutenere defensor conquerens ⁊ quia impetrans statutum querele venit contra arrestum de surrogādo conditionē in emendā fieri sic poterit arrestum.

¶ Cum a super eo q ipse ex iustis ⁊c. debeat litteras in forma statuti querele de nouis dissaisinis a senescalo nostro tholosano obtinuisset directis magistro. D. q̄dam commissarius vocatis partibus coram ipso apud locum et ante ⁊c. et facta desuper impetrantes saisina et dissaisina inquisitionum. Et ex ea parte dicti. L. vt ab omni processura cessaretur attentaꝰ preuēt one querimonie ⁊c. coram cōmissario allegato per ipsam commissarij ordinem ⁊c. reintegrasset cum inhibitionib ⁊ clausulis alijs in talibus consuetis apponi fuit ⁊c. Cōstitutis igitur ⁊c. videlicet dicto. L. appellante ex vna. Et prenotato. A. appellato ex alia partib⁹ seu p curatoribus earūdē pro parte eiusdē. L. presentatis per eum curie litteris quibusdē ⁊c. regis vt super querimonia predicta vna cum articulo appelli procedere propositum fuit q ⁊c. Inserat peritur in materia querele ⁊c. Quare ⁊c. pronunciari ⁊c. manuteneri ⁊c. concludendo petebat. Econtrario autem dictus. A. defensor deduci fecit q ⁊c. inseratur defensor ⁊c. Et concludebat q ⁊c. manutenere ⁊c. Antedicto. L. q ⁊c. inserantur replice ⁊c. subiuncto in fine ꝟo replicante dictoq a duplicando ⁊c. negante et vt. s. concludentibus. Tandem dictis partibus auditis et quatenus appelli causam tangebat processu an bene vel male ⁊c. Ad iudicandu recepto et respectu ceterorum ad penes curiam quicquid vellent ponendum ⁊ ad consilium appuncto visisq prelibati commissarij processu hiusmodi: necnon titulis litteris expletis et minutis alijs vna cum litigato in causa huiusmodi facto penes curiam vltro citroq productis consideratis ⁊ attentis omnibus que curiā ipsam in hac parte mouere poterant et debebant par prefate curie nostre arrestum dictum fuit prelibatum comissarium male processisse ⁊c. Cessauit igitur ⁊ reuocauit ⁊c. Et insuper tangēdo querimoniam dictum extitit per idem arresti prenotati L. ad bonam et iustam causam se doluisse et fuisse conquestum: et dictum a se ad iniustam ⁊ iniustā causam opposuisse. Manutenet igitur ⁊c. in expensis tam appelli ⁊ ex causa q̄ querimonie causarum huiusmodi dictatis expensis taxatione ipsi curie reseruata. Necnon erga nos pro reparatione huius querele post adiornamentum factum ad videndum exequi querimoniam exequi faciendo venit in decem lib. turoñ. de emenda dictum. A. cōdemnādo.

¶ Si autem queritur de arrestis faciendis et alijs causis que non veniunt per appellationem ad curiam: tūc illud quod est dictum per arrestum ibi per iudiciū curie dictum fuit ⁊c. vsq in finem debet scribi in papiro vel pgameno ⁊ debet reportari de factis contentis in articulis tantum recipere in narratione arresti. quod illud quod est dictum per iudicium curie sit clarum et appareat manifeste ex premissis narratis in arresto et residuum factorum contentorū in articulis tanq̄ superfluu recipiat. Et licet istud sufficiat per expertis tanq̄ aliquantulum latius dicendum est pro nouis reportatoribus. Sciendum est igitur q quādoq articuli traditi sunt in curia a partibus et facta est inquesta ⁊ tunc sic debet incipi arrestum.

¶ Lite mota in nostra curia parlamenti tholose sedenti inter. S. impetrantem et actorem in materia statuti querele de nouis dissaisinis ex vna: ⁊ L. opponentem defensorem ex alia partibus super eo qd dicebat actor predictus q ⁊c. subiūgebat dictus actor q ⁊c. Hec obstaret si forsitā exciplendo opponerem ex aduerso eundē defensorem conclusisse ⁊c. Ceterum ⁊c. Profecto si vera forent ⁊c. Hec obstaret ⁊c. Hec obstaret si fortassis diceretur dictum defensorem ⁊c. Si autem vlterius forte allegaretur ⁊c. Petebat igitur concludēdo ⁊c. defensore prefato proponente in aduersum q ⁊c. ceterum licet ⁊c. Ulterius dicebat idem defensor q ⁊c. ad allegata ꝟo per actorem collatis ⁊c. dicebat dictus defensor ⁊c. et eiusdē defensoribus preiudicialia facta alia ipsius partis aduerse negabat q igitur dicere ⁊c. et ad expensas concludēdū: super quibus et alijs hinc inde propositis alij auditis partib⁹ hac in factis cōtrarijs ad inquestam appunctatis hac demū inquesta facta reportata curie ⁊ ad iudicandum recepta iunctis eisdem per partes vtrumq litteris et munimētis testium q reprobationib⁹ ea vna cum predictis munimentis et reprobationibus visis et diligenter examinatis

repertoq q processus absq dictis reprobationibus inquirendo bene iudicari poterat et prefate curie nostre iudicium dictum fuit ⁊c. inseratur dictum arresti.

¶ Si autem tradite fuerint nullitates aduersus inquestam: tunc post verba testiu q reprobationibus subiungetur saluo iure super nullitatibus per. L. traditis ⁊c. Et postea debet dici ius super illis videlicet sic. Eavna cū p̄dictis munimētis nullitatibus et reseruationibus visis et diligenter examinatis reperto q nullitas aliqua non esset in inquesta predicta vel sic nulloq habito respectu ad predictas nullitates ac repertoq processus ⁊c.

¶ Aliquando altera partium nō fecit inquestam vel non reportauit et fuit exclusa. Et tunc post verba suppraposita ac demum inquesta per prefatos. A. super notato. L. inquestam nullam fieri facere seu reportare curāti facta reportata curie ad iudicium ⁊c.

¶ Quandoq profertur arrestum audita relatione commissariorum curie qui per curiam fuerunt deputati coram omnibus facta fuit inquesta ex eoru ordine tūc sic ordinari poterit arrestum.

¶ Cum super quadam nostre parlamenti curie tholose sedenti porrecta ac inibi deinceps verbotenus facta pro parte magistri. M. contra. P. supplicatione seu requesta per quam ⁊c. inseratur narratiua et conclusio requesti ⁊c. partibus iamdictis scz. M. supposita et auditore vna et priuato. P. defensore ex alia coram dilectis ⁊c. commissarijs in ea parte per curiam nostram deputatis auditis eas dicti commissarij in factis contrarijs et ad inquestam appunctasset tādem inquesta facta vtriusq commissarijs prelibatis reportata et recepto per eos ad iudicandum coramq ipsis factis et dicte inqueste iunctis litterarum et documentorum productionibus audita quorum per curiā dictorum commissariorum relatione ac inquesta et productionibus antedictis visis matura cum deliberatione prefata curia nostra q ⁊c. ordinauit et ordinem per arrestum: et absq huius instante expensis ⁊c.

¶ Item quādoq iudicatum curie est siue data super rigore siue de materia rigoris siue iuris communis. Et tunc debet ibi fieri narratio de factis siue mediis contentis in articulis concludentibus necessario ac intendit actoris ac rei siue intendit habeat vnum caput vel plura puta si super possessione de mediis tangētibus possessiones: et per hoc de quibus mediis vel de illius saltem per que moti per que fuerunt domini ad ita iudicandum ⁊ ita poterit arrestum esse satis lōgum sciendumq contra plures plura vel pauciora media et quibus vel super quibus fundatur iudicium curie.

¶ Si autem fiat cure iudiciu super equitate magis longū poterit esse quia de mediis contentis in articulis elicitur rigor et etiam de mediis siue de materia cōtentorum in articulo ex quibus consueuit colligi equitas habebit fieri mentio in narratione arresti vz si domini ex pluribus vel aliquib⁹ acciperint motiua sua siue pensauerint equitatem.

¶ Idem dicendum si fiat iudicium mixtum et hec vera sunt siue fiat iudiciu pro actore siue pro reo siue partim pro vtroq siue fiat iudicium super contractibus vel casu siue exceptionib⁹ vel delictis in iudiciu hoc saluo q facilius et magis succincte debet transire reportata in factentib⁹ pro parte illius qui obtinet q̄ ex alia parte: quia pro illo qui succumbit si non tangit media que videntur necessaria ad conclusionem intendit posset habere materia conquerendi q omnia proposita per ipsum visa non fuissent sed ille obtinuit q iudicium curie non conqueretur de ipso arresto.

¶ Caueat autem reportator q in conclusione ipsius arresti nō exprimat aliquam causam: sed simpliciter loquatur sicut predictum est sic.

¶ Lite mota inter tales et tales ⁊c. Super eo q inter cetera ⁊c. Quare petebat ⁊c. Econtrario ex parte talis fuit ad fui defensionem propositu ⁊c. Ad finem ⁊c. facta igitur inquesta et ad iudicandum auditis partibus p curiam admissa ipsa visa diligenter per iudicem dictum curie dictu fuit q talis remanebit in possessione sua et amouebitur ⁊c. prout dictū fuit per iudicium curie Hec similiter debet reperiri hoc vel hoc probatum est.

¶ Item dicendu est in materia excessuū facta videlicet narratione excessuum: vel delictorum omnium propositorum siue omnia sint probata contra reum siue p parte solum et nihil omnino probetur de defensionibus rei siue aliqua sint pro probata ex parte ipsius que tollūtur per probationem contra reum et proposita in

Hayk Mnatsakanyan Public Library
ՀԱՅԿ ՄՆԱՑԱԿԱՆՅԱՆ ԱՆՎԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

preuēcione siue in articulis propositis cō
tra ipsum reuz vnde deberent poni in nar
ratione arresti excessus omnes si sint plu
res propositi z omnes defensiones si sint
plures z diuerse tāgētes excessus cōtētos
in articulis si sint oēs ꝓbati excessus z ni
hil sufficiens est ꝓ reo probatū ad finē q
si als conuentatur. Ipse reus super predi
ctis excessib⁹ se iuuare posset ꝑdicta sen
tentia siue arresto opponendo q̄ comunt
ter de eodem delicto bis puniri nō debet.
Et potest incipere arrestum domini simo
de secundū q̄ preuentiones et articuli tra
diti sunt ex officio vel ad denunciationem
partis. et facta narratione sequitur circa
finem arresti.

¶ Facta igitur inquesta super predictis
excessibus z auditis partibus in curia no
stra ad iudicandum admissa: ipsa visa dili
genter. Curia condemnauit talem in tan
tum z c. Hec est necesse neq̄ tutum pone
re sic q̄ probatum est hoc vel hoc z c.

¶ Si autem excessus pro parte proba
ti sunt vel etiam omnes. sed reus probat
sufficienter quo ad dictos excessus suas
defensiones. Quidam voluit dicere q̄ so
lutiones excessus poni debent in narra
tione ad fines q̄ reus condemnetur ꝓ pro
batis et pro alijs absolnatur non proba
tis: et tunc debent dicere in fine arresti sic
visis diligenter hincinde probatiōib⁹ z c.

¶ Item quandoq̄ est inquisitum contra
plures et omnes sunt in vna condemna
tione. Et tunc dicitur in fine arresti visis
probatis hincinde. Curia condēnauit ta
lem in tantum z c. et talem in tantum z c.

¶ Si aūt alij sunt absoluēdi: tunc debet
dici in fine. Curia ꝗo tales ab eisdem im
posuit absoluit z c.

¶ Item quandoq̄ est inquisitum ꝑ par
te agente contra vnum super pluribus ex
cessibus. Et tunc in fine debet nominari
probari excessus ad finem q̄ in ceteris ab
soluatur reus et condemnetur actor in ex
pensis pro non probatis compensatione
facta cum expensis factis occasione pro
batorum.

¶ Quandoq̄ traditi sunt articuli coram
commissarijs per curiā deputatis: z tunc
sic debet incipi arrestum.

¶ Cum cōtra certis commissarijs per cu
riam nostram adinfra scripta deputatis
talis proposuisset q̄ z c. quare petebat z c.
Fuit per talem ad sui defensionem propo
situm z c. quare z c. facta igitur inquesta su
per commissarijs z ipsa ad nostrā curiam
remissa auditis partibus ad iudicandam
admissa per iudicium curie z c. Et talis cō
missio frequēter fit tam inter priuatos cū
inquiritur de contractu et etiam quādoq̄
cum inquiritur de excessibus.

¶ Quandoq̄ arrestum habetur fieri su
per marchijs siue represaliis concedendis: et tunc incipi debet arrestum prout
continetur in supplicatione partis peten
tis dictam marcham seu in littera regia
et requirendo relatores et in qua contine
tur supplicatio conquerentis sic.

¶ Cum per talem nobis fuisset grauiter
conquerendo monstratum q̄ tales z c. de
robauerunt z c. Et cum ad requestam sup
plicantis mandassemus senescalo nostro
N. q̄ requireret seu requiri faceret per
dictos tales z c. Et dicti tales responde
re neglexerunt dictoq̄ toto processu ad
curiam nostrā reportato. Noviso z c. pre
dicta curia nostra predictam marcham
esse concedendam decreuit et concessit
eandem.

¶ Quandoq̄ proponuntur errores con
tra arrestum: et tunc sic poterit ordinari
breuissime. Cum quodam arresto lato ad
vtilitatem talis contra talem predictum
talis de gratia eidem per nos cōcessa cer
tos proposuisset errores z c. reuiso z c. pro
cessu per curiam nostram dictum fuit in
dicto processu nullos interuenisse seu re
pertos fuisse errores condemnauitq̄ pre
dicta curia nostra predictum talem in sex
viginti libras parisis. pro emēda nobis sol
uenda in qua se obligauerat si in dicto ar
resto nulle reperirentur correcti.

¶ Item reportator maxime non exper
tus ter debet arrestum facere primum ar
restum debet extrahere ab articulis et ni
hil omittere ꝓm arrestum habet extrahe
re ex primo et reijcere superflua ad con
clusionem et illud arrestum habet stude
re et videre si verba placita in narratio
ne sint posita. Et etiā in eo quod dicitur
in conclusione arresti possit ponere breui
ter nihil omittendo de substantialibus z
pro posse sequatur verba articulorum et
sententiarum a quibus est appellatuz ad
curiam prout iacent transferēdo seu trās
mittendo galicum si est necesse in latinuz
seruando verba assueta poni in arresto cu
rie et planum latinum et grossum pro lai
cis amicum z propinquuz verbis galicis
in articulis predictis et sentētijs positis
et ordinando verba arresti quādoq̄ abla
tis absolutis q̄ndoq̄ sub gerūdiuo q̄ñq̄

sub verbis tertie persone z citius q̄ pote
rit transeat ad prediuz quia illa est via
plana et in qua fuit constructio suspensi
ua. Quam suspensionē debet q̄tum pōt
euitare quia suspensiue locutiones com
muniter obscure consueuerunt esse z istud
erit tertium arrestum qd̄ legetur in pñtia
dominoz ex scdo sententiatum.

¶ Qualiter autem habeat cito exire de
oratione suspensiua posset poni exēplum
tale. Cum in nostra curia lite mota inter
tales z c. Talis z c. ꝓposuisset z c. et pro
cedere debet reportata per viam planaz
et debet continere vsq̄ in finem arresti z
ornate loqui debet pro posse prout mate
ria requirit. Item in q̄tum poterit debet
euitare concursum verborum similiuz di
ctionum et syllabarū z ne similia verba in
idem sonantia ponat seu tumbantias ne
renuare videatur et verba sillabas et di
ctiones superfluas possetenus reijciat
et euitet.

¶ Item quandoq̄ contingit per partem
vnam ꝓponuntur rationes coram cōmis
sarijs ad fines q̄ non possit procedere in
inquesta: tunc recepto processu per curiā
ad iudicandum ad finem debitum vel em
simpliciter tunc sic poterit arrestum ordi
nari. Lite mota z c. inter tales z c. super
eo q̄ z c. quare petebat z c. Datis igitur
certis commissarijs per nostram curiam
coram ipsos fuerunt per talem tales z ta
les rationes proposite ad finem seu fines
q̄ non possent procedere z quicquid face
rent tanq̄ nullum reuocari deberet. Qui
bus rationibus z suis protestationib⁹ re
seruatis dicte parti per dictos commis
sarios idem commissarij ad inquestam fa
ciendam processerunt quia inquesta vna
cum dictis rationibus auditis partibus
per eandem curiam ad finem debitū ad iu
dicandum admissa visis rationibus pre
dictis per iudicem dicte curie nostre di
ctum fuit dictam inquestaz rite factā pre
dictis rationibus non obstantibus visa
igitur dicta inquesta diligenter z c. per iu
dicium z c. vel tacite sic loqui potest. visa
igitur inquesta z auditis partibus z c. Sz
primum tutius esse videtur.

¶ Quandoq̄ tradite sunt reprobatiōes
testium et tunc sic ordinari potest arrestū
¶ Lite mota in curia nostra z c. sicut su
pra latius exemplificatum est z sequitur
in fine ipsa inquesta auditis partibus ad
iudicandum admissa visis reprobationi
bus hincinde traditis attento q̄ ipsa in
questa absq̄ hoc q̄ alia fiat inquesta visa
diligenter per iudiciuz curie nostre dictū
fuit z c. vel vt latius supra tactum est.

¶ Item quandoq̄ actor probat intentio
nem suam per confessionem z tunc sic fie
ri potest arrestum. Mota lite z c. sequitur
in fine auditis igitur partibus z c. Et di
cto processu ad finez debitum amisso vel
sic ad finem iudicandi ipso viso diligēter
attentus inter cetera ꝓfessionibus talis
partis per iudicium curie nostre dictum
fuit z c. vel potest tacere causa et dici viso
diligenter toto processu per iudicium cu
rie dictum fuit dictū processum esse in sta
tu iudicandi vel sic attento q̄ processum
est in statu iudicandi ipso viso diligenter
per curie nostre iudicium dictū fuit z c.

¶ Quandoq̄ fit arrestum super remissio
nibus z hoc tripliciterq̄ aut est litigatuz
in curia super remissione ad curiam alicu
ius iudicis inferioris facienda et tunc sic
fit arrestū. ¶ Cū in certa causa pendente
in curia nostra inter talem z talem z c. ra
tione talis rei z c. remissionem fieri z era
men clericus iudicis z c. Et ibidem causaz
terminari petisset ecōtra ꝗo talis petierit
causam in eadem curia nostra remanere
vel retineri z c. plures ratiōes ad hoc ꝓ
ponente. Tandem inquesta super hincin
de propositis facta et ipsa partibus audi
tis ad iudicandū admissa ipsa visa diligē
ter per dicte curie nostre iudicium dictū
fuit remissionem dicte cause esse facien
dam ad examen dicti iudicis z eand ēre
misit vel remissionem non esse faciendaz
decreuit et dictam causam penes se reti
nuit z poni debet q̄ fieri debet per partes
scdm statum cause. Si autem non eēt in
questa facta tunc diceretur visis et consi
deratis hincinde ꝓpositis et productis
curia nostra decreuit vt supra z c.

¶ Quandoq̄ fit remissio ad iudicē a quo
est male appellatum tūc fit breue arrestū
sic vt latius supra monstratum est.

¶ Cum a quadam sententia lata per ta
lem iudicem ꝑ tali contra talem super ta
li re per quē z c. fuisset ad nostrā parlamē
ti curiam appellatum auditis dictis par
tibus in causa appellationis predicte ꝓ
cessuq̄ z c. per iudicium curie nostre dictū
fuit prelibatum iudicem bene iudicasse et
talem appellantē male appellasse z emē
dabit appellationem remisitq̄ curia cau
sam in statu in quo est ad examen iudicis
antedicti dicitur in fine arresti dictū fuit
talē iudicem male iudicasse z talem bene
appellasse retinuitq̄ predicta curia dictā
causam in qua partes facta sua facient z
fiet eius ius vel dicetur ꝓm q̄ causa requi
ret proceddi vlterius.

Hayk Demirchyan Library of Oriental Studies
ՀԱՅԿ ԴԵՄԻՐՉՅԱՆ ԱՐԵՎԵԼԵՑԻ ԱՆՎԱՆ ԱՐԵՎԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

¶ Aliquando fertur arrestum inter non subditos regis super infractione salue gardie que non est probata et fit remissio per curiam coram suo ordinario tunc sic fieri poterit arrrestum.

¶ Quz i nra curia fuisset p pcuratorēnz inter cetera propositū q ꝛc. super quib⁹ fuerunt datt certi commissarij ꝛ c. prout in alijs arrestis. Et sequitur in fine vso igitur toto processu diligēter quia fuit repertum dictam saluāgardiam esse sufficiēter probatam vel si fuit probata sed nō intimatio facta parti quia non inuenitur intimationem dicte gardie esse sufficienter factam dicto tali prefata curia nostra decreuit talem esse remittendum ad examē talis sui iudicis ordinarij punienduz vel absoluendum pro vt rationis cognitionem dicte cause eisdem remittendo similiter faciendum est quādo res cognoscit ratione alterius iuris specialis.

¶ Quando vero est sufficienter probatū tunc sic fieri poterit arrestum. Cum in curia nostra per per procuratorem nostrum et talem fuisset proposituz inter cetera q dicto tali existente in nostra saluagardia villipendiumz contēptum quare petebat ꝛc. ponat quicquid est iurisditio deinde sequitur econtra vero per dictum talem fuit ad sui deffendentē propositum ꝛc. facta igitur inquesta super premissis ꝛ ipis partib⁹ auditis ad iudicādū admissa ipsa visa diligēter condēnauit curia nostra dictū talem in .c. lib. nobis soluendum pro emenda necnon parti lesa in cētum libris in expensis ꝛc. Quarum taxationem suo iudicio reseruauit et hoc est verum in patria iuris scripti in qua expense adiudicātur esse si petite non fuerint secus in patria consuetudinaria als si partes solum fuerint protestate fit eis reseruatio earū Si vo infringens saluagardiam erat clericus vel religiosus vel prelatus tunc dicetur per iudicium curie nostre q tenebit temporale ad manum nostram donec de centum libris satisfactū fuerit nobis emēda ꝛ parti tantum ꝛc.

¶ Quandoq processus coraz ordinario inchoat per viam prouocationis et postea concluditur in rei vendicatione et iudex partibus auditis lite contestata fctis inquestis hincinde publicato ꝛ renūciato in causa per eius sententia pronunciauit male prouocatumz rem contentiosaz adiudicat deffendentē tollendo inhibitiones cū expēsis a qua sententia post modū appellatio ad iudicem appellationū qui partibus auditis ꝛ facta inquesta sup cōtentis in libello appellatorio appellātis predictam infirmat sententiam ꝛ rem cōtentiosam adiudicat appellante originaliter agenti a qua sententia appellat ad curiam que predictam confirmat ꝛ cōdēnato contra querentē suam reseruat actionem ꝛ tunc debet sic incipere.

¶ Cum virtute certarum litteraruz prouocationis ad causam a iudice nostro laragis pro parte. A. super eo q cum suis bono iure ꝛ iusto titulo ꝛ c. narretur tenor litterarum ꝛ c. ad prelibatum iudicem prouocasse dicebat ꝛ asserebat obtentarū certus seruiens non prenominatuz. A. de et super premissis debite responsurum vlteriusq facturum q iuris foret rationis coram memorato iudice ad certam diez adiornasset eidem. A. sub vigiti quinq mercarum argenti pena nobis applicanda ne dilatione huiusmodi ꝛ causa sic coram eo pendentibus aliquid indebite in ipi⁹ prouocantis preiudicium innouarit inhibendo coram quo quidam iudice aut eius locuntenente tantū processissent partes iādicte q eis coram vtraq ex titulis causis ꝛ medijs in pcessu declaratis territoriū prespicificatū iure vtilius dominij seu ca supertinere ꝛ spectare pretēdebat ad plenum auditis prefatus iudex per eius diffinitiuam sententiam ꝛ c. inseratur tenor sententie a qua quidam sententia prelibatus. A. ad iudicem nostrum appellatōis causarū ciuilium senescalli tholose appellasset tantumq coram eo ꝛ eius locuntenente processuz stetisset inter eosdē. M. appellantē ex vna parte ꝛ. A. appellatuz ex altera q eis auditis prelibati nri iudices appellationis locuntenētes per eius diffinitiuam sententiā inseratur tenor sententie ꝛ cū verbo condēnasset fuit ab huiusmodi sententia per ante dictum ad nostram parlamenti curiaz tholose sedentez appellatum auditis ꝛ c. processuq eis eisdem actis an bene vel male fuerit appellatum iunctoq libello appellatorio dicte appellatōis per modū nullitatuz ꝛ factorum nouorū ꝛ rationum iuris tradito recepto adiudicandum eo viso ꝛ c. repertoq ꝛ c. per iudicem ꝛ c. prelibatoq ꝛ inseratur reseruatio subiunctis verbis reseruauit ꝛ reseruat per quedam supra iudicium curia nostra memorata.

¶ Finis quinte partis.

Наукова бібліотека ОНУ імені І. І. МЕЧНИКОВА

¶ Sequuntur arresta quedam tam parisius q̃ tholose in parlamento prolata.

¶ Primo sciendum est q̃ anno dñi. M. cccxxiij. pr̃e ⁊ filijs de molancort psequutis p procuratorẽ regiũ rõne infrictionis saluagardie: delatiõis armor̃ dictum fuit q̃ qr ex dictis filijs aliqui erant clerici soluti nõ tenerẽtur psonaliter respõdere articulis: qr erat in eor̃ psonã attentare. ita dictũ fuit p magr̃o Guydone de emautus clerico soluto. ⁊tra Johãnem de senechles i parlamẽto ãni dñi. M. cccl.xxxiiij. ⁊ q̃ nõ teneretur psonaliter cõparere in fine inqueste. ⁊ p idẽ arrestum dictũ fuit posse ⁊cludi ⁊tra clericũ nõ coniugatũ ipsum tenẽdo in prisiõe epi rõne infrictionis saluegardie.

¶ Item vidi pronunciari p arrestum q̃ petens arreragia reddi cũ ⁊ sibi redditis i futurũ solui tenek facere vehutã rei super qua petit p̃dictis: nõ tñ teneatur tradere demãdam pprietariam: qr nõ petit rẽ nec̃ dominium rei super qua redditus petitur.

¶ Item vidi pnũciari q̃ petẽs garendũ cõtra illum qui petit ventas in saisina seu iusiaudũ nõ est admittẽdus. ⁊ q̃ appellans ad parlamẽtum postea agẽs coã iudice a quo nõ cẽsek renũciare appellatiõi sue nisi in cã quã litigat ⁊ cũ appellatio est deserta iudex a quo nõ põt cognoscere: ꝫ requirik littera iusticie a curia parlamenti. vt sentẽtia iudicis a quo executioni demandetur.

ij

¶ Item q̃ collatio facta p regem sub conditione si vacaret beneficiũ valet. ⁊ in impetratione regia non op̃z exprimere diocesim nec̃ se clericũ dicere. Et si aliq̃s habeat primo papalem. ⁊ ipsius virtute se faciat recipi. et poni in possessionem. ⁊ postea obtinuerit regalẽ cum clausula q̃ non teneatur se facere poni in possessionem nouã vti potest isto secundo titulo.

iij

¶ Item vidi per arrestum pnunciari q̃ ad uocari possent placitare ⁊tra illos quorum sunt vassalli in parlamento. M. cccl.xxxiiij. dũmodo nõ sit questio feudi q̃ teneretur a predictis dominis: nec de causa contingẽte honorem persone domini. vide in specu. tit. de aduo. §. j. ñ. item q̃ postulat.

iiij

¶ Item anno dñi. M. cccl.xxxiiij. fuit in requestis palacij pronũciatũ q̃ adiornat⁹ ad cognoscẽdũ: vl denegadũ sigillũ p̃decessor̃ in quibusdã littteris appositũ non tenebat respondere sup hoc: qr nõ erat: in eisdẽ littteris obligatio psonalis: ꝫ ibidẽ esset obligatio hypothecaria: qr domini requestarũ cognoscere nõ poterant: nisi de actione personali: igitur frustra fieret recognitio.

v

¶ Item anno quo supra fuit pnunciatuz q̃ licet aliquis sit dñs alicuius quo ad ressortum nõ tñ habet cognitionem. ⁊ remissionẽ querimonie in casu nouitatis contra ipsis obtẽta per subditum in suo ressorto: sic fuit dictum pro domino de Borbonio.

vj

¶ Item anno predicto fuit pnũciatum per arrestum manũ eẽ muniẽdã de petitis rõne arreragior̃ debitor̃ ad causam cuiusdẽ redditus quẽ habebat magr̃ frerlenis ⁊tra quẽdã ex ⁊siliarijs regijs q̃ius arreragia p̃dicta vnius anni redditum excederent.

vij

¶ Item anno eodem quidem asserens se clericum non coniugatum qui non erat tonsuratus fuerat coactus prestare assecuramentum: qr non apparebat de clericatu. ⁊ presumebatur laycus attamen si ostenderetur de tonsura reuocaretur assecuramentum. Item eodẽ anno quidem Raymundus asserens se clericum non coniugatum pro pluribus criminibus captus parisius in castello requisitus. ⁊ per arrestum dictum fuit q̃ non redderetur episcopo predicto. Sz ipo in factis contrarijs appunctato contra procuratorẽ regium. ⁊ reginaldum de berturit fuit receptus in causa. et ordinatum q̃ responderet articulis personaliter in fine inqueste in curia. ⁊ dedit cautionem ad ipsum sistendũ psonaliter in curia causa huius arresti videk fuisse q̃ erat tempore requisitionis elargit⁹ vel vertus: quia non constabat de habitu. ⁊ clericali et tonsura.

viij

¶ Item vidi q̃ eodem anno decanus xpia

regis qui est oim superior in regno suo. de hoc teneas nec vnq̃ cõtrariũ dicas.

xxxi.

¶ Item in parlamento anni. lxxxv. vigilia nostre dñe in martio. de quodã suspẽso reperto qui seipm suspẽderat q̃uis esset frigidus ⁊ quattuor dies elapsi essent a suspensione dictum fuit illum fore deprehensum in presenti fore facto.

xxxij.

¶ Item eadem die fuit pnũciatum contra quattuor ordines mẽdicãtũ Parisius q̃ dicti mẽdicãtes nõ erãt recipiẽdi ad faciẽdũ petitionem redditum perpetuorum ⁊ fuerunt in expeñ. condemnati.

xxxiij.

¶ Itẽ in parlamẽto anni dñi M.cccl.xxxvj. dictũ fuit q̃ magr̃ Petrus solaci pcurator in parlamento Parisius generalis substitutus corogurando habitatore andegauus non erat reuocatus per obitum dicti substituẽtes ante dies ordinarios: ad quos dict⁹ Petrus vt substitus se presentauerat.

xxxiiij.

¶ Itẽ dictum fuit in eodẽ parlamẽto p primũ presidẽtẽ q̃ obtẽtis defectibus vel cõgediis in fine parlamẽti partes nõ obtinerẽt vtilitatem ante subsequens parlamẽtũ nisi ipse leuauerint ⁊ apparuerit graferio.

xxxv.

¶ Item dictum fuit per eũdem q̃ cessio vel transportus factus de redditu non arreragiorum solum non est inhibitus nec hoc casu erant ostendendi tituli.

xxxvj.

¶ Item q̃ agẽs negatoria nõ cõfitet aduersarium possessorem nisi aliud dicerit

xxxvij.

¶ Item dictũ eẽm nõ teneri ad reparationẽ castrorũ p hostes destructorũ. Et idẽ fuit in parlamẽto precedeñ. p eẽo Aurelianeñ.

xxxviij.

¶ Item in eodẽ parlamẽto dictũ fuit q̃ appellatio dñi de Saliaco. cõtra ducẽ Borbonij ab officiarijs dicti ducis interposita nõ remitteret ad dies eiusdẽ ducis eo q̃ super eisdem attentatis concessum fuisset per curiam ladiornamentum q̃uis nundum esset executum.

xxxix.

¶ Item arrestum factum ad requestam cuiusdam super quadam pecunie summa a Johanne aligris pendente oppositione clerico. de facto fuit annullatum.

xl.

¶ Item fuit dictũ p arrestũ curie q̃ bene cadebat duellũ in ⁊ sup crimine adulterij qd̃ tẽdebatur fuisse factũ p vim ⁊ violentia ⁊ q̃ clericus nõ erat recipiẽdus ad prouocãdum aliquẽ ad duellum. Et ita dictũ fuit p dño ademario roberti puocatis. cõtra Leonardum linchart. q̃ interrogatus p curiã confessus fuit se clericũ. Sed cõdẽnatus in expeñ. q̃ vexauerat dictũ militẽ in hac causa pcedeñ. tam coram mareschalo frãcie q̃ in parlamẽto sciẽs se esse clericũ. Et sicnõ deberet iter eos pcedere. Itẽ nota q̃ ⁊ in predicta causa duelli nõ specificaretur dies cõmissi adulterij fuit tamẽ duellum adiudicatũ nec puocatus receptus fuit ad pbãdũ alibi qd̃ fuit mirabiliter. Sed hoc forte fuit ppter aliqua que p informationes fuere cõperta. cõtra qd̃ arrestũ fuerũt errores ppositi: sed non fuerunt admissi.

xlj.

¶ Itẽ q̃ seruientes ppria auctoritate i materia saisine ⁊ nouitatis nõ possunt adiornare partẽ ad curiã parlamẽti qd̃ si fuit adiornatus obtinebit cõgeditũ. Itẽ nota q̃ de iure eccl'ia põt suũ clericũ bãnire. c. i synodo. distin. lxiij. cum similibus.

xlij.

¶ Item nota q̃ die sabbati post natale dñi M.cccl.xxxvj. que fuit diesbeati thome fuit factũ duellũ inter Jacobũ lega ⁊ dñm Johãnem corrouge retro muros sancti Martini de campis: ⁊ deuictus fuit ⁊ mortuus dict⁹ Jacobus ⁊ pluribus visum fuit q̃ dei vindicta: q̃ noluit se iuuare priuilegio clericatu ⁊ q̃ oẽs ferebant esse cõscium causaꝝ ⁊c. ⁊ deinde die nona ianuarij fuerũt adiudicata prefato corrouge pro damnis iniurijs ⁊ expeñ. sex milia francorum.

xliij.

¶ Itẽ anno dñi M.cccl.xxxvj. xvj. ianuarij fuit quedã ordinatio facta per regẽ in parlamento publica continens in substantia q̃ qui sunt de consilio regio extra numerum, ⁊ vadia non gaudebũt immunitate habendi eoꝝ causas commissas in requestis nõ soluendi sigillum regium cum impetrant litteras regias nec franci sunt a solutione pedagiorum per regnum francie.

xliiij.

¶ Item anno quo supra. v. februarij fuit dictum q̃ nullus prohiberet vadium in casu duelli nisi esset de ptibus principalibus. Et q̃ aduocati decetero non consulerent contrarium. Et deinde die nona martij dictum fuit q̃ littere destinationis ad comparendũ pro aliquo supra locuꝝ in casu nouitatis sufficiebãt. licet nõ cõtinerent hyppothecã.

xlv

¶ Item eedem lecte fuerunt in parlamento littere regie per quas rex mandat omnibus suis iudicib⁹. q̃ aduocati ⁊ pcuratores qui se pretextu scolaritatis a solutione taillarum volebant eximere in suis curijs practicare non permittere.

xlvj

¶ Item nota q̃ in eodem parlamento dictum fuit q̃ marescalli soluebant emendaꝝ cum ab eis appellatur: vel ab eorum prepositio. ⁊ q̃ non habeant ressortum ⁊ fuit dictũ q̃ archiepõ in eius archiepiscopatu ratiõe iurisditionis spiritualis prisiam non habebat.

xlvij

¶ Item nota q̃ illud quod dicitur q̃ inter dominum. et subiectum non cadit nouitas ⁊c. verum est in casu quo querimonia non ẽ nisi inter dominũ et subiectum. Sed si esset inter supradicta ex vna parte dominum: et alium ex altera aut alterius rex debet habere cognitionẽ casus nouitatis querimonie domini ⁊ subditi: ne diuidatur continentia cause neq̃ illi alius si petat fieri remissionẽ audietur.

xlviij

¶ Item vidi in eodem parlamento q̃ quando rex concedit alicui litteras status nõ cõprehendit causas quas habet: cum illo nisi de hoc fiat expressa mentio ⁊ quia in sermone generali persona loqueñ. non comprehẽditur inquisitione. C. de solu.

xlix

¶ Item dictum fuit per arrestum curie pro episcopo parisiensi. et quodam de camera inquestarum q̃ questio arreragiorũ nõ erat realis: sed personalis. Et ideo cognoscere poterat officialis parisiensis in qua petebãtur coram eodẽ officiali arreragia certi reditus virtute promissionis. et contractus personalis cum non concluderet aliqd̃ medium reale.

l

¶ Item fuit dictum per magnum consilium q̃ bona clerici condemnati ad perpetuum carcerem pertinebant episcopo parisieñ. et istud est de consuetudine francie bona vero immobilia applicantur dñis temporalibus a quibus tenentur. ita dicit Jo. an. in addi. specu. ti. de feudis. §. quoniam. ⁊ si. xl.

lj

¶ Item dictum fuit per arrestum ꝯtra guillermum quippe parisieñ. mercatorem q̃ responderet in curia parlamenti super quodã contractu per ipsum inito q̃ dicebatur fraudulosus q̃uis esset clericus non coniugat⁹ in habitu ⁊ tonsura: ⁊ tam parti que requirebat anullationẽ executionis. cuiusdã facte ad requestam dicti guillermi virtute litterarum obligatoriarum sub sigillo castelleti passatarum super dicto contractu q̃ procuratore regio qui emendam requirebat ratio potuit esse: quia fraus dicebatur esse cõmissa in contentis in litteris obligatorijs sub dicto sigillo regio passatis.

lij

¶ Item dictum fuit per arrestum dñm ducem Burgundie male fuisse adiornatum in garendis in personam procuratoris. ⁊ obtinuit congedium cum expeñ. Secundo dictũ fuit q̃ eius procurator generalis in parlamento non tenebatur respõdere ad summationem super garendia cum male fuisset adiornatus.

liij

¶ Item nota q̃ egidius fores fuit per arrestum condemnatus in summa. lx. librarum parisieñ. eo q̃ ipsius aduocatus confessus fuit placitando q̃ vna cum eius aduersa parte videlicet. ⁊ religiosos de sancto Fatone concordiam fecerat lite super hoc in parlamento pendente absq̃ curie licentia sed religiosi condemnati non fuerunt: quia non confessi fuerunt.

liiij

¶ Item dictum fuit per arrestum pro episcopo parisieñ. contra magnum archidiaconum parisieñ. q̃ idẽ archidiaconus nõ erat admittend⁹ ad possessionẽ: ⁊ saisinam q̃ episcopus parisieñ. non posset exequi facere citationes in causa appellationis in domo eiusdem archidiaconi in qua suam tenebat curiam.

lv

¶ Item nota q̃ vidi etiam dici in parlamẽto anno. cccl.xxxvij. q̃ non sufficit adiornare aliquem iudicem in causa appellationis cuius locunteñ. vt commissarius regius virtute litterarum regiarum dicto locuntenente. ⁊ eius iudici directarum grauat partez quia facit vt commissarius. ⁊ non vt locum tenens. Et nota etiam q̃ sufficit q̃ bailliuus adiornatus in causa appellationis faciende suuz procuratorem obligat bona sui bailliuiatus. ⁊ cũ questio verteretur an dominus teneretur prestare assecuramẽtũ subiecto res ad consilium remissa fuit.

lvj

¶ Item dictum fuit per arrestum q̃ quidaz religiosus cluniaceñ. non erat vt conquerẽs recipiendus in casu saisine ⁊ nouitatis ratione successionis cuiusdam sui cognati: q̃

Hayk Bekjarian Library
COPYRIGHT © ՀԱՅԿ ԲԵԿՋԱՐՅԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

religiosi in patria consuetudinaria non succedunt. dictum etiam fuit q̃ beneficio procuratoris regij pars adiornata que minus sufficiẽter ad requestam procuratoris regij et partis teneretur procedere.

lvij

¶ Item dictum fuit q̃ dominus de cossare non erat recipiendus ad proponendum accordium factum inter eum et partem suam ꝫ curie licentiã obtinuissent ex quo accordum nondum erat per curiam passatum.

lviij.

¶ Item dictum fuit q̃ licet quis non petat defectum expresse contra non presentatum nec adiornatum in parlamento quo se presentauit: tamen si ante dies ordinarios parlamenti sequentis hoc petat sibi concedi post autem non sed adiornamentum prouidendo dari si fieri debeat. et vtilitatem ad iudicari.

lix

¶ Item dictum fuit per arrestum cõtra habitatores de ligny sur marne: ⁊ pro habitatoribus de extra villã q̃ non tenerentur ad fortificandum dictam villam.

lx

¶ Item per arrestum curie dictum fuit q̃ q̃dam particulares aurelianen. soluerent. lx. libras parisien. pro emenda eo q̃ eorum aduocatus contra arrestum curie proposuisset et fuit bene calide. ⁊ de prope captus dict⁹ aduocatus super dicta emenda.

lxj

¶ Item anno domini. M. cccl.xxxviij. die xxij. iulij fuit facta ordinatio regis cuius effectus est primo q̃ instrumenta appellatoria ostendantur in cancellaria: ab his qui obtinere voluerũt adiornamenta in causis appellationum ab interloquutoria: als nõ obtinebuntur adiornamenta. Secundo q̃ grauamina apponantur in adiornamentis et in ipsis exprimantur an fuerit appellatũ a diffinitiua vel ab interloquutoria. Tertio q̃ non dabitur adiornamentum in materia attentoris nisi fuerint commissa post dicta adiornata. ⁊ in ipsis adiornamentis dicatur illa fuisse commissa post inhibitionẽ. Quarto q̃ tunc dabitur cũ informatione p̃cedente. Quinto q̃ tunc fiet adiornamentum ad dies ordinarios ad quos deuolutur appellatio iure ordinario.

lxij.

¶ Item anno quo supra ĩ vigilia beate marie septembris dictum fuit quẽ non esse recipiendũ ad allegandum se esse in possessione vt quietus esse debeat de decima vini soluẽdi de preforagio decimam absq̃ soluendo de mera guta pro mera guta.

lxiij

¶ Item dictum fuit per arrestum q̃ exemptus reddendus est suo iudici exemptor vbi concurrit cum ordinario. Et fuit etiam dictum q̃ intimatio si sua putauerit interesse non potest petere congedium.

lxiiij.

¶ Item inter archiep̃m Rothomageñ. ex vna parte ⁊ magistrũ Oliuerũ. le leune. ex alia dictũ fuit q̃ talis vtilitas virtute quatuor defectuũ eidem archiep̃o. ⁊ pcuratori regio adiudicatur q̃ duo instrumenta p̃dictum magistrum Oliuerium exhibita erant invalida: quia impossibilia: qz continerent ipsum fuisse eisdẽ anno. ⁊ die auinioni: ⁊ rothomagi: ⁊ in ōsentia dn̄orum hic existẽtiũ curia cancellauit. ⁊. ccc. libras p emenda regi. ⁊ totidẽ archiep̃o pro suis damnis ⁊ interesse fuerunt adiudicata. ⁊ q̃ primo satisfaceret archiepiscopo q̃ regi.

lxv

¶ Item nota q̃ per arrestum dictum fuit q̃ vendicans hereditatem maternam quam constabat vendidisse per litteras auctenticas confitebatur certam pecunie summam inde recepisse non erat recipiendus ad petẽdum prouisionem: qz quicquid proponebat ꝓtra cõtractum iacebat in cause cognitiõe.

lxvj.

¶ Item dictum fuit per arrestũ q̃ marchio saluerati teneret in regno respondere sup actione ypothecaria pro rebus in regno existentibus licet non super actione personali et q̃ beneficium dicitur vacare in regalia ꝫ asseratur illud vacasse in curia: eo q̃ illius vltimus possessor esset cappellanus pape ⁊ abbreuiator cancellarie apostolice.

lxvij.

¶ Item dictum fuit per arrestum valere adiornamentum factum in causa appellationis. ad dies baillliuie vel senescallie i qua fit explectum. ⁊ fuit admissa querimonia contra aliam querimoniam prius executatam quia per primam conquestam fuerat de cõcessione iusticiariorꝫ que fiũt p eis⁹ querimoniã ⁊ alius ꝓqueritur vt destruantur.

xlviij.

¶ Item dictum fuit q̃ absolutio facta ante arrestum in ipsius arresti executiõe poterit opponi: ⁊ idem crederem de omni alia exceptione compassibili cum arresto.

lxix

¶ Item die prima litigabili post festum bti Martini anno. lxxxviij. dictum fuit q̃ quidam qui non appellauit illico a sententia ꝫ procurator eius esset presens ⁊ postea infra octo appellasset non erat recipiẽdus vt appellans. Et ita etiam dictum fuit alia vice a sententia requestarum licet partes dicerent se non potuisse certiorari de sententia que plura continebat capitula.

lxx

¶ Item domini de polignat. ⁊ de volte vsi fuerunt saluoconductu curie contra dominum de ripparia per arrestum prolatum in mense decembris Anno quo supra.

lxxj

¶ Item nota q̃ super beneficijs in vim regalie collatis habenti potius ius status beneficij solet per curiam adiudicari.

lxxij

¶ Item pro decano auticen. fuit pronunciatum contra dominum de alegrio bene appellatum per ipsum decanum a senelcallo aluernie ratione cuiusdã castri q̃ idem dominus in manu regis poni fecerat ob defectum hommagij q̃ idem decanus dicebat ab eo eidẽ non teneri etiam non constabat.

lxxiij

¶ Item dictum fuit per arrestum q̃ filius mortuo patre nõ intrans fidẽ: ⁊ hommagiũ dñi infra anuum: ⁊ diẽ in patria iuris scripti. Et hoc feudum non admittit.

lxxiiij.

¶ Item nota q̃ anno dñi. M. cccxxxiij. per regem Philippum. ⁊ eius consilium fuit ordinatum et compertum reges francie vsos fuisse regalia iuris ⁊ facti simul iuris tamẽ et facti tantum q̃ audien. denegaretur: nec reciperetur: quia pretenderet regaliam facti locum non habere.

lxxv

¶ Item nota q̃ hoies iudicãtes sunt adiornãdi: ⁊ nõ sufficeret dominũ adiornari. Et ita dictum fuit per arrestum.

lxxvj

¶ Item arrestum latum fuit p vniuersitate aurelianen. contra quosdã particularis qui in magna emenda fuerunt condemnati: eo q̃ clamassent a mort a mort aux escoliers. ⁊ propter suos excessus quod fuit prolatum vltima ianuarij.

lxxvij

¶ Item nota arrestum latum pro iohanne mesnier qui fuit captus per prepositum parisien. ad requestam quorundam heredum ⁊ per curiam in gardiam trad. eps parisien. quia clericus a captione appellauerat dictum fuit bene appellatũ per dictũ mesnier et fuit ad plenũ per curiã liberatus non de factis cõtra eundẽ ppositis. Sed a prisiõe est aduertendum q̃ p curiam parlamẽti fuit ordinatum q̃ esset p̃sens dictus mesnier in pnunciatione dicti arresti q̃ ideo factum fuit: quia eps parisien. appellatione pendẽte fecerat informationẽ contra dictum mesnier super eisdẽ factis: ⁊ dicebat illum esse suum personeriũ eorꝫ occasione. Et ideo ne arrestum esset illusorium ⁊ mansisset in prisionibus episcopi quod fecisset: si non venisset in curia ordinauit q̃ veniret vt post arrestum haberet facultatem eundi quo vellet. fuit tamen in potestate episcopi ipsum postea capere vel capi facere vbi capere poterat puta extra claustrum palacij exemptum ab episcopo predicto.

lxxviij

¶ Item nota q̃ vnus ꝓdñs potest insolitũ conuenirí ratione periculi ruine. ⁊ solus cõdemnari. ita dictum fuit per arrestum anno domini. M. cccl.xxxix.

lxxix

¶ Item nota q̃ archiep̃s turonen. fuit condemnatus in emẽda. xx. librarũ erga regem eo q̃ in suis scripturis scripserat se eẽ in possessione. et saisina virtute sue iurisdictionis spiritualis puniẽdos laycos. ⁊ hoc pertinaciter sustinebat in scripturis concedendũ.

lxxx

¶ Item dictum fuit per arrestum q̃ decanus: ⁊ canonici turonen. non erant vt appellantes recipiendi a commissarijs curie sup taxatione quarundam expen.

lxxxj

¶ Item nota q̃ si quis non approbat aliq̃s facere capitulum non tenetur contra ip̃m se presentare vt ꝓtra capitulum. Sed contra tales et tales sediceñ. decanũ ⁊ capitulum.

lxxxij

¶ Item nota q̃ cedẽs liti post adiornamẽtũ condemnatur in expen: licet antea cedere obtulisset docto. vel viso titulo pt̃ aduerse.

lxxxiij

¶ Itẽ magister Johãnes de nulli olim pcurator regius matesconis nõ fuit ad oppositionẽ receptus ꝓtra executionẽ lrarꝫ regiarũ impetrarꝫ p quẽdã sup officio dicte pcurationis: ꝫ pẽderit lis in curia sup puatione inter eũdẽ de nullis procuratorẽ regiũ: nec de eadẽ fecisset mentionẽ. Ratio fuit qz rex proprio motu: vt p dictas litteras videbat dictum officium concesserat: Secus tamẽ als dictum fuit pro receptore tornaceñ.

Hayim Baruch Bodenheimer Library of Hebrew Book History
ИНИКОВА

lxxxiij.

¶ Item in parlamento predicto publicata fuit quedã ordinatio regia de data. xv. diei augusti per quam rex prohibebat aduocatis procuratoribus partibus ne impetrarent litteras regis in preiudicium ordinationum regiarum ⁊ q curia non obtemperaret litteris regis a partibus impetratis saltem clausis.

lxxxiiij.

¶ Item eodem anno. lxxxix. in parlamento incepto in festo beati Martini prior sancti Martini nuncabbas du bourg de dieux fuit condemnatus in. ccc. libris percipiẽdis super eius temporali: ⁊ priuatus omnibus officiis regis obtinendis. Et insuper dictum fuit q curia non obtemperaret litteris regis continentibus q dimitteret i pace ⁊ sileret procurator regius. ⁊ ratio fuit propter falsitatem quam commisit in quibusdam litteris cõtumacie quibus se iuuerat in curia.

lxxxv.

¶ Item nota q curia secularis cognoscit de appreciatione reparationum fiendarum in domibus ecclesiasticis. Et ita dictũ fuit per arrestum in eodem parlamento licet allegaretur. id esse personalitatis ⁊ declinata fuisset iurisditio laicalis.

lxxxvj.

¶ Item nota q beneficium in regalia vacare dicitur si decedat possessor: licet ius non habeat in beneficio. sed alius tertius non possessor. Et ita dictum fuit per arrestum super quibusdam canonicatu et prebenda Rothomagensis. licet per dictum tertium fuisset allegatum possessorem ius non habere.

lxxxvij.

¶ Item nota q in maleficiis per aduocationem non liberantur delinquentes neq; valet cõsuetudo in contrarium. immo damnata fuit per arrestum. Item per magnum consilium regis dictum fuit q saluiconductus regis locum haberẽt cõtra marcham etiam arresto laxatam ⁊ decretam.

lxxxviij.

¶ Item nota q quis potest alicui rei renunciande propter grande onus. Et ita dictum fuit per arrestum pro domino Ludouico de chalon. Item q littere status non impediunt inquestam neq; appresiam arramentorum.

lxxxix.

¶ Item die mercurii. xj. Maij. anno domini Millesimo: cccxc. fuit pronunciatum arrestum per magistrum Symonem soyson. presidentem in parlamento per quod marquisius seu marchio saluciarum fuit absolutus ab impetitiõe comitis saubaudie ⁊ vterius rex tanq; dalphinus viennensis manutenens in possessione ⁊ saisina solus ⁊ insolidum recipiendi fidem ⁊ hommagium dicti marquesij ad causam sui dalphinatus ⁊ fuit idem comes condemnatus ad reddendum eidem marquesio. xlvj. tam ciuitates ⁊ villas q̃ castra ex quib⁹. M. cccc. de domaino eiusdem marquesij ⁊ alie. eiusdem marquesij mouentis a rege tanq; delphino viennẽ si tenebat. ⁊ ad tollendum impedimentum per ipm appositum. ⁊ in expen. cause. de fructibus autem damnis: ⁊ interesse nihil dictum fuit. Idem sciendum q dicti marquesius ⁊ comes se subiserant regi Karolo nouissime defuncto patre regis moderni de omnibus huiusmodi debatis. ⁊ eius curie. vnde causa fuit litigata in presentia regis ⁊ partium in parlamento qui ante prolationem arresti. immo ante perfectionem inquestarum decessit et volebat dicere comes q rex modernus non poterat intromittere. Et illud fecit placitari nihilominus rex se intromisit et cum pronunciaretur arrestum presidens vtebatur istis verbis (le roy vous dit.) Et q rex ita perceperat pronunciari quia non potuerat interesse pronũciationi.

xc.

¶ Item nota non esse concedendum adiornamentum super defectu contra illum qui se offert processurum ⁊ se tenet pro adiornamento. Et ita dictum fuit per arrestum.

xcj.

¶ Item anno domini Millesimo. cccxc. in vigilia penthecostes comitissa valentineñ. fuit erga regem condemnata ⁊ erga partem in magna pecuniarum summa. et magister Petrus le gay eius gubernator. tunc defectus ad causam certorum excessuum et rebellionum factarum gentibus regis ⁊ parte cuiusdam sui castri seu ville fuerunt pertracte vsq; ad regis voluntatem ad causam dictarum rebellionum.

xcij.

¶ Item nota q valet adiornamẽtum factũ ad locum in casu saisine ⁊ nouitatis. Iz als ad personam vel domicilium factum nõ existat. Ita dictum fuit per arrestum.

xciij.

¶ Item nota q renunciatio facta appellationi interiecte infra octo non prodest. nisi fiat coram iudice a quo vel in eius curia infra tres menses certificauerit iudicẽ a quo de predicta renumeratione. Et ita dictum

fuit per arrestum.

xciiij.

¶ Item nota q actor censetur interruptionem facere contra archiepiscopum defunctum. Si infra annum non fecerit eius successorem adiornari.

xcv.

¶ Item vidi pronunciari in parlamento q certum accordium factum inter quasdam partes sub conditione si curie placeat teneretur per partes ⁊ seruaretur q primo allegate fuere plures rõnes et alie in aduersum.

xcvj.

¶ Item eodem anno. xxviij. iulij fuit ordinatum q in materia proprietaria actor traderet suam demandam in scriptis non expectato defensore ad capiendam aliam dilationem. videlicet vehute consilij vel garende. nisi vellet illas: ratio quia defensor ante diem consilij vehute vel garendi poterit redarguere demandam de ineptitudine vel petere congedium cum expensis. ob defectum adiornamenti. Quod facere non posset si dilationem consilij vehute vel garendi recepisset nisi sibi per expressum fuisset reseruatum.

xcvij.

¶ Item nota q archiepiscopus Biturceñ. fuit receptus ad proponendum possessionẽ de inuentariis conficiendis bonorum mobilium clericorum sue diocesis defunctorum in iurisditione temporali ducis Biturceñ. contra ipsum ducem.

xcviij.

¶ Item vidi pronunciari q dominus de tournon. nõ gauderet litteris status quia in eis rex non asserebat eum esse in guerra gratia cui⁹ litteras habuerat status. nec aliqs capitaneus sub quo fuisset hoc testificabatur. ⁊ q mulieri petenti prouisiones in bonis mariti de ipsius consensu venditis non fieret prouisio. Et ita dictũ fuit per arrestũ.

xcix.

¶ Item nota q clerici capti parisius auctoritate curie parlamẽti ꝓsueuerint reddi episcopo Parisieñ. Et ita dictum fuit de abbate sancti Cypriani pictauis ⁊ quibusdam alijs religiosis ⁊ q executorib⁹ episcopi vel archiepiscopi impetitis super reparatione domorum ⁊ hereditatis episcopatus dãda est dilatio consilij.

c.

¶ Item nota q quietantia post sententiam reperta valida est vt ex illa potest agi. vt cãcelletur obligatio ⁊ solutum virtute sententie repeti. Item nota q prouisio facta per arrestũ non retrotrahitur etiam in dote cõsuetudinaria. Sed habet effectum a tempore prouisionis arresti super prouisione lata et super illo habebit fructum prouisionis cuius videretur contrarium cum mulier a tempore mortis sit saisita de dote consuetudinaria. Sic fuit dictum pro dño Petro de villeriis. contra fratrem suum.

cj.

¶ Item nota q episcopo Pictaueñ. fuit facta recredentia supervisitatione. contra abbatem ⁊ conuentum de Mengouste. ⁊ archidiaconus de dieux. fuit cõdemnatus ad absoluendum seruientes regios quos excomunicauerat.

cij.

¶ Item q non est quis recipiendus ad petendum arreragia per medium reale obstãte sententia per partem aduersam prius obtenta in casu nouitatis ⁊ q procurator aliquorum manentium ⁊ habitantium debet esse de consensu maioris partis. Alioquin pars aduersa petere potest sibi congedium cum expensis. et obtinebit si constiterit de premissis.

ciij.

¶ Item per arrestum dictum fuit contra villam pro episcopo Tornaceñ. q saisina villa non erat recipienda q episcopus nõ posset ducere de domo episcopali in qua iurisdictionem habebat per villam Tornaceñ. ad castrum suum extra villam vbi habebat prisiones suos prisionarum licet episcopus in villa predicta iurisditionem non haberet neq; superiis. Sed si proponere vellẽt possessiones q ducere non posset absq; requisitione seruiẽtium vel iusticie ville necnõ cõductie dicte iusticie bene reciperentur.

ciiij.

¶ Item non fuit per curiã recepta quinimo per ipsuz arrestum repulsa declinatoria episcopi Noueneñ. in parlamento super refectione et reparatione quondam episcopatus sui eboricensis licet diceret hec esse personalia et non realia.

cv.

¶ Item non q causa interrupta per mortẽ facienes adiornari post annum heredes condemnatur in expensis. Et ita dictum fuit p arrestum et q officiarij regij in eorum iudicatis non tenentur prestare assecuramentum suis subiectis.

cvj.

¶ Item nota q ille qui non est notorie exẽptus a iurisditione iudicis citantis non recipitur appellans ab adiornamento quia te

Hayman Bibliography Project
ОРУЖЕЙНИКОВА

netur comparere ⁊ allegatur priuilegiū nisi esset notorium. Et q̃ aduocatus regius qui erat canonicus Parisieñ. non placitaret p̃ eccl'ia Parisieñ. contra regem.

cvij.

¶ Item nota q̃ vbi quis simpliciter appellat ⁊ omisso medio postea releuauit in parlamēto nō obstāt'ib' attentatis remitti. dz ad iudicem immediatum: q̃ attentata non sunt facta in contemptum curie.

cviij.

¶ Itē nota q̃ presbyter se suspendēs p̃ iusticiam secularem aut etiam clericus reddi debet episcopo.

cix.

¶ Item q̃ lite contestata, in materia nouitatis partibus scilicet appūctatis in factis contrarijs si prouisio peti omissa fuerit. Si agatur de bonis fiet de tertia parte. Et ita dictum fuit per arrestum non obstante litis contestatione.

cx.

¶ Item pro comite de lōgauilla frater dñi Bertrādi d̄ clesquin. quōdā conestabularij francie dictum fuit contra dñm Petrum de alba petra q̃ dñs comes non tenebatur recognoscere ad presens sigillum dicti fratris sui cuius erat heres appositum in quibusdā litteris per quas apparebat dictum fratrem teneri in certa pecunie summa. Et credo rationem fuisse eo q̃ allegaret dictum suum sigillum eius in quodam confectu cōmisisse.

cxj.

¶ Item per arrestum dictum fuit pro procuratore regio. cōtra bailliuum Ambioneñ. q̃ illius declinatoria non procedebat videlicet q̃ cum esset in habitu ⁊ tonsura non tenebatur in parlamento litigare ratione excessuum sibi impositorum maxime quia nō erat infrictio saluegardie ⁊ ratio fuit q̃ re vera pretendebatur armorum delationem interuenisse.

cxij.

¶ Item nota q̃ Johānes baldoyn. ⁊ dono faulgriel. defensores fuerunt condemnati erga partem actorem in. ccc. libris paris. ⁊ erga procuratorem in ducentis libris eo q̃ in placitando auohauerunt eorum aduocatum qui placitādo actori iniuriam dixerat.

cxiij.

¶ Item per arrestū curie dictum fuit q̃ prepositus parisieñ. haberet cognitionem ac pugnitionem quarūdam mulierum que cuz inuocatione demonū commiserunt sortilegium necnon cum voto quodam cuius medio fecerāt quēdam hominem pati afflictionem per cuius prepositi iudicium fuere dicte mulieres combuste. licet remissio earūdem fuit per episcopum requisita.

cxiiij.

¶ Item per arrestum quorundam comissariorum loco cancellarij francie per regem commissorum dictum fuit contra Johannem de germum. pro rege ac pro episcopo decano ⁊ capitulo Winerueñ. q̃ poneretur in pillario per certos dies tam Parisius q̃ minerui s ⁊ q̃ cum litio ferreo cādente in el' frōte character imprimeretur. Bannitusq̃ fuit a regno francie ⁊ eius bona confiscata cancellario.

cxv.

¶ Item nota q̃ ille contra quem ad instantiam procuratoris regij etiam in causa criminali sunt concessi quattuor defectus ante adiudicationem vtilitatis illorum comparuerit paratus se defendere audietur i suis defensionibus ⁊ procurator non habebit aliquam vtilitatem neq̃ pars nisi forte expeñ.

cxvj.

¶ Item in parlamento cepto in crastinum sancti Martini. Anno domini Millesimo. cccxcj. contra quēdam carmelitam vocatuz gacleham dictum fuit q̃ non erat recipiendus ad faciendum demandam nomine suo proprio fultq̃ condemnatus ad dimittendū quoddam hospitium de parisi. licet cum eo fuisset per sedem apostolicam dispensatum.

cxvij.

¶ Item q̃ post appunctamentum in iure. ⁊ ad ius audiendum. nihil fieri potest vel produci nisi parte vocata. Et ita dictum fuit p̃ Michaele de brusse.

cxviij.

¶ Item dictū fuit q̃ quedam religiosa que in vico cythare. per episcopum Parisiensem propter ipsam incontinentiam ratione sue iurisditionis episcopalis capta fuerat. Et tandem adducta in parlamento restituetur in loco capta fuerat quia rex pretēdit q̃ episcopus Parisieñ. non habeat captionem in villa parisius. Et ideo petijt procurator regius q̃ rex nō remane ret. de appunctatis. hoc tamen dictum fuit absq̃ preiudicio cause spiritualis quam episcopus habebat contra predictam religiosam.

cxix.

¶ Item fuit per arrestum posita ad nihiluz commissio officialis Remeñ. per quam mādabatur q̃ fieret preceptū plamēti q̃ poni faceret ad nihilum citationem ⁊ adiornamētum regium saltem. contra quosdam clericos q̃m non debebat sic loqui.

cxx.

¶ Item nota q̃ appellans ad parlamentū a iudice paris francie debet remitti ad magnos dies ipsius paris. Ita dictum fuit pro duce Victurieñ. licet partes allegarent nō esse subditi ipsius ducis.

cxxj.

¶ Item nota q̃ non tradens demandam propietariam ad diem assignatam et non faciens vehutam non facit sibi preiudiciuz in aliquo nisi pars aduersa ipsa die institerit vel aliquod explectum ipsa die ceperit. Ita dictum fuit pro philippo henry.

cxxij.

¶ Item dictum fuit per arrestum valere adiornamentum factum super garendia. licet adiornatus non haberet octo dies francos quia non fit nisi super summatione fienda que in iudicio fieri posset si presens ibidem inuentretur.

cxxiij.

¶ Item dictum fuit etiam. contra dominā de cordomo. q̃ habitatores chastellanie dicti loci non contribuerunt ad reparationez et fortificationem murorum de cordomo. Item cum petitur vniuersitas puta media vel tertia pars comitatis aut hereditatis non est fienda vehuta.

cxxiiij.

¶ Item q̃ in pena conuentionali incursa erga regem ⁊ priuatum non est rex preferēdus priuato. Sed regi et parti equa lance solui. Et ita dictum fuit per arrestum. Sed respectu interesse prius satisfaciendum est parti q̃ regi saluatur pena. Et ita etiā fuit dictum per arrestum.

cxxv.

¶ Item per arrestum curie non fuit receptus decanus Catburiceñ. ⁊ appellās a capitulo dicti loci. Eo q̃ ipsum in penam statuti capitularis: scilicet priuationis distributionum per octo dies incidisse declarauerāt. Et fuit ratio quia vt iudices ecclesiastici predictam fecerant declarationem a quibus non erat appellandum appellamentuz ⁊ temporalem iurisditionem.

cxxvj.

¶ Item nota q̃ procuratio facta in curia ecclesiastica sub sigillo curie eiusdem nō est sufficiens in parlamento ⁊ q̃ instrumentum appellatorium non erat receptibile eo q̃ fuisset receptum per notarium apostolicuz.

cxxvij.

¶ Item per arrestum condemnati fuerunt decani ⁊ capitulum de Brionde in damnis interesse et expensis Guillelmi mourant. et quorundam officiariorum regiorum de baillliuia sancti Petri de monasterio eo q̃ fecerant eos personaliter adiornare in parlamento quia contra ipsos fecerant quādam executionem virtute cuiusdam commissionis dicti bailliui. Et q̃ petitorium trahit ad se possessorū: ⁊ qui obtinet in petitorio obtinere debet in possessorio. Ita dictum fuit per arrestum.

cxxviij.

¶ Item nota q̃ certa venditio facta per quendam procuratorem de cuius potestate non constabat originaliter. Sed erat inserta in instrumento venditionis erat nulla. Ita dictum fuit per sententiam prepositi Parisius postea per arrestum curie confirmatum.

cxxix.

¶ Item nota q̃ episcopus est in emenda regi primo preferendus. Ita dictum fuit per arrestum pro episcopo Beluaceñ. Et q̃ si quis interfecerit euz cui succedere debebat eius descendentes non veniunt ad illius successionem. Sed fisco applicantur. Et ita dictum fuit per arrestum de bonis yterij rolle.

cxxx.

¶ Item nota etiam q̃ causa excessuum commissorum per officiarium regium cepta in parlamento licet sit personalis non remittetur magistris hospitij regis. Et ita dictum fuit per arrestum. Et hanc causam contra ordinationes regias curia retinuit ⁊ ex causa.

cxxxj.

¶ Item per arrestum sacrista Agathensis. fuit manutentus in possessione et saisina habendi lectum furnitum a quolibet parrochiano decedente in parrochia sancti stephani agathen ñ. dum tamen parrochianus decimumquartum annum excessisset vel valorem lecti. fm statum parrochiani. Idem dic de parrochiana et dic furnitum culcitra cussino lintheaminibus et cooperura.

cxxxij.

¶ Item q̃ procurator qui appellauit potest appellationi renūciare licet nō habeat potestatem expressam renūciādi. Ita dictū

HAYUTE EBERT ... ОНЗЕ ... МЕЧНИКОВА

fuit per arrestum contra procuratorem regium. Et qui semel habuit assecuramentum non debet amplius vexare partem super assecuramento vlterius prestando Alioquin condemnabitur in expen. ita dictum fuit p arrestum pro quodã nuncupato gombault.

cxxxiij.

¶ Item nota q vbi subditus negat se appellasse: ⁊ officiarij alicuius ducis contrarium in huiusmodi dubio iudex a quo non debet in eum iurisdictionem exercere. Sed rex per manum superiorem in causa nouitatis capto contra illum qui negatur dominꝰ qui petit eiusdem cause coram ipso fieri remissionem.

cxxxiiij.

¶ Item nota q actus iusticiarius non est recipiendus ad impugnandum gratiam vel remissionem alicui factam per regem ita dictum fuit per arrestum pro iohanne: et iohanne cordete pro domino delaz: et ducissa aurelianen.

cxxxv

¶ Item per arrestum dictum fuit cõtra baillivium actisiodorensem q non gauderet litteris status licet diceretur q esset absens p inquesta fienda pro iure regio: quia expectabat vadia: et quia non debebat dimittere bailliuatum suum. Et quia erat causa attentatorum ab eo: propter quod psequebatur. Et quia ad sui requestã causa fuerat ad quãdam diem continuata.

cxxxvj.

¶ Item die veneris ante festũ pẽthecostes domini. xxiij. maij anno domini. M. cccxcj. quidam bernardus fuit per arrestum condẽnatus. estre trayne a porta pallacij vsqꝫ ad cadafallum factum versus portam marmoream. Et ibi ad perdendũ pugnum supra cadafallum. et perdendum caput. ⁊ suspendendũ ex eo quod factum fuit. quia incidio pensato percusserat cum cutello magistrum radulphum de quugnerij regis in parlamento consiliarium eum vulnerando post prandium in camera parlamẽti vbi erat commissarius per curiam deputatus i quadam causa eiusdem bernardi. ⁊ putabat eum occidisse: nec ipsum penituit nisi q non occidisset. Et fuit condẽnatus tanqꝫ criminis lese maiestatis ⁊ quia domini parlamenti maxime suum officium faciendo sunt partes corporis regis. l. quisquis. C. ad. l. iulia. male. et perinde fuit condemnatus ac si occidisset. l. his qui cum telo. C. ad. l. corne. de sicca. et in emenda quincꝫ centum librarum turonẽsium capiendarum ante confiscationem qꝫ visum fuit valde durum eo q dictus consiliarius non esset mortuus. et quia in patria consuetudinaria. l. is qui cum telo locum non habet: sed propterea hoc factum fuit: quia attentis circunstantijs erat valde magnum crimen. et vt ceteris transiret in exemplum: et quia hoc fecerat idem bernardus eo q idem consiliarius in causa sua sibi non complacebat.

cxxxvij.

¶ Item per arrestum curie dictum fuit q post publicationẽ testium non est pars recipienda ad requirendũ recollationẽ testium predictoꝝ propter timorem subornationis licet iudex officio facere possit.

cxxxviij.

¶ Item per arrestum curie dictum fuit q petrus de diamble scutifer clericus non cõiugatus faceret emendam: eo q irreuerenter loquutꝰ fuisset in curia: dum interrogaretur super delictis per eum commissis. et q abbas conuentus de colombus facerent cessare processum: ad eorum requestam inceptum contra Guillermum mantione in curia ecclesiastica ratione arreragiorum cuiusdam redditus: quia spiritualis cognoscere non poterat.

cxxxix.

¶ Item dictum fuit pro crauault patriarcha alexandrino habente admissionem episcopatus carcassone contra archiepiscopum tholose quondam episcopum carcassone q super reparationibus ecclesie quondã sue carcassonen. responderet in parlamẽto licet declinaret eo q esset personalitas. Et sic fuerat aks dictum contra episcopum nouionen. vt patet supra.

cxl

¶ Item per arrestum dictum fuit cõtra leonardum pane aurelianen. q soluerit mille libras pro emenda. ccccc. regi: ⁊. ccccc. parti lese. Et fuit condemnatus ad tenendum prisionem in curia episcopali parisien. Et hoc propter quandam mutinationem quam fecerat cum portu armorum: ⁊ fuit in curia questionatus presentibus aliquibus dominis consiliarijs.

cxlj

¶ Item nota q vineas laborantes debent incipere in ortu solis et continuare iornatam suam vsqꝫ ad solis occasum. Et ita dictum fuit per arrestum.

cxliij.

¶ Item nota q a dñis compotoꝝ appellat ad parlamentum. Et ita fuit dictum q appellans causa remissa per cancellarium ad predictã curiã. Et etiam a magistris requestaꝝ hospitij regij ad parlamentum. Et ita dictum fuit per arrestum in parlamẽto anni dñi M. cccl xxxiiij. eo q curia parlamẽti est curia capitalis ⁊ superior omnium.

cxliiij.

¶ Item nota q filius bastardus per papã ⁊ regem legitimatus excludit alios cõsanguineos a successione. Ita dictum fuit per arrestum pro quodam Karolo de hyspania bastardo de bonis sui patris.

cxlv.

¶ Item nota bene q in quodam magno cõsilio in quo erant cancellarius francie: presidẽtes parlamẽti: milites: ac cõsiliarij regij: procurator ⁊ aduocatus regius ibidem fuit conclusum q licet dicatur q in causa criminali seu capitali per quattuor defectus. dũ pcedetur criminaliter. vt quia prosequitur procurator regius defensor cõtumax condemnatus vt cõuictus idem ⁊ si nõ pcedat procurator regius. sed solum pars in causa delicti noui capitalis nec criminaliter sed p suo interesse ciuili. Nam licet dicatur q p duobus defectibus cadet reus a defensionibus suis ⁊ faciet actor facta sua ⁊ probabit si velit: qm̃ si dubitat de probatione factoꝝ non petit predictum cõmodũ dictorum duorum defectuum. Sed procedet ad tertium ⁊ quartum defectus ⁊ per istoꝝ quattuor defectum vtilitatem obtinebit quia causam lucrabitur. ad hoc. l. si apparitor. C. de cohar ta. lib. xij. Et in casu lucratus fuit causam suam archiepiscopus Rothomagen. ciuiliter agendo per quattuor defectus. ⁊ hoc in curia parlamenti.

cxlvj.

¶ Item nota q in parlamento incepto in crastinũ beati martini anno dñi Mcccxcij. fuit damnata littera status per Bonecault mareschalum francie concessa quia nõ spectabat ad aliquem nisi ad regem. Et inhibitum sibi. vt decetero non concederet.

cxlvij.

¶ Item nota q quando grauamen infertur in patria consuetudinaria per commissionem patrie iuris scripti executor est adiornandus ⁊ pars intimata. Ita dictum fuit per arrestum ⁊ etiam hospitalarij capti parisius redditi fuerunt eorum ordinariorꝝ nõ episcopo, quia eoꝝ exemptio erat notoria.

cxlviij.

¶ Item per arrestum fuerunt recepti decanus ⁊ capitulũ Lingonien. contra episcopũ Lingonensem ad proponendum possessionem poterant tenere ⁊ acquirere res immobiles i alia iusticia dicti episcopi absqꝫ alia mortifatione nec eos astringere poterat ad proponendum extra manus suas propter mortifationem non factam vel finantiam non solutam.

cxlix.

¶ Item in parlamento anni domini Millesimi. cccxciiij. dictum fuit q in causis criminalibus seruientes nõ debent capere expẽsas sup bonis diffamati. ⁊ ab hoc capti vel adiornati. Sed ille soluere debet qui eos ponit in opere licet secus esset si facerẽt executionem super alicuius debito. de quo per litteras constaret.

cl.

¶ Item anno quo supra decima nouembris fuit in parlamento publicata quedam ordinatio continens q bailliui ⁊ seneschalli regij ⁊ iudices maiores post regem ⁊ eius parlamenti curiam ⁊ qui alios non habent superiores tenerentur residere in suis baillius ⁊ seneschalis post mensem lapsum a tẽpore publicationis dicte ordinationis. alꝫ non caperent vadia de tempore quo non residebant ⁊ haberent in hoc contrarolitatores procuratoris ⁊ receptores regis quilibet in sua bailliuia. Et q seneschalli hoc seruare iurarent in principio sue institutionis ⁊ q si non contrafacerent priuarentur.

clj.

¶ Item dictum fuit q cordigerij montispesulani non erant recipiendi ad petẽdum hereditagium cuius se dicerent heredes institutis ⁊ eodem anno. xij. ianuarij. dictũ fuit q adiornatus ad garendiam susciplendam non admitteretur ad suum garendum petendum nisi prius garendiam suscepisset.

clij.

¶ Item per arrestum fuerunt condemnati quidam clerici pro infractione saluegardie ⁊ portu armorum licet a delicto cõmuni p episcopum fuissent absoluti ⁊ hoc in summa. ccc. librarum. erga lesam. Et erga regẽ. i. c. Et dictũ fuit q prisionẽ tenerent in prisionibus ordinariorum suorum vsqꝫ ad solutionem.

cliij.

¶ Item per arrestum clerici capti parisius licet essent alterius diocesis ⁊ ab eorum diocesano requisitis nihilominus redditi fuerunt episcopo Parisius.

cliiij.

HAYUL BAHRE. COM
ПУБЛИЧНАЯ БИБЛИОТЕКА
ЕЛЕНЫ ЗАЙЧНИКОВА

¶Item dictum fuit q̃ canonici cenomanē ses non erant recipiendi ad allegādam possessionem q̃ non tenerentur ire cum eorum episcopo ad processionem ⁊ in emendam cōdemnati ratione excessuum.

clv.

¶Item nota q̃ post litem contestatam in casu querimonie deficiens per vnum defectum amittit causam suam. Ita dictum fuit per arrestum.

clvj.

¶Item dictum fuit q̃ si plures fuerint condemnati in emenda quilibet eorum non tenetur nisi pro virili. Ita dictum fuit per arrestum. pro religiosis ⁊ abbate sancti Leno dij qui fuerunt cōdēnati in emenda cū duce Burgundie eorum consorte.

clvij.

¶Item per arrestum fuerūt regina hierlm ⁊ eius filij condemnati ad recognoscēdum sigillum eorꝫ patris appositum in quibusdā litteris in quib⁹ recognoscebat deberi quādam pecunie summam.

clviii.

¶Item per arrestum dictum fuit ⁊ defensum comiti pardiaci vicecomiti calunneñ. ⁊ dño de Barbasan. in vasconia ne de cetero facerent guerram. nec proponerent sibi licitum esse nec alijs de regno guerris regijs durantibus.

clix.

¶Item nota q̃ clericus cōmittens abusus in officio cirurgie vel circa policiam tenebatur super hoc corā iudice seculari respondere. Et ita dictuz fuit per arrestum.

clx.

¶Item dictum fuit pro capitaneo de nautullet deureux q̃ eps decanus ⁊ capitulum habitantes in suburbijs Eboracen. contribuerent ad reparationē suburborꝫ ⁊ fortificationem ville ⁊ vadia capitaneum.

clxj

¶Item per arrestum dux britanie fuit condemnatus ad restituendū domino de Rays cum suis pertinentibus ⁊ pro fructibus cuiuslibet anni a tempore detentionis ⁊ q̃ teneretur in octo mille libras donec restitueret ⁊ in mobilibus exacto iuramento fuit cōdemnatus ad extimationē. lx. mille libraꝫ. ⁊ expeñ. vt fuerit per inquestam per ipsam dominam factam quia per duos defectus. dux ceciderat a suis defensionibus ⁊ nō dignatus fuerat capere. ⁊ lucrata fuit etiam causa appellationis: quia ab ipso appellauerat. dictumq̃ male iudicatum ⁊ bene appellatum. ⁊ q̃ emendaret ⁊ q̃ domina fuit ab eodem duce exempta vita ipsius durante. qua durante esset regis subditaz de eius resorto.

clxij.

¶Item per arrestum dominus Petrus de de craris. pro felonia virtute quattuor defectuū fuit condemnatus erga reginam cecilie. in centum mille ducatorum cum bonorum confiscatione ⁊ banno a regno francie ⁊ ad prisionē tenēdum donec soluisset. Sed non fuit arrestum executum.

clxiij.

¶Item dictū fuit q̃ alienatio domaini regij non teneat. dictum fuit per arrestuz pro procuratore regio. contra comitem sancti Pauli petentem super thesauro regio. cccc. libras turoneñ. de redditu annuo.

clxiiij.

¶Item per arrestum floridus fuit condemnatus in ducentas libras erga regem ⁊ erga partem in alijs plurimis ratiōe portus armorum ⁊ quia fuerat per ipsum cōmissuz murtruum. Et quia clericus fuit redditus episcopo Nouloneñ. ⁊ eidem inhibituz nec ipsum deliberaret a prisiōe donec soluisset. Et sub pena ⁊ onere soluendi predictā summam si contrarium faceret. quia ad prisionem pro premissis tenendū fuerit condemnatus.

clxv.

¶Item per idem arrestum dictum fuit q̃ idem floridus non gauderet immunitate q̃ per hoc insidias commiserat homicidium: ⁊ sub spe immunitatis habende. Et per idē arrestum Robertus fuit submersus: quia clericale priuilegium amiserat propter sua demerita quia murtreme perseuerans ⁊ vitaz inhonestam ducens.

clxvj.

¶Item per arrestum fuit condemnatus episcopus Cenomañ. ad dehumari faciendu quēdam qui fuerat excommunicatus p̃ eius officialem ⁊ in terra prophana sepultus. nec non ad faciendum ipsum absolui quia post inhibitionem ⁊ lite pendente in parlamento fuerat excommunicatus.

clxvij.

¶Item nota q̃ clericus adiornatus p̃ baillium debet comparere. ⁊ priuilegium suū allegare alioquin tenebit processus contra eum per baillium. Et ita dictum fuit per arrestum ⁊ nota q̃ si clericus a captione per baillium facta ad parlamentum appellauerit. licet de principali curia non possit cognoscere cognoscet tamen de causa appellationis. Ita dictum fuit per arrestum.

clxviij.

¶Item die prima martij. anno quo supra per arrestum dictum fuit q̃ clericus non cōiugatus condemnatus ad tenendam prisionem in curia episcopi Parisius. qui captus fuerat pro emenda in qua tres habebantur anni fuerat condemnatus pro portu armorum de infractione saluegardie quia primū arrestum erat illusorium cum temporalitatem non haberet ⁊ esset clericus solutus.

clxix.

¶Item nota q̃ ecclesia non est recipienda ad proponendum q̃ sit capax capere sine inuentario bona clericorum decedentium sine herede ⁊ executoribus. Et ita dictum fuit per arrestum.

clxx.

¶Item nota q̃ pendente possessorio non potest altera pars trahere super petitorio: sed expectet finem possessorij si velit vel renunciet possessorio. Ita dictum fuit per arrestum.

clxxj.

¶Item anno domini Millesimo. cccxcvij. dictum fuit pro quadam martha q̃ corporaliter non posset detineri.

clxxij.

¶Item nota q̃ pro emēda debita eo quia male appellatum prisonerius cedendo bonis liberatur. secus si pro debito esset debita. Ita dictum fuit per arrestum ⁊ q̃ littera obligatoria prioris ⁊ conuentus eorum sigillis sigillata post mortem prioris recognita parit executoriam super bonis conuentus. Ita dictum fuit contra priorem sancti Martini de campis.

clxxiij.

¶Item anno quo supra quidam clericus Rothomagensis diocesis Parisius captus redditus fuit episcopo Parisiensi ⁊ non archiepiscopo ipsi⁹ requirenti ⁊ dicenti eum prius coram se personaliter adiornari fecisse. ⁊ nota q̃ pendente questione an causa debeat reuocari potest ordinari q̃ baillius cognoscat per manum superiorem sine preiudicio cause appellationis.

clxxiiij.

¶Item contra quandam appellantē a sententia quadam dictum fuit male appellatū quia non declarauerat diem sue appellationis. ⁊ nota q̃ beneficio procuratoris regij aliquid non facies partem consequetur emendam honorabilem et vtilem. Ita dictum fuit.

clxxv.

¶Item capitulum sancti Maximi fuit cōdēnatum in. cc. libris quia cognouerat de actione reali virtute iurisditionis spiritualis. ⁊ nota per plura arresta dictum fuit appellantes ab officialibus a iurisditione spirituali ad parlamentum non esse vt appellantes recipiendi.

clxxvj.

¶Item per arrestū quidam carmelita fuit receptus in parlamento ad probandum latinam in simplici querela ratiōe lecture seu magistratus in theologia. ⁊ quidam alijs ad proponendum simplicem latinam ratione fructuum sui beneficij in ecclesia sancti Quintini viromandie. q̃uis sint res spirituales. ratio quia possessio rerum spiritualium non est mere spiritualis. Sed quid facti. vt not. Inno. in. c. frequens. de resti. spo. lib. vj. Panor. ⁊ doc. in. c. fi. de iudi.

clxxvij.

¶Item anno domini Millesimo. cccxcvj. die. xj. septembris. quia officialis Auxitanus propter violentam manuum iniectionē in personam rectoris ecclesiastici de bello marthesio cessum vim interdicti importantem opposuerat. ⁊ plures pecuniarum summas a consulibus dicti loci pro suspensione dicti cessus extorserat. Et quia iudicem ripparie moueri fecerat sine clausula nisi causam de restituenda sibi quendam dominiam de fabio pretensum clericum solutum. Et deinde excommunicauerat ⁊ cessum similiter opposuerat in loco ⁊ pluribus alijs dictus officialis iurisditionem regiam vsurpare et impedire satagebat locutenentem seneschali Tholosani officiali et procuratori archiepiscopi Auxitani. q̃ ad certam diē super premissis defensionibus venirent et inter ea dictum cessum amouerent ⁊ dictos excommunicatos absolui facerent iniunxisset. Qua die aduenienie non comparuissent ob hoc virtute contumacie ⁊ certarum informationum super hoc factarum dictus seneschalus temporalitatem dicti archiepiscopi ad manum regiam capere. ⁊ apponi mandasset: fuisset q̃ per dictum archiepiscopum et eius officialem a dicto mandato ⁊ eius executionem ad curiam appellatum vnde tandem partibus auditis per arrestum curie dictum fuit seneschalum ad bonam ⁊ iustam causam temporalitatem dicti archiepiscopi ad manum regis capi et detineri mādasse. ⁊ executorem bene executasse: ⁊ dictū archiepm: et officialem male appellasse remisitq̃ ⁊c.

1096

HAYNE BERNARD LIBRARY
ЛОНДОН ПЕРЕПИСКА ГРАМОТ
ЛЕОНИД ЛИЧНИКОВА

clxxviij.

¶ Item anno dñi. M. cclxxvij. parisius fuit factū edictū seu arrestū hujus tenoris que rele de nouis dissaisinis nō venīūt in parlamentis. Sed quilibet bailliuus in bailliuia sua vel senescallus in senescallia sua vocat secū bonis viris adeat locum. ⁊ sine strepitu sciat si sit noua dissaisina seu impedimētum et turbatio. inuenerit ita esse statim faciat ressaisiri locum. ⁊ accipiat in manu regis. ⁊ postea faciat ius partibus.

clxxix.

¶ Item dictum fuit pmittēdū esse eēpo tholosani clericos modo licito in vijs. ⁊ in plateis capere. ⁊ in domibus. dummodo fiat ex permissione dominorū ipsarū domorum.

clxxx.

¶ Item inūctum omnib⁹ senescallis: vt si clerici arma portantes inueniant in iurisdictione regis q̄ arma eis auferant: nec restituant eisdem: ⁊ requirant eorū prelati: vt regi faciant emendari quod si facere neglexerint clerici ad emendam per bonorum tēporalium captionem compellantur.

clxxxj.

¶ Item inūctum est oibus senescallis q̄ si familiares. vel officiarij prelatorū portāt arma ad iusticiandū suis subditis seu capiendū in terris eiⁿ rōne armorū. vel aggressiōis itineris aut casus consimilis qui non recipiat dilationē q̄ non impediant officiales predicti. Si aūt p factis alijs in quib⁹ dilatio nō sit adeo periculosa velit arma deferre adeāt senescallum. ⁊ exponāt ei factū. ⁊ petita. et obten. licētia portādi arma impune poterūt arma deferre ob iusticiandi subditis suis si eorum rebellio hoc exposcat.

clxxxij.

¶ Item inūnctum est oib⁹ senescallis vt si aliqui littere regie eis pnātarētur que cōtrarationem eis viderēt vel cōtra ordinationē curie vel arresta magistrorū q̄ nō statū peāt eis. Sz p eos rex cōsulatur. ⁊ interea cōtēta in litteris remanerent in suspenso.

clxxxiij.

¶ Item dictum fuit q̄ requireretur episcopus tholosani q̄ ter moneat clericos artem mercātiam exercentes p competētia interualla: vt secularib⁹ negocijs turbib⁹. ⁊ questibus se nō inmisceant. alioquin eos ex tūc vlterius nō defendat. Et si eēps hoc facere noluerit faciat vicarius tholose tales clericos corā se prout cōsueuit rndere. Et si p dictum eēpm monitis a dictis secularib⁹ negocijs. ⁊ turbib⁹ questib⁹ desiterint pmittet vti priuilegio suo: alioquin faciet vicarius predicta: vt facere consueuit.

clxxxiiij.

¶ Item petrus de capella: ⁊ magistrū egidium cameli clericos regios in festo beatorū Geruasij ⁊ Prothasij anno dñi. M. ccxc. prolatum fuit arrestū actū parisius p quod inūctum fuit vicario tholose q̄ sentētie cōsulum tholose late contra arnaldum de cossaco qui tūc se clericū asserebat adereret cū tum ad bona donec vocato pcuratore regio et plene auditis ⁊ intellectis eius rationib⁹ contra clericatū seu tonsuram dicti arnaldi se clericum assereñ. pnunciatum fuerit sup clericatu. Et tūc si a pronūciatione tāq̄ ab iniusta procurator regius crediderit appellandū hoc sibi lz. ⁊ appellatione pēdente nihil innouetur: quinimo consilium est q̄ si aliquis delinquens reprehēdatur in pnti fore facto extra habitū clericalē q̄ licitū est potestate ⁊ deprehen. ⁊ ipsius secularem iusticiā excercere. Si do fuerit deprehen. in habitu clericali. ⁊ deferat̄ questio de clericatu relinquatur eēpo cognitio: nec in questione criminum habebit vocare pcuratorē regiū licet eius interesse posset ppter immobilia q̄ possunt cadere in cōmissum: verūtamē si de collusione timent gētes regie poterūt adesse si velint nō tamē vt pars: sz tanq̄ illi quorum interest ne fiat collusio. ⁊ pōt appellare procurator regius ab illa que prima facie presumitur ex premissis p collusionē lata. et hoc medium propter interesse publice vindicte. Et maxime si delictum est ppetratum in psonam iurisdictioni regis subiectam. Si vo de clericatu fit questio. ⁊ nō sit psona de qua contēditur in possessione remanebit penes curiā secularē quousq̄ de ipo clericatu fuerit plene cognitū. ⁊ pronūciatum. Si vo in possessiōe fuerit clericatis penes eēpm. ⁊ donec clericus quā poterit monere pcuratorē regius corā eēpo vel eiⁿ officiali questio fuerit terminata: ⁊ semp intelligimus q̄ in cognitione clericatuum in omni parte processus pcurator regius vocetur. alioquin snia super clericatu lata non valet.

clxxxv.

¶ Item anno dñi. M. ccxc. in parlamēto purificationis beate Marie fuit declaratū per curiam q̄ eēpo tholosano nō fiebat iniuria p vicarium Tholosanum qui inhibuerat notarijs regijs ne ponerēt iuramētū in instrumentis suis dū tamen contractus seu negocia super quibus erant dicta instrumēta cōfecta possent absq̄ iuramento subsistere.

clxxxvj.

¶ Item per curiam extitit ordinatum q̄ vicarius Tholosanus contra illum qui dicit aliquod crimen commisisse quem officialis eēps vel gentes sue dicerent esse clericū non

prestito alteri eidē vicario q̄ idē criminosus sit clericⁿ: dictus criminosus psonalr cōpareat corā eo vicario: ⁊ intūcto q̄ eēt in possessione clericatus. si aūt in dubiū vertatur an sit clericus de hoc cognoscet eēps.

clxxxvij.

¶ Item fuit ordinatū q̄ idem vicarius desistat pcedere ⁊ exercere iurisditionē in clericos actionib⁹ criminalib⁹ ⁊ psonalib⁹. et fuit inhibitū p curiā ne idē vicarius cognosceret de criminibus clericorū ꝓiugatorum seu nō ꝓiugatorū se implicātiū negocijs secularibus qui requirunt penam corporalē.

clxxxviij

¶ Item fuit p curiā declaratum q̄ dictus vicarius nō cognosceret de viribⁿ matrimonij vtrū esset legitimū: vel illegitimū poterit tū cognoscere vtrū aliquis tenuerit vel teneat aliquā p vxore. ⁊ vtrum vtrū illa reputat vel reputauerit ⁊ poterit se informare vtrum matrimoniuz fuerit inter aliquos contractum de facto: ⁊ si agatur iudicio possessorio seu aliquo in quo sufficit pbare possessionem matrimonij iuxta medium pred. dictus vicarius procedat in dicto negocio. et illum diffiniat cōtuncumq̄ opponatur exceptio matrimonij illegitimi. Si vero agatur iudicio possessorio ⁊ non opponetur dicta exceptio similiter in dicto negocio procedetur. Si vero opponatur dicta exceptio cum agatur iudicio petitorio vl aliqua alia cuiusli questione in qua nō sufficeret probare possessorum matrimonij extitit ordinatum q̄ vicarius non procedat in dicto negocio quousq̄ de dicta exceptiōe fuerit cognituz per curiam dicti episcopi. vt iuris erit.

clxxxix

¶ Item pro pcuratore eēpi tholosani dictū fuit q̄ vicariⁿ tholose clericos absolutos p eēpm a sibi impositis nō caperet: neq̄ parentibus aut amicis clericorū predictorū inhibere ne eosdē clericos in suis hospicijs reciperent: nec alimēta seu alia eisdem necessaria administrarēt. vt hujusmodi sub pretextu coram eodē vicario componant aut transigant.

cxc

¶ Item dictum fuit q̄ idem vicarius nō inhiberet parentibus: ⁊ amicis clericorum ne ipsos recipiant cum ipsi clerici pro criminibus in fragranti crimine capti nolūt fideiubere de parēdo iuri coram eo super ipsis criminibus qōq̄ vicarius predictus non audiret confessionē clericorum per ipsum captorum ratione ipsorum requirere. Sed eos remittere debet gentibus episcopi.

cxcj.

¶ Item dictum fuit q̄ dum clerici coniugati: vel non coniugati se obligant ad sigillum domini regis super cōtractibus initis cum mercatoribus vicarius non detinebit eos donec satisfecerit mercatoribus antedictis quodq̄ clericos per eum captos eēpo restituat: ⁊ non sibi ipsi.

cxcij

¶ Item die. xix. mensis aprilis anno domini. M. cccxcvj. post pascha per arrestuz curie parlamenti parisius fuit inhibitum omnibus personis cuiuscunq̄ status vel conditionis existerint: ne de cetero impetrarent prouisiones. ⁊ bullas apostolicas continentes reseruationem omnium fructuum. ⁊ regressum tanq̄ contrariantes: et derogantes sanctis de certis ordinationibus regijs et pragmatice sanctionis. Sub pena cadēdi ab effectu illarum: ⁊ emēde arbitrarie occasionem hujus ordinationis prebuit defunctus magister Johannes destagno qui camerariam lugduneñ. renunciauerat modo forma predicta in fauorem magistri franciści destagno nepotis sui.

cxciij

¶ Item in causa mota in eadem curia inter dominū Andream despinay cardinalē burdegaleñ. se dicentem archiepiscopum lugduni: ⁊ als appellatuz. Et dominū hugonē de talaru se dicētē electum ad archiepiscopatum predictum ac decanum: ⁊ capituluz ecclesie lugduñ. adiornatos: ⁊ als appellantes ab executione dicte querimonie die. xxj mensis iullij Anno domini. Mille. cccxc. dictum fuit q̄ appellatione predicta annulla ta curia permittebat ac permisit partibus antedictis prosequi confirmationem vel infirmationē electionis pretēse per dictos de talaru decanum et capitulum in archiepiscopum lugduñ. coram domino nostro papa per eum: vel eius commissos cognoscatur decidatur determinetur: ⁊ procedatur sicut rationis fuerit fm sacra consilia: ⁊ dispositionem iuris communis. Et ideo factum fuit: quia idem archiepiscopus lugduni nō recognoscit superiorem nisi papam.

cxciiij

¶ Item in causa domini Johannis de sancti mozis se diceñ. auctoritate apostolica p uisum de episcopatu cathnoceñ. supplicatum ex vna parte magistrum Guillermum detusech electum se dicentem in episcopum et sindicum capituli cathnoceñ. dictum fuit

Hayk Melikov Library

q̃ requesta dicta de sainct moris non interi
naretur quinimo esset ab eius effectu seclu
sus quodq̃ nulla sibi fieret permissio de p
sequendo dictum de lusech : ⁊ sindicum co
ram iudicibus per dominum nostrum papã
delegatis ad cognoscẽdum de appellatiõe
interiecta p dictã d̃ sainct moris ꝓfirmatio
ne facta per de blox thse de tulhet vicarios
in parte specialiter per archiepiscopum bi
cturicensem deputatis de persona dicti de
lusech electi ad episcopum neq̃ prefati de
legati. vt cognoscant. et ordinauit curia q̃
arresta ⁊ prouisiones date per eam ratione
dicti episcopatus cathurcens̃. contra domi
num de sainct Moris realiter executioni de
mandarentur. Et de facto in eo q̃ executan
dum restabat nõ obstantib⁹ oppositionibus
vel appellationibus factis vel fiendis. Et
absq̃ illarum preiudicio quibus executa
tis: ⁊ postq̃ idem de sainct moris certificas
set curiam de premissis: ⁊ in manibus grai
farij consignasset summam. ccc. librarum
sexdecim solidorum parisiensium ad quam
tarate fuerunt expense facte per dominum
de lusech. et scindicum in prosequutione di
ctorum arrestorum. ⁊ illorum executione in
quibus expensis predictis condemnatus ex
titit die vltima mensis aprilis Anno domi
ni Millesimo quadringentesimo nonagesi
mo sexto idem de sainct moris posset si bo
num sibi videretur prosequi predictam ap
pellationem per eus interiectam a vicarijs
predictis coram alijs vicarijs : per dictum
archiepiscopum bicturnen̄. specialiter de
putandis particulariter: ⁊ delegãdis super
predicta causa appellationis non suspectis
neq̃ fauorabilibus. Quiquidem archiepi
scopus ad hoc compelleretur per prisiam
sue temporalitatis aliasq̃ vias debitas : et
rationabiles: nõ obstantib⁹ oppositionib⁹
vel appellationibus quibuscũq̃ ꝓnunciatũ
Octaua iulij anno d̃ni. M. cccxcviij.

cxcv.

¶ Item per arrestum curie predicte virtu
te vnius defect⁹ talis fuit adiudicata vtili
tas domio Mattheo de artigalupa electo
se dicentem in episcopum appennarum ac
sindico capituli sede vacañ. q̃ dominus pa
schalis de furno prouisum se dicens de dic
to episcopatu deficiens ad omnes censu
ras: ⁊ processuras tam curie rome q̃ alteri⁹
iurisditionis ecclesiastice in ipsius defenso
ris fauorem ad eiusq̃ persequutionem: ⁊ re
questam contra predictã electionem se di
centẽ. ⁊ alias gentes dicte ecclesie appanna
rum factas suis propriis constitibus. et ex
pen̄. reuocari cassari ⁊ anullari. Et etiam ab
solutionem ab excommunicationibus. ⁊ ce
suris in quibus artigalipa. ⁊ alte dicte eccle
sie appannarum medio certorum breuũ seu
breuetorum per suum pontificem in fauo
rem predicti pascalis supradicti de artiga
lupa: ⁊ alijs dicte ecclesie transmissionibus
incurrisse possent suis etiam constitutibus ⁊ ex
pen̄. habere et obtineri faciendum p̃m teno
rem appunctamentorum inter dictas par
tam in parlamẽto tholose q̃ in dicta curia
parisius datorum ordinando q̃ ad hoc pa
ciendũ ⁊ faciẽdũ dictus defensor per captio
nem sui corporis si apreh̃ẽdi possit extra ta
men loca sacra suorumq̃ bonorum: et tem
poralitatis compelleretur. Et nihilominus
eo q̃ dictus defensor supradictis appuncta
mentis tam dicti nostri parlamenti tholose
q̃ curie parlamenti parisius infra tempus
sibi prefixum non furniuerat ipsum de fur
no videlicet erga predictus actorem in emẽ
da vtili. ccccc. librarum parisiensium. Et er
ga regem in emenda alia. ccccc. librarum tu
ronen̄. ⁊ ad tenendam prisionem firmatam
vsq̃ ad premissorum plenam satisfactionez
condẽnauit. Et vlterius q̃ fieret preceptus
ex parte regia: et dicte curie archiepiscopo
tholose: ⁊ alijs quibus deceret q̃ non obstã
te defensione : et impedimentis ad reque
stam ⁊ prosequutionem dicti de furno posi
tis ipsi ad confirmationem vel infirmatio
nem dicte electionis procederet aut p hoc
faciendo vicariatum sufficientem propter
hoc tradant. Et q̃ ipse ad hoc faciendũ per
captionem sue temporalitatis ac omnibus
alijs vijs modis ⁊ rationibus debitis quo
usq̃ obediuerint compellentur ordinauit di
ctumq̃ sindicum in possessione ⁊ saisina su
pradicta episcopatum. ⁊ iura ipsis sede va
cante administrandũ ac fructus ipsius pro
eius futuro successore reseruandos capien
dos et recipiendos ipsumq̃ defendẽn: ⁊ de
ficien̄. in expen̄. taxatione earumdem dicte
curie reseruata condemnata manutenuit. ⁊
reseruauit pronũciatũ parisius in parlamẽ
to die. xiiij. mensis augusti Anno domini.
Millesimo. ccccl xxiiij.

¶ Sequuntur alia quedam arresta p
nunciata in parlamento tholose. ⁊ fa
cta per dominum arnaldum de monte
acuto. abbatem moyssiacen̄. ac magi
stros laurentium vicinij : canonicum
cathurcen̄. et Johannem de vestima
canonicum lauduneñ. clericos d̃ni no
stri regis circa annũ. M. ccvij.

cxcvj

¶ Et primo dictum fuit et mandatum rica

rio tholose regio q̃ de cetero quando emẽ
da leuabitur per iniuriam passis predictus
faciat emendari: ⁊ sic deinceps per cõsules
tholose. et alios officiarios domini nostri
regis obseruaretur.

cxcvij.

¶ Item dictum fuit q̃ notarius ad crimina
deputatus: ⁊ sigillatur curie vicarij tholose
ad excercendum ibidem suum officium cuz
eos ratione sui officij abesse contingeret a
dicta curia et consulum eundo extra villam
vel als possent in predictis casibus vt ydo
neo substituto.

cxcviij

¶ Item dictum fuit q̃ vicarius et consules
captos per ipsum ⁊ per episcopũ requisitis
si appareant clerici vel dubitetur duz tamẽ
in possessiõe fuerint clericatus q̃ statim re
stitueret officiali epi vel eius mandato. Si
vero fuerint in possessione laicatus vel non
apparuerit q̃ remaneant penes vicarium:
et consules.

cxcix

¶ Item dictum fuit q̃ cognitio certorũ ho
minum de colomerijs remanerẽt penes vi
carium: quia dicebatur seruientes domini
regis de plasentia vulnerasse saluo iure do
mini regis ⁊ ꝯdominios de colomerijs sup
iurisditione loci predicti in alijs casibus cõ
tingentibus ibidem currẽte lite: marte suo
que pendere dicitur super illa.

cc.

¶ Item dictum fuit q̃ si quis obligaret ad
sigillum consulum tholose. ⁊ renũciant ap
pellationibus proposita obligatione de re
nunciatione appellationis fieret ius per iu
dicem appellationis dictum etiam fuit vi
carto q̃ tertiam appellationem non admit
teret q̃q̃ senescallus refici faceret pontes
magis refectione indigentes prout vtilita
ti publice videretur expediri. vocatis ali
quibus probis viris ville tholose pro com
munitate predicta.

ccj.

¶ Item dictum fuit q̃ inhiberetur baroni
bus terre ne haberẽt prohibere notarijs in
terra sua: nec in instrumentis super contra
ctibus factis aliqua verba opponãt quibus
ꝓtrahẽtes sortiri possent forum tholose et
iniunctum fuit senescallo: vt si necesse foret
eos ad desistedũ a premissis compelleret.

ccij.

¶ Item in parlamẽto pẽthecostes anno do
mini. M. cclxxix. sup eo q̃ consules tholose
supplicabãt q̃ vicarius tholose nõ admitte
rentur indifferenter denũciatiões criminũ
vt occasione huiusmodi denunciantes non
caperent: nec detinerẽt incarceratos q̃ diu
parati essent fideiuberez stare iuri iniunctũ
fuit vicario q̃ faceret iuxta constitutionem
d̃ni regis que incipit. Sed nec occasione cri
minis: ⁊ respectu compositionũ quas idem
vicarius predictis denũciatis. vt asserebat
exigebat iniunctum fuit illi q̃ faceret iux
ta constitutionẽ domini regis que incipit
emendas autem.

cciij.

¶ Itẽ dictũ fuit q̃ crederetur seruiẽtib⁹. ⁊
de apparatoribus super his que faciunt: vt
seruientes vtentes suo officio super violen
tijs autem vel iniurijs que eis contingeret
inferi non credatur eis solis nisi probetur
saltem per vnum testem dictum etiam fuit
q̃ consules tholose viam custodiant prout
consueuerunt. ⁊ nihilominus vicarius vel
subuicarius ⁊ seruientes ipsorum eam custo
diant cum videant expedire.

cciiij.

¶ Item parlamento anni domini millesimi
cccc xliiij mense augusti primo blatereus io
hannes hastico clericus prisonarius curie
eo q̃ sibi imponebatur citasse i curia roma
na veniendo contra pragmaticam sanxio
nem ⁊ inhibitiones sibi factas d̃nm petruz
bessieres p̃bytex rõe parrochialis ecclesie
de sancta segonella diocesis vaureñ. tradi
tus fuit archiepiscopo tholose chargiatus
de casu priuilegiato inhibendo sibi ne pro
cederet ad absolutionem condemnationem
vel liberationem eiusdẽ prisonerij donec p
curiam cognitum fuisset de casu priuilegia
to. Et aliquibus lapsis diebus fuit ordina
tum per curiam q̃ elargabitur cuz hoc q̃ in
curia permitteret reuocare vel reuocari fa
cere dictam citationẽ: ⁊ omnia que fecerat
contra pragmaticam sanxionem : ⁊ inhibi
tiones sub pena. c. librarum turonensium.

ccv

¶ Item in eodem parlamento die. xviij. au
gusti presideñ. blacereñ. inter octonẽ de ca
stellam actorem ex vna parte. Et dominum
philippum de leuis archiepiscopum auxita
nẽsem defendentes dictũ fuit q̃ dictus de
fensor veniret cognitum vel negatur⁹ suã
cedulam infra finem eiusdem mensis. als cu
ria ex tunc pro nunc tenuit dictam cedulaz
pro confessata. Et deinde die septima sep
tembris dictum fuit q̃ curia tenebat dictaz
cedulã predictam defen̄. per quam ⁊ expen̄.
in eadem contentis promiserat actori solue
re sũma duoz. M. scutoz auri i festo pasche
nouissime preterito pro cognita : ⁊ ꝓfessata
et condemnauit curia eundem defensorem

1279.

ad garniendum manum in eadem curia de
predicta summa. ij. milia scutorum. infra fe
stum oim sanctoꝝ proxime veniens.

ccvj.

¶Item in eodem parlamento die septima
septembris inter procuratorem regiũ z dñm
Bernardũ rauolx actores in casu excessuũ
ex vna parte. Et dominum Johannem de
lamanhano defensorem in dicto casu curia
condemnauit eundem defensorem ad reuo
candũ z annullandũ vel reuocari z annulla
ri faciendum sententias z fulminatiões ad
sui requestam factas. contra dictum domi
num Bernardum rauolx. z in preiudicium
pragmatice sanxionis z inhibitionũ sibi ex
pte regia factaꝝ z hoc faciendo absolui fa
ciendũ suis expeñ. ipsum rauolx z q ad hoc
astringeretur per sue persone detentionem
captionem z explectationem sue temporali
tatis: z per omnes alias vias z modos debi
tos z rationabiles z declarauit curia dictũ
defensorem incurrisse penas sibi inditas. de
quamento fiebat in explectis quas certis
ex causis curia moderata fuit ad summam
cẽtum librarꝝ turoneñ. ad quã summam di
ctum defensorem erga regem condemnauit
et tenendam prisionem firmatam vbi perti
nebit vsqꝫ ad plenam satisfactionem z in ex
pensis dicti actoris. z c.

ccvij.

¶Item in parlamento anni M. cccclv.
xv. nouẽbris dictum fuit q de cetero in cau
sis beneficialibus curia partib⁹ auditis ap
punctaret partes ad penes eam ponendaz
eorum titulos super quibus vel illis alteri⁹
partis si aliam pducere differret curia suũ
daret arrestũ absq vlterius partis alterius
expectatione.

ccviij.

¶Item dictum virtute duorum defectuum
Passinus de balende actor. contra Johan
nem de lao manutenutus fuit diffinitiue in
possessione z saisina canonicatus z preben
de ecclie collegialis sancti nicolai de noga
rolo z inhibuit curia defensionẽ ne mouerī
cõuenirī aut inquietarī facerent predictum
actorẽ ad causam dictoꝝ canonicatus z pre
bende alibi q̃ coꝶ eius ordinario. nec als
q fm pragmaticam sanxionẽ z c. Idẽ dictũ
fuit i parlamẽto anni. xlvj. die. xxvj. Maij.
presidẽte magistro iacobo de meaulx.

ccix.

¶Item in parlamento anni. xlvj. die. xiiij.
presidens blacereus pro magistro Stepha
no duranti actore requirentem vtilitatem
duoꝝ defectuum sibi adiudicari. contra ma
gistrum Raymondum motel curia adiudi
cauit talem vtilitatem scilicet q defensor
caderet a suis defensionibus oibus. z nõ ha
berent nisi vnum ny. z probaret actor suum
factum conteñ. in vtilitate sui defectus z in
questa facta pfecta z adiudicandũ recepta
curia faceret ius partibus et condemnauit
defendeñ. in expeñ. dictorum duoꝝ defectuũ
taxatione reseruata. Et idem dictum fuit die
eodẽ pro magistro Johanne datis excepto
q nihil dictum fuit de expeñ. z idem dictum
fuit die. vij. septembris. pro dño Johanne
de labatut. cum expeñ. sicut in primo.

ccx.

¶Item in eodem parlamento inter delphi
nam de recolletes religiosam abbatissam de
lampamone z procuratorem regium secum
adiũctum actores in casu excessuum ex vna
parte. Et saturninam de seyos z Katheri
nam de manda got religiosaz abbate predi
cte defensatrices dictum fuit q dicte defen
satrices z omnes quos appareret recepisse
de fructibus dicte abbatie a tempore execu
tionis querimonie z vnius anni aut ad illos
reddendos z restituendos eidem actrici z
pariter compelleretur omnes qui ceperunt
de bonis abbatie ad illa reddendum z resti
tuendum dicto monasterio z condemnauit
curia dictas defeñ. ad obtemperandum. et
obediendum de qua dicta saturnina semper
fuit: z est contradicens z recusans arresto
lato pro actrice curia ipsam cõdemnauit ad
tenendum prisionem in manibus episcopi
Rutheneñ. eius ordinarij donec obedierit
pronũciatum. xiiij. augusti. presidente blace
reus. in cui⁹ arresti iudicio fuerunt vndecim
tam presidentes q̃ consiliarij. deinde in par
lamẽto anni. xlvij. die. xxiiij. nouembris in
iunctum fuit procuratori dicti episcopi: vt
duci faceret predictã saturninam ad carce
res suos iuxta tenorem arresti predicti.

ccxj.

¶Item est aduertendũ de parlamento an
no. xlvij. v. ianuarij: presidẽte blacereus cũ
octo consiliarijs dictum fuit q Henricus
bernardi prisonerius in conciergeria qui se
pro clerico aduoabat archiepisco Tholose
redderetur non obstante requisitione inte
rinationis certe remissionis per eum obtẽ
te a rege quoad detentionem. prouiso q nõ
procedet ad elargitionem dicti prisonerij
donec de interinatiõe dicte remissionis co
gnitum extiterit.

ccxij.

¶Item die. xxj. februarij magister Jacob⁹
bidos qui vt pcurator abbatis sancti Gui
elmi de deserto requisiuerat in iudicio con
gedium in casu appelli. contra syndicos de
sancto peragerio tanq̃ non pñtatos in pre
dicta qualitate fuit condemnatus in emen
da. l. solidorum turonensium capelle z c.

ccxiij.

¶Item in eodem parlamẽto pro magistro
Johanne dacij contra Guydonem carret
virtute duorum defectuũ curia declarauit
pcepta ad bonam: z iustam causam eidẽ de
fendẽri fuisse facta: z q ad malam z iniustã
causam se opposuerat z condemnauit curia
dictum defendẽtẽ ad eidem actori soluendũ
summam viginti scutoꝝ auri. et declarauit
omnia ipsius bona ypothecata et obligata
solutioni dicte summe. Et vlterius condem
nauit ipm defeñ. in expeñ. ipsorum defectu
um taxatione reseruata pronunciatum. xv.
septẽbris presidẽte ita ꝯ meaulx cũ alijs z c.

ccxiiij

¶Item in parlamento anni. xlvij. die quin
ta aprilis dictum fuit q executio incepta
super bonis dicti geraldi episcopi fancti põ
cij virtute obligationis nulle: z passate ad
vires et rigores parui sigilli montispessula
ni ad instantiã hereduz episcopi lauduneñ.
continuaretur.

ccxv.

¶Item in parlamento anni. xlix. secũda se
ptembris presideñ Ja. de meaulx cum octo
consiliarijs dictum fuit per magistrum pe
trum domain regium cõsiliarium in eadem
curia male processum Guillermum romer
capiendo ad instantiam dicti poncij: domi
ni de claromonte. et declarauit eius proces
sum nullum. et eundem magistrum Petruz
condemnauit ad reddendum z restituendũ
eidem romer. xxvj. ducatos quos cepit pro
eius salario. z in alijs captis per seruientes
et notarium. z pro iniuria erga eundem ro
mer condemnauit eum domain in summam
c. librarum turonensium. z in expeñ.

ccxvj

¶Itẽ in parlamento anno. liiij. dictũ fuit
presidẽtibus quibus supra q abbas de cras
sa constitueret vicarios duos ex consilia
rijs clericis eiusdem curie quibus frater an
tonius chamberti religiosus prisionerius
in conciurgeria redderetur ad faciendum
eius processum tholose: et aliqui consiliarij
per curiam deputarentur ad assistendum ad
fines cõducendi processum pendentẽ in cu
ria tangentem materiam istam: et dictus
abbas eius vicariatum mitteret in curia in
fra octo deinde. xxij. ianuarij viso predicto
vicariatu per quem fuerant deputati gen
tiani de trilha fuit. idem prisonerius eisdez
procuratorib⁹ liberatus. z cõmissus le las
seur ad assistendum cum eis in processura z
curia dictos vicarios ad requirẽdas prisio
nes conciergerie.

ccxvij.

¶Item in eodem parlamento. xxiij. februa
rij presideñ. Ja. de meaulx. cum. xj. visis in
formationibus factis per primum hostia
rium curia ordinauit q Bertrandus varau
has existens in immunitate ecclesie castri
de monte bequi nõ debebat gaudere immu
nitate. z ordinauit ipm extrahẽdũ per dictũ
hostiarium seruatis solennitatibus debitis
et in tali casu consuetis: z adduceretur ad
prisionem conciergerie. z. xij. augusti. z pro
pter mortalitatẽ fuit datus finis parlamẽ
to vsqꝫ ad tertiam ianuarij subsequeñ. quo
anno. M. cccclj. fuit inceptum parlamentũ:
et fuit clausum. xviij. septembris.

ccxviij

¶Item in parlamento anno domini mille
simi. cccclx. xvij. marcij Ja. de meaulx pre
sideñ. dictum fuit q dominus Bernardus
archiepiscopus tholose reuocaret vel reuo
cari faceret executionem quarundam litte
rarum aplicarum monitionalũ ratione bo
norum defuncti archiepiscopi in curia con
tentiosorum.

ccxix.

¶Item in parlamento anno. liij. xx. aprilis
dacij presideñ. cum alijs nouem dictuz fuit
q dominus Guimbertus iordani de monte
lauro traderet cautiones sufficientes vsqꝫ
ad valorẽ bonorum mobilium. et localium
propositure bellimontis sibi tradendi per
modum recredentie scilicet de reddendo: et
restituendo bona et localia predicta si per
finem cause diceretur non comprehensis in
hoc fructibus dicte prepositure.

ccxx.

¶Item ad requestam procuratoris. z cre
ditorũ defuncti domini petri de molendino
archiepiscopi tholose visa quadam reuoca
tione facta per Johannem du molin se dicẽ
tem heredẽ in hac parte dicti defuncti suo
rum procuratorum als in curia constituto
rũ curia ordinauit q ipe arrestaretur per vil
lam tholose sub pena causarum quas in ea
dem habebat curia ac. cc. mercarum argen
ti. et inhiberetur sibi dissessus absqꝫ consen
su curie. saisirenturq̃ realiter sub manu re
gis bona: z equi eiusdẽ du molin donec alit
er per curiam fuisset ordinatum actum in
parlamento. xj. aprilis deinde die quarta
idem du molin fuit relaxat⁹ cõstituendum
procuratorẽ in curia et promittẽdo de iudi
cio sisti. z iudicatum solui et iurando non re

uocare procuratores suos obligatione bonorum suorum: ⁊ q̃ bona sua sibi deliberarentur tradita cautione infra limites parlamēti de duobus milib⁹ libraꝝ turoneñ.

ccxxij

¶ Item dictum fuit pro domino Johanne delafont presbytero q̃ magister Johannes aubert appellans non admitteretur ad tradendum libellum appellatorium per modū factorum nouorum eo q̃ sententia esset interlocutoria: et quia allegabat sententiam fore diffinitiuam fuit condemnatus in. xx. solidis turonensibus de emenda erga cappellam pronunciatum. viij. iunij.

ccxxiij

¶ Item in eodem parlamento dictum fuit q̃ dominus Antonius de lienus comes de vilaribus defensor in casu excessuum. ⁊ requirens interinationem certarum litterarū regiarum ad fines vt reciperetur ad petendum per procuratorē interinationē litterarum certarum remissionis sibi per regem cōcesse non reciperetur ad hoc: sed q̃ defect⁹ obtentus contra eum per procuratorem regium. ⁊ partem suum sortiretur effectū actū in parlamento quarta iulij. ¶ Et deinde. xxv. septembris fuit ex certis causis curiaꝝ mouentibus prorogatuꝝ parlamētū vsq̃ ad sextam octobris. Et deinde tenuerunt dictum parlamentum presidentes in camera vsq̃. xxiij. octobris.

ccxxiiij

¶ Item in parlamento anni. liij. die. xxv. nouembris per curiam fuit ordinatum q̃ durante absentia sigilli onus que per curiam passarentur sigillo ipsius curie sigillarentur et q̃ ius regis scilicet emolumentum sigilli regij seruaretur.

ccxxiiij.

¶ Item eodem parlamento die. xxj. ianurij dictum fuit q̃ reginaldus de thumerij conquerens in casu saisine. ⁊ nouitatis: et magister guido treserchi opponens: ⁊ defensor non erant recipiendi ad possessorium ecclesie decasses sustulit curia manum regiam: et omne impedimentum appositum in fructibus dicti beneficij ⁊ ordinauit q̃ fructus qui leuati fuerunt a tempore executionis q̃rimonie vsq̃ ad tempus presens conuerterentur in vtilitatē eccclesie predicte pervnū ad hoc per curiam deputandum. ⁊ irent partes si bonum eis videbatur prosequi suum ius vbi pertineret et pendente processu prouideretur regimen dicte ecclesie ⁊ de fructibus eiusdem per ep̄m ordinarium de alia p̄sona q̃ altero dictorum contendentium. donec per iudicem competentem aliter fuerit ordinatum et sine expeñ.

ccxxv

¶ Item in eodem parlamēto die. xxix. aprilis dictum fuit q̃ pendente processu prioratus beate marie du fargijs albiz ⁊ inter partes sequestrum existens sub manu regis a tē pore executionis querimonie: et medietas fructuū de cetero percipiendoꝝ conuerterentur in reparationē dicti beneficij.

ccxxvi.

¶ Item in eodem parlamento die. xxij. mēsis augusti ad requestaꝝ procuratoris regis iniunctū fuit officiali tholosano quatin⁹ publicaret aduersus clericos clemeñ. primam de vi. et bone. cle. qui officialis respōdit illā als publicasseret illam publicaret ⁊ hoc fuit eidem iniūctum sub pena captionis temporalitatis archiepiscopi.

ccxxvij.

¶ Item die septima septēbris: q̃ sepenumero curia se reperit sine hostiarijs maxime die predicta condemnauit vuonem de noyrieulx primū hostiariū qui debet residentiaꝝ continuam et recesserat extra villā sine congedio curie in summa. c. solidoꝝ turonēsiū: quēlz ex alijs q̃ dicto mēse seruire debebāt in. l. sol. tu. applicādis cappelle ⁊ fuit tētuꝝ huiusmodi parlamētū vsq̃ ad. xx. septēbris

ccxxviij

¶ Item in parlamēto anni. liiij. die. xij. nouembris fuit cōclusum per dños q̃ non obstañ. absentia presideñ. procederetur ad lecturam ordinationē ⁊ postea ad iudicandū processus faciendum: als res que nō essent magni preiudicij. Et q̃ primus consiliarij laycus presideret: sed placitationes supersederēt vsq̃ ad lune expectando p̄sidentes.

ccxxix

¶ Item in eodē parlamento. xviij. ianuarij varinter p̄sideñ. inter archiep̄m tholose appellantē ex vna parte. ⁊ p̄curatorē regiū appellatū viso partiū litigato de petro boisse fusterio in prisionibus senescalli tholose de cuius statu erat questio an esset in habitu ⁊ tonsura clericalibus ⁊ ventret archiepo remittendus curia ordinauit p manū superiorem q̃ dictus prisonerius elargirē p villaꝝ tholose vsq̃ ad icrastinū quasimodo ad quā diem se redderet prisonerium in statu.

ccxxx

¶ Item in eodem parlamento. xj. februarij visis litteris regis per quas rex mandabat curie q̃ sue intentiōis existebat creare vnū tertium presideñ. Et q̃ curia diligenter: et secrete eligeret tres personas notabiles ad

dictum officiū. ⁊ scriptotenus fideliter eidē mitteret clausam ⁊ sigillatam nomina ⁊ cognomina cum eius super hoc aduisamento et signare illū de oibus ad quē magis rex se debebat arrestare ⁊ conferre dictum officiū presidētis curia procedendo ad electionem predictā per viam scrutinij quilz ex p̄sidentib⁹ ⁊ consiliarijs tradidit vnā cedulā i qua habebantur tres persone notabiles p̄ quas cedulas ꝓpertum fuit q̃ magister nicolaus bertelot regis p̄siliar⁹ i dicta curia dñs Ludouic⁹ de la vernade presidēs de fournez ⁊ magister Jacobus genciani etiā consiliar⁹ in eadē curia plures voces habebāt: sed berthelot. xiiij. la vernade nouē gentiani octo et fuit deliberatū q̃ nemo signaretur: sed curia se remitteret regi de eligendo quem sibi placeret ⁊ dicti electi essent noiati per ordinem p̄m q̃ plures voces habuerunt actum in parlamento presideñ. varinter et decem septem consiliarijs.

ccxxxj

¶ Item. xiiij. februarij dictum fuit q̃ archiep̄s tholose faceret duos ex consiliarijs curie vicarios ad declarandū si Johannes de labatut prisonerius deberet priuilegio clericali gaudere: et posset in premissis esse presens officialis si bonum eidem videretur.

ccxxxij

¶ Item die. xviij. eiusdē mēsis p̄sidentis de de acij cum. xj. cōclusum fuit p curiā q̃ quādo aliquis appellaret: ⁊ releuaret in forma patrie consuetudinarie si dictum fuerit male appellatum vel si appellatio procedat a iudice vel commissario patrie consuetudinarie ⁊ dicatur deserta appellās solueret. lx. libras turonenses de emenda.

ccxxxiij.

¶ Item die. xx. marcij. fratres hermēgaud guiramaud. ⁊ Antonius de leuze canonici nemanseñ. pro casib⁹ priuilegiatis fuerunt quilibet condenati erga regē in. l. libras tu. et ad tenendū arrestum infra claustrum predicte ecclesie nemanseñ. vsq̃ ad plenā satisfactionem ⁊ vlterius curia declarauit aruesia que dicti canonici deferebant excessus cōmittendo esse regi confiscata: ⁊ sibi pertinere: et ponerentur remanerent in partica spacio octo dierum: ⁊ postea traderentur regio thesaurario nemansi.

ccxxxiiij

¶ Item die. xj. aprilis fuerunt in curia lecte publicate et registrate littere regie p̄ quas rex ordinauit q̃ iudices et forestarij facerēt residentiam in principalibus locis suarum iudicaturarum ⁊ forestarū. ⁊ hoc nō obstante allegatione ex aduerso pro parte dictoꝝ iudicum ⁊ forestarioꝝ. ¶ Et deinde in eodē parlamento tunc nona iunij fuit conclusuꝝ q̃ curia propter mortalitatē existentē tholose se conferret apud vaureñ. die tunc subsequenti prout: ⁊ factum fuit. ¶ Et deinde nona iullij fuit conclusum q̃ vlterius nō daretur audientia publica ad litigandum in eodem parlamento nisi causa vigens superueniret: sed tenebit audientiam post prandiuꝝ bis in septimana scz die martis. ⁊ veneris ⁊ hoc respectu processuum in scriptis. ⁊ sexta septembris fuit conclusum parlamentum. ⁊ fecit curia publicari q̃ ipsa tenebat p̄ lectis et publicatis ordinationes generales in fine cuiuslibet parlamēti legi: ⁊ publicari solite actum vauri.

ccxxxv

¶ Item nota q̃ anno domini. M. ii. cccl. v. Jouis die quarta decembris cum duo eēn. presideñ. sed solū sex consiliarij fuit deliberatum q̃ die martis sequēte inciperet parlamētum casu quo essent in numero cōpetēti. deinde lune octaua septembris in absen. presideñ. p̄ antedictos cōsiliarios sex fuit cōclusum q̃ vocatis archiepo tholose. ⁊ ep̄o sarlateñ. procederetur ad receptionē iuramēti aduocatorū ⁊ procuratoꝝ lectis prius ordinationibus sicut erat conclusum ⁊ postea ad iudicādū aliquos per nos processus qui magni ponderis non existerunt: ⁊ q̃ primus consiliarius laycus p̄sideret. ⁊ q̃ mandaretur presidēti ⁊ alijs consiliarijs vt venirent ad exercendū eorum officiuz. alioq̃n visa ipsorum responsione regi scriberetur deinde. xxx. decembris p̄sidente dacij propter mortalitatē tholose existentē fuerunt prorogati dies ordinarij senescallie tholose vsq̃ ad vltimam ianuarij.

ccxxxvj

¶ Itez die veneris. xvj. ianuarij curia iniunxit officiali tholosano ne de cetero requireret illos q̃ lenocinij vsuz exercuissent a tpe monitionis facte p̄ eūdē officialē iuxta cle. j. Et die. xxj. huius mēsis ordinauit p̄cipiēdum fore archiep̄o tholose quatinus traderet copiam certarum bullarū sibi p̄tataꝝ p̄ dñm Johannē delabateto se diceñ. ep̄m mōtisalbani: ad videndū si erant cōtrarie pragmatice sanxioni ⁊ auctoritate curie: faciēdo q̃ sibi inhibitionē ⁊ ne illas haberet eidem delabatut reddere: donec per curiam aliter fuisset ordinatum.

ccxxxvij

¶ Item die. xxviij. eiusdem mēsis inter dñz Raymundum de tulli episcopū bazateñ. impetrātē ⁊ actorem: ⁊ dominum Bernardum

HAVORD MILLER COLLECTION
ОНЛАЙН-ЕКАТЕРИНИНСКАЯ БИБЛИОТЕКА

de rouergne archiepiscopum Tholose defendentem occasione reparationis domus episcopalis bazateñ. et vtensiliorum dictũ fuit q̃ dictus defensor in curia procederet.

ccxxxviij.

¶ Item die. iij. marcij iniunctum fuit per curiam archiepo narboneñ. aut eius vicario vt procederet ad confirmationem vel infirmationem electionis facte de ꝑsona domini emamelis vna die electum se dicentẽ in ep̃m nemanseñ. ꝓm formam pragmatice sanctionis sub pena captionis sue temporalitatis non obstãtib⁹ ex aduerso propositis per dominum Alanum cardinalem auinioneñ. Et ordinauit curia q̃ prepositus et capitulũ haberent prouisionem super ecclesie predicte fructibus vsq̃ ad summam quattuor centum librarũ turoneñ. pro expensis ꝑsecutionis eor̃ electiõis de qua exp̃ese tenerentur reddere compotum: cui pertineret pronunciatũ per dacij presentibus cõsiliarijs et fuit tentum parlamentum vsq̃ ad xxvij. septembris. ¶ Et die. xxv. eiusdem mensis inter delabatulo se dicẽtẽ. ep̃m mõtisalbani ex vna: syndicum capituli cõque reñ. dictum fuit q̃ in eo q̃ bartheloti regis cõsiliarij executor querimonie processerat post receptionẽ partis ad opponẽdũ. ⁊ assignationem in curia male ꝑcessum et annullatum omia facta vtriusq̃ post dictam oppositionem et assignationem in curia et q̃ idẽ delabatulo veniret defensatus ad dictã querimoniã et inter ea res contentiose ad manum regis ponerentur.

ccxxxix.

¶ Item in eodem parlamento die. iij. septẽbris quidam bona fos fuit per curiam condemnatus in emenda viginti librarum turonensium erga regem eo q̃ impetrauerat statutũ q̃rele: cũ inde sequut̃ tãq̃ attẽtate.

ccxl.

¶ Item in parlamẽto anno. lvj. die. xxvij. nouẽbris presidente varinier cum. xj. curia vilis summationib⁹ et requisitionib⁹ factis cardinali fuit vt vicario pape in auinione de ciuitate venaissini et responsionibus ꝑ eum super hoc factis. ordinauit q̃ interim summaretur vt permitteret fieri executionem pro emenda. iiij. milia libra. turoñ. in qua Ludouicus de pictauia episcopus valentineñ. fuerat erga regem condemnatus super bonis temporalibus eiusdem ep̃i. existeñ in auinione ⁊ comitatu predicto nõ obstãtib⁹ in cõrariũ per antedictum cardinalem allegatis. et casu quo idem cardinalis esset recusans aut differens mandaretur primo ex hostiat. s aut seruiteñ. regis super hoc requirendum: vt capiant ponant realiter et de facto totum temporale eiusdẽ cardinalis in regno ad manum regiam et sub illa faceret regi illud et gubernari donec aliud per curiam fuisset ordinatum.

ccxlj.

¶ Item in eodem parlamẽto. xix. ianuarij. presidẽte varinier prohibitũ fuit magistro Johanni rogerij gratiario presentationũ eiusdem ne de cetero deliberaret eliquod congedium neq̃ defectum cause lucrum importans nisi vtilis prius per curiam expletis. Et die. x. februarij curia ex certis causis ad hoc moueñ. prohibuit domino Raymundo sirene iudici maiori Tholose vt nõ traderet aliquod pareatis aliquibus litteris ad adiornandum subiectos commorantes infra fines et limites dicte curie et comparendum extra limites nisi prius locuto per eum cum curia qui iudex maior dixit se presto ita facturum.

ccxlij.

¶ Item in eodem parlamento die quarta marcij presidente varinier cum. xiiij. dictum fuit per arrestum q̃ Guilelmus pesselant ⁊ Johãnes marbet prisionarij in prisionibus archiepiscopi Tholose adducerentur ad cõciergeriam pro respondendo super portu armorum in fractione saluegardie ⁊ alijs casibus priuilegiatis. de quibus repetirentur chargiati donec vltima mensis aprilis presidente varinier cum octo. Dictum fuit q̃ curia tenebat ⁊ reputabat prefatis Guillelmum pesselant prisonerium curie pro laico et ipsum cõdẽnauit ad suspendẽdum. Et respectu dicti marbet curia condemnauit eũ pro casibus priuilegiatis in centum libris turoneñ. de emenda erga regem ⁊ ad tenendum prisionem vbi pertineret vsq̃ ad plenã satisfactionem. Et vlterius pro delictis et criminibus curia remisit ipsum tanq̃ clericum prefato archiepiscopo pro debita iusticia ministrande ꝑm casuũ exigentiam inhibendo eidem archiepiscopo q̃ ipse nec eius officialis vtantur in eorum sententijs retẽtione gratie in preiudicium iurisditionis regie ⁊ ne etiam vtantur captione seu prisia gentium non confisciãt inuentaria vel structima bonorum in terra et iurisditione regis et reuocauit curia quicquid factum fuerat in contrariũ absq̃ emenda ⁊ ex causa. Et vlterius curia ex certis causis ad hoc eam mouentibus iniunxit eidem archiepiscopo vt moueret seu moueri faceret debite infra tres menses infra tunc proxime sequentes omnes ⁊ quoscunq̃ eius clericos lenociniũ et alios casus viles ⁊ enormes clericis pro

hibitos excercentes. vt a premissis desisterent ⁊ ea decetero non cõmitterent aliquin lapso predicto termino curia prouideret ficut videret esse rationis.

ccxliij.

¶ Item die. xxvj. Martij quia magister Bernardus de lauis procurator regius seneschalie Tholose tangendo policiã piscium qui vendebantur in ciuitate locutus fuit arroganter dirigendo verba sua aduocato regio ⁊ iurauit per sanguinem dei in conspectu curie ⁊ aliorum officiariorum fuit idem delauis in carceribus conciergerie intrusus. Et die. xxix. eiusdem mensis dictũ fuit q̃ in curia ⁊ in presentia officialis peteret veniam deo ⁊ regi ⁊ ꝑ emenda solueret. xl. libras turoneñ. capelle et ita fecit. Et ibidem ⁊ eodẽ anno tenuit curia vsq̃ ad. xxiij. mensis septembris. fuit tamen per curiam reseruatum vt procedere possit in causa de octo chastellani ⁊ vary chastellani ⁊ continuauerunt vsq̃ ad. x. nouembris.

ccxliiij.

¶ Item in parlamẽto anno. lvij. ⁊ die. xxij. decembris presidentem varinier inter procuratorem regium actorez in casu excessuũ ex vna parte ⁊ archiepiscopum Tholose defensorem dictum fuit q̃ declinatoria per archiepiscopum proposita non procedebat. Et vlterius q̃ idem defensor astringeretur per prisiam ⁊ detẽtionem ad manum regis sui temporalis ad reuocandum seu reuocari faciẽdum monitiones excommunicationes ⁊ grauamina per ipsum seu officialem eius concessa. contra iudicem maiorem procuratorẽ regium ⁊ notariũ curie seneschalie Tholose ad causam Raymundi brisse. tunc prisonerij in prisionibus eiusdem seneschalie et etiam ad faciendum amouerri si bono modo fieri possit aliquin ad deleri faciendum de registris excommunicationum taliter q̃ legi non possint nomina dictorum iudicum maioris procuratoris regij ⁊ notarij ⁊ releuauit ipsum curia ab emenda et ex causa.

ccxlv.

¶ Item die. xxiiij. martij curia sustulit inhibitiones factas ad requestam fratris Oliuerij de mouillon episcopi sancti Pauli. a magistro Johanne textoris commissario in eadem parte ꝑ abbatem Cluniaceñ. ⁊ etiã frater. A. de smergijs ⁊ gratie de merleto de non producendo in certa causa appellationis ⁊ alio processu tangentes confirmationem electionis abbatie de lezato: et iniunxit eisdem curia quatinus haberent ꝑcedere ꝑm formam ⁊ tenorem pragmatice sanctionis eundem de mouillone in expensis condemnando. ⁊ eidem inhibuit ne amplius haberet impedire dictum abbatem vel eius commissos quominus procedant ad confirmationem vel infirmationem predicte electionis ꝑm formam ⁊ tenorem dicte pragmatice sanctionis.

ccxlvj.

¶ Item die. viij. iulij dictum fuit respectu querimonie q̃ predicte partes erant in factis contrarie ⁊c. Et curia adiudicauit conuentui dicte abbatie de lezato recredentiã administrationis eiusdem donec per curiã aliter foret ordinatum. Et ordinauit q̃ due partes fructuum leuatorum ex predictã abbatia existentium sub manu regis conuertẽtur in ecclesie eiusdem abbatie reparatiões saluo ad faciendum ampliorem prouisionẽ respectu dictarum reparationum dum casus accideret.

ccxlvij.

¶ Item die. xvj. septembris in eodem parlamento dictum fuit q̃ ad bonam ⁊ iustã causam syndicus capituli nemanseñ. actor ⁊ cõquerens in casu saisine nouitatis se detinerat ⁊ fuerat conquestus ⁊ q̃ ad malam causam dominus Alanus cardinalis Auinioneñ. se opposuerat. Et manutenuit ⁊ conseruauit curiam dictum actorem in possessione ⁊ saisina capiendi ⁊ habendi administrationem ⁊ regimen ecclesie ⁊ episcopatus ne manseñ. in spiritualibus ⁊ temporalibus se de vacante ac leuandum fructus ⁊ ipsos cõseruandum futuro successori ⁊ instituendi vicarium ⁊ officiarios spirituales donec fuerit prouisum de pastore ⁊ substulit manum regiam ad ipsius vtilitatem sine exp̃ensis. et ex causa. Et die predicta fuit imposit⁹ finis parlamento saluo ad procedendum in causis criminalibus per septimanam sequeñ.

ccxlviij.

¶ Item nota q̃ parlamentum anno. lviij. tentum fuit vsq̃ ad. xij. septẽbris. et in parlamento anni. lix. die. xiij. septembris fuerunt arresta prolata et protractum fuit illi⁹ anni parlamentum vsq̃ ad diem. xix. eiusdem mensis inclusiue et parlamentum anni lx. fuit vsq̃ ad tertiam septembris.

Item nota q̃ in predicto parlamento incepto ãno. lx. ⁊ finiẽre. lxj. die. vij. augusti. attento regis decessu curia ipsa deliberauit et conclusit q̃ procederetur ad iudicationẽ et expeditionem causarum et processuum pendeñ. in eadem curia siue placitationibus et pronunciatione arrestorum q̃q̃ nullus actus publicus fieret donec habita fuissent alia noua a rege qui tunc erat. veruntamẽ

si superuenirēt alique prouisiones faciendo que necessarie essent: ⁊ vigētes celeritatem ꝗ requirerent dictas causas ⁊ processus tā gendo curia ipsa concederet per litteras sigillatas sigillo secreto eiusdem ⁊ loqueretur per gentes parlamentum regium Tholose tenentes. Item in parlameto anni. lx. die. xiij. nouembris deliberatum fuit per curiam ꝙ tunc proxime inciperetur litigare non obstante absentia presidentium ⁊ presideret in causis ciuilibus magister Egidius laqueatoris presidens inquestarum ⁊ primꝰ consiliarius laicus.

ccxlix.

¶ Item in eodem parlamento lune. xij. mēsis aprilis visis litteris regis per quas rex suppresserat ⁊ abolverat officium iudicis maioris Tholose audito pcuratore regio per curiam fuit ordinatum ꝙ super illis litteris poneretur lecta ⁊ publicata Tholose in parlamento.

ccl.

¶ Item in eodē parlamēto lune. xij. mēsis aprilis visis lr̄is regiis abrogationis pragmatice sanctionis simul cum litteris patentibus ⁊ clausis regis ⁊ litteris clausis cancellarij francie sibi presentatis per episcopum Baloceñ. habita super hoc deliberatione fuerunt in consilio lecte predicte litte re. Et ordinatum ꝙ super illis apponeretur lecta ⁊ publicata in curia de expressissimo mandato domini nostri regis tam litteris patentibus ⁊ clausis ꝗ nunciis solennibus facto presidente quouismodo mihi. xvij. cōsiliarios. ⁊ die. xxiij. aprilis per litteras regias quibus dabatur magistro Guillelmo bec primus locus consiliarij clerici post presidentem fuit. eidem bec assignatus locus de eius consensu post presidentem inquestarum.

cclj.

¶ Item in eodem parlamento die. xxij. mēsis Maij inter procuratorem regium actorem ex vna parte. ⁊ dominum Johannē manar militem comitem palatium defendentē dictum fuit ꝙ quatinus idem defensor processerat ad creationem notariorum imperialium ⁊ legitimationes in hoc regno temporalia tangendo abusus fuerat ⁊ intercerperat contra iura regis ⁊ declarauit curia omnia per eum in hac parte facta esse nulla ac nullius effectus ⁊ cōdemnauit ipsum defensorem ad ea reuocandum dicendo ꝙ nullo liter non habēdo potestatem in hoc regno et abutēdo creauit notarias imperiales ⁊ fecit legitimationes auctoritate apostolica ⁊ imperiali temporalitatem tangendo ⁊ reuocando ⁊ petendo veniam regi ⁊ iusticie ⁊ defendit ei curia ne amplius vteretur in hoc regno. Et similiter omnibus illis quos legitimauit ⁊ creauit notarios imperiales in hoc regno ne vtantur: sed penes curiam afferrent litteras super hoc per defensorem sibi concessas. Et vlterius condemnauit curia predictum defensorem ad penes curiam ponendum totum illud quod ipse percepe rat a creatis per eum in notarios imperiales ⁊ legitimatos ⁊ fuit huiusmodi parlamē tum protractum vsq̃ ad. xx. septembris propter prisonerium prolatum arrestum. xviij. eiusdem mensis.

cclij.

¶ Item in parlamento anni. lxiij. die. xx. decembris dictum fuit per arrestum ꝙ dominus Guillelmus de brefon qui in iudicio per eius aduocatum proponi fecerat magister Johannes du gard procurator in curia fratris Anthonij barton se iactauerat tantos amicos habere in curia ꝙ nunq̃ querimonia impetrata per fratrem Archimbaldum beraldi tangēdo possessorium abbatie de conquis furnireturad quod probandum habuerat plures dilationes fuit condemnatus ad dicendum ⁊ declarandum in curia ꝙ stulte et indiscrete ⁊ maledici fecit et proponi ⁊ aduocari verba predicta ⁊ ꝙ petet veniam regi ⁊ iusticie ⁊ in emenda vtili erga regē in. xv. libras capelle palacij ⁊ erga predictum le gard. in summa decem librarum turoneñ. ac in expeñ.

cclliij.

¶ Item in eodem parlamento die. vij. maij quia magister Petrus domani consiliarius curie recusauit obedire appunctamento curie per quod dictum fuerat ꝙ exequeretur arrestum eiusdem curie inter ducem Borbonij et comitem armaniaci ratione comitatus insule iordanis ⁊ vicecomitatus guurisi. Et quia loquendo de materia idem domani dixit in curia se nō icturum quodcūq̃ proferetur applictamentum p curiam quia vt dicebat magister domus eiusdem ducis ipsum recusauerat fuit per curiam eidem domani interdictus recessus a villa durante dicto parlamento.

cclliiij.

¶ Item die predicti sabbati anno. lxiij. circa horam decimam noctis ignis ascensus in vico sequestriarum ville Tholose prope conuentum carmelitarum durauit vsq̃ ad

diem martis subsequentem quo pendente tempore incendit ad longum ⁊ transuersum ciuitatis vsq̃ ad conuentum minorum basaleum ⁊ ecclesiam thauri quod totum erat vltra tres partes de melliori eiusdem ville ⁊ dictum fuit ꝙ in tam modico tēpore ab hominis memoria non fuerat villa similis desolatio propter quod die nona eiusdem mēsis curia vacauit. deinde superuenit in eadē villa malum aliud scilicet pestilentia propter qd̃ die. xxviij. iunij curia post arrestorꝝ pronunciationem declarauit ꝙ se trāsferret apud albiam. ⁊ ibidem inciperet die. xv. iulij tunc proxime veniente interea vero q̃dam forent consiliarij in numero competenti in eadē villa Tholose expedire negocia eiusdem curie necessaria ⁊ postq̃ curia mutata fuit apud albiam ⁊ ibidem tenuit vsq̃ ad diem quintam septembris: quia pestis in eadem villa incepit ⁊ quia dubitatur de continuatione dicta die curia liberauit ꝙ proximum parlamentum in crastinum beati martini hyemalis inciperetur ⁊ continuaretur ibidem donec tempus esset Tholose pacificatum ⁊ timuisset ibidem demorari.

cclv.

¶ Item in parlamento. lxiij. bictterris die xxiij. decembris fuit dictum per arrestum ad requestam magistri Guillelmi morebrū impetrātis cōtra epm̄ Aumateñ. defensorē ꝙ ipse suiq̃ secretarij ⁊ alij quos appareret habere registra collationum beneficiorum collatorꝝ p defensorē ⁊ suos predecessores a tēpore introductionis pragmatice sanctionis traderent vel tradi facerent eidē defensori in forma predicta omnes collatiōes ecclesiarum parrochialium per eos collatorꝝ a tempore predicto ⁊ hoc compellerentur videlz defensor ⁊ alie gentes ecclesiastice habētes dicta registra per sui temporalitatis captionem ⁊ gentes laice per suorum bonorum captionem ⁊ alias vias ⁊ modos debitos ⁊ rationabiles satisfacto quibus decet salario rationabili. Deinde. ij. ianuarij dictum fuit ⁊ publicatum in audientia ꝙ curia certificata de dispositione ville Tholose ⁊ ꝙ pestis cessauerat redire tholosam ad diem. xxv. eiusdem mensis.

cclvj.

¶ Item in eodem parlamento. vij. aprilis curia ordinauit ꝙ de copia vel extractu syndicatuum ⁊ actoriarum ⁊ pcurationum penes curiam positorum que fiet per graiferium presentationum eiusdem curie non soluentur nisi pro copia syndicatus vel actore. vij. solidos. vj. denarios turonēses. et pro copia cuiusibet procurationis vnius persone particularis. v. solidos turoneñ.

cclvij.

¶ Item die. xxviij. iulij dictum fuit per curiam ⁊ ordinatum ꝙ quando vnus ex presidentib⁹ vel cōsiliarijs curie allegaretur suspectus vel foret recusatus per aliquam partium ⁊ cause recusationis fuerint per curiā admisse dictus presidens vel consiliarij nō esset deceters presens quando in curia de materia tractaretur i qua fuisset recusatus ⁊ fuit dictum parlamentum tentum vsq̃ ad diem martis. x. septembris.

cclviij.

¶ Item in parlamēto anno. lxiiij. die. xxvj. nouembris fuere publicate littere regie date aluxieu prope aurelianum. xix. iunij proxime preteriti quibus inhibebatur sub pena banni ⁊ confiscationis bonorum ⁊ priuationis gaudentie beneficiorum ecclesiasticorum existentium in regno ne occasione dictorum beneficiorꝝ per regem vel eius predecessores collatorum in regalia vel p aliā collationem sibi pertinentiam pleno iure ⁊ etiam occasione beneficiorum ⁊ materiarum beneficialium vel ecclesiasticarum. de quib⁹ fuisset vel esset processus pendens in materia nouitatis in curia parlamenti vel coram alijs iudicibus regis non tractaretur neq̃ tractari faciendum neq̃ in causa teneri coram aliquibus iudicibus ecclesiasticis nec alijs q̃ in predicta curia parlamenti vel coram alijs iudicibus regis coram quibus essent dicti processus pendentes ⁊ fuerunt etiam publicate alie littere date (en rere ⁊ en pouchieu) decima septembris proxime preteriti quibus erat ordinatum ⁊ prohibitum omnibus quibuscunq̃ status aut conditionis forent ne de cetero irent vel mitterent romam quesitum aut prosequutum episcopatum abbatiam aut dignitatem neq̃ aliud beneficium electiuum nisi prius habita voluntate ⁊ beneplacito regis.

cclix.

¶ Item die decima decembris curia ordinauit preceptum fieri cardinali furi magistro Nicolao de foliscio de valentijs vicegerētē curie camere aplice i auinione fratri dño abbati furen. magro Guillelmo amaynier procuratori fiscali pape in auinione

Hayley Library Online
ОНБ им. М. Горького

magistro Johanni garrelli notario curie dicti vicegereñ. et magistro Petro de subuilla. ⁊ alijs quibus pertineret vt cassent reuocent et annullent omnes citationes monitiones: excommunicationes: aggrauationes: declarationes: ⁊ alios processus. et censuras factas occasione canonicatus: et prebende conueniat contentiose in eadem curia inter magistrum Bertrandum guilhoti ⁊ dictum subuilla contra eundem guilhoti. vnacum inde secutis ⁊ sibi concedant tradant: ⁊ deliberent suis expeñ. absq; dilatione: beneficium absolutionis. a predictis excõmunicationibus ⁊ censuris quibuscunq; : contra eundem occasione predicta declaratis ⁊ probatis quouismodo. ⁊ cancellant ac radant. et lacerant de registris excõmunicatorum in quibus fuit registratus: et publicent et denuncient ipsum absolutum: vel premissa fieri faciant cum effectu dilatione cessante: compellendo vz gentes ecclesiasticas per prisionem. et detentionem sue temporalitatis: ⁊ bonorum temporalũ ad manum regiam: et etiam per prisiam et arrestationem dictarum litterarum citationum monitionum: excõmunicationum: aliarũ: censurarũ ecclesiasticarũ. ⁊ portitorũ eorundem. ⁊ per aprisionamentum dictorum portitorum si opus sit. et per omnes alias vias ac inhibendo idẽ guilhoti super eorũdem canonicatus. et prebende petitorio rome ne alij citarent aut cõuenirent et q predictus de subuilla caperetur ad corpus et si aprehendi non possit ipse et supradictus de liseo vicegerens dominic⁹ abbas fuxeñ. et maynerij procurator fiscalis adiornarẽtur personaliter in curia sub pena bãni a p̃senti regno. ¶ Et deide die. xxiij. februarij fuit quasi pronunciatum simile arrestum virtute quattuor defectuum contra magistruz Christoforum de ridone ad causam operarie rutheneñ. ⁊ die predicta. xxiij. februarij in simili casu fuit condemnatus ad emendã honorariam quidã magister Petr⁹ monier notarius aplicus ad petendã veniam ⁊c. et in emenda vtili ad. x. lib. tu. capelle palacij et die predicta fecit predictaz emendã. ⁊ reuocauit omnia per ipsuz facta.

cclx

¶ Item die quarta mensis aprilis curia p̃hibuit locuntenentẽ senescalli: ⁊ in personã eiusdem locumtenentis senescallo. ⁊ omnib⁹ alijs officiarijs curie eiusdem senescallie ne interciperent aliquam curiam vel cognitionem de clericis familiaribus et seruitoribus presidentium: ⁊ consiliarjorum curie Sed si quas informationes haberent contra ipsos illas penes curiam ponerent. Et quando de cetero quereleventrẽt apud eos q̃ facerent: vel fieri facerent informatiões et afferrent penes curiam pro debita iustitia ministranda.

cclxj

¶ Item die secunda maij fuit ordinatum q̃ officiarij pape i auinione subiecti regno requireretur: et executioni demandari faciendu litteras regias per curiam concessas ad requestam fratris ymberti bernardi canonici nemansensis ⁊ se diceñ. precẽtorem eiusdem ecclesie ad faciendum preceptum fratri Petro alberti officiali auinioueñ. parti aduerse dicti bernardi tangendo dictam precentoriam super cuius possessorio processus in curia pendebat. vt idem bernard⁹ absolueretur ad cautelam a sentẽtia seu sententijs excommunicationum: quibus ad requestam eiusdem alberti detinebatur: et ipsum ad hoc compellendũ per captionem et detentionem sui temporalis. ⁊ ad ipsum alberti personaliter adiornãdũ in curia attẽtis requisitionibus alijs requireretur sub cõminatione marche ⁊ reprefaliarum: aut q̃ vt premissa fient ⁊ compleantur. dent licentiam consilium: ⁊ iuramentũ offerendo officium regis pro ipsis in tali aut maiori casu tantundem factis alioquin in eorum negligentia vel defectu procederetur ad executionem dicte marche.

cclxij

¶ Item die. xv. Junij fuit per curiam ordinatum q̃ sigillum cancellarie non transferetur a loco vbi curia sederit: et pro significando premissa episcopo aureñ. fuerũt per curiam deputati magister Petrus sartat: ⁊ albertus maleufant. deinde. xxij. iunij propter querelas partium in curia prosequentium ad causam absentie sigilli cancellarie. Ordinauit curia q̃ absentia predicta durãte appunctamenta arresta. et alie prisiones que fierent per curiam sigillarent sigillo secreto eiusdem curie. et fierent littere sub nomine ludouicus.

cclxiij

¶ Item nota q̃ huiusmodi parlamentum prorogatum fuit per curiam: et tentum vsq; ad quintam nouembris ex certis de causis curiam ipsam mouentibus. ⁊ die. xij. octobris precedẽs. fuerunt arresta prolata die vero decimatertia eiusdem mensis curia ordinauit q̃ de cetero quando per arrestum: et relatio factafuerit per aliquem ex consiliarijs eiusdem curie partes in factis cõtrarie fuerunt

fuerũt appunctate in inquesta fiat sedente parlamento ⁊ ante distributionẽ inquestaꝝ fiet per relatorem ⁊ respectu factorum nouorum ⁊ aliarum quarũcunq; commissionũ quando fuerit habitus reportus factus per aliquem ex consiliarijs respectu aliarũq; veniẽt p̃ aliã vtã q̃ sicut predicta est ⁊ cadẽt in distributioue cõmuni tales distribuentur arbitrio presidentium.

cclxvj.

¶ Item in parlamento incepto anno. lxv. vij. decembris curia condemnauit dominũ Geraldũ martini presbyterum ad faciendũ in curia emendam honorariam tanuis clausis magistro Anthonio de morthone procuratori generali regio suo proprio noie acto re in materia iniuriaꝝ dicendo q̃ stulte ⁊ indiscrete tanq̃ male consultus ⁊ aduisatus scribi fecit in quadam requesta per eum curie traditaverba sequeñ. valet. ledit sardon par le moyen de monseignr le procureur du Roy. duquel iceluy sardon a fait beaucop de dons tant en draps que autres choses a donne ou fait donner audit suppliant grãs vexations en le menassent tousiours de le faire mettre en la conciergerie sil ne luy resignoit sond̃ prieure. au moyen desquelles vexations Et aussi a cause que mondit seigneur le procureur a sollicite maintesfoys ledit suppliant quil resignast sondit prieure a vng sien nepueu en luy disant si ainsi le faisoit il feroit que leb̃. sardon ne diroit mot. Et pource iceluy suppliant pour euiter icelles vexations indeues a este mainteffoys entrahe daccord auec leb̃. sardõ quil en fit plusieurs cedulles ⁊ articles desquelles aucunes sont cy attachees. Et pource que leb̃ suppliãt (prius habito cõsilio) de ses amys na voulu condescendre a la volunte desordonnee de mondit seigneur le procureur: ne dudit sardon qui tendent a vne fin en est venu en ceste ville pour auoir expedition de sondit proces. ledit procureur ⁊ sardon en perseuerant tousiours en leur dampnee intention affin que par crainte ou doubte de prison lediti suppliant face ce que ledit procureur ⁊ sardon vouldront. Ledit procureur puis deux iours en caz sans ledit roseres qui est partie principale laquelle chose est bien a noter a fait certaine requeste en iugement. Testassauoir que ledit suppliãt fut remis en la cõciergerie selon certain appoinctement fait. ⁊c. Et etiã dicendo q̃ stulte ⁊ indiscrete tradidit dictam requestam ⁊ in eadem contenta aduoauit quodq̃ penitebat eum ⁊ veniam regi curie ⁊ procuratori predicto requirebat absoluendo ipsum ab alijs petitionibus et conclusionibus in iudicio fuere presentes consinter presidentem du vergier. et alij consiliarij vsq; ad numerum. xiiij.

cclxv.

¶ Itẽ in eodẽ parlamẽto die. xxiij. iulij dictum fuit q̃ executores testamenti defuncti cardinalis dalebreto gauderent fructibus redditibus ⁊ emolumentis abbatie de sercinio per tempus declaratum in bullis super hoc eidem cardinali concessis per papã nõ obstante ex aduerso propositis per nouum abbatem cuius tamen cõsensus super hoc interuenisse dicebatur. ⁊ prolatum arrestũ die. xiij. septembris fuit protractum parlamentum quo ad presidentẽ in camera vsq; ad. xxiiij. septembris.

cclxvj.

¶ Item in parlamento incepto anno. lxvj. die. viij. februarij dictum fuit q̃ ob defectũ garnisionis vel consignationis in manu curie, de summa centum librarum. de quo erat questio in eadem curia condemnauit Johãnem quilerdisen erga Nicolaum barrasserij ad eidem reddendum pagandum ⁊ soluendum predictam summam vnacum expẽsis.

cclxvij.

¶ Item die. vj. aprilis in eodem parlamento curia deliberauit q̃ decetero aliquis presidens vel consiliarius curie parlamenti Parisius non reciperetur in presenti curia in consiliis nec ipsis actibus donec illi de iamdicto parlamento Parisius ex parte sui obtemperarint litteris regijs p̃ quas fuit ordinatum q̃ consiliarij alterius curiarum predictarum in alia reciperentur q̃ inibi, si se reperirent.

clxviij.

¶ Item in eodem parlamento. xiij. Maij. postea q̃ per dominũ Ludouicum marchionem saluciarum magistrum Petrum pigrãti magistrum requestarum hospitij regis dominum Remigium de marmont militẽ gubernatorem mõtispessulani Johannem de la gardere scutiferum magistrum hospitij regis magistrum dauid chambellam: petrũ penigaut viguerium biterris et magistrũ Petrum garnier commissarios deputatos et per regẽ missos causis et rationibus infrascriptis fuerũt exhibite ⁊ postea lecte in eadem curia certe littere regie patentes p̃ quas rex cũ pro certis rationalibus causis ad hoc eum mouentibus mandasset apud se venire magistrũ Henricum de marle primum presiden. in eadam curia et ordinasset q̃ magister Johannes de viridario et etiã

presidens in eadem curia iret in ambassiatam in regno hyspanie: ⁊ ex certis et iā causis ordinasset etiam rex ventre versus eum persona vel in magno consilio tres vel quatuor ex alijs consiliarijs in eadem curia p eis dicendo ⁊ remonstrando aliquas res quare forent nuncij pauco numero ad tenēdam predictam curiam ꝗ obiem. vt etiam alijs attentis remonstrationibus eidem factis pro bono patrie lingue occitane ex deliberatione dominorum sui sanguinis ⁊ gētium magni consilij ordinauit ꝙ dicta curia cessaret ⁊ vacaret vsqꝫ ad sui beneplacitum curia habita super hijs deliberatione dictis mandatis obediendo deliberauit cessare ⁊ vacare ꝓm tenorem predictarum litterarum. deinde ex ipsius regis ordinatione i festo beati Martini sequēti sedita apud montempessulanum.

cclxix.

¶ Item vt in parlamento apud montempessulanum sedentem die. xiij. aprilis inter magistrum Anthonium de marthone. et p curatorem regium generalem secum adiunctum actores in causa excessuum. ⁊ dominū Guillelmum iohannis presbyterum seu defensorem in dicto casu dictum fuit ꝙ pro causibus priuilegiatis excessibus inobedientijs ⁊ abusibus factis commissis ⁊ perpetratis per dictum defensorem idem defensor emendaret honoriter vtiliter ⁊ condēnauit eum curia pro emenda honoraria ad clamandum ventam publice in parqueto curie regij in personam sui p curatoris ⁊ hoc duobus genibus flexis capite discooperto dicendo ꝙ false ⁊ male detinuerat litteras regias ⁊ iurauerat ⁊ blasphamauerat nomē dei ac se irruerat contra seruientem regium executorem dictarum litterarum ⁊ ꝙ ipsuz penitebat. ⁊ requirebat veniā deo. regi. et iusticie. ⁊ pro emenda vtili attenta defensorum paupertate in. x. libris turoneñ. erga procuratorem regiū. ⁊ in quinqꝫ libris turoneñ. p emenda. erga dictū seruientem et in expen. factis ad causam prosecutionis huiusmodi cause talibus sicut rationis erga dictum de morthon.

cclxx.

¶ Item deinde. xiij. mensis augusti prolatis arrestis ac lectis ordinationibus p quas concesse fuerant defectus ⁊ congedia presentatis contra non presentatos curia ad causam dubij temporis dispositi valde ad eppdimiam: et als infirmitates in predicta villa montispessulani, imposuit finem parlamento predicto saluo ad prouidendum prisionarijs ⁊ procedendis in lenibus put et fuit postea processum per presidentem in camera. Item in parlamento incepto apud montempessulanum anno domini Millesimo. cccclxviij. die. xxiij. martij. presentatis per iudicem maiorem Tholose litteris per quas rex ordinabat curiam transferri Tholose curia ordinauit ꝙ tenerek Tholose ad quod faciendum assignauit ad. xvij. mēsis aprilis sequentis.

cclxxi.

¶ Item die. xj. septembris in eodem parlamento Tholose. de ortigatupa ad causam homicidij per eum insidiose perpetrati in personam magistri Raymundi iohannis aduocati in eadem curia. licet allegaret se clericum solutum dictum fuit tam per clericos ꝗ laicos presidentes ⁊ consiliarios ꝙ nullus ad clericaturam predictam respect' haberetur ⁊ si de illa constaret ⁊ ꝙ non gauderet priuilegio clericali. ⁊ deinde per laicos fuit condemnatus ad mortem postea prolatis arrestis die. xvj. septembris ⁊ demum patratum fuit processum per presidētes in camera.

cclxxij.

¶ Item in parlamento incepto anno. lxix. xj. ianuarij curia ex certis causis eā hoc ad mouentis ordinauit ꝙ episcopi ⁊ alij prelati Ꝗ fuis fuerint consiliarij regij in eadem curia vel Parisius. nec alij quicunqꝫ decetero reciperentur nec essent presentes in cōsiliis ⁊ deliberationē in ea fienda.

cclxxiij.

¶ Item die. xx. martij in eodem parlamento inter Petrum genciam scutiferum et magistrum Karolum de marrigni indicem appellationum Tholose supplicantes ⁊ actores ex vna parte. ⁊ dominum Johannem episcopuz vaureñ. dictum fuit ꝙ idem defensor reuocaret vel faceret reuocari omnes motiones generales censuras ecclesiasticas et fulminatiōes ad sui requestam factas ratione bonorum successionis defuncti domini Johannis genciam vita sibi comite episcopi Vaureñ. vltimo defuncti de quibus erat in eadem curia inter partes questio et traderet seu tradi faceret absolutionem a predictis censuris et fulminationibus dicti supplicanti ⁊ omnibus alijs tenentibus vel habentibus pro ⁊ nomine dictorum actorū aliquid de bonis predictis. ⁊ hoc totum expensis eiusdē defendentis ⁊ ad hoc cōpelleretur idem defensor per prisiam ⁊ detentionem sui tēporalis in manu regis: ⁊ p alias vias ⁊ modos debitos et rationabiles. de habendo litteras reuocatorias ⁊ absolutorias a predictis monitionibus censuris: et fulminationibus ⁊ penes curiam afferendo curia eidem defensori dedit terminum trium mensium. ⁊ condemnauit tpm defendentem in expeñ. instantie predicte. Item die. xj. iulij vacauit curia propter solennitatem factam Tholose ad causam nouitatis domini delphini domini Karoli filij primogeniti regis qui natus fuit die veneris xix. iunij nouissime preteriti anni domini Millesimi. cccclxx. qui fuit dies festi beatorum petri ⁊ pauli. ⁊ hoc circa mediā noctē inter diem veneris ⁊ sabbati.

cclxxiiij.

¶ Item die. xiij. augusti in eodem parlamēto in causa magistri Anthonij de marthone imperantis. cōtra dominū Anthonīū alemande episcopum cathurceñ. inter alia fuit idem episcopus quia contra inhibitiones sibi factas per curiam fecerat declaratus incurrisse penam. vij. milia librarum. turoneñ. de quibus. ccccc. fuerunt applicate reparationi pontis Tholose ⁊ mille libre reparationi palacij eiusdem ville.

cclxxv.

¶ Item. xxij. die augusti curia habita super hoc deliberatione ordinauit per hoc edituz ꝙ de cetero non reciperentur per eandem curiam in presidentes cōsiliarios graffariū aduocatum ⁊ procuratorem regium extraordinarium in eadem curia ⁊ die. xxx. augusti declarauit cuius leuandi ⁊ colligendi requestas in eadem curia non esse officium ⁊ ordinauit ꝙ de cetero partes vel eorum procuratores vel alij quibus pertineret leuarent aut leuari aut custodiri facerent per illum vel illos quos sibi bonum viderent et prolatum fuit arrestum die. xiij. septembris sed presidētes in camera tenuerunt vsqꝫ ad xxj. octobris.

cclxxvj.

¶ Item in parlamento incepto anno. lxxiiij. iulij habita super hoc deliberatione curia ordinauit ꝙ quando aliquis presidens ⁊ consiliarius eiusdem curie erit recusatus et allegatus suspectus ⁊ causa recusationis per curiam admissa fuerit in aliqua causa quando in audientia eiusdem curie incipiet litigari causa predicta prefatus presidens vel consiliarius si sit in scedibus descendere tenebitur ⁊ exire cameram predicte curie nisi velit se partem formatam ostendere. quo casu tenebitur se tenere prope aduocatum partis quam sustinebit.

cclxxvij.

¶ Item in parlamento incepto anno. lxxj. duodecima nouembris fuit per curiam conclusum ꝙ in absentia presidentium magister Egidius le lasseur primus consiliarius clericus ⁊ presidens inquestarum presideret ⁊ portaret vocem in eadem curia. ⁊ die. xxvj. eiusdem mensis fuit ordinatum ꝙ in absentia presidentē arresta ⁊ appunctamenta curie pronunciarētur per graffarium eiusdē. Et die octaua iunij curia considerans in dispositionez temporis epidimia currente in villa Tholose ⁊ alijs rationibus ad hoc eā mouentibus conclusit ꝙ iret apud montem albanum. xxvj. eiusdem mensis ⁊ ibi continuaret parlamentum durante periculo epidime donec per regem vel curiam fuisset ordinatum. Et quia ibidem superuenit epidimia se contulit albie ⁊ ibidem sedit. xxvij. iulij. sed propter decessum aliquorum ex morbo epidimie se contulit ad regalem montē. Et ibidem sedit prima augusti ⁊ continuauit vsqꝫ ad. xij. septembris. ⁊ fuit deliberatū ꝙ presidētes ⁊ consiliarij ⁊ alij officiarij cōgregarentur in eadem villa ⁊. xv. octobris cause deliberarentur vbi sederet proximum parlamentum.

cclxxviij.

¶ Item in parlamento anno domini Millesimo. cccc. xcviij. in vigilia purificationis beate marie virginis. cum soror Johanna de cardeliaco abbatissa monasterij veteris murij in manibus pape dictam abbatiam in fauorem Katherine sue sororis renunciasset. Et eidem Katherine de predicta abbatia per antedictam renunciationem vacantem prouidisset ⁊ per aliam bullam eiusdem date de dicte Katherine consensu ipsa reseruasset eidem Johanne renunciantī omnes fructus abbatie ac omnem iurisdictionem et correctionem ac ceteras preeminētias exerceri solitas per abbatissam cum regressu ad eandem abbatiam sedente vel decedente, predicta Katherina post modum certe eiusdem monasterij monialis de premissis cercioratez ob hoc adhuc eandem abbatiam pronūciationem predictum vacare pretendentes quandam sororem yrsandā electam se dicentem a duplo maiori parte (⁊ sic administrare posse de iure) actricez et conquerentem in casu saisine ⁊ nouitatis ex vna parte. Et dictas Johannam et Katherinam opponentes. Partibus tandem auditis visaqꝫ bulla dicte reseruatiōis

omnium fructuum loco pensionis. ⁊ regressus per arresium curie ob hoc in totum in processus iudicatione congregatis. ad dictam bullam reseruationis: ⁊ regressus respectum non habēdo fuit dicta Catherina manutēta diffinitiue quia predicta electio non valebat ⁊c. Quod arrestū omnino destruit similes reseruationes omnium fructum. et regressus que hijs temporibus contra sacra consilia: ⁊ ordinationes regias a multis obtinebātur.

Finis quarte partis.

Deo gratias.

Sequitur sexta pars.

Lan de grace mil quatre cens nonātesept. Et lēdemain du iour de nostre dame daoust. Nous guillaume boisson et Frācois de sainct loys clercz ⁊ cōseilliers du roy nostre sire en sa court de parlement recevsmes les lettres dudit seigneur contenant la forme qui sensuit. Charles par la grace de dieu ⁊c. Par vertu desquelles nous feismes adiorner lesdites parties en la maniere qui sensuit. E. ⁊ A. clercz ⁊ conseillers du roy nr̄e sire au premier huissier et sergēt royal salut et dilection nous auōs receues les lectres du roy nr̄e sire contenās la forme q̄ sensuit. Charles ⁊c.

Ut debitus honor nouis ꝓmissariis ꝑ curiā datis conseruet̄ et ne propter eorum ne dicam⁹ ignorantiā et negligentiā seu culpā ꝓcessus ꝑ eosdē factos per curiam anullari cōtingat in magnū dānum partiū ⁊ tho⁹ cōmissariorū dedecus ⁊ iactura videt̄ prout prima facie occurrere potest sic ꝓcedi posse ꝑ eos potissime in partibus q̄ iure cōsuetudinario regit̄ in processibus in gallico faciendis prout ꝓmuniter fieri cōsueuerūt. Eodemq̄ mō possint procedere ꝓmissarij in terra que iure scripto regitur saluo q̄ semper habent facere ꝓcessum verbis latinis.

Lan de grace ⁊c.

Istud totū ponitur gratia exēpli ⁊ liez dies receptionis lr̄ar̄ inserere non erat necesse antiquitus ante annū millesimum cccxxxvj. attamen expost fuit ⁊ est necessariū cum ex ordinatione curie partes debeāt facere diligentiā impetrādi adiornamentū infra q̄nq̄ septimanas a tpe finiti parlamenti ex quo habuerūt ⁊ habere potuerūt cōmissiones suas sigillatas aliquin negligētes reputant̄. Quid autem amittat pars negligēs nō facit ad ꝓpositum cleric⁹ q̄nq̄ ⁊ sepe cōtingit q̄ vn⁹ cōmissari⁹ est latc⁹ et semp tunc cōsultū est in citatione et cōmissione clerici nomen preponi.

Itē q̄nq̄ est solutus ꝓmissarius probo viro secum adiūcto. Et tunc ille cōmissarius citat sic.

Estienne ⁊c. Au premier huissier ⁊c. Par vertu desquelles lr̄es adiornez pardeuāt nous ⁊ nostre adioinct que nous entēdons prēdre audit iour.

Prout est de citatione q̄ ⁊ die predicta debebat eligere adiunctū de partiū ꝓsensu si possit aliquin capiat ⁊ sufficit q̄ aliqua partiū non cōtradicat vel etiā si contradicat cās friuolas allegando ⁊ ipo nominato semel cū eodē adiuncto ꝓcedere als si vn⁹ solus ꝓcederet vel etiam vnus ꝓmissariorū datoꝝ anullari debet per curiam ⁊ citatio vel assignatio ꝑ vnū solum facta et ita obseruatur in curia.

Par vtu desquelles no⁹ vous mādons et a chascū de vous cōmettons que vo⁹ adiornez lesdictes parties par deuant nous en la ville de tholouse a tel iour et aux iours ensuyuans pour aller auant en ladicte cause selon ce que raison deura. Et auec ce adiornez tous les tesmoings q̄ les parties vo⁹ nōmeront pour pourter tesmoignage de verite intimāt aux parties que cōparent ou non no⁹ irons auant en ladicte besoigne nonobstāt labsence de partie mādons et cōmandons a tous les subiectz prions ⁊ requerōs a tous autres que en ce faisant vo⁹ obeissent diligēment/de ce que vous aurez fait no⁹ certiffiez a ladicte iournee de bouche de ce que par voz lettres ne aperra. Dōne a tholouse lā ⁊ iour dessusd̄.

Est etiā sciendū q̄ cōmissarij in ꝓcessu suo verba supflua summopere debēt euitare. Et ideo non est necesse q̄ dicat.

Clercz ⁊ cōseilliers dōnez ꝓmissaires quia hoc totū apparet in cōmissione que inseritur in citatione.

Auquel iour ⁊ lieu cōparurent lesdictes parties en leurs propres personnes ⁊ nous pn̄tarent lesdictes cōmissiōs adiornemēs relatiōs de deux peres darticles seelles du cōtreseel du roy lesquieulx seront trouuez au sac aux iours ensuyuans.

Et istud cōsueuit apponi aliquotiens vt

1497

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНЛАЙН ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ ОБЛАСНОЇ БІБЛІОТЕКИ

artetur citatus comparere non solum die citationis: sed etiã diebus sequentibus. Et licet de rigore si pars nõ ꝓpareat posset procedi ad id qd̃ dies desiderat. At tñ tutũ est q̃ iterũ scd̃o citet pars anteq̃ cõmissarij procedere incipiant ⁊ ita dici cõsuevit ⁊ teneri ⁊ in camera pluries vidi observari. Si ꝗo cõmissarij vel alter eorũ nõ essent presentes prima die citationis: neq̃ sequenti. Cum illa clausula supapposita ⁊ ad dies sequẽtes nõ teneret amplius diebus vlterioribus expectare.

¶ Les tesmoings.

Q̃niq̃ tamen pars que impetrat citationem nõ vult q̃ citenẽt testes partis aduerse ⁊ tunc ponitur in citatione.

¶ Tous les tesmoings que telle partie vous dira ⁊c.

Et maxime habet locũ hodie cũ q̃libet teneat facere diligẽtiã suã ⁊ cũ reus alꝯ cõmitteret ꝓbationes suas sup defensionibus suis. Et hoc ex ordinatione curie vt supra dictum est.

¶ En leur propres persones.

Q̃niq̃ tñ cõparent ambe partes p procuratorẽ q̃niq̃ vna pars p procuratorẽ alia in propria ꝑsona ⁊ tũc dicit̃ in ꝓcessu.

¶ Et comparust tel cõme procureur de tel si cõme il nous apparust par ꝓcuratiõ seellee ꝗ tel seel la q̃lle est au sac. Vel si partes requirant q̃ inserantur poterunt inseri in processu qd̃ sepe contingit quia partꝰ acture sunt de procuratoribꝰ suis in alijs curijs. Et istud tutiꝰ est vt appareat qd̃ factũ extitit p dictos procuratores: ⁊ etiã p alios si cõpareãt alij ꝓcuratores durãte auditiõe ⁊ que persone facient partẽ in lite vel qui fuerũt ꝓuenti.

¶ Itẽ mltũ dñt cauere ꝓmissarij si aliq̃s sit defectus in cõmissione ⁊ q̃d opponit̃ a partibus ⁊ si tradit ratiões dubias seu ẽt que manifeste videntur bone: tunc cessare debent procedere ne processum eorũ propter hoc cõtingat annullari. Si ꝗo friuole essent rationes opposite: tũc nõ omittẽt procedere et ponant rationes in sacco et de hoc faciãt mentionẽ in suo processu. Quandoq̃ contingit q̃ procurator dicit sic ibidẽ. ⁊ tutũ est in casibus istis q̃ cõparẽs personaliter petat partẽ suã cõtumacẽ reputari: cũ nõ cõpareat sufficiẽter ad fines q̃ saltim processus pro parte faciendus valeat in cõtumaciã aduersarij sui sufficienter nõ cõparẽtis. Contingit etiã aliquotiẽs q̃ partes faciunt procuratorem apud acta vel agẽda vel ad aliquẽ articulũ expediẽda. Quandoq̃ partis protestatur q̃ per sui comparitionem ⁊c.

¶ Itẽ q̃niq̃ procurator regius facit partẽ solus: ⁊ tunc cõmissarius nunq̃ in ipsius cõtumacia procedere debet. sed debet ipsuz expectare: nec vltra ꝓcedere nisi aliud per curiã fuerit ordinatũ. Quãdoq̃ facit partẽ cũ alio: ⁊ tũc si in facto diuisibili puta q̃ excessus ꝯ esse factꝰ vel iniuria extiterit sub saluagardia regis: et tũc cũ iniuriata solo ꝓcedit̃. Quãdoq̃ pars venit sine ꝓcuratore regio si pars venit: aut in cõtumacia procuratoris regis ⁊ in preiudicũ ipsius quo ad iniurias regis nõ procedit̃tur: sz expectabitur. Et cũ venerit poterit testes ia per partes productos ꝓ se producere vel alios testes. Si ꝗo factum super quo litigabitur est de se indiuisibile ita q̃ pars regis lucrari nõ potest q̃ pars lucratur et ecõtra tunc fieri debet processus insimul: et expectatur procurator regius. Idẽ cõmissarij bene debẽt cauere q̃ anteq̃ iter arripiant sint certi q̃ procurator regius in parlamento fecerit substitutum vel q̃ mãdet per suas litteras procuratori baillius vel senescalis q̃ agat vel defendat causam pro iure. Et hoc ne oporteat eosdẽ cõmissarios redire ⁊ graua re expẽsas de stilo curie si pars vna sit absens ⁊ alia presens cũ agatur inter priuatos tunc procedi potest ad perficiendum inquestã per presentẽ: sed contumax citandus est ad quẽlibet actũ iudiciarũ alꝯ nõ valet processus cõtra ipsum ⁊ annullarẽt p curiã licet etiã positũ fuisset in prima citatione ad talẽ diem et ad dies sequentes Quia illa adiectio et ad sequentes nõ includit nisi diẽ sequẽtem. Nã si comparet prima die certũ q̃ q̃diu durat aditio semper debet esse presens per se vel procuratorẽ et tamẽ si se absentaret deberet citari ergo eadẽ et fortiori ratiõe quãdo non cõparuit idẽ dici posset vbi cõparuit appellauit ex aliqua causa: q̃ cõmissarijs referẽdarijs nõ appellatur ⁊ perinde est de stilo curie infragabili at si nõ appellasset debet igitur et tenetur cuz protestatione de habẽdo ius super rationibus propositis per curiam procedere alꝯ si nõ procederet ⁊ rationes per ipsum proposite coram cõmissarijs per curiã reiciẽrẽtur caderet a suis defensionibus probandis. Si vero ex aliqua causa per curiã admitterentur. Tunc non caderet et fatuus est si ponit se in tali periculo. Et cõmissarij etiã fatui essent si procederent si manifeste viderẽt rationes procedere ac impedire debent

processuz eorũ si causeuere essent si ꝗo cõmissarij fuerint p curiã deputati et ab ea procedũt vel emanarũt statim cessare debẽt: etiã si frustatorie notorie appellarẽt: q̃ statim curia anularet processuz. Et q̃c quid factũ esset post appellationẽ etiã friuolã. Et hoc de stilo curie. Et idẽ esset si quid post recusationẽ legitime factam fuerit q̃ recusatio quãdoq̃ ab aliquibus partibꝰ sic operatur appellatiõis adiornamẽti et releuationis: si apparet de adiornamẽto non sufficit nisi de relatione seu executiõe citationis cõstet. Et idẽ est de omnibus mãdatis siue inhibitionibus litteratorie factis: etiam de saluagardijs q̃ tota die contenduntur. Q̃ de intimatione debet si agatur de in fractione.

¶ Contre seel.

Et si nõ essent sigillate licet signũ illius q̃ tenet sigillũ esset. Attamẽ cõmissarij nõ debent procedere si opponeretur ab aliq̃ procuratore.

¶ Au sac.

Quandoq̃ inseruntur in ꝓcessu adiornamenta designando solum sic.

¶ La teneur du quel sensuit.

Primo. ꝑ. ij. vt. s. Et istud sufficit. Tertio ꝗo relationis in totũ debet poni si ꝑpetat articuli nõ: maxime in ꝓcessibus si fuerũt in terra q̃ regit̃ iure nõ scrtpto, Sz de iure scripto secus fit cõmuniter.

¶ Les quelles noꝰ feisines lire du cõsentement des parties dessus dictes.

Aliquotiens altera partium infringens opponit cõtra citationẽ q̃ nõ sit de octo diebus. et infra quindenam. Nam a data citationis vsq̃z ad diẽ assignatã in citatione debent esse quindecim dies a data executiõis vsq̃z ad diẽ predictã octo dies ad minus de stilo curie: alꝯ cõmissarij nõ possent procedere si opponẽtur a partibꝰ: sed necessartũ esset alia citatio prebẽs predicta iteruallа. Et si pars tradat aliquas rationes dñt mẽtionẽ facere in ꝓcessu et ponere in sacco: q̃ in scda citatione sufficienter facta tenet̃ pars cõparere ⁊ procedere cũ protestationibus. Attamẽ posset esse ius quesitũ ipsi parti citate ratiõe prime citatiõis inepte facte. q̃ minus sic artãt q̃ius ratiõe protestatiõis ius sibi saluum esset ⁊ fieret sibi ius cũ iudicarẽt inq̃sita ꝓplures etiã vias alꝯ põt opponi contra citationẽ de iure q̃ quotidie occurrũt

¶ Itẽ q̃niq̃ cõtra ꝓmissiones opponit̃ ab altera ptiũ q̃ q̃ facit mẽtionẽ de alijs cõmissionibꝰ puta q̃ ꝯ ibidẽ iuxta tenorem prioris cõmissiõis nõ ꝓsit ꝓcedere nisi appareat de prima snia vel de arresto vel si mãdet q̃ resumptis aliq̃bus ꝓcessibus ꝓficiant inq̃stã vel q̃ cõmissio est reuocata puta q̃ dati sunt cõmissarij alij vel inceptũ est parlamẽtũ si nõ cõtinet in ꝓmissione q̃ ꝓcedere possint nõ obstãte q̃ sedeat parlamẽtũ ⁊ cõmissarij sunt de parlamento q̃ tũc ipso iure reuocat̃ potestas ipꝯrũ cũ inceptũ ẽ parlamẽtũ vt forte dies baillиie vel senescalie ad q̃s fm formã cõmissiõis hñt remittere aduenit q̃ tũc nullus cõmissarius põt ꝓcedere vltra. ⁊ in talibꝰ casibus ⁊ similibus si ꝓcederẽt cõmissarij nõ valeret ꝓcessus maxime si opponerẽt a partibus. Q̃niq̃ tñ ponit̃ in cõmissione cõmittimꝰ ⁊ inq̃stã inde nobis remittatis q̃ citius cõmode poteritis ⁊ tũc sufficit q̃ remittãt ante finẽ parlamẽti per aliquos dies. Si aũt diceret̃ in cõmissione remittatis cũ ꝓfecta fuerit tũc ẽt post parlamẽtũ posset ꝓcedere donec perfecta fuerit inquesta. Itẽ si in cõmissiõe nõ cõuincat̃ q̃ ꝑsõt testes sup reprobatiõe partiũ nihil faciũt ꝯ stilo lz possint recipere reprobationes et ponere in sacco.

¶ Itẽ licet sit supradictũ q̃ citatio habere debet interuallũ q̃ndecim dierꝫ illud locũ habet in prima citatione nõ in alijs citationibꝰ quas ꝓcedũt ꝓmissarij ad alios actꝰ iudiciarios in ꝓcedẽdo q̃ in illis tñ interuallũ nõ req̃rit̃: sed arbitrio ipsorũz cõmissariorũ relinquit̃. Itẽ q̃niq̃ opponitur cõtra cõmissionẽ qd̃ est surrepticie impetrata puta q̃ lis pẽdebat coram alio iudice de his sup quibꝰ est cõcessa: nec est facta mẽtio in ꝑdicta cõmissiõe de hoc vel de alio qd̃ concernit ꝓcessum litis vel sup tali negocio vel excessu impetrata cuiꝰ cognitio ⁊ punitio immediate pertinet ad aliũ inferiorẽ dñm ordinariũ loci: de hoc nõ fit mẽtio. Et tũc cõmissarij hñt supsederẽ ⁊ remittere si eis de ꝑdictis appareat euidẽter. Si ꝗo opponeretur talis subreptio tacita vel obreptitia expressa q̃ ꝓcerneret negociũ principale illud nõ impediret quominus deberẽt ꝓcedere reseruato curie iudicio sup subreptionibꝰ ꝓpositis faciendis ⁊ q̃ frequẽter cõtingit opponi Ideo circa hoc aliquãtulũ est insistendũ. Sciendũ est igit̃ q̃ in litteris ⁊ cõmissionibus q̃ emanãt de curia francie inuenit̃ ista ꝗba q̃ sequũtur ex certa sciẽtia de gra specialis ⁊ duo vltima vocabula vcz ex certa scia de gra specialis hñt ꝓcedere ab ore regis nec parlamẽtũ vel aliꝰ põt neq̃ cõsueuit apponere nisi rex ipsez ꝯ lra signari dici pregẽ ad relationẽ talis ⁊ puta ad relationũ vniꝰ magri req̃stax hospitij vel

alterius collateralis regis cū rex hoc cō
cessit qñq; tū vidi litteras in qb⁹ erāt ista
ꝟba ex certa scientia signatas per ꝯsiliaz
Et hoc fit qñ rex est in suo magno cōcilio
pñs ſz raro vidi in lrīs ꝟo que emanāt a
parlamēto frequēter apponi cōsueuit ex
cā etiā in arrestis frequēter hoc fit qñ ex
equitate motu vel ex aliqua certa cā dñi
parlamēti deuiant a via iuris ꝯmunis qd
facere possunt put qualitas negociorū
reqrit magistri ꝟo requestaz hoc nō pos
sunt nec apponere cōsueuerūt dicim⁹ igi
tur aut ꝯmissio est ipetrata sup saluegar
die spūalis fractione ꝛ ꝯmissio valet si fa
cta fuerit in quocūq; loco regni etiam in
iurisditione alteri⁹ dñij tpalis nec ex tūc
necessariū q tunc apponat ex certa scien
tia ꝛ ex cā nisi de hoc lis penderet coram
aliquo iudice ordinario regio puta corā
senescalo vel bailliuo vel alijs iudicibus
ordinarijs regijs q̄ etiā de fractione tail
liaz gardiarū cognoscere cōsueruntꝛ pu
nire delinquentes in suis senescalijs vel
bailliuijs ꝛ iurisditionib⁹ eoꝝ vbicunq;
frangant in dictis senescalijs vel bailli
uis. Qz si penderet lis ꝛ nō fieret mētio
in cōmissione vel nō diceretur resumptis
pcessib⁹ corā talibus factis dicta cōmis
sio eēt de hoc surreptitia: sed si fieret men
tio in cōmissione vel diceret in ipa resum
ptis pcessibus corā tali senescalo factis
inquiratis. ij. non diceret surreptitia et
ita fit cōmuniter in parlamento si ꝟo cō
missiones emanarēt ab ore regis ꝛ ibidē
esset ex certa scientia vobis cōmittimus
ꝛ tunc q̄ vis lis pēderet sup predictis at
tamē non eēt nec diceret surreptitia hec
ꝯmissio qz non est querēdū a principe de
causa quare placet nā princeps legib⁹ nō
ligatur ꝛ iure suo regio ꝛ de plenitudine
potestatis rōne iurisditionis gnālis quā
hz in toto regno suo in quo suplorē nō re
cognoscit pōt ponere put placet vult su
pra ius ꝛ cōtra ius: ex quo certioratus est
siue ex sua certa scientia pcedet parlamen
tū ꝟo nō posset hoc nec etiā cancellarius
vel alius qz non possunt cōtra ius vel su
pra licet parlamētū siue domini parlamē
ti ꝛ tacite habeāt ordinariā iurisditionez
de oibus excessib⁹ negocijs emergētib⁹
in iurisditione regis vbiq; cū placet eis
ex aliqua cā. Et hoc aliquotiēs factū ſz
ponūt in causis pēdētibus resumptis p
cessib⁹ ꝛc. vt dictū est: ꝛ si nō ponerent cō
missio erit surreptitia aut agit de cōmis
sione fctā sup excessib⁹ alijs vel negocijs
ꝛ tunc aut ꝯmissi vel negocia sunt in iuris
ditione alteri⁹ nō in iurisditiōe regis im
mediate ꝛ tūc talis cōmissio p curiā fctā
nō valet etiā si dicat ex causa vel etiā re
sumptis pcessibus corā tali factis ꝛ hoc
nisi in ipa cōmissione eēt ex certa scientia
ꝛ emanasset ab ore regis sed ratio fuit qz
illud nec curia nec ipe rex ꝯsueuit d̄ cāis
seu excessib⁹ ꝯmissis ꝛ emergētib⁹ in iuris
ditione inferioꝝ dñorū iurisditionē habē
tū cognoscere nec ab ipis aduocare co
gnitionē siue iurisditionē nisi ab ipis fue
rit appellatū vel ꝓpter defectū iuris fue
rit recessum ab ipis dñis inferioribus siue
iudicib⁹ ipoꝝ aut ꝯmissio facta est super
excessib⁹ seu negocijs emergētib⁹ in iuris
ditionib⁹ regijs imediate ꝛ tūc curia fre
quēter ꝯsueuit cōmissionez cōcedere sup
ipis ex quo nō est incertus pcessus coraz
iudicibus ordinarijs regijs neqz tūc ꝯsue
uit apponere ex cā ꝛ nisi apponat nō pro
pter hoc viciat. Et iste ꝯmissiōes qñq; di
rigunt iudicib⁹ ordinarijs locoꝝ imedia
te ꝛ tūc credo q si articuli fuerint traditi
in curia siue nō fuerit litigatū adhuc sed
curia mādat ipis ordinarijs locoꝝ quatin
us sup articulis tradendis inquirant ꝛ
referāt q predicti iudices hñt obseruare
stilū curie ꝛ fortiori rōne si iā traditi sint
articuli ꝛ litigatū in curia ꝛ hoc verū est
nisi in cōmissione diceret q sup inquisitis
facerēt iustitie cōplementū vt facerēt qd
esset rōnis qz tunc licet diceret in cōmis
sione cōmittimus ꝛ mādamus nihilomi
nus talis cōmissio videt magis excitati
ua iurisditionis sue ordinarie q̄ aliqd iu
risditionis eis de nouo tribuere et ſō de
bent ꝛ tenent seruare ius si sit in terra iu
ris scripti vel si sit in terra consuetudina
ria debēt ꝛ tenent sequi ꝯsuetudines loci
in ordinatiōe ꝛ decisione litis. Si ꝟo di
rigant cōmissiōes clericis regijs vt alijs
nō ordinarijs locoꝝ: tūc credo q tales cō
missarij hñt obseruare stilū curie francie
siue sint referendarij iudices siue iudices
cōmissarij qz nō est dubiū q talis ꝯmissio
nō potest dici excitatiua iurisditionis cū
alis nullā habeāt nisi illā que fuit eisdem
delegata. Et si corā talib⁹ cōmissarijs de
legatis opponat surreptio talis q̄ videat
eisdē sufficiēs ꝛ sint solū referēdarij debēt
supsedere ꝛ curie remittere illius ordina
tioni iudicū sup ipa surreptione quia nō
pōt facere nec reddere ius etiā si petatur
Si ꝟo non videt surreptio sufficiens vel
non appareat eis per aliqua producta q
pars infirmauerit summarie sufficienter
requisita ad hoc dato breui termino de
bent vltra pcedere vt dictū est nō obstan
te tali surreptione per partē allegata nisi

notorie ꝛ manifeste ex forma ꝯmissionis
ipius alis appareret q de stilo curie non
valeret cōmissio puta ex causis supradi
ctis ꝛ alijs etiam de quibus in presentia
rum nō occurrit quia non omnia que diu
emergunt dubia coram commissarijs ex
diuersis causis describi possunt. Si vero
tales commissarij essent iudices tunc de
surreptione allegata coram ipsis haberet
iudicare et super ea pronunciare et si ap
pellaretur a sua pronunciatione etiaz si
frustratorie de stilo curie habent et de
bent supersedere alis non valeret et reuo
caretur per curiam quicquid post talē ap
pellationem per ipos fieret.

¶ Item quandoq; proponitur cōtra per
sonas cōmissariorum vel contra vnuz ip
sorum qui tamen simul dati sunt suspitio
et verisimilib⁹ causis ꝛ manifestis ꝛ se ab
stinere a procedendo ꝛ remittant ad do
minos parlamenti faciendo mentionem
quare omiserint procedere honorē suum
benefacientes. Si vero friuole opponerentur
contra ipsos nihilomin⁹ possent pro
cedere et recipere rationes partis oppo
nentis ꝛ ponetur in sacco. Et si pars op
ponens non procedat cum protestatione
se opponit in periculo procedendi et ad
mittēdi probationes suas super defensio
nibus suis et solum poterit reprobare te
stes partis aduerse. Si ꝟo curia recipiat
dictas rationes tunc veruz est q est in tu
to ꝛ hoc habet locum in commissarijs re
ferendarijs si autem essent iudices com
missarij aut pars opponens potest pe
tere super rationibus suis sibi ius dici et
fieri ꝛ nisi fiat siue ius dicatur poterit ap
pellari. Et si commissarij procedant non
obstante appellatione tunc reuocabitur
quicquid fecerint post appellationem li
cet friuola manifeste appareat appella
tio predicta ꝛ hoc de stilo curie.

¶ Item quandoq; vna pars non consen
tit q apertantur articuli nec vult proce
dere sed nihilominus cōmissarij ad sup
plicationem alterius partis debent ape
rire articulos nisi mālfeste quid obstaret
puta quia sigilla sunt fracta vel nō sunt
sigillata licet sint clausi ꝛ ligati et similia
ꝛ si pars tradat rationes ponātur in sac
co: quod intellige vt dictum est supra.

¶ Et le lendemain affermerent et re
spondirent par serment ausdictz arti
cles et ainsi comme il est contenu a la
fin de chascun articles affermerent.

¶ Ad interrogationem siue iussum iudi
cis sicvos iuramēto iuratis q omnia pro
posita in vestris articulis vos creditis eē
vera et si quid est q non credatis verum
amouebitis ꝛ respōdebitis ad articulos
partis vestre veritatē ꝛ sic faciet etiaz al
teri parti videlz ree qz actoz debet pri⁹ iu
rare ꝛ affirmare articulos q̄ reus ꝛ debēt
respondere in fine cuiuslibet articuli cre
dit vel nō credit. Qñq; dicunt non credit
vt ponitur et tolleratur maximevbi pars
non opponit ꝛ non sunt plura facta in ar
ticulo quia si plura tunc melius facit si di
cat credit quandoq; non credit nisi pro
ut cōtinetur in suis articulis. Et isti mo
di respondēdi tolerantur verū est q qñq;
respōdens facit responsionē modificādo
ipsam ꝛ additionādo ꝛ frustra laborat cū
super illis modificationib⁹ licet factum
contineant non pducunt testes. Sed su
per articulis respōdentis qñq; responde
tur dubitoꝝ non sufficit sed debet tunc da
ri dilatio ad respondēdū dubitatis qñq;
dicit qd est impertinēs vel est iuris et q
non tenet respondere ꝛ si pertinēs est vel
aliquid facti sit in predicto articulo tunc
credit. Qñq; non vult respōdere et tunc
ꝯmissarij debent et precipere debite bis
ꝛ ter q respōdeat ꝛ si facere noluerit po
nant in pcessu qualiter sic mandauerūt.
sikr si pars aduersa ꝓtestatur q habeant
pro cōfessatis articulis quibus aduersa
rius recusat respondere simul ponant in
pcessu ꝛ faciant mentionē de ista prote
statione ꝛ nihilominus vltra pcedāt qñq;
q pars tradit respōsionem in scriptis ad
partē licet raro fiat. Et istud nō est bene
tolerabile qz actoz et reus vel pcurato
res ipi informati de facto debent verbo
tenus respōdere ꝛ soli corā ꝯmissario sine
cōsilio suo si ꝟo partes facerent non pe
terēt respōderi si testes examinent dūtū
in fine articulorū essent hincinde fctā ne
gata valēt attestationes ꝛ in plurib⁹ pro
cessibus ita reperitur.

¶ Item anteq; partes rnderēt articulis
ꝓtestari consueuerūt q si respōdeant ar
ticulis impertinentib⁹ nō negatiuis et vt
habeat p respōso ꝛ iste ꝓtestatiōes ponē
de sunt in pcessu si partes reqrāt alis nō.

¶ Item ledict iour ꝛ les iours ensuy
uans pduirent les parties plusieurs
tesmoings lesquieulx feisimes iurer en
pñce de partie de dire verite sur ce q̄
les parties les amenoient en tesmoi
gnage et les examinasmes ainsi quest
tenu en leurs depositions ledit iour
ꝛ aux iours ensuyuans pduirent.

Sciēdū est q̃ partes quādo producūt testes dñt in processu scribi noia ꝓductoꝝ in illa die et sic de singulis dieb⁹ quibus producentur testes sic.

Itē a tel iour pduirēt telz tesmoings.

¶ Sikr ⁊ q̃ die iurauerūt ⁊ vtrū in absentia partiū vel in absentia p cōtumaciā q̃ valet q̃ citatus est aduersarij⁹ ad videndū iurare testes ⁊ non cōparet dicta die ⁊ dz poni in ꝓcessu. Verū est tū q̃ partes multotiens cōsentiūt ꝓmuniter q̃ testis possint iurare in absentia illaꝝ sicut in pñtia dumtū postea habeant noia ⁊ cognoia testiū et possint tradere reprobationes cōtra ipos testes vsq̃ ad finē auditiōis. Et hoc ꝓmissarij cōsueuerūt ipis ⁊ de cōsensu ipozū reseruare. Q̃ñq̃ partes volūt videre iurare testes nec volunt cōsentire q̃ iurent in absentia sicut supra et cōmissarij tunc debēt eis dicere. Nos assignam⁹ vobis de die in diē de hora in horā coraz nobis vsq̃ in finē auditionis nr̃e advidēdū iurare testes quos hicinde voluerītis pducere et tunc semp recipiunt testes et faciūt iurare etiā in absentia partiū. Q̃ñq̃ cōmissarij q̃ vellēt q̃ cōmissio duraret diu nō curāt facere tales assignatiōes et tunc necessariū citare partes in qualibet pductione testiū ad videndū ipos iurare Q̃ñq̃ etiā partes nō consentiūt q̃ post testiū pductiones possint tradi reprobationes ⁊ tūc ante iuramētū p testes prestitū non sufficeret prestari de obij ciēdo in testes post depositionē testiū de stilo curie sed necessariū est q̃ stati preponāt reprobationes cōtra testes pductos si ꝗo non cognoscerēt testes dare⁊ si peterent dilatio ad inqrendū ⁊ cōsulendū q̃d habe rent pponere cōtra predictos testes sed circa hoc nō est multū insistendū q̃ raro visuz est nec vnq̃ audiui q̃ partes psisterent in hoc: sz semp ꝓsentire ꝓsueuerūt q̃ possint añq̃ post depositiōis testiū reprobare ⁊ de oib⁹ predictis sitra sint acta dz fieri mētio in ꝓcessu ꝓmissarioꝝ ⁊ etiā dz inseri forma citationis ad adiornādū testes ⁊ partes visuras iurare forma aūt citationis talis est.

¶ S. ꝓseillier. N. au ꝑmier huissier ou sergēt. N. no⁹ auons receu. N. Pb. ⁊c. Par vtu desq̃lles no⁹ vo⁹ mādons ⁊ ꝓmettons q̃ vo⁹ adiornez tous les tesmoigs q̃ tel vo⁹ nōmera pour porter tesmoignage de verite en la cause et ce que aures fait. N.

vt. S. in citatiōe ꝗtinet dz etiā inseri relatio seruentur vel saltē totū poni in sacco ⁊ fieri mētio in ꝓcessu si ꝗo testes nonvenerint pōt mandari q̃ captis pignoribꝰ cōpellant. Primo etiā violēter adduci possunt nisi eēnt clerici q̃ tunc etiā p captionē tpalitatis cōpellant: q̃ñq̃ contingit q̃ testes vel partes hñt agere in alijs curijs ordinarijs ⁊ tūc mandare possunt cōmissarij ad requestā testiū ⁊ partiū ⁊ iudicib⁹ predictis p lr̃as apertas continuare causas ipis testib⁹ ⁊ partib⁹ donec sint expediti coram ipis cōmissarijs ⁊ alij iudices tenentur obedire ⁊ obediunt.

¶ Itē partes nō possūt ꝓducere sup vno articulo nisi decē testes ⁊ si cōmissarij plures q̃ decē examinēt debēt reijci illi qui sunt vltra de stilo curie etiam si a partib⁹ non opponat ⁊ hoc a paucis tēpozib⁹ citra fuit obseruatum quia plures ⁊ infinitos processus vidi iudicari in camera inquestarū in quibus erant plures q̃ decez testes examinati nec rapportator etiā faciebat mentionē nec a presidente sup hoc interrogabat si essent plures q̃ decem testes ⁊ accipiat rapportator meliorē de oibus sine discrimīe aliquoꝝ ⁊ propter istū stilū introductū cōmissarij consueuerunt facere kalendariū per quod apparere potest quot testes producti fuerunt sup quolibet articulo. Aliquādo tamen commissarij faciunt aurē surdam q̃ñ partes tacēt ⁊ examinant tot quot partes volunt producere ⁊ male. Partes etiā consueuerunt tradere cedulas ciuiliter testi in quib⁹ cōtinetur super quibus articulis testem volūt examinare quandoq̃ partes pducunt testem super articulo generali ad precedētia qui talis esse consueuit.

¶ Item les choses dessusdictes sont vraies ⁊ les a la partie confessees.

Et aliquotiēs cauti aduocati pluries ponunt istū articulu⁊ inter alios articulos vbi potissime sunt plura media ⁊ facta in articulis ex quibus concluditur ac intendit vnde in fine cuiuslibet articuli cuiuslibet medij aliquotiens ponere cōsueuerunt ⁊ hoc ad finem q̃ pars possit plures producere testes quia quando testis producitur sup illo relatiuo articulo ad oia precedentia potest ipse testis interrogari super omnibus articulis precedentib⁹ et istud est aliquando necessarium partibus quia quando ꝗingit q̃ ab initio producunt testes bonos ⁊ etiam non bonos et tractu temporis durante auditione ve

nit ad noticiam ipsozū q̃ alij sunt qui melius sciunt de veritate articulozum ita q̃ impletis articulis suis positis et alijs necessarijs defraudātur a sua probatiōe nec ipsos bonos possunt pducere testes nisi sup illo articulo q̃ñ ali in subsidiū et q̃ñq̃ commissarij aduisant partes ipsas dicendo caueatis vos habet⁊ plures articulos super quibus vos potestis producere testes et etiā super illo generali vtrū bene faciant vel non ⁊ quo zelo ducti sunt. nouit dominus et ipsi vtrum etiā debent examinare testes super illo generali videtur q̃ nō quia ex quo precedētes articuli sunt plenī. Et iste articul⁹ est generalis ad omnes illos articulos. Testes qui de ponūt super illo generali videntur deponere et esse producti super precedentibus articulis inclusis sub isto. Et sic videntur esse pducti super precedētibus articulis vltra numerū decem: et sic repellēdi contrariū ego feci et raro aliter vidi. Et ideo si bene vel male factum sit iudicio dñoꝝ reliquo quia dubito. Quādoq̃ partes etiam producunt testes super articulis confessatis omnino ⁊ malefaciūt nec commissarij debent examinare. Sed plures faciunt contrarium et pessime. Sed super omnibus alijs articulis continentibus factum consueuerunt producere testes suos non fuit facta in articulis potius confortatiuis dependens responsiuis et expressa sint generalibus et propositis. Sed non sufficeret producere testes super positiuis quia ex illis non consueuit concludi ad intendit: nisi super positiuis producerent. Si ꝗo mandaretur et committeretur cōmissarijs q̃ super articulis hincinde tradendis inquirerent veritatē et referant tunc partes videlicet actor habet et potest tradere articulos suos: ⁊ reus defensiones suas: et actor secundo replicare ad defensiones rei et econtra reus duplicē sed non vltra tradere possunt. Et licet super illis replicationibus et duplicationibus sint facta. Attamen partes non possunt producere testes nisi super principali articulo: non super dictis replicationibus ⁊ duplicationibus: licet sit secus et fiat in curia castelleti. Frequenter ꝗo in curia parlamenti. Nam est consuetum: sed traduntur solum articuli et defensiones sub vno intendit cōtento in articulis et alio in defensionibus. Si vero tradantur reprobationes et saluationes: testes super illis pducuntur si volunt coram commissarijs: ⁊ commissarij eosdem habent examinare si forma commissionis eis directe hoc patiatur in reo.

¶ Item forma iuramenti est q̃ dicent veritatē nisi causas sup illis super quibus pducentur in testimoniuz per partem producentem nec omittent fauore odio ⁊c. Et ista est forma cōsueta: et propter hoc si producatur quis in testē super vno articulo non dependente et tota liter separato non valet eius testimoniuz quia super eo super quo non iurauit ipse deponit.

¶ Item et commissarij non debent scribi facere talem depositionem in attestationibus. Quando commissarij iurare faciunt q̃ dicent veritatem in tota causa et ꝑm istam formam si deponerent de materia vnius articuli super alio articulo separato bene valeret eorum depositio: et recipi debet a commissarijs.

¶ Item licet testes iurent ꝑm primā formam: attamen si deponaꝝt super accessorio testimonium valet et est admittendū per cōmissarios puta si deponant de etate sua interrogata vel vtrum sint de vniuersitate vel collegio vel attribuētes i causa vel similia de factis suam personā tangentibus: quia viderentur super talibus iurati deponere. velēt si satis credēduz q̃ de se magis scire debent veritatem q̃ quicunq̃ alius. Item sciendum est q̃ si per interualla diuersa. Idem testes producantur super diuersis articulis licet etiam dependent vel generalibus totiens debet ab ipso iuramentum recipi deducendo veritatē. Si vero super vno articulo semel productus velit aliquam breuem dilationem: et daretur eidem prout facere cōsueuerunt commissarij cum reuertentur iterum iurare non debēt multum tamen habent cauere cōmissarij q̃d quando idem testis pluries producit vt ponant in principio depositionis. scdo nomē testes q̃d iterū sit productus: et aduertere vtrū varietur nomē ipsius ne cū videbitur inquesta. Itē testis computetur coram duob⁹ testibus quod posset esse maximum periculum iudicantibus in questa et reportatori et etiam parti ius habenti.

¶ Circa quā examinationē faciēda sciēdū ē q̃ ꝓmissarij omnibus modis dñt studere ad hoc quod dicat⁊ eliciatur veritas prima per testem productuz coram ipsis vnde debent dicere testi amice dicas puram veritatem super his quibus es productus nō dānes animā tuā scias q̃d illud q̃d dices imperpetuū nō reuelabitur parti

nec alij quia non fit publicatio testium in curia francie.

¶ Item non debent testes ipsos cum ad eorum presentiam venerint terrere sed se begninos etiãdo osiedere quia multocies tales rurales homines producũtur in testimonijs qui timent multum et fremunt in seipsis cũ sint in presentia ꝓmissariorꝫ. Qui magni reputantur vbicunq; vadunt etiã a maioribus videlicet senescalis balliuis iudicibus regijs et ab alijs qui magnam ex isdem exhibent reuerentiã ⁊ honorem ob reuerentiam regis et ipsius curie francie vnde non est mirum si propter famam ipsorum rurales homines timent esse et comparere in presentia ipsorum et terreantur et nullo magis si per ipsos verbo terreantur vel derideantur ex quo contingit q̃ ab ipsis non potest. postea de facili immo nullo modo potest haberi veritas in dãnũ et periculum animarum ipsorum commissariorum.

¶ Item debent ipsi cõmissarij ambo esse presentes cuꝫ testis examinatur qꝫ melꝰ videt et eliciunt veritatem adito teste ambo q̃ vnus ipsorꝫ. Et propter pluribus videlicet duobus dirigãtur commissiones et hoc est cõtra plures qui non examinãt in simul: sed vnus solus: et postea legitur depositio in presentia alterius cõmissarij et male quia satis melꝰ videret in presentiam testis et sui si testis veritatẽ loqueretur et diriget ipsum testem et socium interrogationes facientium.

¶ Item legere debent articulum ipsi testi de puncto in punctum si sunt vbi plura facta donec ipsuꝫ intelligat nec etiam aliꝫ aliquid dicere debẽt per quod valeat Ipse testis informari et cuꝫ ipse testis dicerit q̃cquid sit tũc debet vnus commissarius repetere quicquid dicerit ⁊ repetitione facta debet interrogare testẽ si ita dicit et si concordat ipso bene ⁊ si socio sufficiat adhuc melius et debet ipse qui reperit dictum testis multum aduertere si testis motu proprio dicat articulum verum seu contenta in articulo esse vera quia inter istos modos loquendi est magna differẽtia: et licet de modo examinandi testes et qualiter et de quibus debeant interrogari tracterur ad plenum per docto. potissime per Imo. et Hostien. in summa. et Specul. in titu. de testi. q̃ longum esset recitare. Attamen prout est obseruari cõsuetum ⁊ expertum fieri per commissarios eꝫ ptos in talibus clericis et laicos missos per curiã pro inquestis faciendis et prout est approbatum in curia. nunc dicendum est prout potest occurrere. Sciendum est igitur q̃ officium testis est dicere veritatem de his que percepit quinq; sensibus corporis videlicet visu: auditu: odoratu: gustu: et tactu. ꝫm materiam subiectam de hoc implicite videlicet interrogetur de facto q̃ potest scribi siue percipi p visum vel auditum et sic de alijs. Si respõdeat et dicat verũ esse sufficit quantum est ex ex parte sui officij et per talem responsionem probat factum suum vnde de iure presumitur q̃ verum dicat. Si autem non interrogatur reddere causam dicti sui vltro sic offerendo dicetur verbotenus et p̃sumeretur aliqualiter contra ipsum. Si autem commissarij interrogarẽt qualiter scit debet reddere causam quam percepit seu rationem ex aliquo de quinq; sensibꝰ predictis puta qꝫ vidi vel audiui vel odorauí et sic de alijs ꝫm materiã de qua queritur et ita reddere causam sui dicti est necesse ex quo est interrogatus per cõmissarios si vero nescio vel minus sufficientem causam reddat non valet eius testimoniũ producentis si autem testis respondet se credere articulum esse verum tunc dictum istud non valet dicenti nisi interrogatus causaꝫ siue credulitatis reddat sufficientẽ eius sufficientia iudicantium arbitrio relinquitur vnde affirmare articulo simpliciter est credere esse verum ex causa credulitatis sufficiẽti equipollet ratio potest ee quare non valet testimonium de credulitate nisi causam assignet quia dicendo q̃ credit articulos assumit deponẽs officiũ iudicis magis q̃ testis cui plures cause possunt esse credulitatis et ipse non producitur in iudicem sed in testem ideo non valet eius dictum sed cum causam reddit tunc eius dictum valet non ex eo quia credendo simpliciter iudicat sed ex eo quia causam sui iudicij reddit. Sed cum testis dicit articulũ verum vna est sola causa necessaria quam aprendit ex sensu corporeo immediato: nõ ex oculo mentis videlicet ratione puta si queratur vtruꝫ aliqua res sit alba vel nigra vna est sola causa quam vidit ⁊ sic de alijs.

¶ Si vero testis narrat factum contentũ in articulis absq; eo q̃ dicat q̃ credit verum vel dicat simpliciter verum puta dicitur in articulo q̃ alicui debẽtur reddit vel habet iurisdictionẽ in aliqua villa vel similia tũc si testis narret factũ put iacet dictũ testi magis inclinat ad iurare q̃ ad credulitatẽ ideo ꝓmissarij dñt iterrogare

qualiter sit q̃ habeat iurisditionẽ vel qꝫ debeant reddit ⁊ tũc si reddat bonã cãm valebit dictũ ipsius aliꝫ nõ sed de hoc nõ debet iurare ꝓmissariꝰ sed qꝫ solũ in scriptis fideliter rediget dictuꝫ ipsius testis. Ire non soluꝫ cõmissariꝰ dꝫ interrogare testẽ de causis dictis sui sed etiã de circũstantijs puta loco ⁊ tpe ⁊ pnãtibus et vbi erat qui vidit post ista verba siue cõtinea tur vnũ factũ vno articulo siue plura facta ptineant in eodẽ qꝫ de oibꝰ factis distincte ⁊ explicite debet interrogari ⁊ deponere illud q̃ sit vel saltẽ dicere q̃ nihil scit vel nõ recordat ⁊ ꝓmissarius ⁊ an multũ debet cauere q̃ habeat ab ipso veritatẽ Et cauere q̃ scribi nõ faciat q̃ dicat articulũ verũ nisi eidẽ apeat manifeste qꝫ p ea q̃ dicit totꝰ articulus et oia q̃ in eodẽ ꝫtinent dicat vera puta de oibus cõtẽtis in articulo reddat causam sui dicti puta qꝫ vidit ⁊ sic de alijs sensibꝰ corpis sz hoc nõ bene addiscũt iexperti q̃ semp scribi faciunt dicit verũ ⁊ postmodũ dñt qñ interrogant de causis nihil vel modicũ deponũt nec sufficiẽtes causas reddũt ⁊ tales ꝓmissarij i magno periculo aias suas ponũt qꝫ videtes inquestas ⁊ iudicãtes multum ponderãt dicere articulũ verũ et cõmissarij q̃ non cõsueuerunt facere inquestas nõ faciũt vim neq; sciũt facere in scribendo nec etiã inter verum dicit ⁊ credit nec etiã de circũstantijs sciunt interrogari igit cõmissarij in principio depositionis testis debẽt facere scribi nomen ⁊ cognomẽ testis ⁊ vbi morat et hoc ad finez qꝫ ille cõtra quẽ ꝓducitur possit illuꝫ cognoscere ⁊ inqrere ⁊ informare quam reprobationes velit seu possit ꝓponere silr ad sciendum ⁊ vt dicere possit inter testes plures essent q̃ eodẽ noie vocarentur seu nũcuparent. Ire debet scribi cuiꝰ status clericus vel laicꝰ nobilis vl inobilis mercator aut cuius artificij et hoc etiam ad finẽ q̃ nullus fieri possit collatio de testibus ad testes quia magis creditur experto in materia de qua queritur q̃ non experto et dignitas et cõditio testis et plura considerandа sunt: quia magis credendum est vnicam quaꝫ alij prout discretio iudicantiũ in his habet cõsiderare etas etiam testis debet poni in depositione ad finem q̃ si deponeret de tempore qꝫ tũc non esset natus vel etiam q̃ non poterat scire vel intelligere de quo queritur vel alio casu tunc non debet fides eius dicto adhiberi sz mlti de etate sua nõ recordat Et ideo solet aponi talis etatis vl circa Item debet scribi dies sui depositionis ad finem quod scirí possit quando agitur super casu nouitatis de vltimis expletis vel aliꝫ de tempore contractus vel conuentionis partium maximũ si sit talis casus in quo locus ⁊ tempus sint de substantia rei de qua queritur: quandoq; commissarij omittunt ponere tempus depositiõis et male sed tunc querendum est prout est possibile inuenire quia videnduꝫ est tempus productionis testium sit sit in pcessu vel si non sit tempus videnda est ꝓmissio et data commissionis vel plurium cõmissionum si sint plures ⁊ tempus quo recesserunt commissarij et concluserunt in causa vel etiam quando reprobationes testium adite fuerunt contra testes productos considerato tempore commissionis et finis processus satis poterit apparere quo tempore fuerunt testes examinati vel circa illud tempus circa etiam alia potest cõiecturari tempus depositionis prout discretus reportata poterit inuenire coniecturare.

¶ Item debet ponere ⁊ scribere q̃ testis sit iuratus dicere veritatẽ et pro qua parte sit productus et ponere super quibꝰ articulis fuit productus ꝫm quod commissio continetur in cedulis que a partibus traduntur si vero dicatur in cedula partis simpliciter q̃ producitur super omnibus articulis singulariter iterrogetur testis.

¶ Item super pluribus articulis dependentibus potest facere commissarius omnia interrogare super vno et ponere omnia spleta super articulo eodem si quaerur in materia que requirit sciri vel queri de splectis.

¶ Item licet commissarius non debeat informare testem sed dimitere ipsuꝫ dicere donec testimoniũ suum dicerit totum et quod voluerit attamen si percipiat in teste quod sit rudis et simplex ⁊ nesciant reddere causam sui dicti magis ex ignorantia et simplicitate q̃ ex malicia excogitata vel fabricata tunc nõ faceret multum male si diceret sibi amice potest veritas alicuius rei scire per testeꝫ puta quia viderit vel presens fuerit caueas tamen ne tu dicas q̃ videris nisi sit verum quia tu dãnares animã tuã: ⁊ tũc si testis se inclinet ad hoc qꝫ dicit. debꝫ querere de cõstãtijs ad finẽ qꝫ possit precipere si veruꝫ sequat sz malus periculũ est ipsi cõmissario querere ab ipso testeꝫ vl quãdoq; instruere testem de causis credulitatis aliquãtũ vt fert faciũt sepe cõtrariũ qꝫ instruũt ipsos testes et ponũt in os ipsorũ quid ip

si dicere debēt interrogatiue petendo ita est de tali facto vidisti hoc et magis testes vnius partis q̃ alterius quandoq̃ etiā magis faciendo vni parti nō interrogantur testem de causis dictis sui que pcipi habēt ex q̃nq̃ sensib⁹ corporis ita q̃ valeat eius testimoniū a teste ꝟo alterius partis querere nō solū de causis dictis ſz etiā de circūstantiis circūstantiarū vt ipsum testē capere possint et facere cōtrariū inverbis et annihilare dictū suū quod nō debet facere nisi testis videatur vel se redderet ex modo loquēdi seu gestu suspectū de causis etiā credulitatis nō curauit querere ex causa supradicta ⁊ male faciūt debēt igitur se habere et qualiter p vtraq̃ parte in examinatione testiū et facere interrogatoria superflua ad finem occupandi tēpus. Pro nihilo nec etiā interrogatoria necesse omittere depositionē etiam testis prout depositū in scriptis redigant nihil addēdo vel diminuendo nec aliqua verba alium sensum importātia siue in gallico siue in latino in dicta depositiōe scribant vel scribi faciāt et ponant suo loco de credo vel ecōtra q̃ multi nō euertūt immo quādoq̃ per verba sua ornata que ponūt dictando seu scribi faciēdo alia verba addunt seu apponunt per que ius quesitū parti aufertur animā suā obligando ad restitutionē iuris partis ablati debēt etiā scribi facere extensiue depositionem nō dicēdo dicit sicut prius als nōvalet de stilo curie. Itē scripta depositione debet facere legere depositionē ipsi testi: ita q̃ possit se corrigere si errauerit vel etiā scripto⁊ qui scripsit. Igitur tota cura et diligētia debet ipsos commissarios adhiberi circa processum et examinationē testium faciendū si volunt istū honorē seruare et periculū animarū euitare. Quid tamen sint cōmissarij vt fertur circa alia insolita curam suā ponūt audiūt qualibet die missā ⁊ tamē si in loco suo essent forte essent cōtentiona vel duabus missis in septimana

¶ Itē horas suas cū magna deuotiōe dicere non solū horas sed septē psalmos vigilias mortuoꝝ cū nouē lectionibus: letaniā: ⁊ multas orationes de beata virgine et de omnib⁹ sanctis et si esset in loco suo forte ⁊c. Sic cum expensis partium contemplantes lōgas mēsas seu ꝛmestiōes et expasiosas dormitationes facientes infirmarentur etiā nisi irent qualibet diebis ad cāpos ⁊ bene longe magnā etiam cōscientiam facerent si audirent seu examinarēt testes dieb⁹ dominicis seu festis apostolorū et quorūdā aliorū sanctorum et tamen nō facient cōscientiā de recipiēdo vadia sua vcz. xl. sol. paris. attento loco vbi veniunt et pro clericis quinq̃ aut decē et sunt cōtenti turonenses alij plus alij fm conscientias largas varias et diuersas. Item inuentēdo modicas dietas faciūt videlicet decem leucas quādoq̃ minus pro eūdo per diē ⁊ quando reuertunt de commissionibus solutis vadiis longas dietas faciunt licet pro diebus pluribus vadia sua recipiant circa multa alia tempus occupant et occupare consueuerūt q̃ volūt et student pecunias cōgregare et q̃ circa talia sunt expertes quorū experientia nō est tollēda sed dānanda. Potest igitur ex precedentibus colligi ⁊ dici sic aut articulus est simplex et continēs vnū factum solum et tunc si testis dicat articulū verū vel credit et causam veritatis vel credulitatis reddat sufficientem quātum ad essentiā dicti ipsius aut articuli q̃ plura facta continet: ⁊ tunc similitudo necesse est q̃ distincte dicat verum articulum vel credat. et si credat vnum factum ⁊ aliū dicat verū reddere pōt cām de q̃libet facto fm qd̄ credit ⁊ ipz vel dicit ⁊ i pdictis ibi interrogari de loco tempore etatis et alijs circunstantijs. Si ꝟo testis de articulo multum sciat debet cōmissarius incipere ab eo quod sit puta dicit q̃ tali die tēpore et hora ⁊ hoc si recordetur. Si ꝟo nō recordetur dicat tali tēpore vel certo die ⁊ hora vel de tēpore nō recordatur ipse fuit presens et vidit ⁊c. Item cum venit ad factum contentū in articulo quod cadat verum dicit sic ⁊c. Item dicit q̃ credit tale quid ⁊c. interrogat⁹ quare credit dicit pro eo ⁊c. et sequitur q̃ cōmissarius debet subiungere de residuo dicti articuli nihil sit diligēter interrogatus si actio cause sit ardua tutū est q̃ singularit interrogetur de singulis factis contentis in articulo ⁊ quod dicatur in depositione quia quādoq̃ iudicātes dicūt in iudicando nō fuit interrogatus de hoc ⁊c. Si ꝟo modū de articulo sciat testis tunc pōtest cōmissarius dicere. dicit interrogat⁹ quod nihil sit hoc saluo qd̄ fuit presens ⁊c. Si de eo q̃ plus sit ponat cōmissarius p modū regule et de eo quod minus per modū exceptionis debet etiam facere scribi depositionē de auditu et fama. Item debet commissarius in fine articulorum et depositionis testis ponere ista verba de omnibus articulis predictis ⁊ factis in eisdem contentis sibi perlectis ⁊ singulariter expositis nihil scit diligendo examinatus ⁊ interrogatus et hoc verum est si ita fecerit quia si cōtrarium fecisset vel omisisset per negligentiam vel ignorantiam interrogatorie nō debeat interrogare non deberet ponere quia quādoq̃ iudicantes in curia videtes illam clausulam nō faciūt iterū interrogari testes qui omnes essent interrogandi. Quando vident q̃ commissarij dicunt q̃ omnia sibi fuerunt singulariter exposita et nihil aliud quiuerint dicere nec deponere diligendo interrogari debent tamen multum considerare iudicantes experientiam commissariorum et si cōsueuerint vel experti fuerint facere inquestam vel non fm hoc non credere vel minus ipsa denegatiua et eorū facere examinare testes si videant q̃ aliqua interrogatoria necessaria sint omissa.

¶ Reserue ⁊ icelles parties que auāt quilz iurassent et du consentement dicelles quelles puissent bailler leurs cōtreditz apres la deposition iusques en la fin de lauditiō ⁊ aussi bailler lettres et instrumens memorialz en maniere de preuue. Les q̃lles choses desusdictes sunt au sac iusq̃z en la fin de lauditiō.

Quandoq̃ dicitur ⁊ reseruatur partibus de ipsarū consensu q̃ possint tradere v. sq̃ quo inquesta recepta fuerit per curiam et tunc de ea in curia possunt tradere reprobationes instrumenta litteras ⁊ de omnibus istis instrumētis memorialib⁹ ⁊ alijs ductis in modum probationis facienda est copia partib⁹ integraliter quicquid dicāt aliqui contra de artestationibus vero non est facienda copia. Item quandoq̃ p ponit pars aduersa contra litteras et instrumenta predicta rationes ⁊ commissarij debēt easdē recipere ⁊ ponere in sacco.

¶ Au sac.

Quecunq̃ partes inseruntur in processu ad requestam partis contradicentis. quādoq̃ partes tradunt saluationes cōtra reprobationes traditas. Et debēt cōmissarij etiam ipsas seruationes vna cū reprobatiōbus ponere in sacco et de hoc facere mentionem in suo processu. Si ꝟo commissarij haberent in cōmissionem qd̄ possent recipere testes productos coram eis super reprobationibus quas de iure ⁊ stilo curie videret recipiendos. Tunc nō solum super reprobationibus sed etiam super saluationibus possent recipere testes et tute faciūt si ponāt in processu quod q̃c quid super istis faciūt sub correctione curie faciunt q̃ istud dicere non nocet nec partes ita cito prorumpūt. ad appellationes faciendas dūmodo caueant predicti commissarij q̃ super dictis approbationibus de quibus manifeste cōstat eis quod recidēdi non sint testes vilos non examinet vel etiā super saluatiōibus talib⁹ als si ex proposito et p culpā grauarent ptes expēsis supfluis ⁊ grauādo ipas ptes sciēter piculū aīe nō euadūt nec ēt procedente tales commissiones quandoq̃ prout infra poterit apparere et remitteret ad productum de

¶ Tesmoings et conclurēt en ladicte cause ⁊ eurēt pour cōclus ⁊ nous cōmissaires dessusditz du consentement des parties assignames iour a icelles en parlemēt a paris aux pmiers iour de tel bailliage ou de telle senechaussie pour veoir receuoir le proces ⁊ iuger ⁊ aller auant selon ce que de raison sera selon se quil nous est mande en nostredicte commission.

¶ De forma autem remissionis que dirit debet esse sita et ligata cum sacco talis est.

¶ A noz treschiers seigneurs ten ant le parlement pour le Roy nostre sire a paris. J. ⁊. P. clercz ⁊ cōseilliers du dit seigneur cōmissaires dōnes par la court entre telz et telz en la cause qui pend et partient entre les dictes parties pour cause de la iurisdition de telle ville honneur et reuerence. Scauoir vous faisons que vous procedez ⁊ aller auāt pour enquerir la verite en la dicte cause selon la forme de nostre cōmission en la maniere quil peult appartenir par nostre procez fait sur ce donnes soubz noz seaulx Lā de grace mil cccxxxvij. conclurent.

Quādoq̃ cōtingit q̃ vna pars nō vult cōcludere ex aliqua causa ⁊ cōmissarij debēt facere mēntionē in pcessu et rationes pene si tradant de se dies senescallie vel balliuie ad quam habent remittere fm tenorē cōmissionis instat debent nihilominus remittere. Si ꝟo dies balliuie adhuc nō instat tūc cōmissarij debēt se offerre paratos vacare examinationibus testiuz si quos velit pars fugiēs pducere ⁊ pcedere que in iquesta sit pfecta si tempus cer

Hayward Collection
Oxford Law Faculty
Digitized by Google
Digitized by Google

tum in cõmissione ponatur ⁊ de hoc facere mentionẽ in processu ⁊ cum dies instabunt remittere in statu in quo erat dicainquesta.

¶ Mande en nostre commission.

De forma diuersarij cõmissioni dictũ est supra super verbo.

¶ Du consentement.

¶ Forma, antedicta quidam faciunt amplioꝛes ⁊ magis longas remissiones sed videant superfluũ quia de statu cause et qualiter commissarij processerunt totuz est ⁊ debet esse in processu. Commissarij ꝓo inquãtuz possunt aduertere debent ꝙ faciant breues ꝓcessus dum tamen nihil de substãtialib⁹ omittant sivero ꝓtes ꝓponãt rationes ꝓbotenus ⁊ illis relectis et in scriptis non redactis ⁊ traditis vltra ꝓcedant cõmissarij non debent ꝓponere neqꝫ mentionẽ facere in processu nisi sub quodã generali videlz. Tali die post plures altercationes partiuz sic fuit processum si vero a diuersa loca et domos se transferant durãte dilatione ꝓ testib⁹ audiendis non est necessariũ ꝙ de hoc faciant mentionẽ. Quidẽ tamen longũ processum facientes omnia ponũt necessaria et non necessaria ⁊ quare tot dilationes concesserũt ⁊ plura alia supflua ad finem ꝙ videantur pecuniaz bene lucrate fuisse ⁊ tantum moꝛã traxisse ad requestam partium et sine culpa ipsoꝛuz ⁊ omnia ponere in processu non est honoꝛ expertis sed inexpertis est tutuz qui nesciunt discernere inter superfluũ et necessariũ bonum et malum in modo procedendi.

Donnez soubz noz seelz ꝛc.

¶ Quando commissarij volunt claudere saccum debent multũ aduertere ꝙ omnia acta ponant in sacco et si ponant in presentia partium eisdem ostendendo partibus bene faciunt et si saccum sigillent sigillis suis in presentia earũdem teneretur ꝛc. facere copiã partibus de toto processu ⁊ de remissiõe sub sigillis suis si hoc petant ⁊ premissa locũ etiam habere possunt in ꝓcessibus q̃ fiunt i lingua occitana que iure scripto regitur vbi ꝓcessus fiunt verbis latinis hoc saluo ꝙ aduocati ⁊ ꝓcuratoꝛes et notarij scribi faciunt in presentia cõmissarioꝛum ⁊ dictant cõparitiones partiũ ⁊ productiones protestationes ⁊ requisitiones et cõmissarij faciunt scribi responsiones quas faciũt ad predicta scriptis requisita ⁊ ꝓtestata per dictas partes vel suos aduocatos q̃ cõmissarij missi per curiam habent seruare stilum curie ꝗ̃tum ad ordinationem ꝓcessus predicti sine prolixitatibus que a lingua verbosa prolixaqꝫ procedunt. At tamen in effectu breues sunt quia consueuerint ibidẽ ponere plures vnam procurationem et inserere articulos et intẽdit ⁊ rationes iuris plures referare ⁊ inserere multa que non multũ sunt necessaria sicut potest cuilibet intuenti liquide apparere.

¶ Explicit textus cum glosis ꝓcessuum faciendoꝛũ per commissarios missos a curia parlamenti regis francie super inquestis faciendis.

Ordinationes quedã

regieꝫ sanctissime memorie beatũ Ludouicum huius nois nonũ: felicisqꝫ recordationis philippum quartũ le bel nuncupatũ: Ludouicum decimũ cognomento vtim: Philippum sextũ de valesio cognominatũ: Johannẽ primuz: Karo. quintũ Karo. sextũ: Karo. septimũ Ludoui. vndecimũ: ⁊ Karo. octauũ modernũ frãcoꝛũ Reges xpianissimos. Et curias plamentoꝛũ Parisius ⁊ Tholose salubriter edite sub titulis infrascriptis summate breuiter ⁊ collocate sequũtur.

¶ De institutione plamentoꝛũ. Philippus quartus cognomento pulcher anno dñi. M. cccj.

Propterea propter subiectoꝛum nostroꝛũ cõmodum et causarũ expeditionẽ proponimus ordinare ꝙ duo plamẽta parisius et duo schataria Rothomagi diesqꝫ tercenses bis tenebunt in anno. Et ꝙ parlamentũ apud Tholosam tenebitur sicut teneri solebat tpibus retroactus. Si gentes terre cõsentiant ꝙ a presidentibus in plamento predicto non appellet.

Idem eodem anno.

¶ Itẽ ⁊ quia multe cause magne in nostro parlamento inter magnas ⁊ notabiles ꝓsonas agũtur ordinamus ⁊ volumus ꝙ duo prelati ⁊ due alie ꝓsone sufficientes laice de nostro consilio vel saltũ vnus prelatus ⁊ vna ꝓsona laica causas predictas audiendi deliberandiqꝫ gratia continue in nostris plamentis existant. Philippus sextus cognominatus valesianus. M. cccxliij.

Idem Karo. vij. anno. M. ccccliij.

¶ Propter honoꝛem nostrum populiqꝫ nostri cõmodum necnon plures rationabiles ⁊ iustas causas ꝑ nostre capitalis iusticie curia videlicet plamẽti nri ex matura nostri magni cõsilij deliberatione ordinamus ꝙ in magna curie iã dicti nostri plamenti camera quindecim erunt consiliarij clerici ⁊ quindecim laici vltra quattuoꝛ presidentes separate aliaqꝫ vadia a predictis percipientes. Et inquestarum camera viginti quattuoꝛ clerici ⁊ sexdecim layci requestarũ incluso presidente.

Idem Karo. eodem anno.

¶ Quia expedientissimũ ⁊ infra ordinamus ꝙ inquestarũ camera in qua duo sunt presidentes in duas ꝓtes diuidatur in quarum vtraqꝫ nõ minus sint ꝗ̃ quindecim vel sexdeciz ꝓsone cã iudicãdi ⁊ expediendi ꝓcessus in eadem curia in iure existẽtes vcz tam appellationum q̃ sententijs ⁊ appunctamentis interlocutoꝛijs ꝗ̃plurium puoꝛum ꝓcessuum a diffinitiua de quibus etiã pront magis fieri poterit in magna camera fieri volumus expeditionem.

Idem eodem anno

¶ Et in turrella criminali ꝓcessus criminales put diligentius fieri poterit expediantur diffinitiuum tamẽ iudicẽ criminis penaz capitalem exigentis in magna camera factum iri decerninus. Interea vero presidentiũ vnus cum clericis consiliarijs ad cameram aliã ꝓcessum aliozum expediendoꝛum cã se conferre curabit.

Idem anno. M. cccc xliij.

¶ Regni sollicitudinẽ ⁊ infra finez litibus ꝗ̃tum est possibile nobis imponere volentes ad requisitionem instantissimã ⁊ humilẽ supplicationẽ gẽtiũ trium statuũ patrie occitane animaduertentes inter cetera villã ⁊ ciuitatẽ nr̃am tholosanaz que inter ceteras patrie occitane predicte notabiloꝛ existere dignoscitur. Quib⁹ ciuitati ⁊ ꝓrie ducatus noster acquitanie contiguus habet: desiderantes predictã nostrã ciuitatez Tholosanam in honoꝛibus sublimari alijs etiã iustis ⁊ rationabilibus causis moti habitaqꝫ sup his matura cõsilij deliberatione ex nostra certa sciẽtia potestate ⁊ auctoꝛitate regia Instituimus stabilimus et ordinamus curiã nostram parlamẽti in ipsis nr̃a villa ⁊ ciuitate Tholosana in ⁊ ꝓ tota nostra ꝓria occitana atqꝫ ducatu acquitanie ⁊ alijs regionibus ⁊ ꝓtibus vltra predictum fluuẽ doꝛdonie ꝗ̃diu tũ nostre placuerit voluntati in quaquidẽ nostra curia plamenti oẽs ⁊ vniuerse curie senescaliatuum: balliuiatuũ: rectoꝛiatuuz: vicariatuũ: iudicaturaꝛum ⁊ ceteraꝛũ iurisditionũ quaꝛũcunqꝫ antedictaꝛum patriaꝛum occitane ⁊ acquitanie ⁊ aliaꝛũ partiũ vltra flumen doꝛdonie vt premittit suũ habebunt ressoꝛtum ⁊ vltimũ refugiũ. Quodquidẽ parlamentuz siue curiã volumus inchoari sedere ⁊ tenere in crastinũ festi bti martini yemalis ꝓxime futuri in predicta villa nostra Tholosana aut alie vel alijs diebus super hoc a nobis statuendis ⁊ ordinãdis ꝓ quattuoꝛdecim ꝓsonas videlicet per duos presidentes laycos ⁊ duodecim cõsiliaꝛios quoꝝ sex erũt clerici ⁊ sex layci ꝓriꝛũ ligua doyt ⁊ occitane duos graffaꝛios cũ octo hostiaꝛijs. Quibus quattuoꝛdeciz presidentibus ⁊ cõsiliaꝛijs. xij. x. tnouẽ aut septẽ ex his quoꝛũ alter presidens erit in ciuilibus causis ⁊ in criminalibus qũqꝫ videlicet vni presidenti ⁊ quattuoꝛ cõsiliaꝛijs laicis qui si sit opus vocare poterunt de consiliaꝛijs nostris laycis in dicta camera residentibus talibus ⁊ in tali numero ꝗ̃tũ eis videbitur expedire dedimus atqꝫ damus plenam potestatẽ ⁊ mandatũ speciale audiendi cognoscendi decidendi ⁊ determinandi oẽs ⁊ singulas causas appellationum ⁊ reseriptoꝛũ ⁊ alias quascũqꝫ ciuiles ⁊ criminales ab eisdẽ patrijs in eadez curia

introductas ⁊ introducendas tam in casu resso⁊ti ꝗ als quomodo oandi iusp⁊ pronunciandi super his inias taz interlocutorias ꝗ diffinitiuas in vim arresti. A quibus quidē sententijs seu arrestis nulli licebit quomodo appellare seu reclamare vel aliam sedem adire. Et gnaliter faciēdi ⁊ obseruādi ea vniuersa ⁊ singula que fieri et obseruari solita sunt in nostra suprema plamenti curia parisius inquātum concernit nostrā patriā lingue occitane ⁊ ducatum acquitanie vltra flumen dordonie.

Idem anno.M.cccclviij.

¶ Quotiens aliqui nostroꝝ presidentium vel cōsiliariorū nostri parlamenti Tholosani ,p suis affarijs aut als parisius se contulerint ⁊ curie nre parlamenti vt in eadem in suis officijs recipiant se presentauerint gentes plamenti nostri tam dicti ipsos recipere ⁊ fm sue tps institutionis Tholose facte de quo eisdē predicti plamēti Tholosani certificatoziā mōstrabit abiqz tm aliquozū a nobis ,ppterea pceptione vadiozum locū inter eos assignare teneantur. Per nostrosqz presidentes ⁊ cōsiliartos nostri parlamenti Tholosani presidētib⁹ ⁊ cōsiliarijs dicte nostre curie plamenti parisius quindecimā pro suis affarijs vel alias in nostris villa parlamento Tholose se receperint similiter fieri volumus ⁊ ordinamus.

Karolus. viij. gentibus parlamenti Tholose anno.M.cccc.xc.

¶ In iudicio criminaliū causaꝝ tam diffinitiuo ꝗ interlocutorio ꝗ in diffinitiua bono mō reparari non pōt sicut in questionū extraordinariarū ⁊ captionis corporū appunctuamentis in nri plamēti curia septem ipsis cōsiliarios deinceps interesit ꝗtum autē ad adiornamenta ,ꝑsonalia visis informationibus qnqz sufficiant.

Idem eodem anno.

¶ Statuimus ꝗ ordinationes de tpe idem eisdē anno ⁊ quibus supra bone memorie karoli septimi quondā francoꝝ regis super forma expeditionis ,pcessuz in iam dicta curia anno quolibet in plamenti principio legantur ⁊ publicent ⁊ per ꝑsidentes ⁊ cōsiliarios in eadē deinceps obseruentur. Et super hoc solenne iuramentum in talibus cōsuetum prestare teneant in senescalijs bailliuijs ⁊ alijs curijs nris similiter fieri decernētes.

¶ De rescriptis ⁊ ipetratiōibus. Philippus quartus cognomento pulcher anno.M.cccij.

Si cōtingat nos mandare bona aliquarū ecclesiarum seu personarū ecclesiasticarū aut aliquibus causis vel rationibus saisiri vel etiam confiscari sub ista cōditione vez si que nobis significata sunt veritate nitant volumus ꝗ senescalus vel bailliuus cui tale mādatū ex parte nostra dirigetur ad saisiendū vel confiscandū predicta bona nō ,pcedat nisi q̄ nobis significata fuerint sint notoria: vel super his vocatis vocandis plene fuerit informatus. Quā ordinationē ꝗtū ad duces: comites ⁊ barones ⁊ alios quosuis subditos nostros volumus obseruari.

Idem eodem anno.

¶ Si mandauerimus aut preceperimus alicuꝝ prelati aut ecclesiastice ꝑsone seu clerici clericaliter tm viuentis bona capi: vel ad nostrā manum applicari ꝗ predicti mādati seu precepti nostri virtute bona eozū recte mobilia nō capiantur sesiantur vel ad manum nostram ponātur neqz domus ipsozum discooperiantur vel destruantur. Sed neqz gentes nostre de bonis ipsozū capiāt saisiant. vel arrestent: vltra quantitatē emende pro qua bona predicta capi saisiri: vel als arrestari mandabuntur.

Idem eodem anno.

¶ Precipimus oibus seneschalis bailliuis prepositis ⁊ alijs quibuscūqz iusticiarijs nris in nostro regno cōstitutis quatinus mādata nostra regia cū reuerentia suscipiāt ⁊ diligenter executioni debite demandēt: nisi aliqua vera ⁊ legitima cā subsistat quominus mta sui iuramentū ea facere vel executioni minime tenent quā nobis sius apertis litteris eoꝝ sigillis sigillatis rescribant: ⁊ per eos qui mandata impetrabunt remittant: ant: reddātqz litteras impetratozibus eozundē: aut rescripta sub sigillis propzijs nobis clausa transmittant ꝗ si negligentes circa cōmissa fuerint vt remissi: vel fraudē aut maliciam aliquā vel defectū cōmiserint dāna ⁊ expēsas eozundē impetratozibus reddere cōpellent: si que vel quas dictos impetratozes fecisse contigerit ob defectū negligentiam: fraudē: maliciam: predam: ⁊ alias prout iustū fuerit punitātur.

Idem eodem anno.M.cccij.

¶ Litteris vicariam Tholose continentibus mādatum extra vicariam (nisi requisitionē debitaz cōtineant) nō pareat: nec seruientes auctozitate dicti mandati facere possint executionem; nisi in casu ad sigillū nostrum pertinēte: vel nisi hoc facerent de mandato seneschali. Et hoc idē seruetur de quocumqz officiali.

Philippus. vi. cognomento pius anno.M.cccij.

¶ Edicto perpetuo prohibemus: ne amodo gardiatozes ecclesiaruz aut commissarij a nobis vel seneschalis nostris deputati penūcellos vel gardias ponant: nisi in rebus de quibus ecclesie fuerint in possessione pacifica: vel quasi: ⁊ si inter ꝑtes sit oppositio super re: vel iuxta quam vtraqz possidere pretendit: gardiatoz vel cōmissarij eo casu coram suis ordinarijs regijs ad diē competentem partes adiornātes eisdem interea ne in alterius preiudicium adiornamento pendēte aliquid attentent inhibendo: ne aliquis pro fractione saluegardie (nisi nota fuerit) molestetur sicut de ecclesijs cathedralibus ⁊ monasterijs aliquibus que sunt in gardia regia notorie ab antiquo vel nisi assisijs: vel alius publice et debite publicata fuerit: vel parti specialiter intimata.

Idem philippus.

¶ Concedimus ꝗ amodo per nos aut successores nostros in terris aut subditis bailliuozū: cōmitū ⁊ aliozū nobiliū: altā iusticiā seu merū imperiū habentium gardie non cōcedantur: nisi cause cognitione legitima vocalis nobilibus precedentibus: exceptis ecclesijs: ⁊ monasterijs que sunt ab antiquo in gardia regia: ac viduis: pupillis: et clericaliter: clericaꝝ viuentibus viduitate pupillari etate aut clericatū hmōi durantibus dūtaxat

Idem Karolus sextus.

¶ Concedimus statuentes ꝗ amodo per nos et successozes nostros in terris: vt subditis dictoꝝ nobilium non concedantur gardie: nisi causa rationabili precedente.

Idē Philippus et Karolus

¶ Statuto perpetuo prohibemus ne aliquis senescalus aut alius officiarius non subditos aliorum iusticiariozum seu merum imperium habentium pretextu litterarum nostrarum ab eis contra dictos subditos obtentarum vel obtinendarum contra se trahat ciuiliter: nisi in dictis litteris nostris mētio fieret ꝗ essent subditi dictozuz aliozum iusticiariozuz cum clausula nō obstāte ⁊ continerent causam omissionis rationabiler nos mouentem als aūt eas ex nunc surrepticias reputamus: nec eas volumꝰ executioni demandari nihilominus inhibentes amodo qualiter cūqz in risditione in subditos aū dictos ꝑtextu litterarū que debita legalis nuncupantur a nobis seu iusticiarijs nostris quibuscumqz obtentarum seu obtinendarum exercent.

Philippus. vi. M.cccxliij.

¶ Nullus dominoꝝ predictozum vel parlamento sedentiū ad cōmissiones (si conferre posset) impetrari faciat enim id antiquis ordinationibus ,ꝑsus parlamenti sit prohibitum: ad ipsozum cedere non posset honozem.

Idem anno.M.cccxliiij.

¶ Quia sepius ⁊ infra statuimꝰ vt decetero nulli liceat coram magistris reqstarum hospicij nostri aliquas personas facere seu etiā euocari nisi de nostra expressa procedat scl. vel in causis officiariozum nostrozum ꝑ nos concessozum aut inter officiarios: seu familiares: ⁊ domesticos dicti nostri hospicij in causis mere personalibus quas bonis officiariozum seu domesticozum aut familiarioꝝ contra alium officiarium ⁊ domesticum seu familiarem habere continget cum aliquis ex alijs familiaribus et domesticis vel hospicij nostri aliquid petere voluerit super actione mere personali eius officium tangente: quequidē causa coram predictis requestarum magistris tunc poterunt agitari: nec domestici et familiares hospicij nostri casu detrahantur vel impediant officijs alias vero personas etiam hospicij nostri tā agendo ꝗ defendendo in causis quibuscumqz coram suis ordinarijs iudicib⁹ remitti volumus.

Idem anno eodem.

¶ Quia sepe contingit ⁊ etiam volumꝰ ac etiam precipimus prout etiam in propria persona nos pluribus gentibus seu magistris parlamenti nostri dixisse ac etiā iniūxisse recolimus vt litteris nostris inter partium lesionem concessis nō obediant: nec obtemperēt quoquomodo: immo nullas eti am ⁊ iniquas surrepticias pronuncient: et annullent. vel si expediens videatur fm naturaz cause vel formam litterarum nobis super hoc rescribant: ⁊ nostram aduisent conscientiam super hoc qd eis videbitur rationabiliter faciendum.

Idem anno.M. cccxlviii.

¶ Per litteras respectus ⁊ stavolumꝰ ⁊ ordinamꝰ vt littere status non nisi per nos aut locūtenētes nostros, aliquibus decetero concedantur quas nihilominus eo casu nunqꝫ suffragari volumus nisi in guerris nostris personaliter intersit, aut in firmitate vel ipotentia corporali prepeditus pro statu suo ad guerras nostras sufficienter transmiserit alioquin talibus litteris nullus parere teneatur.

Johannes primus anno.M.cccl.xiij.

¶ Si commissarijs ad inquirendā veritatem dotis altera partiū litteris status vbi contigerit alteri parti tempus currat producendū: sed eis nō obstātibus ꝑ commissarios in casu ,ꝑocedi testes recipi: ⁊ examinari ad instantiā partis ,otra quaz littere stat⁹ ,pducētur ipsos ,pducentes absentes non obstātes volumꝰ status tm eidem nominib⁹ ⁊ testiuz reprobabilibus vtentibus autē litteris status in aliqua causarū suarū iterdicimꝰ in alijs causis iunctis suis aduersarijs placitare: decetero in litteris status illā clausulā adimi volumꝰ que solita erat concedi: ꝗ si impetrās in aliqua causarum suarū placitare vellet ad id etiā absqz gratia admittatur.

Karolus. vi. anno.M.cccl.xxxiij.

¶ Et qz sepenumero ⁊ infra in materia furnimēti querimonie applegiamentoꝝ et alijs in quibus cadit pronisio sicut alimentozum ⁊ productiōes testium litteras status locū habere nolumus.

Idem anno eodem.

¶ Et quia pluries infra decēniū intentionis nostre nequaqꝫ existere vt litteris nostris nisi rationabiles fuerint ac similes a nostri regni iudicib⁹ obtemperetur. quas nihilominus de surreptiōe ⁊ in ciuilitate per partes impugnari posse: ⁊ ad hoc per iudices tam curie parlamenti nostri. ꝗ alias partes ipsozum admittiv olumus ꝑ dictasqꝫ litteras in ciuiles vel ciuiles antedicti iudices ,put in bona iusticia reperitur declarare ⁊ pronū̃ciare tenebūtur ꝗ si per dolum: fraudem vl par tium cautelam aut causa subterfugij obtentas fuisse constiterit earum impetrantes corrigant

prout casui viderint pertinere. Intelleximus se penumero crimino sos: et delinquentes in presio ne detentos enim suorum remissionē criminum obtinere non valeant a cancellaria nostra litte ras status ne procedat in causa. vt delinquentiū eorum executio differatur ad tempus impetra re ⁊ interea remissionem aut veniam delictorum suorum erga nos prosequuntur ⁊ aliquando per importunitatem obtinent. vnde crimina remanent impunita nos talibus fraudibus et malicijs obuiare volentes: tales litteras per cancellariam nostra decetero concedi prohibemus: ꝓ si per importunitatem obtente fuerint a bailliuis: sene scalis: et alijs regijs nostris officiarijs ãdictis nihilominus iniungentes et dictis litteris nō ob stantibus iusticiam administrent: ⁊ ad criminum punitionem et correctionem sicut casui pertine bit procedere non obmittant.

Idem eodem anno.

¶ Et qꝛ plures magne fraudes ⁊ cum littere per quas in materia querimonie in casu nouitatis et saisine eo ꝓ infra annum ⁊ diem a tempore tur be conquerens querimoniam non accepit rele uamentum curie aut alteri iudici fuerit presenta tum opponens in statu in quo ante sequestratio nem existebat per iudicem repon volumus au ditis preter eaque gaudere permitti donec parti bus auditis per recredētiā vel diffinitiuam ali ter fuerit ordinatum ꝓ si per dolum vel fraudes querimoniam extiterit impetratus aut predictū releuamentum obtentū delinquentem puniri si cut est rationis ordinamus.

Idem eodem anno.

¶ Litteras vt petitoriū sumit cū possessorio no uitatis simul deducant ꝓ cancellarias nostras cō cedi prohibemus ꝓ si inaduertenter concedan tur illis obtemperare nolumus sed impetrantes emenda arbitraria puniri.

Idem eodem anno.

¶ Et qꝛ plures in dictis materijs beneficialibus ⁊ infra. nos indēnitati subditorum nostrorum et causarum multitudini prouidere et alios in hac parte reprimere volentes ordinamus ꝓ impe trantes litteras a cancellaria vel bailliuis aut se neschalis super nostre pragmatice sanctionis in fractione beneficiorꝫ causarum quantitates nec nō media ex quibus ⁊ per que dictā pragmaticaꝫ infractā esse pretendūt in suis impetrationibus declarare teneātur ⁊ nisi materia ad intelligēdū data predictā tangāt pragmaticā mādata vel cō missiones nō concedātur. Preterea fm materie grauitatem aut difficultates q̄ verisimiliter illis attendere possunt ad grandia beneficia difficul tates ⁊ materias habito respectu in curia nostra commitantur. Quantum autem ad alias coram senescalis ⁊ bailliuis nostris in eorū pricipalib⁹ sedibus in quib⁹ nobilis affluentia consilij execu tiones insuper mandatorum et commissionum nostrarum in hac materia cum omni honestate

debitaq; moderatione e et informatione prece dente per iudices nostros fieri volumus nisi materia propter dubium absentiam aut fugam alicuius persone transportum litterarum vel scā dalosam in preiudicium dicte pragmatice sanctio nis publicationem celeritatem exigeret q̄bus in causis informationes per seruientes regios fieri poterunt q̄ cessante dilatione penes curiā no stram antedictam vel iudices nostros illas tra dere vel mittere tenebuntur per eos puniendo promptus impetrantes si per falsi suggestionez aut alias veratio partibus siue causa data fuerit necnon seruientes si dolus aut alius defectus in eorum informationibus vel explectis inuentus sit principaleq; dictarum materiarum summarie ⁊ breuiter terminari voluim⁹: ⁊ decidi sup dicte pragmatice sanctiōis transgressione simul iudicā do. Et si per processus discursionem predictam materiā non tāgere pragmaticā sepe dictā appa reat licet in eodem cadēt alie difficultates ptes extra processum poni ⁊ vbi pertinebit remitti ac impetrātes puniri ⁊ partib⁹ ad interesset in emē dam fm casuum exigentiam ꝓ personarum qua litate condemnari volumus prouiso tamen ꝓ nō sit materia regalie vel alia cuius nobis solum vel curie nostre cognitio pertineret.

Idem eodem anno.

¶ Et quia sepenumero sumus inquietati ⁊ infra vt beneficium vel officium vel alia quecunq; res ante vocationem vel creationem. Nec non emē da seu confiscatur ante declarationem per nos alicui conferatur inquietari noluimus. Quod si per importunitatem alicui fecerimus collatiōes ⁊ donationes hmōi nullas nullius valoris exi stere decernimus.

Karolus.viij.anno.M.cccc.x. curie parlamenti tholose.

¶ Inhibitum est ⁊ infra. prohibemus ne genera les littere in forma de debitis per senescalos iu dices nostros decetero concedantur: nisi iudici bus quibus cause cognitio pertinet oppositio di rigatur.

Idem cui supra eodem anno:

¶ Et propter ea ⁊ infra litteras ⁊ prouisiōes nisi visis si quas super asportandum a comminatio ne cum sit bonus homo vulgariter municipatus ⁊ hijs quorūcūq; nomine censeantur similes per senechalos ⁊ iudices nostros decetero concedi prohibemus: sed delinquentes vel inquisitos ꝓ ordinarios sine causa rationabili granari formi dantes appellationis remedio poterunt sibi pro uidere.

Idem cui supra eodem anno

¶ Ordinatū est ⁊ j. litteras de suspensa gaudeni tia nullitate explectorum ⁊ his similes causa si spendendi vel impediendi reassumenda per can cellariam nostram tholose decetero concedi ꝓ hibemus ac illis a iudicibus ⁊ commissarijs ob temperari vel obediri noluimus.

Idem.

¶ Si dictum statutum querele ⁊ infra omnib⁹ iu dicibus ⁊ officiarijs ne litteras statuti querele vel alias in albo decetero concedant. sub pena su spensionis suorum officiorum prohibemus.

Idem.

¶ Et qꝛ in dicta patria ⁊ j. ordinamus ne littere super notariorum regionū creatione per cancel lariā concedende senescalis vel eorum loca te nentibus vt ad predictū notariorꝫ officium si sint ydonei recipiantur decetero dirigantur

Idem

¶ Vt prouideatur ⁊ j. litteras super indebita fa cti iniuriosi simplicis querele cuꝫ in nihilo tenea tur super abusu et nullitate ⁊ his similes ad de lictorum ⁊ cōdēnatorum instantiā hactenus con cedi solitus causa impediēdi sniarum executio num vel obligationē curiam rigorosarum et ordi nariarum tam decumariorꝫ ⁊ regiorꝫ ꝓ aliorꝫ ꝓ senechalos ⁊ iudices decetero concedi prohi bemus: ⁊ illas prorsus abolemus ⁊ j. iudices au tem hmōi litteras cōcedentes officijs eorꝫ prima ri et in emendam centū librarꝫ puniri partes etiā impetrantes pditione cause affici. Et nihilomi nus in emendā .xxv. cōdemnari volumus.

Idem cui supra. ij.

¶ Vt querelis ⁊ infra. debitor in litteris quas su per instrumenti cancellatione contra creditores voluerit obtinere ꝓpter quā instrumētum esse cancellandum prerēdit: sicut solutionis pacti de nō petēdo simulationes vt docti met⁹ aut alte rius exprimere teneatur ⁊ j. cōtra snias aut con demnationes appellamēta iudicū vel testamē ta predictas lras decetero concedi ꝓhibemus: alijs iuris remedijs ptibus semp saluis.

Idem cui supra ⁊c.

¶ Et quatenus tangit lras vel ꝓuisiones ne pro re prophana ⁊ laicus laicū nūcupatum forma arresti dictas tagēdo materias in parlamenti cu ria pronūciati per senescalos iudices et officia rios regios volumus obseruari.

Idem Karolus.viij.M.cccc.ix.

¶ Quia sepenumero cōtingit delinquentes pro pter eorum absentiam per adiornamenta perso nalia et ad fines bāni necessaria procedi qui die assignata minime comparantes in defectu se po ni patiuntur sententiāq; demum contra se ferri permittentes appellāt: postꝗ vero talis senten tia per arrestum confirmata fuerit a cancellario litteras obtinuerint et refusant defectum expen sarum in suis iustificationibus audiantur. Sta tuimus igitur et ordinamus ꝓ per arrestum pre dictum fm sui formam ⁊ tenorem quatinus tan git partis interesse realiter et de facto predictis non obstantibus litteris executioni demende tur tradita tamen cautione de restituendo in fi ne cause si postꝗ de predictis litteris fuerit co gnitum extiterint interinati.

Idem anno quo supra.

¶ Si quis appellās ad parlamēti curiam ob ali quam causam. infra trimestre non poterit eius appellationem releuare ad cancellariam nostrā de cōcedēti remedio sibi ꝓuisur⁹ se cōferre po terit. Sꝫ nihilomin⁹ snia donec cognitū fuerit an cause releuamētiuere sint executata remanebit

Idem eodem anno.

¶ Si per requirentiam importunitatem vel in aduertētiam aut alias litteras aliquas curie no stre predicte deinceps scripserimus: sibiqꝫ vide retur in materia: de qua in eisdem lris mētio fie ret aliquā rōnabilem cadere difficultatē ipsi de hoc nos aduisent vel aduisari faciāt vt talis de tur prouisio sicut casui pertinebit.

¶ De electione.

Lu.ix. canonisat⁹ sctūs ãno. M.ccxxviij

Ro salubri ⁊ infra. statuim⁹ et ordi namus vt ecclesiarum regni nostri parlamēti pronūciq; beneficiorꝫ col latorꝫ ius suū plenariū habeant et vnicuiq; sua iurisditio seruet insu per ecclie cathedrales ⁊ alie regni nostri liberas electiones habeāt ⁊ earū effectus integraliter ꝓsequātur ꝓmotiōesq; collationes ꝓuisiones ⁊ dispensatiōes ꝓlaturarū dignitatū et aliorū quorūcūq; bēficiorꝫ ecclīasticorꝫ regni nri fm ordinationē ⁊ dispositionē iuris cōis sa crorū ecclie dei cōsiliorꝫ atqꝫ institutorꝫ antiquo rum sanctorꝫ patrū fieri volumus ⁊ ordinamus.

Philippus.iiij. cognomento pul cher. anno. M.cccij.

¶ Quo ad informationē ⁊ infra volumus ⁊ ordi namus ꝓ nri senescali bailliui iudices ⁊ custo des nūdinarū campanie magistri ⁊ custodes fo restarum et aquarū decetero eligātur ⁊ instituā tur ex nostri magni consilij deliberatione ⁊ si ali quis ante hoc salubre statutū ⁊ antiquā ꝓfectura vel administrationē nram minus peritus aut in sufficiens clericus fuerit regie maiestati. significū cetur a ꝓte vt circa hoc salubre valeamus reme diuꝫ adhibere volum⁹ ꝓ si cōtingat: ⁊ infra. viij. persone non tradak nisi ꝓnica bailliuia senescha lia ꝓpositura vicaria seu iudicatura.

Idem eodem anno et Karolus.v. reges. anno M.ccvij.

¶ Volumus ꝓ aliquis ꝓficiatur in senescha lū ꝓpositum iudicem vicarium vel bailliuꝫ in lo co: vnde dicitur oriundus.

Idem Phi. anno quo supra.

¶ Precipim⁹ ꝓ qui in seruientes eligantur pro testent ydoneas cautiones in manib⁹ senescha lorum ⁊ bailliuorꝫ nrorꝫ vt bene ⁊ fideliter faciāt et exequātur officia sibi commissa. Et ꝓ debeāt respondere aut iuri stare super hijs olbus q̄ ab eisdem peti poterunt ratione dicti officij execu ti. Et si contingat aliquem dictorum seruientiuꝫ

mori vel officium sponte vel pro suis excessibus dimittere seneschali aut bailliui loco eorum poterunt alios sufficientes (suo tamen periculo) subrogare t habebunt respondere de hijs que gesserint suum officium exercendo nec poterūt dictorum seruientium numerum augmentare.

Idem eodem anno.

¶ Inhibemus t interdicimus oibus seneschalis et bailliuis iusticiarijs fidelibus t subditis nostris quibuscunq; potestatem faciendi seu instituendi notarium vel notarios publicū vel publicos: auctoritate nostra regia: quam siquidem potestatem nobis t successoribus nostris frācie regibus specialiter t perpetuo reseruamus: nolumus tamen ꝙ prelibatis baronis aut alijs subditis nostris qui de antiqua et approbata cōsuetudine in terris suis possint notarios facere per hoc preiudicium generetur.

Idem anno. M. cccliij.

¶ Ordinamus ꝙ seneschalus noster Tholose t albien. sub periculo suo eligant bonos seruientes et officiales alios qui in personis proprijs regant t exerceant officia eisdem commissa: certis insuper seruientium numerus instituatur in quolibet loco ꝙ instituti insufficientes amoueātur et remanentes ydonei caueant prout in ordinatione nostra super hoc facta cōtinetur.

Phi. vi. cognomento valesianus M. cccxliij.

¶ Nullus loco presidentium cōsiliariorū t magistrorum requestarum vacantium nisi prius cancellarius et parlamentum illum ad predictum officium exercendum ydoneum esse regi testificati fuerint subrogetur.

Karolus. vi. anno. M. cccl xxxviij.

¶ Et primo t. j. volumus t ordinamus ꝙ nostri seneschali bailliui prepositi et alij iudices p nostri magni consilij deliberationem decetero instituantur et eligantur

Karolus. vij. anno. M. cccc vi.

¶ Primo quia alique t. j. ordinamus ꝙ aliquo officiariorum nostrorum loco in nostra parlamēti curia vacante cameris congregatis in eadem curia presente nostro cancellario si parisius tūc presens extiterit et velit t possit interesse ad electionem vnius duarum aut trium personarum que sufficientiores magis: ideo nec ad predictū officium exercendum curie nostre videbuntur per formam strictam ꝙto celerius fieri poterit ꝓcedatur exindeq; electionis huiusmodi et ḋs electorum ad idem officium magis proprius eisdem videbitur certiores nos faciant. vt eidē officio sicut videbimus fieriq; debebit melius prouidere valeamus.

Idem anno. M. cccxl.

¶ Ordinamus insuper vacantibus seneschalijs bailliuijs vel alijs officijs iudicature ad illa viri sapientes prudentes sufficientes assumantur.

Idem eodem anno.

¶ Et quia sepenumero t. j. ordinamus et decernimus ꝙ iudicature aduocati vel procuratoruz aut quouis alio beneficio vacanti gentes consilij et officij regij in eisdem bailliuis seneschalis fm eorum consuetudinem adiuisent quos pro dictis officijs obtinendis magis propicios et ydoneos esse cognouerint: et nobis vsq; ad numerum duorum aut trium nominando magis ydoneos et sufficientiores ac prudentiores homines declarent vt ex nostri deliberatione consilij eidem officio melius prouidere valeamus. Et nihilominus anteꝙ predicti consiliarij et officiarij in predictis bailliuijs t seneschalijs eorum certa premissa declarent aduisamentum ad sacrosancta dei euangelia eorum manibus tacta ꝙ bene et fideliter nobis consulant eos quos in suis conscientijs magis propicios ydoneos et sufficientiores et prudentiores t dictis officijs obtinendis esse cognouerint iurare teneantur.

Ludo. xi. anno dñi. M. cccclxv.

¶ Quia sicut et. j. officiorum presidentie consiliariatus aduocationis et procuratus nostri in curia nostri parlamenti Tholose vacatione per presidentes et consiliarios eiusdem curie trium notabilium personarum clericorum proborum hominum et beneficiatorum electionem decetero fieri volumus et ordinamus: nec nō (sicut permittitur) electorum nomina cum eorundem eligentium aduisamento illius videlicet aut illorū qui in eorum conscientijs vtiliores pro bono nostro et iusticie ad predictum officium obtinēdum videbuntur per iamdictam curiam nostram nobis transmittit: vt per nos inde fiat sicut videbimus fiendum.

Karo. viij. anno. M. cccc xciij.

¶ Quia plures remonstrationes et. j. volumus et ordinamus ꝙ emende et expleta prepositure regij nostri ad vtilitatem nostram plus t vltimo offerentibus personis sufficiētibus et bene cautionatis fm ordinationes ad firmam decetero concedantur prepositures per homines litteratos bonosq; consuetudinarios bene firmatos p officiartos locorum practicantium eorūdem vocatorum eligendos et per nos instituendos ad taxationem per gentes compotorum nostrorū et thesaurariorum ordinandum exerceri volumus.

Idem eodem anno.

¶ Ad officium consilij duo fratres in predicta curia nostra decetero non eligātur: ꝙ si nos alicui fratrem consiliarium in eadem habenti domum facere contingat per curiam ipsam non recipiatur nisi prius aduisata nostra super hoc voluntas declaretur.

Idem eodem anno.

¶ Cum officium aliquod in eadem curia nostra vacabit: volumus et ordinamus ꝙ aduocati et ꝓcuratores nostri curiam eādē aduisent de bonis notabilibus regni personis ad idem officium sufficientibus t ydoneis vt ad id curia nostra respectum habeat eius electionē faciendo.

¶ De supplenda negligētia inferiorum Karo. viij. anno. M. cccc xc.

¶ Inhibitū est t. j. intēctionis nostre nequaq̄ exterit quominus senescalli t alij superiores iudices in casu notabilis negligentie vel delicti notorij iudicis inferioris casuū t criminum commissorū in iurisditione ordinariorū inferiorū possint recipere cognitionem.

¶ De officio t ꝓprietate cōmissariorū Beatus Ludoui. huius nominis nonus anno. M. cccliij.

¶ Ubi bedelli vel seruientes ad remota loca mittuntur eis ab sq; superioris litteris non credat t si aliter inuenti fuerint facientes vel mandātes nunciet seneschallis qui eos puniant cōpetēter

Idem philippus cognomento pulcher. M. ccciij.

¶ Iudices q̄ a nobis vacia recipiunt de cōmissionibus sibi p curiā no strā directis nihil omnino recipiāt nisi extra villam seu castrum in quo suum habent domicilium ratione predicte cōmissiōis eos oporteat proficisci.

Idez phi. cog. pul. M. cccliij.

¶ Preterea iudices ordinarij ꝓtextu commissionum infra iudicaturas suas per superiores sibi directarū nullum a partibus salariū recipiant vl' etiā leuare presumant sed salario quod a nobis percipiunt sint contenti.

Phili. vi. cog. vale. anno. M. cccxxxviij. t Karo. vi. cog. pius anno. M. cccciiij.

¶ Presenti cōstitutiōe sanximus vt ammodo nō ponātur comestores: nec duo vel plures simul sed vnicus dūtaxat seruiens t cōmissarius eadē vice p executiōe soli' debiti deputet nisi plures mittendi fuerint ex causa p iudicem nostrum locum ordinariuz arbitrāda t fiant executiones cōsuetudine locorum obseruata qui autem contrarium fecerit debite puniatur: adijcientes constitutioni huiusmodi vt pro nostris debitis exequēdis vel exigendis non nisi vnus solus eadem die absq̄ cōmissario: vel cōmissarijs: vel alijs quibuscūq̄ adiunctis seruiēs deputatus t de re cognitione solutionis cum facta fuerit volumus et statuimus dari concediq; petentibus publicum instrumentum.

Idē Philip. vi. codē anno.

¶ Statuimus preterea vt proclamationes et infra, vt si aliq̄s officiarios noscet si dixerit ad executionem aliquam faciendam vel aliud deputamentum volumus ꝙ de potestate seu commissione sibi tradita doceat requisitus alioquin ad dāna et expensis illius teneatur et alias debite puniatur.

Idem philip. anno. M. cccxliij.

¶ Quia nos t. j. vt nullis cōmissarijs per nos aut parlamentū nostrū deputatis vltra salariū infra scriptum t per nos ordinatū recipere valeat ordinamus cōtrariumq; facientes tanq̄ periuri t als sicut nobis visum fuerit punientur.

Idem eodem anno.

¶ Primo nos t. j. cōmissarius nullus pro equaliter eq̄tatura die qualiter vltra decem solidos parisienses in patria parisiensi t in patria turonēsi vltra decē solidos turonenses.

Idem eodem anno.

¶ Volumus t ordinamus ꝙ gentes parlamenti nostri ad cōmissiones destinati non nisi sex eq̄taturas gētes inquestarū t requestarū nostri palacij pro quattuor clericorū suorū in auditiōe laborātiū equitaturarū inclusis recipere valeant cōmissarius tamen fm eius conditionem maiorem equorum numerū ducere potest: sicut in ꝓprijs faceret negocijs. Si tamen alias in proprio negocio non facturus commissionem occasione clerici vel enectionem ducere conuenit pro equitatura vltra numerū antedictū non recipiant

Idez eodem anno.

¶ Inuīgimus cōmissarijs t. j. qñ intellexim' plures commissarios tradi nullum suarum commissionum intrare negocia et valde lente laborare quod nobis multum displicet: districte commissarijs iniungimus t sub eorum iuramento vt circa commissiones ad quas missi fuerunt bene fideliterq; laborent alioquin pecunias a partibus iniq̄ recipient t per nos graniter punientur.

Idem.

¶ Cōmissarij super expensarū taxatione. vel testiū examinatione per parlamentū deputati parisius ipsorū quilibet vltra decē solidos parisienses vna cū vadijs regijs parlamēto sedente recipere non poterint.

Idem anno. M. ccclviij.

¶ Vt nulli cōmissarij per nostrum parlamentum deputati vltra. xl. solidos parisienses ꝙ die in patria parisiēsi vel turonēses in patria turonensi recipere possit ordinamus.

Idem codē anno.

¶ Sicut intellexim' t infra quia pluresquerele i nostro parlamento de modico t aliquotiens hominum inferiorū status sepenumero tractātur vt quilibet minoribus t affractibus causam eius prosequi valeat ne a tui iuris prosecutione desistere compellat volum' ꝙ si partes in nostro parlamento cōmisse in earuz partibus recipere conuenerint sibi concedantur.

Johannes primus anno. M. ccclxiij.

¶ Concordatis articulis dentur commissarijs pro veritate super factis partium inquirenda t si ambe partes vel earum altera commissarios vel commissarium cum adiuncto de partibus petierint eisdem concedatur qui parlamento sedent

vel non sedente poterūt inquestam super factis partium faciendam procedere.

Karo.vi.precedēs. Jo.filius anno:Dñi.cccclxvi.

¶Salariū seruientum equestrū z hostiariorum parlamenti moderantes dictorum videlicet seruientiū pro qualibet die ad octo solidos parisiē ses in patria parisiensi z turonenses in patria turonēsi z als ad summam minorem sicut est cōsuetū. hostiarij vero plamenti sexdecim solidos parisiēses vel turoneñ. p patriarum diuersitate recipe poterūt: quo salario die qualz sint ptēti.

Idem Karo.rex anno.Dñi.cccclxiiii. super sede requestarum.

¶Cum processibus z inquestis faciēdis commissarios presidens daturus fuerit clericum vnum cum layco iniungat si bono modo fieri possit: nisi forte causa adeo modica fuerit ꝙ pervnum cōmissarium solum valeat expediri.

Idē eodem anno z quibus supra.

¶Volumus z districte precipimus z infra pauperum z miserabilium personarum processus inquestas gentes nostre quando cā euenerit amore dei faciant: easqz diligenter audiant et breuiter expediant.

Karo.vii.anno dñi.Dñi.ccccxliii.

¶Statuimus vt seneschali z alij occitane lingue iudices aliquem seruientem aut alium simplicez executorem ad reparationem attentatorum faciendam vel aliud cause cognitionem requirēs facientū decetero committere vel subdelegare non presumāt: sed illa vel per eoz locatenentes ordinarios aut alias notabiles personas in premissis expectatas sub pena priuationis suorū officiorū fieri facere teneantur.

Idem anno.Dñi.ccccxliiii.

¶Certis ordinationibus declarationibus z infra vt nullus cuiuscunqz cause in nostra curia introducte cognitio principaliter alicui ex dicte curie consiliarijs per requestam vel als decetero cōmittatur incidenter tñ ex eodem principali dependēte va cuatio eisdē consiliarijs si requirat cōmitti poterit vt ptes audiāt z curie referāt vel si ptes cōsenserint ordinēt predictā aūt cōmissionē sup tādictis incidētibus in eadem curia ꝓprimū registro vacuato eoz faciendo relationē audiri atqz sine mora expediri: scripta tamen coraz eis z producta in eadem curia legi volumus antequ arrestum vel appunctamentum super his p curiaz proferatur.

Idem eodem anno.

¶Ut commissiones inq̄starū curie nostre inter eiusdem presidentes z consiliarios causarū: nec non qualitates z consiliarios habita ratione distribuantur ordinamus: vt decetero tam magne camere ꝓ inquestarum presidentes vocatis secū vno clerico z alio layco ex antiquioribus consiliarijs cuiuslibet camerarū cōmissiōes easdem in fine cuiuslibet bailliagij prepositure vel seneschalie predictis presidentibus z cōsiliarijs vnū ex iunioribus cū altero ex antiquioribus sociando ꝓtū magis equalitate fieri poterit distribuāt distribuentes d distributiones hmōi ꝓtum fideliter poterunt atqz iuste iuxta eum cōscientias facere promittāt ꝙ si quis presidens vel cōsiliarij nolit vel nō possit ex aliqua rationabili causa cōmissionē sibi sicut premittitur distributionē adimplere vel ad eam se cōferre illuz quem sibi bonū viderit ex alijs presidētib z cōsiliarijs eiusdem curie loco sui poterit subrogare prestito tamen prius per ipsum in presentia dictoz presidentiū iuramento ꝙ inter ipsum z eum quem vult in eadem cōmissione subrogare nullū mercatum aut alicuius precij vel summe appreciate conuentio ratione subrogationis ipius interuenit. Ordinamus insuper vt nulle cōmissiones inquestarū alicui ex graffarijs notarijs vel hostiarijs eiusdem curie nostre decetero committantur.

Idem eodem anno.

¶Ordinamus insup ꝙ presidētes z cōsiliarij curie nostre inq̄stas sibi cōmissas a dimidio augusti possint incipere z fm illarū exigentiā cōtinuare dū tñ ad principē parlamenti subsequentis in eodē residētiā facturi nisi licentiā vltra predictū tps pfidēdi obtinuerint ab eadē curia reuertant.

Idez anno.Dñi.cccclii.

¶Prohibemus oibus curie nostre cōsiliarijs et alijs quibuscunqz in futurū committēdis ne pro criminosis prisonerijs aut psonaliter adiornatis vel alijs interrogandis aliq̄d ab eisdē recipiant vel exigant sub officij sui priuationis pena.

Idem eodem anno.

¶Volum tñ ꝙ si omissarijs supradictis pmissorū occasione salariū debeat p pfidētes aliquibus ipsius curie secū vocatis laboz eorū rōnabiliter taxet adēpti aūt accusante vel crimē psequente nisi p curiā aliter fuerit ordinatū exigendū. Ordinātes insup ꝙ aduocati pcuratores z solicitatores iurent ꝙ nec p se nec p alios tradēt vel tradere pmittent aliquid eisdē cōmissarijs nisi salariū sicut premittitur taxatum ꝙ graffario z p euz cōmissarijs antedictis tradetur.

Idem eodem anno.

¶Qz ppter multitudinē z j. phibem ne gētes plameti ex curia aliquēcōsiliariū ad audiēduz cognoscendū determinandū vel reportandū in curia cās aliquas puas siue magnas cōmittāt decetero sed eas si in curia tractari nō debeāt coram q̄b ptinebit remittāt: si vero in eadē sint tradende vel illarū ex cā p curiā cognitio retēta sit ptes ipse p curiā audient z p eā cāe decidant vel si pue fuerint q̄d coram requestarū palacij mgris cōmitti debeāt cōmittē eisdē nl la q̄ cū puavl ma gno ad relationē vel sup reportu alicui ex curie cōsiliario cuiuscūqz fuerit auctoritatis iudicet.

Idem in eodem anno.

¶Et qz per cōmissarios et j. ordinam vt causis in curia tractatis minoribus baronis castellanis vel alijs maioribus quas magni pōderis esse viderint bonis personis sapientibus et legalibus patriarum: vnde partes fuerunt inqueste decetero committantur q̄ ex curie cōmissione ad partiū inquestas faciendas sedente vel non sedēte parlamenti procedere poterunt. Si tamen partes commissarios de curia petierint illos habebunt si aūt partium altera cōmissarios et curia altera vero in partibus petierint in predictis causis minoribus baronibus vel castellanis aut alijs maioribus vni ex curie consiliarijs quem ad hoc curia duxerit ordinandum commissio dirigetur adiuncto secū aliquo probo viro patrie z si partes omnes commissarium de curia voluerint illuz habebunt presidentes autem z consiliarij curie ad cōmissiones interim inquestus partium sibi cōmissus incipere poterunt a festo medij augusti z durantibus parlamenti vacationibus vsq̄ ad festū beati Martini continuare prouiso ꝙ in eodē festo ad parlamenti sequentis principium reuertantur in eodem continuam facturi recredētiaz nisi congedium a curia ad vacandum ad faciēdū z perficiendum inquestas predictas vltra tempus supradictum habuissent.

Idem.

¶Quia sepenumero et. j. ordinamus vt arresta curie z sententie iudicum tam regionum ꝓ aliorum totius regni per hostiarios curie parlamenti seruientes regios minoribus quibus fieri poterit expense exequantur partesq̄ pro dictis arrestis vel sententijs exequendis aliquem ex curie consiliarijs vel iudicibus antedictis recipere teneantur z si secus actum fuerit pars cōdēnat a maiore sumptus ꝓ vnus hostiariorum vel seruientium predictorum executionem fecissent soluere non teneantur nisi tamen arrestum vel sententia cause cognitionem importaret quo casu partes aliquem ex consiliarijs curie vel iudicibus antedictis recipiendi facultatem habebunt consiliaros autem curie aliosq̄ iudices propter verum honorem ab executoribus arrestorum vel sententiarum cause cognitionem non requirentium abstinere precipimus.

Karo.viij.anno.Dñi.cccclxc.

¶Ordinationem commissarios pro prisonerijs z personaliter adiornatis examinandis vel interrogandis super eorz chargijs p bone memorie Karolum septimum z predecessorem nostrū olim facta tangendo per curiam nostram nec non in seneschaliarum patrie predicte curijs custodiri volumus z obseruari.

Idem.

¶Ordinationes sequendo z infra prohibemus insuper ne presidentes z consiliarij ad aliquem processum inquestas arrestorum vel prouisionē executionē faciendā parlamēto sedētē se conferant quinimmo predictas executiones z inquestas per seneschalos z iudices partiū z rerum cōtēciosarū etiā si partes ipse consiliarium vel commissariū de predicta curia requirant decetero fieri volumus nisi forte curia propter materie grāditatem vel difficultatem aut euidentē necessitatem ex grandi deliberatione commissionis antedicte p aliquem ex antedictis presidentibus aut consiliarijs fieri decreuerit quod eorūdē cōscientijs relinquimus porro durante parlamenti vocatione ab augusti medio vsq̄ ad sanctum martinum antedictos consiliarios ad inquestas et arrestorum grassas materiarum cognitionem exigent inter partes tales anfractus sustinere volentes ipsosq̄ requirentes z non alter se cōferre permittimus si tamen partes vacationum huius modi tempore pro sepe dictis inquestis z executionibus commissarios ad partes requirant iudices inferiores z subalternos sibi concedi volumus. Quātū antem ad alias materias suppleat dūtaxat executionē requirētis sicut possessiones restitutio vel similia causo cognitionē nō exigentiā illarū cognitionē hostiarijs z seruiētibus diri gi precipimus ꝙ si durantibus vacationibus partium altera consiliarium petierit pro hijs que p inferiores poterāt executioni demandari cōtra partē in expeñ. condēnantez non taxabitur vltra ꝓ si p iudicē iferiorē executio facta fuisset.

Idem eodem.

¶Ut puideat z. j. iudices maoz locatenētes seneschali clericos aut laicos ad inquestas arrestorum executiones vel alias commissiones faciendas deputatas. lv. ß. turoneñ. die qualibet percipi volumus z ordinamus: necnon eorum expeñ. moderatas cum tribus equis z non vltra. et hoc sub pena emende z suspentionis suorum officiorum. i iudicem vero crimini cum ibit in commissionem. xl. ß. turoneñ. pro die qualibet z eius expensas doctorem subrogatum vel cōmissum totidē licentiatuz autem. xxvij. so. z. vj. denarios turoneñ. z bacchalariū vigintiquinq̄ solidos turoneñ. z eius expensas seruientes equestrez decē solidos predestrez quinq̄ pro die eis aūt iniūgitur. vt in predictis commissionibus diligēter z fideliter pcedant minoribus quibus fieri poterit partium grauationibus z anfractibus sub pena reprehensionis z emende.

Idem eodem anno.

¶Ordinatū est vt seneschali z alij iudices qui cōmissiones in materia statuti querele fm edicti regni super hoc olim facti concedere soliti sunt pro bos z bonos viros non suspectos decetero deputare teneātur preterea cōmissarijs ad exequēdum predictum statutum querele deputatis si materia prophana fuerit in primo capite. necnō super contraria possessione partes supra locum audiet absqz b ꝙ op sit alias habere litteras vel expectare q̄ si fuerit vt suspectus ad expensas recusatus subiungetur prefatiqz commissarij par-

tibus auditis ⁊ sup possessionib⁹ allegatis vtriq; factis aprisijs si conuenīat ⁊ partes cōsentiant ad executionē predicti statuti querele in sui primo capite procedāt alioquin ad sedem negocium re p ortabunt vt imbi decidatur ⁊ illi qui ius apparē tius habuerit in possessorio resaisiri eum concedatur.

Idem eodem

¶ Si statutuz querele in materia beneficiali fuerai impetratum ⁊ ad illud exequendum supza locum cōmissarij decetero non mittentur sed partes cōtendētes ad principalem sedem in eadem de suis titulis ⁊ instrumentis docture vocabunt quibus per consilium visis dictū statutū querele in sui primo capite decidet nisi tamen factū aliquod de quo sit inq̄rendū inueniāt ,ppter qd̄ materia cū titulis vacuari non possit.

Idem eodem anno. Dñi. cccc xciij.

¶ Presidentibus ⁊ consiliarijs nostris prohibemus ne processum aliqñ p cōmissarios decetero iudicent vel expediant nisi talis fuerit q̄ per eos debeat expediri, sicut in materia fructuū decretorum ⁊ interesse ꝓqz casu cōmissarij ad tales processus iudicādos nō per relatorē sed ,p tūc in eadem curia presidentē nominabuntur.

Idem.

¶ Preterea presidentibus ⁊ consiliarijs nostris antedictis prohibemus ne cū in cōmissione fuerit aliqua dona corruptibilia vel suas expēsas salariū eoz ordinariū a partibus decetero recipiant nec pro vno viatico eoz tempore facto vltra salarium vinum cape presumant sub pena predicta res contra nostram presentem ordinationem receptas ab eis recuperandum necnon primatiōis officiorum aliarum ve graniorum penarum casui pertinentium.

Idem.

¶ Insuper volumus et ordinamus ꝓ aduocati ,p curatores sollicitatores iurare teneantur ꝓ nec per se nec per alios rem aliquā cōmissarijs ad interrogandum prisonerios aut personaliter adornatos aut alios quoscūqz per curiam eandem deputatos nec alicui per ipsos tradant vel permittant.

Idem eodem

¶ Si propter aliquā vrgētem causam aliquis ex curie nostre cōsiliarijs ad portes super aliquib⁹ requestis audiendis ⁊ decidēdis per curiam eandem cōmitti contingat. Ordinamus q̄ super hijs fuerint deputati absq; relatione curie predicte facienda sibi cōmissa decidāt ⁊ determinent nisi talem incidentem questionē iudicādo cauillationibus ⁊ cautelis partium processus propterea differri contingeret.

Idem eodem.

¶ Quia sepe ⁊ infra ordinamus procuratores requestas per eos curie traditas parti contra quā porrecte fuerunt infra diem eadem vel ad tardius in crastinum ostendi significariqz vel corā cōmissarijs per curiam super hoc deputatis partem ipsam decetero vocari faciant sub pena cadendi a predictarū requestarum effectu necnō emende arbitrarie contra procuratorem qui cōtrarium fecerit iudicandum

Idem eodem anno

¶ Si quis ex cōsiliarijs nostris medio relatiōis alicuius processus p eum facte aut als per dictā curiam nr̄am ad exequēdum arrestuz vel appēctamentum curie fuerit deputatus ,phibemus eidem ne cōsiliariozū nostroz aliud sui loco sub rogare presumat nisi sibi per curiam eandem p missum fuerit quo casu cū iuramento se nullum exinde cōmodū pceptūrū afferre teneatur.

Idem eodem.

¶ Qm̄ frequēter partes de quib⁹ cōsiliarijs partium aduersariū earūdem cū quibus noticiā habebunt requestas reportātibus cōqueste fuere ordinamus ꝓ si cōsiliarij aliquis alterius partiū requestas reportare fuerit assuetus et curie cōmissarios ad partes audiendas opus fit deputare alijs q̄ reportatoz antedictus decetero cōmitatur nisi tn̄ per curiā nostram ex aliqua rōnabili causa fuerit aliter ordinatum.

Idem eodem anno

¶ Ceteruz si cōmissarijs qui prisonerios vel psonaliter adiornatos interogauerint salariū aliqd̄ debeatur illud per presidentes vocatis secū aliquib⁹ curie nr̄e rōnabiliter tarē predictūqz salarium a denunciāte vel prosequente ordinationes tam nouas q̄ antiquas insequendo nisi per eādem curiam aliter fuerit ordinatum exigatur.

De officio bailliuoz senescha lozū iudi cū ppositoz baiuloz ⁊ alioz officiarioz.

Beatus ludo. Dñi. ccclviij.

Vestus quidem illicitos q̄tū possibile fuerit in bailliuis ⁊ alijs curialibus reprimere cupientes senescha los et alios officiarios nr̄os in bellicadri et carcassone bailliuis iuramento subscripto duxim⁹ astringendos cuius si senescha li fuerint trangressores penas debitas in ipsoz bona: vel si res erigat in ipsorum personas nostre voluntati vel deputatoz nobis arbitrio reseruamus: si vero minores ad bailliuos vl officiales nostros decreare cōtigerit in hac parte a senescha lis sub bonoz testimonio personarum cum eorūdem consilio puniantur.

Idem Ludo. anno quo supra et Phili. iiij. Dñi. cccij.

¶ Iurabunt igitur vtrusqz bailliui senescha li ꝓ q̄diu cōmissarij sibi tenebunt bailliuiam tam maioribus q̄ mediocribus ⁊ minoribus tam aduenis q̄ indigenis ⁊ subiectis sine personarum acceptatione ius reddēt cum iurisdictioni super consilio iuratorum fm vsus et consuetudines in singulis locis approbatas.

Idem.

¶ Insuper iurabūt iura nostra bona fide require re ⁊ saluare maiorum iura scīēter nec afferre ne q̄ diminuere vel etiam impedire.

Idem Ludoui. idem Philip.

¶ Iurabunt etiam domuz seu minus aliqd̄ a quacunqz persona p se vel per aliū non recipere in pecunia argēto auro seu rebus alijs quibuscumq; mobilibus vel immobilibus aut se mouentib⁹ vel beneficijs personalibus aut per petuis preter esculenta vel poculenta quorum valor in vna hebdomada decem solidos parisienses non excedat. Quodqz p̄dicta dona vel bn̄ficia suis vxoribus liberis fratribus vel sorozibus nepotibus vel consanguineis aut cōsiliarijs vel suis domesticis fieri minime ,pcurabunt ymo bona fide diligentiā adhibebunt ne vxores eorū vel alie persone proximo noīate dona vel munera recipiāt: ꝓ si fecerint ex quo hoc sciuerit senescali eas ad restitutionem bona fide compellent sub debito iuramenti.

Idem.

¶ Iurabunt vlterius ꝓ ab illis de sua senescalia nec ab alijs q̄ causam habeant corā ipsis vel sciāt in proximo habituros mutuū non recipiant per se vel alium vltra summam .xx. lib. quam reddant infra duos menses a die contracti mutui computandos licet etiam creditores solutionis termini voluerint prorogare.

¶ Addetur iuramēto eoz ꝓ nihil dabunt vel mittent alicui de consilio nostro vxoribus eorūdem liberis aut domesticis vl illis quos ad visitandū terrā vel facta eorū exquirenda mittemus.

Idem.

¶ Preterea ꝓ si in venditionibus bailliuiarū vel redditiuum nostrorum partem non habebūt vel etiam in moneta vel manibus que peregrinis vel mercatoribus conducuntur.

Idem.

¶ Insuper ꝓ bailliuos infideles seu iniuriosos ⁊ ipsos eractores vel de vsuris suspectos aut turpē vitā apte ducētes in suo non sustinebūt error immo eorū excessus corrigent bona fide.

Idem.

¶ Iurabunt etiam iudices ⁊ locūtenentes vicarij singulorum ꝓ nec ipsis senescha lis vel eorū vxoribus liberis aut proximis seu domesticis quicq̄ dabunt ⁊ in fine iuramenti concludent si vniuersa ⁊ singula supradicta bona fide seruare nec q̄c ꝓ per se vel alium in fraudem facere predictos vicarios autem quos senescha lo quandoqz per se substituent nolumus institui nisi prius sub forma predicta prestiterint iuramentum.

Idem.

¶ Et vt hec officialiuz iuramento firmius obseruentur volumus ꝓ in publica assizia fiant corām clericis ⁊ laicis ab omnibus et singulis supradictis etiam si antea coram vobis facta fuerint vt non solum metu diuine indignationis ⁊ nostre ꝓ etiā confusionis ⁊ erubescentie: apud oēs per curiā manifestā incurrere videantur.

Idem.

¶ Volumus autē ⁊ precipimus ꝓ senescha li predicti ⁊ alij quicunqz tenentes officia necnon omnes qui in predictis duabus bailliuijs vadia recipi abstineant ab omni verbo qd̄ vergat in cōtumeliam vel in contemptū dei vel nominis sit vel sanctorū ipsius a ludo etiā cū tacillis vel strictis ⁊ a fornicatione ⁊ a tabernis.

Idem.

¶ Inhibemus vero districte bailliuis nostris predictis possessiones aliquas per se vel per alium emere ministratione sua durante in bailliuia sua vel alia fraudulenter sine nostra licentia precedente ꝓ si fecerint emptionē irritam esse et possessiones sic emptas fisco nostro si nobis placuerit volumus applicari.

Idem.

¶ Prohibentes insup senescha lis ne q̄diu bailliui fuerint sibi vel suis liberis aut fratribus: vel sorozibus: nepotibus: neptibus: consanguineis: vel cuicunqz de sui familia matrimonia copulēt cuz personis sue bailliuie sine nostro speciali cōsensu nec predictos in regiones ponant nec eis beneficia ecclesiastica vel possessiones acquirāt

Idem.

¶ Questas etiam vel procurationes in domib⁹ religiosorum vel circa aut expensas eorū non recipiant sine nostra licentia speciali.

Idem.

¶ Senescha li autem nostri ⁊ inferiores bailliui caueant sibi a multitudine bedellorum: ⁊ q̄to paucioribus poterūt sint contenti ad curiarum exequenda precepta ⁊ illos noient in assizia publica aliter vero minime ,p bedellis habentur.

Idem.

¶ Ne vero senescha li nostri vel inferiores bailliui contra iusticiam subditos nostros grauent in hibemus eisdem ne pro quocunqz debito preter nostrum capiant vel captum detineant aliquem subiectorum.

Idem

¶ Eos sane qui bailliuias nostras tenuerit alijs eas reuendere prohibemus. Et si plures empto res fuerint vnus tamen iurisdictionem exerceat immunitate calculatis tallijs seu collectis ⁊ alijs oneribus publicis quibus vicarij gaudere cōsueuerunt emptores autem bailliuiarum debita ,p pria scilicet que non debentur ex bailliuia vel eorum socijs auctoritate propria coherceāt: sed p manum senescha li aut iudicis eidem repetant si tez eas filijs: fratribus: nepotibus: neptibus aut domesticis a nostris nolumus senescha lis.

Idem.

¶ Porro viam malicijs ꝓtum possumus precludere volentes firmiter inhibemus ne seneschali aut inferiorũ baillini in causis criminalibus aut ciuilibus subditos nostros locorum mutatione fatigent absq; causa rationabili sed singulos audient in illis locis in quibus consueuerunt audiri ne grauati laboribus et expensis iure suo cedere cogantur.

Idem.

¶ Quia nemo sine culpa vel causa iure suo priuandus est bailliuis nostris minoribus et maioribus inhibem⁹ ne dissaisiant aliquem sine cause cognitione vel nostro speciali mandato subiectos etiam nostros nouis exactionibus consuetudinibus vel honoribus non affligant caualgatas extorquende pecunie causa non mandent ꝛ ex causa tantũmodo necessaris et tunc volentes personaliter facere caualgatam ad eum redimẽdum dat pecunia compellent.

Idem.

¶ Defensum autem bladi vel vini aut meri aliarum non extrahẽdarum sine causa vrgente non fauent ⁊ tunc ex bono ⁊ maiorum consilio non suspecto ⁊ facta cum cõsilio sine cõsilio non dissoluant nec eo durante cuiq; faciant gratiam specialem: arma tũ deferri sarracenis omni tpe ꝓhibemus ⁊ tam vectigalias realias tempore quo cum xpianis guerrã habebunt immunes autem nostris sine nostra licentia nihil deferri volum⁹ nisi tempore quo treugam habem⁹ cũ eisdem.

Idem.

¶ Demum peruersam consuetudinem abolẽtes que in curijs aliquibus nostris circa iudiciales expensas et penas succumbentiũ in iudicijs diu fuerat obseruata volumus et mandamus ꝙ in laicis initio contestate reddent pignora litigantes vsq; ad valorem decime partis litis vel estimationis eiusdem que pignora ptibus recredãtur ne in ꝓcessu negocij tenetur aliq̃d ꝓ expẽsis sed finito ꝓ cõpositionẽ vel sniam soluat q̃ vict⁹ fuerit partem decimã eius qui iniquo succũbet ve extimationem eiusdẽ ⁊ si ambo pro parte victi fuerint soluat quilꝫ ꝓ parte in qua succũbet qui vero in litis principio pignora reddere nõ poterunt dent fideiussores ydoneos et si illos dare noluerint proprijs committantur.

Idem

¶ Omnes autem bailliuos nostros maiores et minores functo officio remanere nolum⁹ vel solutem procuratorem sufficientem dimittere in ꝓa bailliuia per. lvj. de se cõquerẽtibus coram illis respondeant quibus hoc cõmittimus.

Idem

¶ De xpianis sicut in statuto olim a nobis de cõsilio baronũ apud meldium edicto districte ꝓhibemus quatinus barones seneschali nostri vel alie quecũq; persone eisdeꝫ vsuras hmõi faciãt

vsuras aũt intelligimus quicq̃d est vltra sortem predictumq; statutum volumus ꝙ seneschali nostri obseruent ⁊ faciãt obseruari tam in terra baronum vel aliorum si deficient postꝙ sufficienter fuerint requisiti.

Ex arrestis pariſ. pronunciatis anno Dñ. cclxxvij.

¶ Iniunctum est omnibus seneschalis vt si clerici arma portantes inueniãtur in iurisdictione regis ꝙ eisdem auferãtur nec restituant ur eisdem et requirantur eorum prelati vt dño regi faciant emendari ꝙ si facere neglexerint clerici ad emẽdam per captionem temporalium cõpellãtur.

Phi. iiij. cognomento pulcher anno Dñ. cccij.

¶ Volumus ꝙ seneschalus aliquis vel bailliuus de nostro sit consilio ꝓdiu prefuerit sue prefecture. Et si antea effectus fuerit de consilio nostro volumus ꝙ suo durante officio se de eo aliquatenus intromittat.

Idem eodem

¶ Volumus insuper ⁊ ordinamus ꝙ nullus seneschalus bailliuie aut iudex quicũq; sub se habeat prepositum vicarium seu iudicem qui eidem cõsanguinitatis affinitatis vel mutature vinculo teneatur ne psone predicte in causis que ad ipsos per appellationes peruenire debeãt nimis fideliter iudicamus.

Idem

¶ Si contingat aliquez de preposituris nostris vendi vel ad firmã tradi volumus ꝙ talibus cõmendetur psonis que fideles ⁊ idonee reputantur boneq; fame et ꝓ sint bene solucdo nõ clerici non vsurarij nõ infames nec circa subiectos ꝓ oppressiones suspecti nec volumus ꝙ prefate ꝓsone ad predictas preposituras nostras seu administrationes institute ꝓtũcũq; plus alijs officijs eũ in eis admittãt inhibẽtes decetero ne ꝓposituras ad firmam tenentes emendas taxare vel iudicare presumant: sed seneschali ⁊ bailliui homines seu scabini dñtaxat fm quod locorum consuetudines suadebunt iniungentes insuper ꝙ in vna prepositura ponat vnus preposit⁹ aut duo tũ tantũmodo ⁊ nõ plures. Et ꝙ vni persone nõ tradat nisi vnica bailliuia seneschalia ꝓpositura vicaria seu iudicatura qui sicut bailliui et seneschali iurabunt.

Idem

¶ Hac irrefragabili cõstitutiõe sancimus ꝙ oẽs seneschali bailliui vicecomites viguerij iudices et alij iusticiarij nostri quibuscũq; noibus cẽseãtur ⁊ viciniq; in regno nõ fuerint cõstituti officia cõmissa per seipsas psonas exerceãt nec sibi substitutionis aut locũtenẽtes facere presumãt nisi in casu necessitatis: vtpote valitudinis vel consimili quo etiã casu cessante causa necessitatis ad officia sibi cõmissa reddant exequenda sine fraude ⁊ debito iuramenti cum autem in predicto ca-

su contigerit eos absentare sibi substituant aliquem virum ydoneum ⁊ honestum de patria seu prouincia cui preesse noscuntur vsq; ad eorum reditum quem celerent. Quinquidem substituꝫ non sit aduocatus nec alijs arduis negocijs vel multitudine amicorum oneratus: cauentes sibi sic substituentes qm̃ pro administratiõe seu suggestione substitutorum suorum si quid in eis cõmiserint tenebũtur prout de iure fuerit respondere. Iurabuntq; prefati substituti ꝙ quandiu preerunt officio prelibato illud bene ⁊ fideliter exequantur districtius inhibentes ne precedenti seneschali bailliui officiarij ⁊ commissarij nostri quicũq; sint sub pena priuationis officij sibi commissi pro sigillis suis aliquid accipiant: nec faciant aut patiantur vt pecuniam argẽtum seruitium vel vtilitatem aliquã quecũq; sit illa vel illud pro eis exigatur.

Idem eodem anno

¶ Insuper prefati prepositi nostri nihil penitus exigant a subiectis suis: aut si afferant recipiant ab eisdem nec ecclesiam grauare presumãt rõne subuentionis aut auxilij eisdem impedictis nec ad easdem attendere, debeãt pars cõmendando aut ibidem iacendo sine causa. nec cuꝫ personis dictarum ecclesiarum aut alijs quibuscũq; suggestis cõuentiones pacta seu mercata faciãt de danda certa summa pecunie pro omnibus emẽdis quas incurrerit seu incurrere posset toto tẽpore quo erunt officium perduraret: q; per hũc modum daretur subditis predictis et alijs personis occasio delinquendi: contra hoc autem salubre statutum venientes volumus animaduersione debita puniri.

Idem eodem.

¶ Hoc perpetuo prohibemus, edicto ne subditi iusticiabiles a prelatorum baronũ aut aliorum subditorum nostroꝝ trahantur in causam coram officiarijs nostris: nec eorꝫ cause nisi in casu ressortti in nris curijs audiẽtur vl nisi in casu alio ad nostrũ ius regiũ pertinẽte: nec volumus ꝙ eis littere cõcedantur preter ꝓ in casibus memoratis

Idem.

¶ Precipimus insuper ꝙ seneschali ⁊ bailliui nostri teneant suas assisias in circuitu seneschaliarum ⁊ bailliuiarum suarum de duobus mensib⁹ in duobus ad minus ⁊ ꝙ in fine cuiuslibet assizie sue inhibeant ne predictas assizias teneãt in terris villis: locis: prelatorum baronum vasallorum ⁊ alioꝝ quorũcũq; subiectorũ aut in quibus nos iusticiam dominiũ aut gardiam nõ habemus nisi sit in locis in q̃bus dicte assizie a triginta ãnis citra teneri consueuerint: nec teneant eas in locis in quibus non est villa aut gentium habitatio populosa nisi a quo ꝓ in contrarium aliquod contigerit attentari nolumus ꝙ redundet ꝓtuꝫ ad possessionem vel proprietatem in eorum preiudicium ad quos predicta possessio vel proprietas pertinere noscatur.

Idem eodem

¶ Inhibemus ne seruientes faciant adiornamẽta seu citationes sine ꝓcepto seneschalli ꝓpositi bailliui vicarij vicecomitis aut iudicis nisi forte preposit⁹ faceret seu fieri preciperet falsum aut iniuriosum adiornamentum damna ⁊ grauamina pti quã sic grauauit reseruet: ⁊ cum hoc pena docente cognoscẽt ꝙ grauiter delinquere.

Idem eodem anno.

¶ Interdicimus insuper seruiẽtibus nostris ne iusticiam aut officium suum exerceant in terris prelatorum baronum aliorum vasallorum subiectorum nostrorum in quibus habẽt altam iusticiam bassam seu merum ⁊ mixtum imperũ nisi in casu ressortti aut alio ad nos de iure spectante neqꝫ tũc nisi de ꝓcepto seneschali bailliui aut prepositi vicecomitis vicarij seu iudicis. Et tunc mãdatum seu preceptum ipsorum casum ad nos vt premittitur pinctem continebit. inhibẽtes insuper ne morentur seu larem faciant in dictis terris aut locis vicinis in fraudem absq; voluntate dominorum nisi sint oriundi de loco aut ibi matrimoniũ contraxerint. Et si in his duobꝫ casib⁹ non poterunt seruientes officium in illis locis exercere nisi casibus ressortti aut alijs ad nos spectãs in eisdem terris euenerit nolumus ꝙ vl latenꝫ se intromittãt immo casus ille ꝓ alios seruientes executioni mandabitur. Prelibati vero barones ⁊ alij nostri fideles poterunt predictos seruientes nostros iusticiare ⁊ contra nos vti iurisdictione sua spũali ⁊ temporali prout iustũ fuerit sine fraude sicut alias personas priuatas in his que ad eoꝝ officiũ non spectabũt poterũtq; eos punire de eorum excessibus cõmissis non tamẽ nostrum regium officium exercendo.

Idem eodem.

¶ Volumus etiaꝫ ꝙ ordinatio olim facta super resecanda supfluitate seruientium ⁊ de eos redimendo ad certum numerum seruet compleatur et executioni debite demãdet. vꝫ ꝙ vbi consuetũ erat habere viginti seruientes remotis omnib⁹ quattuor tũ remaneant: ⁊ sic per ꝓ̃s de maiori numero maior ⁊ de minori minor subtrahat volentes insup ꝙ seruiẽtes illi nostras ãte has litteras habuerũt ⁊ qui als sufficiẽtes extiterint inter remanẽtes deputẽtur: seruato tamẽ numero supradicto ⁊ illi qui taliter remanebunt obediant seneschalis ⁊ bailliuis nris qui poterunt predictos seruiẽtes corrigere et punire pro suis excessibus. Et si eorum excessus exegerint ad eorum officium ꝙuis litteras nostras super hoc haberent totaliter amouere.

Idem eodem

¶ Volumus nihilominus ꝙ predicti seruientes moderanter salarium accipiãt vꝫ seruiẽs equestre tres solidos in diꝫ pedestre decẽ octo denãre monete nunc currẽn. qm̃ villã exibit: ne vltra pro die accipiẽt pro salario suo quecũq; adiornamẽta excõmunicatiõis aut processus alios ad eoꝝ

officium pertinentes faciant: pro pluribus negocijs pluribus ve personis. Et si sit in aliquibus locis consuetum ꝙ minus habere debeant illa consuetudo seruetur.

Idē phili. in eodē anno Karo. vi. M.cccl.xxxviij.

¶ Sequitur forma iuramenti fm quam debent iurare seneschali bailliui iudices viguerij vicecomites prepositi ꝛ alij iurisdictionem habentes in primis enim iurabunt ꝙ ꝗdiu fuerint in administratione vel officio sibi commisso facient iustum iudicium omnibus psonis magnis ꝛ paruis extraneis ꝛ priuatis cuiuscūq; cōditionis existant et subditis quibuscūq; sine psonarum acceptiōe vel nationū seruādo ꝛ custodiēdo diligenter vsagia locoꝝ ꝛ cōsuetudines approbatas.

Idem

¶ Iurabunt etiam bona fide custodire ꝛ seruare iuis nostrum sine diminutione ꝛ impedimento ac sine pīudicio iuris alieni. Qdq; per se vel alios non recipiēt seu recipi facient aurum argentum vel aliud mobile vel immobile noie seruientis obsequij siue doni, aut beneficium aliquod perpetuum seu etiam personale excepto obsculēto et poculento ꝛ alijs ad comedendum ꝛ bibendū ordinatis ꝛ de talibus cum moderamine inculpato scōm cōditionem cuiusq; ꝛ cum tali quantitate ea recipiant ꝙ infra vnā diem possint absq; illicita denastatione consumi.

Idem

¶ Iurabunt preterea ꝙ ipi nō pcurabūt. Qd dona munera seruicia aut beneficia ecclesiastica dentur seu conferantur eorū vroribus matri fratribus sororibus nepotibus neptibus cōsanguineis consiliarijs aut priuatis: ymo diligentiam quam poterunt adhibebunt ꝙ vxores eorum aut persone predicte nō recipiant talia dona vel munera superius nominata ꝙ si cōtrarium fecerint contradicent et compellent personas predictas ad reddendum sic per sordem accepta ꝗcito ad ipsorum noticiaꝝ deuenerit non poterunt sinsup accipere vinuꝝ nisi in barrillis botbellijs seu potis sine fraude ꝛ sorde quolibet et si supererit vēdere non debebunt.

Idem Phi. iiij. ꝛ Ka. vi. anno quib⁹ ꝛ.

¶ Interdicimus eis ne ab hominib⁹ bailliuiarū et administrationum suarum aut alijs coram eis causam habētibus vel ab eis quorum sciuerit de proxime habituros recipiant mutuum per seipsum vel alias personas interpositas parum aut magnum ab illis vero qui causam non habēt nec speratur ꝙ habeant de proximo coram ipsis nō recepient mutuum quod excedat. l. libras turon. quas infra duos mēses a tempore receptionis mutui predicti reddere teneātur: licet dicti creditores peramplius spacium eis credere velint: nec aliud mutuū recipere poterunt quousq; fuerit prioribus creditoribus satisfactum.

Ordinationes regie.

Idē Phi. ꝛ Karo. annis quib⁹ ꝛ.

Quodq; partem non habebunt in venditionem bailliuiarum prepositurarum aut aliorum reddituum ad ius regium spectātium aut etiam in moneta neq; sustinebunt in erroze suo prepositas aut alios officiarios suos nostros sibi subiectos qui fuerint iniuriosi exactores aut suspecti vsurarij: aut alias vitam inhonestam dicentes apte immo corrigere eos de eorum excessibus prout iustum fuerit bona fide.

Idem

¶ Iurabūt vlterius prepositi bailliui vicarij bailliui vicecomites maiores villarum et forestarij gardiatores ꝛ alij qui sunt sub eorum eis in officijs ꝙ non dabunt nec seruient in aliquo maioribus siue nec eorum vxoribus familiaribus litteris aut propinquis

Idē Phi. ꝛ Karo. annis quib⁹ ꝛ.

¶ Iurabunt preterea seneschali et bailliui ꝙ a bailliuis vicecomitibus ꝓpositis aut alijs subditis officialib⁹ suis: siue in forma siue in bailliuium recipient gustum pastum procuratorem aut aliquod aliud donum quodcūq; sit illud.

Idem Phi. et Karo.

¶ Quod a religiosis personis sui administrationis non recipiant ea que in superioribus sunt expressa nec recipiēt esculentum nec poculentum vt supradictum est: nisi ab illis qui in diuitis sufficienter habundant semel in anno vel bis et nō amplius cum magna instantia requisiti videlicet a militibus domicellis burgensibus diuitib⁹ aut alijs magnis viris

Idem Phi. in anno quo supra.

¶ Non ement in bailliuis seu administratiōe sua quacūq; ꝛ ꝗtumcūq; duret nec in alia possessiones aliquas dolosa nec fraudulenta impressiō e ꝙ si fecerint contrarium eo ipso reputabitur valoris nullius ꝛ possessiones nobis dominio nostro vel prelatis baronibus ꝛ alijs subditis nostris applicabuntur. Si prelati bailliui seneschali aut alij predicti contrarium fecerint in terris ipsorum contra nostram prohibitionem antedictam nisi de nostra processerit voluntate.

Idem eodem.

¶ Iurabunt nihilominus ꝙ administratione sua durante non contrahent in personis nec cōtrahi ꝗtum in eis fuerit permittent filijs aut filiabus suis fratribus sororibus nepotibus aut neptib⁹ vel cōsanguineis matrimonij cum aliquo vel aliqua sub administratione sua prelibata nec poterunt monasterijs religiosoꝝ vel religiosarū ponere aliquas de psonis predictis nec acquirēdo bōficia ecclesiastica seu possessiones nisi de nra pcesserit grā ꝛ licētia speciali exceptis dōtarat psonis habētibus officia seu administrationes in locis vnde traxerint originē vel in quibus mētionem habent vel fouent larē. quibus licēat matrimonium contrahere parentes seu amicos in

religione ponent et possessiones emerint dum tamen id sine fraude ꝛ cupiditate aliqua faciant iure regio in omnibus ꝛ per omnia seruato penitus ꝛ illeso.

Idem.

¶ Quodq; non ponent nec tenebunt aliquem in prisione seu carcere nisi per litteras regias ad ꝗ fuerit specialiter obligatus: iurabunt ꝗ fm quod consuetum est concedere ad firmam vel cōmittere prepositurā ꝛ alia officia redditus ꝛ prouentus nostris personis sufficientibus non alijs idē de sigillis sergentarij stipulatos vicarijs aliisq; sub eis officijs, sentiens esse tenendum ꝙ ipse vel alios dolo vel fraude contra premissa vel aliquod de premissis non venient seu venire faciēt vel permittent.

Idem.

¶ Volumus ꝛ presentium tenore sanximus ꝙ sigilla seneschaliarum. bailliuiarū prepositurarū vicariarum ꝛ iudicaturarū regni nostri decetero non credantur ad firmā vel in custodia tradantur nisi personis legalibus ꝛ bone fame hoc idē de officijs recognitionuꝝ recipiendi volumus obseruari valentes.

Volentes insuper ꝛ etiam ordinantes ꝙ nullus senescalus bailliu⁹ prepositus vicarius vicecomes vel iudex hominū vnus castellanie bailliuie prepositure vicarie vel iudicature ad etiam trahere valeat vel etiam adiornare.

Idem Phi. iiij. anno M.cccij.

¶ Pro impositione banni descriptione bonoruꝝ preuentorum seu denunciatorum neq; pro bāno vel manu regia amouēda cū denūciatis vel bōa recredantur nihil recipiantur p notarios neq; p seruientes seu quoscūq; alios officiales nisi denunciatus culpabilis reperiatur vel nisi aliqua causa vel suspitio probabilis ad cognitionem iudicis quare captus vel bannitus aut bona eius saisita fuerunt processisset.

Idem eodem

¶ Preterea notarij curiarum tholose scribant bene et fideliter et ꝙ non detur eis pro brachiata actoꝝ nisi fm formam per statuta regia vniter edita ordinatam vel soluatur notarijs curiarum predictarum pro sententia ꝓe pronunciatione in causis pecuniarum et iniuriarum nisi tres solidos turonen.

Idem eodem

¶ Porro nuncij et seruientes curiarum predictarum nō recipiant pro qualibet die qua steterint in saluagardia vel garnisione vel pro vendendis aut distribuēdis bonis alicuius debitoris extra villam Tholose nisi fm modum antiquum si modus ille minor est ꝗ contineatur in statutis antedictis si vero esset maior non recipiant nisi ꝗtum in statutis predictis exprimitur.

Idem eodem.

¶ Senescalus Tholose cognoscat et diffiniat summarie et de plano ac sine strepitu iudiciario de cōtrouersijs ꝛ questionibus quas euenire cōtigerit inter vicarium ꝛ consules tholose nisi magnitudo eorum ad cognitionem senescali exigat aliter esse procedendum.

Idem eodem

¶ Imprimis ordinamus ꝙ senescalus noster Tholose ꝛ Albienn. assizias suas teneant in locis insignibus ꝛ melioribus ipsius senescalie cum sibi visum fuerit expedire illasq; tenere faciat per iudicaturas in psona sua propria prout vtilitati patrie viderit expedire: preterea senescalus aut iudicet causas iudicaturarum suarum de foro in quo audire debent de iure vel consuetudine approbata non extrahant alibi in subiectorum preiudicium nisi iusta causa subsistat.

Idem eodem

¶ Iudei senescalie tholose ꝛ albien. coram iudicibus suis quibus moram trahunt pro christianis conuenientur.

¶ Officiarij nostri notarij seruientes: et alij quicunq; possidentes bona pro quibus est contribui consuetum compellentur contribuere predictis bonis sicut veteres possessores consueuerunt ꝛ cōtribuāt in locis vbi sunt bona ꝓdicta ꝛ ad hoc per captionem bonorum compellantur senescalo iudicibus vicarijs ꝛ procuratoribus nostris stipendia nostra recipientibus duntaxat exceptis.

Idem eodem.

¶ Iudices notarij ꝛ alij officiarij nostri super exactionibus vel sua ꝛ alia administratione cōdemnati ex dolo vel materia ad officia publica ex tunc nō admittentur insuper commissarij iudices siue notarij nullus ꝙ audientia salarium lenēt seu exigant a partibus nisi scripturam suam seu scripturam ita partem sicut leuaret iudex si presens esset sed scripture siue salario sint contenti pro iudices seu notarij nihil ad bursam suam leuent a gentibus vel exigant pro interpositione decreti notarij tū ꝙ scriptura moderate recipient.

Idem.

¶ Ordinamus ꝙ senescali iudices bailliuiꝛ notarij bailliuaꝝ nihil de sigillo suo recipiēt nec fraudem faciāt aliquā super prout sicut in ordine nostra continet neq; pmittant iādicti senescali vel iudices fieri p bailliuos notarios seruiētes aut alios officiarios aliquas indebitas executiones sed expresse eisdē inhibeāt. ¶ Et si contra ipsoꝝ inhibitionē fecerint in certa pecunie summa soluenda senescali arbitrio puniantur. Et nihilominus indebite exacta restituant ꝛ ad officijs repellantur ꝛ alias iuxta quantitatem excessuum puniantur.

Idem.

¶ Officiales nostri nihil recipiant pro cautioni-

Hay Library of the University of California, Davis
Digitized by Google
ОРЕНБУРГСКАЯ ОБЛАСТНАЯ УНИВЕРСАЛЬНАЯ НАУЧНАЯ БИБЛИОТЕКА

bus recipiendis ab eis q̃ culpabiles reperti non fuerint nec a culpabilibus nisi p̃ laboze put in ordinatione nostra continetur nullus insup teneatur arrestar' aut arrestet per bailliuos vel alios officiales nostros aut alios dominium q̃ possint ydonei fideiubere nisi hoc esset in casu homicidij furti criminis lese maiestatis heresis raptus mulierū ⁊ aliarū in iure expressarum.

Idem eodem

¶Seneschalus ad req̃sitionez consulū locozum quozūcūq̃ defendat ipsos consules ⁊ vniuersitates de singulari a nouo impositione permutatis facienda per pretactas ⁊ alias ecclesiasticas personas a nouo exactione decimarum ⁊ prouiciarū ac prestationis passate prout de iure fuerit ⁊ actenus est fieri consuetum.

Idem eodem

¶Si seruientes mittantur contra plures p̃ executionibus faciendis non recipiant pro salario suo nisi q̃tum recipient si contra vnum tãtũmodo mitteretur prout in ordinatione nr̃a p̃tinetur

Idem.

¶Bailliui fũcto tempore eozum regiminis mozetur et remaneãt in locis bailliuiarū suaruz per quinquaginta dies continuos omnibus de se cõquerentibus parati respondere preterea notarij pro conficiendis instrumentis vel actis super titulis curtis asserentibus verum emancipationū sententijs ⁊ alijs quibus cause cognitio requiritur ac decretum plus debito non exigant sed ordinationem nostram super hoc editam legitime teneant ⁊ obseruent.

Idem

¶Non recipiant pro littera citationis vel executionis aut similiuz seneschali iudicis vel bailliui aut alterius officiarij nisi duos denarios turoneñ. tantū vel sicut reciperẽt de alia simplici scriptura iuxta ordinationem nostram super hoc facta.

Ordinamus etiam q̃ si iudex cognouerit aliqua pignora capta p̃ bailliuos vel eozuz locatenentes aut seruientes foze restituenda nisi infra proximam sequẽtem assiziaz dicti bailliui seu eozum locatenentes aut seruientes dicta pignora restituãtur in .x. ſ. turoneñ. nobis soluendis.

Phi. vi. cognomento valesianus Ao. cccxxxviij. Karo. vi. cognomẽto pius anno Ao. ccccxxxviij.

¶Hoc edito imperpetuum valituro statuimus vt limitationes fieri petentur etiam inter nos et comites barones ⁊ alios nobiles seneschaliaruz Tholose bellicardi carcasone petragoriceñ. ⁊ rutheneñ. ⁊ bigorre vel eozum subditis. Per seneschalos locozuz sine difficultate fient. vocato tamen procuratoze nostro si dominuz nostrum cõtigat erceptis finibus ⁊ limitibus regni nostri cõtiguis terris et iurisdictionibus consistentibus extra regnum in quibus limitationes non concedimus fieri per p̃sentes nisi de iure nostro et alie-

no in casu limitationis sit dubium inquiratur super hoc cum probis viris locozuz vicinozum vocato procuratoze nostro summarie et de plano sine strepitu ⁊ figura iudicij ⁊ vlterius fiat eodez modo ponẽdo limites prout ratio suadebit. Nec ob hoc procuratozibus aut officiarijs nostris salarium vel expeñ. soluantur nisi ad requestã predictam nobilium et pro ipsozum interesse mitterentur vel de eozum voluntate procedat exceptis salarijs seruientum.

Idem Phi. ⁊ Karo. anno quo supra.

¶Presenti p̃stitutione irrefragabilitatẽ precipimus obseruari ducim' ordinandũ q̃ quãdocũq̃z agetur de patrimonio seu dominio nostro Phi. in possessorio dũtaxat seneschalus vel ordinar' locum regni in cuius sede procurator noster residet seu residere cõsueuit ⁊ hoc valeat cognoscere vel etiam iudicare si vero in petitorio agatur et procurator regius actor fuerit in causa ordinationis loci de illa etiam valeat cognoscere et iudicare dũ tamẽ vltra .xx. libraz turoneñ. valorem causa nõ excedat de ipsa poterit similiter cognoscere ordinarius et illam terminare.

Idem Philip. ⁊ Karolus.

¶Inhibendo statuimus ne seneschali aut quicũq̃z alij iudices nr̃i altos iusticiarios seu merum imperium habentes aut eozum aliquẽ impedire presumant quominus in suos officiarios in eozũ officijs delinquentes aut alios infra iurisdictionez valeant exercere ⁊ eos pro suis culpis excessib' debite corrigere ⁊ punire nisi ad nos hmõi iuditio de consuetudine iam scripta pertinere.

Idem.

¶Statuimus etiã vt si quis officiar' noster cuicũq̃z auctoritatis existat infra iurisdictionẽ cuiusc̃ũq̃z alti iusticiarij seu merũ imperium habentis decetero reperiatur delinquens vt priuatus nõ exercendo officiũ non impediat predicta alta iusticia p̃ quẽcunq̃z iusticiariũ nostrũ quominus in delinquentẽ hmõi suam iurisdictionem exerceat ipsumq̃z puniat iusticia mediante.

Idem.

¶Preterea statuimus declarantes executiones obligationum factarum ad vires cuiuscũq̃z sigilli nostri per officium altarũ iusticiariũ vel merum imperium habentiũ ⁊ terris ⁊ iurisdictionibus sui fieri debere baro, si ⁊ quatinus vsi sunt ⁊ vtuntur Si autem in contrarium vtantur postq̃ legitime requisiti facere neglexerint vel recusauerint pergentes ⁊ officiarios nostros p̃dictis debitis fieri volumus ⁊ iubemus.

Idem.

¶Statuimus preterea vt p̃clamationes armoz dũ faciẽde fuerint p̃ casu nos tangente in terris ⁊ iurisdictionibus altozum iusticiariozum seu merum imperium habentium per cosfient ad mandatum seneschalozum nostrozum. nisi in casu in quo iusticiarij predicti legitime requisiti facere neglexerint vel etiã recusarẽt nec in alijs casib'

aliquis

aliquis seneschalus iudex aut officiarius non infra iurisdictionem alicuius alti iusticiarij seu merum imperiũ habentis iurisdictionẽ aut cognitionẽ aliã in casibus ad ipsum altum iusticiariũ spectãtibus exerceat. ressortis tamen casibus ⁊ alijs ad nos iure regio nobis saluis.

Idem.

¶Super eo q̃ eũ questio vertitur cõtra subditos predictos nobiliũ aut eoz aliquẽ super dominio rei hereditarie in eoz alta iusticia vel vbi merum habent imperiũ situate iusticiarij nostri illa occasione q̃ possessor rei illam obligauit sub aliquo sigillozum nostrozuz sepedictos altos iusticiarios vel merum habentes imperium in cognitiõe dominij dicte rei nituntur impedire ordinamus prohibentes ne aliquis iusticiarius noster id amodo faciat vel attentet littera nisi primo clamor fuerit expositus curie illius sigilli sub qua obligatio prius facta fuit.

Idem.

¶Precipientes etiã statuimus q̃ si in iurisditione alti iusticiarij seu merũ imperiũ habẽtis aliquis subditus suus aut alius deliquerit aut excesserit nostrã gardiã violando seneschal' noster iudex noster qui de gardie violatione cognoscet mulctare non posset delinquentẽ seu violatorem gardie p̃tũcumq̃ delictum graue sit vltra valorẽ tertie partis bonoz delinquentis sed infra prout excessus commissi qualitas exiget aut requiret quodq̃ iamdictus ordinarius noster impediatur quominus contra delinquentem impugne procedat prout ad euz pertinebit saluo q̃ incapacitati curie retardabitur sententia ferenda per ordinarium quousq̃ sententia rõne dicte gardie per senescalos vel iudices nostros cõtra predictuz accusatum prolata fuerit.

Idem.

¶Cum aũt seneschali iudices procuratores et alij quicunq̃z iusticiarij ⁊ officiarij nostri officium suum quacunq̃ causa vel occasione diuiserũt ordinamus ⁊ statuimus q̃ post diuisionem officij p̃dicti in illo loco debeant parlamenta dies immediate sequentes cõtinue residere. vt de ipsis querelantes contra eosdem ius suum facilius consequi valeant.

Idem.

¶Ordinantes ⁊ pari gratia concedentes q̃ si aliquis predictoz baronũ ⁊ nobilium subditus sine causa legitima decetero a nobis saluegardiã impetrare p̃sumpserit seneschal' vicar' seu iudex nr̃ ordinar' illi' loci in quo p̃fat' impetrãs suũ facit domiciliũ vel in quo predicta saluegardia posita extiterit partibus auditis summarie ⁊ de plano absq̃z alio mandato nostro saluegardiam nullam habeat declarare quam nos in casu premisso nullã ⁊ nullius efficacie decernimus existere nõ obstante vero suscipimus si in predictis litteris fuerit appositum. Et nihilominus ipsum tanq̃ male impetrantem a nobis emendari faciet ⁊ in expeñ. mobilibus antedictis ipsuz condemnabit prout sibi videbitur de iure vel ratione faciẽdũ.

Idem.

¶Hac imperpetuum valitura constitutione duximus ordinandum quod reparationes murozum itinerum pontiuz locozum baronum ⁊ nobilium predicto q̃ decetero fiant de precepto eozũdẽ baronũ ⁊ nobiliũ quoz fuerint vel suoz officiariozũ ⁊ si in defectu vel negligẽtia eozũdem aut in casu euenientis periculi aliquẽ cõmissariũ vel officiarium nostrũ ad loca eozundẽ deinceps venire cõtigerit p̃ dictis reparationibus faciendis nolumus q̃ dictus officiarius noster vel cõmissarius quicq̃ pro sportulis salario dietis petere possit a predictis nobilibus v el eozũ subditis: nec populares illi' loci sic visitati aliquid pro dicta visitatione soluere teneantur nisi dũtaxat expensas in eodem loco moderate factas.

Idem philippus.

¶Et vt inuiolabiliter ⁊ inconcusse seruentur statuta per nos superius edicta ⁊ concessa inhibita et ordinata oẽs ⁊ singulos senescallos presentes ⁊ futuros senescalliarũ predictarum in prima assizia quã tenebũt. Necnõ iudices procuratores officiarios thesaurarios ministros et seruientes regios presentes ⁊ futuros per iuramenta coramp̃ dictis seneschalis astringi volumus ad eoz irrefragabilẽ obseruãtiã non obstãtibus quibuscũq̃ ordinatione lege priuilegio vsu stilo obseruãtia ⁊ consuetudine contrarijs vel statuta causa processus seu litibus pendentibus litteris ac p̃ nos vel successores nostros concessis: vel concedendis que quia ad hoc de certa scientia ⁊ plenitudine regie potestatis tollimus cassamus irritam' ⁊ viribus penitus vacuamus vt nullus ad excipiẽdum de ipsis contra premissa: vel premissozuz aliquid admittatur si quis aũt ea vel eozum aliquid transgressus fuerit ⁊ in vsus nostros requisit' reformare seu reparare noluerit ad resarciendũ expensas ⁊ damna illis in quozũ preiudiciũ hoc fuerit attentatum condemnetur. Et nihilominus pro transgressione huiusmodi totaliter puniat q̃ pena vni' alijs cedat in exẽplum.

Idẽ Karo. vi.

¶Ceterum nos premissa omnia ⁊ singula p̃ nos sicut permittitur statuta edicta concessa inhibita ⁊ ordinata prout superius sunt expressa dictis comitibus baronibus ⁊ nobilibus presentibus ⁊ futuris seneschaliarũ tholose carcassone bellicardi ⁊ eozum subditis inq̃tum predicta capitula eos tangere possunt dedimus cõcessimus ⁊ tenore presentium damus et concedimus de gratia speciali plenitudine regie potestatis. Quibuscũq̃z ordinationibus vsibus stillis obseruantijs cõsuetudinibus ⁊ impetrationibus contrarijs resecatis vt nullas deinceps ad excipiendũ de ipsis contra tenozem premissozuz vel aliquid ex eis cuiuscũq̃z conditionis preeminentie vel auctoritatis existat admittatur ex tunc omnibus officiarijs

z procuratoribus nostris silentium perpetuum imponendo decernētes ex nūc quicqd in ptraria actū gestū statutū ordinatū z factum deinceps fuerit irritū z inane ac nullius efficacie z valoris Mandantes z tenore presentū committētes senescalis balliuis vicariis z iudicibus predicta senescaliarū z eorū cuilibet quatinus predictis priuilegia edita z constitutiones publicari faciant aut in alijs curijs z vbi expedierit z pro hoc requisiti fuerint illaqz faciant illesa seruata que vt melius incessa seruentur conseruatores z cōmissarios priuilegiorū predictorū facimus constituimus z ordinamus dilectos z fideles p̄filiarios nostros tenentes. Et q̄ futurū nostrū tenebūt parlamentum, necnon senescalli. predictarū senescaliarū gubernatores ac rectores z iudices pui sigilli mūtispesulam vicariosq̄ tholose carcassone z litteris ac curie quibus z eorum cuilibet vel locatenētes eorūdē presentiū tenore mandamus z cōmittimus quatinus predicti comites barones z nobiles in eorū seruēt z custodiāt priuilegijs iurib̄ z libertatibus non permittentes aliquid in cōtrariū fieri z si quid cōtra fieret in futurū illud reuocent reparent z ad statū debitū reducāt quoscūqz cōpellendos viriliter z debite cōpellendo per suspensionem officiorū multarūqz declarationes et alis prout de iure videbitur faciendū contradictorum infractores z violatores taliter puniendo q̄ ceteris transeat in exemplum

Idem Philippus sextus cognomento vale. M.cccxliiij.

¶ Cum balliui nostri in parlamento nostro diebus balliuiarū suarū comparare z remanere cōtinue teneanē z rōnabiliter teneāt: vt, eorū sentētias a quibus appellamentū fuerit habebūt sustinere necnō si quis de ipsis in parlamento nostro querimoniā facere voluerit ipsis super his audiatis per parlamentum ipsis ordinet vt cōparere possit et cognosci, de ipsorū gestu vita moribus z quanto per ipsum digne regantur prouincie eis tradite sub eorū regimine; z vt etiam curia possit eis iniungere que duxerit ordinanda infra volumus ac etiam ordinam̄ vt balliui nostri ad dies balliuiariū suarū in parlamēto nostro personaliter omni excusatione cessante comparere z i causis sicut balliuis diebus ipsis durantibus remanere teneantur, nisi de ipsius parlamenti licentia si forte causa sufficiens interueniat ipsos absentare contingat. Si vero absqz causis predictis sine grauī ifirmitate non venirēt suspēdi z al's graiter puniri volumus p ipsum parlamentū nr̄m prout videbitur faciendum

Karo. vi. cog. pius anno. M.ccclxxxviij.

¶ Ut nullius senescalie balliuie aut alterius iudicature regimen habemus gubernatori vel alio nomine preterq̄ senescali balliui vel prepositi z sicut antiquitus fuerit cōsuetū. Decetero nominantur volumus insuper z ordinamus vt omnes senescalli balliui z alij iudices nostri in suarum

senescaliarū z iudicaturarū principaliori z notabiliori loco domiciliū eorū teneantur z demorantur habebunt insuper bonos z sufficientes locatenēs, minori quo poterit fieri numero q̄ neqz maior aut statum̄ erūt vel cōsul consiliarij villarij ad quas eorū officiū z locatenentia se extendūt: nec etiam aduocati vel grossis z arduis negocijs onerati seu etiā amicorū multitudine magna collegiati caueant insuper balliui z locatenēs. Nam si quis eorū in administratione sibi commissa delinquerit sicut pertinebit respondere teneantur in rabunt nihilominus locatenentes huiusmodi officia sibi cōmissa bene z legaliter exercere.

Idem eodem anno.

¶ Ne senescalli balliui z alij nostri iudices eorū administratione durante de consilio nostro sint prohibemus q̄ si antea fuerint in eo retenti intentionis nostre nequa q̄ existit q̄ predictis durantibus officijs se possint intromittere quoquomodo volumus insuper z ordinamus q̄ prelibati senescali balliui z iudices nostri decetero non sint de consilio nec alijs dominijs ecclesiarum villis aut comitatibus seruent: sed nobis tantūmodo. nec sint etiā pensionarij predicti aut compativ' alterius beneficij cuiuscunq̄ nisi de nostri licentia siue congedio procedat. vt infra vt si forte a nostris prepositis vicarijs vel alijs iudicib̄ aliquē ex senescalis balliuis vel alijs iudicib̄ nostris sub se prepositos vicarios autem vel alios iudices subiectos habentibus appellentur idem senescali balliui et alij nostri iudices a p̄dicta curia sarum appellationū coram eis introductarū et vtilitatarū legatus procedant volumus et ordinamus q̄ nostri senescali balliui: et alij iudices sub se prepositos vicarios vel alios iudices de sua consanguinitate vel affinitate decetero non habeant aliquem a suis officijs amoueri volumus.

Idem.

¶ Volumus insuper z ordinamus q̄ omnes senescali balliui z alij iudices nostri officia quecū q̄ sibi commissa personaliter exerceant: nec illa per eorum locatenēs. nisi in casu necessitatis sicut infirmitatis aut alterius legitimi impedimēti et impedimento durante dūtaxat faciant exercere: et infra Preterea districte prohibemus eisdem senescalis balliuis et alijs nostris iudicib̄ sub pena priuationis officiorum sibi cōmissorum et alterius grauioris punitionis ne pro eorum sigillis aliquam financiam seruitium vel aliuz perfectum quēcūqz leuare recipi vel exigi procurēt quoquomodo vel patiantur et si quid propterea fuerit oblatum illud omnino refutare teneatur prohibem̄ insuper ne abbatias prioratus. et alias ecclesias partium z prouinciarum sibi commissarum grauent: nec in eisdem ecclesijs eorum equos canes aues falconerios vel bracho nerios hospitentur nec etiam bibendi vel comedendi causa ad eas se conferant z quia fuimus certiores effecti q̄ plures ex iamdictis senescha

lis balliuis z alijs iudicib̄ durātibus guerris nostris sub vmbra custodiendi ne gentes armorum in abbatijs prioratib̄ z alijs ecclesijs ac etiam in eorū villis z manerijs suarū senescaliarū z balliuiarū z alibi hospitarentur grandes hactenus financias z alia dona gētib̄ ecclesiasticis predictis et eorū subditorū exegerint nos q̄ sumus, p̄tector z defensor ecclesie sancte dei ac esse volumus eisdem senescalis z balliuis z alijs iudicibus sub p̄dicta pena districtius prohibemus ne a predictis ecclesijs z earū subiectis z alijs aliquas finātias dona vel quoscūqz profect̄ exigant decetero vel exigi faciant. sed easdē ecclesias subditis earū et alios a gentium armorū oppressiōe seu molestatione custodiāt z defendāt eisdē nihilominus districtius iniungētes vt si gētes armorū balistarij vel sagittarij retentā a nobis non habentes i eorum senescharlijs bailliuijs: vel iudicaturis hospitari voluerint vltra vnam diem vel noctē vnā intra posse demorari non patiantur q̄ si retentam a nobis habuerint eos predari quicq̄ vel deroba re illaten patiant̄ taliter q̄ faciāt si fuerit op̄ vis nostra sit in hac parte. Si tn̄ remediū adhibere non possent mox dilatione cessante certiores nos faciāt vt sicut pertinebit, pcedere valeamus.

Idem eodem anno.

¶ Jurabunt insuper supradicti senescharli bailliui z alij nostri iudices q̄ de iuribus nostris in eorum senescharlijs bailliuijs z iudicaturis ac ressortibus earūdē tā in superioritate sicut al's diligenter inquirēt illaqz sine diminutione z impedimento quibuscūq̄ sine tn̄ iuris alieni pīudiciū custodient vt autem iurium pleniorem cognitionē habere valeamus volumus z ordinamus q̄ dicti senescali balliui z alij iudices suarū senescaliarum bailliuiarū z iudicaturarum z ressortorum ipsorū nostros vasallos omnes ad feudorum suorū adnonationes sibi tradendas compellant: de quibus receptorem cuiuslibet senescharlarū bailliuiarum z iudicaturarū predictarum librum vnum siue registrū nobis trāsmittendum fieri volumus

Idem eodem anno.

¶ Non patiantur insuper balliui senescharli z alij nostri iudices ātedicti aliquas super nos fieri interprisias taz in iuribus superioritatis q̄ al's sed circa p̄missa celeriter p̄uidebunt. Et si facere nō potuerint illud nobis z consilio nostro significare teneātur vt iure condecens remedium adhibere valeamus. Jurabunt insuper q̄ nec per se nec per alios recipient vel recipi facient de escu lento aurum argētū vel aliā rez mobilem aut beneficiū p seruicio vel dono vel aliud beneficiū perpetuū vel tēporale exceptis dūtaxat victu ali bus necessarijs ad bibendū vel comedendum ordinatis. et id rationabiliter s̄m cuiuslibet conditionē. z in tali quantitate q̄ infra biduum vel triduum absqz deuastatione possint honeste cōsumi vel expendi p̄missa non recipient nisi a diuitibus z sufficientibus instantissimeqz prius requisiti videlicet a gentibus ecclesiasticis militibus scutiferis burgensibus diuitibus et alijs notabilibus personis: neqz procurabunt dominium seruientium aut beneficium ecclesiasticum ppetuū vel tempōrale eorum vxoribus filijs fratribus sororibus nepotib̄ neptibus cōsanguineis affinibus et domesticis per senescharlia rum et bailliuiarum suarum subditos donetur vel conferat quinimmo: nec predicte eorum vxores et alie p̄dicte persone dona z alia suprascripta recipiant possetenus obuiabunt et si contrarium factum fuisse ad eorum cognitionem peruenerit supradictas personas ad ea que receperint reddendum et soluendum compellent non poterunt infra memorati senescharli bailliui z iudices recipere vinum nisi in paruis barrillis potis siue botellijs absqz fraude sine corruptiōe. Et si quis eis residuz fuerit vendere nullatenus permitti volumus.

Idem eodem anno.

¶ Preterea in eorū senescharlia vel administratione et subditis earum in quacūqz ptefuerit nō faciēt aliquos hereditagiorū vel bonorum immobilium acquestus alioquin p̄tractus nullus reputabitur et possessiōes taliter acquisite nobis dominioqz nostro ptinebunt et applicabuntur quarum precium peremptores et acquirentes venditoribus restituetur ac si venditores possessiones maluerint eis dare et reddētur et liberabūtur precium tamen per eos propter hoc receptū restituendo nobis applicandum insuper administratione sua durante eorum filios vel filias cum aliquo vel aliquarum suarum senescharlia rum bailliuiarum vel administrationum matrimoniū contrahere non patiantur: nec aliquem de personis supradictis in aliquo monasteriorum abbatiarum vel prioratuz sibi subiectorū religionem ingredi facient vel eisdem aliqua beneficia ecclesiastica in debitis monasterijs vel ecclesijs aut possessiones requirent nisi obtenta sup hoc a nobis gratia et licentia speciali.

Idem eodem anno.

¶ Primaqz die suarum senescharliarum bailliuiarum et iudicaturarum in nostra curia parlamenti anno quolibet personaliter comparebunt ibidem residentiam facturi nec ab inde recedent sine curie predicte congedio seu licentia modo et forma quibus expressius in antiquis ordinationibus continetur.

Idem

¶ Ulterius iurabunt: q̄ contra statuta vel ordinationes supradictas aut ipsarum aliquam non venient nec venire quēq̄ patient̄ sed in easdē iuris formā et tenorē ipsarū tenebūt z obseruabūt teneriqz facient z possetenus obseruari.

Idem eodem anno.

¶ Volumus nihilominus et ordinamus q̄ oēs senescharli bailliui et alij nr̄i iudices postq̄ destituti fuerint ab eorum officijs: siue deschargiati

et in eisdem senescholi et bailliui non fuerint instituti in eorum senescholijs bailliuijs z iudicaturis absq; transportu bonorum suorum extra domicilium eorundem p spacium.l.dierum remaneant protestando iuri et vt omnibus q̃ de ipsis conqueri et contra ipsos requestas aut demandas aliquas proponere voluerint respõdeant requeste auctoritate huiusmodi tradẽtur senescholis bailliuis z alijs iudicibus successoribus suis quibus precipimus et districtius iniungimus vt predictos senescholos bailliuos z alios antiquos iudices ore proprio cum iuramento respondere faciant ex partibus ipsis auditis p viam reformationis summarie et de plano sine figura iudicij ius faciant procuratoribus iamdictarum senescholiarum bailliuiarum z aliarum iudicaturarum precipiẽtes vel circa senescholos bailliuos et alios iudices super his diligenter insistant et vbi casum requiret si partibus adiungant. Premissa aut omnia sepedictis senescholis bailliuis et alijs iudicibus ac procuratoribus nostris antedictis sub perditionis officiorum suorum z alterius grauioris punitionis pena precipimus z eisdem iniunginus.

¶ Precedentes ordinationes z instructiones in cuiuslibet senescholie bailliuie z alterius iudicature qualiter sede in die assisie coram clericis et laicis publice legi et in qualibet senescholiarum bailliuiarum z aliarũ iudicaturarum predictarũ notabiliori sede registrari in tabula loco z vbi assisie teneri consueuerunt ad perpetuã rei memoriã z vt illarum ignorantiam nemo pretendere valeat poni et affici volumus.

Karo.vij.anno dñi. M.cccc.xliij.

¶ Nullus senescholiarum bailliuiarum iudicum vel aliorum officiariorum nostrorum aliquẽ ex adnocatis vel ꝓcuratorib⁹ nr̃is infra sue senescholie siue bailliuie vel iudicature limites locũtenẽte suũ faciat decetero vel ordinet p̃dictq; nr̃i ꝓcuratores z aduocati officiales locũtenẽtes sub priuationis officiorũ et emende arbitrarie pena decetero non recipiant vel exerceant.

Idem eodem anno.

¶ Vt obuietur z infra nulli senescholorum nr̃orum vltra duos locũtenẽ. ordinarios decetero non faciant saluo q̃ in casibus particularibus vbi fieri debere viderint cõmissarios ydoneos et sufficiẽtes vbi casus exigerit dare possit

Idem eodem anno.

¶ Ordinamus insuper vt in omnibus curijs sedibus et auditorijs senescholiarum nr̃orum iudicum et aliorum iusticiariorũ cause domaini nostri et alie in quibus procurator noster pars fuerit principalis primitus et ante omnes alias expediantur omnibusq; senescholis iudicibus et alijs iusticiarijs iniũgam⁹ vt ita faciat. Quodq; in causarum sedũ et auditorũ suorum expeditionibus predictas causas nostras ante oẽs alias faciant appellari et procuratoribus z aduocatis nr̃is in predictis curijs sedib⁹ et auditorijs vt ita requirent instanter z diligentius ꝓsequantur sub pena priuationis emende arbitrarie precipimus.

Idem eodem anno. M.cccc.liij.

¶ Bailliui z senescholi nostri vel eorum locũtenẽ. dictarũq; bailliuiarũ z senescaliarũ earundẽ in curia nostra parlamenti cõparentis processus in scriptis in quibus ad curiã p̃fatam fuerit appellatum portari facere z in eorum receptione a placitationib⁹ causarũ appelli ab eis emissarũ dictis durantibus diebus presentes esse teneant oẽsq; sub p̃nas super iurib⁹ z domaino regis ac etiã excessus abusus z malefacta in eorũ bailliuis vel senescholis an in similibus z limitibus earũdem tam per officiarios regios q̃ alios commissa curie prefate necnon regis aduocatis z procuratoribus generalibus per declarationem tradere teneantur.

Idem eodem anno.

¶ Cuz nostri z.j. vt senescali z bailliui nostri suos locatenẽ. p consiliũ officiorum z gentiũ consilij regiorum aliorum proborum virorum curiarum suarũ assumant ordinamus.

Idem eodem anno.

¶ Vt dicti locatenẽ. z.j. locatenẽ. senescalorum z bailliuorũ nostrorũ z per manus receptatorum regiorum vadia sua sicut antiquitus percipient decernimus vt nullus bailliuorum senescalorum procuratorum regiorum vel eorum locatenẽ. aliqua vadia vel p̃nsiones a subditis suarũ senescaliarum vel bailliuiarũ recipere p̃sumant neqz sint iudices castellani vel bailliui iusticijs suis sedib⁹ p̃ resortum subiectorum.

Idem eodem anno.

¶ Volumus insup z ordinamus q̃ bailliui z senescali nostri postq̃ officium per nos eisdem cõmissum fuerit anteq̃ eorum possessionẽ recipiãt ꝛeorum iurisditionẽ exerceant in nostra parlamenti curia solitũ p̃stare teneantur iuramentum nisi p̃sonaliter in guerra nostra vel circa personam nostram sicut sunt cãbellani antenos cubentes fuerint impediti.

Idem eodem

¶ Ordinantes etiã vt bailliui z senechali teneant vel teneri faciant eorum assizias in qualibet sede suarũ bailliuiarum vel senescholiarum z eorum subditos extra sedes q̃b⁹ subiecti sunt vel de vna sede ad aliam non trahant.

Idem

¶ Ne quid per bailliuos z senescholos aut eorum locatenentes ratione excusatoriarũ gratiarũ suarum remissionũ vel indulgentiarũ nostrarũ recipiant deinceps ꝓhibemus clericis tñ eorundem pro scriptura predicta executoriarum aliquid recipere permittimus.

¶ Et quia venit z.j. vt graffarij ciuiles vt criminales curie nostre parlamenti a partibus in eadem litigantibus aurum argentũ vel aliud quodcũq;

pro arrestis vel curie iudicatis aut alijs reb⁹ quibuscũq; expedienẽ. ex quibus ante annum domini M.cccc.xvij. nihil exigi solitũ extiterãt nõ exigant aliquid vel recipiãt ordinamus z hoc sub pena priuationis officij z emende arbitrarie initũ gimus insuper presidẽn. z vocatis secũ aliquib⁹ hostiarijs curie de vsu et obseruãtia in talibus consuetis diligenter inquirãt easq; in scriptis redigi z fraude cessante faciant obseruari.

Karo.viij.anno dñi. M.cccc.xc.

¶ Vt detur z infra iudicib⁹ minoribus z alijs officiarijs principib⁹ ne sint consiliarij officiarij vel p̃nsionarij alicui⁹ prelati vel dñi tpalis sub pena suspensionis ab eorũdẽ officio ꝓhibemus ꝓpter ea dicti senescholi duo dũtaxat locatenẽ. habebũt vnũ clericũ z aliũ laicum viguerij vero z iudices vnũ qui locatenẽn. suarũ locatenentiarũ z cõmissionũ in sede sibi cõmissa publice fieret eas registrari facere teneant prohibemus tamen ne super colore comissionũ ad vniuersitatem causarũ ordinationẽ huiusmodi calũniando aliq̃d ad vniuersitatem causarum locatenentia committantur. nisi in locatenẽ. principalium absentia z tunc vnicus nobilis z benefamatus committetur nullus insuper locũtenẽs laicus de sede sententiarum vel appunctamentorum vel distributionum ꝓcessuũ intromittat. Sed premissa p̃ iudices maiores vel ipsis absentibus locatenẽn. clericos expediãtur distributio vero processuum z cõmissionum in curijs senescholiarũ per iudices maiores si presentes extiterunt. decetero fient aliqui per locatenẽ. clericos cũ doctorum licentiatorum cõsiliariorum z practicãtiũ curiarũ predictarum cõsilio qualitatis causarum meritorũ z sciẽtie necnõ p̃sonarum habitaronẽ nec recipient argẽtum vel in ꝓfiguo predicto distributionis occasione participabũt sub pena priuationis suorum officiorum.

Idem eodem anno

¶ Inhibemus senescholis iudicibus maioribus z alijs iudicibus ne super iurisditione tẽporaliũ gentiũ ecclesiasticarum z aliorum iudicũ ordinariorum intercipiãt vel ipsos impediãt in cognitione causarũ ad ipsos pertinẽtiũ nisi quatenus de iure z p̃ ordinatiões eisdem permittetur.

Idem anno dñi. M.cccc.xciij.

¶ Ordinam⁹ q̃ senescholi bailliui iudices prepositiq; nr̃i sub pena priuatiõis suorum officiorum locatenẽ. suos decetero cõmittant p consiliũ z aduisamentũ nostrorum ꝓcuratorum aduocatorum practicariorum aliarũq; bonarũ gẽtiũ siue iurisditionis senescholie bailliuie vel ꝓpositure prestito tamẽ pri⁹ p ipsos in eorũdẽ senescholorum bailliuorum iudicũ vel p̃positorũ manib⁹ solẽni iuramento q̃ in ea materia fauore z amicitia quibuscũq; remotis bene fideliterq; consulent q̃s fm cõscientias ipsorum ad id magis ydone⁹ esse videat eisdẽ prelatis z aliq̃s senescholi bailliui iudices prepositi in nr̃a plamẽti curia intrabũt q̃ a p̃dictis eorũ locatenẽ. cõmittẽdo vel l.iã cõmissa manutenẽdo nec alias quouismodo agente alicui vt rei valoris alicuius nõ recipient vel exigẽt ꝓhibẽtes insuper eisdem senescholis bailliuis iudicibus z prepositis ãdictis nec locatenẽn. suos reuocẽt absq; causa rationabili p eos nobis primitus vel cõsilio nostro exinde sicut casus pertinuerit z viderint faciendũ ordinaturus remonstranda.

Idez eodem anno.

¶ Preterea senescalis bailliuis iudicibus z p̃positis nostris sub pena qua supra prohibemus ne in qualibet iurisditione suarũ sede nisi ynũ gñalẽ neqz plures sicut hactenus factũ extitisse ꝓcipimus vñ mala q̃to plura ꝓcesserũt cõmittere valeãt in sede vero predicta locatenẽ. ꝓticulari gñali dũtaxat absente ꝓtãtem habebit.

Idem eodem anno.

¶ Vt senescholorum bailliuiorũ iudicũ z prepositorũ nostrorum locatenẽn. gñales causas habeãt z materiã officia statusq; predictos melius z decentius exercendis nostrisq; subditis iusticiã exactionib⁹ indebitis cessantib⁹ q̃buscũq; ministrãdi volum⁹ z ordinam⁹ p̃fati locatenẽ. generales vadiorũ ordinariorum dictis senescalis bailliuis iudicibus et prepositis ad cãm officiorum per nos ordinatorum quartã ꝓtẽ deinceps hẽant z recipiant nisi senescholi bailliui iudices p̃positi sepedicti in eorum senescholijs bailliuijs iudicaturis p̃nsionarũ fecerit residentiam quo casu locatenẽn. antedicti de vadijs huiusmodi nihil percipient.

¶ De officio presidentis z cõsiliariorũ z aliorũq̃ officiariorum curie parlamenti.

Olum⁹ q̃ aliq̃s ꝓsiliari⁹ noster decetero parciat vel habeat pensiones ab aliqua persona ecclesiastica villa aut comitatu et si aliq̃ habeant volum⁹ q̃ eximũc dimittãt easdẽq̃ deserere teneãt

Philippus.vi. cognomẽto valesianus anno dñi. M.cccxliiij.

¶ Presidẽtibus z magistris sub eorũ iuramentis districte ne propter sua vel alia negocia parlamẽti ordinaria deinceps impediant neqz consilium eorum in parlamẽti camera teneant z postq̃ cederint nisi pro curia negotijs loquendi vel alicui iusaffarij consulendi causa a sedibus suis non discedant vel aliquez ad eos propterea venire faciant nisi de congedio processerit presidentium.

Idem eodẽ anno.

¶ Cum valde sit inhonestũ vt domini curia sedẽte per aulã palacij discurrant si quid igit̃ acturi fuerint id post prandium agere debent z cũ opus eis fuerit loqui cũ aliquibus id mane in palacij secrettoribus locis facere poterint debẽt insup bono maneventure ꝓdiu curia sedet continuare

Idem eodem anno.

¶ Presidẽtes ad sedem litigandi vel consulendi causa venientes requestis aut al's occupare non

debent sed hora captari debent opportuna diebus presertim consiliorũ quib⁹ graffarij placitationes p eũ cõceptas curie debent reportare.

Idem eodem anno.

¶ Cũ autem presidens causam aliquam in cõsilio ponit dum sue mentis conceptũ expresserit tacere debẽt oẽsomissa tamen si que fuerũt per eum ad eius memoriã reducti poterunt ⁊ oũ res que per aduocatos ad sufficientiam non stitit impugnata presidens requisit⁹ rursus facit impugnari nullus preter impugnãter locũ nisi per p̃sidentẽ fuerit interrogatus.

Idem eodem anno

¶ Opinãtes in cõsilio tangere vel repetere motiuũ in eorũ presentia pretactũ neq; vel canonẽ aut decretũ nisi petitũ fuerit a presidente vel cura eius in materia fuerit allegare debẽt post arrestorũ plationẽ nullus cuius opinionis fuerint domui debet alijs reuelare. Contrarium vero faciens periuri penam se nouerit incurrisse. et vt curie predicte secreta deinceps nõ reuelẽt nullus in consilio preter dominos registratores remanere debent preterea quilibet ex dominis semel pro mane se leuare sufficere debet prelatis tamen et baronibus.

Idem eodem anno.

¶ Inquestarũ domini obedientiã reuerentiã et audientiã concedẽtes p̃sidenti suo facere debẽt atq; dum eorũ officiũ relatorũ audiendi domini debent intendere tunc cõsulere inuicẽ vel contẽdere nec frequẽter in iudicio surgere debent tenenturq; sub eorũ iuramentis post arresti conclusionẽ illud infra sex dies in camera causa corrigẽdi reportare quod si fieri non possit sup hoc cõgediũ a p̃sidente recipiet sedentibusq; dominis arrestũ corrigendũ vel correctione facta rescribi ⁊ rursus legi debet.

Idem eodem

¶ Arresta penes curiã pnunciãda nõ ponantur donec alterius presidentium sigillo fuerint sigillata ex his tamẽ sicut premiti ẽ correctis et sigillatis ad registrũ pnũciãdi causa deferanẽ preter ea sepedicti domini super eorũ iuramẽtis per se ipsos vel aliquẽ suorũ ipsius camere sociorũ cũ debita interlineare distantia eorũ arresta scribere vel scribi facere tenenẽ nõ autẽ per alios etiã eorũ clericos cõcordatis arrestis eorũ alio iuare tenentur arrestaq; sua nõ in camera inquestarum nisi socios eorũ alloqui opus esset sed in eorũ domibus post prãdiũ vel de nocte facere oẽs quẽ reportare debent nisi per eorũ presidentes fuerunt excusati.

Idem eodem anno

¶ Iniungit rex omnibus tam magne camere q̃ inquestarũ dominis. In vim sui iuramenti ne de causis in eadem curia existẽtibus informationẽ per verba priuata. In eorum domibus nec alibi recipiant a quocunq; p litteras vel multos nec alias quouis modo sed solum in parlamẽto partibus in curia litigantibus et eorum iura mõstrãtibus preterea magistri parlamenti clerici vl laici durante p inquestis fiendis ad cõmissiones se non conferant sed continuo vacent expeditioni negotiorum eiusdẽ parlamenti eo durante.

Idem eodem anno.

¶ Parlamentum extraordinarijs negocijs non impediatur sed pro talibus consulendi et magistris aliqui ad partem recipiantur tenentes parlamentũ pari modo debẽt se aduocatis ꝓcuratorib⁹ vel ptib⁹ v̄bis iniuriosis aut opprobrijs vituperari propter honorem regis cuius personam tenendo parlamentum repzesentant non bibant insuper neq; comedant cum partibus que coram eis acture fuerint neq; partes cõmissis quoniam nimia familiaritas grande malum sepenumero parit parlamento sedente hora qua de mane sũt litigata rex non intendit tenentes parlamentum impedire.

Karolus quintus anno domini. M.cccl xiiij.

¶ Absente a villa parisius requestarũ presidẽte vel in infirmitate ꝓstituto antiquiori dictarũ requestarum clerico requeste tradãtur.

Karolus septimus anno. M.cccc xliiij.

¶ Ordinationi al's facte vt null⁹ curie nostre cõsiliarius officium vel pensionẽ ab alio q̃ a nobis accipere valeat penam adijcimus videlicet priuationis ab eius officio regio quam absq; alia declaratione incurrit ipso facto nisi super hoc a nobis cõgediũ et liceñ. obtinuerit.

Idem eodem anno.

¶ Certis ordinationibus vt curie nostre secreta celentur factis a dicẽdo statuimus q̃ si presidẽs consiliarius graffarius notari⁹ aut alius quicũq; decetero curie predicte secreta quouis modo reuelauerit a perceptione vadiorum eius per annum suspendatur et si casus exigerit suo primẽ officio presidentibus insuper et alijs consiliarijs et officiarijs eiusdem curie sub iuramento nobis et eidẽ curie prestito district⁹ iniũgimus vt cum aliquis eorum aliquem eiusdem curie secreta reuelasse scinerit id eidẽ curie nostre vel presidẽt in eadẽ curi⁹ fieri poterit denũciare teneat vt sup hoc per aliquem ex consiliarijs eiusdẽ curie ab ea deputandis inquiratur et celeriter referatur ac exinde per eandem curiam sicut pertinebit valeat ordinari. Si quis autẽ officiariorũ predictorum aut hostiariorum eiusdẽ curie nostre secreta reuelasset deprẽsus vel repr⁹ fuerit hostiarij p̃dicti eorũ officijs priuẽtur clerici v̄o p̃dictorũ officiariorum a vice comitato et prepositura parisiẽn. perpetuo vel ad tempus p̃m casus exigẽtiam banientur.

Idem eodem anno. M.cccc liij.

¶ Prelati ad prefatam curiam nostram veniendi facultatẽ hãntes si eiusdẽ curie secreta reuelauerint ab ipsius cõmuniõe et interessendo in ꝓsilio facultate priuẽtur. Et nihilomin⁹ emẽdã arbitriam p̃m casus exigentiã soluere compellantur.

Idem anno. M.cccc xlvi.

¶ Ordinationibus quibus tenẽtes parlamentũ cum ptibus corã eis acturis bibere vel comedere, p̃hibentur adicientes, p̃hibemus ne p̃sidẽtes et cõsiliarij sub eorũ iuramẽtis cũ ptibus in eadẽ curia litigantibus frequẽtent aut cõmunicẽt nisi q̃tum minus fieri poterit vt et cũ eisdem vel in eorũ conuiuio seu cũ ꝓcuratoribus aut aduocatis eorum cõsciuerint se ad ptium requestã ⁊ expensas invitatos bibãt et comedant. Abstineãt. insuper presidẽtes et consiliarij prelibati sub vitualiũ vmorũ aut aliarũ rerũ colore q̃tus poterunt aliqua dona presentiũ ptẽ p̃dictã alit q̃ de iure sit pmissum p se vel p gentes suas recipere.

Idem eodem anno

¶ Insuper ordinationib⁹ ne aliqua de causis in curia existentibus seorsus recipiãtur informamẽta p̃hibentibus penam arbitrariam in infringentes easdem p̃m casus indigentiã aduenimus.

Idem eodem anno.

¶ Preterea certis ordinationib⁹ vt dñi plamẽti bono mane veniãt et q̃diu curia sedebit continẽãt. Adijcientes ordinam⁹ vt decetero diebus omnibus quibus ad palatiũ nostrum parisius negocior̃ ipsor̃ expedicẽdũ litigãdi q̃ vel consulendi causa venire debẽt prefati p̃sidentes et ꝓsiliarij post sextam horam immediate seu saltẽ infra quartã horã post curiã eandẽ ingrediant̃ sub pena pditõis salariorũ suorũ diei p̃dicti respectu deficientium hora vero septima vel quotiens fieri possit diebus placitationũ litigare incipiatur et diebus cõsiliorũ ꝓcessus iudicari inter sextam ⁊ septimã horas registri appunctamẽta minutata necnõ requestarũ expeditio p̃m formã infrascriptam incipietur.

Idem eodem anno

¶ Adicientes insuper ordinamus vt die qualibet cõsilij registra difficultates earũ diebus p̃cedẽtibus litigatorũ decetero primitus expediantur. Q̃q; graffarijs ꝓpterea die qualibꝫ litigabili p̃sidentẽ aduisare de ipsi⁹ registri difficultates ad memoriã reducere necnõ die qualibꝫ cõsilij registrum ad camerã eiusdẽ afferre ⁊ vt p̃dicte facultates variari req̃rere ⁊ easdẽ ad memoriam reducere teneantur.

Idem

¶ Or grãdis ⁊ j. Certas ordinationes q̃b⁹ p̃sidẽtes ad sedẽ litigãdi rel ꝓsulẽdi cã venientes requestis vel al's occupari, p̃hibenẽ ampliãtes. Ordinam⁹ q̃ oẽs cuiuscũq; modi fuerint requeste cui⁹ ꝓuenit rñdere decetero graffario curie nr̃e vadantur q̃ requestas ciuiles ꝓcessus ⁊ magne camere negocia ꝓcernentes in eadã magna camera leget seu legere faciet. Ciuiles vero ꝓcessus inquestarũ ⁊ negocia illarũ tãgentes ad inq̃stariũ camerã mittet aut aportabit. Criminale s autẽ in turrella criminali graffario criminali vt p dictas cameras ⁊ turrellã put aũt ꝓtinuerit respondentur ⁊ expediant̃: iurabũtq; graffarij taꝫ ciuilis q̃ criminalis responsionẽ illarũ decetero non signare nisi iuxta camere deliberationẽ in q̃ requesta visa fuerit: aut reportata eodẽq; graffario presente: vel si nõ potuerit interesse aliquis ex alijs graffarijs aut q̃tuor notarijs ibidẽ p̃ns dictas responsiones mõ quo supra signabit.

Idem eodem anno

¶ Certis ordinationib⁹ declarũtibus ⁊ j. vt nullius cuiuscũq; cause ĩ nostra curia introducte cognitio principalis alicui ex curie predicte consiliarijs p requestam vel al's decetero cõmittatur incidentiũ tñ ex eodẽ principali dependentium vacuatio eisdẽ cõsiliarijs si requirat̃ cõmitti poterit vt ꝓtes audiãt ⁊ curie referãt vel si ꝓtes cõsenserint ordinẽt prelibatos aut cõmissarios super predictis incidẽtibus in eadẽ curia q̃ primũ registro vacuato eorũ faciẽdo relationẽ audiri ⁊ si hora patiatur expediri. Serta tñ corã eis et producta in eadẽ curia legi volumus anteq̃ arrestũ vel appunctamẽtum sup his per curiã pferat.

Idem eodem anno.

¶ Vt ꝓcessus et. j. vt magne camere presidẽtes qũ sibi bonũ videbit̃ associatis secum et vocatis duob⁹ ex antiquioribus ipsi⁹ curie ꝓsiliarijs vno clerico ⁊ altero laico sub eorũ iuramẽt⁹ fidelitate ⁊ cõscentijs ꝓcessuum in eadẽ curia statuq; iudicandi existẽtiũ q̃to magis fieri poterit bailliuiarum p̃positurarũ ⁊ seneschaliarũ ordinẽ obseruãdo rotulũ vnũ. decetero faciãt ordinamus ꝓcessusq; predictis consiliarijs vt p eos visitentur: extrahant̃ et reportent̃ qualitatis processuum et cõsiliariorum habita ratione tradãt et distribuãt Quos quidẽ processus antedicto q̃tum fieri poterit ordine seruato reportare iudicari ⁊ expedири volumus cõsiliariorũ tñ ordinẽ et obseruando vt ipsorũ quilibꝫ relator ⁊ iudicãs esse possit nisi forte processus aliquis ꝓpter magnã ⁊ euidẽtẽ causam in decisione ⁊ expeditõe rõnabiliter proferri deberẽt eo tñ diffinito p̃dict⁹ ordo protin⁹ reassumẽt̃ per inquestarũ vero p̃sidentes similiter fieri iubemus. Eisdem cõsiliarijs nihilomin⁹ prohibentes ne processus aliter accipiant neq; graffarij sibi tradant sub pena periurij et emende arbitrarie. Sepedictiq; ꝓcessus sine quauis interruptione vel intermissione iudicentur et expediantur insuper similẽ iniũgimus relatori sub ei⁹ iuramento penaq; periurij vt processus aliquis breuis aut magnus vel cuiuscunq; fuerit qualitatis nisi per eos facto prius extracto reportetur premissa constitutioni qua consiliarios

suos esse debere reportantes iudicātes cauere adiciemus.

Idem eodem anno.

¶ Ut processus tam in supradictis cameris ꝗ turrella criminali iudicando nihil ad eiusdem ꝓ cessus decisionē faciens omitti valeat partium inuētaria videantur ad longum atq; legantur.

Idem eodem anno.

¶ Presidentes insuper tam magne camere ꝗ in questrarum opiniones consiliariorum eorūdem processium in eadem curia reportatorū iudicius faciendo benigne audiāt: Nec aliquid quo ipsorū opinio pcipe valeat dicere presumāt donec omnes consiliarij in iudicio presentes opinati fuerint. Si tamen presidentes vel relator aut alius ex opinantibus aliquem in facto perceperint curare de hoc ipsum aduisari ꝓmittimus.

Idem anno. M.cccclxvi.

¶ Ordinationē ꝓ quā nec curia nostra pclausas aut patentes lras aut alicuius nostri officiarij relationē vel assertionē duas nri parlamēti magnam videlicet et inquestarū cameras cuiusuis processus indicādi causa ꝯgregari faciat statuim⁹ et insup ne per dictas litteras vel relationes arresta pronunciari et executioni demandari differantur. Quo ad punitum congregationis predicte sit intelligēdaq; esse sensemus: vt videlicet ad alicuius partis in eadam curia processium habēti requestam vel prosecutionem predicte camere alicui⁹ ꝓcessus indicādi gratia decetero non cōgregentur sed si curia predicta cōgregata motu proprio viderit aliquem ꝓcessium de primo iudicandum ꝓpter materie vel personarum contendētium aut aliam causam euidentem ꝓ duas antedictas cameras iudicari debere id fieri poterit ꝑdicta tamē ordinatione quo ad alia in suis terminis remanente.

Idē eodē anno et anno. M.ccccliij.

¶ Ut nullus presidētiū vel cōsiliariorū curie predicte ad prisonarios vel psonaliter adiornatos examinādos deputat⁹ ab eisdē vel alio eorū noie ꝓmissorū aliquid recipiat vel exigat ordinamus.

Idē anno. M.ccccliij.

¶ A festo pasche vsq; ad finem plamenti ꝑsidētes ⁊ cōsiliarij hora sexta de mane debent in suis cameris esse cōgregati. A festo vero beati martini vsq; ad festum pasche illico post horā predictam. Preterea missa ante ingressum plamēti celebrari ꝯsueta a festo pasche vsq; ad finē plamēti predicti ante sextam horā erit celebrata. a principio v̄o plamēti vsq; ad festum pasche incotunēti post horam predictam.

Idem eodem anno

¶ Postq̄ presidētes ⁊ cōsiliarij omni die fuerint horis supradictis in suis cameris cōgregati cunctis alijs obmissis plamēti negocijs et affarijs diligēter intendāt. Et nisi ex curie ordinatione cōsulendi cā vel quēq̄ alloquēdi de quibusuis negocijs post ꝑ sederint surgere nō presumant nec foris exeant vel aulā palacij cū aliq̄ discurrant.

Idem.

¶ Pernecessariū est vt presidentes ⁊ consiliarij curie post prandium veniant ad parlamentum iudicandi ⁊ expediendi cā tā in magna camera ꝗ in questarum ⁊ aliarum quia propter hoc fuerūt ordinati processus in eadē curia introductos quos ꝑsertim sicut appellationū a seruientib⁹ vel executoribus sententiarū vel appūctamentorū interlocutoriorū defectus reprisias ꝓcessiū et aliorū ꝓuisionū inuitarū donec multitudine processium curia fuerit alleuiata.

Idem eodem anno.

¶ Volumus ꝗ si supradictis et. j. ꝓhibemus insuper accusatis sub pena cōuicti et accusantibus aut denūciātibus sub pena ꝑdicte cāe ⁊ alterius grauioris arbitrarie ꝓnūciationis ne ꝓ se vl̄ aliū quicq̄ alicui ex consiliarijs nostris ꝓ causis predictis nec al's donent tradāt vel permittant idve per aliū fieri faciant quoquomodo.

Idem eodem anno.

¶ Decetero volumus et ⁊ ordinamus ꝗ ab hora septima de mane in plamēto nro incipiat litigari vsq̄ ad decimā omni tempore in xl.tū ab octaua vsq̄ ad vndecimam litigabitur.

Idem eodem anno

¶ Propter expeditionē causarū ī nro plamētorū pēdentium statuimus vt a festo pasche vsq; ad finē parlamēti bis in septima diebus scz martis et veneris post prandium ab hora quarta vsq; ad sextam deinceps litigetur.

Idem eodem anno.

¶ Preterea volumus ꝗ nulla causa parua siue magna ꝓ arrestū curie determinetur nisi decem consiliarij ⁊ vnus presidentū curie nre vel inquestarum sint presentes.

Idem eodem anno.

¶ Vtvltra. j. ꝑdecessorū nrorū ordinatiōes insequendo volumus et ordinamus vt curie nostre presidentes ad quos principaliter illius ordo pertinet omnibus alijs occupationibus pretermissis habeant singularū respectū ad honorē ⁊ ipsius curie bonum ordinem ⁊ bonam ⁊ breuē expeditionē iusticie presentes ordinationes custodiēdo eas ꝗ ꝓ ꝯsiliarios graffarios histiarios aduocatos ⁊ procuratores custodiri faciēdo de illarum infractorib⁹ frequenti⁹ inquirēdo defectus remostrando ⁊ reprimēdo transgressores secūdū casuum exigentiā per curiam puniri faciendo ea q̄ nobis significando vt ab officiorū priuatione et al'r ꝓcedere valeam⁹ taliter ꝗ ceteris nrārū ordinationū trāsgressoribus transeat in exemplu;

Idem eodem anno.

¶ Preterea iamdictis presidentibus iniungim⁹ quatinus placitationibus corā eis factis diligenter intendant vt mox eis perfectis materie que in plena camera seu audientia possunt amputa-

ri ibidem appunctentur. Aduertant tamen diligenter ad difficultates appunctamentorum ad cōsilium remissorū easq; si opus sit sibi ꝓ graffarium ad memoriā reduci faciāt vt die cōsilij ꝓximo aū cuiuslibz alteri⁹ expeditiōez materie registrum placitationum primarum expediat ꝗ diu cōsiliarij premissorū recentiorē habēt memoriā. Precipientes insuper graffario: vt die ꝓxima cōsilij suarum placitationū registrū cōferat vt absq; cōfusiōe ipsius registri breuior fiat expeditio sicut supra dictum est.

Idem eodem anno

¶ Ut honestas maior in eadem curia nostra seruetur et mali suspitionib⁹ ac presumptionib⁹ obuietur volumus ⁊ iniungimus nostris presidentibus ⁊ cōsiliarijs quatinus respectu ptium processium in curia habētium ab omnibus cōmunicationib⁹ ex quib⁹ verisimiliter ꝑsumptio vel mala suspitio causari possit presertim ab omnibus prandijs et cōuiuijs q̄ fame fient ad partiū ꝓsecutionem predictarū occasione ꝓcessium obtineant. Ac diligenter ꝓcaueant nec partes predicte sciant vel cognoscāt illum qui processium eorum debebit reportare. Qd si viderint partes illius habere cognitionem talis dilatione cessante reportandus alteri cōmittatur.

Idem eodem. anno

¶ Et vt cōuenientius ⁊. j. Ordinam⁹ vt post visitationē ꝓcessiū de quibus superius mentio facta fuit quos secūdū baillinias ⁊ seneschalias in aliquo registro distribui et ipsorū distributionē reportādo causa ꝓ sepedictos presidentes vocatis secum aliquibus ex cōsiliarijs vt supra dictum est fieri volumus. Antedicti presidentes de duobus in duos menses diligēter videant ꝓcessus expeditos et ad expediendū restantes vt semper in expeditiōe ātiquitatis ordo seruetur per relatores scōm casus magis pios et necessarios fauore vel psonarum acceptatione cessantibus relatores autem in premissis deficientes aut negligentes corrigantur et per curiam ꝓut eidem visu; fuerit puniantur.

Idem eodem anno.

¶ Ut ordo cōueniens ꝓcessium relatoribus in eadem curia nostra in quibus camera fuerit decetero detur volumus ⁊ ordinam⁹ vt nullus ad reportandum ꝓcessium aliquē se presumat ingerere nisi prius sup eodem suum fecerit extractū lrām testium vel ꝓductionū ꝓ eum articulos et puncta debite collauerit vt super illis suas productiones conuenienter valeat applicare fietq; iādictum extractum manu relatoris vel alterius consiliariorum aut graffariorū nostrorū vel alijs extra curiā pandant. Iniungimus insup eidem cōsiliarijs curie nre quatin⁹ curiosi sint videre ⁊ visitare arresta antiqua curie stillum et obseruationem ipsius ac scire ⁊ cognoscere modum et formā dictādi et ordinādi eorū extracta. Et si quibus omnino fuerint incuriosi ꝓ presidētes monetur et si opus sit nobis denūcietur vt ꝓ nos fauore et psonarum acceptione cessante sicut ꝓtinebit et rationis fuerit prouideatur.

Idem eodem anno.

¶ Preterea volumus ⁊ ordinamus vt prefati cōsiliarij nri qui bus ꝓcessus sicut predictum est reportandi causa traditi fuerit non solum propter bonum iusticie sed etiā ꝓpter eorū honorē curiosi sint videre et aperire difficultates et puncta suorū ꝓcessium cessante tū superfluitate et repetitiōe nihil possetenus omittendo. Quo facto si materia laxtiori indigere videat apertura requirantur a ꝑsidentib⁹ opiniones illorū ꝓut melius viderint expedire scōz materiā subiectā q̄ cessantibus superfluitatibus et repetitionibus ātedictis poterunt materiā amplius aperire.

Idem

¶ Et vt securius ad ꝓcessium relationē ꝓcedat ⁊ ne ꝓ inaduertentiā vel al's aliq̄d celet vel omittatur. Ordinamus vt inuentaria ꝓ eū vl̄ ꝓ aliū ꝗ per relatorē ex integro legat videlicet ꝓ aliquē ex cōsiliarijs relatore assistente lrārū et ꝓdictionum ꝓ eum legendarū causa et sup illi⁹ predicti relatoris extractum verificādo potuimus insup presidētes et cōsiliarios nros curiosos existere vt bene ac verū dictorū extractorem faciāt verificationē, in magnis ꝑsertim causis q̄ breuiter nō possunt expediri vt in opinionū cōclusione nō sit opus lras aut ptium ꝓductiōes rursus visitare.

Idem

¶ Ut gravitas et honestas q̄ debēt obseruari in nostra curia tanti grauitatis honoris ac fame deliberādo et iudicādo seruēt antiquas ordinationes ⁊ obseruantias curie nre tam sup reuerātia ꝓ quēlibz presidētiū venientibus et intrantibus assurgendo impendenda ꝗ benigne ⁊ patienter interruptione cessante audiendo quicquid dicti presidentes apertre vel in deliberatiōe ponere vel de quo curia voluerint aduisare debite fuare et infractores illarum reprimi ⁊ puniri volumus. Similiter ordinamus cōsiliarios in eadem curia deliberātes bn⁹ patiēter etiā interruptiōe quauis cessante audire: nisi euidēter errarent in facto quo casu relatori vel in eius defectu presidētes aut alij consiliarij eos poterūt de ꝓmissis aduisare. Si tū nostri presidentes aliquos in eorum deliberationibus vel opinionibus prius a se dicta vel ab alijs reiterare frequēter cōspexerint vel dixerint allegare res vel facta in ꝓcessiū non cōtenta vel allegata aut vti superfluitate nimia vel impertinenti prolixitate que singulariter in curia debet euitari poterunt eosdem consiliarios aduisare vt deinceps a talib⁹ repetitionibus seu redictis ⁊ superfluitatibus deinceps abstineāt deliberaū et curie dedecori necnon alijs opinantibus impedimento sunt causaru; aduersuru expeditioni. Prohibemus insuperoibus presidentibus ⁊ consiliarijs curie nostre sepedicte ne processius iudicando in laudem aut vitu-

perium partium vel alterius illaruz seu materie de qua tractabitur aliqua facta per ptes ipsas in pcessu nō proposita dicant vel proponāt seruis autē facien. opinando vel als plus affectione q̄ ratione moueri videntur.

Idem eodem anno:

¶ Certas ordinationes z. j. ordinamus vt ad requestam partium camere non congregentur sed processus in cameris in quibus fuerit ordinatū iudicentur nisi curia propter materie grauitatez vel personarum contendentiū qualitatem aliud duxerit ordinandum. Quo casu sine interruptione processus diligenter visitari debebit ac iudicari ne camere predicte in expeditione fiēda in eisdem diutius impediātur.

Idem eodem anno.

¶ Si in processibus qui iudicantur z determinantur in cameris in deliberando vel iudicando alique notabiles superuenerint difficultates vel tales in opinionibus diuersitates q̄ absqz camerarum aliarum consilio z deliberatione cōclusa recipi non possit relator vel duo ex consiliarijs opinionum differentium ad aliam cameram transmittatur in qua difficultates huiusmodi cōmunicentur super quibus q̄tum breuius fieri poterit z conuenientius deliberetur iamdictqz trāsmissi per cameras antedictas benignius iudicantur z tractentur z interruptione cessante expediant vt per dictarum camerarum consilium z opiniones mittentibus referre valeant et processus in predictis cameris tam incepti concludantur et determinentur.

Idem eodem anno.

¶ Et quia singulariter desideramus vt oēs subiecti z officiarij nostri in curijs nostris presertim supmis que super omnes alias in bona fama debet exaltari estqz aut esse debet lumen et exemplar aliaruz habeant ante oculos iugiqz meditatione obligatione qua erga deum z nos nostrāqz rempublicam iudicandi legaliter abstringuntur abstinēdiqz a donis quibuscunqz promissionibus corruptibilibus vl̄ que possint aut debeāt iudicantium animos peruertere vel mouere ab omniqz presumptione vel naturali suspitione caueant detestantes herentes maximo opereq̄ donis vel promissionib̄ iusticia nostris temporib̄ retardetur dei indignationem volentes durare grauibusqz scandalis z inconuenientibus q̄ propter talem iniquitatem et peruersionem iusticie in rebus publicis regnis z dominationibus frequenti accidit obuiare antiquas pdecessoruz nostroz frācie regū ordinationes incedēdo prohibemus omnibus iudicibus z officiarijs tam nostri parlamenti q̄ aliarum curiarum ne quis eorum per se vel alium directe vel indirecte talia dona corruptibilia z que possint vel debeant in

dicantium animos peruertere vel mouere decetero recipiant sub pena priuationis officiorum suozum volumus nihilominus eos puniri secundum casuuz exigentiam et personarum qualitatem vt ceteris transeat in exemplum.

Idem eodem anno.

¶ Quia sepenumero partes et infra ordinamus vt si per partium aliqua processum habēs in curia vel in alijs curijs regijs nostris aliqua ex donis et promissionibus supradictis iudicantibus causa iudicij vel expeditionis retardande per se vel alium fecerit suo iure ex integro punietur. Et insuper emenda arbitraria secundum casuuz grauitatem et enormitatem necnon personarū et processus grauitatem districtius puniatur.

Idem eodem anno.

¶ Quantum ad aduocatos et infra volumus et ordinamus aduocatos procuratores vel sollicitatores qui talia dona decetero fecerint aut illorum mediatores fuerint officio patrocinandi et promouendi perpetuo priuari et ad quecūqz officia presertim iudicaturas vel alias iusticiam concernentes inhabiles perpetuo declarari. Et nihilominus emendis arbitrarijs secundum casuuz enormitatem et exigentiam necnon personarum qualitatem puniri Baillinis et senescha lis nostris quantum ad iusticias baillinias z senescalias locozū subiectoz et presidentibus quo ad eandem supremam curiam districtius iniungimus vt de premissis decetero diligenter inquirant vt prouisio conueniens detur ac delinquentes fauore vel personarum acceptatione cessante postpositisqz ditatione vel dissimulatione quibuscunqz sint antedictum est puniantur, sub pena nostram indignationem incurrendi et punitionis. Iniungimus insuper eisdem presidentibus bailliuis et senescalis vt primo intersemet ipsos presertim obseruent ordinationez illinsqz sepenumero recordētur. Intelligimus enim ipsos in predictis casibus pari pena vel grauiori si opus sit esse puniendos. Quos ad exonerationem conscientie nostre specialiter oneramus vt absqz dissimulatione vel infractione quacunqz huiusmodi ordinationem faciant obseruari.

Karolus octauus anno dñi M.cccc.xc.

¶ Quia nostra predicta curia et infra. Ordinamus et expressimus presidentibus et cōsiliarijs nostris iniungimus quatinus a festo beati martini yemalis vsqz ad pascha pro eiusdē curie affarijs expediendi ante septem horas tractum A paschate vero vsqz ad finem parlamenti post horam sextam incontinenti in omnibus sint cameris congregati ab inde donec curia recedat

nisi ppter infirmitatē senectutē incōtinēs discessuri. Si q̄o sriis facere fuerit assueti puatiōe vadiorum et suozum officioz suspensione vel als put fuerit per curiam ordinatum puniantur.

Idem eodem anno.

¶ Insuper psidentibus z consiliarijs nostris iniungimus quatinus durante processuum et aliorum affariorum in eadē curia existentium expeditione silentiū teneant taliter q̄ relator audiatur ad lōgum et si quis psidentiū predictoz materiā aliquāvel difficultatē aperire voluerit absq̄ interruptione audiat ad plenū dictaqz materia p opiniones sine redictis vel repetitionibus atq̄ tumultu delibereē nec vnus aliū interrumpat nisi erraret in facto quo casu presidentes vel in eoz defectu vnus consiliariozum nostrozū errantem poterunt auisare presidētibus antedictis nihilominus iniungentes quatinus consiliarios nros reputando z opinando vnum post aliū benigne audiant. Quos oēs in opinionibus psidentium z consiliariozū nostroz predictoz conclusioneq̄ processuū presentes esse et ad id per eosdez presidentes compelli volumus.

Idem eodem anno.

¶ Quia sepenumero cōtingit q̄ expediendo z iudicādo processus requestas z alia predicte curie nostre affaria plures ex consiliarijs nostris aductis cameris surgentes ad graffos aliaue loca loquendi z inuicem conferendi cā se transferūt alij vero lecture requestaz sibi causa reportandi tradituū aut ordinationi dictozū vel scripture litterarū seu registri lectioni vel alijs rebus processū predictos atq̄ materias in deliberatione positas non tangentes se occupant Ex indeq̄ suas opiniones dicere se pretextu q̄ predictozum processuum et materiaz merita non intellexerūt excusant prohibemus igitur eisdem psidentib̄ z consiliarijs ne predictis expeditionibus durantibus alijs rebus per quas ac integro meritozum iandictozum processuum et affariozuz intellectu possent impedirī vacent aliquatenus vel se occupent sub pena perditionis vadioz suozum proxte poze quo curie nr̄e visum fuerit maxime contra illos qui facere talia fuerint assueti.

Idem eodem anno.

¶ Graffarius et. j. prohibemus cōsiliarijs nr̄is sepedictis ne in presidētiū absentia ad aliquam nisi decē ad minus fuerint expeditionez pcedere psumāt. Ordinamus insuper q̄ pcessus existēs in graffis curie plibate p illius presidentes in magna camera per presidentes eiusdē z in inquestis per inquestaz psidentes deinceps distribuantur inhibentes eisdem ne processum aliquē donec productus aut in statu iudicandi vel audiendum receptus fuerit alicui ex consiliarijs nostris distribuant.

Idem eodem anno.

¶ Nostris insuper psidentib̄ phibemus ne quēnis pcessum alicui ex consiliarijs nr̄is qui vt sibi distribuereē psecutus fuerit vel propterea pces porexit aut illi cui partes psecute fuerint traditus q̄ vni ex alijs distribuāt Eisdē nihilominus iniūgētes q̄tin̄ predictos distribuēdo pcessus ad materiarū qualitatē z consiliariozū quib̄ distribuentur merita respectū habeāt caueantqz ne processus eosdem aliquibus cōsiliarijs suspectis distribuant ad patrias vū processus fuerint respectum habendo.

Idem eodem anno.

¶ Quia multotiens accidit q̄ aliquibus pcessibus per ordinationē psidentiū distributis consiliari cui fuerūt distributi illos aliquibus socijs suis sine curie congedio tradit vnde sepenumero in eozū manibus quas partes suspectissimas habēt inueniūt, phibemus eisdē psiliarijs sub pena suspensionis officiozū suozū pro trimestre, p prima transgressione et si reinciderint priuatiōis earundē ne de processibus sibi p presidentes distributis z de quib̄ apud graffos fuerint chargeati se faciant aliquatenus exonerari nec eos aliq̄bus alijs consiliarijs tradere presumāt, sed eos distribuendi causa sicut premissum est apud graffos pdictos reponant.

Idem eodem anno.

¶ Si partes causa videndi processus suos illoz qui collatione faciendi requestā aliquā traderit pdictis consiliarijs nostris, phibemus ne postiarijs vel alijs processus pdictos partibus ostēdēdos tradere presumant.

Idem eodem anno.

¶ Preterea cū occasione audientiarū extraordinariarū q̄ diebus ordinarijs quibus senescaliarū z bailliuioz rotuli debent expedirī pcedūtur sepenumero ōtingat rotulos predictos in fine parlamenti sicut deberent expeditos nō esse ordinamus z precipimus predictis presidentibus z consiliarijs curie nr̄e quatin̄ ordinarios rotulos antedictos absqz quauis illoz interruptiōe p tales extraordinarias placitationes expediant. Nisi p curiā nr̄am ob aliquā magnā et vrgentē tam pdictam audientiā dari fuerit ordinatum.

Idem eodem.

¶ Volumus insuper z ordinamus q̄ dieb̄ extraordinarijs fiat rotulus secūdum quē cause expediantur absqz interruptione nisi ppter pauperū z miserabiliū psonarū seu rerū vrgētiū et p q̄ necessaria expeditionē aut als ōsideratiōes, p bono iusticie necesse fuerit audiētiā dare. Rotulozū dictoz ordie preterm̄isso sup quo gliam z bonorē dictoz psidētiū oneramus ceterū, phibemus etiā ne, pcessus aliq̄d inscript̄z ad iudicādū in curia nr̄a decetero recipiat nisi, pcessū hmōi penes eādē curiā z illi̇ graffis adlatū fuisse constiterit

Idem eodem anno.

¶ Om̄ frequēter ouenit ex aliquo, pcessu causa expediendi suprapposito alie materie propter q̄s predictus interrumpat processus supraponuntur vū multotiēs accidit q̄ oppugnādi tēpore interruptionis pdicta occasione, pcessus male fuit

intellectus prohibemus dictis presidentibus et cōsiliarijs ne cum aliquis processus visitationis longioris expediendi cā suprapositus fuerit aliū plire visitationis ,pcessum vnū sup aliū in deliberatione donec primus cōclusus extiterit ⁊ decisus ponere presumant.

Idem

¶Quia plures ⁊.j. nostris psidentibus ⁊ cōsiliarijs aduocatis ,pcuratoribus graffarijs ⁊ hostiarijs curie nostre pdicte sub pena priuationis suorum officiorum ⁊ inhabilitationis ad officia quecūq; regia aliarūq; grandiū penarū pecuniariarū et corporaliū scōm casuum exigentiam ,phibemus ne aliqua ex affarijs ⁊ expeditionibus nec idem curie nostre ptibus aduocatis ,pcuratoribus sollicitatoribus vel alijs quibuscū psonis per se vel aliū directe vel indirecte reiectare psumāt eisdē nihilominus sub penis antedictis nostreq; indignationis iniungētes vt pnteq; nr̄am ordinationē firmiter faciant obseruari ⁊ de illa infractoribus inquirant ⁊ cū aliquis in cōtrariū fecisset quouismodo sibi fuerit denunciatū omnibus postpositis veritatem diligenter inquirant penis supradictis transgressores per curiam puniri faciēdo.

Idem eodem anno.

¶Et q; predictorum secretorum reuelatio neq; per aliquos ex clericis consiliariorum nostrorum sepenumero facte fuere eisdem sub honore ⁊ cōscientijs eorum, iniungimus vt posse tenus caueant ne clerici eorum aliqua de secretis sciant ātedictis quo pnt aliquē exinde facere reportū.

Idem eodem anno.

¶Ne querele clamores aut chargie cōtra curie nostre cōsiliarios fiant in futurū de pro suavolūtate vel eorū auctoritate propria rem aliquam a partibus sub salariorum suorum colore vel alīs capiendo prohibemus expresse ne per eos aliquid a ptibus directe vel indirecte decetero recipiatur sed si cā fuerit talis in qua taxatio cadat Illam p curiam nostram fieri ⁊ apud graffium exinde per manus graffarij cui pertinebit tradendū deponi volumus prefatis cōsiliaris nostris iniungētes sub pena priuationis officiorum suorum aliarūq; talū grandiū penarum p curiam nostram ordinandarum vt presentem ordinationem inuiolabiliter obseruent.

Idem eodem anno.

¶Vt ordo politia que meliores facto iusticie nostre dentur ⁊ ne consiliarij sepedicte curie aliq̄d a ptibus decetero recipiāt vel exigant proponimus ante principium nostri ,primo futuri parlamenti expensis nostris prouidere consiliarijs in nostris qui reportui processuū in nostra curia existentium diligenter vacabunt subuenire eos qui recompensare penes graffum eiusdem certam summā ,pterea deponi faciēdo ex presidētiū tā magne camere turelle q̄ inquestarū ordinatione distribuendū sup quo conscietias ⁊ honorē eorū oneram' totū donec p nos aliud fuerit ordinatū

¶Prohibemus vlterius ptibus ne pro exactiōe prisonerior̄ vel psonaliter adiornatorū aut alīs cuiq̄ ex presidentibus cōsiliarijs vel alijs officiarijs curie nostre aliquid dare vel promittere tradiq; seu dari vel ,pmitti per se vel alios facere ⁊ presumant sub pena cadendi ab effectu causarū ⁊ materiarū quas prosequentur ad suarū ptium aduersariarum vtilitatē et grauioris punitionis ad arbitriū curie nostre nisi forsan ille qui aliq̄d contra pnītem ordinationem tradiderit vel donauerit anteq; super hoc accusēt iusticie reuelauerit quo casu si res fuerit aduerata remunerabit.

Idem eodem anno.

¶Vt ordinationes regū predecessorum nostrorum nostreq; decetero firmiter obseuent ⁊ illas transgressores penis in ipsis cōtentis debite puniantur curie nostre presidentibus expressius iniungimus quatinus semel in mense congregati presidentes inquestarum curie predicte cum aliquibus ex consiliarijs nostris aduocatis et procuratoribus nostros conuocent et an ordinationes predicte bene fuerint obseruate diligēter inquirant. Omnibusq; predictis ⁊ eorum cuilibet precipimus vt de sibi denūciatis trāgressoribus amicitia ⁊ fauore seclusis in predicta cōgregatione reportū faciant vt per eosdem presidentes et alios ad hoc conuocatos si pro bono iusticie viderint faciendum maior fiat inquisitio eisdē iniungentes expresseq; sub eorum conscientijs et honore necnon ipsorum iuramento precipiētes vt si quos ordinationum predictarū transgressores inuenerint curie nr̄e dissimulationes cessante referāt pcibusq; vel amicitia nō obstantib' q̄buscumq; cōtra transgressores hmōi taliter ,pcedi faciant q̄ penis in eisdem contentis puniant. vt aīt de pdictis cōuocationū cōgregationum ⁊ inquisitionū diligentijs qn̄ pro bono iusticie nobis bonū videbit de ordinatione earundē obseruatione ⁊ trāsgressione certiores efficiamur eisdem iniūgimus quatinus de pdictis registrū p graffariū curie nr̄e fieri faciāt vt exinde p nos talis ,pnūciatio q̄ ordinationes sepedicte sine qualibus transgressione pro bono iusticie ⁊ subiectorū nostrorū alleuiamento custodiantur.

¶De materia huius tituli habes. s̄. tit. j. per totū ⁊ titu. de rescrip. c. nullus dñorum. ⁊. c. quia sepe. ⁊. c. si commissarijs. ⁊. c. quia plures. j. ⁊. c. q; plures. ij. ⁊. c. quia plures. iij. ⁊ de elec. c. loco. et. c. q; sicut. de offi. ⁊ po. iu. de le. c. quia nos. et. c. se. et. c. volumus. ⁊. c. se. c. iniūgimus. c. commissarij. c. vt nullis. c. vt sicut intelleximus. c. cōcordaris. c. salariū. c. cū processibus. ⁊. c. se. c. certis. c. vt cōmissiones. c. ordinamus. c. prohibemus. ⁊. c. seq. c. q; ,pter. c. ⁊. q. c. que sepenumero. c. si quis appellans. ⁊. c. se. de elec. c. q; plures. c. ad officiū. ⁊. c. seq. de offi. de leg. c. presidentibus. c. ,pterea. c. insuper. c. si ,propter. c. q; sepe. c. si quis ex consiliarijs. c. qn̄ frequenter. ⁊. c. sequenti.

¶De officio graffariorū ciuilis et criminalis curie parlamenti.

Karo. viij. anno. M. cccclij.

Et quia venit ⁊ infra vt graffarij ciuiles ⁊ criminales curie nostre parlamenti a ptibus in eadem litigantibus aurū argentū vel aliud qdcū q; pro arrestis vel curie iudicatis aut alijs rebus quibuscūq; expedīdis ex quib' ātē annū dñi. M. cccc xvij. nihil exigi solitū erat nō exigant aliq̄d vel recipiāt ordinamus. Et hoc sub pena priuationis officij ⁊ emende arbitrarie iniungimus insuper presidētibus vt vocatis secum aliquibus cōsiliarijs de vsu ⁊ obseruātia in talibus cōsuetis diligēter inquirant easq; in scriptis redigi cessanteq; fraude faciāt obseruari.

Idem eodem anno

¶Prohibemus idem graffarijs ciuili ⁊ criminali ne processum aliquē tradant alicui ex cōsiliarijs reportādum nisi de expresso alicuius ex presidētibus mandato ,pcesserit. Ordinamus insuper q̄ omnes informationes penes graffariū primo et per eū ,pcuratori nostro tradat qui visis illis curie faciēt quales requestas voluerint.

Idem eodem anno.

¶Partes que in nro plamēto et infra preterea graffarius qui registrabit seu reportabit rotuli presidēn. copiā habeat. ⁊ nihilomin' iuret quoad perceperit ordinē eisdem rotuli rumpi vel puerti scribere nitet et reportare donec ipsius ordo rotuli sit resumptus.

Idem eodem anno

¶Volumus q̄ si suprādicta et infra nulla materie criminalis requesta alteri q̄ graffario criminali reportanda tradatur qui easdem nemini mōstrabit sed vt illā curie reportet sibi precipimus.

Idem eodem anno

¶Cum ad nostrā ⁊. j. nos subditos nr̄os ab omnibus confractibus et expensis rōnabilibus preseruare et graffarios nostros ciuilē ⁊ criminalē scōm morem antiquum regulare volētes ordinamus q̄ pdicti graffarij a partibus ⁊c. require supra eodem ti. cap. primo.

Idem eodem anno.

¶Vt cause placitate ⁊ infra. ordinamus q̄ aduocati postq̄ eorum causas placitauerint possint sui litigati registrum eadem die aut saltē crastinum videre graffarijq; ad eorū acertionē cuz iuramento parte vel eius ,pcuratore vocatis registrum predictum corrigere tenebuntur.

Karo. viij. anno. M. cccc xc.

¶Et super facto graffariorum parlamenti detur ordo q̄ sequitur ordinamus vt videlicet graffarius ciuilis et criminalis a personarum adiornamentis. lj. f. vj. denarios turoneñ. pro cōstitutione solum recipiat pro prisonerij vel personaliter adiornati elargimento appunctamentum super hoc signatum si ab eisdem petatur tradēdo. v. f. turoneñ. et quia cōsiliarij relatores arresta processuum in scriptis ordinationes insequendo facere tenetur graffarijs antedictis de quolz arresto vel iudicato vltra pellem vnam pargameni. vel infra continente. x. f. parij. medium auri scutum valentes dūtaxat recipiet respectu autē arrestorum super litigatis in curijs factis p graffariū ordinatorum pro vna pelle pargameni ⁊ infra vnum scutum auri et si fuerit incisio pro pelle qualibet dimidium scutum auri pro quolibet cōgedio p eūdē graffariū expedīdor signato tā p se q̄ clericis eius. xx. f. parij. de litteris aūt ne lite pendente; vel compulsorijs aut alijs communibus. vij. f. vj. denarios turoneñ. pro arrestis vero vel appunctamentis manum leuatam aut recredentiam cōtinentibus tam pro se q̄ clericis eius vnū scutū auri de copplijs insup aut vidim' extraordinarie curie factis parte vocata ,p pelle qualz pargameni medium auri scutum dūtaxat.

Idem eodem anno

¶Porro litigatorum curie registra in predicti graffarij aut alicuius suorum clericorum presentia procuratoris et aduocati partium cum eadez videlicet voluerint in graffo libere ac sine rei alicuius exactione deinceps adhibeantur. Prohibemus tamen ne registra predicta extra graffi locum decetero portentur sine clerici graffi predicti a ptibus ante traditionem suorum appunctamentorum aliquid non petent neq; recipient et pro quolibet appunctamēto simplici. xx. den. ⁊c. dūtaxat leuabuntur insuper pro saccorū ostēsione clerici memorati nihil exigent vel recipiēt nisi productione ostendēdo illarum extracti fiēdi causa vacarent quo casu pro vna postprandiana. v. f. turoneñ. sicut hostiarius vnus recipere poterunt. Preterea cum per curiam q̄ partes eorū saccos per manum graffarij videant fuerit ordinatum hostiarijs propterea non tradent sed per aliquem ex clerico prelibatis exhibitio fiet antedicta arrestoq; pronunciato sacci procuratori qui produxerit eosdem non sollicitatori reddentur.

Idem eodem anno. M. cccc xciij.

¶Graffarijs ciuili ⁊ criminali prefate curie nostre sub pena vadiorum suorum p trimestre prima vice et vbi contrarium facere fuerint alias fueti grauioris ad curie nostre discretionem punitionis prohibemus ne cum curia tota pro expeditione affariorum eiusdem congregata fuerit aliqua dictum facere presumant sed predictis expeditionibus vt veritatē reportare possint diligenter intendant eisdem vlterius sub predictis penis inhibentes ne aliqua dictum sibi per consiliarios tradita nisi prius in camera in qua fuerunt expedita visa et per vnum ex quattuor presidentib' qui interfuerint expeditioni ⁊ vbi presidens non interfuisset per cōsiliarium antiquiorem qui prefuerit; necnon per consiliarium qui

reportum fecit: signata ⁊ patefacta fuerint pronunciare presumatur.

Idem eodem anno.

¶ Quia graffarij nostri et infra predictis graffarijs iniungimus ne quosuis clericos deinceps recipiāt vel apud graffos ponere presumant: nisi scōm eorum conscientiam tales fuerint ꝙ predictas ordinationes obseruare et quod fiet in eadem curia nostra secretum tenere debeant. Ordinantes preterea vt ab hjsdez premissa faciēda recipiant iuramentuz vbi autem clerici predicti in premissis deficientes inuēti fuerint ipsos penis magnis prout curie nostre secūdum casuum exigendtiā visum fuerit puniri, volumus.

Idem eodem anno.

¶ Ordinamus insup ⁊ infra prohibemus graffarijs nostris sub pena emēde arbitrarie ne aliquē processum alicui ex consiliarijs nostris reportandum nisi fm formam per nos ordinatam discretius steterit sub pena suspēsionis officiozū suoz et vbi talia facere fuerint assueti perditionis eorūdem decetero tradere presumant.

Idem eodem anno.

¶ Postꝙ requeste preterea tradite ꝙ partibus eorum processus ostenderet respōsum fuerit iniungimus consiliarijs nostris quanto diligētius fieri possit apud graffos processus afferantur p manus que graffariozum alterius quattuor notarijs vel vni ex hostiarijs curie nostre tradent exindeqz petie partibus ostendant notarijs et hostiarijs predictis iniungentes vt facta collatōe processuum predictos penes graffarios ꝙ primum reponāt cōsiliarijs quibus distributi fuerint restituti tn sint preiudicio iurium notariozū et hostiariozum predictorum donec per nos fuerit ordinatum.

Idem eodem anno.

¶ Ceterum ordinamus vt procuratozes partiū ad graffiuz curie nostre in processibus inscriptis in crastinum postꝙ a partibus fuerint requisiti conclusuri si conferri tenebuntur sub pena .xx. solid. parisien. prisonerijs conciergerie nostre vel alibi ad curie nostre districtionem applicandum et ab eo qui premissa facere recusauerit exigendozum nisi difficultas nobilis aut aliqua res affuerit que bono modo extra iudicium fieri nō possit.

Idem

¶ Si materia cause appelli remodio subiecta fuerit procuratozes partium postꝙ eorum sedulam aduocatis et procuratoribus nostris ostenderint ad graffium rēmodium passare poterunt.

Idem eodem anno

¶ Si recipiendo processus in scriptis aduocatis partis appellantis tradendum grauamina recipiatur graffario sub pena emēde arbitrarie prescipimus vt eidem adiciat appellato ꝙ predicta

grauamina sint extra processum. Et si aduocati aliqua grauamina in processu contenta proposuerint curie nostre iniungimus vt illos dissimulatione cessante condemnet in emendam: vt autem sciant quis aduocatozum ille fecerit. Ordinamus ꝙ nisi grauamina predicta per aduocatos signata fuerint per graffarios curie nostre non recipiantur.

Idem eodem anno.

¶ Prohibemus insuper eisdem graffarijs ciuili et criminali curie nostre predicte sub pena suspēsionis officiozum suozum per vnius mensis spacium pro prima vice: et vbi reinciderint temporis longiozis ad curie nostre distractionem nō respondeāt aliquibus requestis nisi fuerint in plena curia reportate et deliberate vel dilationum ordinariarum ad expeditionem continerent.

Idem eodem anno.

¶ Nullam propterea cōmissionem ad inquestas examinandas vel calūnia ve faciendum aut executionē arrestozum vel de iterato alicui ex predictis consiliarijs nostris prefati graffarij tradere presumant nisi materia adeo magna fozet ꝙ per eandam curiam nostram executionem predictaz per vnum ex consiliarijs eiusdem fieri debere fuerit ordinatū rursus prohibemus eisdez ne in commissionibus per ipsos expediendis ac curie nostre prisionez aliquem adducere debeāt sic cerera potuerunt ꝙ suis expensis adducātur nisi per eādem curiam expresse fuerit ordinatū.

Idem eodem anno.

¶ Ciuili graffario prohibemus ne pro elargamento prisonerozum vel personaliter adiornatozum aliquid recipiat. Primo tamen exceptio ita ꝙ si plura diuersis temporibus fiant elargamenta nihil nisi de primo iuxta taxationem ordinationū antiquarū recipere presumat.

Idem eodem anno.

¶ Et quia rumoz et infra. graffario memorato sub pena priuationis officij sui vel alia per curiam nostram ordinanda prohibemus ne de iudicatis in camera inquestarum curie nostre fiendum aliquid decetero recipiat causa tamen honestatis clerici scribentis eadem pro vino recipere [poterunt eisdem tamen] sub corporali aut alia magna pena p curiam nostram ordināda prohibētes ne a partibus vltra quattuoz solidos pelle recipiant.

Idem eodem anno.

¶ Iniungimus presidentib⁹ curie nre quatinus vocatis procuratorib⁹ et aduocatis de salario rationabili ꝙ predicti graffarij nostri recipient et accipere debēt ꝙ expeditionib⁹ curie nre habito respectu ad chargias penasz expētas quas eos facere conuenit ⁊ qualiter olim vsum fuerit diligenter inquirant de oibus q̄ nobis reportum faciant vt sicut ptinebit pudere valeamus inter-

ea. Nihilominus pro qualibet pelle litterarū collationatarū in predicto graffo. xv. solid parisien. duntaxat recipiant.

¶ De materia huius tituli habes. s. titu. proxi. c. adijcientes insuper. c. quia grandis. et capi. preterea dictis. ſ. percipientes. ⁊. c. ⁊ quia per secretum. ſ. si quis autem.

De officio graffarij presentationū parlamenti.

Karo. vij. anno dñi. M. cccc xlvi.

Artes q̄ in nostro parlamento fuerint acture ⁊ infra. vt ordinationes rotulum pntationū tangentes meis custodiantur iurabit graffarij presentationū rotulū predictū fm presentationū per eum receptarū ordinem ⁊ tenorem ordinationum facere ⁊ ordinare ad partē actricē vel defensatricem que primo si computa uerint habito respectu. Quodqz vnam alteri nō proponet aut presupponetur aliter ꝙ fm sue pntationis ordinē.

Idem anno. M. cccc lij.

¶ Vt rotulozū ordo conuenientius obseruetur ordinamus ꝙ presentationuz graffarius causas in quib⁹ procurator noster pars fuerit pncipalis in suo rotulo primo loco deinde per ordinez oēs alias introductas in parlamento prout sibi fuerint presentate eynū alteri nō pferēdo ponere teneantur cum in iudicijs personarū acceptio cessare debeat nostraqz predicta curia fuerit ordinata pro iusticia tam pauperibus ꝙ diuitibus ministranda egeatqz pauper magis expeditione celeri ꝙ diues fiatqz p hostiariū vocatio sine fraude fm ordinem ante dictuz sub pena priuationis officij sui.

¶ Graffarius presentationum vel eius commissis mane in quolibet in ingressu curie cameraqz graffi se recipiet ibidemqz donec curia recedat residebit post prandium similiter duabus horis de qualibet a tertia vsqz ad quintam horam ⁊ pro quolibet ex registro cōstitutionis in eiusdez manibus passate. vnum ⁊ viginti denarios turonenses recipiet. pro constitutione plurium eiusdem locis cōsortium. duos solidos sex denarios turonenses. Sed cum virtute procurationis coram notario regio passate partes se pſentabunt nihil ab eisdem petere vel exigere poterit. Insuper idem presentationuz graffarius procurationes aliquas per clericos notarios cum procuratoribus onus cause habentibus cōmorantes vel alios in curia practicantes ⁊ in eadem onus habentes receptis admittere non teneatur. Porro graffarius sepedictus de congedijs ⁊ defectibus in quibus vtilitas scriptotenus tradita fuerit pro qualibet pelle pargameni scutum vnum auri recipiet. Sed clerici propterea nihil recipient. Sane presentationum registra in dicti graffi camera semper remanebunt eisdemqz graffario ⁊ clericis prohibetur ne extra cameram predictaz habeant illa deportare. Nihilominus graffarius antedictus eiusve clericus registrum ei⁹ anno quolibet facere ⁊ complere istudqz procuratoribus eorum vt clericis aut solicitatoribus bene tamē notis exhibere libere tenebūtur ipsius graffarij vel clerici presentia nihil inde recipiendo, pcurationes insuper per clericos vel substitutis procuratoribus per sepedictum graffarium vel eius clericum decetero non recipientur. Sed eas faciāt coram notarijs regijs preterea iamdictis graffarijs bailliuiez senescharie cuiuslibet rotulos faciat fm ordinem quia partes fuerint sibi pntate ordinationes ⁊ arrestozū sup b̄ latis insequendo volumus insuper ꝙ vltimus defectus p litteras patentes non expediatur sed soluz per extractū registri graffarij manu signatū pro quo. ij solid. sex d. turon. dūtaxat recipiet. Exceptis tamen cōgedijs ⁊ defectib⁹ per finē parlamenti concedēdum qui per litteras patentes expediatur, p quibus graffarium sicut antedictū est recipiet in oibusqz ⁊ per omnia ordinationes graffos predictos concernentes seruētur omnibus indebitis exactionibus omnino sublatis

Ex ordinationibus q̄ in fine parlamenti legi consueuerunt.

¶ Ordinat insuper curia vt omnes contra quos congedia in casu appelli concessa fuerint ⁊ leuata presentationū graffarius in rotulo ponat nec non patriasz loca vnde fuerint appellantesz fieri poterit deinde rotulus hmōi p antedictū graffariū emendatus curie receptori, p debitis emēdis exinde leuandis tradetur.

Ex eisdem.

¶ Preterea respectu congediozum non leuatoz ordinatum est ꝙ graffarius predictus ab eius registro per rotulum extrahat omnia predicta cōgedia ⁊ si fieri possit sciet nomia procuratoz qui congedia requisiuerunt illaqz scribet et sigillabit in eius registro rotuloqz predicto, p ipsis cōmissarijs per curiam deputandis tradendis qui faciet diligentiam ꝙ procuratozes infra certum breue terminum ⁊ sub certis penis mox eorum expleta penes curiam ad registrum presentationū predictum tradant pro iamdictis cōgedijs faciēdis necnon emendas per rotulum a receptore predicto mō quo de alijs supradictū est leuādas

Ex eisdem.

¶ Et si aliqui predictozum requirentium congedium vel eorum procuratozes expleta necessaria pro dictis explectis leuandis nō poterunt habere predictus graffarius per ordinationem curie vel ab eo commissozum litteras in forma iusticie tradet videlicet respectu eorum quos constabit appellasse. Sed aliquem prosecutionem non fecisse per quasquidem litteras compellentur ⁊ executabuntur pro emenda super hoc data penes eundem receptozem eorum proprijs sumptibus et expensis afferenda et in casu op-

Hayloc Oliver Kuznetsov Ohio
ПУШКИНСКИЙ ДОМ
ПУШКИНИКОВА

positionis dicturi ⁊ si opus sit ostensure ꝓsecutionē eoꝝ appellatiōis si quā fecerint ꝓcuratori ꝗ regio ⁊ pte si que fuerit responsuri.

Ex eisdem.

¶ Sane respectu illoꝝ qui appellasse sed nō ꝓsecutos fuisse dicent de quoꝝ appellatione aliquatenus apparebit littere cōcedunt iusticie vt tales oia adiornamenta ostensuri ꝓsecutionem eorum appellationis necnō causa declarari desertam respōsuriq ⁊ vt supra ꝓcessuri.

¶ De officio hostiariorum curie parlamenti.

Ex ordinationibus curie de anno Dñi.cccc.xciij.

PRimo curia precipit. et districtius iniungit oībus hostiariis curie parlamenti vt vltra hostiariū qui presentationes compellat oīnes alij dies qualibet cōtinua sint in parlamēto suū officiū ibi facturi continuoqz sine defectu resideāt. duo videlicet ꝓ primo parlamenti hostio alij duo pro duobus perchij dictis custodiendis: duoqz pro remanendo a retro scannis totaqz camera parlamēti iurgio siue tumultu necnon curie mandata faciendo.

Ex iisdem ordinationibus.

¶ Precipit insuper eisdem ⁊ iniūgit curia vt omnes qui iurgabuntur vel tumultuabuntur in camera parlamenti ⁊ sedis audientiam impedient mox deducere in prisionem absqz dubio neminiqz parendo neqz aduocatorum aut procuratorū clericos vel alios scripturas eorum in parlamenti camera fieri patiātur. Preterea dominis in cōsilio sedentibus non permittent hostiarij aliquē ad sedem venire nisi cum auctoritate congedioqz presidentis tunc sedē tenentis id ordinet.

Ex iisdem.

¶ Ad consiliarium etiā hostiarij non venient sed a longe loquentur ⁊ si opus fuerit eos venire id quanto minus poterint facient tam honoris conseruandi ꝗ vitande suspitionis causa que de reuelando consilium contra ipsos posset haberi.

¶ Caueant insuper ne nunq ingressum vendant parlamenti nec ingredi cōsuetos impediant alioquin grauiter per curiam punientur.

¶ Partiātur insup inter eos equaliterqz diuidāt gratuitates eisdē ad causam officij collatas que oia iniūgit curia sub eisdem iuramentis.

Karolus septimus anno Dñi.cccc.xlvi.

¶ Partes que nostro parlamēto fuerint acture ⁊ infra curie nostre prim hostiarius ad quē pti-nent ptes vt expediant appellare iurabit exp̄sse ipsas scdm ordinē rotuli appellare vnā ptē alterī nō ꝓponēdo vel postponēdo fauore odio req̄sta ne cuiusuis ꝓcepto a quocunqz fuerit sibi factovel perfecte quem exinde possint vel sperent

habere.

Ex ordinatione curie parlamenti tholose. Dñi.cccc.xiiij.

¶ Curia seruitij hostiariorū eodē cōsiderato defectu tam ꝓpter eorū absentias ꝗ alias sepenumero cōtingente super his habita deliberatione antiquas super eorūdem hostiariorū status factas ordinationes insequendo ordinauit vt quattuor ex ipsis primis scz ⁊ tres ex alijs hostiarijs cōtinue seruiāt et in curia ꝓsonaliter resideāt ne extra ꝓfiscisanē sine curie licentia ⁊ cum infra villam fuerint ꝗuis nō sit in mēse in quo seruire debent nihilominus ad curiā venire tenebunt ⁊ in eadē sicut alij in eoꝝ mēsibus existentes die qualibet curie seruire preterea ꝑnus hostiarius aut qui loco ipsius ad rotulū appellabit alicuius causa vocande vel retardāde causa recipe vel exigere quicq nō audeat. Hec autē eisdē iniūgit curia sub pena decem librarū turon. ab eisdē quotiens in aliquo premissorum defecerint exigenda.

Karolus octauus anno Dñi.cccc.xciij.

¶ Hostiarijs illis presertim qui diebus seruient placitationū iniungimus ne infra perquetū curie predicte alijs cōuocatis ⁊ ꝓcuratoris eiusdē intrare permittant exceptis ꝓbus hora qua suā audientiā habebūt quibus per hostiarios antedictos cultellos dagas vel ferramēta deferre nō permittant.

Karolus.

¶ Ordinamus insuper inhibentes ne prim alijs hostiarijs curie ꝑdicte ꝓcedatis audictis de processibus inscriptis a ꝑellādū aliquid a partibus recipiat vel exigat sub pena priuationis officij ipso facto ⁊ punitionis corporalis ꝗn casuꝝ exigentiam.

¶ De materia ꝑtis tituli habes. s. de offi. ꝑsideñ. c. certis ordi. §. si quis aūt. ⁊ in. c. ⁊ qz ꝓ secretariū. §. si q̄s aūt. s. ti. ꝓxi. in. c. vt rotulorum. v. fiat ꝗ.

¶ De officio presideñ. magistrorum requestarum.

Karolus. v. anno Dñi.cccl.xiiij.

SEquitur ⁊ infra experte boneqz lingue tam francie ꝗ occitane personē ꝓ requestis expedicdis ordinētur qui tres aut quattuor notarios secū habeāt qui sub eorū iuramento requestis predictis ꝗdiu in eisdē magistri fuerint sine defectu tenebunt adesse ab eoꝝ presentia non discedendo nec alias poterunt cōficere litteras ꝗdiu requestarum littere ficde superfuerunt. Vras insuper quas fenome scriptis magistris reportabunt qui corrigent easdē si viderint corrigendas signeto qz per regem ad hoc ordinato apud presideñ. existente signabunt ipsasqz correctas ⁊ ad sigillandū paratas apud cancellariā nostrā transmittent. Non poterunt insuper presidati magistri alicuius cause maxime principalis neqz dum causis que in parlamento vel corā se

neschalis aut bailliuis debent agitari recipe cognitionē si tamē ꝓtium aliqua contra requestam se opposuerit ne lre iusticie in cōtrariū concedātur ꝓtes audire poterunt vt cognoscant an hmōi iusticie littere concedi debeant.

Idem eodem anno.

¶ Primo volumus et ordinamus vt gentes predicte requestas tenentes die qualibet ad eorundem requestarū sedē diligenter ⁊ cōtinue veniāt hora qua nisi parlamenti curia presidētes veniēt ꝑdictū parlamētū causas mitigabiles que coram eis pendentes fuerint diligenter audiant et expediant in diebus quibus gentes nostre predicti parlamenti in camera eorū causa consulendi ⁊ expediendi ad alia que acturi fuerint eorū officijs ⁊ predicte sedis occasione peragendi.

Idem eodem anno.

¶ Postq ad sedē predictam venerint causas iā dictas audire ⁊ deliberare mox incipiant actoribus contra defensores ne comparentes defect concedendo defensoribus vero congedium cōtra petitores ⁊ alias ꝗn stilum ⁊ conditionem causarum sicut in parlamento nostro fieri consuevit preterea cause que non poterunt ante prandium expediri ꝗtum melius poterunt post prandium audiantur ⁊ expediantur causeqz litigantes incepte litigari que non poterūt illa die perfici in statu eodem remaneant vsqz ad primā diē litigantē vel etiā per easdem gentes ordinandū qz deuenta in totum litigentur.

¶ Insuper partes in dicta sede litigantes ⁊ ptes actorem sustinētes die qualibet litigati ꝓpta manu venire debent cum eorum memorati die ⁊ status cāe scriptis sigilloqz per nos in dicta sede stabilito sigillato quo ꝓmpta fides facere possint de statuq die ⁊ cāe clari possit appere.

Idem eodem anno.

¶ Oēs insup aduocati i dicta sede litigātes sum marie ac ꝑ plano causas eorū litigēt et ꝗtū clarius ac brevius poterūt atqz scient fines nō recipiēdi ⁊ nō habēdi causam neqz actionem oīno dimittendo nisi in causis vbi clare ⁊ notorie fuerit faciendū idqz nos iniūgimus ⁊ expresse precipimus aduocatis sub iuramētis ⁊ litigalitatib qs erga nos ⁊ predicti nri parlamenti curiā dictāqz sedem requestarum habere noscuntur.

¶ Volumus ⁊ districte precipimus vt omnes aduocati requestarū sedem frequentantes amore dei sint in consilio pauperū ⁊ miserabiliū personarū inibi litigantiū ⁊ ad id p antedictas gentes nostras ꝓcuratores ⁊ aduocati cōpellantur pauperū insuper ⁊ miserabiliū personarū processus ⁊ inquestas gentis nostre quando casus euenerit amore dei faciant eas ꝗ diligenter audiant ⁊ breuiter expediant.

¶ Cum aduocati corā dictis gentibus in sede litigabunt aduocatū loquentem diligēter audiāt nullusqz ꝑter ipsum loquatur excepto iādicte sedis presidēte qui put sibi videbit ⁊ obtinebit ⁊ si opus sit consilio suorū socioꝝ appūctamenta ꝓnūciabit quelibet gentiū ad dictarū requestarū ꝓ ꝓcessibus ⁊ inquestis quas parisius ꝓ alijs fecerint ꝓsonis. x. solid. parij. ꝓ die duntaxat recipient. facient insuper diligēter easdē inquestas ac ꝓcessus diebus quibus nō litigabit.

¶ Seruientes omnes requestarū sepedictarum diebus q̄bus litigabitur ad sedē predictaz bono mane hora qua magistri sicut ante dictum est venient silentiū ⁊ pacē facient ac diligentiā officium predictū exercebunt volumus etiam et ordinamus ꝗ predicte gentes nostre modum cōsuetudinem ⁊ stilū nostre curie parlamēti Tholose poterunt sequantur teneant ⁊ obseruent.

¶ Ordinamus ꝗ partes omnes appellantes a predictis gentibus nostris infra octo dies renūciantes ꝓ qualibet appellatione ꝓ easdē admissa ⁊ renunciata sicut dictum est in emendā. lx. solido. parij. erga nos incidant.

Philip. vi. Dñi.cccxliiij.

¶ Cum plures ⁊ infra ordinamus ꝗ magistri requestarū hospitij non possint aliquē coraz eis adiornari facere aut curiā aliquam recipere vel cognitionē nisi pro cā alicuius officij partes collati de quo sit debatum inter partes vel si petitiones alique mere personales contra aliquos hospitij nostri mouerentur.

Johā. primus anno dñi. Dñi.cccl.v.

¶ Primo volumus ꝗ omnes iurisdictiones iudicibus relinquantur ordinarijs subiectiqz nostri coram magistris hospitij nostri vel requestarum magistris locateñ. cōnestabularijs mareschalis admirallis balistariorum aquarum ⁊ forestarum magistris decetero nō trahantur vexetur vel adiornentur. Excepto ꝗ magistri requestarum hospitij nostri ⁊ actionibus mere personalibus defendēdo solū nō aūt agendo cognitionē dūtaxat habebunt. Sed connestabularijs nostris seruētium armorum in actionibus mere personalib defendendo solū cognitio ꝑtinebit.

¶ De materia huius tituli vide bonam ordinationez insertam superius titulo de rescrip. capitulo quia sepius.

¶ De officio magistrorū hospitij regis Philip. vi. cognomento valesius. anno Dñi.cccxlviij.

ORdinamus ꝗ hospitij nostri magri consortisqz nostre ac filiorū nostroꝝ nullam habeant cause cognitionē nisi iura personas hospitij nostri demādasqz mere personales facere volentes.

Idem eodem anno.

¶ Quia plures ⁊ infra ordinamus ꝗ emēda nulla ꝓ magistros hospitij nostri nisi in nostri presentia requestas nras adiendo taxemus.

¶ De materia huius titu. habes. s. titu. proximo capitu. j. ⁊. capitu. cum plures. et. capi. seq. ⁊. j. de offi. recep. c. sane. vsi. si de iure.

Hauptbibliothek Universität Wien
ОБЩИЙ ОТДЕЛ
ПОЛЬЗОВАТЕЛЬСКИЙ ЭКЗЕМПЛЯР
МАЙНИКОВА

De officio magistrorum aquarum ⁊ forestarum.

Phi.vi.vale.anno.M.cccxlviij.

Quia plures querelas ⁊ ordinam⁹ vt aquarū ⁊ forestarum nostrarum magistri nullos habeant decetero locatenen. sed de commissis excessibus ⁊ delictis in forestis et aquis nostris per seipsos personaliter cognoscāt ⁊ vbi coraz eis aliquem faceret adiornari id ad certos diem et locū castellanie vnde fuerit adiornatus vel vbi deliquerit fieri volumus. Et nihilominus eoꝝ vnus vt eius intendat officio sic in patria ⁊ alij �means ordinationē per nos sup hoc fiendū.

Karo.vij.M.cccxc.

Aquarum ⁊ forestarum magistris sub pena suspensionis ab officio eorum inhibemus ne eorū astizias teneant vel cōpositiones vel condemnationes extra loca insignia ⁊ consueta ꝫm ordinationes presentibus ꝑcuratoriꝫ thesaurario ordinario vel eius commisso faciant ne aliquam in debitam denariorū summā sub colore confirmationis vel astachie priuilegiorum vniuersitatum villarum aut aliorum locorum exigant lz hactenus secus factū fuerit abutendo.

De officio iudicis parui sigilli montispessulani.

Karo.viij.anno dñi.M.cccxcvi.

Propter expositionū clamores abusus processuum ⁊ scripturarum multiplicationem hactenus cōmissos ordinamus ⁊ pro eodem debito termino vel sententia solui debita creditor non posit nisi vnum clamorem pro toto debito vel illius parte sicut eidem videbitur exponere donec eidem clamor integraliter fuerit demādatus executioni ꝙ si fuerit oppositio clamorem alium creditor non poterit exponere donec eadem oppositio per sententiam fuerit terminata nō obstañ. ꝙ in instrumēto partes contrarium fieri consenserint.

Idem eodem anno.

Custos insuper sigilli parui eiusve locatenen. nisi viso prius instrumento obligatorio ad ipsum parui sigilli rigorem passato signatoqz ⁊ tabellionato clamorem aliquem nō recipient per manūqz locatenētes coram quo clamor exponetur in instrumento tergo summa ꝑ qua clamorem predictum voluerit exponere librārum ⁊ solus in quo registratus necnon per quem clamor expositus fuerit creditor opponi facere teneatur.

Idem eodem anno.

Propterea creditorem proximiori sede vnde fuerint debitores noster creditor contra creditores eorum clamores exponere tenebūtur quos idem creditor per eiusdem sigilli seruientes loci vnde fuerit debitor faciet executari dictiqz creditores supradicti clamores per seipsos portare ⁊ presentare vel portari et pūtari facere absqz sigilli predicti seruientis iudicibus ordinarijs vnde fuerint debitores pro illis executioni demandandos. Et casu quo ordinarij iamdicti clamores predictos materie executioni executare vel exequi facere dictis creditoribus vel nūctijs seruientes proximiores curie dicti parui sigilli vnde prefati fuerint debitores accipe pmittemus.

Idem eodem anno.

Insuper custodis predicti locatenentes decimas ⁊ emolumenta prefati parui sigilli vel illis aliqua membra recipere non poterunt ad firmā vel arrendare vtqz commissionibus et abusibus que circa premissa cōmitti possent deinceps obuietur cum firmatione decimarum ⁊ emolumentorum predictorum partionarij non erunt neqz cum illis intelligentiam habere poterūt sub pena priuationis ⁊ emende.

Idem

Postq̄ clamor fuerit expositus custos antedictus eiusue locatenen. dictarūqz decimarū ⁊ emolumentorum firmarij ante lapsum trimestris debitorē cōtra quē clamor fuerit expositus pro clamoris decima ⁊ illius emolumento cōpellere nō poterūt ꝙ si debitor aduersus clamores expositionum se exposuerit decime et emolumēto predicto donec ipsa causa per sententiam finita fuerit ⁊ terminata exigi prohibemus causaqz terminata dictoqz clamorum emolumentis ⁊ decime infra quinquēnium exigi debebunt ⁊ recuperari alioquin quicq̄ peti nō permittere insup ordinationes antiquas ⁊ eiusdem parui sigilli stilus in sequendo custodes necnon locatenen. vel firmarij clamorum eorundem decimas ⁊ emolumenta ab eisdem debitoribus petere teneantur eorum expen. vna vice dūtaxat antecq̄ cōtra ipm executionē facere valeant vel expen. eisdē irrogare.

Idem

Quia custodes ⁊ infra ordinamus ⁊ decetero custodes predicti ꝑ ipsa locatenen., ꝑ dictis clamoribus et emolumētis nisi sicut antiquitus ex eisdem parui sigilli fundatione ordinatum extitit ⁊ taxatum recipere presumant vz pro fundatione commissionis clamoris sigilli. xij. parisiens pro quittantia totidē dūtaxat ⁊ sic in toto. ij. sol'. vj. dena. turon. neqz leuabitur nisi vera ⁊ iusta decima sententia cuius ratione clamor fuerit expositus cum emolumento vnius oboli pro libra quando debitum viginti. l. turon. summa excesserit.

Idem eodem anno.

Ex eo ꝙ ⁊ infra ordinam⁹ vt parui sigilli sedes vel locatenen. ad numerū antiquū ꝫm eiusdē sigilli fundatiōem ⁊ institutiōem reducant vz apud pedenatiū carcassonen. aluergnie tholosani albiani villā franchā ⁊ munatā villam nouā secus auinionen. pontē sctispūs anitiū lugduni sctiū Florū parisien. vt etiā guillhacū ⁊ tutellam.

Idem eodem anno

Quia repertū est ⁊ infra ordinam⁹ ꝙ quilibet locātenen. librū vnū vel si opus sit cartam faciat vnum vz pro quolibet cartono in bona forma religarū in cuius principio ꝑ custodem vel ipsis principalem locatenen. folio ꝝ numerus describetur ⁊ eius signo manu signabitur librū ipsum infillādo predictiq̄ curie sigillo nec cambiari valeat sigillādo supraqz librū vel littera quā custos eius vel locatenen. ⁊ prout voluerit nū cupari describet eiusdēqz custodis locutenen. libros ꝑdictos sigillādū ⁊ sicut premittitur sigillādū cā anno quolibet in sancti Ludouici festo portari tenebūtur pro dictis tū custodis vel locātenen. si bonū ei videbitur ad loca sedes vt premissorum occasione poterit se conferre.

Idem eodem anno.

Sane locātenen. predicti anteq̄ litteras ꝓcedere possint clamores expositos mox ipsis expositis in libro predicto registrari tenebuntur hmōiqz clamores adeo cōtigue scribent ꝙ aliqd adici non possit scriptura vero vsqz ad finē folij continuabit ⁊ similiter aliqd̄ addi non valeat apponi.

Et ꝙ post cuiuslibet clamorū descriptionē ad scribēn. superfuerit radiabitur et in fine folij lineabit. Preterea in fine cuiuslibet cartonis vel anni custodi vel decima ꝝ firmari originales dictorum locatenen. libros cū eisdē locatenen. ꝑ iure eorū cōueniēdi recipere pmittetur registrator insup dicte ville sicut mōtispessulani tā ꝑ quittātijs registri ꝙ litteris clamoꝝ nisi sicut solitus est recipiet ⁊ in fine cuiuslibet cartonis custodi vel firmario libum vel ipsum duplum collationatum sibi solūdo quod rationabiliter fuerit ordinatū tradere tenebitur.

Idem eodem anno.

Non poterūt insuper ꝑfati locatenen. aliquē recipere clamorē extra sedes eoꝝ vel aliqs ꝓfascleris eorū vel alijs vt ꝑ patriā deferant in albo tradere vel cōmissum aliquē extra sedes supra numeratas extrahent ē facere sub pena. c. librarum tur. nobis applicanda quotiens fecisse contrariū inuenietur.

Idem eodem anno.

Tenebuntur insuper ꝑlibari locatenen. ac notarij ꝙ clamoꝝ executiones litteras signabūt in eisdem ac etiā in rotulis ꝑ decima clamorum exigēdum fiendum nomine illius qui clamorem exposuerit ⁊ ꝓtra quē vz debitorē atq̄ diē ⁊ annum quibus expositꝰ fuerit ⁊ instrumētū vel obligationē designari nomēq̄ libri ⁊ solui vbi clamor fuerit expositꝰ ꝑdictiqz folij designationē post nomē libri vbi clamor fuerit expositus deinde vero datā et summā ꝑ emolumēto decime debitum specificabunt similiter in quittan. summā taz pro decima ꝙ ipsis emolumētis receptā declarabūt sub pena quadrupli ⁊ emende arbitrarie.

Idem

Ut expen. ⁊ infra. vt predictis clamoribꝰ sepedicti parui sigilli annexa queuis vel littere deparentis decetero non recipiantur nisi ordinarius seruiens tū predictorum clamoꝝ protitor ordinarijs officiarijs vbi facere voluerit executionē vel debitor eius residētiā facit litteras insinuari tenebitur ordinarijqz predicti dictas faciant executiones vel fieri faciant ꝙ si facere denegarint vt in mora fuerint seruientes eo casu et non aliter executiones predictas facere poterunt. Et si creditor seruientes a loco demorari miserit sibi ꝑ pterea non soluere nisi quēadmodum si de proximiori loco debitorē accepisset septra sicut potius �fm stilum facient.

Idem eodem anno.

Si plures facte fuerint in eisdē loco villa seu villagijs circuuicinis executiones predicte seruientes easdem vna die facient aut quatin⁹ eis possibile fuerit pro totaqz die ꝓuis plures facerent executiones non soluent eisdem nisi. x. sol'. si fuerint eqstres alioqn. vj. sol'. tur.

Idem eodē anno.

Ut seruientes sepedicti debitores ranfionari non faciant ordinamus ꝙ iamdicti seruiētes ꝑ suis dietis per creditores ⁊ firmarios clamores vel antedictarum decimarum rotulos impetrantiū fm taxationem predictam sibi satisfieri faciāt saluo tamen eisdem impetran. predicte expen. a debitoribus recipiendum non poterunt etiam predicti seruientes a debitoribus antedictis aliquid exigere sub pena perditionis salarij sui et emende.

Idem eodem anno.

Porro seruiens postq̄ ꝑ a custode fuerit nominatus si litteras officij ⁊ illius confirmationē infra annum a nobis obtinere tenebitur alioquin eidē obedire nolumus ⁊ si seruiens predictos articulos infringendo vel abutendo extra sibi cōmissa repertus fuerit poterit arrestari fm predictas ordinationes prout casus exigere puniri notaqz seruientiū predictoꝝ in tabula curiaqz parui sigilli regratiabuntur vt eisdem officijs per mortem fore facturā aut alꝰ valeat prouideri.

Idem eodem anno.

Quia plures debitores ⁊ infra statuimus vt in sepedictis parui sigilli curia distributione bonorum interdicta creditores ad eorum opponēdū ⁊ debitū iustificandū dilationes duas solum habeāt quo iustificato ordinabit bona illi⁹ ꝙ discutionē illi⁹ ꝓtraxerit ad publicū inꝓtū vēdit deliberari ꝑ cumq̄ penes curiam ipsam asportari vt creditoribus fm temporis proprietatem ⁊ posterioritatem iuris dispositionem insequendo distribuatur nulloq̄ ficte prioritates ꝑ sepedictū iudicē sub pena emende arbitrarie recipiet.

Idem eodem anno.

Ut corrigatur ⁊ infra. locatenentes ⁊ seruientes predicte curie parui sigilli in festo beati Lu-

HAYDOUK OHYLIA MELNIKOBA

donici ad montem pessulanum sicut consuetus est iuxta memorate curie stilum personaliter se conferre tenebuntur sub pena priuationis eorū officij et emende arbitrarie.

Idem eodem anno.

¶ Quia predicte curie aduocati noua formā introducendi causas scripturarū et processuū multiplicior causa iādudum introduxerūt ad sigillū sepedictū obligatione nulla precedente vel obliqua media remissionis trāsportus et cessiones quas aliqui faciunt ꝛ trebellianicā dicāt ꝙ exorbitans valde necnō cōtra ius esse cēsetur decernimus trebellianicas antedictas esse deinceps abolendas omnino ꝙ cassandū et annullādū iudicijs memorato similes introductiones recipere vel admittere decetero nō permittetur.

Idem eodem anno.

¶ Insuper qꝛ aduocati vel notarij ꝑ suis patrocinijs exactiones magnas faciūt pro quolibet termino .v. sol. exigendo vnde ꝓcessus ꝛ scriptura multiplicant. Et vbi cause antiquū stilum infra quattuor terminos vacuari debebāt nunc ꝑ longe plures terminos ꝓtrahunt vt aūt tales exactiones indebite repriman. Ordinamus ꝙ aduocati notarijq; predicti pro termino quolibet .ij. sol. vj. denari. turonen. recipiant dūtaxat atq; terminis aut superfluis scripturis nihil taxent eisdem ꝗuis parui sigilli iudex cartarius existat nihilominus virtute rescriptorum ac angaria ꝑ partes in causam venientes postꝗ causa fuerit introducta impetrans antedictus iudex in forma ꝓcessus ordinarij cognoscit indifferenter sic primum seneschali bellicadri ressortum occupādo omisso, medio deuolui faciunt appellationes parlamentum: ordinamus ꝙ iudex sepedict' processus predictos coram eo pendētes iudicando predicta rescripta nulla: nisi sicut rōnis respectū habeat ipsumq; non obstantibus ad predicti seneschali curiam tanꝗ proximum superiorem appellationes deuoluentur.

Idem eodem anno.

¶ Quia plures sunt seruientes et infra. ordinamus ꝙ seruientes parui sigilli numerus excessiuus ad numerum antiquum fm ordinationes regias super hoc factas reducant vcq; ad numerus seruientium qui de apparētioribus legere ꝛ scribere scientibus assumentur ꝓut fm officiariorū electionem melius poterit inueniri.

Idem

¶ Deinde qꝛ ꝑ vias obliquas tam venditiōis fructuus ꝗ cessionis iudex cōuentionū nemansi viguerius ꝛ iudex aquarum sub colore du mot predictaꝝ aquarus mortuarū iudex parui sigilli mōtispessulani et aliarum curiarum rigorosarum occitane lingue subiectos nostros coā eis vexari cōuenirigq; permittunt ordinam' et ꝑ tales fructuus venditiones ꝛ si cōtra heredem vel postea causam habentes ad eisdem prefati iudices curiam iurisditionem aut cognitionem aliquā accipere non presumant quātū ad cessationes nullꝰ extra forum ordinarij sui trahi possit vel conuenirigꝗ si iudices antedicti viguerij vel alij cōtrarium attēctare ꝓsumpserint eis pareri nolumus sed eos fm casuum exigentiam emendare.

Idem eodem anno

¶ Et quia odio quarūdā prioritatum et infra. statuimus vt quādo prioritates vel discussiones voluntarie vel ficte fuerint debitoris bona realiter sub manu nostra sequestretur ꝛ fructus eoꝝ pro sequestris hmōi fuerit iudicata bonaq; predicta ad creditoꝝ vtilitatem vendita extiterint si vero prioratus vel discussio necessaria fuerit vero cōcursu creditorū inter quos fit cōtēcio sup prioritate temporis et iuris potioritate bonis debitorum ex casu sub nostra manu verbaliter positis inuentario mediante ipsumq; alienatione ꝛ trāsportu ꝓhibitis creditori ad fidem faciendū de suis debitis per instrumēta vel testes dies breuis assignatur summarie ꝙ ꝓcedatur predicto nihilominus debitore in suis exceptionibus ꝛ defensionibus audito per antedictas aūt voluntarias aut necessarias discussiones persone captio debitoꝝ si ad hoc fuerit obligat' ꝛ submissus nō impedietur: nec poterit etiā hmōi si tempore introductionis discussionis erat excōmunicat' absolui se facere nisi de partis consensu ꝛ officialis q̄ sniam excōicationis laxauerit inde ꝓcesseri.

Idem

¶ Post clausiones et infra volumus insup eo ꝙ suprascripte reformationes et ordinationes antedictum sigillum parui mōtispessulani tāgētes in oibus rigorosis sigillis nostre patrie occitane decetero custodiant excepto tamē ꝙ clamores vlterius .xl. tur. summam per creditores indifferenter exponi non potuerunt.

Idem

¶ Postremo in predictis sigillis non statuentur locatenen. nisi in principalibus sedib' ab ātiquo et in eorūdē sigilloꝝ institutione primeua constitutis omnes aūt locatenen. alios vel cōmissos ex nunc cessamus ꝛ reuocamus custodibus ꝛ iudicibus sigilloꝝ predictoꝝ ꝓhibentes ne cōmittere habeant aliter vel al's executoriales in albo concedere presumant sub pena falsi et alia arbitraria totūq; absq; stilloꝝ et aliarū rerū ꝓcessuram et decisionē causarum tangētium iudicio.

¶ De officio visitatorum gabellarum salis.

Karo. viij. anno dñi. M. cccc xc.

ordinamus vt gabellarū salis visitatores vel eoꝝ locatenen. de causis querelis et processibus inter partes non cognoscant exceptis illis q̄rū ex institutione et iuris sui officij ac fm ordinationes super eisdem gabellis factas cognitio pertinebit neq; iurisditionē ordinariorum iudicū in causis ad eoꝝ cognitionē pertinentibus sub pretextu submissionis vel prerogationis eorum iurisditiouis aut al's impediāt preterea visitatio predicta ꝛ numerum ordinarium limitant locatenentes bene famatorum et sufficientium facere teneantur.

¶ De materia huius titu. vide. j. de tabelli. ꝛ exacu. in. c. super eo. vt. j.

¶ De officio receptorum domaini ꝛ talliorum.

Karo. viij. anno dñi. M. cccc xc.

ordinatum est ꝙ receptores particulares diocesum patrie occitane ꝑ executionibus ad causam denariorum regiorum per diocesim fiendis seruientes priso nerios vel domesticos deinceps non habebūt ꝙ iādicti receptores vel eorum commissi seu factores seruiētes aliquos habuerint super eorundem seruientum salario pro figuum aliquod non recipient sub pena. l. l. regi applicandarū si contrarum inuentum fuerit ordinationes etiam super hoc necnon condēnationes ꝛ pacta vel appunctamenta per receptores cum gentibus statuū diocesis in assituatione q̄liter recipienda custodientur.

Idem anno. M. cccc xciij.

¶ Cum omnes talliorum nostrorum receptores necnon vadiorum officiariorum nostre domus ꝛ gentium armorū paccatores ꝛ similes sint esseq; debeant ad initium reuocabiles si nisi commissarij simplices antiquit' extiterint vt inconueniēn. ex processibus ad causam chargiarum predictarum intentatis hactenus ꝛ prouentus obtinetur Volumus ꝛ ordinamus vt nullus ad interducendum vel inchoandum processum per appellationem vel alias quouismodo in nostra parlamenti curia nec alibi pretextu chargiarum antedictarum decetero recipiatur. Sed quod prouisi per nos quandū sibi ꝛ nobis placuerit remaneant omnesq; processus ad cām huiusmodi chargiaꝝ sicut permittitur inceptis cassamus oino et annullamus absq; tū preiudicio notationum principibus ꝛ dominis sanguinis nostri ad officia in suis terris ꝛ dominationibus consistentia ex priuilegio per predecessores nostros sibi cōcesso: ꝛ per nos confirmato.

Idem eodem anno.

¶ Sane domaini ꝛ aidarū nostrarū officia ordinaria. In precedente ordinationi comprehende nequeꝗ intendimus quoꝝ gentes cōpotorum nostroꝝ thesaurarij generales finantiarus nostraꝝ respectue primā cognitionē habere volumus et ordinamus necnon super intelligentiam vel attentionem defectum abusum ꝛ offensarum in officijs predictis committendū vt quos deficiētes inuenerint ꝑ officiorum et vadioꝝ suoꝝ suspensionem et al's sicut viderint faciendum punireualeant si aūt ab ipsis ad nostrā parlamenti curiaꝝ vel camerā iusticie aidarum nostrarum fuerit appellatum volumus ꝙ appelli causa pendente donecq; de illa cognitū fuerit atq; causa discussa gētium compotorum predictorum ꝛ thesaurariorum generalium iudicata ꝛ cōdēnationes teneāt nisi per nos aliter fuerit ordinatum sed, si de iure officij inter partes duas questio moueatur requestarum hospitij nostri magistri vel generales super facto aidarum nostrarū prout ad ipsum quēlibet pertinebit in quocūq; ressorto fuerint officia predicta situata cognitionē habebunt

¶ De graffarijs ꝛ notarijs curiarum inferiorum ꝛ iurisditionuꝫ regiarū de eorum officio.

Phi. iiij. cogno. pulcher. āno. M. cccij.

Tatuimus ꝙ de minori summa vigiti solid. thol. vel de re cuius valor nō excedat summā predictā nullus fiat processus seu scriptura in curijs nostris ciuitat; suburbij ꝛ vicarie tholose hoc excepto. Quod clamor scribatur ꝛ res que petit ꝛ depositiones testium productorum tā ꝑ partē agentem ꝗ ꝑ partē reā ꝛ cognitio seu ꝓceptus dicte cause non in forma sunt.

Idem anno. M. cccij. idem ordinauerūt Karo. vi. anno dñi. M. cccc viij

¶ Preterea notarij non faciant inquisitionē contra aliquē sine mādato senescali vel iudicis loci ꝓter in quib' expectādi mora foret damnosa.

Philip. vi. cogno. valesi. M. cccxxxviij. in primis sequentes ordinationes vsq; ad. c. super requesta fuerint inuenta per Karo. viij. M. cccc ix.

¶ Presentiū autem statuimus ꝙ scripture curiarum nostrarū in partib' illis licet vendi consueuerunt vel ad firmam tradi ꝑ senescalos amodo tradant per sonis idoneis gubernādi adijciētes ꝙ nullis pro scriptura grossata vel extracta decetero soluere compellatur.

Ex arrestis curie parlamenti Tholose pronunciatis. xxiiij. decembris. anno domini. M. cccc lxxiii

¶ In primis ordinauit ꝛ ordinat curia qō notarij clericꝛ alij scriptoꝝ curiarū subalternarū patrie occitane ꝛ aliarū in curia predicta ressorciētium ꝑ suis scripturis ꝛ actis curiarum predictarū salarium moderatum percipient scilicet de tribus lineis qualibet earūdem. lxx. litteras continente vnum denarium quando vero predicte linee plures litteras aut minus continebunt fiet eisdem taxatio fm litterarū numerū antedictū aliter nō.

Ex eisdem arrestis.

¶ Scripture ꝛ acta predicta per senescalos iudices ꝛ alios magistrat' eoꝝ ve locatēn. vel commissarios parte vocata ꝛ nō aliter decetero taxabunt neq; ponētur in lr̄is executionib' ꝑ dictis scripturis ꝓcedētis garnisio seruientiū vel glioꝝ

executorum. Sed executoria simplex erit sicut, p
re mere iudicata notarij aut aliquas in eorū pro
cessibus locūtenētias decetero nō incorporabūt
sed dūtaxat describēt cōparuit talis coram tali iudi
ce. vel locūteñ. seu cōmiso de cuius locūteñ. vel
cōmissione constat in registris curie nisi tū ptiis
aliqua locūteneñ. vel cōmissi predicti potestatem
impugnaret quo casu locūtenēs semel in proces
su dūtaxat inseretur similiterq; fiet. litteris duis
procuratores region. substitutiones suorū sub
stitutorum quando partes in processu fuerint.

Ex eisdem arrestis

¶ Porro provocationes partiū semel dūtaxat in
processibus inserentur. in substitutionib⁹ virtu
te procurationū predictum fiendū procuratores
iādicti nō reiterabuntur vel incorporabuntur ſ
solum exponēt de qua procuratione constat in
pñti processu sit⁹ procurationes vel substitutio
nes āndicte in processibus verbalibus inquestar.
per notarios processium pdictor. vel eorū sub
stitutos fiendum nō reincorporabuntur.

Ex eisdem arrestis.

¶ Insuper notarij processiis ordinando noia magi
stratium partium. aduocatorum ac procurato
rum eorundem qui in eadem causa comparue
rint in prima dieta nominabunt sed in aliarum
dietarum continuationibus illa deinceps nō rei
terabuntur nisi partium aduocatorum vel procu
ratorum mutatio superuenisset: sed solum expo
nent comparentibus coram dicto tali iudice vel
locūtenentes verba superflua quibus absq; fru
ctu notarij pro accumulatione processium suo
rum hactenus vti consueuerunt omittendo vi
delicet coram dicto domino locunteneñ. p tribu
nali more maiorum suorum sedeñ. & suā audictiā
palā & publice in dicta curia tenente ꝛc.

Ex eisdem arrestis.

¶ Sane generalia interrogatoria inquestarus in
primo teste dūtaxat describentur sed cū ad alios
testes ventum fuerit solum opponetur super ge
neralibus interrogatoriis deposuit vt primus te
stis: nisi tamen eadem generalia interrogatoria
tangendo aliud diceret q̄ per primum testem de
positum extitisset.

Ex eisdem

¶ Notarij processium nisi partium altera requi
rente non grossabunt alioquin pars que grossa
tionem huiusmodi non requisiuerit p grossa pre
dicta nihil soluere tenebitur sive vero per modū
instrumenti cum actorum narratiua per notariū
in processibus decetero non inserentur. Sed so
lum dicet cunctis rite peractis sacro sanctis dei
euangeliis coram eo positis ipsi tamen partium
aliqua sententia per modum instrumenti ad par
tem habere voluerit illam cum actorum narra
tione facere poterint. Salaria vero processium
predictorum lapso quinquennio post senten
tie eorundem per notarios exigi non poterunt
nisi interea consequendum solutionem diligētiā

Ordinationes regie.

fecerint vel in hoc legitime fuerint impediti.

Ex eisdem arrestis.

¶ Preterea demande necnon defensiones tam
verbales tam in scriptis littere expleta & alie par
tium pductiones in processibus eisdem decete
ro non reputentur reseruāt insuper sibi curia fa
cultatem inquirendo tangendo alios defectus &
abusus. qui vt fertur per ādicto s notarios ad
uocatos & procuratores committuntur. vt inde fm
casuū exigētiā punitio reformatioq; fieri valeat.

Ex eisdem arrestis

¶ Postremo iungit curia senescalis bailliis vi
guerijs iudicibus & alijs iudiciarijs aduocatis. p
curatoribus & notarijs vt presentes ordinatiōes
teneant & firmiter obseruent sub pena quo ad p
dicti aduocati & procuratores priuationis vel su
spensionis suorum patrociniorum et quo ad no
tarij priuationis totius emolumenti & salarij pro
cessus in quo defectus commissus extiterit nec
non quo ad illos et alios omnes supradictos
sub pena. xxv. librar. turon. p qualibet vice quia
ipis fecisse contrarium inuenietur necnon emen
de arbitrarie fm casuū exigentiam vel autem ne
mo pmissorum ignorantiam pretendere possit
Ordinat curia presens arrestum in predictis cu
riis subalternis publicari & regratiari ac in vno
tabello in auditoriis tam curie parlamenti q̄ pre
dictar. curiarū subalternarū apponi reseruāt
q; curia sepedicta rer. pdictarū quotiēs emerse
rit questio interpretationem.

Ex arresto parlamenti eiusdem. Do. cccclxxv.

¶ Super requesta & infra. curia declarauit et de
clarat q̄ pro denario ordinato notariis curiarū
subalternarum patrie occitane & aliarū in eadē
resortientiam pro tribus lineis qualibet contine
te. lxx. litteras actorum processium et scriptura
rum quas fecerint in curiis antedictis eisdē vn⁹
denarius & duo tertia: tertia vnius denarij nunc
currentis soluentur. ¶ Ordinauit insuper memo
rata curia q̄ minuta vl̄ originale processus equa
liter per partes litigantes fm declarationem an
tedictam soluere. Prouiso tū q̄ productiones in
eisdem processibus inserte p medijs scripturar.
solū taxabūtur. Cum autem ambe partes vel ip
sarū altera copiā processus & actor. petierit sol
uet similiter fm ordinationem antedictam inclu
so tamen ac primitus deducto eo q̄ soluerint vel
debebat pro minuta seu processu originali atq;
similis tenebit ordo tangendo solutionem sala
riorum notariis predictis debitorum ad causam
instrumentorum communium & non perpetuorū
sicut emptionis & similiū in quibus notarij iādi
cti verbis superfluis non vtent habebūt & eis ta
xabit p. cxl. litteris predictorum instrumentorū
perpetuor. in formā autentica redactorū vn⁹ de
nari⁹ de duo tertia vnius denarij fictq; predicte
taxationes pte vocata per senescalos bailliuos
viguerios prepositos rectores gubernatores et

iudices tam regios q̄ alios et auditores in iuris
dictionibus in quibus acta processiis et instrumen
ta facta fuerit vel per eor. locateñ. vel commissa
rios alios tamē q̄ notarios. Et hoc sub pena cē
tum lib. tur. regi applicandarum dimidia parte p
notarium qui taxari procurauerit alia vero me
dietate per committentem soluenda et insuper
inhibuit curia prefatis magistratibus et notariis
sub predictarum centū lib. tur. pena per quēlibz
ipsorum pro medietate soluenda ne pro dictis
scripturis nisi sicut premittitur taxate fuerit exe
cutiones aliquas faciant vel fieri facere presu
māt reseruauit q̄ sibi curia prelibata declaratio
nem et interpretationem rerū predictarum quo
tiens questio super his emerserit vt autē presen
tium declarationum & ordinationū ignorantiam
nemo pretendere valeat eidē arresto iniūgetur
dictis iusticiis iniūgendo vt eas publicari faciāt
in eorum auditoriis & regratiari & illas in vno ta
bello in eisdē auditoriis infra duos menses ap
poni easq; de puncto ad punctum faciant diligē
ter obseruari & hoc sub pena suspensionis officio
rum suorum & aliarum penarum in predictis or
dinationibus & arresto contentorum pronūcia
tum. xxj. iulij anno quo. s.

Karo. viij. Do. cccccxc.

¶ Limitationem & numerum ordinatum tholose
p curiam parlamenti q̄ tum ad notarios & graffa
rios curiarū & iurisdictionum nostrarum qui graf
fos seu notariatus earundem curiarum ad for
mā recipiunt firmiter obseruari precipimus nul
lis quo notarijs ad graffos antedictos ac preciū
ponendū; nec illos tanq̄ vltimus incuriator ex
ercendum decetero non recipiatur nisi sufficiēs
ydoneus ac bene famatus & expertus in talibus
inueniatur. Si autem incariator vltimus ydoneus
et sufficiens vt premittitur inuentus non fuerit
stultam incariationem soluere compelletur aut
aliquis sufficiens et ydoneus ad predictum offi
cium exercendum periculo & fortuna suis per of
ficiarios curie predicte committetur qui predi
ctum officiu abſq; surrogatione personaliter te
nebitur exercere: nisi tamen vrgente necessitate
quo casu personam sufficientem & ydoneam au
ctoritate curia in qua talem notarium poterit lo
co suo deputare. Prohibemus etiam curiis ad
uocatorum vt officium graffarij non suscipient:
nec infirmationem antedicto emolumento per
cipient sub pena priuationis postulationis et
emende.

Idem eodem anno.

¶ Ordinationem salarium notariorum actorum
scripturarum & aliarum causarum & processium
tangendo tholose in parlamento factam & publi
catam obseruari statuimus que sequuntur conti
nentem q̄ notarij clerici vel alij, scriptores curia
rum subalternarū pro scripturis eorum: et actio
nem predictam salarium moderatū recipient vi
delicet pro tribus lineis qualibet earum. lxx. lit
teras continente vnum denarium. Cum autem
linee plus vel minus continebunt fm numerum
litterarum antedictarum & nō aliter taxatio fiet
Preterea notarij predicti pro scripturis eorum:
nisi taxatione procuratoria facta precedēte exe
cutione aliquam non facient sub pena perditio
nis illius q̄ eisdem debebitur.

Idem eodem anno.

¶ Quia repertum est & infra. ordinamus vt dece
tero nullus notarius ad officium aduocati reci
piatur: nisi in vniuersitate famosa per annorum
quinq; spacium studuerit & per eandem vniuer
sitatē sufficiens & ydoneus extiterit inuctus.

¶ De trāsactionibus & accordis Karo. vij. Do. cccclij.

Volumus insuper & ordinam⁹ q̄ ad
uocati & procuratores nostri diligē
ter visitent accordia que passandi
causa ad curias nostras tam parla
menti q̄ bailliuorum senescalorum
& aliarum afferentur illisq; libere cōsentiant vel
illa si videbitur eisdem impugnent nihil a parti
bus vel ipsarum altera recipiendo.
¶ De materia presentis tituli vide supra de offi.
bailli. capi. insuper prefati prepositi. ſ. nec cum
personis.

¶ De postulando necnō aduocatis & pcuratoribus curie parlamēti. Et primo de forma iuramenti p dictam curiam instituta.

Aduocati presentis curie iurabūt ar
ticulos sequētes in primis q̄ istud
officium diligenter exercebūt q̄ in
iustarum patrocinium causarū scię
ter nō recipiēt: q̄ si non ab initio ſ
ex post facto cām esse viderint iniustaz statim eā
dimittent: q̄ in causis quas fouebunt si videant
tangi ius regium ipi de hoc curiā aduisabunt: q̄
plebicitata causa & factis negatis ipsi de recenti
facient & curie tradent articulos suos
nisi ex causa de licentia curie vlterius differant:
q̄ impertinentes articulos scienter non facient
q̄ consuetudines quas veras esse nō crediderit
nō proponent neq; sustinebūt: q̄ causas quas su
sceperint citius & possetenus expedient: q̄ in eis
dilationes & subterfugia malicioſe non querent
q̄ p salario suo q̄tūcunq; magna certuz vltra de
cem libras turonen. summā non recipiēt nec etiā
aliquid vltra in salarij maioris fraudes minus tū
recipere non poterūt: q̄ p mediocri minus et p
minori causa multominus recipient fm causarū
qualitatē quantitatē ac personar. conditionē: q̄
q; de certa pte litis nō paciscentur.

Eadem curia.

¶ Hoc idem iuramentum prestabunt illi qui ad
uocatis preponentibus cōsiliarij existent iniūgi
tur eis p̄ter iuramentū q̄ bene mane veniant
cum ptibus suis. q̄ illū cui fuerit audientia data

nō impediāt ꝙ stādo ⁊ retro primū scannum pa
trocinentur ꝙ licet plures sint aduocati in causa
vnius tantummodo locatis quo primū scannum
non occupent ꝙ ipsi de curia non recedant ꝙ-
diu magistri in camera erunt ⁊ est secundū quod
nullus aduocatus ad patrocinandū recipiet nisi
sit iuratus ⁊ in aduocatorum rotulo descript'
⁊ prohibet eis curia ne se ingerāt ad procuran-
dum nisi sint iurati.

Eadem curia.

¶ Quia ex aduocatorum discretione ⁊ industria
quarum dependet abreuiatio quedā ei cedit ad
honorē ⁊ vtilitatem parti sue caria eisdem iniun
git in vim sacramenti suiut ea facta seu rōnes q̄
vel quas ad illum finem faciunt in quo verisimi-
liter peruident debere poni in arresto proponāt
facti rationes replicationes seu duplicationes
inutiles et superuacuas omittendo licet hi pro
quibus suum impendunt patrocinium frequen-
ter dismonestent ⁊ velint hoc fieri quibus obtē-
perare non debent propter eorum honorem vt
posse curie perdant in hac parte.

Eadem.

¶ Aduocatis insup iuxta ātiquas ordinationes
in vim sui iuramenti curia iniungit vt articulos
causarum quas litigauerint infra cu-
rie tradant: nisi per curiam ipsam cū eisdem fue
rit dispēsatum ⁊ postea ꝙ citius fieri poterit eos
recordare tenentur cum intentio curie sit amo-
do super articulis ⁊ factis partium in fine cuiusli
bet bailliuie prepositure seu senescha̅lie de com
missarijs ⁊ commissionibus ordinare ⁊ partibus
prouidere vt citius q̄ consueuerint partes ipse
cum earū commissarijs loqui ac de pecunia alijs
que necessarijs ad sue cause prosecutionem ma
turius ⁊ commodius valeant prouidere curia ta
m ē propter hoc non est intēcio nis ꝙ parlamen-
to sedente contra ipsius ordinationes antiquas
commissarij de curia recedant sed confestim, fi-
nito parlamento clarius quod poterint proce-
dent in eisdem.

Eadem curia.

¶ Quia circa officium vocationis parti experiē-
tia ⁊ stili obseruantia multum prodest aduocati
qui de nouo ad huiusmodi officium per curiā re
cepti abstinere debent propter eorū honorē dā-
numq̄ quidē partibus forsitan ,ppter eorū ne-
gligentiaq̄ ,puenire posset ne ex arrupto ⁊ impru
denter adu ocationis officium exerceāt sed per
tēpus sufficiens aduocatos antiquos et exptos
diligēter audiant vt sic de stilo curie ⁊ aduocan-
di modo primitus informati fuerint patrociniuq̄
prestare ⁊ ordinationis officiū laudabiliter ⁊ vti
liter ⁊ possint ⁊ valeant exercere.

Eadem curia.

¶ Quia prefati aduocati maioribus prestare de
bēt ⁊ antiquis aduocatis tam in sedibus q̄ alijs
deferre sedere nō presumant in primo scanno in
quo aduocati ⁊ procurator regius bailliui sene-
schali et alij potentiores nobiles esse debent ac
sedere consueuerunt.

De forma iuramenti ꝓcuratorum.

Sequitur forma procuratorum ge-
neralium parlamenti seu forma iu
ramento videlicet ꝙ diligenter et
fideliter officium procuratoris ex-
ercebunt et causarum iniustarum
onus seu officium procurationis scicter non re-
cipient ⁊ multa alia sunt ꝙ pro salario suo quan-
ticumq̄ magno vltra .xl. lib. parisien. pro vno par
lamento non recipient minus tamen.

Philip. vi. A̅. cccxliij.

¶ Si pars aduocati defectu sui audita non fue-
rit et expedita audietur postea. Sed aduocatus
anteq̄ in alia causa audiatur .x. lib. turon. emen-
dam soluere tenebitur. Qō ⁊ aduocatis in parla
mento residētibus intelligimus. Nam pretextu
expectationis aduocati extranei vel patrie sue
non excusaretur suprdictamq̄ penaq̄ absq̄ de
portu leuari precipimus.

Johan. primus. A̅. cccl xiij.

¶ Vt amputetur dilatio que communiter ex par
te rei pro videndo adiornamenta petti consueuit
precipimus ⁊ per curiam nostram precipi volu-
mus ⁊ iniungi omnibus actoribus aut eorū pro-
curatoribus quatinus ex quo publicatum fuerit
expeditionem causarū alicuius bailliuie prepo
siture comitatus ducat' aut senescha̅lie fieri de
bere infra triduum aut q̄citius fieri poterit abs-
q̄ fraude ostendant adiornamēta sua partibus
suis aduersis ⁊ eorū copiam tradāt si petita fue
rit aut collationum cum copia partis aduerse si
habeant fieri patiantur. Iniungiturq̄ omnibus
⁊ singulis hostiarijs parlamēti nostri ꝙ ad instā-
tiam actoris seu procuratoris vocet ad hostium
camere defensores aut eorum ,ꝓcuratores acto
rum adiornamenta visurū ꝙ si ipe actor presens
vel eius procurator in eius absentia in premissis
negligēs extiterit cōdemnabitur in emenda .xl.
solidorum ⁊ in expensis defensorū si presens fue
rit pro triduo antedicto tenebit tamen actor aut
eius procurator iterū ostensionem adiornamen
ti facere. Sed si defensor aut eius procurator in
videndo adiornamētum negligens extiterit aut
remissius non tenebitur actor suum adiornamen
tum vlterius ostendere: sed procedet de ⁊ super
sicut rationis.

Idem eodem anno.

¶ Causa vtriusq̄ placitata et factis negatis si p
tes fuerint appūctate ad tradendū facta sua vo
lumus ꝙ aduocati in vim iuramēti sui in scriptis
tūmodo redigant ⁊ curie tradāt facta positiua ⁊
defensiua ⁊ ea q̄ replicando vel duplicādo ex in
tēsione partium fienda noscant faciendo illatio-
nes ⁊ conclusiones necessarias reseruatis parti
bus de tradēdo rationes iuris coram cōmissarijs

n c ause pclusione si eas expediens videatur et
vt sententia appareat et ꝙ succincte bene ac sub
stantialiter scribeū. intentius annuent volum' ꝙ
aduocati q̄ scripturas fecerit in cām sibi ,ppr̄ijs
nomine ⁊ cognomine se subscribāt quotiēs insu-
per ptes debēt ex precepto curie rationes suas
et facta in scriptis per modum memorie tradere
nihil superfluū tradant. nec in scribendo bis idē
repetant et hoc iniungitur procuratoribus aduo-
catis in vim prestiti iuramenti.

Idem eodem anno

¶ Appunctamenta vero per partes concordan-
da aut als per sedulas tradenda a partibus vel
eorum procuratoribus infra biduum vel triduū
tradantur in scriptis notario cum fuerit iuncta
littera facienda et hoc iungitur procuratoribus
sub pena prestiti iuramenti null' insuper aduo-
cat' admittetur siue ex parte, actoris siue defen
soris ad placitandum seu aliquid proponendum
nisi bis dumtaxat iuxta antiquum stilum et aduo
catis curie nostre firmiter iniungitur de duplicā
do vel replicādo a repetitionib' et pri' ꝓpositis
vel dict; abstineāt nec dixerit recitare presumāt
nisi necesse sit. Et ꝙ in factis ꝓnēdis breuio-
res prout poterūt existāt eisdem intimando ꝙ si
ꝓrium fecerint grauiej ,pumentur.

Karolus. v. A̅. cccl xiiij.

¶ Cum per certas et infra gentibus piamenti
nostri in vim iuramēti erga nos prestiti districte
precipimus quatinus ex parte nostra omnibus
aduocatis litigātibus ⁊ ,ꝓcuratoribus in eadem
curia ,ꝓcurantibus expresse precipiant quibus ⁊
eor quilq; tenore presentium precipimus ⁊ iniun
gimus in vim iuramēti anno quolibet prima die
parlamenti prestari soliti sub eorūq̄ legalitate ⁊
conscientijs vt causas quas placitabunt breu'
a quo magis substantialiter facere poterint ha-
beant litigare et etiam scribere fines non habē-
di causam vel actionem et non recipiēdi aliosq̄
fines declaratorias ⁊ dilatorias penitus omittē-
do nisi fin statum naturāq̄ cause conditionem
id fieri necessario conueniat et postq̄ cause in fa
ctis contrarie vel ad tradendum per' memorias
fuerint appunctuate eorū articulos duplicatos
vel eorum memorias infra triduū vel adminus
infra quartam diem hora meridiei curie tradere
tenebuntur. Eosdem autem articulos vel memo
rias aduocatus qui causam litigauerit facere et
penes curiam tradere tenebitur nisi alius aduo-
catus in promptu premissorum onus susceperit
quo causam in appūctamento cause per nostri
parlamenti graffarium aduocati super hoc one-
rati nomē vt res certior effici valeat describetur
traditis insuper articulis discordatis p graffariū
vel aliquem notariorum nostrorū si opus sit cum
descriptione diei qua tradite fuerit discordati se
quebantur a qua die in .viij. proxime sequentes
penes registrum concordatos afferri ⁊ exinde in
fra alios .viij. dies triplicatos clausos ⁊ sigilla-
tas pro commissarijs super illis expediendis re
stitui volumus et precipimus.

Karo. vij. A̅. cccc xlvi.

¶ Ex eo ꝙ et infra. volumus ⁊ ordinamus p cu-
riam nostram aduocatos iungi in vim iuramenti
sui vt in eor litigationibus q̄tūfieri poterit brē-
ues existant ordinationem antiquam. Jo. regis
defuncti ,paui nostri sup hoc factam insequendo
deficientes in premissis vltra piurij realem quē
incurrent q̄primū curia nra defectū hmōi pcepe
rit in campo vel in crastinū p presidēn. et cōsilia
rios deliberatiōe p̄cedēn. quos minimū ,plixos
inuenerint fm casus exigentiā emēda arbitraria
puniri iubem' vt ceteris trāseat in exēplum.

Idem eodē.

¶ Ordinam' insup ꝙ causa litigata cepta absq̄
interruptione vel alter' cāe interpositione pfi-
ciatur: nisi forte partiū aliqua q̄ ꝓsto nō esset di-
lationem ,aliquā rōnabiliter requirat.

Idem eodem.

Preterea ptiū ,ꝓcuratores .j. biduū post cōclu-
siones p aduocatos receptas registrū graffarij
curie nostre illaq̄ si opus sit p eūdē graffarium
corrigēdarū cā videre tenebūtur ꝙ si graffarius
illas corrigere noluerit ,ꝓcuratores antedicti re
questā curie superior tradere poterūt alioquin
cōclusiones in registro p graffariū descripte, put
registrate sunt remanebunt.

Idem eodem

¶ Qm̄ aduocati ⁊ infra. statuimus vt ptes nō so-
lum actrices veriētia defensatrices memorate
et instructiones sufficiētes cause sine die sibi p̄
fixa placitādo causa cōsilio suo mittere tenenē
alioquin ꝓs q̄ ,ꝓcedere voluerit ⁊ presto fuerit
tale sicut rōnis cōtra ptē memoralia ⁊ cōstitutio
nes predictas mittere negligētiā expectū habe
bit hoc quidē presertim qn̄ lre mandataq̄ regia
quor virtute fuerit pars ad curiā nostrā adiorna
ta casum ,ppter quē ,ꝓuenta sit ad longū cōtine-
ret. Si tn̄ lre predicte vel mādatū casum ad lon
gum nō narraret sit ꝙ defensor iustā possit debi
te p easdem vel si ,p facto tertij defensor ipse fue
rit insecut' aut materia vehente vel garāde sub-
iecta sit aut alteri ordinauit dilationi hijs em̄ aut
similibus casibus defensor dilationē talē sicut ra
tiones petere poterit p̄terea si aliquis curie nre
,ꝓcurator partis alicui' actoris vel rei ,ꝓcuratio
nem recepit cuius virtute nō habitis a magistro
suo memoralibus vel instructionibus in casibus
quib' mitti debēt se presentauerit ,ꝓcurator hu-
iusmodi casu predicto. c. soliō. parij. emēdam ca
pelle predicte p ordinationē curie nre absq̄ qua
uis quittātia applicādū soluere tenebit quā su-
sportatione seu dilatione cessante ab eodē ,ꝓcu
ratore leuari atq̄ presertim ordinationē sic firmi
ter custodiri volumus et obseruari.

Idem eodem

¶ Cum appunctamentum aliqō tps ⁊ dilationē

HAVKOVY PUBLIKACE OHMUCH ČHVIKOBA

ad aliqd agendū cōtingēs in curia nostra decetero ,pferet. Ordinam⁹ q̃ ptes siue sint actor siue defensor infra predictū tempus eidem appūctamento furnire teneantur nō spectando vel spez habendo q̃ eadē dilatio rursus cōcedat eisdem vel proroget nisi ex curie nostre deliberatione aliter visum fuerit expedire ac necessarium esse dilationem hmōi renouari.

Idem eodem anno.

¶ Obseruari volumus decetero specialiter certas ordinationes antiquas quibus caueē vt post q̃ cause in predicta curia pretendentes p aduocatos in partiuz breuis quo fieri poterit fuerint litigata ⁊ p curiā ipsam in factis contrarie vel ad tradendum p modū memoria extiterint appunctate aduocati sepedicti litigata p articulos breuis a quo magis substātialiter facere poterit scribere et eosdem articulos p facta ꝓtraria vel memorias infra dies octo postq̃ vt p̃mittit̄ fuerint appunctate penes curiā nostrā tradere sine speterminū vel dilationē languozē habendi tradere teneat̄ q̃qz partes ipse cōsensu etiam earū terminum hmōi nō possint prozogare nisi curia nostra matura cū deliberatione ex magna necessariaqz causa id viderint faciendū poterint tamē partes antedicte sic vt premittit̄ appunctare in ris aliquas rōnes sivoluerint tradere cū litteris et minutis dūtaxat alias ordinationes sup hoc antiquitus factas in sequendo siue insup ꝓtū fieri poterit breuiozes nec ad illas tradendū vlteriozem habere valeant dilationem.

Idem eodem anno

¶ Predictas ordinationes antiquas specialiter volumus et ordinamus obseruari in eo q̃ p ipm̃ extitit ordinatū vt mox traditis penes curiā nostram articulis p facta cōtraria dies qua discordia tradita fuerit describat: ⁊ ab ea die infra .xij. dies postea sequen. articuli predicti concordati penes curie nostre graffariū afferant: extindeqz infra octo dies cōpleti clausi et sigillati curie nostre reddātur ,p cōmissariis qui ad hoc in fine cu instibet baillinie prepositure seu seneschalie fuerint deputati sup illis ꝓcedendū q̃ si predicti articuli modo quo supra infraqz predictū tempus assignatum nūc ex curie nr̄e maturaqz deliberatione. vt in articulo precedēn. continet prozogatum traditi ⁊ cōcordati nō fuerint aduocat⁹ in p̃missis deficiēs emēdā .xl. librar⁹ parif. ,pcurator vo q̃ defectū in hoc cōmiserit. centū solidos parif. sicut supra cōuertendū soluere cōpellent.

Idem eodem anno.

¶ Per curiā nostrā aduocatis in vim iuramenti sui iungi volumus eisqz nunc iniungimus vt decetero breues sint in eor cōtradictis ⁊ saluationibus rōnes contētas in eor principalibus scripturis vel litigatis nō repetēdo ⁊ friuolas allegationes omittendo volumus eiā q̃ si ,pcessiuz iudicando prolixitatē faciētes taliter puniat q̃ ceteris transeat in exemplum.

Idem eodem anno

¶ Ut decetero partes suas ,pductiones/ faciēdo lras ⁊ titulos vel monumēta cause decisioni notorie nō seruientia ,pducere ⁊ plus aut minus q̃ in eor memorialibus scriptū vel designatuz fuerit nō ,pducāt sub pena centū solidor⁹ parif. per partez aut ipsius ,pcuratorē qui cōtrariū fecisse fuerit reper⁹ soluēda ⁊ vt p̃mittitur applicāda.

Idem eodem anno.

¶ Prohiberi p curiā nostram volumus et ex nūc omnibus aduocatis ⁊ procuratoribus sub pena centum solidor⁹ parif. appellanda capelle supradictum ,phibemus ne rōnes iuris vel allegationes alias in eor inuentarijs appo nēt q̃ sepenumero plures sepenumero hactenus facere presumpserit qd̃ fieri, nequā debuisset cōsiderato q̃ inuentarium a diuersa parte non videtur.

Idem. O. .cccclij.

¶ Et cum ⁊ infra ordinamus q̃ ,pcuratores partium in nostra curia litigantiū ante dies quibus suor magistrorū cause placitāde de gratia fuerint ad rotulū appellando vltra et preter expleta litteras oēs impetrationū vel interpretationum quib⁹ in eor causis intēdūt se iuuare ostendere teneant ⁊ acto videlicet oēs illas quas habuerit de data suas defensiōes ,pcedēn. siue sint requeste ciuiles anticipationes littere status relenamenti ,p cōuertēdis appellationibus in oppositiones vel annullandis. Et similiter omnes tales aut similes impetrationes de quibus prōpta fides in iudicio fieri debet si vero facto ptis res supradicta ostendere debentes aliqua defectus inueniatur predictarum litterarum explectorum impetrationum et aliarum rerum supradictarum effectu carebit. Et pars cui debebant exhiberi contra partem in premissis deficientez expleta talia sicut rōnis habebit ⁊ si procurator solum in premissis defecisse reperiatur. lr. .f. turoneē. afficietur absqz quauis supportatione leuanda et expeñ. ad causam retardationis p partem aduersam facta soluere tenebitur.

Idem eodem

¶ Quia propter subtilitatem et infra statuimus iniungi aduocatis presertim curie nostre in vim sacramēti sui vt in eorum litigationibus breues existant ⁊ reditas seu repetitiones aliquas non faciant presertim in causis appelli in quibus eorum gravamina solum ,pponere debent nisi talia fierent que non possent intelligi nisi loqueñ. de materijs principalibus.

Idem

¶ Ut cause litigate ⁊ infra ordinamus q̃ aduocati postq̃ causas eor placitauerint p̃nt litigati registrū eadē die aut saltē in crastinū videre graffarijs ad eor assertionē cū iuramēto pte vel ei⁹ ,p curatore vt earū registū corrigere teneantur.

Idem eodem

¶ Ut obuietur dilationibus quas procuratores

⁊ aduocati in causis quotidie recipiūt volum⁹ ⁊ ordinamus antiquas ordinationes ,pcuratores tangendo per predecessores nostros super hoc factas districte custodiri ⁊ obseruari vt videlicet nullus procurator in causa procurationem recipiant memorialib⁹ ⁊ instructionuz materie ⁊ omni eo q̃ in curia fuerit interdictum deseruientes non habitis.

Idem.

¶ Ut magis obuietur ⁊ infra ordinamus vt ī omnibus causis in quibus partes in factis contrarie fuerint appunctate eorum facta solū absqz iuris rationis infra .xv. a tempore predicti appunctamēti sub pena cadendi tradere teneantur ⁊ nihilominus aduocatis q̃ contrafecerint .x. libras turon. summā sine remissione tenet̄ q̃ etiā salarium parte receptum restituere tenebūtur vt autem sciat a quo defectus hmōi processerit in eorum scripturis se subsignare teneantur ⁊ si vero partes ad scribendū per modū memoriarū fuerint appūctate eorum memoria cum litteris ⁊ titulis infra tres septimanas tradere tenebuntur sub pena cadendi ⁊ emende procuratoribus tradiuocatis contra facientes indicende.

Idem eodem

¶ Insuper volumus ⁊ ordinamus vt in causis in quibus partes ad scribendū per modū memoriarum fuerint appunctate postq̃ articuli penes curie graffariū traditi extiterint discordati ādict⁹ graffarius iādictos signet articulos et diem qua producti fuerint discordati subscribat a qua die infra .xv. proxime sequentes articuli concordati penes curiam afferantur. Et deinde infra dies octo sequentes omnino completi clausi ⁊ sigillati reddentur vt cōmissarijs super hoc per curiaz deputati tradantur q̃ si articuli predicti non fuerint traditi concordati sicut premittitur ⁊ infra tēpus supradicti aduocati in premissis culpabilis emendam .x. libras ⁊ procuratores centum solidos sed ab eisdem exigendarum sine misericordia soluere compellentur.

Idem eodem

¶ Propter causas supradictas volumus et placet nobis vt aduocati sint breues in eorum cōtradictis ⁊ saluationibus nec in eis facta noua proponant nisi descendant ex tenore litterarum nec etiā repetere debēt in eisdē rōnes vel rē que in eorum scripturis facta fuerit poterunt tū partes si voluerint in cause cōclusione admonedū indicantium animos motiua iuris tradere.

Idem

¶ Prohibemus insuper ne partes decetero suas productiones faciendo litteras titulos vel inuenta cause decisionis non seruantia producere presumant nec aliud implicerit in eorum inuentarijs contra illud q̃ in eis descriptum fuerit vel designatum ⁊ si litteras vel res alias producere vel implicare voluerint infra tempus per curiam moderandū illas extrahere poterunt ,pcuratores aut cōtrariū facientes pena centū solidorū parif. deinceps affici volumus.

Idem

¶ Omnibus insup aduocatis et procuratoribus curie nostre memorate sub pena centum solidorum parif. nobis applicādor⁹ ,phibem⁹ ne in eorum inuentarijs rōnes iuris vel alias quascūqz deinceps ponant vel allegant sed solū declarent ad quos fines quelibet littera ,pducetur.

Idem

¶ Nulla causa cōtra quāuis p̃sonā dilationem recipiet quominus expediatur p̃m ordinem supradictum nisi propter absentiam reipublice causa vel aliam vrgentem et necessariam iniungiturqz procuratoribus et aduocati vt contra ordinem hmōi requestam non faciant.

Idem

¶ Ut ,pcuratores curie nostre ⁊ infra volumus et ordinamus vt in taxationem expensarū fiendarum salaria ,pcuratoris pro quantitate p̃sonarum et causarū ac laborū quātitate ad talē moderationem et honestatem reducantur qd̃ nulli causam habeant cōquerendā sup quo cōsiliario rum nostrorū cōscientias oneramus. Et nihilominus p presidentes ⁊ consiliarios curie diligenter inquiri de modo et forma taxādi ante guerras et regni diuisiones obseruatis quodqz semp amplio⁹ moderant̄ p̃m chargiā et populi paupertatem nūc imminentē. inhibemus insup ,pcuratoribus ne sub colore salarij sui lras ptiū vel titulos retineant cōtrariū facientes officio⁹ priuatione ⁊ magnis emēdis taliter puniri iubemus q̃ ceteris oibus trāseat in exemplum.

¶ Preterea decentibus ,pcuratoribus partium lre ⁊ tituli p aliquē ex hostiarijs curie nr̄e videri et visitari clausiqz ⁊ sigillari minoribus quib⁹ fieri poterit sumptibus penes curie nostre registrū decetero reponi volumus. Et quia sepenumero accidit ⁊ infra volumus insup q̃ ,pcuratores registrum eorum que a partibus receperint decetero faciant ne ad faciendum petitionem vel demādam vnius aut duorū precedentium annorum sine garādi ⁊ euitādi causa vel presumptione decetero recipiantur questiones aut si superhijs oriantur leniter absqz chargia et partium expeñ. decidentur.

Idem eodem

¶ Ut fraudibus ⁊ infra ordinam⁹ q̃ quilibet procurator statum eorum que a partibus suis recepit tradere ⁊ ostendere quittātiam ⁊ certificationem oiaqz vltra .xx. .f. turon. summam tradiderit recipiendo prefatiqz ,pcuratores sub diuersorū colore donor⁹ vel expeñ. extra ordinationē, pseculioni cause nō necessariarū nihil a partib⁹ petant exigant vel recipiāt nec quicq̃ soluatur aduocatis per ptes vel ,pcuratores antedictos ,p scripturis saluationib⁹ vel cōtradictis ante causam placitatā ⁊ debite introductā ad ,pcedēn. ,p predictis scripturis ⁊ alijs reb⁹ necessarijs per

Harvard Law School Library Digitized by Google
ОНЖЕНИКОВА

agendis quorũquidem aduocatorum salaria ta3 ratione litigatorum ⁊ scripturarum ꝑ alꝰ habito respectu ad obseruationes ⁊ ordinationes antiquas ppliq3 pauptatē ad talē moderationē et honestatē reduci volumꝰ ꝙ nemo deinceps cām habeat erga nos vel curiā nr̄am cōquerendi.

Idem eodem.

¶ Quia plures aliquotiens ⁊ infra. volumus et ordinamus vt ꝓcuratores affinitate vel cōsanguinitate cōiuncti aut in eadem habitatione morantes duarum partium ꝓcurationes decetero nō recipiant nec in eoꝝ causis occupent. Secretaq3 causis magistrorũ suorum debite custodiant vel ea partiũ aduersariũ ꝓcuratoribus aduocatis aut sollicitatoribus relevari patiant sub pena emende que casui ꝓtinebit nullus insuper vt ꝓcurator in curia recipiat ad iuramētũ donec examinatus debite sufficiens ⁊ expertus in iustitia ac bone ⁊ legalis conscientie inueniatur.

Idem eodem

¶ Quia sepenumero et infra. ordinamus vt aduocatis vel procuratoribus curie nostre ꝓpter causas supra vel infra scriptas vel eoꝝ defectꝰ dilationes aut abusus in emendam cōdemnatis graffarijs eas registrare emēdarũ receptor exigere sine quauis indulgentia vel remissione teneant. Et nihilominus pene fm aduocatos vel ꝓcuratores defectus aut subterfugia per curiaꝫ augeantur.

Idem eodem.

¶ Si contingat ꝙ ꝓcurator memorialia ⁊ ꝓcurationem recipientis tradendum saccũ suum eius aduocatis diligens nō fuerit ⁊ tali hora ꝙ ipsis causa in suo turno rotulo presto possit esse ꝓcuratorem ipsum in emēdam volumus condenari sed pars nō culpabilis cōgedij vel defectus aut aliud dānum ꝓpterea nō patietur.

Idem eodem.

¶ Quia fuimus informati ⁊ infra. ꝓhibemus aduocatis curie nostre ⁊ oīm aliarũ regni sub pena ab officio postulationis et emēde arbitrarie per curiam predictā ⁊ alios iudices in cōtrariũ faciēntes illico declarāda per iniuriosa verba vel cōtumeliosa cōtra partes suas aliquo modo procedere nec aliq̄d qd̄ in alterius cedat opprobrium si factis cause placitande necessarium nō fuerit dicere vel proponere presumant.

Idem eodem.

¶ Quia etiam ⁊ infra volumus ⁊ ordinamus ꝙ ꝓcuratores curie nostre status vel gratie vt q̄3 per procuratorem admittat lr̄as dicētes hr̄e ad id ꝓponēdũ nullatenus recipiant nisi eas i ſuis habeant manibus et de ipsis faciant promptam fidem in iudicio ꝓhibemusq3 ꝓcuratoribus antedictis ne predictas lr̄as habere ꝓponent nisi sicut supra sub pena emende arbitrarie ab eis sine gratia quauis exigenda.

Idem

¶ Etiam q2 sepenumero ⁊ infra ordinamus vt de cetero procuratores actorum post eorũ presentationes adiornamenta ⁊ explecta sub pena cētũ sol. absq3 supportatione quauis exigenda ꝓcuratoribus defensoribus ostendere teneantur iniũgimus autem procuratoribus ⁊ aduocatis curie nostre quatinus visis explectis ⁊ alijs litteris et inuentis extra iudicium eorum dilatiōes quales causarũ merita vel natura requirunt bonos mores ⁊ vsus antiquos insequendo recipiant nec talibus curia dilationibus detineatur ꝙ si per cautelam aut maliciam predictam eorum dilatiōes recipere distulerint arbitrio curie nostre puniātur ⁊ corrigantur.

Idem eodem anno.

¶ Precipimus aduocatis ⁊ procuratoribus vt in predictis dilationũ materijs in curia summarie ⁊ de plano proceddant nec ēd finem dilationis obtinēde materiā ingrediana principaliter sub pena emēde p aduocatos contra facientes incurrēde

Idem

¶ Quoniā sepenumero facta impertinentia ⁊ infra omnibus aduocatis ⁊ procuratoribus regni nostri preseriim curie nostre parlamenti precipimus vt facta vel rationes inutiles aut per impertinentes ac stultos vsus et consuetudines quas scient veras non esse sub eorum honore ⁊ emanda decetero non proponant in causis aut querimonie vel materia saisine ⁊ nouitatis applegiamentorum contra plegiamentoruꝫ ⁊ appelli nullus ad litigandũ p retenutā recipiat: sed in eisdē partes ad oēs fines placitare teneatur.

Idem.

¶ Cum aliqua causa appelli ⁊ infra. ordinamus vt in causis appelli i curia nr̄a parlamēti partes eoꝝ processus ⁊ acta infra tres dies cause litigātium immediate sequentes producere teneātur in curia causam litigando petentibus illis longiorem concesserit dilatiōeꝫ iniungimus insuper procuratoribus partium vt mox die presentationis cause appelli denenta inuentarium sui registri actorum ⁊ processum in eadem causa faciant illudq3 tradant cum suis memorialibus eorũ aduocatis vt die qua litigabitur causa per curiaꝫ si fieri possit ita decidatur in campo si vero non iudicetur ibidem et partes super eadem appelli cā in iure fuerint appunctate partes illico vestras eorum processus ⁊ acta in eadem appelli causa ꝓducant vt ꝙ breui' fieri poterit expediatur. Et quia ꝙto celerius dicta causa postꝙ fuerit ligata iudicabitur tanto melius presidentes ⁊ consiliarij rerũ per partes ꝓpositarum in appelli causa retentiōē memoriam habebunt. Mandamꝰ et iniungimus curie nostre gentibus vt ꝙ breuius fieri valeat predicti appelli causas iudicent ⁊ decidant ꝙ si partium procuratores infra triduum predictum non produxerit processus in statu quo fuerit inuentus iudicabitur Volumus

etiam ⁊ ordinamꝰ ꝙ si ꝓcuratoris negligētia ꝓsuam ꝓdident causam pro suis dānis ⁊ interesse contra ꝓcuratorē possit habere recursum.

Idem

¶ Et quoniā sepenumero ⁊ infra. ꝓhibemus ꝓtibus aduocatis et procuratoribus earundem ne requestis in ciuilibus et impertinentibus curiaꝫ nostram decetero molestāt nec eas nisi in eoruꝫ ꝓscientijs iuste ꝓsibiq3 rōnabiliter videant curie tradere presumant sub pena emende arbitrarie et iuramenti erga et curiam eādem prestiti. Volumus insup ꝙ requeste curie nr̄e tradēdũ in earum pede manibꝰ ꝓcuratoꝝ eas tradētiũ sint signate. Alioq̄n p curiā nostrā minime recipiātur.

Karo. viij. anno. M. cccc. xciij.

¶ Presidentibus ⁊ consiliarijs nostris iniũgimꝰ vt aduocatis in eoꝝ placitationibus causis appelli defensionibus prolixos esse nō patiantur contrarium vero facientes in emēdam absq3 diffimulatiōe cōdēnent et assuetos id facere ab officio postulandi prmient vel suspendent. Cum autez aliqui ꝓcuratores curie nostre cedulas aliquas appellationum prepositis et seruientibus regijs interpositarum vocari faciant ordinamꝰ et eisdem ꝓcuratoribus sub pena centum solidoꝝ parisꝫ emēde pena vel alterꝰ maioris iniũgimus vt in eorũ cedulis si prepositi vel seruientes a quibus appellationes interiecte fuerunt litterarum regiarum executores aut sententiarũ vel appunctamentorum per eosdem prepositos tāꝙ iudices ordinarios latiuos existebant vt prefata curia nostra predictam appellationem iudicibus ordinarijs si materia disposita fuerit rēuoādum in cāpo facere valeāt exprimere teneant.

Idem eodem.

¶ Ordinamus insuper vt cum aliqua causa appelli ab appunctamētis sententijs interlocutionibus vel executiōe sententie diffinitiue alterꝰ vt rei placitabit partis itimate ꝓcurator in preiudicio habeat in prōptu acta et memoria cause predicte vna cum expletis ⁊ litteris executionis et illorum prompta fides in iudicio fieri valeat vt appelli causa vacuet. et expediat in campo.

Idem eodem.

¶ Et cū infra ordinamus ꝙ ꝓcurator ꝓtium in nostra curia litigantium ante dies quibus magistrorum suorum cause placitandi gratia ad rotulũ fuerint vocande vltra ⁊ preter expleta litteras oēs impetrationum quas obtinuerint ⁊ quibus in causis suis se iurare intendunt ostendere teneātur actor videlicet oēs illas quas habuerit de data sua petitionem precedentem et defensor illas omnes quas habuerit de data suas defensiones precedētes siue sint requeste ciuiles anticipationes littere status releuamēti pro cōuertendis appellationibꝰ in oppositiōes vel annullandi. Et similiter oīnes tales aut similes impetrationes vel lr̄as de quibꝰ prōptā fidē in iudicio fieri opus est vt pars aduersa tam sup principale ꝙ impetrationibus litteris ⁊ inuentis supra declaratis valeat esse parata si vo facto partes predicte res ostendere debitis defectibꝰ aliquis inueniatur predictarum litterarum expletorum impetrationem et aliarum rerum suprascriptarũ effectu carebit ⁊ pars cui debebāt exhiberi contra partem in premissorum deficientez expleta talia sicut rationis habebit. Sed si procuratorem dūtaxat in predicta defecisse reperiatur pena decem libraꝝ parisien. emēde sine quauis supportatione super eum leuanda punietur. Et nihilominus expensis ad causam retardationis huiusmodi per partem aduersam factas soluere tenebitur.

Idem eodem.

¶ Aduocatis ⁊ curie nostre ꝓcuratoribꝰ iniungimus quatinus visis expletis ⁊ alijs litteris ac inuentis eorum dilationes prout causarum natura requirit extra iudicium bonos mores ⁊ vsus antiquos insequendo recipiant nec talibus dilationibus curia decetero teneatur ꝙ si per cautelam vel maliciam predictam eorum dilationes recipere distulerint arbitrio curie nostre dissimulatione cessante puniantur ac corrigantur.

Idem eodē anno.

¶ Quia grandium occasione ⁊ infra aduocatis ⁊ procuratoribus curie nostre sub pena priuatiōis officij in curia procurandum et emende arbitrarie prohibemus ne curiam eandem requestaruꝫ multitudine molestent nec aliquas frustratorias contra stilum ⁊ ordinationes eiusdē curie nostre nouarum dilationum exquirenda causa vel alꝰ presumant nullaq3 per curiam ipsam requesta nisi per partem aut ꝓcuratorem illam tradentez significata fuerit recipiat eidē curie nr̄e iniũgētes aduocatos vt quotiens ⁊ ꝓcuratores cōtra ꝑsentem ordinationem fecisse receperit ad supra dictam penarum declarationem absq3 dissimulatione procedat taliter ꝙ ceteris cedat i exēplum

Idem eodem.

¶ Et q2 die martij procuratores cedulas que die precedente vocantur tā propter illarum multitudinē ꝙ ex eo ꝙ eadez die in expeditione processuum in scriptis sint occupati videre non possint ordinamus ⁊ ꝓcuratores predicti die i sabbati precedentis ante vndecimaꝫ horā de mane cedulas quas die martis subsequenti vocari facere voluerint hostiario primo tradant et per eum hostiarum qui dicta die martis vocari debebunt p quorum manus hostiarum procuratores predicti cedulas huiusmodi de quibus fuerint chargiati alꝰ tamen ꝙ personaliter cōparitionem non presentatorum et p ordinationem curie vocatorum videre poterunt residuūq3 cedularum predictarũ dicta die martis p antedictum primum hostiariũ ad fenestram. Et rursus p dictos officiarios vocabitur p eumq3 iudicialiter in ꝑfata curia more

consueto reportabitur hostiarij insuper quibus per primū hostiariū cedulle ꝑdicte tradite fuerint easdem procurator ꝑdictus ostendere tenebitur vt cedulas ptium ,p quibus presentati fuerint capere valeant vt quos poterūt extra preiudicium expediri. Sane aūt ,pcuratores cedulas partiū a quibus fuerint sicut pmittitur onerati capere et eas ,pcuratori ptis qui cedulā vocari fecerit incōtinēti declarare et significare tenebit sub pena .xx. soliō. pariſ. emende sicut supra tactum est applicandum.

¶ De materia presentis tituli habetur. ſ. de offi. presideñ. et magi. reque. pala. c. postꝗ ad sedez c. cause preterea. c. preterea cause. c. insup partes. c. oēs insup aduocati. c. volumus. c. aduocati et. ſ. de offi. delega. c. volum⁹ ꝙ si supradicta. ſ. ordinantes vt. ſ. de offi. prefideñ. et consul. c. de cetero volumus et c. propter expeditionem t. c. ꝗtum ad aduocatos.

¶ De officio aduocatorum et procuratorū regiorum Philippus quartus cognomento pulcher anno. M. cccſ.

Si cōtingat et infra ceterū volum⁹ ꝙ procuratores nrī in causis quas noīe nro duxerint cōtra quascūqz psonas iurēt de calūnia sicut predicte psone t si cōtingat eos facere substitutos illis satisfaciāt et nō ptes aduerse volētes immo prohibentes exp̄sse ne ,pcuratores nrī de causis alicuius se intromittant aut litteras impetrare presumāt nisi pro psonis cōuictis illud fieri contingat.

Phili. vi. cognomento valesianus M. cccxliiſ.

¶ Quia sepe et infra ordinationē antiquam presentibus remanentes statuimus ac etiā ordinamus ꝙ procuratores nrī occasione criminum delectorū seu excessiū cōtra aliquos subditos nostros placitationem seu delegationē non faciāt nisi precedeñ. informatiōe debita et precepto iudicis competeñ.

Idem eodem anno:

¶ Hac imperpetuum valitura constitutione sanciuus vt si quis ,pcurator nō amodo mouere voluerit vel moueat litem super re vel iurisditione quacūqz cōtra possidentē nō dissaisiatur seu turbetur possidēs nisi pr⁹ causa cognita nec ad manum nostram res litigiosa ponatur nisi in casu in quo si lis esset inter priuatos res ipsa contēctiosa ad ipsam manū tanꝗ superiorē poni deberet t si possidens vel saisitus lite pendente vtatur in casu premisso iurisditione vel re contentiosa declaramus ipsum non posse vel debere sup attēctatis impeti ,ppter hoc vel etiam molestari.

Idem Karo. vi. M. cccc vij.

¶ Preterea statuimus ,phibentes ne quis procurator noster parti aliene se adiungat in causa

quacūqz nisi prius a iudice corā quo lis pendebat expressus habuerit mādatū Karoli. vi. aut super hoc haberet ,pcurator legitimā informationem vel ageret de domano seu patrimonio nro.

Phi. vi. Karo. vi. annis quibus. ſ.

¶ Prohibem⁹ insup statuētes ne seneschali aut alij iudices cōsulant patronos t aduocatos nostros aut alios vel cū eis deliberent qualiter ,pnunciare habeant vel iudicare in causis nrīs vel alijs in quibus ipsi procuratores fuerint vel patroni sed eos a cōsilio et deliberatione hmōi omnino repellent ne ibidem intersint Karo. nisi de predictorum nobiliū ,pcedat voluntate.

Idem eisdem annis

¶ Statuimus etiā ,phibēdo vt cū inter aliquē ,pcuratorē regiū ,p iure regio ex vna parte et quēcūqz priuatū ex altera sup iurisditione vel re aliqua litē amodo amoueri contingeret priuatus non cōpellet soluere ,pcuratori regio vel ,p ipso salarium ,p dictis vel actis notarijs aut testibus vel alijs sumptibus litis t si contrarium factum fuerit de terminis recipientibus cōpelli ad restituendum soluēti vna cum oānis et expēsis quas sustinuerint in hac parte.

Idem eisdem annis.

¶ Duximus insuper statuēdū vt cū in causis appellationū ,psequēdis cōtra ,pcuratores regios predicti comites nobiles barones t eoꝝ subditi fuerint diligentes adeo ꝙ p eos nō steterit quominus fuerint terminate sed ,ppter dilatiōes petitas ex parte ,pcuratorū nostrorum vel quasi sic non sederint totiens ꝙ cause predicte cōmode potuerint terminari non curant nec curasse dicantur se talis contra ipsos.

Johannes. i. anno. M. cccl v.

¶ Insup nō ,pgenitorū et infra ne aliquis procurator noster in causa seu causis officiarij nrī vel seruiētes q̄ dicātur p fraudē seu dānabilē culpā cuiꝗ molestiā intulisse in se suscipiat nisi ꝑdict⁹ officiarius vel seruiens iādicto procuratori ,psequatur seu defendat cāmj ,ppter quā cōuenitur.

Karo. vij. M. cccc xlvi.

¶ Quia plures prisonerij et ad cōparendū psonaliter adiornati liberari t elargiri quotiēscūqz t criminis necnō materia delinquentium remanere possent impunita eo ꝙ ,pcurator noster ante prisoneriorum predictorum expeditionem et illoꝝ ,pnunciationem vocatus t ,auditus nō esset volumus vt delinquentes et malefactores prisonerij vl ad personaliter cōparādum adiornati per curiā nostrā nō liberenē nec expediantur nisi vocato prius et audito procuratore nostro vt sciat q̄d ,pinteresse nostro iusticieqz cōtra predictos malefactores dicere vel ,pponere voluerit.

Idem eodem anno

¶ Partes que in nostro parlamento et infra procuratores et aduocati nostri quibus rotuli presentationum copia tradetur intrabunt ꝙ ꝗpri-

mum sciuerint vel ꝑceperint aliquē rotuli predicti ordinē peruertere cōtra talē conclusiones ,pinētes pro tunc recipient t requirēt aliter eīm p curiam nostram fin casium exigentiam parcendo puniri nisi tamen ex curie nostre deliberatione propter aliquam causam t casium particularē prius aliter fuisset ordinatum.

Idem eodem anno. M. cccc xlvij.

¶ Executores litterarū super appellationibus adiornamentis vel alijs materijs nos tāgentib⁹ t in quibus procurator noster pars fuerit principalis sine quouis adiuncto predicto litterarum explectatorꝝ copiā nostri procuratori sedis a qua fuerit appellatum nostrum predictum materie processerit expensis appellantis aut illius q̄ predicta fieri faciet expleta tradere tenebuntur vt loco t tpe ꝑfatus noster procurator de predictis expletis nrī iuris ,psequendi causa possit edoceri si aūt pars cū eodē iuncta fuerit copiā ꝑdictis expensis admitti ꝑsertim cū expleta ,p vnū deinde facta fuerint adiornamentum habebit.

Karolus. vij. M. cccc xc.

¶ Prohibemus aduocatis t procuratoribus nostris tā planēti ꝙ senescalia⁹ baillutiarū iudicaturarū t aliarū curiarū et iurisditionū ne argētū aliquod vel dona per ordinationes ,phibitis t personaliter adiornatis t interrogat sub colore visitādi informationes vel als exigāt vel recipiant sub pena priuationis officiorū suorum.

Idem.

¶ Ordinamus etiam ꝙ ,pcurator noster contra aliquē nisi informatione precedēte et ex deliberatione officiariorꝝ partē si nō cōstituat nō i causis nrīs aduocati t ,pcuratores nrī opinionē hnt Sed cōsiliū exeāt qn̄ ,pcessus ꝑdicti iudicabunt.

Idem

¶ Quia frequēter curia nostra ante ingressus ordinarie visitationis ,pcessuū prisonerios t psonaliter cōparandū adiornatos expedire t sup hijs aduocatorꝝ t ,pcuratorꝝ reportū necnō plures requestas nō tangentes audire cōsueuit ,p premissorꝝ expeditione ,pcuratores t aduocati nrī sepe numero petunt. Ordinamus ꝙ aduocati t ,pcuratores nrī bene mane veniāt t materiarū quib⁹ chargiati fuerūt vel ,p q̄bus p curiā eandē mandabuntur expeditio prōptior fieri valeat.

Idem

¶ Et qn̄ sepenumero ,pcessus t informatiōes ex ordinatione curie nostre prefatis aduocatis t ,pcuratoribus nrīs ostēdunt. Prohibemus ne clericos secum teneāt q̄ ,pcuratores aut sollicitatores partiū in curia nostra litigantium existant nec alios qui pecias informatiōes et ,pcessiones partibus sint cōmunicaturi.

Idem

¶ Prohibemus insup eisdē aduocatis et procuratoribus nrīs sub penis quibus nrīs presidentibus et consiliarijs ,phibemus ne per informationē vel ,pcessum ex ordinatione curie sibi ostēsorum t visitatione proqz congedijs litterarum t expletorum copiam nostri procuratoris sed is a qua fuerit appellatum t bene ꝑdicte materie ,pcesserint expense appellātis aut illius q̄ ꝑdicta fieri faciet expleta tradere tenebuntur vt loco et tempore prefatus noster procurator de predictis expletis nostri iuris ,psequendi causa possit edocere si autem pars cum eodem iuncta fuerit copiam predictis expensis adiuncti presertim cum expleta per vnum et idem facta fuerint adiornamentum habebit.

Idem.

¶ Ordinamus etiam ꝙ procurator noster cōtra aliquem nisi informatione precedeñ. et ex deliberatione officiorum partem se non constituat nec in causis nostris aduocati t procuratoris nrī opinionem habeant sed consilium exeant qn̄ processus predicti iudicabuntur.

Idem eodem anno.

¶ Quia frequenter curia nostra ante ingressum ordinarie visitationis processum prisonerijs t ad personaliter comparendū adiornatis expedire t super hijs aduocatorum nostrorum reportum necnon plures requestas non tangentes audire consueuit t pro premissorum expeditione ,pcuratores t aduocati nostri sepenumero petunt ordinamus ꝙ aduocati t procuratores nostri bñ mane veniant vt materiarū quib⁹ chargiati fuerint vel ,p quibus curiā eandem mandabuntur expeditio promptior fieri valeat.

Idem.

¶ Quantum ad materiam prisonariorum t personaliter adiornatorꝝ vel aliorum in placitatione cadentium volumus et ordinamus ꝙ aduocat⁹ noster qui materiam pro nobis litigabit chargias informationes t confessiones ad longum habeant recitare conclusionesq̄ pertinentes capere vt delinquentes defectus suos cognoscere valeant. Et ceteris transeant in exemplum.

Idem.

¶ Quia contingit ex eo ꝙ quantum faciliter prisonerij t ad personaliter comparendū ,p quouis crimine vel delicto adiornamenti cum cautione vel als chargiant. Ipsi cum partibus ipsis cōueniunt et nunꝗ exinde loquatur vnde plura grandia crimina delictaq̄ in magnum reipublice detrimentum et interesse remanēt impunita prefatis adiornamentis t procuratoribus nostris iniūgimus et precipimus vt de omnibus prisonerijs in graffis respectiue fiat registrū t si opus sit die elargiamenti partes ambas vocant quid partes egerint et si inter eas concordauerint sciatis t cognoscere t accordum ,p iusticie iurisq̄ nostri conseruatione videatur.

Idem.

¶ Et quia sepe curia prefata promisiōes aliquas captionis corporū t personaliter adiornatorum vel aliorum arrestorum interlocutoriorū aut dif

finitiuorũ ex cui⁹ officio pro bono iusticie decernit ⁊ ordinat que propter aduocatorum ⁊ procuratorum nostrorum negligentiã remanẽt inexecutata. Iniũgimus ⁊ precipimus eisdem aduocatis ⁊ procuratoribus nostris sub debito sui officij vt oĉs prouisiones arresta vel appunctamẽta curie nostre per locorum iudices aut al's realiter ⁊ de facto faciat executioni demandari ita liter ꝙ eadem curia nostra infra tempus propterea prefixum ⁊ ordinatum certior efficiatur. de quibus expeditionib⁹ dieqz assignate graffarius eiusdẽ curie registrum facere tenebitur.

Idem.

¶ Preterea ne medio adiunctiõis procuratores nostri proferanẽ et partes indebite vexarentur prefatis aduocatis ⁊ procuratoribus nostris iniungimus vt nullam faciant adiunctionẽ nisi materia prius inter eos deliberata cognoscant in ea nos habere ius ⁊ interesse sup quo honorez ⁊ conscientiam eorum oneramus.

¶ De materia prescripti tituli habes. ℣. de offi. bailli. c. hoc edito. ⁊. c. presenti. ⁊ de pac. capitulo volumus.

¶ De alienatione mutandi iudicij causa facta.

Karo. v. Jo. regis primogenitus ⁊ locuntenens.

T transportus aliqui vel cessiones in personã potentiorũ donationis vendi tionis vel alio titulo decetero nõ fiãt. Ordinamus nec in aliquem ex officij nostri charissimi domini ⁊ progenitor⁹ vel nostris aut alij⁹ ꝑsonis causa, scolaritatibus aut al's priuilegiatis ꝗnimmo omnes tales trãsportus ⁊ cessiones fieri prohibemus illasqz nulas ⁊ nullius valoris esse decernimus. volumus etiam vt cedentes ⁊ trasferẽtes huiusmodi suis priuentur actionibus ipsiqz necnon donatiões ⁊ cessiones tales recipientes emenda arbitraria puniantur. Ad omnesqz sumptus anfractus ⁊ expensas per partem aduersaz ꝓpterea passas ⁊ incursas reddendum cõpellantur. Et si quis transportus aut cessiões iam facte fuerint quarũ questio nondũ finita sit vel terminata in quocũqz statu ꝑcessus extiterit cassamus omnino ⁊ annullamus nulliusqz valoris esse decernimus.

De iudicibus ⁊ presentationibus

Philip. iiij. ℣. cccij.

D hoc vt prelati alieqz persone ecclesiastice melius ⁊ perfectius liberius possint vacare diuinis officijs quib⁹ sunt specialiter deputati volumus ꝙ qñcũqz contigerit vos venire ad curiam nostraz seu parlamenti celeriter audiãtur ⁊ eorum negocia ordinate tractentur fm dies bailliuiaꝝ ⁊ seneschaliarũ suarũ sine prorogatione nisi aliqua iusta de causa nostroqz speciali mandato circa

id negociũ fecerimus prorogationem cõdecentem ⁊ volumus ꝙ in parlamento ⁊ extra per curiales nostros cõdecenter ⁊ honeste tractemur ⁊ vt clericis fieri poterit iuxta qualitatem negociorũ ⁊ conditionem personarũ eas volumus expediri. Hoc idem volumus ⁊ statuimus fieri ⁊ tenere de nostris baronib⁹ ⁊ subiectis. Si vero cõtingat ꝙ aliquis prefatus vel baro propter magna negociorũ onera non possit celeriter expediri certa tunc dies assignat eisdẽ qua audientur ⁊ expedientur ac de die in diẽ celerius curia facere poterit.

Karo. vi. ℣. cccc. viij.

¶ Pari ordinatione prohibemus ne deinceps ꝗ dicti nobiles vel eoꝝ subditi aut familiares trahantur ꝓ quacũqz causa criminali vel ciuili extra eoꝝ ordinariũ regnũ nec alibi respondere teneantur occasione cuiuscũqz cõseruatorie priuilegij vel potestatis aut alterius nostre cõmissionis vel mandati nisi in causa appellationis et ressorti vel superioritatis nostre vel vbi de iure nostro aut executionibus sigillorum nostrorum agerentur exceptisq; ꝑsonis: de quibus nos locateneñ. nostri cũ causa rõnabili cognitionem alteri iudicium nostrorum committimus.

Phi. vi. ℣. cccxliij. et Karo. vij. ℣. ccccliij.

¶ Omnes qui in plamento fuerunt acturi infra primam diem aut tertiã longius bailliuiarũ vel seneschaliarum suarum ante ꝗ parlamẽti sedes leuata sit aut saltim infra solis occasũ se presentare teneanẽ alioquin extunc sine spe gratie nullo petito defectu vlterius nõ recipiant sed pro mere deficientibus habebũtur et exinde defect⁹ quotiens pars illum requisiuerit expedietur.

Idem

¶ Insup oĉs qui se presentabũt in qualibet bailliuia vel seneschalia in qua fuerint acturi specialem debẽt facere presentationem et in ipsis qualibet illorum noĉa describi facere contra quos se presentabũt Karo. Alioquin de toto illo parlamento contra aliũ in predicta presentationẽ nõ descriptum non recipientur.

Ex eisdem.

¶ Quicũqz personarum prerogatiua quecũqz cessante fm presentationum ordinem expediantur Ideo caueant partes vt dñ vocabũtur ad hostium camere earum consilio minime presentes inueniantur. Alioquin presentes sint delatione liberatur sic altera partiz presente si alia fuerit absens extunc presens tale reportabit vtilitatez contra absentem ac si non fuisset presentata ꝙ si partes ambe sint absentes ad alium redibũt parlamentum nisi forte curia cognoscerit illud in nostri fraudez factũ extitisse hocqznõ bailliuia quelibet expedietur anteꝙ alia inciptatur.

Idem Philip. anno eodem.

¶ Quoniã facti experientia ⁊ infra. ordinamus ⁊ si partes

et si partes pñtate fuerint diebus pñtationum licet in earum presentatione defectus reperiat curia nostra stilo ⁊ defectu non obstañ. predicta in causa dictas partes procedere faciat.

Idem

¶ Ex eo ꝙ in plamẽto nostro qñq; consuetũ fuerat obseruari vt si partes presentate vocarent per rotulũ siue cedulã aut al's per illũ ad quem ex officio vel alias fieri incũbebat actor qui ad cautellã ⁊ p suaz maliciã vt tardi⁹ vocarẽt in fine pñtationũ se fortasse pñtabat ⁊ in preiudiciũ partis sue pretendebat ex stilo curie aut al's se nõ debere ꝓpelli litigare cũ vocarẽt fm pñsentationẽ ꝑtes adue rse: sed tũc cũ fm ordinẽ sue pñtationis vocarẽt ⁊ ex hmõi obseruãtia curia impediebat nostrũ expeditio retardabat partiq; volenti ꝓcedere inferebat damnũ seu ꝑiudiciũ volum⁹ igiẽ ⁊ ordinam⁹ vt talis stilus seu stilo pñtationũ l litigãdo decetero nõ ꝓueẽ ꝫ fm ꝙ ꝑtes vocabũtur ꝑ pñtationẽ litigare cõpellãtur.

Idem

¶ Cum sepe ꝺtingeret atq; cõtingat adiornamẽta nõnulla cõtra abbates ⁊ cõuentus capitula scabinatus cõsulatus ⁊ cõsules aut homines iudicãtes in nostris ⁊ subditoꝝ nostroꝝ curijs facta impugnariz plerũqz nulla seu infficien. ꝑ curiã nostrã declarari ⁊ ex eo ꝙ i cõuentu ⁊ capitulo cãpana pulsata cõuentu ⁊ capitulo cõgregato: in scabinatu cõsulatu scabinis ⁊ ꝺsulib⁹ aut eoꝝ maiori ꝑte cõgregatis facta non extiterint. Et ꝙ iudex cõitatis hominũ iudicãtiũ aut etiaz dominis iudicib⁹ ꝺiuratoꝝ nõ extiterit adiornati seu ꝓpter alios rit⁹ seu solẽnitates cõsuetudinũ sez vsũ aut obseruantiaꝝ locoꝝ ⁊ patrie curiaꝝ minime fuatas vñ ꝙ plures ꝑdiderũt in fiuiuꝝ ꝑdere possent causas l: adiornamenta seu ꝓcuratores ꝓsũn in curia nr̃a ꝺparuerũt ⁊ ꝺparẽt seqz pñtauerãt ꝓñtarenos tales aufractos litiũ ãputari volẽtes litesqz dirimere ac causaꝝ expeditiones accelerare cupiẽtes volum⁹ ac ẽt ordinam⁹ ꝙ curia nr̃a ꝑdictis nõ obstañ. quascũqz ꝑsonas ãdictas aut al's in curia nr̃a adiornatas ⁊ q̃ ꝺparuerit vna ꝑs cõtra aliã summarie et deplano reiectis ꝗbuscũqz talib⁹ allegatiõib⁹ ⁊ ipsis non auditis ac penit⁹ non admissis in causa procedere faciat partes memoratas.

Johannes. v. ℣. cccl. xvi.

¶ In causis bñficialib⁹ in curia nr̃a itentatis ratiõe collationũ ex causa regaliaꝝ aut al's nr̃o ꝑ nos factaꝝ seu etiã fiẽdaꝝ ꝓcedatur velo leuato summariez de plano vtrũ factũ sine palliamẽtis añ rõnib⁹ friuolis nõ necessarijs qõ ẽt in scribẽtib⁹ fuerẽ si ꝑtes ad scribẽdũ fuerit appunctate.

Ex ordinationibus curie que in fine parlamenti leguntur.

¶ Imprimis partes que in nr̃o plamẽto fuerint acture modo ⁊ forma cõtentis in antiquis ordinibus se pñtare tenebunẽ ⁊ez infra duos primos dies bailliuiaꝝ preposituraꝝ ⁊ seneschaliaꝝ suarũ absqz spe progationẽ aliã habẽdi fient qz rotuli pñtationũ ꝑ graffariũ earundẽ sicut in prẽd. ordinationibus cauẽ. Sed vt ordinationib⁹ rotulũ antedictũ tangeñ. melius obseruẽ presideñ. expresse iurabunt ipsarũ ordinẽ custodire ⁊ ꝺobseruare absqz quauis infractione nec aliq̃ñ contrauenire iurabit similiter graffarius pñtationũ predictaꝝ predictũ rotulũ fm ordinẽ pñtationũ per eũ receptatos ⁊ tenorẽ precedentiũ ordinationũ facere ⁊ ordinare ad ꝑte actricẽ vel defensatricẽ q̃ prio se pñtauerit hito respectu ꝙqzynã alteri nõ ꝓponet vel postponet aliter ꝙ fm pñtationis ordinẽ. Preterea curie nr̃e ꝓmus hostiarius ad quẽ ꝑtinet ꝑtes vt expediant appellare ꝓut iurauit expresse ipsas fm ordinẽ rotuli predicti vocare vnã ꝑtem alteri nõ ꝓponendo vel postponendo fauore odio ꝓcio vel requesta nec cuiusuis ꝓcepto quicũqz fuerit sibi facto nec aliquo ꝓfectu quẽ exinde possit vel speret habere. Graffarius insup qui reportabit rotuli predicti copiã similiter habebit ac etiã iurabit ꝙ q̃cito ꝓcepit ordinẽ eiusdẽ rotuli rũpi vel puerti scribere nitẽ ⁊ rapportare donec ipius ordo sit resumptus. ꝓcuratores ẽt aduocati nr̃i q̃b⁹ rotuli ꝓdicti copia sic̃r tradi iurabũt ꝙ q̃primũ sciuerint vel ꝓceperint ordinẽ rotuli sepedicti per aliquez puerti cõtra talẽ ꝓclusiones ꝓtinẽtes ꝓtinus recipient ⁊ requirẽt al's eũ ꝑ curiã nr̃am fm casus exigentiã nemini ꝑcendo puniri insistũ ex ipsius curie deliberatione ꝓpter aliquã cãm vel casum ꝑticularẽ aliter prius fuisset ordinatũ.

Ex ordinationibus curie que in fine parlamenti leguntur.

¶ Curia insup ordinat ꝓcipit ⁊ iniũgit procuratoribus vt oĉs ⁊ quascũqz cãs quas accelerare voluerint ⁊ quaꝝ assignatiões euenerint vel euenient penes graffariũ pñtationum decetero tradãt ꝓ rotulo cõficiẽdo ad cui⁹ turnũ fm qd al's fuit ordinatũ litigabit ⁊ de ipsis se prepare habeant ꝓhibet etiã curia ꝓcuratorib⁹ ãñdictis ne in aliq̃ cã tã extraordinaria q̃ ordinaria audientiã petãt nisi fuerit in rotulo descripta sed eiusdẽ rotuli tã ordinarij q̃ extraordinarij turnũ expectẽt sub pena emende per curiã ordinãde. Quorum rotuloꝝ ordo sine quauis infractione custodiet. ⁊ hmõi ordinatio ꝑ hostiariũ primũ in principio plamenti ad rotuliũ vocandũ vt nullus ignorantiã pretendere valeat publice legetur.

Karo. vij. ℣. ccccliij.

¶ Oz in materijs bñficialibus iura ꝑtiũ ex lr̃is ⁊ titulis apparẽt vel debẽt appere volum⁹ vt ꝓcessus in materis bñficiali q̃tũ breui⁹ eo magz fiunt marie fieri poterit ꝑ litteras ⁊ titulos partium expediant totũqz possessoriũ vniuersũ fieri possit appunctamẽto determinẽ alioq̃n ex lr̃is ⁊ titulis recredẽtia iudicẽ ⁊ possessorij residuũ q̃tũ breui⁹ ⁊ diligenti⁹ fieri poterit expediat.

Karo. viij. ℣. ccccxc.

¶ Preterea graffarijs pñtationũ cuiuslibet seneschalie ⁊ bailliuie rotulos fm ordinem quo ꝑtes

fuerint pñtate ordinationesq; sup hoc factas et arrestū p curiā sup hoc latū facere tenebitur.

Idem eodem.

¶Quia plures subiecti ⁊ infra statuim⁹ q̃ iudices ordinarij ,puideāt pure ⁊ simpliciter assecuramētis inter subditos eoꝝ nec ad curias presidiales ,pterea trahātur nisi ex magna cā inquisitione pcedēn.senescalis vel eoꝝ locatēn.,ꝓtra magnas psonas aliter videret ordinandū.

¶De materia pfati tituli habes,ē.de off.bailli.c. inhibem⁹ de rescri.c.statuto p pñs de offic.bailli.c.ordinantes de post.c.si pars ⁊.c.nulla cā de offi.graff.pze.c.vt rotuloꝝ ne graffarius de offi deleg.c.certis ⁊.c.quia propter.

¶De foro competenti.

Phi.iiii. cognomēto pul. M.cccii.

Volumus q̃ ordinatio p nos ⁊ cōsiliū nostrū olim facta sup burgētis custodiat ⁊ firmiter obseruet ⁊ si cōtingat emergeri questionē nō q̃d gentes nre requirēt aliquē tanq̃ burgenses nrm quē aliq̃s prelatus aut baro vel quilis alius nobis subiectus diceret hominē aut iusticiabiliter suuꝝ esse burgensem nostrum negantes recredentia fiat sup eo qui illū tenuerit si ita sit q̃ i casu recredētie teneatur de iquisita veritate sup negocio vocatis q̃ fuerint euocandi negociū executiōi demandet fin q̃ ius ⁊ bona patrie ⁊ cōsuetudo postulabūt seruata tñ ordinatione burgensiaꝝ per ꝓsilium nrm edita copiā habebit q̃ habere voluerit ⁊ ita de nouis bastidis volum⁹ obseruari.

Idem eodem anno.

¶Ordinatū est insup ⁊ statutū q̃ ille dñs de sub cuius iurisdictione burgen.hmōi se subtrahet habebit omnino cognitionē ⁊ executionē omnium causaꝝ questionū ⁊ q̃relarū notariū cōtra ipsos et occasione ipsius omniūq; excessiū p eū cōmissoꝝ a trib⁹ mēsibus aīq̃ receptus et ⁊ aduohatus burgen.q̃ intelligendū est de q̃rela ⁊ excessibus de q̃b⁹ notoriū aut ordine iudiciario cognitū extitit velq; dñs pdict⁹ p testes sufficiē. ,pbare poterit cozā iusticiarijs dicte burgensie infra tres menses postq̃ sicut pdictū est recept⁹ vel aduohatus fuerit in burgensia.

Idem eodem anno.

¶Statutū est etiā q̃ nullus pdictus burgensiuꝝ sustinebit aut defendet quomin⁹ in cā hereditatis ꝗ eos vel ab eis mota seu mouēda iuri pere debeant cozā dño vel dñis sub quo vel q̃bus est hereditas memorata. Idē etiā est censendū circa debita que subditi predictoꝝ dominorū debent burgensibus sepedictis vel debeuunt.

Idem

¶Ordinamus q̃ si aliq̃s expresse ⁊ ex certa scientia renunciauerit priuilegio exercit⁹ crucis nouie bastide seu iudiciarioꝝ quinquēnaliū in instrumento debitis vel alter⁹ cōtractis expresse nō posse extūc se iuuare dicto ꝓuilegio vel excipere de eodē ,ppterea in cā criminali vel ciuili nulli fiat persone remissio per gentes nostras extra loca ⁊ castra bandiarū nostrarum vbi causa fuerit vel delictum commissum preterq̃ in casibus quibus de iure vel consuetudine patrie remissio fuerit facienda.

Ludo.x.cogno.vtinus.M.cccxv.

¶Ad instātiā fideliū nobiliū ⁊ subditoꝝ nostroꝝ seneschalie tholose ⁊.j.duximus ordinandū q̃ de cetero oēs ⁊ singule cāe proprietatē nostrā tangentes cuiuscunq; cōditionis existāt p ,pcuratores nostros seu alios quoscunq; modo seu noīe mote vel mouende cozā eodē senescalo ⁊ curia sua ventilet ⁊ diffiniat. verumtñ si ,ab aliquo ꝗ nos seu ,pcuratores nrōs alique questiones ,pprietē nrām sicut pmittit tangētes vsq; ad summaꝝ centū lib.ap annui redditus in eadē senescalia mouean̄t volumus p eundē senescallū audiri ac etiā terminare. Si vero pdicta questio centū lib. summā excesserit illā volumus ad nrm parlamētū remitti iuxta ordinationē als sup hoc factam. Ceteras vo quascūq; cāe inter priuatos eiusdē senescalie motas ⁊ mouendas ibi volum⁹ audiri ac etiā terminari ⁊.j. nō obstantib⁹ ordinationibus ꝗ ꝗ̃s quibuscunq; hactenus editis.

Johan.primus anno.M.cccxiij.

¶Ad ppetuā ⁊.j.imprimis ordinamus statuim⁹ q̃ nulla cā decetero in prefata curia nra introducat̄ nisi ⁊ talis q̃stio iure debet ibidem agitari sicut sunt cāe pariū francie nonnulloriū prelatorū capitulorū ⁊ parisien.religiosoꝝ vt sct̄i Dionysij religiosariūq; baronū consiliū scabinorū cōitatū seu aliquarū psonarū q̃bus hoc p priuilegia vel antiqua cōsuetudine ptinere dignoscit. Similiter curie ,pprietatis nri primonij cāe etiā appellationū emissaꝝ a ,pposito parisien. senescalis bailliuis aut alijs iudicibus a q̃b⁹ sine medio cōsueuit ad nostrā curiā appellari inhibēn.adiornamentū ,p cās alijs in nra curia interdicendis preterq̃ in premissis decetero concedi nisi iusta causa in lris super hoc impetrand. inserta nos in eadē curia nra interdicend.causam moueant.

Karo.v.anno dñi.M.cccxvi.

¶Ordinamus insup q̃ nulla cā introducat̄ in curia nostra exceptis cās pariū frāciez appellationū q̃ de iure ad nraꝝ curiā deuoluunt̄ ecclia⁊ psonarū priuilegiataꝝ nroꝝ officiarioꝝ aduocatoꝝ ⁊ ,pcuratoꝝ in eadē curia existentium. At illequarū petitiones iā apte fuerūt in plamēto ⁊ in q̃bus ptes debent rñdere replicare vel duplicare aut alie cāe q̃ p arrestū vel ordinationē in predicto plamento inde factā debēt ibidē remanere vel ex dependētijs eorūdē sicut attentatoꝝ ⁊ q̃ sui natura ,ppria ⁊ cōditione ꝗm vsum ⁊ stilū et p aduisamentū curie nre inibi ventilari debēt volumus aūt q̃ oēs alie cāe cozā suis ordinarijs remittant ⁊ si aliq̃ forsan lre a nobis in ꝗtrariū fuerint impetrate talib⁹ tāq̃ tortionarijs ⁊ iniq̃s nō obtēperaret ,Et si q̃s aduocat⁹ aut ,pcuratoꝝ ad predictarū litterarū fortificationē audien.pete

re mittantur in contrariū precipimus vt emendare cōpellant̄ de centum solid. parf. quam emēdam super bonis eorundem nemini pcendo levari volumus.

Karo.vij.anno.M.ccccliij.

¶Sicut didicimus ⁊ infra. Edicto perpetuo decernimus vt decetero in nostra curia parlamenti nō introducant̄ nisi cause que de iure suiqz natura in eadem debent introduci sicut domaini nostriū ac regaliarum nostrarū ⁊ in q̃bus ,pcuratoꝝ noster pars fuerit principalis cause etiam parium francie ⁊ terrarum quas in patria tenebunt vel per appanagium cum iuribus illarum.

¶Preterea cause prelatorum capituloꝝ cōuentuū baronū villarum cōmunitatum scabinorum aliorum qui priuilegio vel antiqua consuetudine in curia predicta tractari consueuerunt insuper cause appellationum que suo iure in eadem curia tractari debent ⁊ que non pñt alibi terminari

Idem

¶Quia in nostra curia parlamenti ⁊ infra. decernimus ⁊ ordinamus q̃ oēs cause in prefata curia nostra introducte que inibi ex eaꝝ natura tractari non debent ⁊ quarum inquiste per curiam facte vel partes in iure non fuerunt appunctate iudicibus quibus pertinet cognitio remittantur: nisi aliquarū ex eis curia pdicta nostra ex certa magna cā sibi retinuerit.

Idem

¶Preterea ad adiunctionē ⁊ infra decernimus declaramus q̃ omnes cause que propter parium frācie vel aliorum priuilegiatorum adiunctionez in curia nostra interducentur ,in eos adiunctos eorum vt iura principaliter non tangant aut ⁊ eis habeant euidens notoriū interesse iudicib⁹ ordinarijs quibus de iure vel de cōsuetudine cognitio pertinet remittentur.

Idem.

¶Ut predictarum causarum in eadem curia nra introductarum remuodia executione demādent̄ ordinamus quod aliqui ex presidentibus et consiliarijs in bono numero vocatis secū graffarijs et eorum clericis visitent et visitari faciant rursus omnes in ,curia quouis modo existentes eosq; per bailliuias et senescalias deffuerit registrari faciant et in certis locis qualiter bailliuiam vel senescaliaꝝ separatim reponi cause vero que fuerint remittende coram iudicibus ordinarijs sicut ante dictum est remittantur causeq; nec non processus qui remitti non possunt similiter ex consiliaris causa visitandi sicut pertinebit ostribuātur magis pioꝝ necessarios ac antiquioris introductiōis alijs i expeditionē preferēdo.

Idem

¶Volumus insuper q̃ gentes parlamenti nostri de causis criminalibus quarum cognitio senescalis ⁊ alijs pertinet iudicibus in prima instantia cognoscāt quinimmo volumus q̃d eas pfatis bailliuis senescalis iudicibus remittant nisi ex euidenti causa curia nostra cognitionē retinuerit sup quo conscictias eoꝝ oneramus.

Ludo.xi.M.cccclxiiij.

¶Iura nostra necnō progatiuas preeminētias et priuilegia nra seruare volentes ⁊ ne subiecti nri vexationibus oppressionibus et molestationibus indebitis opprimātur: sed in pace ⁊ tranq̃litate teneātur decernimus et declaram⁹ cognitionem decisionem ⁊ determinationē collationū beneficioꝝ vacatium ⁊ vacuturoꝝ et que hactenus in regula vacauerit per nos et pdecessores nostros pleno iure cōferri solitorū ⁊ collatorum nobis ⁊ nostris iudicibus ⁊ nō alteri cognitionē ⁊ decisionē pertinere absq; eo q̃ ali⁹ iudex ecclesiasticus vel temporalis se debet de ipsis intromittere: nec in petitorio vel in possessorio cognoscere decernimus insup ⁊ declaramus causaruꝝ possessoriarū presertim in materia nouitatis occasione beneficioꝝ ⁊ materiarum ecclesiasticaꝝ intentarū nobis ⁊ iudicibus nostris antedictis ptinere cognitionem absq; eo q̃ aliūs de predictis ,pcessibus in ,pcessione pendēte possit vel debeat intercipere cognitionē cōmissionesq; decernere vel citatiōes aut ,pcessus facere: nec vti fulminationib⁹ vel aliquib⁹ ,p excōicationibus aut censuris ecclesiasticis mandatis ⁊c.

Karo.viij.M.ccccxciij.

¶Quia plures querele dudū ad nos delate sunt super eo q̃ gentes requestarū palacij nostri plures causas sub colore ,alicuius requeste committimus aliquorum priuilegiorum actechiate coram eis sepenumero faciant euocari vnde iurisditiones ordinariorum turbabuntur ad modū et partes inquietant eisdem sub officij sui debito expressius prohibemus ne predictis vtantur euocationibus neq; de causis. nisi p cōmittum officiorum nostrorum sibi commissorum decetero cognoscere presumant.

¶De materia precedēn.ti.habes,ē de offi bailli. c.interdicimus.§.prelati vero de rescriptis.cap. edito perpetuo.de offi.bailli.cap.presenti constitutione ⁊.c.inhibendo.⁊.c.statuimus de rescript. c.statuto perpetuo.de offi.bailli.c.super eo.cap. statuimus etiam de iudi.cap.pari ordinatione de offi.bailli.cap.concordantes de supp. negligentia in fi.cap.j.eo.

¶De libelli oblatione

Phili.iiij.M.cccij.

Statuim⁹ q̃ de debito intercartato non tradat libellus nec detur dies ad respondendum si de facto proprio partiū cōtēdatur in alijs aūt debitis ⁊ exactionibus psonalibus infra.xx.dies ⁊ ad lōgius litis cōtestatio fiat nisi

res conuentus sup exceptiõe ab eo ꝓposita in ꝑ dicto casu cognitionẽ curie pro se reportauerit.

Idem eodem anno.

¶ Propter ineptitudinẽ libelli dũmodo ex causa debendi ad causam petẽt recta cõclusio sequi possit iudex sniam ferre nõ omittat similiter propter ineptitudinem ꝓcessus vel propter iuris solennitatem omissam dummodo ex propositis ⁊ prolatis in ꝓcessu certa ferri possit sententia iudex nõ omittat sententiare ipse valeat sententia perinde ac si iuris solennitas esset obseruata ⁊ executioni demandetur.

Idem eodem

¶ Si bona alicuius veniant in cõmissum debita sua et dos vxoris si quam habeat reddantur creditoribus ⁊ vxori sine libello ⁊ actio script' iudiciario cum constiterit de predictis per testes vel alia legitima documenta.

¶ Si quis conqueratur de aliquo cum publico instrumento in ꝑsonali actione debitor teneat respõdere libello et reiecto audiatur q̃ cã de plano ⁊ absq̃ strepitu iudiciario dum tm̃ sit modica adeo ꝙ summa .xl. solid. turon. nõ excedat.

Idem anno. M.cccij.

¶ Si contingat bona alicuius venire in cõmissu ratione alicuius maleficij statim satisfaciat vxori de dote et alijs creditorib' si quos habet que sibi debentur prout fuerint priores tempore ⁊ senescalo videbitur citius et celerius sine offensione iusticie.

¶ De iuramento calũnie.

Phi. iiij. anno. M.cccij.

Si contingat et infra ceterũ volum ꝙ procuratores nostri in causis quas nõ nomine duxerint contra quascũq̃ ꝑsonas iurent de calũnia sicut alie persone predicte.

¶ De dilationibus.

Ludo. ix. canonizatus sanctus anno. M.ccliij.

Super debitis vero de quibus cõtrouersiam nõ referunt debitores placet nobis ꝙ precipiat curia simpliciter ⁊ aliqua pena nõ adiecta solum debita certa diebꝰ si factũ non fuerit de bonis debitoꝝ legatũ satisfaciat.

Phi. iiij. M.cccij.

¶ Si res conuentus tã in actione reali ꝙ personali aliquas exceptiões ꝓponere voluerit ante litis cõtesta. detur eisdẽ vnica dilatio. x. dierũ tm̃ ad exceptões dilatorias ⁊ pemptorias q̃ ante litis cõtesta. impediũt ꝓponẽdũ vltra ꝙ dilationẽ volens aliquas exceptiones de predictis ꝓponere minime audiatur testibus notatis per aliquem partiũ in aliqua curia vnica decem dierũ dilatio

ad publicandũ dictis partib' assignetur vltra ꝙ nisi testes examinari fecerint ad id pretendi minime audiatur nisi notorie ⁊ vere ostendere ⁊ docere non ꝑ ipsos sed per curiam vel alijs impedimentis legitimis stetisse quominus predictos testes examinari fecerit insuper vnicus taxandus ad arbitriũ iudicis terminus dũtaxat partibus assignetur in qualibet causa ad ꝓponẽdũ quicquid de iure ⁊ de facto ꝓponere voluerit ⁊ vlterius predicte partes minime audientur ⁊ renuncient vt concludant in causa ⁊ si renunciare maliciose distulerint habeat curia in dicta cã ꝓrenunciato et concluso et ad sniam procedatur.

Idem anno. M.ccclij.

¶ Quando clamores fient debite et debita erũt cõfessata eis deꝰ ĝndecima vt moris est in maiori parte senescalie q̃ trãsacta clamor non leuef per bailliũ priusq̃ satisfaciat de debito creditori

Ex ordinationibus parlamẽti. M.cccxliij.

¶ Nulla causa contra quãcũq̃ personã parẽ vel baronẽ dilationẽ decetero recipiet quomin' fin presentationũ ordinẽ liberef gratia quã rex sup hoc fecerit non obstaf. nisi alicui absenti ꝑ communi vtilitate cãe dilatio de gratia cõcedatur ad aliud parlamẽtũ vel in casu domini partũ vel baronũ quas rex ad eius reseruaf aduentũ promisso ꝙ gratia casu premisso causam huiusmodi reseruationis cõtineret als aduentu regis non expectato liberabuntur: nec intẽtio regis existit in aliqua per eũ in huiusmodi gratia concedaf aliq̃n vult cã tanq̃ preter eius conscientiã esse concessam reputari nisi clare constaret illã ex eius certa scientia fuisse obtentã intũgit insuper aduocatis curie ꝑdicta sub eoꝝ iuramẽtis: nec cõtra predictã ordinationẽ curie requestã faciant.

Philip. vi. M.cccxliiij.

¶ Cum a magnis ⁊ infra. ordinamus et ex certa scientia statuimus vt decetero in causis proprietatis ad habendũ suũ garendũ reus vnicam habeat dilationẽ ad proximũ sequẽs parlamentum ꝙ q̃ reo ius suũ seu actio contra illũ quẽ vocauit in garendũ ⁊ semel solũ fecit adiornari salua remaneat ac si patria parlamenta ipsa vt fieri solebat fecisse adiornari.

Joannes primus. M.ccclxiij.

¶ Actore siquidẽ ac defensore iudicialiter in nostra curia aut eoꝝ ꝓcuratorib' constitutis facta ex parte actoris petitione seu demanda si defensor diem consilij siue appunctamenti petierit si talis causa subiecta fuerit dilationi ad vehutam habendam ⁊ garendam ad adducendam cũ dies consilij dari debuerit non debentur dilationes annuales vt preteritis tẽporibus fieri solebat. sz cũ die cõsilij petita in eodẽ parlamẽto si fieri possit circa dies concedatur ad vehutam faciendam vehuta facta ad garendam adducendam quez si habere voluerit, executionẽ ad vehutam facien-

dam deputatum adiornari facere tenebitur alioquin pro ipso adducẽdo nulla dilatio detur et si quis garendus petierit nõ faciẽdum retenuitam de causa defendenda. Si garens in se cause defensionem nõ assumerit volumus ꝙ defensor in defectu garendi ad ipsius cause defensionem nihilominus si velit amittatur.

Idem eodem anno.

¶ Nos insuper non verbis sed rebus imponere legem volentes decernimus qõ si actorum ꝑsona iudicio pendente mittetur heres vel successor ipsius possit in causa cum parte non mutata procedere et ad procedẽdum admittatur etiam absq̃ eo ꝙ verbaliter dicere teneatur arramenta reassumi. Si vero ex pacto defensoris euenerit persone mutatio heresq̃ vel successor defensoris ad reassumendum arramenta diem appensamenti petierit: ⁊ propter dilationem requiret non sibi tempus annuate habẽdum appensamẽtum tribuatur: sed infra illud parlamentũ ad qõ adiornaf exitit si fieri possit appensamenti dies assignetur qua pẽdente statum cause in quo erat tempore mortis predecessoris ipsius defensoris actor ostendere tenebitur: et quem statim defensori actor tantũmodo monstrare tenetur cum heres aut successor defensorum possit pendente si velit de causa siue de causis ꝑdecessoris sui sufficienter instrui adueniẽte vero die appensamẽti tenebitur heres vel successor defensoris cause ipsius in qua appensamentum habuerit procedendo seu verbotenus assumẽdo de sicut actore superius est expressum: et si actor defensor mortuo herede aut successore ipsius ad tũc proximũ parlamentum ad faciendum heredes adiornari et in proximo parlamento post obitum defensoris cõparuerint heredes petẽtes sibi dari cõgedium cuius virtute dicebãt actorẽ interruptionẽ fecisse: et ipsum a causa seu instantia cecidisse cũ ipse actor sufficiens interuallũ habuerit a dicte mortis tempore vsq̃ ad tunc primus plamentũ ad faciendum heredes adiornari actor vero asseratse mortem defensoris ignorasse sup hoc iuramentũ prestari offerẽdo volẽs ꝙ attẽta qualitate actoris ꝑsone vulgataq̃ fama mortis defensoris curia predictum admittat vel non admittat iuramẽtum prout sibi videbitur quo amisso heredes aut successores defẽsoris fuerit adiornati ad assumẽdum arramẽta ꝓut superius dictum est curia nostra procedere faciat.

Idem eodem.

¶ Volumus insup ꝙ dilatio de tradendis articulis infra tres dies ab aliquo cõcessa firmiter obseruetur nisi ex causa curia dilationem ocesserit longiorem articulis aũt traditis dentur ꝑ curiaz cõmissarij ad concordãdum articulos sine sumptu teneanẽ insup ipse infra quindecim dies articulos accordare neq̃z poterũt hmõi terminum auctoritate sua sine curie licentia vlterius prorogare.

Karo. vi. M.cccliiij.

¶ Preterea cum alique expẽse penes curiã causa taxãdi ꝑ alterã partiũ posite fuerint curia parti aduerse diminuendi causa significatas tradat volumus ꝙ predicte diminutiones tradãt infra tres vel ad longius quattuor dies ab hora meridiana illius diei qua tradita fuerint, ꝓhibem' ꝙ nobis nec alicui dilationem sup hoc longiorem cõcedatis nisi ex bona matura deliberatione nec non ex certa et magna causa ⁊ necessitate qualitate ꝑsonarũ meritus ꝙ ⁊ magnitudine cause ac necessario fieri debere vobis videatur absq̃ ꝙ partes eorum cõmuni cõsensu vel als possint tẽpus ant edictum prorogare.

Karo. vij. M.ccccl.xxxiij

¶ Ordinamus insup ꝙ in causis querimonie in materia saisine ⁊ nouitatis quarũz expleta causz contunebant ⁊ in materia appelli cum dies euenerit presentatione facta presto siue partes nulla preterea dilatione litigare quandoquidem in predictis materijs partes de factis earũ instructe sufficienter esse debere.

Idem eodem anno.

¶ Quia durantibus guerris et infra ordinamus vt pro garãdo ⁊ ipsius summatiõe vehutaq̃z fienda vnica sufficiẽs ⁊ cõgrua dilatio concedatur infra quam pars explecta ⁊ adiornamenta casum pertinentẽ sub pena cadẽdi facere tenebitur nisi ex garãdi ⁊ vrgenti impedimento ad cõcedendũ aliam dilationem curia moneatur.

Idem eodem

¶ Quoniam intelleximus ⁊ infra decernimus vt postq̃ in causa conclusuit ac dies ad super productum ius audiendũ partibus assignata fuerit iudex eius sniam dicta die proferre nõ omittat. sz altera partiũ absentie vel expectationis cõsilij aut aliam requirat dilationẽ vel appellet ab eodem etiam si altera partiũ in defectu vel absens existat nisi tamẽ altera partium per nostras litteras cõcessa fuerit potestas per quam dicti processus iudiciuz deferri debeant intẽtionis tamẽ nostre nequaq̃ existit ꝙ per litteras status clause iudicium ꝓtelari debeat ⁊ si iudex inuenerit ꝙ partium altera ꝑ fraudem vel maliciam causalitatis ꝓtellende litteras nostras impetrauerit ratione retardati processus vltra principale in emẽdam ⁊ parti in expensis ⁊ interesse condemnari precipimus.

Karolus. viij. anno. M.ccccxciij.

¶ Ut in materijs beneficialibus in casu nouitatis recredentium ꝑ titulos vacuetur et ꝑ breues dilationes summarie ⁊ de plano ꝓcedatur nullũ q̃z examẽ ad futurã rei memoriã in materia recredentie iniũgatur preterea iamdicte materie beneficiales ⁊ ecclastice q̃ ꝑ appellatiões extraordinarias vel alias vias obliquas in curia nostra frequẽter introduciuntur summarie ⁊ de plano vacuẽtur ⁊ similiter alia incidẽtia quoꝝ me-

Hayward Gallery of Bibliography
ОНУЧИНА ЕЛЕНА ВЯЧЕСЛАВОВНА

dio tales materie in eadē curia ecclesiastica vbi sui natura tractari debet remittatur curie nostre et secularium iudicium regni nostri possessorum tangentia custodiendo.

Idem eodem

¶ Ordinamus insup vt elapsi dilatione ordinaria ad tradēdū casum appelli, pcurator appūctamento curie firmat ⁊ si velit aliā habere dilationem illā cum, pcuratore ptis in graffo recipiat si aūt expectauerit q̄ in plena curia vocet in emendam absq; supportatiōe leuādā suo, ppio primo noie ordēnet. Preterea nulla dilatio cōpulsoriaq; vltra dilationes ad, pcedendū per curiam nostrā concedatur nisi dilatio ⁊ compulsoria predicta fuerint in iudicio petite causam litigādo.

¶ De materia hui' ti. de dila. habes. ē. de postu. c. appūctamenta. de offi. deleg. c. concordatis de postu. c. p certas. ⁊. c. cū appūctamētū. obseruare. c. pdictas. c. vt magis. c. si ptes. c. insuper volumus. c. iniūgim'. c. cū aliqua ⁊. c. insuper.

¶ De causa possessiōis et pprietatis Karo. vij. anno dñi. M. cccc lij.

Quia in talibus materijs nouarum dissaisinarū et nouitatis q̄ sunt possessorie a pauco tpe citra, pcessum extitit ac si petitoris ac nouaꝝ dissaisinarum celerius ac q̄to magis pemptoria fieri pōt tractande sunt ac decidende. Cū preterea ptes si voluerint pnt sup petitorio, pcedere ⁊ qz p dilationes ⁊ subterfugia per ptes in talibus exquisita placitationū qz, plicitatū, pcessus sunt quasi immortales ac hereditagia sequestrata in desolationē et ruinā se pensiero cadūt vñ nobis ⁊ reipublice subiectisq; nostris frequēter dānum accedit. Et insup qz a paucis tpibus in dictis materijs nouarū ⁊ dissaisinarum firma quedā in volumine, p quā sup recredētia fieri testiū examē ordinat' lz ptes in predictis materijs p titulos possint expediri ex quo, pcessum nullū retardant ⁊ ptes maxime dānificantur. Nos talibus incōueniētibus, puidere volentes ordinamus q̄ in materia possessoria nouitatum et dissaisinarū tam querimoniarū q̄ aplagiamētoꝝ vt res sequestrate in ruinā vel desolationem nō deueniāt sicuti retractis deuenerunt gaudētia vel recredētia rerū cōtēciosarū p lras ⁊ rotulos ptiū absq; eo q̄ in pbationib' sup hoc appunctātur decetero indicentur nisi forte talis causa fuerit n qua nulli essent tituli vel littere et que sine testium, pbationibus in recredentia non possent expediri.

Karo. viij. M. cccc xciij.

¶ Qz sepenūero querimonia in casu saisine ⁊ nouitatis absq; magna apparētia capiet vñ pl'es ⁊ diuersi, pcessus mouent ⁊ subditi nri nullū vexētur ordinam' vt ps succūbēs i expēsis dānis ⁊ interesse nec nō emēdā arbitrariā erga nos odēnet.

¶ De materia hui' titu. de can ⁊ pos. habes. ē. de offi. bailli. c. pūti. de rescrip. c. qz plures de postu. c. in causis de iudi. c. qz in materijs. d̄ offi. deleg. c. ordinatū. c. si statutū de foro cōpe. c. si iura.

¶ De restitutiōe spoliatorū. Ex arresto pronūciato Parisius in parlamento. M. cclxxviij.

De rele de nouis dissaisinis nō veniēt in plamentis sed quilibet baillius in bailliuia sua vocatis secū bonis viris adeat locū ⁊ sine strepitu sicut si noua dissaisina impedimētū seu turbatio et si inuenerit ita esse faciat statim ressaisiri locū ⁊ accipiat in manu regis faciat ius partibus.

Beatus Ludouicus hui' nominis ix. M. cclliij.

¶ Quia nemo sine strepitu vel causa priuandus est iure suo bailliuis nostris maioribus ⁊ minoribus inhibemus ne dessaisiant aliquē sine cause cognitione vel nostro speciali mandato.

Phi. vi. M. cccc xxxiij. ⁊ Karo. vi. M. cccc viij.

¶ Statuimus et cōcedimus vt comites barones aut alij nobiles qui iudices appellationum habuerunt et habent de consuetudine antiqua vel priuilegio compeñ. et de appellatione suorum iusticiariorum inferior cognouerint ⁊ in saisina cognoscendū remanserunt eos deinceps habeant et de predictis appellationibus. cognoscūt nec super hoc a quoq̄ impediantur.

Karo. viij. M. ccc cx c.

¶ Littere querimoniarū in casu nouitatis ⁊ saisine hostiarijs ⁊ seruientibus regijs qui tamē ad sequestrationem realem procedere nō poterūt nisi partium accedentium consensu quarūquidē litterarum oppositio seneschalis et iudicib' alijs quibus cognitio pertinet dirigetur. Si vero prelibati executores huiusmodi querimoniam contrarium facere presumpserint per iudicem oppositionis in emendam nobis illos volumus cōdemnari.

¶ De materia huius ti. de resti. spo. habes. ē. de rescrip. c. si cōtingat. ⁊. c. si mādauerim' ⁊ de offi. aduoca. ⁊, pcuratoris regis. c. hac imperpetuū.

¶ De contumacia et defectu. Ex ordinationibus factis in parlamento. M. cccxxix.

Litera iusticie causis nouitatis parte conquerenti concessa in forma consueta et per eius executorem propter oppositionē partis debato ad manum dñi regis tanq̄ superiorem posito certo die partib' in parlamento procedendi vlterius assignata si ad predictā diem cōpareñ. iamdicto cōquereñ. ps qui se opposuit non compareat nec executorem mittat dictus nō cōparēs ponet in defectu ⁊ statim absq; dilatione res cōtēciosa que erat in manu regis ponet in manu predicti ꝓquereñ. in eis

saisina defendere salua questione proprietatis super hoc pti aduerse.

Ex eisdem anno quo supra.

¶ Preterea in causa pendente in parlamento facta cōmissione super articulis ⁊ ad subsequēs parlamētū, p reuocāda predicta commissione pars vna cōparet altera vero nō cōparēs ponet in defectu ⁊ statim reuocabit cōmissio ad vtilitatē tantūmodo partis cōparentis si hoc maluerit ⁊ si ps nō cōparēs excusatorē miserit ⁊ ad proximū parlamētū suū fecerit adiornari aduersarū ad videndū purgari defectū suū nisi huiusmodi purgatione audietur q̄ si non fecerit super illius purgatione amplius nō audiet ⁊ deinceps reuocabit pdicta cōmissio ad vtilitatē partis q̄ predictā cōmissionē ad suā vtilitatē dūtaxat obtinet reuocari si vero sufficiēter pars nō comparēs defectū suuꝝ purgauerit pdicta cōmissio extūc absq; alia diffinitione pro vtraq; parte renouabitur.

Ex eisdem āno eodem.

¶ Si a iudicato cōtra celato pars appellauerit ad parlamētū ⁊ ad, pcedeñ. in predicta cā appellationis suū fecerit aduersarū ad certā diē adiornari adueniente predicta die si pars que contra se iudicatū obtinuit cōpareat parte appellāte nō comparente nec excusatorē mittente si pars appellata cōparēs hoc requirat in defectu ponet appellans et statim debet eidē appellato littera qua iudicatū predictū pro se factū executioni demādet presumendū est eiñ, p dicto iudicato ex q̄ nō cōparet nec excusatore mittit ad diē sibi assignatā p que iudicium predictū sibi impugnare videbatur. si vero appellās cōpareat appellato deficiēte nec excusatorē mittente appellatus in defectu ponet ⁊ readiornabit super vtilitate dicti defect' ⁊ subsequēs parlamētū non eiñ ita de facili procedendū est ad annullādū sicut exequendū aliquod iudicatū cū predicto iudicato sit pma facie presumendū si rōnabiliter non impugnetur vel appellatio cōtra pdictū iudicatū interposita diligēter nō extiterit prosecuta.

Ex ordinationibus que i fine parlamenti leguntur.

¶ Anno domini. M. cccc xliiij. presens parlamētum tholose quo ad presentationes ⁊ placitationes a. xiiij. die mensis augusti nouissime decursi ūā finitum die pñti. vij. septembris finit ⁊ ipsi' camere claudunt saluis ⁊ reseruatis expeditionib' prisoneriorū ⁊ suarū causarū cōcedit; curia cōgedia ⁊ defect' presentationis, contra non presentatos ⁊ aderit adiornamenta ad futurū parlamentū ordinat insuper curia q̄ partes q̄ defectu presentatiōis obtinuerint explecta in fra dies ordinarios partiū, primo futuri plamēti leuare habeant alioq̄n ab ipsoꝝ cadēt vtilitate.

Ex eisdem.

¶ Insuper curia, pcuratores ⁊ partibus que contra partes suas in appelli causis in parlamento pñti obtinuerit congedia ⁊ ea non leuauerit iniungit vt eoꝝ explecta tradant penes graffarium presentationū illaq; leuēt infra, primo futurū parlamentū oēs pterea cause ordinarie vel extraordinarie, in plamenti curia pendeñ. ⁊ in q̄bus ptes debite fuerint presentate sed potuerunt hactenus expediri continuantur p curiā ⁊ in statu quo sunt de presenti ad dies ordinarios eorum seneschalie: baillinie. vel iudicature proximo parlamenti in quibus ordinarie debent agitari exceptis illis q̄ per arresta ordinationes reseruationes vel appunctamēta curie ad dies alios fuerint assignate

Ex eisdem.

¶ Si aliquis ad partis instantiam in eadē curia fuerit adiornatus ad certam diem vel dies quoꝝ presentationes adhuc venture sunt ⁊ causre predictis diebus assignatis partes se presentare nō tenebuntur sed redibunt et se presentabūt in proximo futuro parlamento videlicet diebus suarū seneschaliarum bailliuiarum vel iudicaturarum defensorū vel diebus, quibus cōsecundū naturam ⁊ statum earum ordinarie tractari debebunt saluis causis criminalibus ⁊ ad personaliter cōparendū adiornatis in quib' prima die dicti parlamenti vēturi ad quā per curiā remittantur ad tardius se presentari tenebuntur.

Ex eisdem.

¶ Curia insuper notum omnibus facit q̄ fm regias ordinationes parlamenti partes que in factis contrarie ⁊ inquesta fuerint appunctate eorum articulos tradere ⁊ vt concordentur ⁊ more solito claudantur infra tres septimanas diligentiam facere tenentur ad finem vt inqueste fieri valeant per commissarios qui fuerunt per curiam vel erūt sicut pertinebit ordinati. Aliquam lapso termino iamdicto articuli partium que diligētiā fecerint ⁊ infra predictum terminum traditi fuerint in partis absentia vel contumacia claudētur ⁊ sigillabuntur. Et nihilominus super quolibet procuratore negligente vel deficiente decem librarum emendam vel aliam qualem visum fuerit curia leuabit ⁊ non spectatis articulis partis negligentis ad inquestas faciendas commissarij deputabuntur nisi aliter per curi, vel ipsum presidentem predictas ordinationes insequendo ⁊ ordinando fuisset ordinatum ⁊ q̄ a presenti die tres septimane pdicto currere incipiant

Ex eisdē eodē anno.

¶ Etiam ordinat curia vt statim postq̄ presentationes Tholose fuerint elapse processus in scriptis recipiantur quo facto certe eiusdem seneschalie tamen per turnum rotuli litigabuntur scilicet prime cause appelli et rerum regem insolidum principaliter tangentium ⁊ post hoc de ceteris quatinus poterunt deliberari.

Ex eisdem.

¶ Ordinatum est vt postq̄ alicuius bailliagij seneschalie vel prepositure pñtationes elapse fue

HAY DOCUMENT ©

rint infra octo dies post presentatiōes diebusq; sequen. prout euenerint ad turnium rotuli vocantur fm ordinem ⁊ modū supradictum. Et nihilominus ab incrastino ⁊ qualibet die presentationū vel duobus diebus post processus in scriptis partium ad predictas dies assignatas sicut temporibus ⁊ parlamentis preteritis fieri solitum est recipientur precipit insuper curia procuratoribus ⁊ aduocatis vt statim post pntatiōes antedictas sint presto caularum predictarum ad turnium rotuli sub pena emende ad ordinationē curie predicte etiam iungit curia iādictis procuratoribꝰ sub pena emende arbitrarie vt de causis quarū onꝰ suscipiant a die ipsius presentationis habeant instructiones sufficientes a magistris suis presertim in causis in quibus fuerit procuratores actorum appellationum ⁊ conquerendarum ad fines vt caularum expeditio propter eorum negligentiam non retardetur.

Karo.vij.Ao.cccclij.

¶Volumus et ordinamus ꝙ quādo partes suas fieri faciant per se aut ꝑ procuratorem coraꝫ commissarij diebꝰ ⁊ terminis eisdē assignatis advidē dū articulos aperiri iurare testes aut aliq̄d aliud faciendum comparere alioquin in partis deficiētis absentia vel defectu dicti commissarij precedere poterunt ac si presens existeret.

Karo.viij.Ao.cccclxciij.

¶Quoniam impossibile censetur omnes cedulas defectuum ⁊ congediorum vbi partes ad tradendum eorum litigata in scriptis fuerint appūctate in iudicio vocari facere vnde partes pro petendis eorum defectibus ⁊ congedijs vsqꝫ ad sanctum Martinum compelluntur expectare inquo valde damnificantur. Ordinamus vt contra partes ad tradendum eorum causas appelli vel litigata in scriptis habentes ⁊ infra octauum post lapsum placitationum tradere volentes congedia ⁊ defectus vel explecta ob defectum tradendus predictas appelli causas in factis parti deliberentur ac si congedia defectus ⁊ explecta in iudicio petita vel concessa fuissent.

Idem.

¶Et quia inuocatione incidentium questionum expeñ. reseruentur in diffinitiua partes in infinitas requestas tradere ⁊ eos quos ipsas future sunt molestare non formident. Ordinamus ꝙ expeñ. questionum incidentium amplius decetero non reseruentur in diffinitiua sed victus victor in expensis condēnetur.

¶De materia huius tituli de contu. habes. s̄. de offi. graffa. presen. capi. ordinat ⁊ in. ca. preterea ⁊. c. si.

¶Vt lite vel appellatione pendente nihil innouetur.

Karo.viij.anno.Ao.cccclij.

Ordinationes regie.

Volumus ⁊ ordinamus ꝙ si in preiudicium appellatiōis frīuole in curia nra relenate aliquid attentetur illꝰ cognitionem curia possit retinere prohibemus tamen ne quis proponat attentatum nisi per legitimas informationes fidem prōptā faciat alioquin procurator allegans attēatum in emendā cōdēnetur ⁊ similiter pars que super eodem attentato fieri fecerit adiornamentum. Causaq̄ coram iudice ad quem de iure vel cōsuetudine cognitio pertinet illico sine difficultate remittatur.

¶De materia prefati titu. habes. s̄. de offi. pcu. ⁊ aduo. regij. c. ac imperpetuū valitura.

De sequestratione possessiōis ⁊ fructuū

Philip.iiij.anno.Ao.cccij.

Statuimus ꝙ si aliq̄s de officiarijs nostris fuerit aliquas terras vel possessiones propter debitum dictis possessionibus vel terris alteri cognitionem iudiciaria premissa adiudicatis fructus etiā modo tempore percepti eidē parti plenarie ⁊ fideliter tradantur deductis missionibus ⁊ expeñ.

Philip.vi.anno.Ao.ccccxxxviij

Karo.vi.Ao.ccccviij.

¶Cum bona vel res aliquas ad manū nostram ad instantiā procuratoris nostri vel alterius cuiuscūq; aut ꝑpter partium debatum poni contingerit. Ordinamus ⁊ precipimus ea non officiarijs ministris aut seruien. nostris vel eorum alteri sed alieni ꝑbo viro priuato tradi custodiendo ⁊ regenda competenti salario mediante q̄ de eisdem debeat loco ⁊ tēpore reddere rōnes deductis rōnabilibus ⁊ si quis officiarius minister seu seruiens curie nostre ea recipe ꝓsumpserit contra ꝓsentem ordinationem nostram etiā partiū accedente consensu recipientē cōpelli iubemus ad restituendū leuata absq̄ salario ⁊ expensis.

Karo.viij.anno.Ao.ccccxc.

¶In materijs oppositionū querimoniarū i casu nouitatis ꝑtibus coram iudice cōparentibus querimonia pura ⁊ simplex infra annū ⁊ diem a tēpore turbe impetrate furniri dz nisi oppositiones in cāpo vel infra breuē terminum fidē fecerit de executiōe vel adiornamēto in materia statuti q̄re le debite facte vel possessione ad adiornamentū predicte q̄rimonie per annū ⁊ die precedētes regias ordinationes super hoc insequēdo.

¶De materia ꝓhibiti ti. habes. s̄. de re. c. si otin. ⁊ c. si mādauerimus et de offi. iu. qui sigilli. c. si qr.

¶De probationibus.

Ex ordinationibus que per finem parlamenti leguntur.

Ordinat insup curia ꝑcedens vl'cū aliq̄ cā litigabit ⁊ appūctabit pars ad ꝓcedēdū ⁊ penes curiam lr̄as suas ponē dū, dilationē hr̄e volēs illā in cāpo petere

tere tenebitur vt sibi per curiam super hoc prouideatur alioquin ad tardius infra triduū post predictū appūctamētū penes curiaꝫ predictas litteras suas ponere tenebitur ⁊ extinde ad id faciēdum amplius admittetur nisi per curiam sibi concessum fuerit processusq; indicabiturin statu cū illisque per partem aduersam posita fuerint ⁊ ꝓducta.

Karo.anno.viij.Ao.ccccxlvi.

¶Cum ad procedendum ⁊ ad consilium fuerint appūctate eidem appūctamento infra triduū fumire tenebuntur absq̄ spe dilationem aliam obtinendi sub vmbra compulsoriam habendi vel alius nisi euidenter magna causa subsisterit hoc faciendum vel litigandum fuisset requisitum alioquin predictis tribus elapsis diebus processus i statu indicabuntur absq̄ eo ꝙ propterea opꝰ sit aliā petere seu reqrere seclusionem.

Idem eodem anno.

¶Cum inqueste per curiam nostraꝫ recepte fuerint partes infra triduum litteras ⁊ reprobationes post receptionē predictā si quas tradere voluerint producere tenebuntur absq̄ spe aliam dilationē obtinendis nisi per curiam ex magna et matura deliberatione aliter prouisum fuerit ⁊ deliberatum. Ordinamus insuperꝙ partes contra dicta aduersus litteras partium aduersariarum si que tradere voluerint infra octo dies subsequētes sine spe propterea dilationē aliam obtinendi ⁊ absq̄ eo ꝙ opus sit vltra predictos terminos tradere decetero requestam aliquam pro contradictis ⁊ saluationibus tradendis nisi in processu in iure appūctatis super principali recredentia vl' promsione.

Karo.viij.anno.Ao.cccclij.

¶Quia postq̄ ⁊ infra. ordinamus vt in causis appelli litigatis in precedenti curia nostra parlamēti partes eorum processus ⁊ acta infra tres dies cause placitationem immediate sequentē producere teneantur nisi curia longiorem litigando causam concesserit dilationeꝫ iniungimusq; partium procuratoribꝰ vt die presentationis eeuenta inuentarium registri sui actorum ⁊ processuum in cā appelli cum suis memorialibus eorum tradāt aduocatis.

Karo.viij.anno.Ao.ccccxc.

¶Vt querelis ⁊ infra debitor in litteris quas super instrumēto cancellatione contra creditoreꝫ obtinere voluerit cām propter quam instrumentum cessare cancellanduꝫ pretendit sicut solutionis pacti de nō petēdo simulationis vi dolo metꝰ aut alterius exprimere teneatur ⁊ si in predicto instrumento auctentico de cuius cancellatione questio fuerit continetur expresse summaꝫ in eodem contentā debitori petente instrumentū cācellari realiter fuisse numeratū eo casu infra vnū mensem post exhibitionē instrumenti predicti p creditorem p̄fatus debitor prefataꝫ solusse, summam iudici probare tenebitur. alioquin lapso p̄dicto mense ad prosequendū vlterius predictā cancellationem non admittetur nisi prius realiter dicta summa consignata inhibitioneq̄s tollentur sed si in instrumento predicto non contineatur expresse summam realiter solutā ⁊ numerata fuisseyt in omnibus alijs casibus in quibus in alia causa ꝙ solutionis cancellatio petitur huiusmodi poteris cancellationem infra quattuor menses a die citationis vel adiornamenti causaꝫ per eam allegatā probare de illaq̄s coram iudice fidem facere tenebit alioquin lapso termino iādicto creditori in predictis casibus ius suū prosequi permittetur virtute prefate obligationis ⁊ instrumēti: fm ipsius formā ⁊ rigorē vl' als prout rationis sibi videatur vel debitor memoratꝰ ad soluendum contenta in eisdem obligatione ⁊ instrumento si creditor id petierit eodeꝫ iudicio cōdēnabitur ac si cancellatio predicta proposita nō fuisset nihilominus ipse debitor qui causam cancellationis per eū allegatā probare non potuerit in emēda ad tertiā debiti partem ascendente medietate illius nobis ⁊ alia parti applicāda vltra expeñ. cause condēnabitur.

Idem eodem.

¶Propter abreuiationem ⁊ infra. ordinatuꝫ est vt partes in curijs seneschalorum ⁊ iudicij regionum patrie occitane vel eorꝫ aduocati facta sua sicut eis bonuꝫ videbitur litigent ⁊ subsequentes eorum defensiones replicas duplicas eorum facta sicut in curia parlamenti fieri consueuit allegando scripto tamen et libelli more in eisdem curijs solito registrabuntur visis autem predictis ligatis correctis per aduocatos partium necnon registratis ⁊ penes iudicem positis partes ad eorum titulos ⁊ munimenta ꝑducendum ⁊ in iure appūctabuntur nisi processus siue inquestis vacuari possit ex productis expedientur partibusq̄ fiet ius ⁊ sententia proferetur ꝙ si processus ex productionibꝰ partium ⁊ scriptis vacuari non possint partes in factis contrarie et ad inquestaꝫ appūctabuntur super factis in eorū scripturis responsionibus ⁊ duplicis contentis ⁊ infra dilationes ordinarias dicte partes inquestis eorum fiendis hincinde vacuabūt ⁊ vt partes ab onere probandū releuentur articulis predictis scripturarū per verbum credit vel non credit prehabito iuramento coram cōmissarijs ad predictam inquestam faciendum deputatis responde re tenebuntur. Et super factis ⁊ articulis quibus responsum fuerit per verbum credit fiet diuntaxat inquesta super obiectibus autem testium ⁊ reprobationes aliene non fient deinceps inqueste nisi viso prius per iudicem processu in consilio reperiatur predictas obiectiōes esse ꝑtinētes atq̄ receptibiles sine quarū probatione ꝓcessus vacuari non possit vel expediri.

¶De materia huiꝰ ti. habes. s̄. de postu. c. vt decetero. c. ꝓhiberi. c. ꝓhibemus. et. c. omnibus.

¶ De testibus attestationibus et reprobationibus.

SAnximus ⁊ infra volumus ꝙ inq̃ste si probationes postq̃ fuerit ad nostram curiã trasmisse iudicẽtur infra biennũ ad tardius postq̃ ad curiã nostram fuerint vt permittitur reportate.

Phi.vi.anno.Dñi.cccxlviij.

¶ Quoniã sicut intelleximus senescali bailliui ꝓ positi vel eorum locatenẽ. in causis eoꝝ coramꝫ eis pendentibus auditionẽ testiũ aliq̃ sibi retinent ⁊ eorũ affinibus examinationẽ eorundẽ aliquando continebũt vnde plura dãna subsequũtur volumus ⁊ ordinamus ꝙ nullus senescalus bailliuorum ⁊ prepositorũ nostroꝝ locatenẽ. decetero fieri faciãt inquestas nisi per bonos ⁊ sufficiẽtes cõmissarios nisi per nos in contrariũ litte e concedãtur eas nullius valoris esse volumꝰ. Et a pauco tempore citra officiarij in examinandis testibus creati ⁊ extiterint volumus tales officiarios remouerī ⁊ qõ vbꝫ mittitur examinatio testiũ bonis ⁊ sufficientibus ꝓsonis vel illis qui de partiũ consensu fuerint electi decetero cõmittantur.

Johãnes primus.Dñi.cccliij.

¶ Postq̃ dati fuerint commissarij ad inquirẽdã veritatem super factis partium diligentiã faciãt partes coramꝫ cõmissarijs suis infra tempus debitũ nec decetero factis negligentiã recipiantur neq̃ commissiones vltra duo parlamenta vel ex causa vltra tertiũ parlamẽtũ remouenẽ nisi ꝓ curiã steterit quominus in inquesta procedatur veluti si post primam diligentiam alteri partium petierit inquestã ad finẽ debitũ recipi ⁊ super fine debito partes fuerũt in arresto quo pendente partibus tempus non currit volumus tamen ꝙ curiaꝫ arresti predicti reddendo partibus tempus prefigat ad inquestam perficiendam casu quo fuerit commissio remouenda.

Karo.vij.anno.Dñi.cccclvi.

¶ Quia sepenumero contingit ⁊ infra. ordinamꝰ vt partes per curiã nostrã in factis contrarijs ⁊ i inquesta appunctate eorum inquestas ad dies ordinarios siue bailliuie siue prepositure vel senescalie parlamenti sequente proxime fixionibus ⁊ dilationibus omnibus excusationibus cessantibꝰ quibuscũq̃ penes curiã nostrã predictã reportare teneantur nisi ex grandi matura deliberatiõe per curiã aliter fuisset ordinatum.

Idem eodem anno.Dñi.ccccliij.

¶ Preterea volumꝰ ⁊ ordinamꝰ ꝙ si partium altera a commissarijs inquestas sibi commissas facientibus appellauerit cõmissarij predicti appellatione huiusmodi non obstante alterius partis inquestam perficere valeant et vlterius ordinamus ꝙ non possint sup vno quolibet articulo vltra decẽ testiũ numerũ examinari facere.

Idem eodem

¶ Ordinamus insuper ꝙ inquesta partium ad indicandũ recepta ex tũc partes earũ reprobationes si q̃s tradere voluerint infra octauam tradere teneantur sine spe alterius dilationis obtinende nisi per curiam ex causa cuidenti magnaq̃ aliter extiterit pronisum.

Karo.viij.Dñi.ccccxc.

¶ Ulterius ordinatũ est ꝙ dicta testium depositiones in predictis curijs totaq̃ patria occitana deinceps examinãdoꝝ ⁊ audiendoꝝ per viam inquestevel informationis aut aprisie summarie in lingua materna describantur taliter ꝙ testes eorum depositiones intelligere valeant legiq̃ possint aut recenseri aut recollari in tali lingua ⁊ in forma qua deposuerunt.

¶ De materia huiꝰ titu. de testi. habes. s̃. de offi. deleg. in. c. sicut intelleximus. c. vt cõmissiones ⁊ c. ordinamus de postu. c. obseruari decetero de proba. c. cũ inquesta deposuit. c. vt magnus de offi. dele. c. ⁊ quia per commissarios. c. vt prouideatur de postu. c. insuper. de contu. ⁊ defectu. c. volumus de offi. graffarij ⁊ notarijs curie infe. c. ad hoc de ꝓba. c. ꝓpter ⁊. c. decetero.

¶ De fide instrumentorũ et cõcernentibus cancellariam.

Karo.viij. anno.Dñi.ccccxlvi.

QUoniam ordo ⁊ infra. volumꝰ ⁊ ordinamꝰ ꝙ cancellaria nostra ad nostri parui sigilli custodiã deputati decetero causas aliq̃s in curia nostra non interducant nisi de ipso ordinario fuerint vel ex magna et euidenti cã eos ad premissa mouentur in predictis litteris super hoc concessis exprimenda.

Karo.viij.Dñi.ccccxc.

¶ Et quia in dicta patria ⁊ infra. ordinamus lras sup notariorum creatione per cancellariam concedendũ senescali vel eorum locatenentes vt ad predictũ notariatus officiũ si sint ydonei recipiãtur esse dirigendas neq̃ recipientur nisi priꝰ examinati in moribus scictia et legalitate per senescalos iudices ordinarios ⁊ alios officiarios sedis vocatis secum quatuor ex notabilibus dicte curie consiliarijs sufficientes repti fuerint quantum autem ad notarios hactenus receptus officium in presentiarum exercentes de ipsorũ sciẽtia vita probitate inquirẽ ⁊ si tales ydonei recepti fuerint penes curiã registrabũtur ⁊ in eorum officijs remanebunt ⁊ si non inueniantur qualitatis antedicte, nisi amplius intromittant interdicetur. predicta autẽ inquisitio ⁊ examẽ fuerit i curijs ꝓlibatis atq̃ sumptibus aliquibꝰ ⁊ expẽs. sub pena emende quantũ adiudicẽ vel officiariũ qui donũ aliquod recepisset ⁊ priuationis officij notariatꝰ Qtũ ad notariũ q̃ donũ predictũ vel aliaꝫ gratuitatẽ fecisset vel fieri procurasset caueant ꝙ ꝓdicti iudices nec non senescali, ne in magno numero ⁊ effrenata multitudĩe notarios predictos recipiant.

Idem

¶ Ut a magnis anfractibus ⁊ infra. ordinatũ est ꝙ de ꝓcessibus q̃ decetero fuerint in curijs predictis vbi non erit questio nisi de tribꝰ lib. turoñ. soluendũ semel ⁊ infra qui summarie sunt vacuãdi nõ recipiẽt nisi prima appellatio ad iudicẽ regiũ ꝓximiorẽ cui ꝓtinebit qui ꝓcessum in prima figura absq̃ grossatione fiet asportari.

Idem eodem.

¶ Prohibitũ est omnibus subiectis nostris laycis ne habeãt passari vel recipi facere cõtractus eorum ꝓ notarios apostolicos imperiales vel episcopales in materijs ꝓfalibus et ꝓphanis alioquin nulla fides adhibebitur reputabunturq̃ nulli et nullius efficacie seu virtutis ꝓhibitum est etiam ne gentes ecclesie notarij regij vel curie secularis efficiantur sub pena antedicta

Idem eodem.

¶ Et q̃ sub ymbra ⁊. j. ordinatum est ꝙ littere regie per cancellariã tholose cõcesse iudicibus ordinarijs quibus alꝭ absq̃ litteris predictis cognitio cause sibi per easdem litteras cõmissa ꝓtinebat non regratiabuntur in curijs presidia libꝰ vel alijs sed ꝓ dictũ ordinariũ qui duplum eorũ in sua curia poterit retinere denuã dabũtur executioni respectu vero litterarũ semel regratiatarũ in eadẽ curia presidiali nõ fiet aliud registrũ saltim taxatio vel argentũ non exigentur in alijs curijs antedicti neq̃ similiter ꝓ litteris senescalorum iudicibus ordinarijs directis; sed insinuabuntur absq̃ hoc ꝙ opus sit facere registrũ vel aliquam soluere taxationem de predictis aũt registrationibus salartũ moderatũ ordinationes super hoc factas insequendo recipietur.

Idem

¶ Ut super facto cancellarie tholose detur ordinata sunt sequentia vez ꝙ duo cõsiliarij parlamẽti tholose vel alie due persone notabiles si de parlamento non valeant tradere cancellarie ⁊ custodi sigilli semper assistent quorum consilio littere partibus expediantur: qq̃z due sint clauesin casa sigilli predicti quarum vnam memorati consiliarij custodient sigillumq̃z predictum non aperietur nisi in eorum presentia memoratiq̃z consiliarij cancellarium nostrum ad premissa committetur.

Idem.

¶ Ut querelis taxationis excessiue sigillorum ꝓuideatur statutũ extitit ꝙ ordinationes antique prefati taxationem sigilli tangentes publicabũtur ⁊ ex integro custodientur et si secretarij cancellariam insequentes sigilla arbitraria iniuste fuerunt arbitrati ad memoratos custodem et assistentes dicte taxationis moderande causa recursus habebitur quibus per eam cancellariam nostram sic fieri mandabitur.

Idem eodem.

¶ Ordinatum est insup ꝙ secretarij cãcellariam tholose insequẽtes aliquas litteras quas signabunt nõ reportãt: nec aliquas lras reportꝰ nisi ꝓ eiꝫ qui reportauerit easdẽ i cauda signate fuerint non subsignabũt nisi tñ fuerint littere cõmunis iusticie vel ex ꝓcepto illius vel illoꝝ q̃ cancellarie ꝓsidebunt inhibitũ est etiã eisdẽ secretarijs ne ꝓ signatura litteraꝝ quas procuratores vel alij q̃ secretarij predicti fecerunt quicq̃ recipere presumant.

Idem eodem anno.

¶ Ut multiplicationi relatorum in cancellaria ex quibus plures reperiũtur illitterati ⁊ ad faciẽdũ reportũ in experti congrue prouideatur. Ordinatum est ꝙ in predicta cancellaria octo relatores vltra consiliarios curie predicte qui poterũt ibidem adesse duntaxat habeãtur q̃ relatores erũt licentiati litterati in talibus expertti per custodẽ ipsius sigilliq̃ ⁊ ipsis assistentibus eligendi ⁊ faciẽt idem reportatores anno quolibꝫ iuramentum tale sicut ꝓtinebit. Et inter alia iurabũt non reportare litteras ⁊ signare in materijs in quibꝰ cõsiliarij fuerint vel aduocati.

Idem.

¶ Preterea in predicta cancellaria tholose litte re releuamẽti in casu appelli omissis medijs vt obuietur, ꝓlixitati processuum qui fiunt medio predicto appellationem decetero non concedẽtur cum patria predicta iure scripto regatur ⁊ si per inaduertantiam aut alꝭ aliqua releuamẽta concedantur causarũ predictaꝝ remissio fiet iudicibus mediatis quibus cognitio debꝫ ꝓtinere

Idem eodem

¶ In releuamẽtis a diffinitiua ⁊ in lris quibus ꝑ denarijs regijs mentio facta opponetur clausula prouiso ꝙ denarij regij per debentes ⁊ solue re ꝓsuetos quomodo non retardent exceptis emendis ⁊ condemnationibus a quibꝰ fuerit appellatum respectu vero denarioꝝ domaini nisi in talibus litteris semper apponetur prouiso ꝙ denarij nostri retardentur in omnibus etiam in litteris inhibitionum: nisi officiariorum regiorũ expressa mentio facta fuerit predictis litteris et prouisionibus officiariorum prefati ⁊ parere nõ tenebuntur.

¶ De materia antedicti titu. habes. s̃. de officio graffa. ⁊ nota. curie in fine. capt. j. de rescriptis. c. ⁊ quia plures. de proba.

¶ De iureiurando.

Philip.iiij.anno.Dñi.cccij.

VOlumus insuper ꝙ procuratores nostri iurent ꝑ in formam qua baliui ⁊ senescali iurare tenẽtur vt ꝓdictũ iuramentũ validꝰ ⁊ firmꝰ teneat volumus ꝙ in qualibet assisia predicta bailliuoꝝ ⁊ senescaloꝝ primo tenendam post publicationeꝫ hmõi saluberrimi statu

ti aperte coram clericis et laycis in causa predicta faciat iuramentuꝫ ꝗuis als in presentia nra fecerint illud idem vt si dei timor a malo ipos re uocare nō possit saltem indignationis nostre for midinis ⁊ temporalis rubozis confusione a malis agēdis in suis administrationibus arceant.

Karo.viij.Ds.cccc.xciij.

¶ Pro nostris ordinationibus de puncto ad pūctum fm earum formam ⁊ tenozem custodiendi ⁊ obseruādi ozdinamus ꝙ oēs nostri presidētes ⁊ cōsiliarij procuratozes ⁊ aduocati quattuoꝛ notarij ⁊ graffarij ⁊ primo prefati presidentes iurabunt has nostras ozdinationes antiquas per reges predecessozes nostros editas per pntes nō abzogatas necnō easconsiliarios nostros de pūcto ad punctum obseruari facere iurabunt. Premittentqꝫ ꝙ ad ipsarum noticiam peruenerit aliquem ex predictis consiliarijs nostris illarum infrictionē existere nobis denūciare vbi curia predicta non prouiderit ⁊ diligentiam omnimodam sibiqꝫ possibilem adhibere de transgressionibus illatis inquirendis simileqꝫ iuramentum presidētes inquestarū prestabunt ⁊ eozū cameris custodiri faceret obseruari prefatas ozdinatiōes prelibatiqꝫ consiliarij nostri vltra alia iuramēta per eos prestari solita sicut ꝑ iurabūt eozū presidētibus honozem ⁊ reuerentiam deferre necnō presentes ozdinationes et antiquas per pntes non abzogatas firmiter custodire obseruare nullatenus eas infringendo vel contra veniendo aduocati similiter ⁊ procuratozes nostri gnales quattuoꝛ notarij: graffarij: ⁊ hostiarij nostri ꝓdicti curie plamēti predictas nostras ozdinationes quibus in suo respectu custodiendoꝛ intertenendo iuramentuꝫ de cetero prestabunt.

¶ De materia prelibati ti. habes .ꝗ. de offi. bailli. c. iurabunt. ⁊. c. imprimis. ⁊. c. oēs seneschalos.

¶ De sententijs arrestis ⁊ execu/tione eozundem.

Phi.iiij.anno.Ds.cccij.

Sanximus ⁊ ozdinamus ꝙ iudicata arresta necnō sententie que de nostra curia seu de nostro cōmuni cōsilio processerunt teneantur ⁊ sine appellatiōe aliqua executioni demandentur. Et si aliquid ambiguitatis vel erroris continere viderentur. de quibus merito suspicio iudiceretur correctio interpretatio reuocatio vel declaratio eozundem ad nos vel ad nostrum commune consilium spectare noscant vel ad maiozem partem consilij nostri per prouidam deliberationem mandati nostri specialis ⁊ de nostra speciali licentia super omnia requisita seruetur. Preterea si aliqua persona pronunciarum q̄ iure communi regnitur in plamento nostro causaꝫ habeat que iure scripto debeat terminari diffinitiua sententia in eadem fm ius scriptum proferatur.

incidant et illico teneantur nisi a nobis litteras habuerint de gratia speciali et ex certa scientia nostra ⁊ ad proponendum erroꝛē contra arresta iuxta nostras ozdinationes antedictas audiant. Quequidem littere per hunc modum impetrabuntur vt illevidelicet qui asserere intēdit interuenisse errozes in arresto ipsos errozes gentib⁹ requestarum hospitij nostri vel alijs nostris gētibus per quas talia impetrare intendit tradant vt ipse gentes nostre deliberationē habeant et possint si in prima facie apparere potest gratiaꝫ errozes proponendi cōcedere debeam⁹ quequidem errozes in scriptis traditi ne pars que forsitan ad cautellam errozes traderet ipsos imitare valeat post gratiam impetratā sub signis illozuꝫ quibus mediantibus gratia sibi fiet transibit sub cum litteris super gratia concessis transmittant. Quibus in scriptis sic traditis et parte vocata prestitaqꝫ solita cautione iamdicta de refundis sumptibus et expeñ. fm alias ozdinationes nostras errozes per parlamentum nostrum non alibi neqꝫ per alios vt dictū est nisi solum in presentia nostra si hoc ozdinauerim⁹ fieri ipsos etiā presentibus corrigantur volumus etiam ꝙ nulli decetero concedatur gratia vt arresti executio suspendatur ꝓpter honozem per ipsuꝫ proponē dum quia pro arresto ꝙ debite et sine interuētu erroris latum et factum fuerat ab omnibus cum verisimiliter presumēdum est et si forsan contingat verisimiliter dubitari ꝙ pars que ꝓ se repoꝛtauerit arrestum sit vel efficiatur nō solūcdo sic ꝙ fructus percipiendos virtute arresti casu quo in eodem fuisset curatum reddēdum seu restituēdum facultatem nō haberet ipsa curia nostra ozdinare valeat prout fuerit rationis statuimus in super ꝙ decetero nulli cōcedatur gratia proponendi errozes otra arrestum interlocutoziū ꝙ si secus actuꝫ fuerit nullū esse decernimus ac etiā non valere.

Idem eodem

¶ Ozdinam⁹ insuper omnibus seneschalis baillius et alijs iudicibus nostris sub eoꝛ iuramento districtus iniūgēdo ne aduocatis seu cōsimile super causis in quibus cōsiluꝫ seu patrociniū suum partibus prestiterit quoquomodo pmittāt in predicta causa iudicare: nec in alijs primitus ipsos iurare faciant ꝙ in causis predictis cōsiliū seu patrociniū nunq̄ prestiterūt si aūt cōtrariuꝫ fecisse reperiat tam iudices q̄ ipsos aduocatos grauiter ⁊ tanq̄ piuros puniemus.

Karo.viij.anno.Ds.cccc.xlvi.

¶ Volumus et ozdinamus ꝙ certa ozdinatio facta ad fines ne arrestozum nostrozuꝫ parlamenti per mediū appellationis executio differatur firmiter et custodiatur et in eius terminis obseruetur: et quia frequentius solito partes executionum predictarum vitandarū gratia ad appellandum audaciozes existant. Ozdinamus ꝙ appellationes a predictis executozibus arrestozū in nostra curia parlamenti ozdine rotuli non obstante decetero iudicentur et expediantur et si predicta curia nostra iudicando videat ⁊ percipiat predictas app ellatōes friuole predicte executionis retardante causa sine grauamine interpositas fuisse appellantis huiusmodi vltra emēdam ozdinariam. lx. lib. parisieñ. emenda arbitraria ad plibate curie nostre discretionē puniant.

Idem anno.Ds.ccccliij.

¶ Quia sepenumero plures ⁊ infra decernimus ⁊ declaramus ꝙ executozes diffinitiuarū seu interlocutoziarum sentētiarum ac aliozum appunctamentozū iudicialium a quibus non fuit appellatum partis appellatione cōtra quam lata fuit predictis executionibus interposita nō obstante ad prefatarum sentētiarum iudicatozum vel appunctamentozū iudicialium executionē procedāt bonozū tamē huiusmodi occasione captozū alienatione ipsius executozibus interdicta cui⁹ appellationis cognitio iudicibus a quibus huiusmodi sentētie vel iudicata processerint ptinebit per quos executozes sepedicti si in exequendo suos terminos cōmissarius excesserit aut als de linquerit debite puniētur ac parti lese in expeñ. damnis ⁊ interesse ac emēda fm casuum exigentiam cōdēnabuntur.

Idem eodem

¶ Quia frequēter iudices ⁊ infra ozdinamus ꝙ omnes iudices ⁊ iusticiarij regni nostri anteq̄ eorum diffinitiuas vel als sup hjs sup quibus partes in iure fuerūt appūctate proferāt sentētias breue seu dictum illarum tale quale pronūciauerint in scriptis causa custodiēdi ⁊ regratiādi graffario tradere teneātur: nec sentētia vel appūctamentum post eius pronūciationē ꝓ iudicem vel graffarium sub pena falsi signabitur nisi dictum vel breue predicte quale fuerit pronūciatū in eadem snia de verbo ad verbum fuit insertum latagꝫ snia partibus dicti copiā breui requirētibus graffarius sub eius manuali signo tradere tenebitur dictisqꝫ sententijs ⁊ appunctamētis sub forma plibata factis fides adhibebitur nisi partium altera sentētiā vel appūctamētum de falso redarguere voluerit.

Idem eodem anno

¶ Quoniam intelleximus plures iudices regni nostri snias ⁊ eozuꝫ iudicata adeo dubia ⁊ obscura pferre vt vix intelligere valeāt ⁊ ad allegata ꝓ partes probata respectuꝫ expresse nō habēdo ꝓ expedictiam iudicare vnde sup ꝓdicta sniaruꝫ ⁊ iudicatozum interpretatione ⁊ executione partes ita grandibus sumptibus ⁊ expeñ. sicut prius inuoluūtur exinde sepenumero dānificātur nos talibus prouidere volētes ozdinamus ꝙ omnes iudices regni nostri ⁊ tam curie nostre parlamēti q̄ sui bailliui seneschaliꝫ alij nostri iudices fm allegata coram eis ⁊ probata iudicē ⁊ deinceps eozum iudicata arresta ⁊ sentētias claras ⁊ cer-

tas ꝓferāt iniungimusq; iudicibus oībus regni nostri ⁊ tam illi curie nostre parlamēti ꝗ alijs vt ita fiant sub eoꝝ honore et presentia reprehensionis a nobis ⁊ iudicibus nostris.

Idem eodem

¶ Etiā volumus ⁊ ordinam⁹ ꝗ ꝓcessus q̄ per ius et fines nō recipiendi valent expediri ꝑ oēs iudices regni nostri tam nr̄e curie plamenti ꝗ per seneschalos baillinos et alios iudices regni nostri ꝑ ius ⁊ fines nō recipiēdi de quib⁹ apparebit in prōptu absq; hoc ꝗ ꝑtes in factis contrarijs sint appunctate iudicētur et expediantur.

Idem eodem anno.

¶ Quia cōtingit sepenumero ⁊.j. ordinamus decernimus ꝗ arresta prefate curie nostre ⁊ sue iudicū regni nr̄i tā regioꝝ ꝗ alioꝝ ꝑ hostiarios curie plamenti vel seruientes regios minoriḇ⁹ quibus fieri poterit expeñ. executioni decetero demandentur ꝓhibemus insup partib⁹ ne ꝓ dictis arrestis ⁊ sentētijs exequēdis aliquē ex curie nr̄e parlamēti cōsiliarijs vel iudicibus antedictis recipiant. Et ꝗ si secus actū extiterit pars cōdēnata maiores ꝓpterea sumpt⁹ ꝗ si vnus seruiētius vel hostiarioꝝ predictorū executionē fecisset soluere nō tenebitur nisi tn̄ arrestū vl̄ sua cause cognitionem importaret quo casu ꝑtes aliquē per curie plamēti iādicti vel prefatis iudicibus ꝓ dictis arrestis ⁊ sentētijs exequēdis recipere poterunt cōsimili tn̄ iādicte curie nostre ⁊ alijs iudicibus ꝓpter eorum honorē ab executionibus arrestorum vel sentētiarum cause cognitionū non requireñ. abstinere precipimus.

Ludo.xi.anno. M.cccclxvi.

¶ Ex deliberatione gentiū nr̄i magni cōsilij. volumus ⁊ ordinamus ꝗ applicamenta arresta ⁊ iudicata nostre curie plamēti Tholose per vim ⁊ manū armatā quotiens opus erit et ꝑ eundē curiam ordinabit̄ de pūcto ad pūctū fm eoꝝ formam et tenorē executioni decetero demādētur nō obstañ. quibuscūq; lr̄is ⁊ mādatis cōtrarijs in predicto casu nullius valoris et effectus esse volumus mādantes insup gubernatori patrie nr̄e lingue occitane vel eius locunteñ. oībusq; nr̄is baillinis: seneschalis: gentiū armoꝝ: capitaneis maioribus: castellanis custodibus viguerijs ⁊ gubernatoribus villarū ciuitatū: castroꝝ: fortalicio rum ⁊ alijs iusticiarijs officiarijs ⁊ subiectis nr̄is et eoꝝ quilibꝫ insequēdo pemissa ⁊ sepedicte curie nostre appunctamēta arresta iudicata ꝑ vim et manū armatam vt predictū est executioni demandentur quotiēs opus fuerit ⁊ ꝑ eandē curiā nostrā vel aliquos ipsos officiarios aut alios ꝗ dictos arrestoꝝ executores ex ipsius ordinatiōe requirentes vel vt id faciant iunge ̄ tn̄ ꝗ faciāt ꝗ erga nos de negligentia vel inobedictia redargui nō valeant quo casu volumus ꝑ eandē curiā nostram plamēti delinquētes ⁊ rebelles ⁊ inobedientes puniri sicut rationis vt ceteris transeat in exemplum et ne quis nostre presentis voluntatis et ordinationis aliquā ignorātiā pretendere possit volumus illā publicari ⁊ in curia nr̄a registrari necnō i auditoriuꝫ: seneschaloꝝ baillinorum et alibi vbi fuerit opus ꝗ presentium exemplo sine vidimus sub sigillo regio facto sicut originali fides adhibeatur.

Karo.viij.anno. M.cccxc.

¶ Prohibitur est iudicibus maioriḇ⁹ locateneñ. et alijs iudicib⁹ subiternis ne sententias aliquas diffinitiuas vel appunctamenta interlocutorias aut reparabiles in diffinitiuas nisi ex deliberatione consilij curie in qua processus fuerint pendentes cōsilioq; precedente apud sedem eandē in scriptis redacto decetero proferant sub pena centum librarū emēde quatinus tangit iudices maiores ⁊ superiores. l. lib. subalternos et inferiores tangendo.

Idem eodem

¶ Seneschalis maioribus ⁊ alijs officiarijs iusticie ⁊ similiter oībus consiliarijs et practicañ. curiarum predictarū inhibetur ne cōsiliarij curiaꝝ predictarū ad ꝓcessuum relationes euocatis faciant vel fieri patiātur distributionē argenti nec aliquid exinde recipiāt sub pena priuatiōis suorum officioꝝ ꝗtum ad officiarios ⁊ priuatiōis cōsilij predicte curie ꝗtum ad officiarios consilij q̄ taxatione ꝓcessuum sibi distributionem ⁊ ꝑ eos reportari debent attentari.

Idem

¶ Taxationem relatorū ꝓcessuum tangendo est ordinatum ꝗ per iudices presidentes curiarum predictarum cum eorum cōsilio taxatio fiat moderata ad qualitatem ⁊ meritū relatoris ex quibus aliqui stipēdiati sunt difficultatem magnitudinem processuum et materiarum diuersitatem illarum habito respectu ⁊ pars nō dicto iure super articulo appelli condēnata soluēdo partem taxationis predicte sicut solitum est se gratuiꝫ dicere non potest quia si in articulo appelli obtineat expensarum condēnationem aduersa parte recuperabit.

Idem eodem

¶ Quoniam aliqui seneschali et infra ordinatus est ꝗ per seneschalos ⁊ alios iudices officiarios nostros nulla decetero fiet executio i bonis mobilibus gentium ecclesiasticarum nec super eoꝝ temporali exceptis casibus in quibus iudices regij de iure vel consuetudine vel per ordinationum cognitionem habebunt. Quo casu minoribus quibus fieri poterit sumptibus procedetur prouisione data seruitio diuino reparationes alijs rebus ordinarijs respectu vero decimarū ⁊ aliarum rerum spiritualiū nullatenus ille tangetur et super oīa iniungit̄ iudicib⁹ oībus ne quicq̄ faciant vel intercipiāt in hac materia cōtra libertatem iura prerogatiuas ecclesie sicut per regias ordinationes prohibetur.

Idem eodem

¶ Insuper prohibetur oībus iudicib⁹ regijs seneschalis bailliuis viguerijs ⁊ alijs tā ordinarijs ꝗ alijs ne cōpositiones cōdemnationes vel taxationes emēdarū absq; deliberatione consilij officiarioꝝ curie ꝓcuratore regio thesaurario vel eius cōmisso ꝓsentibus in loco ꝓsede principali siue iurisditionis decetero faciant: faciant ꝗ predicte q; compositiones et condēnationes per notariū vel graffarium banchi dicte iurisditionis registrent sub pena priuationis suorum officiorum ⁊ emende inhibetur eisdem officiarijs ne in nundinis et mercatis que tenentur in villis iurisditionum ordinariarū mercatores vexent nec in piscorum ordinarijs pervitationem mercantiarū arrestationem earū aut alias vias indebitas vel exq̄sitas impediant.

Idem anno. M.cccxciij.

¶ Ordinamus insuper ꝗ dum in requestis palatij nostri litigabitur per illos qui in camera iudicandi causa remanserint incidenter partiumq; ꝓcessus non magne importantie. Ceteri vero per omnes simul iudicentur consiliarijq; nostris requestarum predictarum iniungimus ⁊ precipim⁹ vt processus diffinitiui in iure coram eis appunctati ⁊ existentes in statu iudicandi ꝑ presideñ. alteri ipsi visitandi extrahendi in plenaq; camera coram omnibus simul reportandi cā tradantur ⁊ distribuantur.

Idem eodem

¶ Quāuis fm ius ⁊ ordinationes in materia notitatis summarie ⁊ de plano fit procedendum nihilominus per subtilitatē practicātiū dicti processus tam in materia prophana ꝗ ecclesia sepenumero fiunt tales hodie ꝗ lōge maior fuit ꝓcessus sup vno furnimento ꝗ olim super vno possessorio fieri solitū esset prolixiora que sunt possessoria ꝗ solebant igitur predecessorum nostroꝝ ordinationes insequendo statuimus ⁊ ordinamus tangendo se furnimenta per iudiciū regioꝝ sententiam fienda partibus auditis summarie ⁊ de plano vt sunt predicte oppositiōñ. ⁊ appellatiōñ non obstañ. quibuscunq; ⁊ sine illorū preiudicio deinceps executioni demandentur neq; iudices talib⁹ aut alijs appellationib⁹ interlocutorijs dicta furnimenta precedeñ. interpositas differre teneantur.

Idem eodem

¶ Et quia prouisiōes ⁊ infra. ordinatiōes ꝗ fiunt per iudices regios super prouisionibus alimētorum dotis vel medicamentorum executioni demādētur non obstantib⁹ oppositionib⁹ ⁊ appellationibus quibuscūq; ⁊ absq; illarū preiudicio in causis ⁊ materijs mere personalib⁹ decē librarum summam non excedeñ. sententie diffinitiue iudicium regioꝝ non obstantib⁹ oppositionib⁹ appellationib⁹, interpositis in nr̄a plamēti tholose curia ⁊ absq; illarū preiudicio executioni decetero demādent̄ similiter in omnib⁹ interlocutorijs que in diffinitiua possunt reparari ad vlteriora ꝓcedetur nō obstañ. etiā oppositionibus ⁊ appellationibus quibuscūq; ad curiā nostrā interpositis ⁊ sine illarum preiudicio.

Idem eodem anno

¶ Omnes insuper executiones virtute obligationum sub sigillo regio vel alio autentico infra fines ⁊ limites infra quos autēticum existit fieri de ꝓficientur neq; pretextu quarūcūq; generalium inhibitionū nisi particulares ad casum fuerint decetero deferentur atq; oppositionibus et appellationibus nō obstañ. quibuscūq; ⁊ sine ꝓiudicio illarum manus realiter et de facto garniatur seu muniatur.

¶ De materia prefati titu. habes. ℟. de libe. obla. c. propter. de dila. c. qm̄ intellexim⁹ de offi. presi. et consi. parla. cap̄. quia propter multitudinem ℟. propterea ⁊ c. vt honestas. et. c. vt conueniens et. c. vt ordo ⁊ c. preterea volumus. c. vt securis. c. vt grauitas. c. certas ordinationes. c. si in processibus. c. et q; singulariter. c. q; sepenumero et c. quātum ad aduocatos de offi. deleg. c. ordinationes de rescrip. c. vt prouideatur. c. vt querelis ℟. cōtra sententias autem de offi. aduo. et procura. regis. c. ordinamus.

¶ De appellationibus relationibus cōsultationib⁹ recusationib⁹ temporibus appellationū et quoꝝ appellationes nō recipiuntur.

Beatus Ludouicus huius nominis. ix. M.ccclliij.

Si quis ab alio ex facto proprio vel dicto conuentus factum suum proprium siue dictum post iuramentum prestitū in iudicio negare presumpserit ⁊ legitimam probationē cōmittus fuerit condēnatus beneficium appellationis admittat.

Phili. iiij. anno. M.cccxxx.

¶ Non appellatur in predictis curijs citra sentētiam diffinitiuam nisi in casibus a iure ciuili permissis. Et ꝗ de hoc constet primo iudicij appellationum vocatis partibus anteq̄ inhibitionem aliquam virtute dicte appellationis faciat in casis aūt appellationū interpositarū a sententijs latis pro nobis cōtra priuatas ꝓsonas fatalia nō currant nisi pro certo cōstiterit stetisse ꝓ curatores nostros vel iudices appellationū quominus infra fatalia terminentur.

Phili. vi. anno. M.cccxxxij.

¶ Cum in regno nostro ⁊ infra statuimus vt quicūq; a iudicibus nostris seu alijs subditis regni nr̄i ad curiā nostrā duxerit appellādū infra tres menses ōtinuos a tpe appellatiōis emissa adiornamētū impetrare ⁊ iudices a q̄b⁹ appellatū fuerit suias per eos latas poterūt ⁊ tenebunt̄ executioni debite facere demādari absq; cuiuscūq; alterius expectatione mandati. Si vero hmōi ap-

pellantes infra tres menses predictum adiornamentum impetrauerint ⁊ eo visu fuerint modo superius declarato sententiaq; appellationem non fuerint post modum debite prosecuti vel in causa succubuerint ad emendam nobis prestandam propter hoc tenebuntur nostri fisci iuribus applicandam in patria tamen que iure cōsuetudinario regitur hanc ordinationem nostram volumus ad perpetuam rei memoriam obseruari ne quis super ea valeat ignorātiam pretextu excusari in omnibus partibus regni nostri solenniter publicari.

Idem anno. M.ccclij.

¶ Cum per nos ⁊ infra indēnitati subditorū nostrorum prouidere et fraudibus ac malicijs obuiari cupientes. volumus ac etiam ex nostra sciētia certa ordinamus vt a cetero in patria que iure cōsuetudinario regitur quecūq; ad nos seu curiam nostrā appellauerit a nostris iudicibus vel alijs a quibus ad nos seu curiam nostrā applicādum immediate fuerit appellāt. ipsi prefata distinctione super impetrādo adiornamēto vel nō infra tres menses ꝓtum ad hoc p presentē ordinationē penitus abolita ad emēdam. lx. librarū parij. soluendarū omnino cōpellantur nisi in cā appellatiōis obtinuerint vel nisi infra octo dies a die appellationis continue enumerandos appellationi renūciauerint ⁊ vt. s. appellatiōe predicte nullum debatū fieri valeat nec etiā ptes ex hijs ponantur in factis iudex qui sententiā protulerit adhuc ipso pro tribunali sedente psonam seu certum ordinarius deputari tenebitur in loco in quo sentētias pnunciabit: coram quo si iudicem absentari contingat appellantes renunciare poterunt et debebūt infra tempus antedictum appellationibus p eos interiectis et ipo iudice seu psona p ipm iudicē ad hoc ordinata seu deputata litteras vt premittit sigillo alterius ipsorum tam appellās ꝙ appellatus habebunt renunciationem et diē qua lata fuerit sniā necnon diem qua renunciauerint appellationi continentes, pcedentibus ordinationib' tam sup dilatione adiornamenti impetrandi et ipsum trimestre executioni demādandi in alijs et prout ac fm ꝙ inferius mox declarabimus seu interpretabim' in suis robore et virtute remanentibus.

Idem eodem

¶ Cum fm predictam ordinationē nostrā ⁊ infra nos predictā ordinationem seu cōstitutionē declarationes interpretantes seu corrigētes ī hac parte volumus ac etiā ordinamus vt si per aliquā appellationē ante tunc futurū plamentū, primū si habeāt hmōi appellātes tēpus sufficies qd declarationi ⁊ arbitrio curie nre relinquimus infra qd tēpus si appellātes sint de bailliuia viro mandie illud possint impetrare seu executiōi facere ante predicti plamenti initiū ⁊ p competen. terminū hoc facere teneantur ⁊ a'ijs de bailliuis et senescalis nostris adiornamenti impetrare dūtaxat cum illud possint etiam durante plamento infra tamen pdictos tres menses exequi facere p dilationes competētē. tamen ante dies presentationum senescalie seu bailliuie hoc facere teneantur nec in hijs casibus dilationum trium mēsium habebunt virtute constitutionis seu ordinationis antedicte quā volumus nec etiā volumus seu intellexim' sibi locū vendicare.

Idem eodem anno.

¶ Preterea non transactis ⁊ infra ordinamus ac etiā statuimus vt si quis a sententia paris alicui' francie: duces. comites: barones: seu alterius domini temporales aut a defectu seu denegatione iuris ab ipsis seu officiarijs ⁊ iudicibus suis ad nos seu curiā nrā appellauerit sufficiat ⁊ pficiat ac sufficere ⁊ pficere debeat ipsis appellantibus si ipsi iudices q sententias protulerunt aut denegationem iuris fecerunt ⁊ a quibus extitit appellatum adiornari faciāt in loco vbi facta fuerit sententia vel facta iuris denegatio seu defectus ad personas seu habitatores dicti loci si q reperiant coram eorum vicinis si nemo reperiatur ibidem vel quod ad psonas iudicis vel eius locītenētis vel eorum domiciliū fiat ipsum adiornamentū si ibidem vel alibi infra castellaniā dicti loci vel caliter vel alius non inueniatur si appellans hoc maluerit adiornamentum ꝙ predictum simili modo fiet ad domum iudicis in locis predictis ipsis absentibus vel presentibus absq; eo ꝙ oporteat dominus in eorum personis seu domicilijs adiornari facere prout fieri solebat ante constitutionē seu ordinationem presentem ⁊ si ex obseruatiōe antiqua consueuit vt nos litteras nostras paribus' francie debeamus mittere per quas ipsos adiornamus ⁊ alias litteras quibus bailliuis vel iudicibus mandabatur vt litteras nostras paribus deberent presentare volumus vt littere predicte solum ad eorum iudicium vel locū in quo lata fuerit sententia vel facta iuris negatio seu defectus similiter pntari absq; alia solēnitate observanda in casibus antedictis.

Johānes. i. anno. M.cccl xiiij.

¶ In primis ⁊ infra. cause appellationū emissarū a preposito parisien. senescalis bailliuis nostris aut alijs iudicibus a quibus sine medio consueuit ad curiam nostram appellari in eadem tractetur ⁊ infra si vero ad curiam nostram omisso medio contingerit appellari ⁊ ex parte appellantiū adiornamentum ad in prefata curia causam introducendam petitam fuerit non concedatur sed cā coram iudice ad quem appellandum erat remittatur sine debito terminanda et hoc precipimus etiam per gentes requestis diligenter obseruari si quis autem a dicto seu pronunciatiōe arbitrorum seu amicabilium cōpositor ad arbitriū bonti viri duxerit appellandū nō, lz appellāti pfatā curiā n rā, p viro bono eligere nisi ptes aut ipsarū

altera de iure suo debeat inibi litigare. Et si propter importunitatem aut al's surrepticie relationis ad curiam nostra ⁊ omisso medio interiectione sine alia causa que iure suo in curia nostra ventilari non debeat cognitio de surreptione aut impetrantis oportunitate summariet de plano partem audiendo quālibet semel vel bis si hoc curie videatur p curiā nostrā ipse partes ad ordinariū vel omissum iudicem coram eo sicut rationis processiure remittant ⁊ pars impetrās in expen. aduersarij condemnet nisi curia ipsa videat eam ex iustis causis retinendam.

Karo. vi. Joh. regis primogenitus ⁊ locūtenens. M.ccclvi.

¶ Si aliqui subiecti ⁊ iusticiabiles regni predicti ab aliquibus sententia iudicio siue pronunciatione ad parlamenti vel aliā curiam regiam omisso medio dixerit appellandum volumus ⁊ ordinamus ꝙ illi ad quos fuerit appellatum siue sint gentes predictum parlamentum tenētes vel alij mediati iudices si super hoc ab altera partiū requisiti fuerint dictas appelli causas remittant. Prohibemus gentibus predicti parlamenti ne de talibus causis appelli se quouismodo intromittant et si partium ambarum ad hoc accedēn. consensu nisi contrarium fecerint eo casu nullū reputamus et illud annullamus omnino acriter ꝙ per eos punietur volumus tamen ꝙ si gentes parlamenti predicti viderint naturam cause requirere et non alias tales appelli causas retinere valeant penes eos super conscientias eorum oneramus.

Idem cū esset rex. M.ccclxv.

¶ Ordinamus ꝙ omnes partes que a preposito nostro parisius vel aliquibus alijs prepositis et iudicibus secularibus quorum appellationes sine medio veniunt ad curiam nostram parlamenti deinceps appellauerint et eorum appellationes infra dies octo post appellationē interposita renunciauerint siue sint nobiles vel alij cuiuscumq; status vel conditionis existant pro qualibet vice qua appellauerint et renunciauerint in emenda. lx. so. parij. leuandū ⁊ exigendū ab eis q sic vt pmittunt appellauerint ⁊ renūciauerint per quos ptinebit incidāt ipso facto alijs ordinationibus nostris super causis appellationum factis ꝓtuz ad alia in sua virtute remanen.

Karo. vij. anno. M.cccclxiij.

¶ Quicumq; in patria lingue occitane a sententijs vel explectis diffinitiuis, vel interlocutorijs aut al's quouis modo ad nos ⁊ nostram parlamenti curiam appellauerint ⁊ infra tempus debitū non releuauerint nisi infra decem dies post apostolorū concessionē vel tempus ipsor debite requisitorum ⁊ petitorū elapsum dicte renunciauerint vnā emandā. xxx. lib. parij. soluere tenebuntur ⁊ oēs q ab interlocutoria appellāt ⁊ tā ꝓ grauamine diffinitiue releuauerint predictas vel maiorem soluant emendas ad predicte curie nostre discretionē prelibatiq; appellantes a sententijs vel explectis interlocutorijs releuantes si dictū fuerit male appellatū vel ꝙ appellationes pdicte fuerint interrupte vel deserte predictam emendā. xxx. librarū parij. soluere tenebūtur respectu vo appellationū a diffinitiuis sentētijs infra tēpus debitū releuatis si male appellatum dictum extiterit vel si appellationes interrupte fuerint aut deserte nulla preterea videbitur emēda ordinaria nisi appellās vel casus talis fuerit in quo caderet aliqua repatio punitio vel emenda quod ordinationi aduisamēto curie nostre vt per eam fm casuum exigentias ordinetur reseruauimus ⁊ remittimus.

Idem eodem.

¶ Similiter ordinamus ꝙ appellantes a sententijs iudicatis ⁊ explectis datis vel factis per aliquē ex subiectis patrie nostre predictis iurisdictionem habentes aut aliquē eorum iudicem vel officiarū si pdicte sentētie iudicata et expectata per curiam nostrā fuerint infirmata tanꝙ certionaria ⁊ irreuocabilia ⁊ appellationes bene ⁊ valide iudicate predictus iusticiarius subiectus nostre ꝙ cuius iusticiā id factum fuerit. xxx. librarus parij. emēdam soluere tenebit. Quo vo ad alios appellantes ab aliquibus iudicibus nostris seu officiarijs ad prefatam curiā nostrā parlamenti in casibus supradictis ordinamus emendā. lx. solidorum parisiensiū thesaurario nostro loci vel sedis ad quam fuerit appellatum exsoluendum. Et similiter respectu appellationum ab aliquo iusticiario subiecto nostro vel eius iudicibus aut officiarijs ad curiam aliquam resortorum vel sed dū preterꝙ ad alias curias nostras preterꝙ ad pdicti parlamenti curiam inter positarū casu quo id a quo fuerit appellatum per viam appellationis infirmetur vel reuocetur prefatus iusticiari' vel subiectus noster. lx. solid. parij. emendā thesaurario nostro vel receptori loci ī quo fuerit appellatum soluere compelletur.

Idem eodem.

¶ Insuper ordinamus ꝙ in causis criminalibus excessiuum maleficiorum pretextu appellationis vel oppositionis facte vel fiende contra culpabiles delinquentis procedit informationum perfectio super casibus eisdem interpositis captio q; personar ipor delinquentū seu detentiones vel imprisionamētum psone similiter captio vel arrestatio bonorum eorundem si casus requirat decetero non differatur similiter executio casus nouitatis ⁊ nobis quocumq; mō debitis vel alijs mediantibus obligationibus vel litteris sub sigillis regijs cōtra obligatos pretextu oppositionis vel appellationis nō differet quominus saisita non remaneat vsq; ad predicti debiti valorē nisi debitores de pagato debitoris hmōi promptam fidem fecerint.

Idem anno. M.cccclxvi.

Hayward Gallery Library
Photography
ПЕЧНИКОВА

¶ Ut rotulor ordo ⁊ infra volumus ⁊ ordinam⁹ ꝙ cancellaria nostra ⁊ ad parui sigilli nr̃i custodiam deputati causas aliquas in predicta curia nostra nisi de ipsius ordinario fuerint deinceps introducant nisi ex magna et euidenti causa ipsius ad ipa monente in lr̃is super hoc factis exponendo plane curia nr̃a memorata fine magna et vrgenti necessitate non annullet appellationes vel in oppõnes conuertat. Sed de ipsis cognoscendo ꝓtociti⁹ fieri possit declaret bene vl̃ male fui sse appellatum. Partes coram iudicibus ordinarijs vel nostro propinquiori iudice vel bonum sibi videbitur remittendo. et si ,ppter aliqs iustas causas bonũ eidem vel necesse videret aliquas appellationem annullari vel in oppositionẽ conuerti eo casu sine magna causa negocij principalis cognitionem nõ retineat. Sed coram partiũ iudicibus ordinarijs vel nostriũ propinquiorem iudicẽ remittat ꝑterea cause in prefata curia nostra iam introducte retẽte vel euocate que non sunt de ipsius ordinario breuius quo fieri poterit coram prelibatis iudicibus remittantur ad causarum statum habito respectu et cause ex magna causa in eadem remanentis diebus suis ordinarijs rotuletur.

Idem. anno. Dñi. cccclxlvij.

¶ Quicũq; ab aliquo iudice vel officiario causa diffugij absentia diffinitiua vel iterlocutoria seu appunctamento iudiciali vel extraiudiciali ad nostram curiam parlamenti tholose duxerit appellandum et infra tempus debitum tam respectu iudicis a quoꝝ partis non releuauerit executauerit nisi iusta causa sepedictis ab eo fuerit per nos releuatus. Similiter si vitande vel deficiente iusticie causa per subterfugia vel aliam maliciam de quibus per processum possit apparere ab aliquibus snia vel appunctamento interlocutorio ad nostrã parlamẽti curiaꝫ antedictaꝫ appellauerit dictũq; fuerit male appellatum et snia vel appunctamentũ confirmata emenda exsoluerit preterea si a snia vel appũctamento interlocutoria ad eandẽ curiã nostraꝫ appellauerit tanꝫ a diffinitiua releuauerit soluet emendã per curiã nr̃am ꝟm casuum exigentiã taxando et arbitrando cum in casibus premissis ꝑdictis faciendis potestatẽ ⁊ auctoritatẽ concessimus.

Idem eodem.

¶ Cum insuper a sententijs iudicatis vel ꝛexpectis per aliquem nr̃oꝝ patrie occitane subiectorum iurisdictionẽ habẽt vel per aliquos eoꝝ iudices vel officiarios latis vel factis ad nos ⁊ curiaꝫ nostrã antedictaꝫ vel aliquem ex iudicibus nostris ressortũ habentẽ appellatũ si sententia iudicata vel expleta tanꝫ torcionaria ⁊ irreuocabilia per dictam curiaꝫ nostram infirmetur et appellatiões bone et valide iudicenẽ prelibat⁹ iusticiarius subiectus noster a quo fuerit appellatũ. Si per ,pcessum eius appareat snam per corruptionẽ odiũ maliciã vel ignorantiã talem dedisse snam emendã certã aut limitatã nõ adijcimus sed curie nostre vel iudicij ressortali ad quẽ fuerit appellatũ emendã aut als appellantes et iusticiarios vel eoꝝ iudices a quibus sic fuerit appellatũ secundũ iuris formam ⁊ casuꝫ exigentiam puniendi facultatem remittimus.

Idem. Dñi. cccclij.

¶ Predecessorum nostroꝝ francie regũ ordinationes insequendo precipimus ꝙ omnes cãe appellationũ a diffinitiuis vl̃ interlocutorijs vel executionibus seruientum aut aliorum executorum in curia omisso medio introducto vel introducende coram immediatis iudicibus quibus coram de iure vel consuetudine debent introduci remittantur volumus tamen ꝙ gẽtes nostri predicti parlamenti si causarum naturã id exposcere viderint super quo conscientias eorũ oneramus tales possint sibi causas retinere.

Idem eodem.

¶ Executores querimoniarum in casu saisine et nouitatis aplegamentorũ requestarum litterarũ garnissionis manus ratione obligationum sub auctenticis sigillis factarum ⁊ simplicium adiornamentorum in materijs ciuilibus appellatione quacunq; non obstante quo ad adiornamẽta fiẽda coram illis quibus pertinent ne premissa fuerit cognitio vel rei sequestrationem verbalẽ vbi pertinebit executionem suam perficere non cessabunt vel omittent sub pena condemnatiõis expeñ. et interesse partis excusationem fieri requirentis ⁊ punitionis ac correctionis iudicialis ꝟm casuum exigentiam decernimus insuper causis appelli predicti quibus principalis cognitio negocij pertinet iudicibus cognitionem pertinere nisi fuerint in nr̃a parlamenti curia releuati quo casu dilatione cessante per curiam ipsam decidi vel iudici cui principalis negocij cognitio pertinet vel commissa fuerit remitti volumus ⁊ absq; principalis cause dilatione sicut pertinebit decidantur.

Idem eodem.

¶ Quantum insuper ad causas et infra. decernimus ⁊ ordinamus ꝙ accusatus de crimine persone captionem vel detentionem exigente et ipsis per informationem culpabiliꝫ aut suspectorum vehementer inuentorum appellationis cuiuscũq; pretextu cui deferri nolumus per executores vel seruientes captio vel detentio persone nõ differatur. Ordinantes insuper ꝙ talis delinquens ad iudicem cui cause cognitio pertinet vel commissa fuerit adducatur prefatusq; iudex si ab eodem per ipsum delinquentem non appellet eiusdem perficere processum delinquentem appellatione ab executore vel seruiente interposita nõ obstañ. non cessabit.

Idem eodem.

¶ Porro in causis criminalibus in quibus' personale vel simplex adiornamentum fuerit. Ordinamus ꝙ executores vel seruientes adiornamenta personalia vel simplicia appellatione ab eisdẽ executoribus vel seruientibus interposita nõ obstante facere iudexq; in causa principali procedere non differat litteresq; per cancellariam nostram vel curia parlamẽti cognitiõis negocij principalis impedire de causa vel perfectionis processus eiusdẽ delinquentis differende gratia nullatenus concedantur nisi ab eodem iudice fuerit appellatum precipimus insuper gentibus parlamenti nostri ⁊ omnibus alijs iusticiarijs nostris ac regni nostri iudicibus quatinus seruientes vl̃ executores ambulantes vel excedentes aut dolum vel fraudem in causarũ criminalium vel aliarum executiõe cõmittentes ꝟm caluũ exigentiã ⁊ prout pertinebit corrigantur.

Idem eodem.

¶ Quia plures sepenumero ⁊ infra. decernimus ⁊ declaramus ꝙ si appellationes a bailliuis senescalis prepositis nostris ⁊ alijs iudicibus pariꝫ francie vel aliorum iusticiariorum nostri regni in nostra parlamenti curia suo iure ressortientium sine medio interposite infra trimestre ad releuãdum ordinatum non fuerint in eadem curia parlamenti releuate ⁊ tunc prelibati senescali bailliui prepositi vel iudices a quib⁹ fuerit appellatũ eadem appellatione quam premisso casu desertam declaramus non obstantibus sententiam iudicatum vel appunctamẽtũ eoꝝ possint executioni demandari.

Idem eodem.

¶ Ulterius ordinamus ꝙ appellantes antedicti infra trimestre non releuantes instante ,pcuratore nostro ad predictam curiã nostram deinceps adiornẽtur visuri se in emendam. lx. libraꝝ pariꝫ. ob ipsius appellatiõis desertione incisse declarari bailliuiq; ⁊ senescali ꝑpositi ,pcuratores dominoꝝ nostroꝝ iudices pariũ frãcte ⁊ alioꝝ i nostra curia prelibata sine medio ⁊ ressortientiũ eoriũq; procuratores diebus bailliuiarum vel senescaliaꝝ procuratoriq; nostro generali in eadẽ curia appellationem ab eisdem interpositis desertarum vel releuatarũ sub pena per eãdem curiaꝫ nostram eis iniungenda declarare tradere teneantur. Et si cause appellationum tam iudicibus nostris ꝙ alijs regni nostri iusticiarijs emisse que iure suo coram alijs iudicib⁹ ꝙ in curia nostra sunt releuande infra tempus ad releuandũ coram eis ꝟm consuetudinẽ introductam non fuerint releuate iudex a quo appellatione predicta quam eo casu desertã esse declaramus non obstañ. suã poterit executioni demãdari facere snam. Et nihilominus appellans huiusmodi coram senescalo bailliuo vel alio iudice adiornabit visis emendis que de consuetudine patrie propter desertionez debetur declarari. Si quis autem a prefatis iudicibus coram bailliuis senescalis ⁊ alijs iudicibus nostris vel alijs iusticiarijs ꝑter curiã nr̃am parlamenti ressorcien. duxerit appellãdũ ⁊ infra trimestre sicut premittitur non releuauerit eo casu constitutio de appellatione a bailliuis ⁊ senescalis interpositis predeclarata seruetur.

Idem eodem

¶ Quoniã aliqui ⁊ infra predecessorũ nostroꝝ frãcie regũ duxerit appellãdũ ordinam⁹ ꝙ infra octo dies proxime, sequẽtes coram iudice a quo vl̃ graffario possit renũciare quã renũciationẽ graffarius registrari. Et si iudex vel graffarius a loco vbi snia vel iudicatũ a quo appellatũ extiterit lata fuerit se dixerit absentandũ prelibat⁹ iudex ⁊ graffarius in absentia aliquos coram quibus huiusmodi renũciationes fieri valeant dimittere teneantur vt cũ iudex viderit hmõi appellationes dimissas snam eius vel appunctamentuꝫ possit executioni mandare.

Idem.

¶ Intelleximus insuper ꝙ plures partium ,petratores post sententiaꝝ a iudicib⁹ nostris ⁊ alijs patrie consueuerit ,pbationes saccos eorum petias a graffarijs predictis acquiescendo sentẽtijs recipiunt. Et duobus tribus quattuor aut sex mẽsibus elapsis cũ iudices mittant ,p suis sentẽtijs exequẽdũ partes principales contra quas executio fieri debet appellant vel appellari faciant a predictis sententijs tanꝫ ad sui cognitionẽ noluiter deuentis ꝙ ius ꝟm ꝓsuetudinẽ regni nostri in patria consuetudinaria sententia vel appunctamento latis nisi appelletur illico non recipiatur appellans nisi grauatus procurator per dolum vel fraudem vel collusionem obmisisset appellare vel magna releuandi appellantem eo ꝙ incontinenti non appellasset causa subsistat hinc partibus iniungim⁹ vt suos instruant procuratores eisdemq; sufficien. negocij ,pseqẽdũ concedant curie nostre ⁊ omnib⁹ alijs iudicib⁹ et partium resumptione vt als dolũ ⁊ fraudẽ committens sicut casui pertinebit aliter puniant ꝙ ceteris trãseat in exemplum.

Idem eodem.

¶ Qm̃ sepenumero contingit ⁊ infra statuimus vt illico cũ aliquis criminosus ab aliquo nostroꝝ bailliuoꝝ senescchaloꝝ vel alioꝝ regni nostri iudicium eoꝝ apppellationes iure suo in curia nostra parlamẽti sunt tractãde ad eandẽ curiã appellauerit executatori adiornamẽti i casu appelli iudex a quo charges ⁊ informationes ac ,processus factos contra eundẽ criminosum si hoc ipse vel alius de ipso req̃ fuerit adducere teneat ad curiã antedictã ⁊ si bene processum vel iudicatũ fuisse luenia ꝑ per curiã nostrã totũ iudicij a quo remittatur vt criminaꝫ vbi commissa fuerint puniãtur nisi ex magna ,euidenti causa curia nostra cognitionem illius retineret super quo conscientias eorum oneramus.

Idem eodem anno.

¶ Cum aliqui cã appelli ab appunctamẽto vel

interlocutoria sententia seu executione diffinitiue vel alteri⁹ rei litigabit ordinam⁹ ꝓ partes intimate procuratores habeant in promptu iudicio ꝗ acta memorialia cause predicte necnon expleta litteras executionis. Et si possibile fuerit appelli causa vacuetur ⁊ expediat in campo.

Karo. viij. anno. M. cccxc.

¶ Ut capi sine causa rationabili dubitates abinfractibus ⁊ prolixitate processuum releuent. Ordinatū est ꝓ appellantes verbaliter decetero recipientur absq; eo ꝓ cedulā appellatoriā in scriptis tradere teneantur captio tamen vel apprehensio personarū per talem appellationē nō impedietur. Sed ea non obstante iudices ordinarij capere vel capi facere ⁊ imprisionare poterunt ꝑ libatos appellantes si de casibus personarum detentionem requirentibus per informationem fuerint chargiati vel in crimine fragranti capti fuerint vel deprehensi. Sed propter appellationis huiusmodi reuerentiaz ad vlteriora processura correctione vel punitione predicte appellationis prelibati iudices cessabunt nihilominus sepedicti iudices ordinarij infra post et triduum sequens chargias ⁊ informationes quas ꝯra deliquentes huiusmodi captos seu prisonerios ante vel post appellationē huiusmodi penes senescalum vel iudicē ad quē appellatio predicta debet ressortiri mittere tenebunt is autez iudex cū omni diligēn. visi per eū ⁊ cōsilium ꝑdictis chargijs ⁊ informationibus si materiā captioni appellati subiectam inuenerit per dictaz captionem benefactum beneq; ꝓcessum per dictum iudicē ordinarium declarabit prefataq; chargias ⁊ informationes pro ad vlteriora ꝓcessus ꝓ rationem et iusticiā procedendo infra quindecim dies ad tardius remittet alioquin lapso termino iādicto iudex ordinarius ad perfectionez processus delinquentium poterit procedere. Et si prefati senescalos vel iudex de cā appellationis cognoscens reperiāt non subsistere materiā captiōis dictum prisonerium appellantē relaxari liberariq; mādabit cognitionem materie retinēdo.

Idem eodem

¶ Preterea cū delinquens vel prisonerij fecerit diligentiam eorum appellationibus releuandis vel fieri fecerint per antedictos seneschalos ⁊ superiores iudices in forma per cancellariā conseruari ꝯsueta, puisio concedat eisdem per quam si fuerint in via elargitionis ⁊ detenti pro materia ciuili vel alia persone detēcionē saltē prestita cautione non requirēte liberari mandabunt. Si vo materia persone detentionē requirat prisonerij appellantes vna cū chargijs ⁊ informationibus ad curiā superiorez vt ꝓcedat ad vlteriora sicut rationis adduci mandabuntur insuper ordinatū est iniungi baronibus ⁊ iudicibus appellatio predicta fuerit interiecta vt prisonerij huiusmodi in custodia vel prisionibus eorum existētes interessint eorum stilum ⁊ qualitatem competenter ⁊ honeste tractēt seu tractari faciant. Si autem appellationes predicte ab extraordinaria questione vel diffinitiua sententia fuerint interiecte seruetur hijs communibus iuris communis dispositio ꝯm quā occitane lingue patria gubernatur.

Idem eodem

¶ Insuper pro abbreuiatione causarum appelli in curijs senescalorum ⁊ aliorum iudicum regiorū preterꝗ in curia nostra parlamēti Tholose ressorciētium. Ordinatū est ꝓ senescali ⁊ alij iudices appellationū curiam ⁊ stillū curie parlamenti iādicti causas appelli tangendo decetero custodient obseruabuntq; videlicet appellās ad afferendū processum iudices a quo tres solum dilationes habebit ⁊ quartam de gratia infra quas si processum appellans non attulerit inhibitiones tollentur inhibitum est etiam dilationibus alijs vel stilis contrarijs stilo predicte curie parlamenti causis appelli tangendo vti deinceps sicut volo dormire nemansi.

Idem eodem anno. M. cccxciij.

¶ Quia plixitas processuum ⁊ infra ordinam⁹ vt in omnibus requestis ante cause placitationē decetero tradendū nulli consiliarij ad partes audiēdū deinceps cōmittantur sed ad faciendas predictas requestas dum eorum appelli causa litigabitur remittant nisi per curiā ex aliqua cā fuerit aliter ordinatum.

Idem eodem.

¶ Si ab aliqua suia ad nostram parlamēti curiā fuerit appellatum infra trimestre non fuerit appellatio relenata iudex sententiam oppositionibus ⁊ appellationibus nō obstantes quibuscūq; poterit executiōi demandare absq; eo ꝓ opus sit in materia desertionis facere partē appellantez adiornari ordinantes nihilominus ꝓcurator noster gnalis appellātem in emēdā. lx. librarū parij. incidisse declarari visis in nostra curia faciat adiornari.

Idem eodem

¶ Licet ꝯm antiquas ordinationes in materia taxatiōis expen. articulis vel articuli in q̄bus quis se pretendit fuisse granatū taxari nō debeant hodie tamen partes per maliciā expen. taxari petentes ab eadē taxatione non declarādo articulū in quo granati sunt appellant ꝓpter quod ad illas videndum cum magnis partiū anfractibus gentes op; congregari. Pro quibus euitandum statuimus ⁊ ordinam⁹ ꝓ si pars vel eius procurator pnte fuerit, ⁊ a quolibet articulo cū taxabitur non appellauerit predictis in suis viribus et virtute sicut res iudicata manebit ⁊ parti si voluerit executoria liberabitur. Si vero pars fuerit absens et appellauerit a taxatione prelibata in processus conclusione articulos a quibus extitit appellatum clare tenebitur vt supra illis solum fiat ius appelli causam vacuando preterea si predictas expensas taxando vna partium ab

alicuius articuli taxatione duxerit appellandum cōmissarius appellatione predicte nō obstan ad vlteriora ⁊ taxatiōe aliorum articulorum ꝓcedit.

Idem eodem anno.

¶ Et q̄ cōperit ꝓ partes in dedecus ꝑsidentiū et cōsiliariorum curie nostre sepedicte plures recusationes tradere presumpserint. Statuimus ⁊ ordinamus vt ꝓpter q̄cūq; recusatione cōtra ꝑsidentes ⁊ cōsiliarios nr̄os tradēdū a ꝓcessuz indicatione nō abstineāt nisi anteꝗ ꝓcessus supra dictus fuisset recusato tradita bonaq; rō nabilis p nr̄am plamēti curiā reperta fuerit cū iniungimus ne recusationis decisionē cōscientie recusati decetero remittat ꝓ si predicta recusatio iniuriosa honorē recusati ledendo reperiat potent eadem curia recusantē punire nisi sicut pmittit bona valida verificataq; repta sit intentiōis tn̄ nr̄e existit quouis recusatio ⁊ recusantis noticiaz de noua pueta ꝓponi possit ꝑstito tn̄ pri⁹ iuramēto ꝓ illa de nouo ad sui cognitionē puenerit.

Idem eodem

¶ Cum ꝓpter diuersitatē parlamētorum ⁊ scaquerij nominant plures superueniāt questiones volumus ⁊ ordinamus: vt si qua p nos nr̄m cōsilium fiat euocatio cārū discutienda cū ex parlamētis vel scaquerio predicto cōmittet materia vel remittetur nullum plamētū vel scaquerioruū predictorum donec per nos ⁊ cōsilium nostrum vbi talium materiarū cognitio remittetur discussum fuerit aliquam intercipere presumant cognitionem: sed gentibus parlamenti nr̄i facere dimittant q̄bus iniūgimus summarie et de plano sine figura ꝓcessus vbi tractabitur materia vl' remittetur determinant demptis tamē et exceptis materijs quarum cognitio nobis ⁊ curie nostre parlamenti notorie pertinebit.

Idem eodem

¶ Cum occasione appellationum que ab adiornatis personaliter ex ordinationibus iudicuz ordinatione factis frequēter interponūtur iurisdictiones ordinarie turbare nullū et delinquentiū punitiones delati sunt. Ordinamus vt appellatione q̄ ab adiornatis personaliter decetero nō recipiantur nisi in casib⁹ q̄bus appellatione permittitur quo casu partes sup earū appelli causa ꝓoptius audiant ⁊ appellationes pdicte vacuētur absq; retētione materie ꝑncipalis nisi ex aliqua grādi ⁊ vrgēti cā fieri debere videretur

Idem

¶ Et qm̄ occasione appellationum infra statuimus et ordinamus vt quotiens per ordinarium iudicem regiū contra vagabūdos delinquentes ꝓcedetur eorum ꝓcessibus oppositionib⁹ ⁊ appellationibus nō obstan. quibuscūq; et absq; illarū preiudicio ꝑficiatur nec ad predictā curiā adducuntur nisi cū a questione morte vel alia corporali pena fuerit appellatum.

¶ De materia ꝑfati ritu habes. ē. de sen. ⁊ arre. cap. et q; sepenumero. vt lite pen. c. volumus, et de postulan. c. cuz aliqua. ⁊ de offi. bailli. c. bailliui. ⁊ de fide instru. c. preterea ⁊ c. in releuamentis ⁊ de offi. iudi. parui sigilli. c. Quis parui.

¶ De vita ⁊ honestate officiariorum ⁊ subditorum Beatus Ludo. huius nominis. ix. anno. M. ccciiij.

Expellantur autem publice meretrices tam de campis ꝗ de villis ⁊ factis monitionibus ⁊ prohibitionibus earum bona vel locorum indices capiantur vel eorum auctoritate a quolibet occupāte etiā vsq; ad tunicā vl' palliū Qui vero domū publice scienter locauerit volumus ꝓ ipsa domus incidat domino a quo tenebitur in commissum preterea inhibemus districtevt null⁹ omnino ad taxillos ludat siue alleos aut se actus scholas deciorum etiam prohibem⁹ ⁊ prohiberi volumus omnino ⁊ tenentes eas districtius punientur fabrica etiam deciorum prohibeatur vtiq; nullus preterea recipiatur ad moram in tabernis faciendi nisi sit transiens vel viator vel, in ipsa villa non habeat aliquā māsionem

Phi. iiij. anno. M. ccciiij.

¶ De homicidijs ⁊ malefactoribus notorijs qui p officiales episcopales liberent ⁊ postmodū mouent gentes nostras vt bona nobis deuenta propter delicta clericorum manifesta nec de quibus ad plenum constat curie seculari talibus clericis restituant ⁊ eos in terra nostra faciāt secure manere. vnde laici scādalisantur videntes famorosos ⁊ interfectorum clericos contra deum ⁊ iusticiam liberari ⁊ laicos ipsos rigide puniri cuz eos in similibus delinquere contingerint si facta sint notoria aliquo de tribus modis a iure statutis licet manus episcopi quoquomodo enaserint bona immobilia talium clericorum saisiātur ⁊ tenēntur nec talibus in terra nr̄a commorādum securitas aliq̄ prestetur. Et si propter hoc processum fecerint contra gentes nostras per bonorum temporalium captionem desistere compellātur.

Karo. vi. anno. M. cccl xvi.

¶ Quoniā intelleximus ⁊ infra. ex nostra matura deliberatione consilij ordinamus ꝓ nulli officiariorum nostrorum videlicet gentium nostri magni ꝓsilij presidēn. nostri parlamenti requestarū magistrorū hospitij nr̄i cōpotorum nostrorum thesaurariorū receptorum collectorum magistrorum aqrū ⁊ forestarū nostrarū magistrorū monetarum custodes vt contra custodes illarum magistrorum garnisionum senescharum bailliuorum prepositorum procuratorum nostrorū secretariorum ⁊ clericorum mercantiarum parij. ꝗtum ad factum aque castellanorum vel aliorum iudicum nostrorū ⁊ aliorum dominorum per se vel per interpositas personas factuz mercantiarum decetero non exerceāt nec in eisdem participent sub pena perditionis mercātie

r grauis pro voluntate nostra punitionis neq; cō
cedimus litteras aut gratiam faciemus in cōtra
rium renunciabuntq; officio vel mercantijs. Et si
a nobis litteras aut gratiam impetrauerit illas
nullas reputamus nulliusq; valoris sub quacūq;
forma fuerint impetrate. ¶ Si quis vero illis vti
meretur contra presentem ordinationem illam
sicut supra puniri volumus commertium antedi
ctorum perditione.

Idem anno. M. cccl xix.

¶ Deciorum tabularum pallicie paleti guilharuz
soulhaz bellarumq; ludos r his similes quibus
subditi nostri ad vsum armorum pro nostri defen
sione regni nullatenus exercētur vel habilitētur
sub pena. xl. ß. pariß. nobis applicādoz r per quē
libet cōtrariū facere ꝓsumētē ꝓ vice qualibet in
curienda prohibemus tenorezq; presentium ꝓhi
bemus volentes insuper r ordinantes q̄ prelibā
ti subditi nostri in eorum ludos intendāt r distāt
se exercere r abilitare in facto tractus balistę vel
archus in locis publicis. Et conuenientibus r ad
hoc in villis r territorijs ordinario eorūq; precij
domum melius trahentibus in eorum festis r die
bus sicut videbitur eis decetero faciant.
¶ De materia prelibati titu. habes. ē. de offi. bail
liui. in. capi. volumus. c. prohibentes. capi. iube
mus. r alijs pluribus.

¶ De residētia officiariorz regiorz Phi. iij. cognomētoualesian. ano M. cccxliij. apd valē nostre dñe.

Residentes r consiliarij curie no
stre parlamenti necnon requestarz
palatij nostri magistri in eodē par
lamento r curia suorum officiorum
exequendorum gratia cōtinuo de
morabuntur ab inde parlamento durante nisi de
licentia parlamenti r curie nostre non recessuri
vult insuper rex r ordinat sicut de notarijs deser
uientib⁹ armorū fecit q̄ presens ordinatio absq;
infrictione pro quacunq; causa fuerit teneatur r
obseruetur ad omne id quod decetero in contra
rium factum fuerit nullum nullius q; valoris de
clarat r dicernit. Et quoniam rex vult presentem
ordinationem firmam r stabilem permanere te
neriq; semper r obseruari illam suo sigillo cera
viridi cū laqueis cericis sigillari.

Karo. vij. M. cccc xliij.

¶ In primis ordinamus q̄ nostri seneschali iudi
ces maiores criminum appellationum tam cuiu
lium q̄ criminalium r aliorum necnon iudices or
dinarij viguerij custodesq; sigillorz bailliui guber
natores bauli rectores aduocati ꝓcuratores in
quisitores fidei magistri portuū nostrorz r aqua
rū forestarz chastellani capitanei seruientes r cu
stodes platearū nostrarz visitatorz gabellorz gra
naterij cōtra relatores custodes r ꝓtra custodes
monetarū nostrarū electi super facto aidarū no
strarū necnon graffarij. Ceterijq; omnes alij iu
sticiarij r officiarij nostri patrie occitane in villis
locis r terminis quibus ad causam officiorum
suorum residere tenentur decetero personaliter
residere teneantur sub pena pdicionis vadiorū
suorum eorz absen. durañ. quibus soluz predicte
absentie tēpore deinceps ꝓhibemus nisi ex ali
quibus rationabilibus causis p nostras patētes
litteras fuerint excusati.

Idem anno. M. cccc xlvi.

¶ Certis ordinationibus de residentia quaz pre
siden. et ꝓsiliarij in curia facere tenētur adij cim⁹
Ordinantes q̄ illi qui nō residebūt vel ab eodez
plamento sedēte sine cōgedio licētia curie iam
dicte nūe recesserint emolumētis r ꝓfiguis eius
dem sicut sunt cōmissiones inibi tāgētes r existē
te ab eadem per totum parlamentum in quo de
fectum residentie fecerint necnon pro ꝓlamē
to futuro deinceps puniantur.

Idem anno. M. cccc liij.

¶ Presidētes insup r cōsiliarij predicti curie no
stri parlamēti tam in magna camera q̄ inquesta
rum plamētis durañ. de curia nō recedāt nisi cū
curie ꝓdicte licētia sed in eadē ꝓ suis officijs exe
quendis cōtinuā facere resideñ. tenebūtur.

Idem eodem

¶ Ordinamus insup q̄ bailliui r seneschali nri in
eorz bailliuijs r seneschalijs resideñ. cōtinuā de
cetero faciāt ꝓ subditis nris sicut ꝑ eos requirēt
ministrāda nisi ꝓsonaliter ꝓpter guerraz nostrā
vel circa personam nostram fuerint impediti si
cut cābellani ante nos cubantes.

Idem eodem

¶ Quoniam antiquitus r infra. ordinamus q̄ ñ
tiorz notarij curie nostre cōtinuam in eadem de
cetero residentiam facere tenebūtur ac cōmissio
nes partiūq; mandata sicut eisdem ordinatum
fuerit nihil a partibus exinde recipiendo ꝓto di
ligentius fieri poterit sicut olim consuetum erat
expedire tenebuntur.

Idem anno. M. cccc liij.

¶ Statuimus et ordinamus vt omnes officiarij
habentes iudicatum forestarie vel verderie no
strarum forestarū in senescha lis Tholose dece
tero continuam faciant residētiam r in locis pri
cipaliorzibus suorum officiorum demorētur sub
pena priuationis suorum officiorum et perditio
nis vadiorum suorum nō obstantibus quibuscū
q; litteris super non residentia sibi per nos con
cessis quas ex nunc reuocamus.

Karo. viij. anno. M. cccc xc.

¶ Ordinationes insequēdo cōclusum existit r or
dinatū vt partes ab anfractibus et expēsis rele
uentur presideñ. r ꝓsiliarij predicte curie plamē
ti Tholose continuam in eadē faciāt residentiā
tempore parlamenti durantis.

Idem eodem.

¶ Vt facto instituto seneschalorum ba illiuorum
et viguerioruz patrie predicte et infra conclusiz

fuit et ordinatum q̄ iudices maiores r alij offi
ciarij iudicature in predictis seneschalijs bailli
uijs r viguerijs sicq; iurisditionis principaliorz
bus sedibus residentiam faciant prohibitum est
etiam eisdem ne sub colore commissionū vel cau
sarum aliarum lucratiuarum sedes predicte de
ferre presumant sed inibi resideant administra
tioni iusticie et causarum expeditioni diligenter
vacanda sub pena suspensionis vadiorū suorum.

Idem anno. M. cccc xciij.

¶ Et consiliarij nostri predicti tenentes reque
stas et infra. prohibemus ne aliquis eorum au
ram villa Parisius in commissiones vel ad ipso
rum propria negocia se cōferendarum causaruz
sine presideñ. et consiliariorum camere sine con
gedio licentiaq; se presumant deinceps absen
tare volumusq; pro quacunq; iam fuerit absens
plus vno pro vice deinceps habeatur.
¶ De materia prefati titu. habes. ē. de offi. bailli.
capi. hac irrefragabili. c. cum bailliui. c. nullus se
neschalie. c. volumus. de offi. presideñ. c. ꝓterea
c. a festo. c. missa. c. postq̄. c. bailli. de offi. graffa.
presen. c. graffarius.

¶ De prebendis dignitatibus et alijs officijs. Beatus Ludouicus huius nomi nis. ix. anno. M. cccxviij.

Promotiones collationes prouisio
nes et dispensationes prelatorum
et dignitatum et aliorum quorūcū
q; beneficiorum r officiorum eccle
siasticorum regni nostri ꝓm ordina
tionem et dispositionem iuris cō
munis sacrorum ecclesie dei atq; institutorū an
tiquorū sanctorum patrum fieri volumus et or
dinamus.

Phi. iiij. anno. M. cccxx.

¶ Quantum ad regalias quas nos r nostri pre
decessores percipere consueuimus r habere in
aliquibus ecclesijs regni nostri quando eas va
care cōtingit de quibus plures ad nos querimo
nie deuenerint et infra vos circa ea q̄ citius pre
cauere volentes debito temperato necnō opor
tuno remedio interiecto volumus precipim⁹ ac
etiam ordinamus q̄ res bona maneria r iura re
galiarum predictarum manuteneantur custodiā
tur r explectentur absq; aliquo detrimento ac
deuastatione ac si nostra propria forent inhiben
tes vt decetero nemora predicta regaliarū ante
tempus de bite sibi sectatiōis amputentur neq;
arbores que ab antiquo seruate et facte fuerunt
propter decorem r amenitatum maneriorum r
foreste antique que nunq̄ causa videndi fuerint
amputate aliquo tempore scindant aut quoquo
modo vendentur nemora etiam que exponunt
sectioni nō deuastentur aut vendentur nisi pro
modo et tpe consuetis viuaria insuper stangna
et piscarie eiusdem piscium nutritura aut formē
tationibus seruatis pro captura piscium nō gra
uentur precipiētes insuper q̄ in manibus iustis
casibus et circa predicta et singulorum premisso
rum precaueatur ab omni deuastatione r abusi
ua destructione et excessiu q̄q; circa premissa ta
lis exhibeatur moderatio talis equitas r tale in
peramentum qualia consueuerint a quolibet le
gitimo administratore et prouide dispensatore
circa talia ratiōe prima exhiberi et infra hoc idē
volumus q̄tum ad barones r alios subditos no
stros obseruari q̄ terras suas propter defectuz
hominum aut bailliuum ad nos peruenire con
tingeret.

Karo. viij. anno. M. cccc xxi.

¶ Cum iandudū r infra. nos antedictis incōue
nientibus obuiare volentes ordinamus prede
cessorum nostrorz insequēdo ex grādi maturaq;
nostri magni cōsilij deliberatione certaq; cōscie
tia et auctoritate regia ordinari r rursus ordina
uimus vt nullus cuiuscūq; status dignitatis pre
rogatiue preeminentie velamentis existat ad ali
cuius episcopales abbatie dignitatis prioratus
aut ecclesiastici bñficij cuiuscunq; regnū vel ad
ministationē in regno r dominijs nostris decete
ro tenendum r habendum recipiatur: nisi de re
gno dominationeq; nostra fuerit oriundus no
bisq; beniuolus existat dilectis et fidelibus con
siliarijs nostris tenentibus tenturisq; nostrum
parlamentum ac omnibus seneschalis bailliuis
prepositis r alijs iusticiarijs nostris quibuscūq;
et eorum cuilibet prout ad eos pertinuerit dam⁹
incidatis quatenus huiusmodi nostram ordina
tionem deinceps teneant et obseruet teneriq; r
obseruari faciant de puncto ad punctum in con
trarium aliquid fieri non permittēdo et infra ex
parteq; nostra subiectis nostris omnibus qui
buscūq; status existant necnon gentibus eccle
siasticis: aut alijs sub pena inobedientie ac qua
tinus erga nos delinqui possint expresse prohi
beant ne tam audaces existant vt contra nostrā
ordinationem huiusmodi venire vel aliquid fa
cere presumant maximeq; gentibus ecclesiasti
cis regni nostri ne in suis ecclesijs aliquibus di
gnitatibus quascūq; litteras vel bullas habue
rint nisi certiores existant ipsos existere condi
tione supradicte decetero recipiant vbi autem
aliqui conditionis huiusmodi non existentis vel
alij pro ipsis contra presentem ordinationē quo
uismodo venire aut alique gentes ecclesiastice
ipse reciperent vel recipere mitterentur contra
ipsos per bullarum et aliarum litterarum eorum
dem quibus eo casu vti vellent arrestationē pri
siam detentionem rigorose procedant, capiant
insuper r ponant seu capi r poni realiter et de fa
cto in nostra manu faciāt temporali necnō bene
ficiorū que ꝓtra nostrā presentē ordinationē va
leat occupare sub eadēq; manu illud regi guber
nariq; faciāt ad platearū r forcalicioz custodiā

Harvard University Houghton Library
ОНУМ ім. В. Стефаника НАН України

personas fideles et securas committendo nullā
inde facturi deliberationem vel recredentiam
donec per nos aliter fuerit ordinatum de quo p
nostras patētes litteras nostro sigillo magno si
gillatas eisdem appareat aliasq; contra ipsos ⁊
omnes alios qui nostram presentem ordinatio-
nem infringere presumpserint sicut viderint fa
ciendum ac tanꝗ contra transgressores ordina-
tionem regiam procedat vt ceteris transeat in
exemplum.

¶ De materia hmōi titu. habes aliq̄d. s. de offi.
bailli. c. prohibentes. ⁊ in. c. volumus.

¶ De concessione beneficij vel officij non vacantis.

Karo. vi. anno. M. cccc xiij.

Selatibus procuratores nostri in
fra considerantes q̄ fundatores
ordinum mendicantium statuerit
salubriter ⁊ decreuerunt eosdem
mendicantes in paupertate et mē
dicitate victuros presertim mino
res qui nec in communi nec in particulari pro
prium habere possint iuxta tenorem regularum
suarum. Quinimmo abdicatio paupertatis sicut
custodia castitas castitatis adeo est annexa re-
gule monachali vt nec contra etiam summus pō
tifex possit licentiam indulgere ⁊ alijs circa pre-
missa considerandis seu echalo vicario et iudi-
ci maiori senescalie Tholose et vestrum cuilibꝫ
precipimus, et mandamus quatinus de ⁊ super
premissis vos diligenter et secrete informetis ⁊
si de premissis vobis constiterit. Ita esse preci-
piatis et mandetis procuratori nostro dicte se-
neschalie vt in premissis et circa premissa bullas
reservationes collationes seu quascuq; pro-
uisiones factas seu faciēdas supradictas ⁊ alijs
quibuscunq; mediantibus vel alteri eorūdem si
viriliter opponat ⁊ si quam oppositionem fece-
rit causa prosequatur coram vobis et hanc nouā
perniciem seu potius superstitionem in clero po
pulo et regno nostro fieri nec attentari permit-
tat et si que sint attētata ⁊ innouata predicti mē
dicantes aut eorū aliquem recipiendum posses
sionem beneficiorum curatorum vel non curato
rum dignitatem quarūcūq; episcopatu ⁊ alijs ma
ioribus dignitatibus exceptis in quibus eos cu
ria romana hucvsq; tolerauit vos id ad statum
pristinum et debitum reducatis et a possessione
predicte beneficiorum absq; morosa dilatiōe ex
pellatis seu expelli faciatis predictos mendicā
tes clericosq; seculares ⁊ vniuersitates regni no
stri iuribus eisdem pertinentibus ad causam be
neficiorum predictorum ex collatiōe summi pō
tificis aut alis vti ⁊ gaudere libere faciatis ⁊ per
mittatis dictis mendicantibus admotis et reie-
ctis a beneficijs ātedictis absq; difficultate qua
cunq; inhibentisq; singulis archiepiscopis epi-
scopis et abbatibus et alijs ordinarijs collatori
bus necnon executoribus gratiarum prefato-

rum mendicantium magistris predictis ordines
generalibus prouincialib⁹ ministris gardianis
et alijs quorū interierit sub certis et magnis pe
nis nobis applicādis ne contra tenorem presen
tium litterarum aliquid faciant nec attentent di
recte vel indirecte aut alis quomodo ⁊ si ali-
quid fecerint vel processerint cōtra tenorem ea
rundem illud reuocent et ad statum pristinum ⁊
debitum reducant seu reduci faciant ⁊ reparari
cum effectu: nisi quos rebelles vel contradicto-
rum recipietis eosdem taliter puniatis q̄ cete-
ris transeat in exemplum: quoniam si fieri volu
mus et concedimus per presentes appellationū
oppositiōibus ordinibus nostris surrepticijs in
contrarium impetratis vel impetrandis non ob
stantibus quibuscūq;.

Karo. viij. anno. M. cccc xciij.

¶ Et quia sepenumero sumus inquietati ⁊ infra-
beneficium vel officium aliquid aut alia quecūq;
res ante vacationem vel creationem necnō emē
da seu confiscatio ante declarationem per nos
alicui conferatur inquietari de cetero nolumus
q̄ si per importunitatem vel inaduertātiam col-
lationem aut donationem in contrarium alicui
fecerimus aut faceremus collationes ⁊ donatio
nes huiusmodi nullas nulliusq; valoris existere
decernimus.

Ludo. xi. anno. M. cccc lxvij.

¶ Statuimus et ordinamus q̄ de cetero aliquid
ex officijs nostris nō proferemus: nisi vacet per
mortem aut resignationem sponte factam de cō
sensu resignatis de quo late prius constabit vel
per fore facturam primitus iudicatam et decla
ratam fm iusticie terminos per iudicem compe
tentem de qua similiter apparebit q̄ si per inad
uertantiam vel requirentur importunitatem cō
trarium fecerimus id ex nunc pro tunc reuoca-
mus et annullamus q̄q; littere non conficiātur
vel expedientur et si facte fuerint illis vel alijs
quibuscūq; super hoc a nobis obtinendis fides
nō adhibeatur ne ꝓpterea aliquis ab ei⁹ officio
destituatur ne in eodem inquietetur.

¶ De emptione et venditione.

Beatus Ludo. anno. M. cclviij.

Os sane qui bailliuias nostras te-
nuerunt alijs eas reuendere prohi
bemus: sed et si plures emptores
fuerint vnius tantummodo iurisdi
tionem exerceat et immediate gau
deat in caualgatis tallijs seu colle-
ctis et alijs oneribus publicis: quia vicarij gau-
dere consueuerunt vendi autem eas filijs fratri
bus nepotibus neptibus consanguineis aut do
mesticis ⁊ senescalis, nīs nolumus emptores
bailliuiarum debita, ꝓpria scꝫ que non debentur
ex bailliuia vel eorum socijs auctoritate ꝓpria
nō coherceāt sꝫ per manū senescali vel iudicis
ea repetent

ea fpetēt sicut facerēt si bailliuia nō tenerēt
¶ De materia huius titu. habes. s. de offi.
bailli. in. c. pterea. c. q̄ etiā. c. non euenit. c.
volumus et. c. in eorum.

¶ De obligationibus et solutionibus.

Phi. iiij. anno. M. cccij.

On ponent nec tenebūt aliquē
in prisione seu carcere nisi p no
stras lras regias ad hoc fuerit
specialiter obligatus.

Idem eodem. M. cccc iiij.

¶ Si aliquis fecerit aliquē in carcere retine
re iuste puniat in expen. redden. carcerato
et detēto ⁊ p ipso soluere prisonagium te-
neatur pterea garnisiones in bonis alicui⁹
debitoris nō ponantur: nec obligate pone
arrestetur p debito priuatoꝝ: sed eorum bo
na venalia exprimātur de quib⁹ satisfaciat
creditori: nisi hoc pcederet ex cōuentione
debitoꝝ nullius insup teneatur arrestatus
nec arrestet p baiulos vel alios officiales
nostros aut aliorum dñoꝝ se possint ydonei
fideiubere: nisi hoc eēt i casu homicidij fur-
ti criminis lesematestatis heresis raptus
mulierū ⁊ aliorum de iure expressorum.

Karo. viij. anno. M. cccc xc.

¶ Pro fraudibus ⁊ infra. nullus ad facien
dū cessionem bonorum per procuratorem
decetero recipiatur: nisi propter infirmita-
tem aut alia simili causa legitime habuerit
excusationem.

¶ De materia plibati titu. habes. s. de offi.
bailli. c. ne vero. de offi. deleg. c. presenti.

¶ De feudis.

Phi. iiij. anno.

De feudis alienatis ⁊ ad nouū ca-
sum redditis p illos q̄ ad plenum
feudū tenēt a nobis vel ex dono
nro ⁊ vtilitatē ac emolumentum
inde pcipiunt nobis pcipientib⁹
garētisant etia ⁊ taliter feudum diminuunt
vel ad retrofeudū redducunt ⁊ transferunt
in personas inhabiles ⁊ alis q̄ post modum
alijs libere vēdunt put volunt ordinamus
q̄ illa que alienata sunt in preiudicium no-
strum siue damnum nobis inscio ⁊ ignoran
te ad statum pristinum reducantur.

Idem eodem.

¶ De viris religiosis templarijs ⁊ alijs q̄
post ecclesiarū ꝓstructionē vtilitati eorū in
feudis retrofeudis ⁊ allodijs acquirere nō
cessārūt tā exemptionib⁹ q̄ legalis ⁊ diuer
sis domitionib⁹ sibi factis pterea in hijs q̄
tenēt occasione hmōi vel alis iusticiare vel
dominari mittenē in pludiciū iuris nostri ⁊
feudatariorū nostroꝝ ⁊ quando p aliquos
reprimantur citant eos coram diuersis iudici
bus ecclesiasticis ptextu imunitatis ⁊ sit ci-
tati ⁊ afflicti cū ipsis cōponere cogātur vel
omni cedere iuri suo statuim⁹ ⁊ ordinamus
q̄ tales extra manū suā ꝓponere ꝓpellant ⁊
interim ab ipsis acqsita i manu regia teneā
tur: nec in pludiciū nri vel feudatariorū no
strorum dominari vel iusticiari pmittētur.

Idem eodem.

¶ Preterea in eoꝝ feudis ⁊ retrofeudis de
cetero nihil acqremus: nisi de ipsoꝝ pcedat
assensu vel in casu ad ius nrm ptinēte neq̄
recipimus nouas adiurationes vassalorum
seu hominū ecclesiasticoꝝ necnō baronibus
nris subiectoꝝ ⁊ ea q̄ receperimus reuoca
mus nisi tā to tēpore tenuerimus pacifice
de cōsuetudine patrie nobis fuerint acqsite
Si vero ꝓtingat q̄ in terris ipsis aut aliorꝝ
subiectorum nostroꝝ alique fore facture no
bis euenīāt iure nro regio infra annuꝫ ⁊ die
extra manū nostrā ponemus ⁊ hoc in mani
bus sufficiētis hominis ad deseruiendū feu
do vel dominis feudoꝝ vel recōpēsationes
sufficiētes ⁊ rationabiles faciemus.

¶ De materia presentis tituli habes supra
de preben. ⁊ ēstum ad regalias.

¶ De decimis.

Phi. iiij. anno. M. cccc iiij.

Senescalus ad requisitionē ꝓsulū
locorū quorūcūq; defendat ipos
ꝓsules ⁊ vniuersitatis ⁊ singulos
a noua impositiōe seruitutis fa-
ciēda p plibatos et alias psonas
ecclesiasticas a noua exactiōe decimarum ⁊
primitiarū ⁊ pstariōis passate prout de iure
fuerit et hactenus est consuetum.

Idem eodē. M. cccc iij.

¶ De cognitiōe decimarū nō feudaliū in pe
titorio vel possessorio pserim inter eccla-
sticas partes gētes nre se nullatenus intro
mittāt ⁊ si cū dicte psone ecclesiastice ꝓten-
dunt a se qualibet earū possidere posuerint
vel ponāt ad manū nostrā ne partes ad ar-
ma ventre ꝓtingat possessionē hmōi in ma-
nu ordinarij loci reddere teneantur.

¶ De tallijs et exactionibus.

Beatus Ludou. huius nois anno. M. cclviij.

Rohibemus ne aliq̄s in terra
nra capiat aliquē equū contra
volūtatē illius cui⁹ fuerit nisi
sit de negocio nro ꝓprio ⁊ tūc
p senescalos nros aut alios in
ferioꝝ officiales vel eoꝝ loca
tenētes ⁊ de equis ꝓducētijs ⁊ sic equi con
ductiij sufficere nequeāt p nro seruitio p

agendo senescali nri vel alij inferiores officiales nō capient equos mercatoꝝ transiētium vel pauperū: sed diuitū tamē si satisfacere possunt ad nrm seruitiū factēdum insuper inhibemus ne p seruitio vel alio captātur equi p sonarum ecclesiasticarum: nisi de nro speciali mādato. nec capiant senescali aut alij pdicti plures equos que fuerint nobis opus etiā quos ceperint cū pecunia nō relaxent hoc aūt de capiendis equis durabit volumus obseruari q̄diu nobis placuerit saluis seruitijs debitis nobis et iuribus nostris et alienis.

Phi.iiij.anno.M.cccliij.

¶ Officiarij nri notarij seruiētes z alij quicunq̄ possidētes bona p quibus est contributi cōsuetum cōpellētur ꝓtribuere p dictis bonis sicut veteres possessores ꝓsueuerunt cōtribuere in locis vbi sunt bona pdicta et ad p captionem bonoꝝ cōpellātur senescalis iudicib⁹ vicarijs z pcuratorib⁹ nris stipendia nra recipientib⁹ dūtaxat exceptis.

Idem eodem.

¶ Pro feudis insup q̄ tenerī cōsueuerunt a nobilibus vel religiosis personis burgensibus vel alijs licet aliquomodo de iure deuoluta sint ad nostros a quibus tenebantur in emphiteosim p quib⁹ feudis possessores contribuere dni possidentis ea aut alij quicunq̄ in realibus contribuere compellātur prout hactenus extitit contribui consuetū per veteres eorum possessores.

Idem eodem.

¶ Ordinamus insup q̄ pedagmarij seu leudarij pedagia nouaz baugagias seu leudas decetero non exigant seu leuent in locis vbi non est fieri consuetum sed solum iuxta locorum consuetudines approbatas.

Beatus ludo.anno.M.ccxxviij.

¶ Exactiones onera grauissima pecuniaꝝ p curiā romā ecclesie regni nri impositis vt imposita q̄bus regnū nrm miserabiliter depauperatū existit seu etiam imponendū vel imponēda leuari z colligi nullatenus volumus: nisi dūtaxat pro rationabili pia z vrgentissima causa vel in euitabili necessitate ac de expresso z spontaneo consensu nro et ipsius ecclesie regni nostri.

Phil.vj.anno.M.cccxlviij.

¶ Super eo z infra. declaram⁹ intentiōis nostre nequaq̄ existere q̄ gabelle z impositiones semp durēt nec iponant in domaino nro volum⁹ isup q̄ oia ipūcta nre cartissime q̄ ꝓsortis nre regine cartissimiq̄ filij nostri normante ducis decetero cessent q̄ q̄ nullⁿ deinceps admittādi quouismodo ꝓpellat.

Idem eodem.

¶ Quoniā in captionib⁹ equoꝝ currūz ad equitandū ac etiā bladoꝝ auenarum z aliorū granorū vinorūz aialium ac omnīū aliorum victualiū plura mala subsequi possunt vnde populus nr grauiter erga nos cōquestus est. Ordinamus q̄m nullus siue sit de sanguine nro siue alius etiā locūtenēte conestabularijs marescalli vel admuraldi magistrorū nroꝝ cōpotoꝝ hospicij nri requestarū eiusdē nre cuiuscūq̄ statutū nrorū vel officiarij principū baronū vel militū reruz supradictaꝝ in regno nro prouisiā aliquam faciant eisq̄ pdicto casu pareri pohibemus nisi soluāt: q̄ ꝑm cursum cōmunē voluerint et si aliq̄s ꝓtra volūtatē eoꝝ puisiā aliquā facere visus fuerit sibi parere nolumus. Sz p iusticias locoꝝ captores hmōi capiantur itaq̄ pcipimus fieri iusticiarijs nris vt tales in prisionē detrudāt a qua nō liberentur nisi p lras nras p nos passatas et signatas p secretarīū nrm absq̄ cuiusuis alterius relatione volumusq̄ q̄ q̄tū ad hoc q̄bus habeant auctoritatē seruiētes officiū faciēdi ad capiēdū tales z carceri mācipādos absq̄ incursu offense nre z q̄tū ad prisias equoꝝ et equitatis omnib⁹ supradictis eas pohibemus sub penis antedictis necnō omnibus equitib⁹ nisi nros eētes p negocijs nostris mitteremus q̄ cōducticios equos vel valerēt inueniri quo casu nolumus q̄ sua ppria auctoritate possint capere: sz p iusticie locorum in quibus equi fuerint.

Idem eodem anno.

¶ Dēs insup equoꝝ armoꝝ currūū captiones gnāliter oib⁹ pohibem⁹ nisi p necessitate hospicij nri vel nri ꝓsortis z filioꝝ nroꝝ quo casu volum⁹ q̄ accipiētes a nobis habeant cōmissionē capiendi p lras nro sigillo sigillatas z p secretarīū absq̄ cuiusuis relatiōe signatas alioq̄n nullus eidē pere teneatur.

Philip.vi.M.cccxxxviij.

¶ Concedim⁹ q̄ nobiles habētes ab antiq̄ pedagiam i terris z finib⁹ suis nō ipediant p aliquē seu aliquos de officiarijs nris quominus illa leuare possint mercatorib⁹ per leudariū seu districtū eoꝝ trāseūtib⁹ prout hactenus cōsueuerūt licet idem a nobis seu gentibus nris noie nostro eis vendentibus emerint res pdictas nō obstātib⁹ lris in cōtrariū impetratis vel ipetrandis karoli.vj. nisi in ꝓtrariū ius nobis quesitum fuerit de consuetudine iam prescripta.

Karo.vj.Jo.regis locuntenente Normanie et delphinus vienen. anno.M.ccclvj.

¶ Ordinamus z expresse prohibemus ne receptores granaterij aut vicecomites decetero seruiētes aliquos vel cōmissarios facere vel stabilire presumāt eisdē intūgentes quatenus eorū executiones z explecta fieri faciant per seruiētes ordinarios bailliagij vel prepositure si autem contrarium facere presumpserint eisdē pareri nolumus.

Karo.vj.anno.M.ccccviij.

¶ Statuim⁹ cōcedentes q̄ aliqua subsidia tallias focagia impositiones aide seu exactiones a predictis nobilibus seu eorūz successoribus nris de cetero non exigant rōne guerrarū nostrarū aut alⁿ quouismodo p personis vel bonis eorum quesitis vel que rēdis quoquomō titulo iure vel causa neq̄ pro fructibus z redditib⁹ ex eorūz patrimonio prouenētibus z si tales essent nobiles qui factum exercerēt mercātie quo casu p eoꝝ mercib⁹ tribuere tenebūt put ceteri in nobiles priuilegio nō obstāt. per hoc autē derogari non intendimus ordinationib⁹ regis quarin⁹ hec preiudicare possent exactioni gabelle z quarta vini duntaxat.

Idem eodem anno.

¶ Statuentes z partes decernentes q̄ si aliquis ex predictis nobilibus acquisiuerit z deinceps acquirat aut sibi obueniant aliqua bona mobilia aut immobilia seu hereditagia ab immobilibus patriarū predictarū quouismodo bona illa sic acquisita sint z cēseantur eiusdē conditionis z priuilegij z libertatis cuius sunt alia bona mobilia ipsorum nobilium q̄diu tamen in eorum dominio permanserint alⁿ nō.

Ex ordinatione curie parlamēti parisius.M.cccclxiij.

¶ Clisis supplicationib⁹ z requestis procuratoris nostri necnon editis z ordinationū beati ludouici francorum regis z aliorum predecessorū nostroꝝ super hoc factis habita super hijs matura deliberatione cur⁹ pluribus gentibus cōsilij nostri cōsideratis insuper curia hoc attendendo z cōsiderando pfata curia nostra supradictas ordinatiōes z edita insequendo q̄ subsidia z onera premissa z alia similia q̄ collectores z alij officiarij cōmissarij romanoꝝ pontificū sub colore vel pretextu cōstitutionū supradictarū z aliarū similiū supradictarum onera cōcernen. nre leuabuntur colligentur z insuper q̄ omnib⁹ z singulis officiarijs nostris prout ad eos pertinuerit intūgitur z mandabit prout etiam intungimus z mādamus ne de premissis oneribus subsidijs predicto collectores seu subcollectores vel eorum commissarios q̄cq̄ exigi collegi vel leuari neq̄ predictos viros ecclesiasticos z alios quoscūq̄ subditos nros propterea citari vel molestari permittant ordinauit z ordinat.

Karo.viij.anno.M.cccxc.

¶ Inhibitū est officiarijs regis ne quis eorum in talliarū assituationibus in villis impositarum intersit excepto tamen cui commissio directa fuerit q̄ si ibidē affuerunt mille species vel donū aliud per diocesanos taxetur sub pena recuperandi super stalibus z alijs qui talem fecerint donationē necnō emende arbitrarie illius qui talia receperit

Idem.

¶ Et similiter inhibitum consulibus z delegatis statuum z assituationū denariorū regiorum argentuz aliquod recipere vel gratuitatem a predictorū denariorum receptoribus pro ipsis in hmōi recepta instituēdo vel receptas predictas habere faciendū sub pena dupli z receptori sub pena priuatiōis officij recepte iamdicte.

Idem eodem anno.

¶ Insuper est inhibitum infirmarijs equualentis in occitaua patria leuari consuetis ne ipsi vel eorū cōmissarij in pdicti iuris exactiōe subiectos regios de cetero vexēt seu molestent nec alⁿ q̄ ꝑm ordinatiōes regias super hoc factas pcedere p̄sumāt sub pena decē librarū regi z parti lese p medietate applicāda quotiens clausos fuisse vel cōtra predictas ordinationes cōperiet mādaturq̄ iudicib⁹ ordinarijs z cōseruatorib⁹ z alijs quibus cognitio debet pertinere per solui faciāt dictū equualēs z ordinatiōes predictas obseruari necnō abusibus q̄ committi possint prouidere nō postponāt. Ordinamus insuper z per nos z presidētibus in cōgregatione statuū patrie pdicte quatuor dūtaxat ꝓmissarij de cetero deputabūtur scz gubernator eiusde patrie vel ipsius locuntenēs generalis z thesaurarius in patria predicta per nos ordinatus cuz aliqua persona alia nobis videatur.

Ludo.xi.anno.M.cccclxxix.

¶ Cū ad nostrā puenerit cognitionē z ifra nos q̄tū est nobis possibile subiectos nros in amore pace vnione tranquilitate et iusticia viuere considerantes ex nostri magni consilij deliberatione p modum prouisiōis donec aliud per nos fuerit ordinatū dicim⁹ declaramus constituimus z ordinamus q̄ per villas plateas z castellanias regni z domini nri a nobis vel subditis nris pertinētes in quibus excubias faciendo ius habēt z ꝓsuetudo vltra q̄nq̄ solidos p quolz loco leuādi per villas easdē aut dominos castel-

lanos vel eorum capitaneos pro toto iure
tamdictarū excubiarum vltra dictam sum-
mam quinq; solidorū turoneñ. annuatim p
foco quolz seu quinq; denaň. turneň. p me-
sa deinceps donec per nos aliud fuerit ordi
natum non tenebiť nec exigeť neq; pro di-
ctis excubijs aliquid vlterius de cetero pe
ti poterit vel exigi abolentes omnino con-
suetudinē qua res oēs alie pro clerico pre-
dicto excubiarū vel alijs executoribus qui
buscūq; factū eorūdē excubiarū vel alijs exe
cutionibus quibuscūq; factum eorūdē ex-
cubiarum tāgendo capi leuariq; solebant
omnib⁹ villis z dominis castellanis expres
sius inhibētes ne sub eis nec in eorū castella
nis z posse res antedictas leuent de cetero
vel leuari patiaňť sub pena arbitraria per
bailliuos seneschalos z alios iudices nros
ordinarios eisdē imponenda pretereaq; iā
dictas excubias facere potius q̄ predicte
quinq; denariorū turoneñ. pro mense solue
re maluerit adhoc recipientur qui predicte
medio pro ea vice nihil pro defectu soluere
tenebuntur. Excubias aūt facere volētib⁹
antedictus locus z platea cōdecentes in co
perto de cetero tradentur neq; pro iādictis
excubijs faciendis ad plateā predictā ante
solis occasum venire tenebūtur sed in solis
ortu pro suis iornalibus lucrandis permit
tūtur abire nec retinebunť vel ad curuatas
aut seruicium aliud pagendū compellātur
si quis ꝓo facere presumpserit cōtrariū per
iudicē z officiariū ordinariū ꝓuinciarū et
ressortorū ꝓm casuuz exigentiam arbitrarie
punietur in plateis autem vicinis inimicis
vbi dubitari posset apire aut ad claudēdū
plateas predictas expectare vel dubium
foret aut suspicio recipere gentes aliquas
minus securas ad excubias hmōi faciēdas
aperiēdas vel claudēdas portas hora per
capitaneos auisanda necnon predicti q̄n-
q; solidi turneň. annuatim vel personas
ad easdē faciēdas excubias recipiēdi capita
neorū iādictorū descriptioni relinquiť sicut
melius p̄dictarū platearū securitate vide-
rint faciendū insup illi qui nō consueuerint
excubias facere vel prīdē minus duodecim
vicibus illas annuatim faciebāt aut in mi-
nus quinq; solidis turoneň. anno quolibet
extractu cōuētiones possessiones vel aliās sol
uere consueuerint eorum possessiones rema-
nebunt si vero plures soluerint vltra predi-
ctos quinq; solidos turoneň. ānuatim capi
peti vel exigere non poteris absq; pluri ꝓm
formam suprascriptam habitaq; insuper ca
stellanarum quarum platee demolite pro-
strate vel in rumā colapse sunt in quibus ca
stellane vel excubiaq; ius haberi pretendi-
tur sub colore quocūq; seu pretextu priusle
gij cuiuscūq; in eisdē plateis quādiu stete
rint in demolitione vel ruina nec alibi ex-
cubias aliquas de cetero facere nō tenebū
tur omnibus insuper dominis castellanis
capitaneis eorū vl locateň. ac clericis excu
biarum z alijs officiarijs villarum z castro
rum seu castellanarū predictaq; inhibemus
ne cōtra deficiētes per viam cursarū ob de
fectum excubiarū hmōi vel prisiam aut ar-
restationē seu detentionē personaq; habitā
tū villarū z castrorū iādictorū aut prisiam
instrumētorū laborēs sui nec alias duras ex
ecutiones z rigorosas de cetero procedere
presumant neq; teneatur iādictarū occasio
ne vnus pro alio sed pro semetipso dūtaxat
sub pena corporali q̄tū ad nos qui facerent
vel fieri patienť cās ātedictas q̄tū aūt ad
alios sub pena emēde ad bailliuiorum sene
schalorū aliorū iudicū nrorū necnon officia
riorū ordinariorū iusticie territorij vel iuris
ditiōis ressorti seu exēptiōis in q̄b⁹ pmissa
cōtingerint ordinationē arbitrādi insup vt
debata rācores odia necnon diuisiones ad
causam excubiarū predictarū actenus pro-
uēte z que adhuc accidere possent tollaňť
atq; amoueaňť atq; bonus amor z vnio in-
ter dictos castellanos capitaneos et alios
excubias hmōi leuātes z habitatiōes p̄dic-
tarū castellanarū interteneaňť oisq; cā di
scordie z diuisiones inter eos cultetur nos
processus omnes ad causam sepedictarum
excubiarum tam in nostro magno consilio
q̄ nostris curijs z alijs auditorijs quibus-
cunq; saltem in nostris regno z delphinatu
constitutis intentatos hactenus z introdu
ctos pendentes anullauim⁹ z anullam⁹ qui
occasione predictarū excubiarū tā agēdoq;
defendēdo fuerint in processu de arreragijs
z defectibus antedictarum excubiarum ac
damnis omnibus z expeň. z interesse toti⁹
tēporis preteritiusq; ad diē preseň. quietiq;
liberi remanebunt. Et nihilominus ipsi ex
nunc extra processum omnem prefatas ex-
cubias tangendo possumus absq; hoc q̄ ad
causam temporis hactenus preteriti pro fa
cto iamdicto excubiarum questio vel demā
da per vnum aduersus alium fieri possit pre
terea volumus z ordinam⁹ q̄ in nostro ma
gno consilio necnon in omnibus curijs no
stri parlamēti sequerio normanie ac omni-
bus curijs iurisditionib⁹ z auditorijs re-
gni nri z delphinatus quotiēs i materia ex
cubiarū accederit questio de cetero donec
per nos aliud fuerit ordinatū iudicēť sentē
tietur z determinetur ꝓm nram p̄ritem cōsti
tutionē z ordinationē suprascriptā q̄q; iu-
dices oēs cōtrariū facere p̄sumētes vt nre

regis z cōstitutiōis trāsgressores puniaňť.
Porro vt certos ordo finalisq; conclusio de
tur materie excubiaq; tā p iure illoꝝ quos
negocium tāgit q̄ securitate plateaq; custo
diēdaq; necnō nostri pauperis populi sublē-
uamento volumus z ordinamus vt omnes
bailliui seneschali gubernatores z alij pre-
sidentes prouiciaq; regni nostri z delphina
tus nostriq; pcuratores in eisdē ꝓuincijs
iurisditionis ressortis vel ipsis executioni-
bus cōstitutaq; in quibus villis z plateis ca
strū habentur z ius chastellanie z excubiaq;
pretēditur specificēt insup z declarent spe-
cialiter plateas cōsistentes in locis pericu-
losis z fronterijs inimicoꝝ nostroꝝ vbi cu-
stodia maior requiritur necnō illaq; q̄ sunt
in ruina vt inde sicut pertinebit ordinetur.

¶ De finantia francoꝝ feudoꝝ et nouorum equestuum.

Sequūtur instructiones olim per
cōsilium regis super finātijs que
rōnabiliter agentibus ecclesijs p
tempore quo possessores absq; re
gis cōsensu vel aduertissamento
tenuerint per regem peti possint.
¶ In primis pro rebus z possessoribus per
gētes ecclīasticas religiosos aut alios cu-
iuscunq; cōditionis existant in feudo vel cen
sina regis donatiōis aut elemosyne vel lega
li seu quouis alio simili titulo seu modo sine
cōsensu regis vel suoꝝ predecessoꝝ acquisi-
toꝝ p.xl. annis z rata tpis quo possessioni
bus hmōi absq; cōsensu regis gauisi fuerint
extimatiōe fructuum annuataq; quinq; se-
mel ex integro soluere tenebūtur pro rebus
aūt per easdem gentes ecclias in predicto
feudo vel censina regis emptionis vel pmu
tatiōis titulo vel aliās quouismodo simili pre
terq; donatiōis vel elemosyne acq̄sitis p.xl.
annis z rata temporis quo processib⁹ hmōi
absq; regis cōsensu gauisi fuerint extimatio
nē fructuū sex annuataq; paccare tenebunť.
¶ Preterea p rebus z possessoribus in feu-
dis z retrofeudis aut retro censina regis vel
in allodijs titulo donationis vel elemosy-
ne seu alio quocūq; modo simili vel auditio
ne p tpe z modo supradictoꝝ fructuū triuz
annataq; extimationē paccabūť. pro reb⁹
alt z possessionib⁹ i retro feudis z retro cen
sinis regijs vel in allodijs titulo emptiōis
vel permutatiōis aut alio simili p̄terq; ele-
mosyne vel donatiōis acq̄sitis extimatio re
rum sit acquisitarum p quattuor annuatis
regi semel paccabitur.
¶ Insuper rebus possessionibus donatiōis
elemosyne seu legati vel alio simili titulo in
locis in quibus predicte gentes ecclīastice
bassam dūtaxat iurisditionē habere summa
rie z de plano ac bene debiteq; probauerint
acq̄sitiōis extimatio seu valor duaꝝ anna-
taꝝ acq̄sitorū hmōi semel p̄soluere p reb⁹
aūt z possessionib⁹ titulo emptiōis aut alio
tali modo preterq; donatiōis vel elemosyne
in locis in quibus prelibate gētes ecclīasti
ce bassam dūtaxat habere iurisditionē sicut
premittitur monstrauerint z probauerint
estimatio seu valor trium annatarum reg
semel paccabitur.
¶ Pro rebus vero necnō possessionibus p
easdem gētes ecclīasticas emptionis dona-
tionis vel elemosyne seu quouis alio titulo
in locis in quibus altam z bassam iusticiam
se dicūt habere necnō in feudis ab eis sine
medio tentis debite p̄bato q̄ altā iusticiaz
ex suaꝝ ecclīaꝝ fundatione vl p̄iuilegio re
gis vel suoꝝ predecessoꝝ habuerint extima
tio seu valor duaꝝ annataꝝ paccabitur alta
vero iusticiarij sunt censendi qui raptus la
trocinij necnō murtri appēsati cognitionē
haberez punitionē facere possunt.
¶ Sane p equestib⁹ redditū vel possessio
num titulo donatiōis elemosyne vel legati
vsufructu donatoribus vel alijs p̄sonis ad
certū tp̄s vel ad vitā reseruato factis cum
illaq; possessio ad gētes ecclīasticas perue-
nerit extimatio seu valor predictaq; acquisi
tionū p quinq; annatis regi soluāt p credi
tibus aūt z possessionib⁹ p easdē gentes ec-
clesiasticas titulo emptiōis vel permutatio
nis acquisitis illaq; vsufructu venditoribus
vel alijs p̄sonis sicut permittiť reseruatoq;
possessorio ad gētes easdē peruenerit anna
taq; sex paccabitur extimatio.
¶ Pro reditibus aūt z possessionib⁹ p sepe
dictas gētes ecclīasticas a titulo donatio-
nis elemosyne vel legati cōditōe seu pacto
q̄ heredes donatoꝝ vl alij res donatas aut
legatas infra certum tp̄s vel q̄ sibi placue
rit absq; termini prefixione certam dena-
rioꝝ summam exsoluēdo retraḥere possint
acquisitiōis predicte gētes ecclīastice exti
mationē quinq; annataq; rerū sic acq̄sitaq;
soluere teneaňť cōcessis tñ eisdē p cōmissa-
rios sup hoc ordinatos litteris contineň. q̄
casu quo res aliquē fuerint sibi substracte
vel per heredes modo quo supra redempte
restitutio talis sicut casus req̄rit habito re-
spectu ad tp̄s quo sic acquisita res in eorū
manibus steterit sibi fiet.
¶ Quāuis gētes ecclīastice p tpe quo sine
cōsensu regis possessiones p̄dictas tenuerūt
cōpulsi fuerint eisdē nihilominus ex parte
regia precipiť expresse quatin⁹ infra annū
z diē oēs z quascūq; acquisitiōes p ipsum fa
cta de quaꝝ auertissamēto bene z sufficien

ter verificatoꝝ expedito debite nō docuerit vacuare; ꝛ extra manus suas ponere habeat ꝛ eximie acquisitores iamdicti regis ad manū ponētur sub qua durātibus eisdem anno ꝛ die fine preiudicio regis gaudebūt predicto anno ꝛ die lapsis: acquisitiōes quas prelibate gentes ecclıastice extra manū suam premittitur nō opposuerint domaino regis iungētur ꝛ applicabūtur illarūq; prefectis ꝛ emolumenta per receptores regios prout ad ipsoꝝ quēlibet pertinebit. ad vtilitatem dñi prelibati colligentur ꝛ recipiētur prefatiq; receptores de pfectibus acquisitionuꝝ iamdictarū donec per easdem gētes extra manū suā posite fuerint absq; fraude i suis cōpotis mētionem facere tenebūtur idemꝝ similiter fiet de acq̄sitiōib⁹ p easdē gētes ecclesiasticas in eorum feudis censinis ꝛ iusticiis factis.

¶ Pro acquisitionibus ꝟo p easdem gētes ecclıasticas cuiuscūq; cōditiōis existāt titulo donatiōis elemosyne vel legati aut emptiōis vel alīs absq; cōsensu regis factis vsufructu donatoribus aut venditoribus ad tēpus vel ad vitam reseruatis cū cōditiōe redimendi ad certum tempus eo casu prelibatis gētib⁹ ecclıasticis precipiet quatin⁹ infra annum ꝛ diem post reseruationē antedictā extra manum suam acquisitiōes ponāt antedictas alioquin domaino regio applicabūtur per receptores regios sicut predictū est recipient dilatiōes autem respectu sufficiētie gentibus ecclıasticis per regē cōcesse vt antedictas acquisitiones p tempus aliqd̄ tenuisse vel habere possent absq; hoc q̄ appelli valeat manus suas gratiare regi preiudicium afferri non censetur. Quominus p tempore preterito in eoꝝ terminis ꝛ dilationibus comprehensionibus libere soluere teneantur.

¶ De finantia acquisitionibus feudorum ꝛ retrofeudorum acrerum nobilium per innobiles acquisitarum.

IN primis p redditib⁹ ꝛ possessionibus ac̄cūq; titulo p innobiles a nobilib⁹ i retrofeudos fgis acq̄sitis fruct⁹ quattuor annatarum paccabūtur pro redditibus autē et hereditagiis ꝛ possessionibus quibuscunq; per innobiles quocunq; titulo in feudis regis acq̄sitis sex annataꝝ fruct⁹ semel paccare tenebūtur sed pro redditibus hereditagiis ꝛ possessiōibus p innobiles a nobilib⁹ in feudis ꝛ retrofeudis acquisitis quas in alto die frāco posuerūt ad vtilitatē regis capientur ꝛ eidem applicabūtur.

¶ Insuper pro redditibus ꝛ possessionibus innobiles in retrofeudis ꝛ allodiis cū conditiōe retractas infra certū tp̄s sicut supra medietas nunc de alio termino retroactis elapso soluetur. si aūt terminus vltra quinquēnium ꝓtraheretur extūc totū placabit pro redditibus vero necnō possessionibus vel innobiles a nobilibus vsufructu rerū sic venditaꝝ ad certum tp̄s vel ad vitam reseruato sicut premittitur acquisitis prout supra paccare tenebūtur.

¶ Sane pro redditibus frāchesis ꝛ libertatibus per consules ꝛ cōmunitates villaruꝝ pro causis ipsis cōmunitatis in feudis ꝛ retrofeudis aut allodiis regis acquisitis finātiam annataꝝ octo soluere tenebuntur. Pro redditibus aūt ꝛ possessionibus quas innobiles a nobilibus in feudum vel retrofeudum aut allodiis regis ad capitū cēsum vel annuam pensionem accipiunt pro intratis pecuniam soluendo sicut supra paccabitur de redditibus vero sicut premittitur acquisitis in granis vel vino consistentibus non preciuz maius aut minus sed cōmunis valor ad vnam cōem septem annataꝝ precedēn. habito respectu soluetur.

¶ Preterea pro redditibus ꝛ possessionib⁹ in feudis retrofeudis regis vel i allodio p innobiles acquisitis qui a tēpore huiusmodi acquisitionis huiusmodi milites vel nobiles effectu sunt sicut supra paccabitur nobilitati ꝟo a.xl. annis citra bonam finātiaꝝ fm eoꝝ facultates tam pro nobilitate q̄ acquestibus p ipsos ante nobilitatem factis nisi predictā finantiam exsoluisse docuerint vel litteras franchesie regie sicut pertinet passatas ꝛ expeditas habuerint finantie q̄ supradicte per totum regnum pro acquestibus modo quo supra factis leuabūtur.

¶ Porro si homines conditionis aliquorum duorum religiosorum nobiliumvel aliorum a predictis eorum dominis non autez a rege sensu redemerunt homines vel mulieres huiusmodi tales erga regem remanebunt quales erga dominos suos existebant donec seipōs a rege duxerint redimendos. Explecta vero supradicta per receptores ꝛ procuratores regios in quolibet ordinario diligenter registrabuntur vt ante tempus euenerit memorie teneantur totumq; thesaurei penes clericum thesauri predicti reportabit et remittetur vt per thesaurarios sicut pertinebit ordinetur.

¶ Si domini ecclesie vel terre cuiuscunq; conditionis existant consenserint vel passi fuerint q̄ gētes ecclıastice quoruūcūq; titulo vel innobiles in eoꝝ iurisdictiōib⁹ vel dñationib⁹ acq̄rerēt eosq; ꝓmiserit pacifice gau

dere p annū ꝛ diem ad extra manum suam ponēdi ipsos minime appellādū elapsis aūt anno ꝛ die ꝓpter eorum negligentiam illas ad manū suam ponere vellēt sibi nō ꝓmittetur q̄ si fecerint extra manū predictā ponentur ꝛ de predictis acquestibus fm ordinationes supraꝛscriptas ad regis vtilitatem finantia leuabitur.

¶ De recuperandis vendis quintis denarioꝝ retrocapilib⁹ ꝛ aliis inribus domainū Regiū tangēn

IN primis vt iura domaini census redditus reuenute vende emēdeꝝ alie res eidem dño debite fraudulenter celari ꝛ impedite melio⁹ sciātur ꝛ repertātur oēs proprietarij vsufructuarij possessores ꝛ detenutatores predictoꝝ hereditagioꝝ redditūꝝ possessionum domaini regij sicut ꝓtinebit p iuramētum aut alīs debite ꝛ ad hoc stabilitos ordinamus titulos suos afferre. Cōpellētur vt per eosdē stabilitos videri valeat quid regi debeat ꝛ q̄d debitū repiet receptori ad hoc ordinario ad hoc soluere cogātur ꝛ si cōtingerit aliquos eoꝝ titulos perdidisse ad docēdum de iuribus ꝛ solutionibus p eos pretensis pro iuribus ꝛ debitis regijs per duos bonos testes admitteret. Alioquin suis probatis titulis iura predicta paccare tenebūtur illi ꝟo per quos recolamenta iamdicta fuerunt si viuāt tenent venūtq; cōpellendi soluere emēdam cum alijs iuribus illoruūq; hereditagia si ab ipsis causam habentium ad hoc obligata censetur. Si autem aliqua de iuribus regijs sicut predictū est relatis in aliqua dubitatione pia vel alia causa cecidirint cōmissarij ad certam denarioꝝ summā ad regis vtilitatē fm ipsius conscientias cōponere ꝛ conuenire valebuntq; predicte cōpositiones illas ad thesaurum reportando prouiso tamē q̄ cause necnō motiua ex quibus opositiones hmōi sicut premittit facte fuerint registrent ꝛ thesauro remittatur.

¶ Decisiones quedam super dubijs instructiones supradictas tāgentibus facte subsequūtur.

IN primis si aliqui gentes ecclıastice habentes temporale amortissandū dicunt aquestos nullos fecisse nec ab eis aliqua feuda teneri sui predicti temporalis aduertissamenta monstrare ad ipsius temporale declarationem tradere veniunt compellēdo hereditagium aliquod pro debito conuertissato teneri non pōt nisi fuerit charta regia bene ꝛ debite expedita perigentes cōpotorum vel thesaurarij fm q̄ p tpe familiarū regimē fuerint neq; valet in regis preiudiciū tollerātia quē ecclıe gētes habuerit tenendo possessores p certū tp̄s ꝓteritū finantia mediante fm instructiōes insoluta.

¶ Preterea si alique gētes ecclıastice sicut alique in iurisditiōe sancte genouephe demōstrātes possessiones aliquas acquisiuerunt q̄bus p annū ꝛ diē gaudsi fuerunt absq; hoc q̄ p abbatē sancte genouephe nemus suas ꝟ p̄dictis possessorib⁹ nō aduertisamētis cōpulsi fuerint p̄libat⁹ abbas a p̄dictis gentib⁹ ecclesiasticis p tollerātia gaudentie p̄libate finātiā requirere nō poterit: nazꝝ lapso anno ꝛ die finātia p̄dicta ꝛ facere cōpulsiōes supradictas regi ꝓtinebit si autem aliqui curativel alie gētes ecclesiastice aut alie p pñtatores ex donatiōe legato ēptiōe vel alīs nō teneant redditus vel reuenutas ꝛc ꝟ.xij.ꝟ.ij.sol.ꝛ tallū modicarū summarū nochamotissarum id eisdē ꝓmitti nō debet quin ex talibus prius sumus magne possessores acq̄ri possent veniuntq; cōpelli manu suia sicut ꝓmittitur vacuare ꝛ finantiam pro tempore preterito soluere.

¶ Decisiōes alie super quibusdā dubijs p commissarios notis.

SI gentes ecclesiastice soluerunt pro tollerātia. xl. annorum pro tēpore postea superuento et donec amortissauerit debite per litteras sicut premittitur expeditas veniunt compellandi mediantēq; finantia per commissarios adussanda dilatio tenendi possessione huiusmodi non amortissatas poterit ad certum tempus porrogari. Preterea si predicte gētes ecclesiastice censiuā amortissatam vel trium denariorum sensus sup quolibet hereditagio habentes ex post hereditagium huiusmodi super ipsa cēsiua situatum acquisiuerint propterea non erit amortissatum quinimo sicut supra compellentur fināciam exsoluere pro hereditagio predicto vel manus suas ad onus cēsus eorum amortissati vacuare.

¶ Decisiones alie super acquisitionibus per immobiles factis.

PRimo si p immobilem feudū aliqd̄ ab alio innobile fuerit acquisitum: nec appareat primū innobile finantia exsoluisse possessor innobilis solum financiam paccabit. Si vero innobilis cuz muliere nobili matrimonium cōtraxerit factisq; pluribus

a questibus a nobilibus a feudis nobilibus maritus infra nobilis filijs superstitibus vi ta decedat filij prelibati pro eorum quarta portione pro duox acquestium alicui inno bili tradiderit in vxorem in maritagio feu da ⁊ allodia donando posq̃ predict⁹ inno bilis predicta feuda per annũ ⁊ diem tenue rit finantiam soluere tenebitur.

¶ Preterea si innobilis ad vnam rediens a nobili acquisiuerit sic confiscãt in grano⁊el in pecunia in feudis nobilibus nobiles an tedicti percipiendo finãtiam aliquam solue re nõ tenebitur si autem innobiles post ca das ⁊ denũciationes sibi factas de afferen do per declarationem illas que per eos in feudum tenentur per dictas eox acquisitio nes ante cõpositionem ipsius factam vendi derũt nullam ꝓterea finantiam soluere cõ pelletur. Sed si aliqui licentiati in iure ca nonico vel ciuili ad causam sui grandis feu da ⁊ allodia acquisiuerit finantiam soluere cogentur similiter consiliarij regis vel pax francie pro dictis feudis ⁊ allodijs finãtiã soluere tenebũtur. Preterea vsq̃ ad tertium dominiũ inclusiue pluribus vendentibus ⁊ alienatibus feuda nobilia ⁊ innobilia pote rit rex accipere finantiam vbi autem aliqui feuda ⁊ retrofeuda tenentes illa p finantia dimiserint capientur domaino regio appli cabuntur.

¶ Innobiles autem qui. xl. anni preteriture finantiam als exsoluerint ꝓpterea nobilita ti nõ existũt. Primaq̃ solutio neq̃ sequens nobilitatem nõ inducunt. nam finantia per eos exsoluta fuit pro tollerãtia tenẽda pre dicta feuda nobilia. Idcirco de. xl. annis et als p rata finãtia soluere cõpellẽtur plures in feudo regio possessiões terrax ⁊ heredi tagiox reperiũtur ex quibus preteritis tẽ poribus census aliquis nõ fuit exsolutus q terra absq̃ dominio teneri nõ põt imponek cẽsus sup hereditagijs predictis regi soluẽ di habito tamẽ respectu ad terras vicinas censum exsoluentes.

¶ Oẽs insup possessores innobiles qui a lõ go tpe antiquaq̃ limita p successionem aut als tenuerũt ⁊ tenent feuda nobilia finãtiã paccabũt oia ꝟo hereditagia in allodio frã co teneri pretensa nisi de titulo doceatur ad manum regiam ponentur.

¶ De reparationibus ecclia. Kro. vi. anno Dñi. ccclxxxv.

Cum ad nostram regiam maiesta tem deceat omnes dies ⁊ noctes cum oi lucubratione cogitatio ne iugiter procedere vt semp ali quid vtile deo placens a nobis subditis nris p̃beatur ⁊ in hac expẽdere cõ silia dieq̃ nocte volum⁹ vt nri subiecti p̃ser tim viri ecclesiastici sub oi q̃ete existãt illi cita molestia ⁊ vexatiõe liberari ⁊ inter ce tera q̃ ad cãm nre regie celsitudinis dũ infu las regias in nra coronatiõe suscepim⁹ vt debito tm astricte p̃cipue debeam⁹ illud stu dio puigili ne ecclesie regni quarũ patron⁹ esse dicimur debitis ⁊ solutis fraudulenter obsequijs nec in ipsa diuina seruicia ac red ditus q̃b⁹ subsiẽtant in eisdẽ lris Jesu xpo famulãtur minank quinimo iludare labore solicito vt eadẽ obseqa ꝓpterq̃ ipsa bñficia ꝓferunk ac ipsox bñficiox ⁊ ecclesiarux red ditus nri p̃sertim a tẽporib⁹ augmẽtũ inue stigãtes qm̃ p̃decessores nri ac ceteri singu li q̃ sanctissimas ecclesias fundauerũt nõ p edificijs solũ cogitauerunt: sz etiã sufficien tiã dictarũ ecclesiarũ ministris ꝓcederent ⁊ determinarent nouissime ꝟo hijs diebus ex relatibus fuerit dignis nõ absq̃ grãdi oris robore ⁊ cordis amaritudine p̃curatori no stro gñali ⁊ p eundẽ p̃curatorẽ nrm nobis in pnti nõnulloⁿ de gñe nro ac nri magni ꝓsilij insinuatum extiterit q̃ lz bñficia eccle siastica p inibi seruitio diuino ⁊ officio ce lebrando ꝓstituta per eos qui ecclesias edi ficari fecerũt multis redditib⁹ ⁊ puentibus opulentis ⁊ sufficientis p rpi ministris edu candis p dictisq̃ ecclesijs ipsarum etiã ec clesiarum edificijs sustinendis ⁊ reperian dis ac ceteris hereditagijs excolẽdis pau pertibusq̃ xpi ⁊ indigẽtibus in dictorum be neficiorum domibus ⁊ habitationib⁹ recti piẽdis ac eisdẽ necessaria ministrãdis ac ca licibus ornamẽtis reliquijs ⁊ ceteris loca libus p̃ciosis ecclesie dotate ⁊ munite fue rint intẽtionisq̃ predecessox nrox ⁊ cetero rum q̃ ecclesias fundauerũt extiterit paupe ribus clericis regni nostri in sacra pagina ⁊ alijs sciẽtijs studẽtibus vt in studijs educa riz erudiri ac inde magnis sciẽtie donis de corati valeant alijsq̃ viris lrãtis ⁊ idoneis de bñficijs p ipos fundatores sic dotatis p uideri nihilominus cardinales moderni in nũcio centenario sexto vt eo circa q̃b⁹ put fertur oia regni nri beneficia p ipsis eorum statu non sufficerent p̃sertim cũ in alicuius partibus dicti cardinales nulla beneficia vl saltem pauca obtineant ⁊ plures alij extra regnũ nrm ꝓmorãtes nonnullas abbatias ꝟorat⁹ ꝓuẽtuales ⁊ alios orphanotrophos seu hospitalia domus dei in abbatijs etiaz et prioratib⁹ officia claustraliaz alia ac di gnitates maiores in cathedralibus ⁊ colle giatis ecclesijs acceptant ⁊ obtinent ⁊ quic q̃d inde habere et exigere possunt dicti car dinales ⁊ alij extra dictum regnum nostruz

cõmorantes

commorantes recipiũt ecclesijs siue mona chis religiosis ⁊ xpi ministris saltẽ in nu mero sufficiẽti p diuino seruitio faciendo de relictis omnesq̃ redditus puẽtus ⁊ emo lumẽta dictox beneficiox ad vsus suos pro prios ꝓuertunt ⁊ extra regium nrm deferri faciunt nihil aut saltẽ minus q̃ deceat ⁊ in refectiones ⁊ relaxationes dictarũ ecclesia rum ac edificiorũ dictox beneficiorũ ac ce teroⁿ hereditagiorum culturã cõuertendo Quinimo dictas ecclias p̃dictaxq̃ eccla rũ edificia ad terrã p̃sternk ipsarũ ecclesia rũ hereditagia inculta dimittũt ⁊ iã nõnul la ecclesiarum edificia in tantã ruinam sint deducta q̃ ibi nõ est locus quin rontijs et spinis repleak hospitalitatẽ ⁊c. Opera cari tatis totaliter omittẽtes dicti etiã cardina les credẽtes ostendere q̃ beneficia in mino ri numero obtineant cũ aliquẽ prioratũ vel beneficium aliud acceptarũt illud ad pẽsio nem annuã que frequẽtius ad valorẽ redd tuum dicti bñficij ascẽdit alicui cõferri seu dimitti p̃curant ex quo sequik q̃ ille qui ta le beneficium cũ pẽsione receperit non ha bens vnde viuere diuinũ deserit officium ⁊ si iste modus beneficia cũ annua pẽsione cõ mutandi p̃mitteretur statim vno cardinali mortuo alius cardinalis pẽsionẽ p̃dictã pe teret sibi cõferri q̃ iuri cõtrarium reputak per que mẽs ⁊ intẽtio p̃decessoⁿ nostroⁿ et ceteroⁿ qui ecclesias regni nostri fundaue runt ⁊ dotauerũt frustrãtur mẽtio etiam et deuotio fidelũ minuetur regnũq̃ nrm ruí nis ⁊ als multipliciter deformak iura etiam nostra depereunt ⁊ anullantur ac studia et vniuersitates in regno nro studentũ q̃ fru ctus et palmites p̃ciosos p ceteris studijs vbiq̃ defendũt ⁊ in q̃bus maxime regnũ no strum ceteris regnis pretollit deseruiuntur et destruũtur omninoq̃ iuri execrabile irra tionabile existit licet de iure vsu ⁊ cõsuetu dine ⁊ cõmuni obseruãtia notorie obseruã tis ẽpis regni nostri testari liceat in suis te stamẽtis executores ordinarie qui predicti executores aut saltim ipsorum eporⁿ here des ad faciendũ reportatiões edificioⁿ di ctorum ẽpaliũ dũ casus euenĩũt p iudices et officiarios nostros cõpellank ⁊ compelli consueuerũt ⁊ cũ ita fiat edificia ⁊ possessio nes dictoⁿ episcopaliũ in statu nõ difformi permanebunt omni ruina carẽtes ac tamen nunc cum ẽpus in regno nostro ab hac luce migrauerit contingit collectores aut sub collectores sũmi principis in pnũciis quib⁹ subsunt hmõi episcopi ipsi⁹ sũmi pontificis auctoritate bona mobilia ⁊ immobilia ex de cessu talium ẽporum relicta etiã illa que per suã industriam quesierunt que amplius ipo rum ẽporum nõ sunt neq̃ censentur: sed ad suos heredes aut eox executores spectant capiunt ⁊ nihil de hijs in reparatõe seu refe ctione edificiorum ⁊ alioⁿ hereditariorum dictorũ ẽpalium eo casu cõuertentes nulla etiã solutione aut satisfactione dictoⁿ ẽpo rum creditorib⁹ facta p collectores aut sub collectores p̃dicta bona heredib⁹ ẽporum sic decedẽtium qui ditiores inde fieri ac no bis honestius in guerris nris ⁊ alibi iuxta status eorũ seruire possent ⁊ deberent tota liter amouendo ac ipsos contra ius ⁊ cõsue tudinẽ adherendo in iuris nri regalia post obitum dictorũ ẽporum nobis in eisdẽ ec clesijs competen. ac totius reipublice piu dicium nõ modicũ. Et grauamẽ de non so lum bona p̃dicta ẽporum capiunt: sed etiaz monasteriorũ posq̃ abbates viam vniuer se carnis sunt ingressi lz dicti abbates non habeãt nec habere possunt ꝓprium ex quo sequik q̃ abbates successores sunt bonis de nudati vt etiam seruitium dicto summo põ tificij soluere necesse nõ habeant vnde sibi et suis cõmonachijs victualia ⁊ cetera ne cessaria ministrare vnde diuinum officium deseritur edificiaq̃ ruinosa ⁊ cetera heredi tagia remanent inculta ⁊ q̃ dolẽtes referi mus dicti successores abbates ornamenta sanctoⁿ reliquias localia dictorũ monaste riorum quibus in honorẽ saluatoris eiusq̃ beatissime genitricis ac ceteroⁿ dei sancto rum ecclesie demorantur ⁊ interdũ p̃dicto rum monasteriorũ redditus ⁊ hereditagia ne mendicent vel esurient vtiliter distrahere in ipsorum monasterioⁿ ⁊ ecclesiarũ ex he reditatiõem cõpellenk ⁊ q̃ deteri⁹ existit ab bate alicuius monasterij dicti regni nri de medio sublato q̃diu predictũ monasterium vacare contingit et ipsi monasterij p̃latus possessionẽ administrationis eiusdẽ adept⁹ fuerit collatores aut subcollatores dicti sũ mi pontificis fructus tp̃alitatis ipsius abba tie p̃dicto summo põtifici vẽdicare dictãq̃ tp̃alitatẽ ad manũ ipius sũmi põtificis ap ponere p eũdem fructus ⁊ emolumenta di cte tp̃alitatis recipere nitunk in nre iuris dictionis tẽporalis iurũ nre superioritatis vsurpationẽ dicti insup collectores aut sub collectores fructus redditus puent⁹ primi anni omniũ ⁊ singuloⁿ bñficiorum ecclesia sticoⁿ in nostro regno p̃ resignationẽ vel p mutationẽ aut als quouismodo vacantiuz de facto capiãt dato q̃ sint beneficia quorũ collatio in regalia vel als nobis aut alibi dño temporali nobis subiecto pleno iure vl quorum presentatio ad nos vel alium pa tronũ laycum pertinet ⁊ tũ nihil in repara tiones edificioⁿ aut locoⁿ ⁊ hereditagioⁿ

agricultura dictorum beneficiorũ dicti collectores aut subcollectores impēderevolūt Et interim contingit vt in ecclesijs in quibus prelatus fructus redditus ⁊ puentus vnius anni ⁊ fabrica alterius anni percipere consueuerunt dicti collectores primi prelatus ꝓm ⁊ fabrica tertij annorum fructus perciplūt. Et hijs tribus annis curium suū habentibus beneficiati que onera ecclesie batulant incessanter ac diem ⁊ estus ponderа substinent ⁊ labores cum inde nihil percipiunt paupertate depressi fuere mendicando viuere coguntur. Pluresq; alias iurisdictiones aut subuēciones aut nouitates sup ecclesijs aut viris ecclesiasticis dicti regni nostri iudicē ac tot ⁊ tantas pecunias ⁊ finantias exigere ⁊ extra regnū nr̄m trāsmittere satagūt dicti collectores aut subcollectores ⁊ nouissime nonnulli se dicentes dicti summi pōtificis nūcios vel dilatos vel cōmissos cum tanto scandalo cum excessiuas pecunias ⁊ financias ab ecclesijs ⁊ viris ecclesiasticis regni nr̄i exegerunt maiores et importabiles ꝑ suis conatibus iudicē satagentes q̄ nisi super hoc nostra regalis maiestas puideret viri ecclesiastici regni nostri quasi vagabundi in plurta maxima constituti circa diuinū officium vacare nequirent ecclesiarum edificia ruinosa vt cetera hereditagia inculta remanerēt dictum etiam regnum nostrū q̄ viris scientificis retroactis tēporibus copiose floruit ꝑ quos regni nostri iusticia hucvsq; regi ⁊ gubernari consueuit vacuum financijs exhaustum reddere ac tot et tanta alia scandala insurgerent q̄ eis narrare vel concipi possent.

¶ Notum igitur facimus q̄ nos premissa cōtuentibus oculis pertransire nequeuntes. Sed tot ⁊ tantis periculis ⁊ scandalis subuenire ⁊ totis conatibus vt tenemur ꝑ uidere cupientes attēto q̄ dominus noster Jesus xp̄s ecclesiam tanta voluit libertate gauderevt nullus vtilitatis obtentu subiici debeat seruituti affectantes ecclesias pervi ros ecclesiasticos regni nostri quorū promptus defensor ⁊ pugil existere gloriamur in pace ⁊ trāquilitate sedere ac in libertate et frāchesia ꝓpagari volētes ēt ecclesias ⁊ viros ecclesiasticos regni nr̄i a talibus iurisdictionibus ⁊ nouitatibus indebitis p̄seruari mature pluries super hijs vicibus reiteratis magni consilij nostri deliberatione p̄habita ex certa sciētia ⁊ auctoritate nostra regia. Ordinamus vt p̄sentes ordinam⁹ q̄ prepositis non parisius necnō senescalli ⁊ bailliui nr̄i vel eorū locatenētes videlicet eorum quilibet in puincia sibi cōmissa fructus redditus ⁊ puentus tēporalitatis beneficiorum ecclesiasticorum in quibus defectus super tactos aut aliquos eorundem reparent que dicti cardinales ⁊ alij viri ecclesiastici quicunq; maxime extra regnum nostrum suam moram trahētes obtinēt acetiā annuas pensiones quas dicti cardinales aut alijs super beneficijs regni nostri percipiūt ad manū nostrā realiter ponāt ac ponere tenebuntur ipsas vero ecclesias ac ipsorꝝ beneficiorum edificia in ruinam lapsa ⁊ cetera hereditagia ex fructibus redditibus ⁊ prouentibus eorum beneficiorum reparari et predicta hereditagia excolli minoribus tamen sumptibus quibus rationabiliter et vtilius fieri poterit faciant religiosis etiaz ac ceteris famulātibus in dictis beneficijs iuxta numerum antiquum vel alium maiorem ꝓm ipsorum beneficiorum facultates per abbates vel alios ad quos spectabit ordinatio seu ordinandum de victualibus et alijs sibi necessarijs vt circa diuinum officiū ntendere possunt prouideri ac hospitalitatum et cetera caritatis opera in locis vbi consueuerunt fieri necnon creditoribus quibus dicta beneficia ob noxia seu obligata reperierint satisfieri procurabunt certos cōmissarios ecclesie nullatenus onerosos ydoneos et sufficientes locorum vbi dicta beneficia ruinosa situantur aut saltem aliorum ipsi⁹ loci dictorum beneficiorum magis propinquiorum absq; stipendijs atq; moderatis expēsis ad hoc cōmittendo quiquidē commissarij de gestis receptis ⁊ administratis ꝑ ipsum ratiōe compotum ⁊ reliqua soluere tenebuntur: q̄ residuū fructuū ⁊ puentuum beneficiorꝝ p̄dictorū dictus p̄positus noster parisien. senescalli et bailliui nr̄i aut eorꝝ locaten. illi vel illis ad quos spectabūt dimittēt quosquidē cōmissarios ordinari volumus cōsilio religiosorꝝ aut fratrum dictorū monasteriorum et hospitalium si qui sint in locis predictis alioquin cum cōsilio abbatum et aliorum de conuentu quibus dictus prioratus aut alia bēficia predicta subsunt vel saltē cū ꝓsilio abbatū ⁊ eorum conuētuum priorꝝ seu decanorꝝ eiusdez ordinis sua beneficia magis predicta beneficia ruinosa habente volumus ac etiam ordinam⁹ q̄ statim per aliquem ep̄m nostri regni vel abbatem seu priorem aut orphanotrophuz seu domus dei vel hospitalis administratorem obtinentem ab hac luce migrare cōtingat dictus p̄positus parisien. aut senescalus vel bailliu⁹ seu eius locūtenens in el⁹ p̄positura senescalia vel bailliuia bona ex decessu talis decedēte relicta reperta fuerit illa realiter ⁊ de facto ad manū nostrā apponat si per heredes aut executores ipsi⁹ episcopi

mortui vel per religiosos cōuētuū monasteriorū aut fratres hospitaliū vel domorum de requisitis fuerit aut si dicti collectores ⁊ subcollectores bona predicta capere ad manum dicti summi pōtificis iā apposuerint aut apponere vellent dicta bona heredibus aut executoribus decedētiū cū licituz est testari iuxta ipsum testamētū vel vltimā voluntatē ⁊ si sit abbas vel religiosus non preter ecclesie cui precedebat dimittat. Et insuper ordinamus q̄ dicti prepositi: senescalli ⁊ bailliui vel eorū locuntenē. fructus redditus ⁊ prouētus beneficiorꝝ quorū collatio vel p̄nratio ad nos vel alium laycū patronū vel ad quos vel ad que nos vel alius patronus laycū aliquē vel aliquos p̄ntaue rimus illi aut illis ad quē vel ad quos de antiqua cōsuetudine spectabūt dimittant absq; eo q̄ predicti collectores aut subcollectores ex dictis beneficijs inde quicq̄ sub quorūcūq; pretextu litteras habere permittant quocirca preposito nostro parisi⁹. senescallis te bailliuis predictis aut eorꝝ locatē. ⁊ eorum cuiz prout ad eū pertinuerit cōmittimus ⁊ mādamus quatinus p̄ntes litteras in locis publicis adhoc cōsuetis publicari ⁊ magnifestari faciant ⁊ procurent taliter q̄ nullus sub ignorantie pretextu de predictis se valeat excusari ipsisq; operiz effectū tradere sustinent ⁊ eas viriliter ⁊ debite exequantur modo ⁊ forma supradictis oēs et singulos impeditores ⁊ cōtradictores inobedien. ⁊ rebelles ꝑ captionē detentionem ⁊ explectationē sue tēporalitatis ⁊ omnib⁹ alijs vijs ⁊ remedijs oportunis ad parēdū premissis cōpellēdo in cuius rei testimonium p̄ntib⁹ lr̄is nr̄m fecimus apponi sigillū datū parisius in hospicio nostro sancti pauli sexta die mēsis octobis. Anno dn̄i millesimo.ccclxxxv.regni nr̄i sexto.

De accusationibus inquisitionibus et denūciationibus.

Beatus Ludo.huius nominis.ix.anno.M.cclviij.

Sed nec occasione criminis vel delicti detineat aliquis p̄sonaliter qui velit ⁊ valeat ydonee satisdare nisi criminis hoc requirat enormitas de quo cōfessione propria vel probatione legitima sit ꝓuictus vel nisi tam violentis presumptionib⁹ vincatur vt iudex cogi noscat reuz esse personaliter detinendū ⁊ q̄ in senescalis bellicardi ⁊ carcassone ꝓm iura ⁊ terre cōsuetudinē fit insilio in criminibus mādam⁹q̄ reo petēti acta inquisitiones ex integro tradentur.

Radulphus frācie conestabularius regis legatus in partibus tholosanensis actū dn̄i.M.ccxciij.

¶ Episcopus tholosanus cauebit ne teneat hoies armatos clericos vel laycos q̄ armati vadāt publice ꝑ vicos ciuitatis vel loca diocesis pro inuestigandis clericis malefactorib⁹ ne hoc p̄textu dāno saz aliq̄d dño regi ⁊ reipublice contingat se inuestigabit idem ep̄s seu inuestigari aut perquiri faciet malefactorē in villa ciuitate ⁊ sine armis et cū denūciatū fuerit ei vl̄ ei⁹ mādato in quo loco sunt poterit mittere de suis si vellit sufficiēter munitis de armis si op⁹ est ad capiēdos eos fidē ⁊ sufficienter munitos dicim⁹ ꝓm rebellionē quā in p̄dictis malefactorib⁹ verisimiliter crediderit inuenire ⁊ si magna fuerit violentia subsidium legale requiratur preterea videtur honestū q̄ propie scandalum euitandum violentem captionem non faciat idem episcopus seu gentes sue indomibus honestorum virorum aut honestarū matronaruz cum aliunde sufficiat ipsa ēpo q̄ vos capere possit aut in vijs vel plateis tabernis ⁊ alijs locis honestis insuper si p̄curator coram gentibus dn̄i regis citetur aliquis sub nomine proprio nihil adiecto de clericatu tēpore citatiōis erat in statu layci nihil de habitu clericali ostendens ⁊ post citationem assumpserit vel resumat habitum clericalem summarie cognito q̄ esset in statu layci cū ipsi⁹ citatio aprehendit aut facta fuit trāsfertur persona in possessionē curie secularis tenenda ibidem quousq; per iudiciū curie ep̄i de iure clericatus possessionem curie secularis ⁊ petitorio fuerit iudicatum cuiz si gentes etiaz episcopi fuerint requisiti demittant aliquos clericos ad faciendum testimonium in causis ciuilibus consultū est vt eis mittat ad deponenduz in dictis causis ne ob defectum testium causeva leat deperire.

Phil.iiij.anno.M.cccij.

¶ Denunciator vel instructor resarciat denunciato damna ⁊ expen. quas idem deuūciatus sustinuerit nisi de dicto delicto denunciatus fuerit diffamatus vel ad minus per vnū testē ydoneum committimus ⁊ als apparet probabilis suspicio cōtra eū ad cognitionem curie ⁊ iudiciū ita tn̄ q̄ p̄dict⁹ denūciator vl̄ instructor i testē minie admittat ꝑ crimie aūt seu delicto null⁹ capiat in ciuitate tholose nec.j.termios nec bānū aliqd

ponetur in bonis alicuius nisi de mandato seneschali vicarij aut cõsulũ tholose vl eoꝝ iudiciũ ⁊ si contrariũ factum fuerit pro nullo habeatur nisi in casibus in quibus mora ad vindictã publice iusticie vel nobis aut parti posset esse damnosa.

Idem eodem anno. M.cccliij.

¶ Ordinam⁹ q̃ si aliq̃s accusator vel denũciator appareat ⁊ voluerit prosequi ꝗ aliquem nomẽ eius in preuentione ponatur et si reperiat cautũ maior ad cognitionẽ seneschali vl iudicis puniatur. preterea notarij non faciãt inquisitionẽ contra aliquẽ sine mãdato seneschali vel iudicis loci preterq̃ in casibus in quib⁹ expectãdũ mora posset esse damnosa.

Phi.vj.anno.M.cccxxxviij.

Karolus.vj.anno.M.ccccliiij.

¶ Irrefragabili prohibemus edito ne seneschali aut alij quicũq̃ iustiarij nr̃i quẽcũq̃ nobilẽ aut aliãt capiãt p quocũq̃ delicto ⁊ si i facto pnti vel pus de pmisso delicto informati cõtra eum fuerint legitime ⁊ maturе aut de hoc esset fama publica vel presumptio vehemens cõtra euꝝ seu verisimiliter de fuga teneretur illis nec in aliquo casu p̃dicto procedat ad inquestam nisi informatione premissa de ⁊ super innocẽtia sicut de culpa ⁊ cũ informationes secrete fiẽt cõtra delatos crimine ne excessu notarij seu commissarij scribere ⁊ examinare teneant depositiones testiũ q̃tũ faciãt pro innocẽtia seu excusatiõe delati adijcim⁹ etiã huic edicto q̃ aliquis denũciator instructor instigator seu alius quocũq̃ nomine censeatur ad prosequendũ denũciationẽ suã nõ admittatur nisi prius de dãnis refudendũ dederit ꝑdoneã cautionem.

Idem annis eisdẽ.

¶ Concedimus insuper predictis altis iusticiarijs seu merum imperiũ habentibus ⁊ eorũ cuilibet q̃ si cõtingat aliquẽ per ipsos aut eoꝝ alterũ banniri ⁊ postmodũ ille banitus p gentes nostras pro eodem casu vel alio bãniatur ac deinde bãnitus inuenierit dictum bãnitũ in sua alta iurisdictiõe ⁊ ibidem eũ acceperit non impediatur per gentes nostras facti quominus dictũ bãnnum iusticiare valeat prout ad ipsum pertinuerit q̃diu fuerit diligẽs in hac parte.

Phi.vj.anno.M.cccxliiij.

¶ Quia sepe per maliuolos ⁊ malicia plurimorum a nobis impetrãtur littere sub nomine procuratoris nostri ⁊ eo penitus ignorante per quas cõmittitur etiã personis suspectis vt informationes faciãt contra personas bone fame ex q̃bus q̃ plures notabilũ ⁊ etiã enormiter ledũtur nõ solũ i bonis eoꝝ sed etiã personis ⁊ denigratione fame sue. nam ⁊ ipsi in vilibus carceribus detinẽtur ⁊ eorũ bona i manu nostra posita distrahunt ⁊ indebite decipiant ⁊ q̃nq̃ cõtra officiales nr̃os qui ꝓpter iusticiã ⁊ obseruationem iuris nr̃i maliuolentiã ⁊ odiũ q̃ plurimum incurrũt Cũ igit intẽtionis nostre nõ existat q̃ subditi ⁊ officiales nr̃i talibus informationib⁹ opprimant ordinam⁹ ac etiã decernimus vt deceteroꝝ virtute ratiũ ir̃arũ tales non faciãt informationes nec ir̃e sub procuratoris nr̃i nomine cõcedãtur nisi de nostra expressa sciẽtia ꝓcedãt aut ipso procuratore nostro generali hoc in sui persona petẽte vel de ipsi⁹ certo mãdato als aũt volumus vt impetrantes hmõi damna ⁊ expẽsas illius resarciãt ⁊ reddẽt ac iniurias emẽdare teneãtur ⁊ q̃ ratia impetrare presumpserũt erga nos emẽdã ꝛ.libraru turon. ex tali impetratione incurrũt ⁊ incidãt ipso facto ad quã nobis soluendũ celeriter cõpellãtur nec vlla fides predictis informationib⁹ adhibeat si ꝓ aliq̃ subditi ⁊ officiales nostri virtute informationis debite facte per lras nr̃as de volũtate ⁊ cõsensu nr̃o cõcessas aut ad petitionẽ procuratoris nr̃i generalis seu eius certi mãdati vt predictũ est capte fuerint ipsi anteq̃ in carcere intrudãtur ad iudicẽ cuius auctoritate capti fuerit adducantur vt fore factis p informationes repertis cõtra eos prepositis in suis defensionibus audiunt ⁊ sic cõfestim iudex de corporis elargitione seu defensione ac bonorum suorũ recredẽtia facienda vel nõ prout sibi iustum ⁊ equuꝝ visum fuerit valeat ordinari q̃ si ita promptе iudicis copiam habere nõ possit dicti capti honeste ⁊ secure teneãtur donec ad iudicẽ adduci valeãt ⁊ in suis defensionibus audiri cũq̃ nostre intentiõis non existat q̃ pnãtes ordinationes occasiõe delicta remanere debeant impunita declaramus ordinariã iurisdictionẽ seu potestatem seneschaloꝝ: bailliuorum: prepositorũ baiuloꝝ: aut aliorum ordinariorum seu procuratorum nostrorũ bailliuiarũ ⁊ seneschalorum non minime nec aliquatenus derogari ordinationẽ tamen nostrã antiquã renouãtes statuimus ⁊ ordinamus q̃ procuratores nr̃i occasiõe crimine delictoꝝ excessuum cõtra aliquos subditos nr̃os ꝓsequutionẽ placitationẽ seu delationẽ non factẽtes nisi ꝓcedẽte informatiõe debita ⁊ precepto iudicis competentis.

Karo.vj. Joh. regis locuntẽn. et filius.anno.M.ccclvj.

¶ Ordinam⁹ insuꝑ in casibus ⁊ criminib⁹ capitalib⁹ decetero cessent oẽs cõpositiões oibus iusticiarijs ⁊ officiarijs in regno nr̃o predicto temporalitatẽ tenẽtibus vel habẽtibus iurisditionẽ sub pena pditiõis iurisditiõis predicte ꝓhibẽte ne aliquã psonã i casu criminis vel altis decetero recipiant ad cõpositionẽ sub plena iusticia ministretur.

Karo.vj.anno.M.ccccxiij.

¶ Pro parte ꝓcuratoris nr̃i in seneschallia Tholosana nobis exiſit significatũ q̃ cum non nunq̃ per seruientes notarios ⁊ alios officiarios nostros cõmissarios ⁊ executores p seneschaliũ nostrũ Tholose aliosq̃ iudices vel officiarios nostros deputatis alique executiones vel explecta iusticie cõtra aliquos clericos vel gẽtes ecclĩasticas supportu armoꝝ fractiõe saluegardie aut alijs casibus de quibus ad nos ⁊ officiarios nostros cognitio pertinet cõtingit fieri ⁊ exercerі. Idẽ clericiꝝ gẽtes ecclĩastice tales executiões ⁊ explecta moleste ferentes eosdem officiarios ad hoc in causis iniuriaꝝ trahũt coram nõnullis cõseruatoribus aut alijs iudicibus ecclĩasticis tam infra dictã senescha liã q̃ extra causa residentibus eosq̃ nullis vexationib⁹ ⁊ inquietationib⁹ ⁊ ꝓcessuum ⁊ expẽsaꝝ inuolutiõib⁹ intricãt ⁊ inuoluũt omisso recursu ad ipos seneschalũ vel alios iudices qui de talibus explectis iurisditionem nostrã temporalẽ cõcerneñ. ab ea dependẽtibus cognoscere debent ⁊ sunt parati quapropter accidit sepius q̃ cõtra tales clericos aut psonas ecclĩasticas vix reperitur qui talia explecta velit iusticie exercere et ob hoc cõtingit cultũ iusticie diuinũ ac ius nostrũ ledi ⁊ aũt remedium iusticie a nobis implorãdo. Quocirca nos volẽtes talibus ꝓuidere vobis mãdamus committẽdo si sit opus quatinus hmõi clericos ⁊ personas ecclĩasticas corũq̃ iudices ⁊ conseruatores ecclĩasticos memoratos ꝓcuratores ac litteraꝝ portitores a desistẽdũ a prefatis vexationũ inquietationibus per captiones eoꝝ ꝑpalitatis ipsarũq̃ litteraꝝ ⁊ alijs vijs ⁊ modis melius quibus fieri poterit viriliter et rigide cõpellatis eisdẽ inhibeatis ⁊ inhiberi faciatis. Sub certis magnis penis nobis applicãdis ne decetero talia facere ꝑsumãt Sed vos sup hmõi iniurijs ⁊ alijs talia explecta cõcernẽtibus si que sint cognoscatis ⁊ ministretis partibus ipsis auditis bonũ ⁊ breue iusticie cõplemẽtum qui si fieri volumus ⁊ cõcedimus per presentes.

Karo.vij.anno.M.ccccliii.

¶ Volumus ⁊ ordinam⁹ q̃ prisionerij vel criminosi cũ ad nostrã parlamẽti curiã adducti fuerint recta via sine mora in villa partisius vel in diuersoriis eiusdẽ vel alibi p executores decetero ducãtur sub pena pditionis officij ⁊ emẽde arbitrarie.

Idem.

¶ Preterea ducẽtes criminosos ad curiam nostrã illis introductis in carceribus penes curiã ipsam illico ponere teneant informationes cõfessiões chargias ⁊ ꝓcessus ipoꝝ prisonerioꝝ materiã tãgentes easq̃ p presidẽtes aliquibus consiliarijs curie distribui vel ꝓcuratori nr̃o gñali tradi cã videndi illasq̃ visitãdi necnõ reportandi in nr̃a curia predicta vt super illis ordinet sicut rõnis fuerit ⁊ pertinebit.

Idem eodem.

¶ Prohibemus insup cõmẽtariẽsibus siue taulerijs ne aliquẽ cũ prisonerijs loqui patiant sine curie licentia. Alioquin grauiter punient. Et si per eandem curiã q̃ predicti criminosi vel prisonerij examinant fuerit ordinatũ cõmissariũ p curiã ipsam p ipsis interrogãdis deputari id q̃tũ diligẽtius fieri poterit expediant ⁊ deliberentur. Et si p curiã eandẽq̃ adiornari predicti p aliquas ex curie nostre cõsiliarijs interrogẽtur fuerit ordinatũ volumus q̃ cõmissarij sup hoc ordinãdi q̃to diligẽtius fieri poterit procedãt sicut dictũ est tam de mane q̃ releuata. nam cũ interrogãdũ dilationẽ habẽt in interrogatorijs sibi feudi cogitãdi sepenũero se cõsulũt materias vel eoꝝ respõsiões adeo fabricãt q̃ veritas põt vix haberi.

Karo. viij.anno. M.ccccxciij.

¶ Am̃ aduerti sumus plures consiliarioꝝ nostroꝝ magne camere diebus placitationũ illis durãtibus se absentare taliter q̃ remanẽtes in tam paruo sunt numero q̃ nihil per arrestũ sicut expediret p bono iusticie possunt vacuare volum⁹ ⁊ ordinamus q̃ predicti cõsiliarij nostri magne camere tam clerici q̃ laici exceptis illis q̃ turnella fuerint adiornati in predictis placitationibus vltimã faciãt residẽtiã. ⁊ si r̃ cõsiliarijs eiusdẽ tam magne q̃ inq̃staꝝ i tam bono numero q̃ noster honor ⁊ pdicte curie nostre seruetur prouidẽdũ arrestoꝝ deinceps assistant. Eisdẽ presideñ. ⁊ ꝑsiliarijs iniũgẽtes vt in eadẽ camera cõtinuã faciãt residẽtiã nullⁿ eoꝝ plamẽto durãte in cõmissionẽ aliudve longincũ voiagiũ vel ꝓpter affaria sua sine curie cõgedio loquendoq̃ camere vnde fuerit ire decetero presumant.

Idem eodem.

¶ Presidentes ⁊ consiliarijs nostris sepedictis iniũgimus quatinus prisonerioꝝ ⁊ criminosoꝝ seu prisionibus curie existentium

expeditioni saltē vna die septimanevaccent
⁊ diligēter intendant super quo cōscientias
⁊ honorē eor oneramus. Et q̄ sepenume-
ro presidēn. ⁊ cōsiliarij qui materias in tur-
nella pēdētes expedirī debent in eadē residē
tiam cōtinuā nō facīūt eisdē iniungimus vt
q̄to diligētius fieri poterit illas vaccēt ex-
peditioni. Ordinamus insup q̄ plequētes
imprisionamētū aliqnod vel adiornatū per
sonale ad eor requestā factum infra diē assi
gnationis chargias informatiōes quas vir
tute dicta iprisionamētavel adiornamēta p
sonalia psequūtur apud curie nostre gram̄
afferri reponiq̄ facere teneanī sub pena ca-
dendi ab ipsor psecutione ⁊ emēda arbitra
ria necnō super eos dāna ⁊ interesse partīū
adiornatar vel imprisionatar recuperādis
pcuratoribus sollicitatoribus curie nostre
⁊ alijs qui ad chargias aliquasvel informa
tiones cōtra prisonerios curie nostre sepedi
cte.nam in eadē personaliter cōparendum
adiornatos afferendum cōmisse fuerīūt imū
gimus vt incōtinēti dilatiōe cessante char-
gias easdē apud graffos curie predicte trās-
mittāt sub pena emēde arbitrarie vt ille ali-
cui ex ⁊siliarior curie nr̄e parisius presideñ.
distribuātur vt aūt hmōi ordinatio inuiola-
biliter obseruet graffarijs sub penis predi-
ctis inhibemus ne aliquas ex dictis infor-
mationib⁹ alicui ex cōsiliarijs nostris nisi p
dicte curie presidentes vel aliquos ex ipsis
fuerit ordinatū ⁊ in earūdē informationum
dorso tradita fuerit appositum distribuere
presumāt quibus iniungimus nec aliquem
ex predictis cōsiliarijs ad predictū informa
tionū reportū faciēdū admittāt nisi p tradi
ta p̄dicta informatiōes ꝑm formā prelibatā
fuisse distributas apparent.

Idem eodem

¶ Ordinamus insup q̄ cōsiliarij nr̄i anteq̄
a villa nostra parisius pro cōmissionib⁹ vel
alijs voiagijs discedant oēs informatiōes
quas penes se habuerit afferāt apud graffū
nostrū reponāt sub pena suspēsitiōis ab eor
officijs p tempore per curiam nostram ꝑm
casuum exigētiā arbitrāda: necnō super eos
damna ⁊ interesse per partes passa ad cām
retētionis informationū predictar recupe-
rādar reponātq̄ sicr̄ apud graffos antedi-
ctos processus per nos ⁊ incidētia penes ip
sos existētia per eos nōdum extracta.

Idem eodem anno.

¶ Cum aliqui ad psonaliter cōparēdū fue-
rint adiornati vel tanq̄ prisionarij ad curie
nostre prisiōes adducti cōsiliarijs predictis
sub pena suspēsionis suor officior ad certū
tempus ꝑm casuum exigētiam prohibemus
ne ad aliquius ex adiornatis ad comparen-
dum personaliter vel sicut premittitur addu
ctis examinationem procedant nisi prius
per curiam nostram visis informationibus
fuerit ordinatum vlterius ordinantes vt cū
aliqui prisonerij appellantes ad curie no-
stre prisiones adducti fuerint promptē in
terrogentur ⁊ visis examinationibus vna
cū chargijs ⁊ informationib⁹ appellatiōes
iamdicte absq̄ hoc q̄ illarum medio prefa-
ta curia nostra principalis retineat cogni-
tionem vacuetur nisi forte magna ⁊ vrgens
causa subsisteret super quo conscientiam eo
rum et honorem oneramus insuper ordina
mus q̄ in curia nostra personaliter compa-
rendum adiornati quanto diligentius fie-
ri poterit expediantur et deliberantur. et si
per eandem curiam q̄ predicti personali-
ter adiornati per aliquem ex consiliarijs
nostris interrogentur fuerit ordinatum. vo
lumus q̄ commissarij ad interrogatoria fa-
cienda deputati id quāto diligentius fieri
poterit exequantur tam de magne q̄ de re-
leuata ⁊ horis extraordinarijs ac curia nō
sedente nisi per presidentes aliter fuerit or-
dinatum.

Idem eodem anno.

¶ Quia plures ⁊ infra ordinamus vt nul-
lus ad personaliter comparendum adiorne
tur nisi prius in eadem curia nostra visis in
formationibus per eam ita fuerit ordinatū
ad locorum distantiam materiarum magni
tudinem ⁊ q̄ per ordinarium prouideri non
possit. Quia vero sepenumero compertum
est quod ad prisonerios aliquospenes curi
am nostram adducendum deputati eos te-
nent in diuersorijs ⁊ alijs locis ad prisiōes
predictas curie nostre contra predecessorū
nostrorum ordinationem directe non addu
cendo. volumus ⁊ ordinamus ⁊ curie nostre
iamdicte iniungimus vt ordinationes ante
dicte trangressores per officiorum priuatio
nem altosq̄ maiores penas prout ꝑm casuū
exigentiam viderint facienda absq̄ dissimu
latione procedat.

¶ De materia huius titu. habes. s̄. de offi.
aduo. procuratorū regis. c. quia plures ⁊ de
offi. graffi. ciuili. ⁊ cri. c. ordinamus ⁊ de of
fi. deleg. c. prohibemus omnibus. vt. c. volu
mus de offi. presideñ. ⁊ consi. cur. parlamē.
cap̄. volumus in §. prohibemus de officio
graffi. ciui. et criml. cap̄. volumus. de re-
scriptis cap̄. intelleximus. de institu. parla-
men. c. in criminalium. de appellationib⁹. c.
vt capi. sic causa. ⁊. c. preterea. ⁊. c. cum autē
de testi. ⁊. c. vlterius.

¶ De symonia ⁊ ne quid pro regijs officijs exigatur vel soluatur.

Beatus Ludo. M. ccxxviij.

SImonie crimen pestiferum eccle
siā labescētē a regno nr̄o penit⁹
eliminandam esse volumus et
iubemus.

Karo. vij. anno M. ccccliij.

¶ Qm̄ intelleximus ⁊ infra predecessor no
stror frācie regiū ordinatiōes insequēdo. p
hibemus oibus officiarijs ⁊ cōsiliarijs no-
stris ne rei nobilis aut innobilis alicuius
pmissionē vl donationē p habere vl obtine
ri faciēdo aliq̄ officiū iudicature cuicunq̄
psone decetero recipiāt sub rei pmisse qua-
drupli pena vel donate necnō indignatiōis
nr̄e ⁊ graui⁹ punitiōis respectu officiorū ⁊
cōsiliarior nr̄or respectu ꝯo subditor etiā
phibem⁹ ne premissor occasiōe aliqd dent
vel pmittāt sub pena pditiōis officij sic ob
tenti ac perpetue priuatiōis oim alior offi
cior regior quadrupliq̄ rei pmisse vel do-
nate nobis applicandum volētes insuper q̄
officia nostra personis idoneis gratis ⁊ li-
bere concedatur.

Idem.

¶ Qr sicut precipimus ⁊ infra. phibem⁹ o
bus nr̄is bailliuis ⁊ seneschalis necnō alijs
iusticiarijs regni nostri sub pena priuatiōis
officior suorum nec ab illis quos locateñ.
suos ordinauerit aliq̄s suias decetero reci-
piant dicti etiā locateñ. huius pretertu p se
vel p alium aliquid promittere presumant
neq̄ tradāt sub pena quadrupli erga nos ⁊
priuatiōis ppetue oim officior nr̄or fauto
rib⁹ ⁊ ꝑmissis adhereñ. sicr̄ pena plectēdis.

Karo. viii. M. cccxcviij.

¶ Decetero nullus emat officiuz presideñ.
cōsiliarior vl aliō curie nr̄e neq̄ sicr̄ alicui⁹
iudicature in regno nr̄o p ipsis obtinēdis
aurū vel argētū aut aliquod equipolēs tra
dat vel pmittat tradiq̄ vel pmitti p se vel p
aliū faciat ⁊ de hoc solēne iuramētum ante
ipsius institutionē ⁊ receptionem facere te-
neat q̄ si ꝓrrariuz fecisse ꝓpertū fuerit talē
officio predicto priuamus ⁊ expellimus ip
suz ab eodem quod nihilominus impetratu
rum declaramus.

¶ De iudeis ⁊ vsuris eorum a christianis.

Beatus Ludouicus an
no. M. ccliiij.

Eterum ordinationē de iudeis i
perpetuū obseruari districtu p̄ci
pim⁹ q̄ talis est iudei cessent ab
vsuris ⁊ blasphemijs sortilegijs
⁊ caracterib⁹ ⁊ tā caumitū q̄ alij
libri in q̄b⁹ inuentunī blasphemie ꝓburanī ⁊
iudei q̄ hoc seruare noluerūt ꝓpellāī vt trā
gressores legitime puntanī vt viuāt oēs iu
dei de laboribus manum suarum vel de ne-
gociationibus sine terminis vel vsuris.

Idem eodem.

¶ Preterea statutū a nobis de ꝓsilio baro-
nū nr̄or apud meldinū edictū nr̄m obserua
ri p̄cipim⁹ firmiter ⁊ teneri vz q̄ nullū debi
tū hēri facīāt barones et senescalli aut alie
q̄cūq̄ psone iudeis: nec aliq̄s in toto regno
nr̄o iudeū recipiāt alicui dñi: nec impediāt
quomin⁹ aliq̄s iudeū suū possit capere tāq̄
ꝓpriuz seruū quātūcūq̄ subalterius dño fe
cerit ipe morā de xp̄ianis ꝯo sicut in eodez
statuto ꝓtinet. Prohibem⁹ districte q̄ nul-
las vsuras haberi faciāt barones senescalli
nr̄i vel alie psone q̄cūq̄ eisdē vsuram intel-
legimus quicq̄d est vltra sortē istud aūt sta-
tutum factum meldun. volumus q̄ senescalli
nr̄i obseruent ⁊ faciant obseruari tam in ter
ra baronum q̄ aliorum si defecerint posiq̄
fuerunt sufficienter requisiti.

¶ De adulteris.

Beatus Ludo. M. ccliiij.

Expellanī aūt publice meretrices
tā de campis q̄ de villis ⁊ factis
monitionū ⁊ phibitionum bona
eor p loci iudices capiantur vel
eor auctoritate quolibet occupē
tur etiāvsq̄ ad tunicā vel pelliciū quivero
domuz publice meretrici sciēter locauerit
volumus q̄ ipsa domus incidat domino a
quo tenebitur in commissum.

¶ De maleficijs et blaphemijs.

Ibi. vi. dictus vale. M. cccxlvij.

Volumus ⁊ ordinam⁹ vt ille vel il
la q̄ deo vel beate marie virgini
maledicet p̄sumpserit aut turpe
seu vile iuramentū fecerit p pria
vice ponanī i pilorio inibi ab ho
ra prima vsq̄ ad nouam per mensem ad cu
ius oculos prohici valeant lutum ⁊ alie im
munditie absq̄ tamen lapidibus vel alijs
rebus eum ledentibus deindevero ad panē
⁊ aquā absq̄ quauis alia re per mensem de
morabitur si aūt ipso tertio residere ꝓtinge
rit volum⁹ q̄ in die mercati solēnis rursus
i pilorio ꝓstituī ipsiusq̄ labiū superius cū
ferro calido taliter scindaī q̄ dētes ei⁹ ap-
pareāt. Tertia ꝯo vice labiū inferi⁹ ⁊ quar
ta vice totuz bilabium q̄ si p miseriam eius

HAVLE ... ПОНУЧИЛ МЕЛНИКОВА

quinto id sibi contingerit volumus q̃ in totū
lingua sibi p̃cidat vt deo vel alteri deinceps
maledicere nō valeat. Ordinātes insuper q̃
si aliquis predicta mala verba audiuerit ⁊
incōtinēti iusticie reuelare noluerit sup eiꝰ
possit emenda vsq̃ ad summā. lx. librarꝝ. Si
tamen a deo talis pauper fuerit q̃ pecunia
riā antedictā nō possit exsoluere in carceri
bus donec sufficien. debeat ad satisfaciēdū
emende predicte detineatur.

Karo. vij. M.cccclx.

¶ Cū olim ⁊ infra dei precepta necnō ordi
nationes predecessoꝝ nr̃oꝝ insequētes vo
lētesq̃ deū ipsum creatorē nostrū ⁊ eiꝰ ma
trē gloriosam necnō sanctas paradisi reuere
ri ⁊ honorari blasphemias ⁊ iniurias turpia
iuramēta dei ⁊ eius matris gloriose necnō ab
negationes despectamēta mali gratisamēta
⁊ dissadiuramēta aliaq̃ iuramenta illicita a
regno nr̃o penitus extirpare desiderantes.
Ordinamus q̃ oēs subiecti nr̃i cuiuscunq̃
status aut cōditionis existāt qui deinceps
maloꝝ feloni animo iniuriā vel blasphemiā
deo vel gloriose genitricis dicere vel p̃ferre
presumpserint vel de ipsius vel altero ipsoꝝ
fecerint turpe iuramētū. Pro prima vice qꝝ
de hoc cōuicti fuerint ⁊ superati p vnū mē
sem ad panē ⁊ aquā. in prisione teneant et
in viginti sol. partē luminarie ⁊ fabrice ec
clesie parrochialis loci vbi casus acciderit
⁊ partē dño loci applicādum cōdemnētur.
Si ꝯo scdo id sibi contingerit die mercati
vel alia solēni in pilario ponant ⁊ cū hoc si
bi labiū superius cū ferro calido scindant.
Si aūt i id ipm tertio relapsi fuerint die vna
mercati vel alia solēni similiter pilorisent
inferiusq̃ labiū cū ferro calido pariter eius
scindant. Et si quarto in id eidem accidens
acciderit ne tales blasphemias ⁊ iniurias
detestabiles dicere vel proferre decetero
valeāt vel gloriosa virgine maria eius matri
facere presumāt eisdem lingua prescindant.
Si quis aūt talia dicere audiuerit ⁊ mox iu
sticie nō denūciauerit i viginti sol. turonen.
sicut permittitur applicandum cōdēnātes.
quos si ꝓpter paupertatē soluere potuerint
detineant ad panē ⁊ aquā donec penitētiam
egerit cōpetētē. Quātū aūt ad illos q̃ dictā
beatā virginē mariā atq̃ sanctos ⁊ sanctas
paradisi. deinceps abnegabūt maligratusa
būt vel despectabūt aut dissadiurabunt vel
similes casus cōmiserint p̃ prima vice arbi
trio iudicis sub cuius iurisditionē predicta
fuerunt cōmissa pro grauitate potentia ⁊ fa
cultate delinquētium pecuniariter punian
tur penam vt antedictum est applicādo ⁊ si
amplius id residerint tanq̃ blasphemato-
res dei ⁊ sanctoꝝ ac sicut transgressores edi
cti statutiq̃ regni graius puniant taliter
q̃ ceteris oibus trāseat in exēplū quatinus
aūt atigit ad eos q̃ de deo nr̃aq̃ dña vel san
ctis iuramētum illicitū decetero fecerint si
cut iurando mortē sanguinē ventrē caput
plagas ⁊ alia illicita ⁊ reprobata iuramēta
in emēdā pecuniariā ꝓdēnent vcz p̃ prima
vice in. xij. ō. sicut antedictū est applicandū
Pro scda vice in. ij. sol. turon. Pro tertia vi
ce in quadruplū vcz. iiij. sol. turon. Pro qr̃
ta in triplū vcz in. viij. sol. turon. Et si quin
to deciderit in prisione ad panē ⁊ aquā p tē
pus a locorū iudicibus arbitrandū detineāt
Et si penis p̃dictis castigari noluerint ne
q̃ malas eorū ꝓsuetudines deserere volue
rint publice die mercati vel solemni pilori
sentur vt ceteris transeat in exemplum.

Karo. viij. M.ccccxciij.

¶ Statuimus ⁊ ordinam⁹ ⁊ oēs carminato
res diuinatores maligno spirituum inuo
catores nigromantie vt oēs alij malis arti
bus ⁊ scētijs atq̃ sectis a sancta matre ec
clesia probatis et prohibitis vtentes per
iudices ordinarios atq̃ directa cognitio p
tinet cū diligētia capiantur ac illi quoꝝ co
gnitio ad iurisditionē ecclesiasticam pertinet
prisonerijs suis tradant diocesanis vt inde
sicut iuris fuerit ⁊ rōnis puniant iterea ꝓ o
bona illoꝝ tam mobilia q̃ immobilia sub
manu nr̃a ponātur ⁊ per cōmissuꝝ ad hoc de
putandi regātur iudicib⁹ nr̃is ⁊ alijs vassa
lorum hominū ⁊ subiectoꝝ nr̃oruꝝ districti⁹
inīugentes quatinus p̃ntem ordinationem
diligēter obseruēt ⁊ obseruari faciāt sub de
bito sui iuramēti necnō priuationis officio
rū suorū pena ex nūc p̃ut ex tūc incurrenda
q̃ fuerit notabiliū absq̃ licita excusatione
et rōnabili adimpleri faciēdo contēta in hu
iusmodi ordinatiōe negligētes quo casu ex
tūc eoꝝ officia vacātur ⁊ in nr̃a totali dis
positione ꝓsistere decernimus absq̃ hoc q̃
aliquas litteras vel p̃uisionē quacūq̃ sub
sequēdo ad eoꝝ officia reabilitari valeāt in
futurū ⁊ nihilomin⁹ in grossas emēdas ar
bitrarias puniant ex quibus accusator sine
fraude quartā partē habebit. Cū detesta
bilia crimina iādicta honorē dei ne fidei ca
tholice directe tangāt atq̃ respiciāt quan
tū aūt ad alios delinquētes ⁊ malefactorū
modis supradictis quorū p̃ preuentionē co
gnitio iudicib⁹ regijs ⁊ ordinarijs pertinet
statuimus ⁊ ordinam⁹ q̃ p̃dicti iudices ordi
narij informatiōe prius debite facta vel ha
bitis iudicio ⁊ p̃sumptionibus vehemētib⁹
illis equipolētib⁹ vnacū bonis sicut p̃dictū
est capiātur ⁊ insup diligēter ōib⁹ operibus
post positis p̃cessum eoꝝ faciāt ⁊ q̃ supradi
ctum est

dictū est custodire ⁊ obseruari sub pena an
tedictis. Statuimus insup q̃ oēs cuiuscūq̃
status aut ꝓditionis existāt nemine exce
pto vel reseruato q̃ se iuuabūt vel petēt cō
filiū aut iuuamē a p̃dictis criminatorib⁹ di
uinatorib⁹ inuocatorib⁹ malignorūq̃ spi
rituū nigromāticis ⁊ alijs pessimis atq̃ p
nicioſissimis p̃sonis malis artib⁹ scētijs ⁊
sortis ab ecclesia prohibitis vtētib⁹ ⁊ q̃ scē
ter cū p̃dictis detestationib⁹ participaue
rint cōcauerint ⁊ q̃ primum eos tales esse
cognouerint iusticie non reuelando simili
pena qua principales auctores et malefa
ctores puniantur.

Idem.

¶ Et qꝝ rex ⁊ infra. statuimus quod abne
gātes maligratusphatores despectatores et
blasphematores necnō vilia seu turpia ⁊ de
testabilia iuramēta faciētes p̃ prima vice
emenda grossa si bona eoꝝ suppetāt puniā
tur alioquin dura miserabili prisione ad iu
sticie districtionē afficiant. Pro scda vice
in carcano ⁊ pilorio die mercati vel alia so
lemni ponant inibiq̃ demorent ab hora oc
taua de mane vsq̃ ad tertiā horā post meri
diem. Et si tertio reciderint sicut p̃mittit in
carcano in pilorio reponātur ⁊ labiū supi⁹
cū ferro calido scindatur eisq̃ taliter q̃ dē
tes appareāt si aūt vlterius reciderint sicut
supra pilorisent ⁊ labiū inferius scindatur
eisdē. Et si rursus in id ipm reciderint ad vl
terius talia iuramēta turpia abnegatiōes
et blasphemias de deoꝝ beate virgine dein
ceps p̃ferre vel dicere valeāt liga eisdē om
nino p̃scindat volumus insup q̃ si q̃s subie
ctoꝝ nostroꝝ aliq̃d ex p̃dictis execrabilib⁹
criminib⁹ ⁊ delicti ꝓmitti audiuerit ex tunc
infra. xxiiij. horas id habeat iusticie denun
ciare necnō aduisare eos q̃ p̃ntes extiterit
memorie tradant vt no. modo veritas sciri
valeat q̃ si fuerint in hoc negligentes in. xl.
sol. parisien. ⁊ alꝝ arbitrarie p̃ qualitate de
linquentium delicti puniantur.

¶ De guerris bellis duellis et in
cendijs prohibitis.

Phi. iiij. tholose anno. M.ccciij.

Ad statum p̃sperū ⁊ infra ad istar
sancti Ludouici eximij ꝓfessoris
quondā frācoꝝ regis ānt nostri
aliqꝝ p̃genitoꝝ nr̃oꝝ cum nō
nullis p̃latis ⁊ baronib⁹ nr̃is ple
nioris habita deliberatione ꝓsilij gnali hoc
statuto exp̃sse hoc iure dicim⁹ ac dis̃tricti⁹
inhibemus guerras bella homicidia villa
rū vel domoꝝ incēdia agressiones vel inua
siones agricolarū vel aratroꝝ fieri vel cō
mitti decetero quo ad fideles ⁊ subiectos
nostros cuiuscūq̃ status vel ꝓditionis exi
stant in q̃buscūq̃ locis vel partib⁹ regni p̃
motiones etiā ad duellū ⁊ gagia duelloruꝝ
recipi vel admitti ipaq̃ duella fieri vel inhi
beri durantib⁹ guerris nr̃is exp̃ssius inhi
bemus q̃stiones aūt ⁊ discentiōes ac causas
ꝓpter quas seu quarū occasione hmōi guer
re duella fieri solebāt hactenus inhiberi p
semitas equitatis rōnis ⁊ iuris sortiri volu
mus delictū iusticie cōplemētuꝝ. Statutoꝝ
vero inhibitiōes hmōi quo ad guerras p̃di
ctas themerarios transgressores tāq̃ tur
batores pacis decernimus puniēdos non
obstante cōtraria consuetudine que potius
corruptela censetur que potius in aliquib⁹
regni partibus haberi dicitur tanq̃ contra
bonos mores ⁊ vtilitatē ⁊ bonū statutū sa
lubri regimē reipublice ⁊ annuatim ad iniu
riā impedimētū ⁊ turbationē iusticie noto
rie introductā ⁊ baronū ⁊ p̃latoꝝ p̃dicto cō
silio ⁊ certa scētia auctoritate ⁊ plenitudi
ne regie potestatis omnino tollimus anulla
mus cassamus irritamus ⁊ penitus abole
mus nullamq̃ ⁊ cassam irritāq̃ p̃nūciam⁹
⁊ nullius decernimus existere firmitatis illi
citāq̃ vel p̃hibitā armoꝝ dilationē non in
telligimus in hoc casu si q̃ p̃ executiōe iusti
cie vel defensiōe licita cū moderatiōe debi
ta in locis et casibus ad eos spectantibus
arma portauerint.

Idem anno. M.cccvi.

¶ Cum olim ⁊ infra. puidem⁹ q̃ vbi euidē
ter apparuerit homicidiū vel aliud graue ma
leficiū excepto latrocinio ex quo mortis pe
na subsequi deberet ꝓditorie vel in abscōdi
to facta fuisse ita q̃ delinquens p testes vel
alꝝ sufficiēter ꝓuenirī nō possit in defectuꝝ
alterius probationis ille vel illi q̃ p indicia
vel p̃sumptiōes verisimiles de talib⁹ suspe
cti fuerint ad duelli vadiū possint p̃uocari
quo casu solū duelloruū vadia patimur ⁊ de
fensam nr̃am antedictā in terris ⁊ locis qui
bus duelli vadiū antedictū cursum habeat
moderam⁹ ⁊ infra intētiōis tū nr̃e nequaq̃
existit q̃ hmōi moderatio locum habeat in
aliq̃ casu quē nō appareret euidēt accidisse

Idem. M.cccvij. senescalo tholose

¶ Cum nō sit ⁊ infra. dies subditoꝝ nr̃oruū
quietē ⁊ pacē totis desideriis affectantes ⁊
in eorū trāquilitate letātes mādamus vo
bis ⁊ ex causa quatinus quādocūq̃ causeva
diorum duelli mouebūtur seu moueri inci
pietur coā vobis in eis nullatenus p̃ceda
tis: nec p aliquem p̃cessum in hmōi cām co
ram etiā ab initio fieri p̃mittatis ⁊ in hmōi

Hayward Gallery Books - Bibliotheca Hertziana - Max-Planck-Institut für Kunstgeschichte
ОТДЕЛ РЕДКОЙ КНИГИ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПУБЛИЧНОЙ ИСТОРИЧЕСКОЙ БИБЛИОТЕКИ
ГОСУДАРСТВЕННАЯ ПУБЛИЧНАЯ ИСТОРИЧЕСКАЯ БИБЛИОТЕКА РОССИИ

casibus et similibus nullo coram vobis sup
eis habitis processu partes ad examen cu
rie nostre parisien. remittatis.

Karolo.viij.anno.M.cccclxxxv.

¶Statuimus vt nobiles deinceps ad bã
na vel retrobanna nisi necesse fuerit ꝓten
tione ⁊ defensione regni ⁊ ex maiura consi
lij deliberatione nõ mãdentur tũc ꝙ ꝑm sta
tum suũ ne super populo viuãt rationabili
ter per nos stipẽdiabũtur. Preterea gẽtes
cõmunis status qui tallas financias ⁊ indẽ
nitates feudorum per eos acquisitorum ad
predicta banna vel retrobanna mittere vel
ire aut componere non compellentur neq;
vidue vel orphane: nisi prout in ordinatio
ne karoli septimi continetur ⁊ ad id ꝑm con
suetudinẽ patrie et naturã feudi sui teneãt.

¶De venatoribus.

Karo.viij.M.cccclxxxv.

Decetero magni venatores regni
in nemoribus et dominationib⁹
altorum iusticiariorum nobilium
non venabuntur neq; compellẽt
homines predictor⁹ dominorum
ad eas circa venationem huiusmodi iuuan
dum nisi nos in ꝓpria ꝑsona interfuerim⁹.

¶De priuilegijs apostolicis
regni concessis.

Gregorius papa
Regni francorum.

Tla filialis deuotio et infra. pro
hibemus vt nulli liceat capel
las tuas supponere interdicto ni
si de licentia sedis apostolice spe
ciali nulli ergo omnino hominuz
liceat hanc paginam ⁊c. datum apud vrbem
veterem. xij. kalẽ. maij pontificatus nostri
anno secundo.

Gregorius. Eidem

¶Apostolice sedis benignitas et infra. ad
instar felicis recordationis innocentij pa
pe ꝑdecessoris nostri auctoritate apostoli
ce tibi tenore ꝑsentium indulgemus vt nul
lus in terram tuam excõicationis vel inter
dicti sentẽtiam ꝓferat absq; mandato sedis
apostolice speciali nos enim decernimus ir
ritum ⁊ inane si quid contra premissa indul
gen. tenorem contingerit attentari nulli
datum vbi supra nono kal. aprilis pontifi
catus nostri anno.x.

Gregorius Eidem.

¶Ex parte tua fuit propositum coram no
bis nõnulli litterati terre tue habitu ⁊ ton
sura clericali relictis publice dicunt vrores
et vt consuetis iusticijs et debitis te frau
dent tonsuraz resinunt abiectam quequidẽ
etiam accepta prima tonsura similiter con
trahunt ⁊ eãdem tonsuram deferunt vt ꝓxi
mere se valeant a predicta cum igitur red
denda sint que sunt cesaris cesari ⁊ que sũt
dei deo equanimiter diximus tollendum si
a talibus dum secularibus negocijs ⁊ tur
pibus questibus se immiscent iusticias debi
tas velint abvroraris exigas ⁊ seruitia cõ
sueta datum vbi supra sẋto kal. aprilis põ
tificatus nostri anno secundo.

Idem archiepiscopis et epi
scopis per regnum francie
constitutis.

¶Ex parte carissimi in xpo filij regis fran
cor illustris fuit ꝓpositũ coram nobis ꝙ nõ
nulli clerici terre sue vestrarũ ciuitatum et
dioces. potius secularib⁹ negociatiõib⁹ q̃
officijs diuinis intẽdunt ⁊ gauderevolẽtes
priuilegio clericali nolũt statutis patrie q̃
bus quotiens expedit sicut layci se tuentur
in negociationũ suaꝝ q̃stionibus subiacere
Et licet apostolica sedes pluries ꝑ suasvo
bis litteras dederit in mãdatis ⁊ si rales ter
tio a vobis moniti ab his nõ ac diuinis offi
cijs ꝑtermissis negociationib⁹ ꝑdictis insi
steret cũ facto priuilegiũ abiciãt clericali
quominus dum hijs se implicauit de suis
facultatibus statutis ⁊ consuetudinib⁹ pa
trie se subiacerẽt nõ defendẽtes vobis cum
talibus super hoc nõ curantibus amouere
sed eos defen. in ꝑdicto ipso regij ex ꝑdictꝭ
lr̃is fructus nõ peruenit. Quocirca vniuer
sitatem vestram rogamus mouemus ⁊ orta
mur auctoritate ⁊ ꝑ apostolica scripta vo
bis districte ꝓcipiendo mandamus quati
nus premissa adimplere curetis taliter ꝙ
nõ oporteat nos sup hoc ꝛtra vos aliter ꝓ
uidere datum vt proxime supra.

Gregorius sancti dionysij
in francia parisien. diocesis et san
cti germani de pratis iuxta pari
sius monasteriorum abbatibus

¶Cum sicut ex parte carissimi in christo fi
lij matri philipi illustri regis francie fuerit
propositum coram nobis ꝙ nõnulle indul
gẽtie ⁊ nõnulla priuilegia sibi ⁊ clericis suis
a sede apostolica sunt cõcessa discretiõi ve
stre per apostolica scripta mandamus qua
tinus vos vel alter vestrum vos vel alium
seu alios nõ permittatis eundẽ regem ac ꝑ
dictos clericos suos contra indulta priuile
gia ⁊ indulgentias hmõi ab aliquibus inde
bite molestari molestatorẽ hmõi per cẽsurã
ecclesiasticã appellatiõe post posita ꝛpescẽ
do nõ obstarẽ ꝙ ꝑsonis. aliq̃b⁹ sic a ꝑdicta

sede indultum ꝙ interdici suspendi vel excõ
municari non possint per lr̃as apostolicas
plenã ⁊ expressam non facientes de indulto
hmõi mentionẽ. Datum apud vrbẽ veterez
x. kal. aprilis. Põtificatus nr̃i anno primo.

Clemens papa
Ludouico regi francie.

¶A felicis recordationis alexãdro ⁊ vrba
no ꝑdecessorib⁹ serenitati tue fuit oli indultũ
ne aquoq̃ iudice delegato ⁊ ordinario ter
ra tua posset ecclesiastico subijci interdicto
⁊ cuz a nobis post moduz ab aplice applau
tis assumptis indultis hmõi innouatio per
tuos nuncios peteretur nos cõmisse nomi
nibus votis tuis ⁊ eandem gratiã innouasse
verbis aliquib⁹ additis q̃ ad terras tui do
maini artare videbantur eamdẽ licet aucto
ritatẽ postea de adiectione hmõi cõquerẽ
te nos tandem eorũdẽ predecessorum nr̃o
rum secilij vestigia ipsorum innouamus in
dulgentias aductione predicta sublata ad
huc tamen calũniantur aliqui prout fertur
⁊ quasi sufficere debeat semel saltem de no
stro vt asserunt intellectu per adiectionem
hmõi constitisse sic apostolice attenuãt gra
tiam ⁊ restringunt vt si in loco aliquo cui⁹
dñs publice nũciaris quisq; ali⁹ iurisditio
nis cuiuslibet aut dominij vel modicã par
tem habeat q̃ etiam a te teneat et si tenere
cognoscat locum illuz tui domaini negent
esse ⁊ concludant per consequens ad talia
predicta indulgentiã non extendi. Nos igi
tur vt penitus irendẽtes pure detrahere vl
adi scere veritati interpretationem illã si ta
men interpretatio dici debeat per quaz per
verba predicta de tuo domaino predecesso
rum predictor⁹ indulgẽtijs supradictis fecis
se dicimur penitus reuocantes habere vo
lumus pro infecta dictis indulgẽtijs sicut
primo ab eisdẽ predecessoribus ⁊ nobis no
uissime emanarũt dicta nostra iterpretatio
seu adiectio nihil detrahat vel hec reuocãt
superaddatur sed in sensu verba remaneant
eorũdem quo sine calumnia ⁊ absq; quolibz
captiuli habent seu continent intellectu.
Datum ville vrbi in kal. Augusti pontifica
tus nostri anno.ij.

Gregorius.xj.

¶Ita tamen quod quecunq; exactiões im
positiones ⁊ gabelle quo ad quascunq; per
sonas ecclesiasticas de quibuscunq; rebus
ipsarum quas negociationis causa qualibz
fraude cessante deferri facient in predictis
terris cessent nec ab ipsis directe vel indire
cte aut ab emptoribus reruz ipsarꝝ vel aliis
qui eisdem personis ecclesiasticis res aliq̃s
vt premittitur vendiderint que aliquid exi
gatur. Datum in auinione. xj. kal. maij. Põ
tificatus nostri anno. ij.

Clemens.vi. Iohanni ⁊ Io
hanne francorum regis et re
gine.

¶Vt vestri successorumq; vestroruz omnes
cappellani ⁊ clerici presentes et posteri ve
stris ⁊ illorum obsequijs insistentes fruct⁹
redditus ⁊ prouentus omni beneficiorum
ecclesiasticorum etiam si dignitates perso
natus vel officia fuerint et curam habeant
animarũ etiã si dignitates hmõi in cathe
dralibus post põtificales maiores ⁊ in col
legiatis ecclesijs principales existant que
mere in quibusuis ecclesijs siue locis obti
nent ⁊ in posterum obtinebunt cum ea inte
gritate q̃diu hmõi obsequijs insteterint li
bere percipi valeant quotidianis distribu
tionũ dumtaxat exceptis cum qua illos per
ciperent si in eisdẽ ecclesijs siue locis perso
naliter residerent neq; ad interim ad residẽ
dum in eis mime teneantur neq; ad id inuĩ
ci valeant cartari non obstante si idez cap
pellani ⁊ clerici primã in eisdez ecclesijs nõ
fecerint personalẽ residentiam quam face
re tenebantur ab hmõi obsequijs recreden
tes ⁊ quibuscunq; apostolicis ac prouincia
libus constitutionibus ⁊ sinodalibus ac sta
tutis ⁊ ꝓsuetudinibus ipsarum ecclesiaruz
contrarijs iuramento cõfirmatione aposto
lica vel quauis alia firmitate vallatis etiã
si de illis obseruãdis ⁊ non impetrandis lit
teris apostolicis contra ea et ipsis litteris
non vtendo etiaz a dictis cappellanis ⁊ cle
ricis aut alio vel alijs impetratis seu quo
uismodo concessis. Idem cappellani vl cle
rici per se vel per procuratores suos presti
terit hactenus vel eos in posterum prestare
contingat ꝙ canonicos ⁊ personarũ eccla
rum suarum ciuitatum vel dyocesum etiam
in dignitatibus vel personatibus aut offi
cijs constitutis per substractionem suorum
prouentuum ecclesiarum vel alis compelle
re valeant ad residendũ personaliter in eis
dem aut si in eisdem ordinarijs ⁊ capitulis
ecclesiarum earundem vel quibusuis alijs
cõmuniter vel diuisim ab eadẽ sit sede indul
tum vt medio tempore indulgeri contingere
rit ꝙ canonicis et ꝑsonis earũdẽ ecclesiaꝝ
etiã in dignitatib⁹ personatib⁹ aut officijs
cõstitutis nõ residẽtib⁹ in eisdẽ vl qui primã
in illi⁹ hmõi residẽtiã nõ fecissent fruct⁹ red
ditus ⁊ pũctus bñficiorũ suorũ ecclesiasti
coꝝ ministrare mime teneant aut ad id cõ
pelli minime possunt ꝑ lr̃as aplicas aut fa
cientes plenã ⁊ exp̃ssam ac de ꝓbo ad ꝓbũ
de indulto hmõi mẽtionẽ ⁊ quibuscũq; pri

ullegijs indulgetijs ⁊ lijs aplicis gnalib⁹ ⁊ spālibus quorūcunq; tenore existāt p que pntib⁹ nō expressa vel totalr nō inserta effectus eoꝝ ipediri valeat quōlibet vel deferri vel de quibusquorūq; totis tenoribus de verbo ad ꝟbū habēda sit. Jn eisdē lijs mentio spālis puiso q bnficia hmōi debitis nō fraudent obsequijs aiaꝝ cura si q illis forsitan. Jmmineat nullaten⁹ nec ligat. Datuz autiniōe. xij. kal. maij. pōtificat⁹ nr̄i ano. ix.

Urbanus quintus.

¶ Ad futurā rei memoriā ad audientiā nostrā fide digna nullor relatione puenit q nōnulli parlamenti alieq; psone ecclastice seculares ⁊ regulares in regno frācie consistētis priulegijs ⁊ indulgētijs quib⁹ se munitos aplice sedi pretēdūt illicitos ausibus aburētes alios platos ⁊ psonas ecclasticas ac laycales de regno pdicto corā pseruatorib⁹ eis ab eadē sede cōcessis extra dictū regnū trahere multisq; laboribus ⁊ expen̄. ac redēptionib⁹ ⁊ vexationib⁹ ⁊ vt plurū etiā sine cā rationabili grauare nōnulli etiā plati ⁊ psone ecclastice hmōi de regno pdicto alios plātos ⁊ psonas tā ecclasticas q̄ laycales p iurib⁹ sibi cōcessis ab alijs tā ecclesiasticis q̄ sclarib⁹ psonis corā pseruatoribus hmōi etiā infra dictū regnū trahere in cām ⁊ indebite molestare malicioſe psumāt ꝓpter q̄ nos hmōi obuiare malicijs cupiētes charissimiq; i xpo filij nr̄i karoli regis francor illustris in hac pte supplicationib⁹ inclinati tenore pntiū statuim⁹ ac etiā ordinam⁹ q̄q; diu romana curia erit vltra montes nullus plātus vel alia psona ecclastica secularis vel regularis infra dictū regnū cōsistens aliquē vel aliq̄s clericos vel laycos corā aliq̄ cōseruatore p sedē apostolicam auctoritate litterar sedis eiusdē in forma consilij vienneñ. deputato vel deputādo seu ei⁹ cōmissario quacūq; occasione vel causa ad iudicū extra regnū predictū nec etiā super hmōi iuribus cessus sibi etiā infra ipz regnū trahere aut aliquatenus molestare seu inquietare dictiq; cōseruatores contra cōstitutionē ⁊ ordinationes nostrā hmōi contra aliquos procedere aut in aliquos vl aliquē excōmunicationis suspensiōis vl interdicti sentētias promulgare valeant vel presumāt nos eā ex nūc omnes processus ⁊ sentētias hmōi quos cōtra ordinationē nostrā predictā fieri cōtingerit. Jrritos decernim⁹ ⁊ inanes constitutionib⁹ priulegijs et litteris aplicis quarūcunq; tenore existant non obstante quibuscunq;. Datum massilie. vj. id⁹ maij pontificatus nostri anno. v.

Karo. v. rex francorum Anno. M. ccclxvij. seneschalis tholose carcassone bellicardri ⁊ alijs iusticiarijs.

¶ Certas bullas papales de nostris thesauris extrahi fecim⁹ ⁊ copiari quarū tenores sequūtur ⁊ sunt tales. Gregorij ⁊c. apostolice sedis ⁊c. Clemēs ⁊c. Al felicis ⁊c. Urbanus ⁊c. Ad futurā ⁊c. Que supra sunt inserte itellexim̄us q archiepi epi ⁊ ceteri prelati seneschalar ⁊ iurisdictionū vestrarū iurisdictionū hntes spūalem contra tenores bullarū apostolicarū in nostri ⁊ subdictorū nr̄or p iudicū abutētes attentari nō formidet q nobis displicuit ⁊ displicet immēsuz. Quocirca vobis ⁊ vr̄m cuilibz prout ad ipz pertinerit districte pcipiēdo mādamus quatenus oibus ⁊ singulis iurisdictionū ⁊ seneschalar vestrar prelatis et eorū vicarijs et officiarijs. Ceterisq; iurisdictionē hntibus specialē premissa specialr intimetis ⁊ notāter. Jnhibētes eisdē ⁊ eor singulis ex parte nostra sub magne pentis nobis applicādis ne cōtra tenorē bullar predictar subiectos vel officiarios nros quoquomō molestare presumāt nec abinde in antea in nr̄i preiudiciū attentēt q si aliquos ⁊ tra premissa reperietis attētare. Jpis cōpellatis p bonor suorū tpaliū captionē ⁊ detentionē ⁊ a premissis cōpellatis abstinere ⁊ per penarum declarationē ⁊ earūdem exactionē taliter. Jn premissis vos habētes q per negligētiā vestrā: nostrā indignationē non incurratis. Datum parisius. xiiij. die marcij. Anno dñi M. ccclxvij. regni autē nostri quarto. Per cōsiliū existēs parisius in camera cōputor.

De priuilegijs regijs ac burgēsijs. Phi. iiij. āno. M. cccij. Karo. v. ⁊. vij.

Hec est ordinatio facta p nos ⁊ cōsiliū nostrū ⁊ de nostri mādato super modo faciendo ⁊ tenēdo burgēsias regni nostri ad remouēdū ⁊ tollendum fraudes ⁊ malicias dictarū burgensiarū ratio quar aliquotiēs subditi nostri grauiter opprimebant ⁊ graūabātur ad nos suas querimonias sepe differētes primo igit statutū est ⁊ ordinatū q si aliquis voluerit intrare aliquē de burgencijs nostris debet venire ad locum vñ ppositi seu requirit se esse burgēsez et adire preque in eis olim fiebant occasione seu causa positū illius loci vel ei⁹ locūtenentē vel maiorem eiusdē loci qui recipit ac recipere consueuit absq; prepositio burgenses et debet dicere tali modo. Domine requiro a vobis mihi concedi burgensiam illius ville paratusq; sum facere que incumbit faciendu ⁊ tunc prepositus vel maior in loco predicto vel eorum locatenentes vt supra dictuz est in

est in presentia duor vel trium burgensium eiusdem ville recipiet securitatē seu cautionem de introitu burgensie predicte et quod ipse faciet vel emet ratione dicte burgensie infra annū ⁊ diem domuz de valore. lx. ß. paris. ad minus ⁊ hoc fiet instrumentū ⁊ registrabit ⁊ tunc prepositus noster maior. Jn loco concedet sibi vnū seruientē cum quo debet adire domū suo quo antea fuerat ⁊ a cuius districte seu iurisdictiōe si voluerit amouere vel eius locatenētes et eos vel eorum alterum testificare q ipis factis est burgēsis non in tali villa designando eis diem ⁊ annū sicut in littera burgensie sibi date continetur in qua cōtineātur omnia burgensiū qui in premissis affuerint q̄ intrant burgensiam supradictā ordinatumq; fuit q ipse nō habetur vt burgensis noster anteq; premissa ⁊ eorum quodlibz per eum facta fuerunt et data securitas sicut superius est expressum ⁊ donec fuerit annotatus vt burgēsis coraz dño alicuius iurisditione se substraxit.

Jdem eodem anno.

¶ Preterea statutum est q quilibet burgēsis sic acceptus ⁊ aduratus sicut predictum est in quo cūq; tēpore siue sit ante festū beati Johannis siue post siue ante festum oim sanctorum siue post debet cōtinuare burgēsiam per modum qui sequitur videlz q ipse vel vxor sua sponsa si quaz habet debet personaliter residere in burgensia predicta a vigilia oim sanctorum vsq; ad vigiliam beati Johannis baptiste nisi als infirmitate fuerit impeditus proprij sui corporis vxoris vl propinquorū suorum vel nisi in casu matrimonij vel peregrinationis vel casum similiuz sine fraude os cōtingerit absentare preterea propter recessum eorum a loco burgēsie sine impedimēto cessante non merentur vltra tres vel quattuor dies ad plus.

Jdem eodem anno.

¶ Concedimus insuper ⁊ volumus q predictus burgeñ. vnacum vxore sua insimul vel diuisim si expediens videatur possint se absentare a dicta burgeñ. a festo sancti Johānis baptiste vsq; ad festum oim sanctorum profectis suis messibus et vindemijs faciēdis aut alijs negocijs peragendis volumusq; q prefatus burgeñ. ⁊ vxor sua vel alter eorum sint in loco dicte burgēsie si comode fieri poterit et fuerint in patria in quolibet festo annuatim.

Jdem eodem anno.

¶ Jnsuper scire volumus vniuersis q si vir qui non est vxoratus aut mulier que nō habet virum vouerint intrare aliquam de burgensijs nostris sub modo et forma predicta oportet eum vel eam habere proprium valetum vel familiam aut ancillam que deseruiat personis predictis in dicta burgensia a vigilia omniū sanctorum vsq; ad vigiliā beati Johannis baptiste et isto modo deseruiēdo dictis burgēsib⁹ per se vl per substitutas personas poterunt suis negocijs intendere quandocunq; voluerunt ita tñ q in quolibet festo annuati si in patria fuerint in dicā burgensijs suarum facere debeat presentia personarum.

Jdem eodem.

¶ Statutum est etiā ⁊ ordinatū q si aliq̄s vel aliqua receptus fuerit vel recepta i burgensem per modū antedictum vel recipiendū sub forma predicta se subtraxerit vel de cetero substrahat vel substrahere voluerit ab aliquo loco vel cōuocari soluat tallias ⁊ onera sibi posita in villa in qua sic fuerit tallatus vel oneratus anteq; receptus esset in burgeñ vel aduocatus tanq; burgensem in illa villa in qua requisiuit esse burgēsem vel partem debitorū pro exitu ville ab alia ꝟo parte soluet tallias omnes: iura ⁊ onera illius ville in qua receptus est burgensis ab illa die qua receptus fuerit vsq; ad diem qua se substrahere voluerit publice a loco dicte burgensie est etiam ordinatū q nul⁹ vel nulla burgensis recipiatur aut defendatur in aliqua burgeñ. quandiu tenebat primam in qua receptus fuit ⁊ aduocatus seu annotatus.

Jdem eodem anno.

¶ Ordinatum est etiam et statutum q ille dominus de sub cuius iurisditione burgeñ. hmōi se subtrahet omnio habebit cognitionem seu executionem questionū ⁊ querelar motarum contra ipsum: et occasione ipsi⁹ omniq; excessuum per eum cōmissorum tribus mensibus anteq; receptus esset ⁊ aduratus burgensis vt superius est expressum q intelligendum est de querelis et excessib⁹ de quibus notorium aut ordine iudicaturz cogūt extat vel extitit vel que dominus predictus per sufficientes testes probare poterit coram iusticiarijs dicte burgensie infra tres menses posiq; vt predictum est recept⁹ vel adduratus fuerit in burgensia.

Jdem eodem.

¶ Porro statutuz est q nul⁹ predictor burgensiū sustinebitur aut defendetur quominus in causa hereditatis contra eos vel ab eis mota seu mouenda debeant pareri iuri coram domino vel dñis sub quo vel quibus est hereditas memorata idem etiam est censendū circa debita que subdicti predictorū

HAYDOHY INFORMATION MEDNIKOBA

dominoꝝ debent predictis burgensib⁹ aut debebunt.

Idem eodem anno.

¶ Sciendum est autem ꝙ per hmōi statuta seu ordinationes nos aut nostrum consiliū non intendimus in aliquo variare vel mutare priuilegia seu puncta litterarꝝ que nos aut nostri predecessores cōcessimus quib⁹ iuste sine malicia vsum fuerit etiā sine fraude nec est intentionis nostre quin subiecti nostri possint requirere de prefatis burgen. abstrahere homines suos de corpore ascripticios seu glebe affixos aut alterius similis conditionis modo debito seu etiam consueto.

Idem.

¶ Publicabitur autez hec ordinatio ꝑ quālibet bailliuia aut senechalia in prima assizia quam tenebunt ⁊ dicetur sub hoc modo ꝙ omnes qui voluerint gaudere predictis burgensijs veniant infra mensem a tēpore publicationis hmōi per reuocandū dictis burgensijs sub modo ⁊ forma superius expressis. Et nisi infra terminū prefixum venerint vel si se non excusauerint non defendentur ab illa hora in antea nec habebunt in burgenses intentionis nostre seu consilij nostri existit ꝙ hmōi statuta et ordinationes firmiter teneantur cōtra consuetudine qualibet non obstante nisi specialiter pūcto litterꝝ regie aut priuilegio sibi concesso bene ⁊ legitime fuerint preminuit.

Beatus Ludo. huius nominis xi. M.ccxxviij.

¶ Libertates franchesias imunitates prerogatiua iura priuilegiaꝝ per inclita recordationis francorum reges predecessores nostros successiue per nos ecclesijs ⁊ monasterijs atq; locis pijs religiosis necnon personis ecclesiasticis regni nostri cōcesserat cōcessarent renouamus aprobamus et confirmamus.

Phi. iiij. Anno. M.cccij. Johā. Karo. v. ⁊. vij.

¶ Intentionis nostre est sacrosanctas ecclesias monasteria prelatos ⁊ quascūq; personas ecclesiasticas cuiuscunq; status aut conditionis existant et quibuscunq; nominibus censeantur ob dei reuerentiaz teneri custodiri et seruari in fauorem gratia et auxilio condecēti quibus predecessores nostri retroactis temporib⁹ tenuerunt furnierūt ac etiam seruauerunt volumus autem ꝑ priuilegia libertates franchesie cōsuetudines seu immunitates dictaꝝ ecclesiarum monasteriorum ⁊ ecclesiasticarū personarum integre illese seruētur teneantur eisdem sicut tēporibus recor. beati Ludouici proaui nostri inuiolabiliter obseruate fuerit district⁹ inhibentes omnibus iusticiarijs officiarijs ⁊ fidelibus subiectis nostris ⁊ alijs quibuscunq; personis ne predicte imunitates priuilegia aut libertates eisdem ecclesijs concessas infringere aut violare quoquomodo presumant nec impediant seu molestāt eos in eorum iurisdictionibus spūalibus et temporalibus quas de iure vel antiqua ⁊ aprobata consuetudine obtinere noscuntur nec non alijs iuribus eorum quecunq; siue ꝓpedimenta prestent ne iura seu iurisdictiones dictarum ecclesiarum fraude vel dolo vsurpent vel occupent. Et si aliqua de predictis occupata vel vsurpata ꝑ eos fuerit indebite ⁊ iniuste volum⁹ ꝙ debite reducant ⁊ qui hoc fecerit graui pniant dānaq; restaurabunt si q̄ fieri ꝓtingerit ad esgardiū consilij nri ⁊ ista mādabunt executioni bn ⁊ debite graui ⁊ de plano ⁊ sine strepitu iudicis per istū modū faciāt hoc fieri ⁊ executioni mandari senescalli ⁊ bailliui p oppositos seruiētes ⁊ alios iusticiarios sibi subiectos.

Idē Phi. M.cccij. archiepo epis abbatibus capellanis et rectorib⁹ ecclesiarū ac ceteris pnonis ecclesiasticis prouincie Narboneñ.

¶ Bona mobilia ecclesiasticaꝝ pnonaꝝ ⁊ clericoꝝ clericalr viuentiū capi vel iusticiari nō possunt in aliq̄ casu ꝑ iudicē secularē cōcedim⁹ vbi aūt bona ipsoꝝ imobilia capi cōtiget ea ꝓsumi vl destrui nō liceāt aut expēdi; qd si fiat id facemus ante oia emendari.

Idem eodem.

¶ Preterea in casu vbi pnonaꝝ ecclesiasticaꝝ bona saisirent vel caperent vnus tn seruiēs in castro vel monerio siue loco ponat q̄ de stipēdijs suis viuet stipēdia aūt ista soluent put i nris ꝓtinet statuū vcz cōstit. iij. f. ⁊ pedit. xviij. d. monete curren. ita ꝙ si monetā ad statutū pstinū reduci ꝓtigat hmōi facere mus put expedire videbim⁹ moderare ⁊ si i aliq̄bus locis mun⁹ accipe ꝓsueuerit illā volum⁹ ꝓsuetudinē obseruari insup plati supradictos clericos clericaliter viuētes ad talias ad quas de iure non tenentur defendere non impedientur.

Idem eodem.

¶ Concedim⁹ insuper de gratia spāli ipsis prelatis ⁊ ecclesijs collegijs et personis ecclesiasticis supradictis ꝙ de acq̄stibus factis noie ecclesiarum tpibus retractis prestare financias vel extra manū suam requisita ꝑ dicta ponere nullatenus compellant; sz ea possint licite retinere aduratiōes ⁊ recognitiones nouecq; ab ecclesiaꝝ subiectis nobis

fuerit nullatenus admittētur ⁊ iādicte nouo facte reuocent Preterea seruientes bailli nō maneant in iurisdictionib⁹ platorū exercendo officiū ne in terris ecclesiasticis assizie teneantur nisi ab antiquo fuerit consuetum insuper ꝓtextu alicuius gardie nostre antique in pnonis ecclesiasticis non impediatur ecclesia iurisdictio prelatorum.

Idem eodem anno

¶ De cognitione decimarū nō feudaliū in petitorio vel possessorio pstim inter ecclesiasticas pnonas gētes nre se nullatenus se intromittāt. Et si cū due partes ecclesiastice ꝓtēdunt se qualz earū possidere posuerit vel ponāt ad manū nram ne pres ad arma venire ꝓtingat possessionē hmōi in manu ordinari loci reddere teneant pnone ecclesiastice non compellentur in foro seculari super actionib⁹ mere pnonalib⁹ litigare q̄q̄ per litteras nostras aut ministrorū nostrorum ad hoc fuerint obligati.

Idem eodem.

¶ Insuper senescalli ⁊ alij officiales nri iurare teneāt ꝙ mādata facta etꝝ lras nras ꝑ ecclesijs ⁊ pnonis ecclesiasticis fiēt ⁊ fideliter exequent: nisi obstet aliqua rōnabilis cā quā incōtinēti rescribere curie nre teneātur ⁊ de rescriptiōe illa pnonis illis ecclesiasticis quarū interfuerit copiā faciant vt appareat an veritatem rescribat.

Idem eodem

¶ Ex nūc etiā concedimus ꝙ possessiones quas ꝑ ecclesijs aut domib⁹ ecclesiaꝝ parrochialiū de nouo fundēdo aut applicando infra villas nō ad supfluitatē: sz ad conuenientem necessitatē acquiri cōtinget decetero apud ecclesias remaneāt absq; eratiōe vendendi vel extra manū ipsarū ponendarū q̄q̄ possessores illaꝝ possessionū ad eos dimittēdū ꝑ iusto ꝓcio compellant ꝑ ecclesijs etiam parrochialib⁹ cimiterijs ⁊ domib⁹ parrochialib⁹ rectoꝝ extra villā fundandis vel applicandis illud idem cōcedimus.

Idem eodem.

¶ Permittimus ⁊ volumus ꝙ ecclesie ecclesiastice pnone possint acquirere in suis feudalib⁹ ⁊ censiuis etiā in quib⁹ nō hnt merū imperiū quarū ecclesijs cōpetit de iure ac ꝓsuetudine ecclesiarū ⁊ puincie narboneñ. nolum⁹ insup ꝙ plati seu rectores ecclesiaꝝ ꝑ delictꝫ officialiū seu familiaꝝ sociorꝝ puniātur nisi quatinus ꝓpter hoc sint punēdi de iure vel cōsuetudine puincie narboneñ.

Idem eodem.

¶ Abbatibus priorib⁹ cōuētualib⁹ capitulis ⁊ hospitalarijs cōcedimus vt nō puniātur ꝑ delictis monachoꝝ suoꝝ seu ꝓuersoꝝ aliorꝝ familiariorꝝ ⁊ domesticorū suorū nisi ītem⁹ ꝓpter hoc sint punēdi de iure vel cōsuetudine puincie narboneñ. volumus ⁊ insuper ꝓcipim⁹ de gratia speciali cōcedeñ. ꝙ cum continget aliquem ad curiā appellare a curijs secularib⁹ platorum qui de antiqua consuetudine patria iudices habēt appellationem fiat sine difficultate dictorum appellantiū remissio volumus etiam ꝙ gentes nre occupēt regalia ecclesiarum vacañ. puincie narboneñ. neq; impediātur prelati personas ecclesiasticas ⁊ eorum bona cum armis moderate ⁊ sine armis ac delinquentes in ciuitatib⁹: ⁊ diocesib⁹ earum capere quatinus facere consueuerunt Actum nemansi mense februarij.

Johānes primus anno. M.cccl v.

¶ Insuper nos ꝓgenitoꝝ nroꝝ q̄ ecclesiasticis ecclesiasticarūq; pnonarum ⁊ aliorꝝ subiectorꝝ suorꝝ paci quieti ⁊ trāsquillitati suis tēporib⁹ studuerūt laudabilibus ⁊ meritorijs ac exemplarijs vestigijs inherentes cupiētesq; omnes et singulos subditos nostros ab iniustis vexationibus ⁊ molestijs preseruari eis eorum singulis ampliari dono gratie ducimus concedendū vel si q̄cq̄ ipsorum cōtra predictas ordinationes aut aliquem articulum earum per aliquē officiarium vel seruientē nrm ꝓtingerit indebite ⁊ per fraudem seu culpam damnabilem ⁊ notabilem molestari officiarij vel seruiens sic molestans damna ⁊ expeñ. molestato reddere et stituere teneantur.

Karo. vij. M.cccc xxvj.

¶ Ex parte dilectoꝝ ⁊ fideliū ꝓsiliariorꝝ ac aliorꝝ officiorꝝ nre curie parlamēti occitani nobis fuit expositū ꝙ certū ad causaz ipsi⁹ q̄q̄ vroꝝ suarū ipsi aut plures ex eis habeāt aliqua hereditagia in plurib⁹ ⁊ diuersis locis patrie occitane quoꝝ occasione q̄q̄ uis quieti franchi exemptiq; esse debeāt ab oibus talliis iuuaminib⁹ ⁊ subsidijs nobis cōcessis ⁊ cōcedendis ꝑ gētes triū statuū patrie p̄dicte vel alꝫ attēto statu i quo nobis ꝓtinuo deseruiet: sz nihilomin⁹ capitulariis ꝓsules ⁊ alij patrie p̄dicte assituare iponere ac dictis exponeñ. partendū ⁊ portionē dictarum iuuaminum subsidiorꝝ ⁊ impositorꝝ ad cām p̄dictā hereditagiorꝝ solui facere nitebant q̄q̄uis ad id nō teneant tā ratione p̄teriti q̄q̄ futuri tpis sup hoc sibi de remedio puideri requirētes ꝙ ꝓpie p̄missa ꝓciderātes ꝙ q̄q̄ ꝓtinuo ⁊ sine intermissiōe ꝑ nobis laborēt atq; ꝑ republica desidant pstim: qꝫ sunt de nostra curia suprema quare inter ceteros priuilegiari ⁊ alꝫ prerogatiuas habere debent vobis ⁊ vestrum cuilibet prout

ad vos ptineret mandamus quatū oēs ꝓsi
dētes ꝯsiliarios graffarios ꝓcuratores ad
uocatos ⁊ hostiarios nūc ipostetū in eadē
curia futuros teneatis ⁊ teneri faciatis quie
tos ⁊ exēptos a ꝓdictis iuuaminib⁹ ⁊ sub
sidijs tā ꝓ ꝑterito tpe q̄ futuro: nec iponā
tis vel assituetis vel assituari vel iponi per
mittatis ad aliquā ptē vel portionē dictoꝝ
iuuaminū aidaꝝ vl tallıarū nūc aut in futu
rū ad cām hereditagioꝝ q̄nmo si aliqd ipe
dimētū vel disturbiū fiat eisdē i corpe vel i
bonis ad cām ꝓdictā remouēri faciat ⁊ ad
plenā poni deliberationē nō patiēdo q̄ ꝑ
pterea ab eisdē petat aliqd vte exigatur.

Ludo.xj.anno.M.cccclxxj.

¶ Dilectis ⁊ fidelib⁹ ⁊ infra ꝯsiderātes oc
cuppationē ꝯtinuā quā habuerūt ⁊ habent
in nra curia parlamēti tholose dilecti nri ⁊
fideles ꝯsidētis ꝯsiliarij graffarij ꝓcurator
res aduocati receptor vadiorum ⁊ emēda
rū ⁊ hostiarij ꝓdicti curie nre parlamēti oc
citam principalē ⁊ supremā iusticiā dicte pa
trie tangen. hijs alijsq̄ ꝯsiderationibus ad
hoc nos mouēribus insequēdoq̄ ꝓcessionē
eis hac de cā ꝓ carissimuz patrē nrm cuius
anime ꝓspiciet altissimus factā ꝓcessimusq̄
et concedimus ⁊ nobis placet vt epi ⁊ ipso
rum q̄libet pntes ⁊ futuri in eadē curia sint
franchi quicti ⁊ exempti ab oibus iuuami
nib⁹ tallijs ⁊ subsidijs quatin⁹ habuerit ⁊ i
posterū habēt necnō ventēdū a nobis in ea
dē patria seruiēdū ponendūq̄ se in armis ꝓ
quocūq̄ banno vel retrobāno q̄ fieri facie
mus in eadē patria ad cām hereditagioꝝ ⁊
possessionū quas habēt ⁊ habebūt tā ꝓ tēpo
re ꝑterito q̄ futuro a qbus nos ipsis extiti
mus a franchisa dicta de gratia speciali ꝓ p
sentes totū sicut per antedictū quondā pa
trum nostrū ꝯsonas patētes lras ꝯcessum
extitit ⁊ vt sunt ꝯsidentes et consiliarij cu
rie nostre parlamenti partisius.

¶ Simile priuilegiū ꝯcessit karolus. viij.
anno dñi. M.cccclxxxiij. facit tamen exem
ptionem de imprimittis feudis tam nobili
bus q̄ innobilibus q̄ nō est ita expressuz in
alijs precedentibus.

¶ De excessibus officiariorū subditorū.
Karo.viij.anno.M.cccclviij.

Statuim⁹ ⁊ ordinam⁹ q̄ illi q̄ assi
tuationibus ⁊ dioce. occitane pa
trie faciēdū vocabūtur expen. il
lorū q̄ qualitatē ⁊ statū eoꝝ habi
to respectu ad tēpus sue vacatio
nis ⁊ laborib⁹ ꝓ eos expositi taxare valeāt
ordinare. Prouiso tū q̄ ꝓdicte taxationes
adeo rōnabiliter fiāt q̄ nō detur in posterū
occasio faciendi recisionem illarum.

Idem.

¶ Executiones aidarū ⁊ iuuaminū ptextu
fiēde ꝓ locoꝝ in qbus fiēde sunt executiōes
hmōi seruiētes decetero fiant si aut ꝓ alios
fuerint nō poterūt vlterius ꝓ salario pete
re q̄ facerūt seruientes locorū eorundē va
diaq̄ capta ꝓ executionē vēdendi cā extra
iurisditionē in qua fuerūt capta deinceps
nō transferūtur dū tū durante tēpore cōsue
to ad ꝓdictas vēditōes faciēdas necnō inq̄
stus ⁊ deliberatōes bonoꝝ ꝓdictorū empto
rum inueniātur si aliqd debatum superue
nerit inter habitatores ⁊ receptorijs dena
rijs regijs prius ex solutis iudices ordina
rij locoꝝ illis cognitionē habebūt inhibē
aūt ne fiat executio in bobus mulabus vel
alijs aialibus aut instrumentis ad laboran
dū necessarijs ac alijs ossilijs mecanicorum
q̄dū res alia possit inuenirī in qua possit
executio fieri ꝓ summa debita.

Idem.

¶ Inhibēt etiā senescalis baillıuis ⁊ alijs
officiarijs regijs occitane patrie ne decete
ro ꝓcedant lras aliquas de debitis ꝓ quas
ordinaria cognitio impediat nisi in casib⁹
priuilegiatis de qb⁹ officij debēt habere co
gnitionē inhibēt insup ꝓcuratorib⁹ regijs
in linga occitana ne virtute certarū lraꝝ q̄
fuerunt ꝓ nos pictauis ꝓcesse cū ibi sederit
parlamētū ⁊ extinde ꝓ curiā parlamēti ꝯsi⁹
renouatū vocaliter quoniam frequēter ⁊c.
cū clamor ⁊c. aliquas appellatōes decete
ro releuēt nisi sit a diffinitiua sntia vel alia q̄
nō possit in diffinitiua reparari ⁊ hoc sub pe
na emēde arbitrarie sup ipis eoꝝ ꝓprijs no
minibus leuāde inhibemus insup ne littere
si quas ⁊ nisi visis ꝓ alios q̄ senescalos bail
liuos viguerios ⁊ alios iudices regios de
cetero cōcedāt qd q̄ notarijs illas tradere
nō possint qbus etiā inhibēt ne aliquas in
albis habeat ꝓcedere sub pena emēde arbi
trarie et vlterius ordinamus q̄ litterarum
predictarum cōcessione nō obstan. necnon
preceptis ⁊ inhibitionib⁹ illarū virtute fa
cris iudices ordinarij contra quos fuerunt
impediti prisonerios tradere ⁊ extra prisio
nes malefactores eosdē ponere nō teneant
donec fuerit discussum ꝓ iudicez q̄ ꝓdictas
lras cōcesserit an bene vel male fuerint im
petrate ⁊ vbi malefactor captus non existe
ret non obstan. quibus supra iudices ordina
rij ad persone bonorum ꝓdictoꝝ malefacto
rum captionē ⁊ arrestationem si ad materia
disposita fuerit procedere poterunt si casus
id requirat.

Ludo.xj.anno.M.cccclxiiij.

¶ Cānis sacris canonib⁹ ⁊ infra oib⁹ gēti
bus cuiuscūq̄ status ⁊ ꝓditiōis existāt ꝓhi
bemus ne decetero vadāt vel mittāt sine ꝓ
bilheras lras cābij vel als q̄uismodo ad cu
riā romanā q̄sitū ꝓsecutū vel obtētū gras ex
pectatiuas vel als bullas aut lras aplicas
illis eqpollentes siue sit sub colore gnaliū vl
spūaliū reseruationū vel als q̄uismodo sup
bnificijs regni nri ⁊ delphinatus ꝯhibētes
sub ne aliquis vadat vl mittat ad eadē curiā
romanā ꝓ habendo vel obtinēdo quecunq̄
epatū abbatiā dignitatē vl aliud bnificiū ele
ctiuū nisi prius volūtate ⁊ cōsensu de ⁊ sup
obtētis ⁊ hoc sub pena incurse nre indigna
tiōis ⁊ pditiōis suoꝝ denarioꝝ quoꝝ ipa vel
eoꝝ ꝓcuratores aut nūcij saisiti fuerit reper
ti ꝓ bilhetas lras cābij vel als ꝓ portādo vl
mittēdo rome ac cām ꝓmissoꝝ ac emēde ar
bitrarie donec ꝓ nos aliud fuerit ordinatuz
curie plamēti preposito parisi⁹ ⁊ alijs bailli
uis ⁊ seneschalis mādātes vt predictā ordi
nationē teneāt ⁊ seruari faciāt ꝯm sui formā
⁊ tenorē ⁊ si qui cōtrarū faciēdo hacten⁹ se
cōtulerint vel miserint romā ⁊ bullas ⁊ gras
spectatiuas vel als pulsiōes tāgēdo res su
pradictas obtinuerint ⁊ illis se iuuare vellēt
cōpellent ad desistēdū necnō ad reuocādū ⁊
reuocari faciēdū cassandū ⁊ annullādū eoꝝ
expen. q̄cqd fecisse in cōtrarū reperietur ꝓ
prisiā ⁊ arrestationē predictā graꝝ expecta
tiuaꝝ bullaꝝ pulsionē ⁊ ꝓcessuum aplicoꝝ
ac citationū monitionū quictatiōis fecerit
⁊ facere possent ꝯtrarias ordinatiōi tādicte
⁊ illius effectu detētionēq̄ ⁊ ipsisionamētū
ꝯsonaꝝ ipetrañ. ac portitoꝝ ⁊ alioꝝ q̄ sepedi
ctis gratijs bullis ⁊ ꝓcessib⁹ ac pulsiōib⁹ iu
uarevellēt prisiā ēt ⁊ explectationē tpalis di
ctoꝝ gētiū ecclıasticaꝝ i nostrā manū donec
puenerit ipsoq̄ ordēnarēt i emēdā pecuniaꝝ
sicut vlderint tanq̄ nraꝝ ordinationū trās
gressores ⁊ per declarationē penaꝝ contra
ipsius quēlibet ipsorum procedant.

Idem anno.M.cccclxxj.

¶ Preterea, volum⁹ ⁊ ordinam⁹ q̄ deinceps
in nra curia parlamēti ponant notabiles ꝓ
sone bone ꝯhibitiōis ⁊ legalitatis eoꝝ hono
rē ⁊ cōscientiā diligēter ꝓdonee ⁊ sufficientes
ad exercēdū officia prelibata ⁊ si qui fuerint
corrupti vel culpabiles aut rei criminis de
fectiuū vl abusiuū ꝯm casuū exigētiā puniā
tur q̄q̄ curia nra cū diligentia nos aduiset
de illis qui sic criminosi fuerint vt inhabiles
ad tenendū officia predicta vt per nos inde
pu ideak sicut viderimus faciendum.

Idem eodem anno.

¶ Prohibem⁹ insup ne baillıui senescalli vi
cecomites vel alij iusticiarij iusticie regni
nri sub pena priuatiōis officioꝝ suoꝝ exerce
tiū ad firmā deinceps tradere ꝓsumāt atq̄
ꝓmitten. suos locatenen. aliquē ꝓfectū re
cipiāt sed ponāt notabiles ꝯsonas ⁊ sufficiē
tes iuxta officiū qualitatū qui subditis bo
nam iusticiam facient ⁊ administrent.

Ludo.xj.anno.M.cccclxxv.

¶ Sicut nos ⁊ infra. volum⁹ ⁊ ordinam⁹ q̄
oēs archiepi epi abbates plati ⁊ alij tenen
tes dignitates i regno nro ꝯsistētes ⁊ i alta
illoꝝ si plura tenuerint cōtinuā faciāt resi
dētiā ⁊ inibi diuinū cōtinet officiū ac serui
tiū sicut ptinet ⁊ tenent atq̄ nos illis in cō
silijs nris iuuari possum⁹ ad bonū regni nri
⁊ reipublice ad hoc sub pena priuatiōis tē
poralitatis suoꝝ beneficiorum.

Karo.viij.anno.M.cccclxxxv.

¶ Prohibem⁹ ne panni aurei vl argētei aut
soricei infra regnū nostrū nisi in eo facti fue
rint decetero ponant ꝓ terrā vel mare aut
als quouismodo vl ea sub pena cōfiscatiōis
illoꝝ ⁊ aialiū illos deferētiū aliarūq̄ nūciū
cū illis inuētaꝝ necnō emende arbitrarie.

Idem eodem.

¶ Volum⁹ q̄ insequēdo ordinatiōes Karo.
viij. ad officia regia nri regni ⁊ delphinatus
ꝓ electionē quis assumant ⁊ eligant tres ꝯ
sone sicut in eisdē ordinationib⁹ ꝯtinet siue
sint officia ꝓcuratoris aduocati locatenen.
gnaliū baillıiuiaꝝ seneschaloꝝ chastellanoꝝ
electoꝝ vicecomitū officiarioꝝ ⁊ viguerioꝝ
camere ꝯpotoꝝ gnaliū cōsiliarioꝝ sup facto
iusticie thesauri ꝯsiliato ⁊ examinatoꝝ i cha
stelleto ⁊ curijs supremis parlamētis ⁊ idez
de alijs officijs iudicature ꝑterea null⁹ offi
ciarius destituet ab eis officio ⁊ statu neq̄
alteri cōferet nisi ꝓ mortē vaccet resignatio
nē vel fore facturā ꝓ iudicē cōpetētē officia
rio auditor vl debite vocato declaratā nulla
q̄ deinceps erūt officia extraordinaria neq̄
sine magna cā sup officioꝝ regnoꝝ pluralī
tate ꝓ nos dispēsabit. Porro nulle lre adior
namēti in casu appelli decetero ꝓ cācellariā
refutabūtur nisi ex bona grādiq̄ cōsilij deli
beratiōe ꝓcesserit volum⁹ insup q̄ ordinatio
nes Karo. viij. curias parlamētoꝝ tāgentes
decetero firmiter obseruent q̄q̄ magni dies
sicut ātiqt⁹ teneant ꝓ illos de plamēto ⁊ cu
rijs supmis vez anno quolz acvna annata i
cōtracta patriez deinde i alia quilz ꝓdictos
dies tenētib⁹ iniungit vt certis dieb⁹ septi
mane vaccēt reformationi ꝓdicte ⁊ taxatio
ni salarioꝝ graffarioꝝ ⁊ reformationi abu
sium oia ꝓ ordinē ponētes appositionib⁹ vl
appellationib⁹ nō obstātib⁹ quibuscūq̄. Pre
terea quolz anno volumus teneri scaquerium
Rothomagi ⁊ ꝓ illo tenēdo deputari presi
dentes ⁊ cōsiliarios cōsuetudinū ⁊ vsagioꝝ

patrie predicte noticiā habētes ⁊ in ibi causse pendeñ. per eos decidantur.

Idem.

¶ Declaram⁹ insup ꝙ nullus officiarius habebit suum cōmittimus in req̄stis nisi fuerint vere ordinarij ⁊ cōmensales nr̄i neq̄ virtute eiusdē ordinari facere poterint aliq̄s psonas p realib⁹ actionibus vel ab eis depeñ. neq̄ p actiōe psonali nisi summā. xx. libraꝝ turoñ. excedat nec in illis clausula adueētiōis vel rēuodij deinceps apponet pter ea iudices ordinarij de causis eoꝝ q̄ se falso pretēdūt scholaꝝ vniuersitatis cognoscere illasq̄ decidere poterint nō obstañ. rēuodijs citationib⁹ mādamētis ⁊ ꝓtectionibus p ipos impetrañ. quib⁹ nō parebit i hac pte quinimmo talis ranq̄ abusores ꝑm casuum exigētia puniant sicr nullus scholaꝝ p trāsportum sibi factū vel adhesionē ꝓcessus recipiet ad faciēdū fieri aliq̄ renuodiū causse nisi sit frater vel auūculus aut nepos q̄q̄ cā ipm principalr tāgat alioquin ꝑmissis non obstañ. iudex ordinari⁹ cognoscere poterit cōseruatores ātē ⁊ iudices ecclesiastici ⁊ alij citatiōes vl mādata i albo decetero nō ꝓcedēt.

Idem eodem.

¶ Officia iudicature decetero nō cōcedant ad firmam sed puideat sicut fieri cōsueuit.

¶ Porro mgr̄i aquaꝝ ⁊ forestaꝝ causaꝝ ad iusticiā tpalē ecclesiasticā nobiliū ⁊ aliorꝝ iusticiariorꝝ ptinētiū decetero cognitionē nō interciplāt neq̄ ꝓpositi mareschalorꝝ aliaꝝ iusticiā exercebūt ne eorꝝ locateñ. q̄ eā quaꝝ debēt exercere sicut factū guerre tāgēdo.

Idem.

¶ Officiarijs regijs inhibet ne in locis in quibus spane bastardi ⁊ auberie fuerint vbi talia leuare ꝓsueuimus nō faciāt salsine vel explecta nisi informationibus apponāt sup bonis alicui⁹ q̄ heredē habeat apparētē sed regāt se ꝑm ordinatiōes regias in hac parte insup volumus q̄d in causis ciuilibus quelz ptiū tā actorꝝ q̄ defensorꝝ i primis instātijs causis appelli absq̄ gr̄a deinceps ad litigādū recipiant neq̄ fundent in cā nisi semel ⁊ p visiōe ꝓcuratiōis vltra duodeci denariorꝝ turoneñ. decetero recipiat in quibus antea fuit recepta gratia arq̄ vsa.

Idem eodem anno.

¶ Qia aialia ad laborandū ⁊ cultiuādū seu tollēdū terrā ordinata ⁊ deputata necnō instrumēta ⁊ ostilia necessaria ad laboragium deinceps obligari nō poterūt neq̄ p pigno re capi vel p executionē qualēcūq̄ etiā p denarijs regijs vel vsiorꝝ directorꝝ aut mercatorꝝ aut alꝰ quomodocūq̄ supposito etiā ꝙ laboratores id vellēt ⁊ cōsentirēt ꝑterea si in loco vbi bona p executionē capient bona villa vel locus mercati nō fuerit bona ꝑdicta portabunt advillā mercati loco i quo facta fuerit executio prelibata primiorem.

Idem eodem anno.

¶ Oēs officiarij finātiaꝝ receptorꝝ ad numerū ⁊ vadia tpe regis Ludouici quondam genitoris nostri ⁊ principiū quorꝝ circa terre peruenerūt ad coronā reducāturvolum⁹ insup ꝙ ordinatiōes Philippi pulchri Johānis Karoli. v. Karoli. vij. ⁊ pdecessorꝝ suorꝝ p curias parlamētorꝝ in qualibet contracta put ipsis priuilegia ⁊ cōsuetudines contraciaꝝ ptinebit decetero custodient in curijs bailliuorꝝ seneschalorꝝ ⁊ aliorꝝ iudicū publicentur insup accusationes finistre decetero cessabunt atq̄ commissarij extraordinarij deinceps sustinebunt si quis aūt de crimine vel aliquo casu accusetur p ordinarios iudices sufficiētes ⁊ bone prius fiēt informationes seruataq̄ iuris forma p ipsis ꝓcedetur innocētes absoluēdo ⁊ delinquētes puniendo predictiq̄ cōmissarij ⁊ alij iudices tā ordinarij q̄ extraordinarij ⁊ officiarij iusticie qui circa ꝑmissa male versati fuerint in eorꝝ chargijs ⁊ officijs ꝑm casuū exigētia puniātur atq̄ huius pretextu tortionari ⁊ indebite dānificatos de dānificare teneant ꝙ q̄ supreme curie sub quaꝝ ressortib⁹ tales delinquētes ⁊ abutētes demorabūtur correctiōes punitiōes ⁊ reparatiōes hmōi fieri faciant taliter ꝙ oibus trāseat in exēplū p quibus correctionibus faciēdū in patria ducatū normanie magnus erit seneschalus qui in eadē patria gnalis reformator existit commissari⁹ in alijs aūt ptib⁹ bailliuiꝝ senechali cū officiarijs regijs ⁊ alijs notabilibus viris patrie vbi casus acciderit volētes insup ꝙ ordinatiōes olim facte ꝓtra blasphematores p brm̄ Ludouicū ⁊ alios pdecessores nr̄os decetero firmiter obseruentur.

Idem anno eodem.

¶ Cursus mercātiaꝝ in regno francie libereq̄ decetero manuteneant oibusq̄ mercatoribus tam infra q̄ extra regnū patria nobis nō cōtraria tā p mare q̄ p terrā ꝓuocari pmittat neq̄ marche decetero laxabunt nisi p magnū nostrū ꝓsilū vel curias plamētorꝝ ꝑterea firme ipositionū foramētaꝝ et passagiorꝝ viris notabilib⁹ decetero cōcedātur quorꝝ abusus p iudices regios locorꝝ vbi tales abusus cōmissi fuerint corrigātur portus reparati in bonoq̄ ⁊ sufficiēti statu teneātur taliter ꝙ inde valeat secure ꝓtrāsire reparatiōes aūt illorꝝ fiāt expeñ. eorꝝ q̄ ad hoc electi sunt ⁊ subiecti donū vero pedagia

leuātes in terris p quib⁹ hmōi pedagia mercatis soluerit eos in securitate tenere faciāt interdicimus insup oib⁹ officiarijs iusticiis recepte ac alijs q̄buscūq̄ q̄b⁹ p ordinatiōes Karoli. v. ⁊ suorꝝ pdecessorꝝ fuit interdictuz ne mercātie factū exercere presumāt sub penis in eisdem ordinationibus cōtentis.

Idem Karo. viij. anno. M. cccc xciij.

¶ Statuimus ⁊ ordinam⁹ ꝙ decetero i qualibet curiaꝝ supremaꝝ ⁊ iurisdictionū ordinariaꝝ atq̄ nr̄aꝝ audacū certus limitet nuncius ꝓpetēs tā notariorꝝ q̄ hostiariorꝝ ⁊ seruiētiū ꝑm cuiuslibet iurisdictiōis necessitatē ⁊ extētionē q̄q̄ illi q̄ iuxta numerū remāserūt sicut officiarij formari quorꝝ officia nisi altero de trib⁹ casib⁹ in ordinationib⁹ officia nr̄a tāgēdo factis declaratis decetero non vacabūt. Qui aūt de officio notarij hostiarij vel seruiētis p nos pulsis extiterit ātēq̄ vti pmittātur officio lr̄am doni officij manu sua registrari ⁊ scribere tenebit atq̄ subsignare videlz notarij in papiro cōmissi ad custodiā sigilli ꝓtractū seruiētes aūt i graffo principalis sedis bailliagij vel seneschalī i qua fuerit deputat⁹ vt si forte in eorꝝ signeto falsitas cōmitteret valeat exinde approbari. Prohibētes insup eisdē notarijs ⁊ seruiētibus ne habeāt postulari in causis vel patrocinari p ptibus ⁊ notarijs ne mechanis artibus se immisceāt atq̄ hostiarijs ⁊ huiētib⁹ ne offm̄ notariatus aliquatenus exerceant.

Curia plamēti tholose. M. cccc xciij.

¶ Ordinatiōes regias sup hoc factas insequēdo curia ordinauit ⁊ ordinat ꝙ decetero null⁹ ꝓsideñ. aut cōsiliariorꝝ ipsorꝝ extra villā Tholose plamēto sedēte absq̄ deliberatiōe cōgedio ⁊ licētia curie preficiet ⁊ dū aliq̄s eorꝝ p suis affarijs ꝓpriis ex deliberatione licētiaꝝ cōgedio predictus prefectus fuerit oes cōmissiōes eidē interdicentur quas ex nūc put extūc curia predicta interdicit sub penaq̄ vltraq̄ cōtēta in eisdē ordinationib⁹ pditiōis totius lucri p eos facti ad cām cōmissionū predictaꝝ ac illi⁹ r estitutiōis casu quo receperint ⁊ eum hoc priuationis suorꝝ vadiorꝝ per duos mēses. Actū in parlamento. ix. Maij anno quo supra.

¶ De iniurijs ⁊ damno dato. Karo. viij. anno. M. cccc lxxv.

Prohibem⁹ ne marche seu rēpsalie decetero p alios q̄ p nr̄m magnum ꝓsilū ⁊ curias plamētorꝝ ac partib⁹ auditis ꝑm ordinationes als sup hoc factas ꝓcedātur alioquin illas nullas existere decernimus.

¶ De questionibus. Beatus ludo. M. cccliiij.

Ersonas aūt honestas vel bone fame etiā si sint pauperes ad dictum testis vnici subijci tormentis seu questionib⁹ inhibemus ne obuictū falsum cōfiteri vel suam vexationem redimere compellantur.

¶ De emendis. Beatus ludouicus huius nominis. M. ccliiij.

Emendas aūt p maleficijs seu delictis a bailliuis nr̄is leuari nolumus et si in foro iudiciario de bonorum ꝓsilio virorum publice iudicate fuerit gagiate. Si tamē ille cui crimē imponit curia sibi iudiciū offerente illud expectare noluerit: ⁊ pecuniam certā offerat p emēda sic ꝙ tale crimen de quo emēda pecuniaria recipere ꝓsueuit liceat curie ea recipere si cōpetēs sibi videatur alioq̄n faciat iudicare vel extimari caueant tamē iudices ⁊ bailliui ne ministri terroribus vel machinationib⁹ clā vel palam aliquem ad offerēdum iudicant vel sine causa rationabili accusent.

Karo. viij. anno. M. cccc xciij.

¶ Si contingat aliquādo ꝓpter ordinationum nr̄arum transgressione in placitatiōe vel die ꝓsilij in emēda pecuniaria vel aliam penam ꝓdeinnare curie nr̄e ꝑdicte sub pena nostrā indignationem admodū incurrendi ꝓhibemus ne ad ꝑdictū penarū remissionem quouismodo ꝓcedat easdē autem penas executari ⁊ absq̄ dissimulatione decetero leuari volumus.

¶ De materia huius titu. habes supra de offi. bailli. in. c. statuimus et de sentētijs. c. insuper prohibetur.

¶ Finis huius septi partiti operis que in preambulo continentur cōplectentis ꝑressi. anno post virgineū partum decimotertio post mille et quingentos die vero prima aprilis.

FINIS.

26905
Н. 178627

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ імені І. І. МЕЧНИКОВА

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ імені І. І. МЕЧНИКОВА

ot

312

a

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ імені І. І. МЕЧНИКОВА